Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

1/2021

6. ledna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
13. ledna 2021

Z obsahu

* *Advent pro celý rok*
* *Událost Mesiáš*

Poselství k 1. neděli po Zjevení Páně



„Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“
Lukáš 6,36

Covidová doba nám mnoho vzala. Chybí život církve s pravidelným setkáváním, slavením eucharistie, společnými modlitbami, zpěvem a mnohým dalším. Po většinu loňského roku jsme se nesměli scházet v církevních budovách. Většina křesťanů je odkázána na online přenosy bohoslužeb, které jsou důležitou náhražkou, ale nemohou dát vše. Jak můžeme ze svého omezení vytěžit ovoce? Ježíš ve svém kázání klade velký důraz na milosrdenství. Máme být milosrdní k lidem kolem sebe. To je zřejmé navázání na starozákonní výzvy, že Hospodin cení milosrdenství více než oběti (Oz 6,6). Hebrejské slovo pro milosrdenství zní „chesed“ a zahrnuje milosrdenství ve vztahu k člověku a zbožnost ve vztahu k Bohu.

Pandemie nám mnoho vzala, ale bratrské heslo pro nový rok 2021 nám přináší inspiraci a konkrétní program. Můžeme projevovat milosrdenství k druhým lidem a dát mu přednost před našimi běžnými zvyky a způsoby jednání. Manželé, rodiče s dětmi, prarodiče, tráví většinou společně více času. Domácí izolace někdy přináší nervozitu, podrážděnost, kritičnost, psychickou únavu a někdy i deprese. Jak dnes vyniká milosrdenství k člověku, který je unaven, v ekonomických problémech, někdy na konci svých sil. Jiný padl do hříchu a potřebuje duchovní i praktickou pomoc. Milosrdenství je třeba i ve vztahu k dětem či ke stárnoucím rodičům, kteří trpí senilitou. Dnes je důležité být milosrdný k unaveným zdravotníkům, přetíženým prodavačům a dalším pracovníkům veřejných služeb.

Milosrdenství se podle Ježíše má projevit dokonce i v lásce k nepřátelům, v půjčování a dávání. Milosrdný člověk podle Ježíše činí druhým dobře, žehná jim a modlí se za ně. Nepočítá křivdy a jedná s druhými podle toho, jak chce, aby druzí jednali s ním. Koncept „chesed“ je klíčový pro následování Krista a službu Bohu i lidem. Vánoční evangelium nám připomnělo inspirativní příklad Božího milosrdenství. Nemilosrdně jednající křesťan se distancuje od Božího milosrdenství. Jako Boží děti se prakticky učme být k druhým laskaví, milosrdní, jak nás k tomu vede příklad Božího milosrdenství.

Pavel Černý,
kazatel Církve bratrské
předseda Kostnické jednoty



Buďte jako lidé, kteří čekají na svého Pána. Lukáš 12, 36

Hledání Krále (Mt 2,1–12)

Možná to víte, že před Vánocemi (21. a 22. prosince) na obloze znovu svítila Betlémská hvězda. Tedy přesněji: byla možnost pozorovat velké přiblížení planet Jupitera a Saturna, které vizuálně téměř splynou v jednu zářící hvězdu. Podle odborníků astronomický úkaz, který kolem začátku letopočtu vedl do Betléma pověstné „mudrce z východu“. Stalo se tak poprvé od roku 1226. K podobnému přiblížení sice došlo ještě také v roce 1623, tehdy je ovšem nebylo možné ze Země pozorovat. Vypravíme se po příkladu cizinců z evangelia hledat Krále? Ne, nepůjdeme. Tajemství zářivé hvězdy už dávno před námi odhalili právě zmínění muži. V jejich příběhu Bůh nezve čtenáře do Betléma, ale přímo k Ježíši.

Evangelista Matouš otevírá před námi hranice judské provincie a svým vyprávěním ukazuje, že události v Betlémě nemají jen regionální, ale celosvětový význam. Netýkají se jen utlačovaného židovského národa, ale také ostatních národů a civilizací. Právě tajemní mágové, kněží pohanského kultu se stávají svědky jedné z klíčových událostí dějin spásy.

Dokončení na str. 2

Kde potkáš Krista?

MOTTO: ***” Nevěřil bych v Boha, který by byl snadno pochopitelný. Je pro mne tajemstvím, které je tak blízko mne, že je blíže mne než jsem já sám sobě. Bůh je pro mne tajemstvím, ke kterému se budu stále přibližovat. Je tajemstvím, o kterém vím, a jsem přesvědčen, že je, ale nikdy nebudu plně vědět JAK je. Je tajemstvím, které člověka naplňuje úžasem. Člověk s Bohem, s Tajemstvím, prožívá stále nová a nová dobrodružství, a nově a nově může ve svém životě žasnout. A v tom je krása opravdové víry, opravdového vztahu k Bohu.”*** **(sv. Augustin)**

Když jsem se prvně seznámila se životem a myšlenkami Matky Terezy z Kalkaty, nechala jsem se úplně prodchnout její prostou vírou a kristovskou láskou, s kterou se vydávala lidem, jimž sloužila. Snad jsem si to uvědomovala o to více, oč jsem byla vzdálenější té síle, obětavosti a schopnosti přijímat nuzné, špinavé, ztrápené. Je pravda, že jsem se vždycky snažila pomoci tam, kam mne postavila profese speciálního pedagoga, ale ve srovnání se službou Matky Terezy bylo mé počínání skoro trapné. Přišly i chvíle, kdy jsem neunesla díky svých "vděčných pacientů" nebo jejich rodin. Jejich uznání mne často zahanbovalo, bylo mi nepříjemné. Přitom ta profesionálka ve mně bývala sama nad sebou celá pryč uspokojením a sebeúctou.

"Každý den něco dobrého pro Krista" - je jeden z článků víry Matky Terezy. Kéž by se mi to dařilo! Kolikrát jsem byla tak upachtěná a zdivočelá všemi těmi nároky svých klientů a pacientů, že jsem na Boha ani nepomyslela. A jestli, tak zcela okrajově - ano, já vím, že tu někde jsi, že tu jsi se mnou, mám tě za to moc ráda, děkuji ti za ochranu a že mi fandíš, ale nezlob se, teď zrovna na tebe nemám moc času.

Někteří mi říkali - je na tobě vidět, že jsi křesťanka, takové úkoly by jen tak někdo nezvládl. Jenže já věděla, že mám síly za dva nebo tři, a že to klidně zvládnu, i když udýchaná. A doufala jsem a věřila, že si z toho něco Bůh vezme i pro sebe, když bych tak ráda něco pro něho dělala, něco dobrého každý den...

Dalším článkem z pomyslné věrouky Matky Terezy bylo pro mne naprosto nepochopitelné zjevení "Kristovy tváře v každém trpícím, v každém odsouzeném, kterému mám sloužit". Co tím myslí, ptala jsem se často - jak mohu vidět Kristovu tvář ve sjetém feťákovi, mongoloidním dítěti, v uslintaném špinavém dědovi v čekárně Hlavního nádraží, v našminkované šlapce v Perlovce, atd. Oni všichni svým způsobem trpí, ale oni

Pokračování na str. 2

Aktualita: Novoroční ekumenická slavnost v Návsí u Jablunkova



Novoroční ekumenická slavnost je příležitostí, kdy se lidé z různých denominací scházejí, aby se společně modlili a aby vyprošovali Boží požehnání pro celý začínající rok. Organizátorem slavnosti je Ekumenická rada církví a hostitelskou církví se tentokrát stala Slezská církev evangelická a. v. Bohoslužba proběhla od 18 h v jejím kostele v Návsí u Jablunkova. Slavnost vedl místní pastor Jan Fojcik a v kázání promluvil biskup Tomáš Tyrlík. Evangelický kostel v Návsí je jedním z luterských tolerančních kostelů na Těšínsku. Je chráněn jako kulturní památka. Evangelická modlitebna v Návsí byla vystavěna v letech 1817–1820 a nahradila starší dřevěnou modlitebnu z roku 1791. Dobová pamětní deska upomínající na výstavbu kostela je zajímavým dokladem nářečí, používaného počátkem devatenáctého století na pomezí tehdejšího rakouského a pruského Slezska (z jazykového hlediska je můžeme označit za přechodový dialekt mezi češtinou a polštinou). Kazatelna byla původně umístěna nad malým oltářem v apsidě. Roku 1835 byl v kostele umístěn současný oltář, zhotovený dle nákresu pastora Jana Winklera a kazatelna byla umístěna k boku chrámové lodi. K modlitebně byla roku 1849 přistavěna věž a byl na ni zavěšen zvon. V roce 1858 přibyl druhý a v roce 1870 třetí zvon. Zvony byly rekvírovány na válečné účely v roce 1916 a po válce nahrazeny třemi menšími provizorními ocelovými zvony a v roce 1936 třemi mosaznými zvony, z nichž dva byly konfiskovány v roce 1942 a na věži zbyl pouze nejmenší o hmotnosti 200 kg. V 90. letech 19. století byly v kostele instalovány nové varhany, které byly nahrazeny současnými varhanami z roku 1953. Tři křišťálové lustry jsou z roku 1964. V 70. letech 20. století se uskutečnila generální rekonstrukce kostela, v rámci které byl kostel pokryt měděnou střešní krytinou. V roce 1990 byly na věž zavěšeny dva nové zvony o hmotnosti 700 kg a 400 kg. Roku 2019 došlo k revitalizaci interiéru kostela. V areálu kostela stojí budova bývalé evangelické školy (založené v roce 1808) a budova fary. ***(hb)***

Z církví doma i ve světě

Židovská obec v Praze má staronového předsedu

Předsedou Židovské obce v Praze bude i další čtyři roky František Bányai. ČTK o tom 20. prosince informoval sekretariát obce. Bányai se stal předsedou loni na jaře poté, co zemřel jeho předchůdce Jan Munk. Sám Bányai (73) byl předtím předsedou pražské židovské obce již v letech 2005 až 2012.

Židovská obec v Praze sdružuje lidi židovského vyznání, národnosti nebo původu, kteří mají trvalý pobyt v oblasti její územní působnosti nebo mají k Praze jiný vztah a nejsou příslušníky jiných církví nebo nežidovských náboženských společností. Účelem a posláním obce je zajišťovat zejména náboženský a kulturní život svých členů a přispívat k zajištění jejich sociálních a zdravotních potřeb.

Pražská židovská obec má dlouhou a bohatou historii, která sahá do 10. století. Jsou s ní spjata jména mnoha významných osobností - rabínů, náboženských myslitelů, filosofů, historiků, spisovatelů, umělců, třeba legendárního filosofa, kabalisty a reformátora Jehudy ben Becalel zvaného rabi Löw či Maharal, mecenáše a stavitele ghetta Mordechaje Maisla nebo spisovatele Franze Kafky.

Stejně jako židovské komunity v jiných zemích Evropy, byla i komunita v Čechách vždy ve větší či menší míře vystavena náboženskému, hospodářskému i fyzickému nepřátelství. Až do holokaustu nebylo vražděnní Židů tak rozsáhlé jako v německých zemích, ve Španělsku, na Ukrajině či v Rusku. I v českém prostoru ale byly pogromy, největší byl v Praze roku 1389, kdy bylo vypáleno ghetto a zavražděno na 3000 jeho obyvatel. Na počátku druhé světové války žilo na území České republiky 118 000 Židů. Během války jich asi 80 000 zahynulo v nacistických vyhlazovacích táborech - jejich jména jsou vepsána do zdí Pinkasovy synagogy v Praze. Na počátku deportací do koncentračních táborů v listopadu 1941 bylo v Praze 39 395 Židů, z nichž přežilo jen 7540, uvádí web obce. V poválečných letech se mnoho přeživších vystěhovalo do Izraele a do jiných zemí, další vlna emigrace přišla po sovětské invazi v letech 1968 a 1969. V Česku zůstalo nakonec asi 12 000 židů - největší komunitu představovalo hlavní město.

podle ČTK

Arcibiskupství investovalo 100 milionů u zadlužené společnosti

Olomoucké arcibiskupství investovalo 100 milionů korun ve fondu Arca Capital CEE patřícího do zadlužené česko-slovenské skupiny Arca Investments. Nyní se církev snaží vymoci peníze zpět. Uvedl to server Seznam Zprávy. Skupina, sídlící na Slovensku, má dluhy v řádu stovek milionů eur, tedy v přepočtu v řádu miliard korun. Arcibiskupství uvedlo, že klienti skupiny byli podvedeni. Spolumajitel skupiny Rastislav Velič serveru řekl, že představí plán uspokojení věřitelů. "Arcibiskupství olomoucké koupilo krátkodobý investiční instrument, jehož výtěžek měl být použit pro charitativní účely a k rekonstrukci historických památek. Bohužel se však stalo jedním ze stovek klientů, kteří byli podvedeni," řekl serveru mluvčí arcibiskupství Jiří Gračka. "Aktuálně činíme veškeré potřebné právní kroky a využijeme všechny možnosti k uspokojení vzniklé škody," doplnil.

Většinový spoluvlastník Arcy Velič serveru řekl, že církev patří k větším investorům skupiny a že Arca brzy představí komplexní plán, jak věřitele uspokojit. Dříve však uvedl, že skupina nevyplatí všechny své závazky v plné míře. Arcibiskupství peníze investovalo na jaře 2020. Už v červnu pak Arca Investments požádala na Slovensku o ochranu před věřiteli. Arcibiskupství člověka, který nesl za investici odpovědnost, propustilo. Podle mluvčího také přijalo opatření, aby se podobné riskantní finanční kroky neopakovaly. "Byla posílena pravomoc ekonomické rady diecéze tak, aby byla v budoucnu vždy zapojena do rozhodování o všech významnějších investičních záměrech. Tato ekonomická rada byla navíc posílena o další zkušené členy," uvedl Gračka.

www.christnet.eu

Vatikán: Očkování je přijatelné i přes využití buněk plodů

Nechat se očkovat proti covidu-19 je podle Římskokatolické církve morálně přijatelné i v případě, že se vakcíny opírají o výzkum, který využil tkáně potracených plodů. Oznámila to 21. prosince 2020 vatikánská Kongregace pro nauku víry a dodala, že se na ni v posledních měsících s tímto dotazem obraceli věřící. Informovala o tom agentura AP.

Ačkoliv je podle učení Římskokatolické církve umělé přerušení těhotenství závažným hříchem, Vatikán dospěl k závěru, že je "morálně přijatelné obdržet vakcínu proti covidu-19 (od společností), které použily buněčné kultury z potracených plodů" při výzkumném a výrobním procesu.

Platí to v případě, kdy vakcíny, které jsou z "etického hlediska v pořádku", nejsou veřejnosti dostupné. Kongregace v prohlášení upozorňuje, že ačkoliv v některých zemích můžou být dostupné různé vakcíny, "zdravotnické úřady nepovolují občanům, aby si očkovací látku vybrali".

To, že je morálně přípustné nechat se očkovat proti nemoci covid-19, uvádí ve stanovisku k očkování i Česká biskupská konference. Na druhou stranu nelze podle českých biskupů nikoho diskriminovat kvůli rozhodnutí nenechat se očkovat.

Použití tkáně plodů pro vývoj vakcín není ničím neobvyklým, uvádí agentura DPA. Při výzkumu se o ně opíraly i společnosti Pfizer a BioNTech, jejichž vakcíně dnes podmínečnou registraci udělila Evropská komise, či firmy Moderna a AstraZeneca. V případě poslední jmenované očkovací látky výzkumníci využili klonovaných buněk, které pocházely z ledviny plodu potraceného v roce 1973, uvedl mluvčí Oxfordské univerzity, která se na vývoji vakcíny podílela.

V České republice a v dalších zemích Evropské unie se mělo začít očkovat v neděli 27. prosince. Nejdřív měli přijít na řadu zdravotníci a klienti sociálních ústavů.

podle www.christnet.eu

Hledání Krále (Mt 2,1–12)

Dokončení ze str. 1

Není vůbec samozřejmé, že tento příběh v Bibli máme. Oni se totiž Židé o hvězdy nějak zvlášť nezajímali, lépe řečeno zajímat nesměli. Uctívat hvězdy jako božstva, dotazovat se na Boží vůli prostřednictvím hvězd, věštit budoucnost na základě toho, co se děje v hvězdném prostoru, bylo čiré pohanství, proti kterému ve staré době vystupovali proroci. Židé to ve své víře měli jinak. Slunce, měsíc, hvězdy – to všechno patřilo ke stvořenému světu, který ukazoval na Stvořitele. A zahledět se do hvězd, zkoumat jejich dráhy a navíc přemýšlet nad tím, co ten svět nahoře znamená, to nebyla Boží cesta pro vyvolený národ. Měli Zákon, proroctví, bohoslužbu a chrám.

Přesto v evangeliu tento příběh máme a sledujeme, jak Bůh mluví řečí hvězd k lidem jiné kultury a jiného náboženství. Mluví k nim jazykem, kterému rozumí, a navíc s nimi mluví o jejich potřebách a nadějích. Z historických pramenů víme, že vyspělá babylonská civilizace prochází v té době hlubokou krizí. Lidé tam vyhlížejí zachránce, „Spasitele“. A tak není divu, že se vzdělaní muži této oblasti ohlížejí po východisku. Do situace očekávání pomoci od božstev shůry přichází „zašifrovaná“ nebeská zpráva. Mágové astronomický úkaz rozluští jako zprávu o narození významného Krále. Zářivá hvězda byla pro ně takovou výzvou, že nemohou zůstat sedět doma. Po měsících pozorování, výpočtů a úvah se vydávají na dalekou cestu. Chtějí najít Krále a poklonit se mu. To je smysl jejich cesty. Na setkání s královským dítětem jsou dobře připraveni. Neshánějí na poslední chvíli dárky ve výprodeji. Mají královské dary: zlato, kadidlo a myrhu (Ž 72,10.11.15; Iz 45,9 + 60,6).

Opravdové Vánoce – radost z Ježíše

Vzdělaní cizinci se nedali odradit pozdvižením v Jeruzalémě a pochybnostmi duchovních autorit. Pokračují do Betléma, protože tam se měl podle starých proroctví narodit Mesiáš. Nepřekvapí je tam chudé poměry a obyčejné prostředí. Nekroutí hlavou nad tím, že musí do chléva a že Král je z chudé rodiny. Vědí, že jsou u cíle své cesty a oni ani na chvíli nepochybují o tom, že jsou na správné adrese. Tomu se říká víra! Připomínají nám Simeona, který o něco později vidí v malém Ježíši očekávaného Mesiáše!

Mágové z daleka se setkávají s tím, koho hledali. Vzdávají královské pocty Dítěti a kladou k jeho nohám své dary. A přece může někoho napadnout: nespletli se vzácní muži? Vždyť hledali Krále a našli kojence! Jenže když je úkaz na obloze mimořádný, pak cíl, ke kterému je zářivá hvězda dovedla, musí být neméně vzácný. Dítě Ježíš je prostě královské dítě. Teď se mohou učenci zase vrátit domů… Setkání s Králem a uctívání Krále dalo jejich životu nový rozměr. Svými poctami a dary dávají pohanští učenci najevo, že dítě Ježíš se stalo jejich Králem. V tom vidím jeden z důrazů vánočního poselství. Příběhem o putování za hvězdou jsou všichni zváni k tomu, aby hledali toho, který se narodil v Betlémě jako Zachránce a Král světa, Ježíše Krista.

Jenže o těch našich moderních Vánocích je všechno postaveno „na hlavu“. Skoro všechno se točí kolem našich potřeb, zájmů a přání. Hlavním kritériem povedených Vánoc je naplnění našich tužeb. Snažíme se sice udělat radost lidem kolem, rozdáváme dárky, přejeme radost, zdraví i pokoj. Ale pozornému pozorovateli neunikne, že v tom vánočním „kolotoči“ se Král Ježíš nějak ztrácí. Je středem pozornosti o Vánocích opravdu Ježíš Kristus? Klaníme se Kristu, oslavujeme Jeho anebo se všechno točí více méně kolem našich zájmů, přání a nálad?

Možná je koronavirová krize se svým sevřením příležitostí k tomu, abychom hledali novou a autentickou podobu křesťanských Vánoc. Nemohli jsme na adventní koncert, nešli jsme na půlnoční, místo účastí na slavnostní bohoslužbě jsme seděli u počítače a sledovali on-line vánoční program svého nebo jiného sboru. V situaci, v jaké v naší zemi jsme, to je i v nastalém roce příležitost, kterou můžeme využít.

Vždyť už na „mudrcích z východu“ vidíme, jakým může být setkání s Kristem darem. Opravdu není na světě nic vzácnějšího než se setkat s Kristem, uvěřit v Krista, sloužit Kristu a oslavit Krista. To jsou pak Vánoce celý rok – od rána do večera. Soli Deo gloria!

Bronislav Kaleta

Kde potkáš Krista?

Pokračování ze str. 1

všichni jsou od Krista vzdáleni miliony světelných let. Kde by se tedy v jejich tváři měl vzít? A jak je k tomu všemu ještě milovat?

Sloužit, pracovat pro blaho postižených, to jsem věděla, že je dobré. Věděla jsem, že v mém srdci je dost soucitu, vcítění i spoluúčasti, že v mé hlavě je dost vědomostí a v mém těle dost vitality, abych to ustála. Jenže Matce Tereze bylo v té době kolem sedmdesáti let, neměla žádnou univerzitu a vážila sotva 45 kg. Byla skoro podvyživená, žila v nelidském podnebí a v prostředí plném nemocí, špíny a utrpení. Já si udržovala duševní i fyzickou kondici pravidelným cvičením a plaváním, živená jsem byla až moc dobře a utrpení jsem znala takříkajíc z rychlíku.

Jednoho úplně obyčejného dne jsem odešla ze svého pracoviště na poštu. Na chodníku přede mnou upadla nějaká babka a vypadalo to, že se sama nezvedne. Snažila jsem se jí pomoci, ale vůbec jsem s ní nehnula, jak byla bezvládná. Stoupla jsem si vedle ní a vztekle řvala na netečné lidi, co chodili kolem, aby mi pomohli. Nakonec jsme nějak zvládli ji položit a něčím podepřít, letěla jsem na poštu zavolat záchranku, byla jsem úplně nepříčetná, jak mě štvala ta lhostejnost a pomalost kolem mne. K bábině jsem se vrátila a všimla jsem si, že je nějak umazaná a že má odřené ruce. Měla jsem v kapsičce saka u kostýmu takový ten parádní kapesníček s vyšíváním, který se tehdy nosil. Jinak jsem u sebe nic neměla. Vzala jsem s lítostí ten kapesník a otřela jí pusu a ty zakrvácené ruce. Nejdřív se mi dělalo trochu nanic a pak - pohlédla jsem jí do obličeje - a on tam byl! Nevím, jak se to stalo, díval se jakoby skrz ten vráščitý ušmudlaný obličej a měl tak nádherný pohled, že jsem se nemohla ani nadechnout, sevřelo se mi hrdlo a do očí se tlačily slzy. A moje myšlenky se ptaly - to jsi ty, Pane? Pak se obraz rozplynul, zůstala bábina, já a ještě saniťák, který se ptal, jestli jsem příbuzná. Zavrtěla jsem jen hlavou a té stařence, když mi chtěla vrátit kapesník, jsem pohladila tvář a řekla jí, ať si ho nechá na památku. Ani nevím, jak jsem to myslela. A tak jsem viděla Krista poprvé, Na Karlínském náměstí v Praze.

Asi o rok nebo dva později jsem přijela do Klobouk, do zařízení pro postižené lidi, které se jmenuje Betlém. Duchovní službu zde, pokud vím, vykonává evangelická i katolická církev, i když hospodářsky je Betlém veden Diakonií. V té době tam byl na návštěvě zakladatel evropské Archy, bývalý žoldák a později kněz Jean Vanier. Něco jako Matka Tereza v chlapském vydání, ale ne zas tak docela. Přece jenom působil v trochu odlišných podmínkách. A byl tam také Jirka. Když jsem poprvé Jirku uviděla, málem jsem omdlela. Za čtyřicet let svého života jsem viděla děti bez rukou, bez nohou, s obrovskými hlavami, děti, které se nemohly hýbat. Viděla jsem i spoustu dospělých se všemi možnými i nemožnými vadami, různě znetvořené, ale Jirka předčil všechny mé zkušenosti. Je to z prvního pohledu nehezký vousatý skřítek neodhadnutelného věku, který leží v dětském kočárku, je podivně zkřivený a každou končetinu má nějak jinak divnou. A v té malé hlavičce nemůže být rozumu ani za pětník. Byla jsem ráda, když už jsem mohla od tohoto člověka odejít.

Druhý den byla katolická mše, které se zúčastnili obyvatelé Betléma i my, kteří jsme si přišli poslechnout Jeana Vaniera. Protože špatně vidím, nasoukala jsem se v kostele hned do první řady, aby mi nic neušlo z toho slavnostního dění. Ironií bylo, že přímo před moji lavici zaparkovali kočárek s Jirkou. Snažila jsem se dívat na krásnou výzdobu barokního kostela, ale oči mi pořád sklouzávaly na tu znepokojující bytůstku. V průběhu bohoslužeb jsem chvílemi uvažovala nad smyslem přítomnosti - podle mne zcela neduživé a retardované - miniatury muže na velmi dlouhých bohoslužbách, spojených navíc s poměrně náročným svědectvím Jeana Vaniera o jeho životě v komunitě mentálně postižených, tedy v Arše. Často se zmiňoval o tom, že ve tvářích svých svěřenců vidívá Kristovu tvář. Že by se osobně znal s Matkou Terezou a teď ji cituje? Když končil program, přistoupil Vanier ke kočárku, poklekl vedle něj a požehnal Jirkovi. Úplně jsem ztuhla překvapením. Bylo to gesto, které znám, ale které nabylo zcela posvátného významu a jakési tajemné až magické krásy a pokory.

Delicie Nerková

Dokončení příště

Cesta světla

Jan Amos Komenský poslední biskup Jednoty bratrské, nejvýznačnějšího církevního společenství, které vzniklo z reformace Husovy. Duchovnímu otci Jednoty, Petru Chelčickému byla pravou hlubinou bezpečnosti, životního klidu, osobní víra v Boha, osobní styk s ním, v něhož věřil, jímž žil.

Jan Amos Komenský v tom byl s Chelčickým zajedno. Chelčický se však zvláště soustředil na požadavek věrnosti k čistému zakonu Kristovu, byl to mystik, který se nezajímal o svět a podle odborníků i světem pohrdal.

Ne tak Komenský, jemuž je svět Božím světem, poněvadž jej pokládá za Boží dílo a pole v němž Bůh rozvíjí a uskutečňuje svůj plán. Z toho rostly jeho snahy náboženské a církevní, pedagogické i vědecké. V Bohu nalézá jednotící princip poznání. Rozum bere jako vzácný Boží dar. Tento pohled nutí Komenského, aby usiloval o lepší svět a o stálé a obecné zlepšování světa. Tím se odlišuje od onoho pojetí a směru v náboženství, který je přesvědčen, že člověk je od základu, od kořene, radikálně zkažený hříchem a tudíž neschopný ničeho dobrého, vlastně ani ničeho lepšího.

Komenský je přesvědčen, že člověk stvořený k obrazu Božímu je dalek dokonalosti a potřebuje tudíž Božské pomoci, ale i přes hříšný pád mu zůstala vnímavost pro Božské dobro, především schopnost pochopit Božskou pravdu rozumem a rozhodnout se pro ni svobodnou vůlí. Člověk má vrozený smysl pro pravdu a dobro, Božskou pomoc však potřebuje stále, ale s Boží milostí a jeho pomocí dokáže mnoho. Proto jeho úsilí, jeho neochvějná naděje, že cesta k lepšímu světu je ve všenápravě věcí lidských a tuto cestu nazývá Cesta světla to jest, jak píše na titulní straně stejnojmenné knihy:

promyšlené pátrání
jak v blížícím se soumraku světa
úspěšně šířit světlo rozumu, moudrost,
po všech myslích všech lidí
a po všech národech

Sám píše: v době kdy jsem i já musel opustit svou vlast (1628) a našel jsem útočiště v polském Lešně, se v mém srdci zrodilo přání podobné přáním Davidovým, že jsem volal: *"Sešli Bože své světlo a svou pravdu, aby mne vedly a dovedly na tvou svatou horu do tvých příbytků."* (Ž 43,3) Bylo to tehdy, když byla zpustošena má vlast, církev a školy. Když pak brzy plameny válek zachvátily také sousední říše a potom Evropu a hrozila zkáza všemu křesťanstvu, nemohlo mne nic více utěšit, než dávné sliby Boží o světle, že konečně přece jen překoná tmu.

A tu jsem si myslel, že bude-li požadována nějaká účast lidí, nebude to nic jiného než, aby mládež, která má být vyproštěna z labyrintu světa byla vyučována a pozvolna byla vedena mysl lidí ze tmy na světlo, na jedinou prostou cestu věčné pravdy. Cesta světla však byla napsána až v Londýně roku 1642, kam byl pozván tamnějším parlamentem, který měl s ním velké plány, ale sešlo z toho, protože tam vznikly nepokoje, které vedly k revoluci a svržení krále a byla nastolena, na krátký čas, republika v jejímž čele stál Oliver Cromwell.

Hned v prvé kapitole Cesty světla píše: Svět je školou Boží moudrosti. Podle samého záměru Stvořitele není svět ničím jiným než předehrou věčnosti, tj nižší školou, do níž jsme posíláni dříve než vstoupíme do nebeské akademie. Proto také Bůh tuto svou školu štědře opatřil svými knihami a dal nám tři knihy:

První a největší knihou Boží je viditelný svět, popsaný tolika písmeny, kolik je v něm vidět Božích tvorů.

Druhou knihou je člověk sám, stvořený k obrazu Božímu. Jemu je vdechnut dech Božího života, tj rozumná duše, která se stala měřítkem všech věcí. Z toho se neomylně přesvědčuje, že Bůh je svrchovaně dobrý. Právem je tedy Boží kniha dána člověku ne před oči, jako ona velká kniha světa, nýbrž do samotného srdce.

Přidal pak Bůh do jeho ruky třetí knihu jako komentář knihy vnějšího světa, a jako vodítko vnitřního světa, svědomí – Svatá Písma. Jimi zde i tam osvětluje některé skryté věci a vysvětluje pravé cíle a užitek všech věcí.

V této trojí knize Boží je zahrnuto a jasně předloženo k užitku všech všechno, co my lidé potřebujeme buď vědět, nebo neznat. Všichni mají první knihu na očích, druhou v srdci. Kéž by také všichni brali rádi do rukou třetí knihu, prohlíželi ji očima a nosili v srdci! Kéž by rádi ze všech těchto knih čerpali pravé světlo pravé moudrosti!

Píše dále: Žel, že tato škola světa se tak velice odchýlila od úmyslu Stvořitele! Nelze tedy lidskému rodu přát nic prospěšnějšího, ani nelze nic vznešenějšího projednávat na radě moudrých, než aby bylo možné nalézt (za pomoci Boha, který nás již lituje) nějakou účinnou cestu, jak odstranit z lidských duší odpornou tmu nevědomosti a různic a uvést na svět jas moudrosti. Tak mocné světlo po tak velkých temnotách může roznítit jedině ten, kdo, jako na počátku světa poručil vnějšímu světlu, aby zazářilo z temnot světlo vědění a slávy Boží v podobě Ježíše Krista. Vždyť nezvěstujeme sami sebe, nýbrž Krista Ježíše jako Pána, a sebe jen jako služebníky Ježíše Krista. Neboť Bůh rozkázal, ze tmy ať zazáří světlo, osvítil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově (2 K 4,5-6). Nyní je třeba ukázat, že nicméně není nehodné synů světla, aby i oni sami ve svých touhách a snahách přemítali o východu onoho světla a vyhledávali jeho cesty a podoby vším možným způsobem. Každé dobro, které si křesťané smějí přát a od Boha žádat, to také smějí hledat, poněvadž právě ten, kdo řekl žádejte, řekl také klepejte a hledejte (Mt 7,7). Kdybychom sice žádali, ale zároveň nehledali a neklepali, řeklo by se, že pokoušíme Boha. Osvětleme to příklady.

Ježíš, náš Pán nás učil modlit se: *Otče náš, posvěť se jméno tvé*. Kdyby se však někdo jen modlil a nechtěl současně i opravdu dbát, aby také sám posvěcoval Boží jméno a aby jiní všemožným způsobem je posvěcovali, řeklo by se, že se posmívá Bohu. Tak tedy, když se nám ukládá, abychom se modlili *Přijď království tvé,* ukládá se nám zároveň, abychom sami hledali království Boží (Mt 6,33). Když se modlíme *Buď vůle tvá* nemíníme tím, aby ji Bůh bez našeho vědomí v nás konal, ale, aby nám dal vůli konat všechny jeho záměry. O to jsme povinni tak opravdově usilovat, jak opravdově se

> ***„Nezbytně špatný musí být stav státu či náboženství, jehož bezpečnost závisí na nevědomosti a otroctví poddaných."***
>
> **Jan Amos Komenský**

modlíme. Když říkáme *Chléb náš vezdejší dej nám dnes,* nemá to ten smysl, abychom v nečinnosti očekávali, až nám bude z nebe seslán chléb, ale aby Bůh připojil své požehnání, když každý svou prací si hledí dobýt chléb a pak je v potu tváře pojídá. Tak když se modlíme *Odpusť nám naše viny*, zavazujeme se zároveň nedopouštět se hříchů, nebo, kdyby se nám to vinou naší křehkosti přihodilo, hned opustit cestu hříchu a navrátit se k předsevzetí nehřešit. Když říkáme *Neuveď nás v pokušení*, zavazujeme se tím, že se nebudeme sami do pokušení vrhat a pokoušet Boha. Když konečně říkáme *Zbav nás od zlého*, zároveň se učíme a zavazujeme, že se budeme zlu vyhýbat a dáme si pozor, abychom do něho neupadli.

Jak bychom tedy stejně nepochopili, že když máme naději na nápravu pokažených věcí a žádáme si ji od Boha, že se také zároveň zavazujeme jí pomáhat? Namítne-li někdo, zda bude v lidských silách zaměřit paprsky pravdy k osvícení a obrácení lidských srdcí, odpovíme: Jedině Otci světel náleží osvěcovat srdce. Máme však proto čekat, až se to stane zázrakem? Což nemáme zároveň chápat se prostředků, které poskytuje Bůh? Nezbývá tedy, než aby nikdo neodpíral Bohu své přispění tam, kde se domnívá, že může vykonat něco veřejně prospěšného. Musíme být opatrní na lidské autority. Čerpejme své vědění a víru z pravých zdrojů – z knih přírody, Písma a svědomí a to vlastními svými nádobami - vlastními smysly, vlastním rozumem, vlastní vírou.

K dosažení stanovených cílů všeobecného ozáření, všeobecné nápravy, jsou nutné čtyři prostředky: nové a universální knihy, nové universální školy pro všechny, nový universální sbor učených mužů, kteří budou promýšlet nové cesty a budou služebníci světla a universální a nový jazyk, který bude mít za úkol se dorozumět na celém světě, když je na světě tolik různých jazyků.

Vize Jana Amose Komenského bylo, že vzdělání pro všechny, od nejútlejšího věku může, přinést mír a pokoj na zemi. Uvědomuje si, že vzdělání musí zahrnovat nejen hromadění vědomostí, ale má vychovávat člověka i a to hlavně v oblasti mravní, morální a duchovní. Šlo mu především o to, aby vypěstoval z lidí dítky nebeského Otce. K tomu, aby se všechny jeho záměry uskutečnily, je třeba prosit Boha, aby byly opraveny stezky těch, kdo přebývají na zemi a aby se lidé moudře naučili tomu, co se Bohu líbí a zachovávali to.

Myšlení Komenského tak má ráz praktického zaměření na nejzávažnější otázky života společenského, mravního a duchovního. Pro něj je Bůh středem všeho a tak se Komenský dostává ke křesťanskému cíli.

Tak jako křesťanství přímo nutilo Komenského, aby usiloval o lepší svět a o stálé a obecné zlepšování světa, tak je to také výzva i pro nás křesťany a naše církve dnes, abychom se na této velké výzvě podíleli každý svým drobným osobním přispěním a byli tak součástí toho grandioního plánu nápravy věcí lidských, neboť i dnes naděje stále trvá.

Dle různých pramenů Jan Trnka

Čekáním k radosti

Betlémští pastýři a cizokrajní mágové asi patří k těm nejznámějším postavám, které se objevují u narození Božího Syna Ježíše. O několik dnů později na scénu vánočního příběhu vstupují také zástupci židovské církve, zbožný Simeon a prorokyně Anna. Pán Bůh se postaral o to, aby jeho církev byla u toho, když přichází Zachránce a pravý král Ježíš.

Boží muž Simeon

O Simeonovi toho moc nevíme. Je o něm napsáno, že byl spravedlivý a zbožný. Má tím být řečeno, že se jedná o muže, který to s Bohem myslel vážně a duchovně se osvědčil. Dále o něm čteme, že „očekával potěšení Izraele". Slovy „potěšení Izraele" se v Izraeli označovala Boží zaslíbení. Totéž, co čteme o Simeonovi, se dá pravděpodobně říct o všech pravověrných Židech v Izraeli té doby, kteří znali Boží sliby a žili očekáváním Mesiáše. Na rozdíl od ostatních je o Simeonovi ovšem ještě napsáno, že „Duch svatý byl s ním". Vypadá to tak prostince, ale ve skutečnosti to znamená něco velmi důležitého. Simeon žije svůj život pod vedením Ducha svatého. Dává Pánu Bohu ve svém životě prostor a ten ho prostřednictvím svého Ducha vede po svých cestách, až ho dovede k setkání s Mesiášem.

Kdo jste už nějakou dobu křesťanem, pak víte, že Duch svatý je plachý průvodce. Nekřičí a nemanipuluje. Mluví tiše, a proto ho občas neslyšíme. Když pak neposloucháme jeho rady, jeho vliv v našem životě slábne a my se můžeme vzdalovat Bohu. Simeon byl ovšem vnímavý Boží člověk. Od ostatních se lišil ještě tím, že Boží Duch ho ujistil o tom, že nezemře dřív, dokud se nesetká se zaslíbeným Mesiášem. Díky tomu nebyl nikdo jiný připraven na setkání s Mesiášem lépe, než Simeon.

Prorokyně Anna

Poněkud v Simeonově stínu stojí Anna. Také o ní je toho v Bibli málo. Jako mladá žena prožila sedm let v manželství a pak ovdověla. Jako mladá vdova už nehledala znovu naplnění svého života v dalším manželství a mateřství. Rozhodla se pro život s Bohem a asi 60 let žila v chrámě. Náplní jejího života byly modlitby a posty. Dnešní člověk bude u toho asi kroutit hlavou. Kdo nepoznal požehnání modlitby a vliv postu na svůj život, neporozumí takovému rozhodnutí.

Život plné oddanosti Bohu bez manželství, rodiny, civilního zaměstnání a dalších zájmů není určitě pro každého. Ovšem tam, kde Pán Bůh člověka vnitřně přemůže a k životu takové oddanosti vede a vystrojí, tam se jedná o důležitou službu církvi a světu. Neuzavírejme se Božímu vedení a nechme se formovat a vést, i když cesty, které se před námi otevřou, budou úplně nové a neznámé. Anna je ženou, která dala Bohu své mládí, své sny a naděje a v tomto odevzdání našla plnost, radost a požehnání svého života. Tím se stala výraznou osobností své doby a stojí vedle Simeona jako svatý Boží člověk.

Zvláštní setkání

Simeon a Anna mají tu výsadu, že se osobně setkávají s dítětem Ježíšem. Toto setkání je jiné než pozdější setkání s dospělým Ježíšem, o kterých píšou evangelisté. To už lidé podle Ježíšových kázání, uzdravení a dalších divů vidí a tuší, že s Ježíšem je Bůh. Simeon a Anna vidí zatím „jen" bezbranné dítě, které nemluví a nijak se neprojevuje. Není na něm vidět vůbec nic, podle čeho by bylo poznat, že je to Boží Syn a Zachránce světa. A přesto Simeon bere dítě od rodičů do náručí a zpívá svůj chvalozpěv „Nunc dimittis" („*Nyní propouštíš svého služebníka…*" – L 2,29). Zpívá o Boží spáse, o novém začátku, o světle a naději pro Izrael a všechny národy. Takovou píseň mohl zpívat pouze člověk plný Božího Ducha. Zatím malý Ježíš ještě neotevřel ústa, aby cokoliv pověděl anebo někomu pomohl a Simeon z Božího vnuknutí zpívá o velkých Božích skutcích, jako kdyby je viděl na vlastní oči! Podle čeho poznává Simeon v dítěti Mesiáše? Má dítě Ježíš „svatozář" nebo nějakou „auru"? Nic takového. Simeon okamžitě poznává, že drží v náručí Toho, kterého celý život vyhlížel a čekal díky vedení Ducha sv., který byl v něm. Aby se mohl Simeon setkat s Ježíšem, musel být v rozhodující chvíli na správném místě. To vyžadovalo každodenní poslušnost, každodenní očekávání na Boží pokyny a rady. Ve 27. v. čteme: „A tehdy veden Duchem přišel do chrámu…". To je klíčový okamžik. Protože Duch svatý znal velmi dobře Ježíše, mohl Simeonovi naprosto neomylně ukázat, že malé dítě je Mesiáš.

Podobně prorokyně Anna „*chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení Jeruzaléma*" (v. 38). Co znamená pro oba setkání s Ježíšem? Je to jedinečná zkušenost se živým Bohem, povzbuzení ve víře a ujištění o tom, že Bůh je věrný a že ve svém Mesiáši přichází svému lidu i světu na pomoc. Nic většího a vzácnějšího už Simeona a Annu nemůže potkat. Teď už mohou klidně odejít a zemřít.

Simeon a Anna jsou pro nás příkladem a povzbuzením: svou oddaností Bohu a věrností v očekávání na naplnění Božích slibů. Jako Boží děti a Kristova církev se potřebujeme učit čekat trpělivě a radostně jako oni. Na co, když už Boží Mesiáš přišel? Na jeho druhý, slavný a konečný ADVENT. Na den, kdy Syn člověka přijde v oblacích s velkou mocí a slávou (Mk 13,26). Myslíme na Ježíšovo slovo „Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš pán přijde" (Mt 24,42) a prosíme o pomoc Ducha svatého. Ten může k Boží slavné budoucnosti dovést nejlépe.

Bronislav Kaleta

Kvakerský kazatel George Fox

(Červenec 1624 Drayton – 13. 1. 1691 Londýn)



George Fox byl synem tkalce, učil se obuvníkem a obchodníkem, ale živil se také jako pastýř. V r. 1643 měl duchovní zážitek, který určil jeho další život: uvěřil ve vnitřní světlo, které se mu stalo druhou autoritou vedle Písma svatého. Svůj poznatek hlásal v Anglii, v Německu, v Nizozemí a v Severní Americe. Získal četné stoupence, kteří stejně jako on snášeli příkoří, bití i žalář. V r.1649 se oženil s vdovou Margarethe Fellovou, a ta mu byla pevnou oporou po celý život. Od r. 1658 se Foxovi přívrženci, "kvakeři", organizovali jako "Společnost přátel (světla)"; zastávali přísné mravy, odmítali přísahu, násilí, válku, nerovnost mezi lidmi a propagovali obětavou pomoc bližním v nouzi.

Z Foxových následovníků je nejznámější William Penn (1644-1718), po němž nese jméno americká Pennsylvánie. Tamní demokratická ústava s kvakerskými rysy se stala vzorem pro ústavu USA.

Ve Foxově literární pozůstalosti jsou spisy, poznámky a dopisy, v r.1694 vyšel Deník života G. Foxa.

Pravdomluvnost, úcta k druhým, služba potřebným a mírové snahy jsou trvalým přínosem i pro nás a celé lidstvo.

Bohuslav Vik

Smutné zprávy

V prosinci 2020 nás opustila řada známých osobností. Mezi nimi známý evangelický farář **Svatopluk „Sváťa“ Karásek** - písničkář, na počátku 21. století poslanec Poslanecké sněmovny za US-DEU, později neúspěšný kandidát do senátu za Stranu zelených (18. října 1942 - 20. prosince 2020). Rozloučení se koná 23. ledna od 15 h v evangelickém kostele u Salvátora v Praze 1.

Další byl **Václav Lamr** - výtvarník, který se věnoval malbě, grafice, kresbě a ilustraci, autor aforismů, básní, povídek, reportáží, komentářů a biblických analýz (25. dubna 1943 - 17. prosince 2020). Bratr Václav Lamr dlouhá léta podporoval akce Kostnické jednoty, každoročně stával 21. června na Staroměstském náměstí a v chrámu sv. Mikuláše na pietním shromáždění k výročí popravy 27. představitelů stavovského odboje a účastnil se i protestních shromáždění proti vztyčení mariánského sloupu.



Václav Lamr



Jan Pokorný

Bratr farář **Jan Pokorný** se narodil skoro stejně jako Českobratrská církev evangelická - 18. prosince 1918. S Českobratrskou církví evangelickou ho nepojilo jen téměř shodné datum narození, ale především přes padesát let věrné služby ve sborech Brno I. a Prosetín u Bystřice nad Pernštejnem. A po dvě období také v synodní radě jako náměstek synodního seniora. Bratr Jan Pokorný zemřel 20. prosince 2020 ve věku 102 let. Poslední rozloučení proběhlo v Brně v kostele J. A. Komenského (Červený kostel) 29. prosince 2020. Obřad bylo možno sledovat i na www.cervenykostel.cz.

„Do budoucnosti vám přeji: nebojme se, postupujme statečně kupředu ve šlépějích Pána Ježíše Krista, plně mu důvěřujme, nedejme se svést z jeho cesty. Jen když on vede svůj lid, tak nikdo a nic mu nemůže zabránit v cestě do budoucnosti…“: těmito slovy pozdravil plný sál pražského Obecního domu, kde si ČCE připomínala 100 let od založení. **(hb)**

Kdo chrání mláďata?



Ve fejetonu Skvělí rodiče jsme se už zabývali obětavostí rodičů, jaká se projevuje i u dost roztodivných tvorů. Přesto bych se ještě rád vrátil k tomu, jak dobře se mají mláďata – „děti“ savců. Dočetl jsem se totiž, jak naopak dopadly děti známého francouzského filosofa z 18. století, který psal často o správné výchově. Jean Jacques Rousseau, který je považován za pedagogického reformátora, měl se svou negramotnou družkou pět dětí, které všechny postupně odložil do nuzného sirotčince, kde pravděpodobně záhy zemřely. Tento otřesný případ rozporu mezi rodičovskou teorií a praxí mě ponoukl k tomu, abych spolu s vámi nahlédl do rodin všelijakých roztomilých i nebezpečně vyhlížejících savců.

Samička *sysla obecného*, když odkojí svá mláďata – může jich mít až devět – a jsou už čile pohyblivá, je hlídá z vyvýšeného místa. Při sebemenším náznaku nebezpečí je varuje hlasitým hvizdem, aby rychle zmizela v noře.

Samička i sameček roztomilé africké ušaté lištičky, zvané *fenek*, vychovávají společně dospívající mládež, která je od devátého měsíce života schopná se o sebe starat. Často však zůstávají po nějakou dobu se svými rodiči a pomáhají jim vychovávat další generaci.

O *damanech*, exotických afrických zvířatech podobných králíkům s krátkýma ušima, máme dokonce jedno z biblických přísloví: *Damani, národ bez moci, a přece si staví obydlí ve skalách* (Př 30,26). Podoba s králíky spletla Kralické překladatele, ale zoolog nás poučuje, že drobní damani jsou příbuzní slonů! Jejich odstavená mláďata zůstávají s rodiči asi 16 měsíců až do pohlavní dospělosti. Pak se teprve vydávají zakládat další kolonie.

Když už jsme v Africe: skvělá máma je také samice *nosorožce dvourohého*.



K porodu mláděte po patnácti měsících březosti si vyhledá dobrou skrýš v hustém křoví. I když mládě chodí hned pár minut po narození, matka je několik týdnů skrývá a účinně svými rohy zahání mlsné šelmy. Pod její ochranou roste potomek do dospělé velikosti asi sedm let.

Trochu tajemná zvířata jsou jezevci lesní, protože po většinu dne zůstávají v hlubokých norách a na sběr a lov potravy vylézají až v noci. Ačkoliv jsou to kunovité šelmy, prokazují i zvláštní snášenlivost: často obývají složité systémy podzemních brlohů společně s králíky, někdy i s liškami. Samice porodí v únoru až čtyři mláďata, pro které si vyhrabala zvláštní „místnost“. Po osmi týdnech kojení začínají v doprovodu matky vylézat ven a prodělávají školení v hledání potravy. Matka je odstaví až po čtyřech měsících, ale ještě na podzim je možno vidět celé rodiny pohromadě. Mladí dospívají až dva roky.

Podobně tajemnými živočichy jsou pro nás *myšky drobné*. To je dáno jejími maličkými rozměry a skrytým životem mezi stojatými travinami a rákosem. Jejich tělíčka pokrytá rezavou srstí jsou jen 5-7 centimetrů dlouhá; stejně dlouhý mají i ocásek, který dokážou omotávat kolem stébel rostlin. Tak si zajišťují stabilitu a uvolňují všecky čtyři nožky ke šplhání a k práci. To jim umožňuje splétat kulovitá hnízda, měřící v průměru jen 8-10 cm, zachycená na stéblech až metr nad zemí. V těchto „stavbách“ podobných ptačím jsou schopné zrodit a vychovat až šestkrát do roka vždy 3-8 mláďat. Přes tuto fantastickou plodnost, typickou pro některé hlodavce, se maminka o své děti stará, krmí je a čistí. Ale už za 16 dnů je tak vypiplá k plné soběstačnosti.

Zvláštní „dětství“ prožívají mláďata vačnatců, kteří se až na výjimky vyskytují jenom v Austrálii a na přilehlých ostrovech. Je jich celá řada, ale asi nejznámější jsou *klokani*. Tak třeba samice klokana rudého, který je velký jako menší člověk, porodí maličké embryo, které váží někdy pouze jeden gram. Má však přední nožičky a je tedy schopné vyšplhat matčinou srstí až k ústí jejího břišního vaku. Matka mu lízáním srsti ukazuje správnou cestu. V jejím vaku najde mládě mléčný struk, přisaje se k němu, a visí na něm asi 70 dní, živí se a roste. Po pěti měsících začíná vykukovat z matčina vaku a při váze asi 3,5 kg si troufá úkryt chvílemi opouštět. Mateřským mlékem se však živí až do věku jednoho roku. Tak se stává, že zatím, co se v mateřském vaku vyvíjí maličké mládě, druhé už vesele poskakuje venku a do vaku si přichází jenom na mlíčko. Pro dospělejšího potomka už je tam připraven zvláštní struk s mlékem vyšší tučnosti, aby mladík dostával více energie.



K postiženému Jóbovi mluvil Bůh také tím, co mohl člověk pozorovat v přírodě. Například: *Můžeš ulovit pro lva kořist a uspokojit lačnost lvíčat, když se krčí v peleších?... Znáš čas vrhu skalních kozorožců? Opatrovals laň, když rodí?* (Jób 38, 39-40; 39, 1). Trpící člověk si může pozorováním tvorů uvědomit, že nic, tedy ani jeho trápení, se nevymklo z rukou Stvořitele. Také zvířecí péče o mláďata může povzbudit unavené a někdy i zklamané lidské rodiče v zápasech o budoucnost jejich dětí.

Pavel Javornický

Inzerce

FS ČCE v Hronově nabízí k prodeji sborový dům v Tisu v Orlických horách (270 m²) a k němu přináležející pozemky (6539 m²). Cena 3150000 Kč. V případě zájmu církevních organizací či spolků dohoda o ceně možná.

Adresa domu: Tis č. p. 19, 549 01 Nové Město nad Metují.

Fotografie a historie domu na: www.tis.evangnet.cz, bližší informace pak na tel.: 737 925 710, popř. e-mailu: hronov@evangnet.cz

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

2/2021

13. ledna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
20. ledna 2021

Z obsahu

* *Advent pro celý rok*
* *Očekávání 2020*

Poselství k 2. neděli po Zjevení Páně



Výzva do nepohody

Nehemjáš 8,10 K

Marek Eben v písni „Noviny" popisuje kontrast reálného světa a světa v novinách prezentovaného. Velice vtipně ukazuje, jak zhuštěné zprávy zaměřující se na různá neštěstí, neduhy společnosti, kriminalitu, a další nepříliš veselé události, mohou v člověku vyvolat pocit zmaru a deprese, že to s námi a celým světem jde od desíti k pěti. Člověka pak přepadá trudomyslnost, smutek a beznaděj. Jenže pak zvedne oči od novin, podívá se oknem ven a vidí přírodu, hrající si děti, kvetoucí stromy a zjistí, že i ten den, kdy čte o mnohém neštěstí má své krásy, radosti a stojí za to jej žít. Pohled z okna je mu povzbuzením. Dovolím si to interpretovat i jako ujištění o kráse Božího stvoření, které je nad všechny špatné zprávy a přináší naději, že je zde jeden, silnější než cokoliv jiného.

Ujištění o neustálé Boží blízkosti potřebujeme tu a tam slyšet všichni. Někdy nás nejen životní události, ale třeba i slyšené kázání mohou uvrhnout do trudomyslnosti. V Bibli najdeme událost, kdy Nehemjáš s Ezdrášem a několika dalšími kážou lidem. A nejspíš docela přísně a nekompromisně vykládají slova Mojžíšova zákona. A na posluchače to padne jak těžká deka a začnou plakat. Možná si uvědomili svou situaci, možná zpytovali svědomí, třeba i poznali, že jejich život není totožný s cestou Hospodinovou a uvrhlo je to do smutku. Hospodin a já, to nejde dohromady. Kazatelé si toho všimli a kupodivu nereagovali slovy: „Dobře Vám tak, hříšníci. Jen nad sebou plačte a zpytujte svědomí". Ale naopak lid utěšovali a povzbuzovali: „Netruchlete, dnešní den je svatý našemu Hospodinu". I ten dnešní den, kdy se na vás valí zprávy, které byste nejradši vytěsnili, je den Hospodinův. On vás neopustil. Radujte se, jezte, pijte, obdarovávejte potřebné. A radost z Hospodina, ať je vaší záštitou.

Radost z Hospodina je největší devizou křesťana. Radost z jeho stvoření, z jeho Ducha, z jeho lásky zjevené v Kristu, kterou jsme před nedávnem slavili. Víra, že nás neustále sleduje a má na zřeteli a všímá si nás. Momenty, kdy vstupuje do našeho života, kdy zažijeme jeho intervenci. To jsou přesně chvíle, kdy z Hospodina máme radost. A ona radost, jak říká Nehemjáš, ať je ona naší záštitou. Obranným štítem, když nám bude padat hlava do dlaní, bude toho na nás mnoho a padneme do nepohody. V tu chvíli můžeme zvednout své uslzené oči a dívat se jimi kolem a nahoru a pocítit, že právě on setře všelikou slzu z naší tváře a osuší zvlhlé oči. Protože každý den je svatý našemu Pánu.

Miki Erdinger
farář sboru ČCE v Třebechovicích



Bílý obraz: Jiří Orten

Byl štědrý prosinec. Na zasněžené pláni
s paletou v ruce kdosi stál.
Sněžilo, sněžilo do jeho malování.
On nevěděl, on maloval
tu nahou zimu, její pevné kosti,
údolí klína, hlubší nežli chtěl,
a výšku ňader v strmé závratnosti.
Sněžilo na model.
Tu havran zakroužil, ach Bože, co ten chce tu
a odkud přilétá?
Byl štědrý prosinec. Sněžilo na paletu
a prázdná byla paleta
Ta strašná bezmocnost zmocnit se malování,
jež padá na plátna a je jak bílý sníh, jenž neví, neví ani,
proč padat má!
Ta strašná bezmocnost zastavit prchající!
Zeslábla ruka tvá,
jazyk máš svázaný a nedovede říci,
tomu, co roztává:
Ó věčné proměny, taje vše utajené,
ó věčné proměny, až rozplynu se v sníh,
kde bude duše má, kde bude, v které ženě
a v kterých závějích?
Byl štědrý prosinec. Na zasněžené pláni
s paletou v ruce kdosi stál.
Sněžilo, sněžilo do jeho malování.
On nevěděl, on maloval…

Událost Mesiáš 2 K 5,14–18; J 14,1–10

„…Ne sami sebe kážeme, ale Krista Ježíše Pána, sebe pak služebníky vašimi pro Ježíše. Bůh zajisté, kterýž rozkázal, aby se z temností světlo zablesklo, ten se osvítil v srdcích našich k osvícení známosti slávy Boží v tváři Ježíše Krista. Máme pak poklad tento v nádobách hliněných, aby důstojnost té moci byla Boží a ne z nás." **2 K 4,5-7**

Věříme v Boha. Ve skrytou, životem kypící radostnou PŘÍTOMNOST Boží, nevymezenou prostorem ani časem. *„Bůh není mrtvých, ale živých (říká Ježíš) nebo všichni jsou jemu živi"* (L 20,38). *„Přikázání Otce je život. Život věčný"* (J 12,50). Věříme v jeho skrytou blízkost: JSEM vždy a všude, a nebe se nad dílem Ducha raduje (L 15,7). Promluvil a třesklo vesmírnou událostí světa, jehož jsme částí. To pomyšlení je pro nás víc než poezie.

Věříme, že ten, který Duch jest, vstupuje i nadále do časo-prostoru, který stvořil, do naší prchavé přítomnosti. Někdy neprodleně, jindy zraje událost věky než pojednou jako v nebi je i na zemi. Nám se poté stává minulostí, ale v PŘÍTOMNOSTI Boží trvá. Před ním není odbytých záležitostí. Podobně věřili i tenkrát, když světu v naději se naplnil čas. Jako bolest ženě těhotné se přiblížila věky očekávaná obnova Izraele (Iz 26,17).

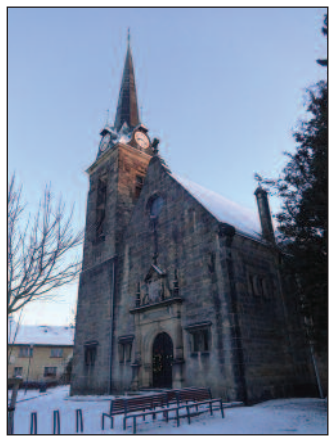
Mnoho-li chybí do zákonické perfektnosti a snaživé zbožnosti farizeů? Co nevidět dojde na sliby Boží a přijde Mesiáš. Poradí si s neobřezanci a obnoví naši dávnou slávu. Kde se jich pár sejde, takhle to visí ve vzduchu. Kdo by tomu nepřál! A přece někteří nepřizvukují. Drží se stranou. Z duše jim mluví jurodivý křtitel od Jordánu a pouštní kazatel: Jistě. Pán věků i času našeho je blízko. Leč začne-li soudem od domu Božího, kdo obstojí? Čiňte pokání a věřte! Křtíce se na odpuštění hříchů, věřte v jeho milosrdenství!

Hned by se pustili za ním, za kazatelem té naděje, ale říká: „Já to nejsem. Jsem hlas volajícího na pustině. Za mnou jde silnější." Od starých rodičů slýchal, jak tenkrát, za císařského cenzu, se narodilo dítě jejich příbuzné v Galilei, snoubence tesaře z Nazaretu. *„Nestarej se. Je to OK, Josefe,"* slyšel ve snu. *„Bude to kluk, a dáš mu jméno Ježíš. ‚Jahve je spása'. On zajisté vysvobodí svůj lid od hříchů jejich"* (Mt 1,21). *„A ty, dítě* (pokaždé přidala maminka Alžběta), *ty předejdeš před jeho tváří, aby dáno bylo umění spasitelné lidu jeho na odpuštění hříchů jejich. Stárnoucím a bezdětným ses nám narodil jako poselství: Jan – Jochanan – ‚Hospodin je milost'…"*

A tak káže. Burcuje, volá. Roztahuje záchrannou síť toho umění, umění první i poslední pomoci: *„Čiňte pokání, věřte evangeliu!"* (Mk 1,15) Působí u jordánských brodů blízko Jericha a z Galileje k jeho křtu přichází ten, o němž Zachariášův Jan dobře ví, ačkoli ho nezná. *„Já mám být křtěn od tebe,"* namítá příchozímu. *„Ty jdeš ke mně? Já zouvám obuv své každodennosti a brodím se vodou za tebou. Ty vysvobodíš. Ty sejmeš kajícímu hřích světa, ty probudíš ze zapomenutí a odcizení Bohu."*

Dokončení na str. 2

Aktualita: Kostel v Hrádku n. Nisou je kulturní památkou



Evangelický kostel Chrám pokoje (Friedenskirche) v Hrádku nad Nisou byl zařazen mezi kulturní památky. Je příkladem saské evangelické architektury, postavený je v novogotickém stylu s novorenesančními prvky. Celá stavba se dochovala ve velmi autentickém stylu, a to i s vybavením interiéru. Kostel z přelomu 19. a 20. století spolu s evangelickými kostely v Novém Městě pod Smrkem a kostelem Krista Spasitele ve Frýdlantu představuje podle památkářů důležitý doklad rozšiřování protestantské víry v regionu v tomto období.

(hb)

Kde potkáš Krista? 2

Dokončení z minulého čísla

Ten velký Vanier udělal to, co by dokázal málokdo nebo vůbec nikdo ze shromážděných - alespoň tehdy jsem si to tak myslela. On, na kterého se přišly podívat davy, aby pochytily něco z jeho skutečně svaté moudrosti, poklekl před tím doslova "Nejmenším" a předal mu to, co sám obdržel od Pána.

Před odchodem z bohoslužeb jsem se naposledy podívala do Jirkovy vrásčité, pokřivené a vousaté tvářičky. A najednou, jakoby dvojprojekcí, se ta tvář začala měnit, její oči se rozzářily, nehezké rysy dostaly úplně jinou podobu. Opět to byl on, poznala jsem ho, ležel v tom kočárku jako podivná lidská larva, a jeho obličej byl plný utrpení a krásy, jako obličej Boží. Na žádném z těch obrazů ani soch v tom překrásném kostele jsem nic podobného nezaznamenala.

Poznámka: druhý den, na evangelických bohoslužbách, se hrál jakýsi biblický příběh. Herci byli obyvatelé Betléma, každý byl nějak postižený, ale všichni se své úlohy zhostili skvělým způsobem. Jirka hrál také, nevím už jakou roli, i když jsem si předsevzala, že na to nikdy nezapomenu. Někdo mu přidržoval mikrofon a on mluvil, poměrně velmi srozumitelně, nádherným sametovým hlasem, a přesně věděl, proč a co říká. Také zpíval chvály našemu Pánu. Měla jsem jediné přání - pokleknout vedle toho kočárku a nechat si požehnat. Předej mi, Jirko, alespoň trochu té milosti, lásky a krásy, kterou neseš. Neudělala jsem to. Obávala jsem se, že by to ostatní špatně pochopili...

Od té doby zase uplynul nějaký čas a já jsem pracovala u těžce mentálně postižených dětí, které mi Bůh svěřil, pro které mě vybavil láskou, vědo-

Pokračování na str. 3

Z církví doma i ve světě

Metodisté mají superintendentku

Bohoslužba u příležitosti pověření farářky Ivany Procházkové, Th.D. úřadem superintendenta a rozloučení se stávajícím superintendentem Mgr. Petrem Procházkou se měla konat v modlitebně Evangelické církve metodistické 16. ledna 2021. Vzhledem k současné epidemiologické situaci musela být zrušena a náhradní termín nebyl zatím stanoven.

(red)

Řecká pravoslavná církev se nemíní podřídit opatření, které uzavřelo kostely

Řecká pravoslavná církev 3. ledna oznámila, že se nemíní podřídit novému vládnímu opatření proti šíření koronaviru, které předpokládá mimo jiné uzavření kostelů a dalších svatostánků. Informovala o tom agentura AP.

Svatý synod – nejvyšší orgán církve – vydal prohlášení, v němž nařizuje kněžím otevřít kostely pro věřící na svátek Zjevení Páně. Dále uvedl, že „nepřijímá" nové restrikce platné na období od 3. do 10. ledna a že řecké vládě zašle oficiální protestní dopis.

V reakci na dosavadní vrchol epidemie covidu-19, kdy zdravotnictví fungovalo na samé hranici svých kapacit, zavedla vláda v listopadu druhou uzávěru – zavřela školy, většinu obchodů i společenských akcí a omezila pohyb obyvatel. Restrikce částečně zmírnila před Vánocemi, během nichž bylo kostelům umožněno s omezením otevřít pro věřící.

V neděli 3. ledna ale vláda opatření znovu zpřísnila v naději, že díky tomu bude moci 11. ledna po dvou měsících znovu otevřít školy. Ministerstvo zdravotnictví zároveň oznámilo, že zaznamenalo první případy nakažlivější mutace koronaviru, která se šíří z Británie.

Vládní opatření proti šíření koronaviru narazila u řecké pravoslavné církve na smíšené reakce, od vlažného přijetí až po zuřivý odpor. Pozornost vyvolala v listopadu smrt koronavirem nakaženého biskupa, který bojoval proti jakýmkoliv změnám v udělování svatého přijímání, kdy je mezi pravoslavným knězem a věřícími nutně blízký kontakt. Podle konzervativního Svatého synodu neexistoval žádný vědecký důkaz, že by udělování svátostí přispívalo k šíření nákazy.

Nejvyšší představitel církve arcibiskup Hierónymos, který sám nemoc covid-19 prodělal, veřejně podpořil plány řecké vlády na očkování obyvatelstva. Jeden z konzervativních biskupů se nicméně před několika dny postaral o titulky v novinách, když věřícím vakcínu nedoporučil, neboť podle jeho informací „obsahuje látky z potracených plodů".

Podobnou otázku řešily i jiné církve. Například vatikánská Kongregace pro nauku víry na konci prosince vydala prohlášení, že nechat se očkovat proti covidu-19 je morálně přijatelné i v případě, že se vakcíny opírají o výzkum, který využil tkáně potracených plodů.

www.christnet.eu

Šíření pandemie urychlilo rozpad některých malých kongregací

Graham Smith pracuje jako realitní makléř, který se specializuje na prodej budov patřících církvi nebo neziskové organizaci. Proto se mu často stává, že ho osloví hrstka posledních věřících s prosbou o pomoc při prodeji církevní budovy.

Protože se snaží o to, aby pokud možno budovy zůstaly využívány pro náboženské účely, často se stává, že kostel jen vymění vlastníky v rámci širší křesťanské rodiny. Skomírající kongregace prodá svou budovu vášnivým letničním křesťanům hledajícím místo k uctívání.

„Někdy tyto budovy nejsou tradičními starými viktoriánskými domy s velkou, špičatou věží – některé z nich jsou ze 60., 70. nebo dokonce 80. let, říká pro portál Premier.

Sám jako křesťan není Graham Smith realitním agentem, jakého byste čekali. „Nepřicházím s postojem, jako by se jednalo jen o další byznys," řekl. „Cítím soucit se skupinou věřících, která zůstala – téměř bez domova, protože zavírá svůj duchovní domov."

Tím hlavním důvodem k prodeji nemovitosti jsou ubývající počty členů. Jedná se poměrně často o venkovské kongregace, kde populace postupně stárla a církevní společenství jen kopírovalo tento trend. „Tyto sbory neměly novou krev přicházející z nových rodin a mladých lidí," tvrdí ze své zkušenosti Smith.

Smith řekl portálu Premier, že mnoho kostelů, které v roce 2020 prodal, již mělo problémy, ale Covid tento proces jen urychlil. „Je zřejmé, že to mělo vážný dopad na církev."

„Chodil jsem do budov, kde už měsíce nikdo nebyl a cítili jsem tam jen chlad, nebyla tam žádná láska, kterou by té budově dalo společenství věřících. Mnoho z těch kostelů již mělo vážné problémy a covid jen celý proces urychlil."

Asi 50 procent kostelů, které Smith prodává, je přestavěno k bydlení a dalších 50 procent zůstává pro bohoslužebné účely. Rok 2021 může znamenat pro stovky dalších podobných malých sborů stejnou výzvu, myslí si Smith. „Bohužel očekávám jen to, co se děje nyní. Covid nebyl laskavý k setkávání na bohoslužbách a hrozí, že malé kongregace se již k setkávání nevrátí."

www.krestandnes.cz

„U maminky je to nejlepší místečko na celém světě pro toho malounkého. Ale nejen pro malounkého. I pro toho velikého, když pláče a truchlí. Nebo tak, jak matka těší, nikdo jiný na světě těšit nedovede."

Jan Karafiát
(4. ledna 1846, Jimramov – 31. ledna 1929, Praha)

Událost Mesiáš

2 K 5,14–18; J 14,1–10

Pokračování ze str. 1

„Dopusť to nyní," žádá křtěnec Ježíš. *„Je na nás plnit všechnu spravedlnost (být s pravdou, zůstávat v pravdě)."* Tak se chápe svého poslání, a potvrdí je i na konci té cesty: *„Já jsem se k tomu narodil, a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví PRAVDĚ. Kdo je z pravdy, slyší můj hlas"* (J 18,37), shrnul svoji vladařskou pravomoc před svými soudci a katy.

„Tedy král jsi ty?" vyslýchá jej římský prokurátor. – „Mé království není z tohoto světa." – Říman pokrčí rameny. Nic hodného smrti nenalézá. K brutálnímu ortelu ho dotlačí zbožní, osleplí nenávistí, posedlí Zákonem hříchu a smrti. „Ukřižuj! Kdo se králem činí, proti se císaři!" vymýšlejí politickou záminku. Ze světa ať ho zprovodí neobřezanec! Lžou, aby útrpně zhanobili a usmrtili toho dobrodince. „Chodíval se zástupy, ať tedy zástup vidí, kam to dopracoval. Mesiáš!"

Evangelisté se pouštějí po stopách jejich zášti: Jan vzpomíná, jak Mistr jednoho rána poté, co zahanbil přísné strážce mravnosti ve věci ženy cizoložné (J 8,1-12), rozvedl u chrámové pokladnice otázku osvobozujícího poznání pravdy.

„Jsme svobodní Abrahamovci. Jak můžeš říct, že ze tvých slov svobodní budeme?" ohradili se.

„Kdo hřeší, slouží hříchu. Služebník (obsluha vašich hříchů, velekněz s krví ve svatyni) nezůstává v domě navěky. Syn zůstává, a koho Syn vysvobodí. Ale vy mě hledáte zabít, protože vám říkám pravdu, kterou jsem slyšel od Boha. To Abraham nečinil. Činíte skutky svého otce."

„Ze smilstva nejsme zplozeni. Pamatuj se, Mistře! Jednoho otce máme, Boha."

„Kdyby Bůh byl vaším otcem, milovali byste mě, neboť z Boha pocházím. Nepřišel jsem sám od sebe, ale on mne poslal. Proč moji řeč nechápete? A proč nemůžete slyšet, co říkám? Jste z otce ďábla a žádosti svého otce chcete činit. On byl vražedník od počátku. V pravdě nestál a pravdy v něm není. Když mluví lež, z vlastního mluví. Je lhář a otec lži. Mně, že vám říkám pravdu, nevěříte" (J 8,40-45).

Jak ho nenávidí, svůdce nazaretského! Pro přísného Boha otců, pro Boha Mojžíšova Zákona, chrámu a synagogy, musí zemřít! Tehdy unikl kamenování, teď přišla jeho hodina.

„Otče, oslav svého Syna, aby i tvůj Syn oslavil tebe…" modlí se nakonec s učedníky a svěřuje Otci svůj odkaz: *„Já jsem tě oslavil na zemi. Vykonal jsem dílo, které jsi mi dal, abych činil. Nyní oslav ty mne u sebe samého tou slávou, kterou jsem u tebe měl dřív než byl svět. Oznámil jsem tvé JMÉNO lidem, které jsi mi dal ze světa. Tvoji byli a mně jsi je dal a řeč tvou zachovali, a nyní poznali, že jsi ty mne poslal. Poznali, jak tě myslet, a nežít drmolením tohoto světa. Dal jsem jim tvé SLOVO. Zůstávají ve tvé řeči a svět je nenávidí… Nejsou ze světa jako já nejsem. Posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni byli posvěceni v PRAVDĚ. Já za ně prosím. Ne za svět prosím, ale za ty, které jsi mi dal, nebo tvoji jsou, a nejen za ně. Prosím i za ty, kteří skrze jejich slovo mají ve mne uvěřit. Chraň je, Otče, ve svém JMÉNU, aby byli jedno jako my: Já v nich a ty ve mně, vnitřně sblíženi a zajedno, aby poznal svět tvoji inspiraci a lásku, že jsi ty mne poslal a že jsi je miloval, jako jsi mne miloval"* (J 17,1nn).

Tak Ježíš zvedá věřící z janovské záchranné sítě spasitelného umění, z vod pokání ve JMÉNU Otce, který Duch jest. Řadou podobenství zjevuje to tajemství, jak být v tom království, v jeho silovém poli s Otcem.

„Hledejte! Pátrejte po jeho zdrojích. Není z tohoto světa, ačkoli je mezi vámi." Říká-li: „Já v nich a ty, Otče, ve mně," kde to je? Že by přece jen v duši? Srdci? Svědomí? „Zůstaňte ve mně a já ve vás… Na světě, ale ne ze světa, posvěceni v PRAVDĚ Otcova SLOVA."

Tam se shánějme po spravedlnosti. Tam se ptejme po pravdě, ospravedlněni k cestě nehynoucího života. Je králem tvého bytí nebo není? Pak trvej v pokání, modli se a věř! Stále je blízko jeho království. *„Posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni byli posvěceni v PRAVDĚ,"* říká Ježíš.

To jsou Janové: „Co bylo od počátku, co jsme slýchali, co jsme očima svýma viděli, a co jsme pilně spatřili, čeho se ruce naše dotýkaly o slovu života. (Nebo ten život mezi námi smrtelnými zjeven jest, a my jsme viděli a svědčíme i zvěstujeme vám ten život věčný, který byl u Otce a zjeven jest nám. A to je zvěstování to, které jsme slýchali od něho, že Bůh je světlo a není v něm žádné tmy" (1 J 1,1-5), píše Jan církvi pro radost a připomíná to hlavní: *„Synáčkové, milujte se navzájem skutkem a pravdou"* (1 J 3,18).

Stařičký efezský biskup Jan se probírá tím, co sepsali jiní. S požehnáním čte v listech neúnavného kazatele a učitele pohanů, mučedníka, Pavla tarzenského. Jeho příběh je mu zdrojem neutuchající radosti a vděčnosti. Nevychází z údivu nad genialitou Ducha, že právě on, tarzenský postrach Saul, se stává nádobou vyvolenou…

Po velikonočním dramatu Ježíšovi sirotci opětovně navštíveni zesnulým Mistrem, očití svědkové jeho zmrtvýchvstání, vystaveni protivenství a soužení, vymírají. *„Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili,"* řekl Pán tehdy nad jejich prvními pochybnostmi (J 20,29). Ostatní, co jej vídali na cestách, slýchali ve školách nejednou při divuplných skutcích milosrdenství, se nadáli převratných změn, ale byli u toho, když ukřižován umřel bez zastání jako trestanec. Byl pohřben. Dál nevidí. Uvěří blahoslaveně těm několika, kteří bez okolků usvědčují a obviňují svět: „Ukřižovali jste Božího dobrodince, Mesiáše, a Bůh to tak nenechá. Žije! Nekončí! Začíná!"

„Poplivaného a od krve jej vzkřísil? Kde je? Že se neukáže?" Opatrnější krčí rameny: „Přání bývá otcem myšlenky… Měli ho plnou hlavu, milovali ho, nebylo by divu, kdyby viděli, co vidět chtějí. Po ukamenování jeho svědka, dobrodince Štěpána, jde z toho strach. Chudák to odnesl. Nejvyšší kněz má své křiklouny všude: „Jen blázen a škůdce zpochybňuje všem zřejmý debakl toho Nazaretského (sahají si na čelo). Ježíš Kristus je kampaň (křičí). Kampaň pokušitele proti učitelům a zastáncům Mojžíšova Zákona, jímž svůdce soudili a na smrt vydali. Umlčte to rouhání!" Pár exemplárních exekucí a zbyde hrstka bezvýznamných blouznivců na útěku ze svatého města.

Mladý ambiciózní farizeus, snaživý lovec chaotů a obávaný ukrutník (1 Tm 1,13), si hodlá na ně došlápnout i v diaspoře. Leč nastojte! U Damašku ho v omračující slávě potká a osloví jeho spolehlivě mrtvý nepřítel Ježíš. V syrské metropoli se pak tento nebezpečný agent Velrady objeví jako jeho vyznavač a zastánce, svědek ukřižovaného Božího Mesiáše. *„Žije! Potkal mě ve slávě Nejvyššího."*

Co od věřících a Krista milujících bylo lze čekat, to od zapřisáhlého protivníka šokuje. Obávaný Saul Tarzenský, vyhlášený antiježíš, znenadání jeho apoštolem? Kazatelem, dokonce učitelem pohanů? Tahle rošáda svatého Ducha činí z pokoutní židovské záležitosti hnutí, přesvědčivě oslovující svět.

Spasitelná událost Božího navštívení v těle Syna člověka se Tarzenského zmocnila svým dramatickým závěrem. Skončením, jímž pro něho vše začíná. Zvěstuje, co viděl a slyšel. Hlásá, co jím otřáslo: Námi ukřižovanou Boží LÁSKU a její vzkříšení. Svědčí, co z toho pro sebe vyvozuje: Ze smrti život: *„S Kristem ukřižován jsem, živ jsem už ne já, ale živ je ve mně Kristus."*

V logice Zákona se ovšem excelentnímu zákoníkovi zjevuje hněv Boží z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, PRAVDU Boží v nepravosti zadržujících" (Ř 1,18). Překážejících jeho PRAVDĚ, jako jsem překážel já. Jak to, že mě nesejmul? Smiřuje snad spravedlivý hněv svým utrpením vtělená Boží LÁSKA? *„Vydán pro moje hříchy, vstal z mrtvých pro mé ospravedlnění?"* (Ř 4,25).

Ano. Vydán na pospas naší hříšnosti stále žije v PŘÍTOMNOSTI Boží – JEŽÍŠ KRISTUS-. Svými hříchy zjitřujeme jeho bolest. Ale Pavel to ještě tak nevidí. Z Mojžíšova Zákona chápe bezpočet zástupně utracených němých tváří a píše: *„Tak i Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem"* (1 K 15,3-4). Z prorockých stínů a nápovědí věcí budoucích (Ko 2,17 Žd 8,5 a 10,1 Iz 53,10) myslí Otce, který ani vlastnímu svému Synu neodpustil, ale za nás za všecky jej vydal (Ř 8,32), a Ježíš Kristus, zosobněná Boží LÁSKA, to na sebe bere (Fp 2,5-11). Taková je kauzalita Zákona. Pavel dál uvažuje v příčinných souvislostech: „Tato jeho LÁSKA nás spojuje i zavazuje (2 K 5,14n) jako ty, kteří tak uvažujeme, že poněvadž jeden za všechny umřel, tedy všichni zemřeli. Pokud tedy žijeme, žijeme jemu. Jinými slovy: Prodané hříchu (Ř 7,14) nás sobě vykoupil. V něm jsme nové stvoření. Staré pominulo, všecko je učiněno novým. To všecko je z Boha. Dokonalý milosrdenstvím (L 6,36) nás smířil se sebou skrze Jezukrista (Ko 1,20-21) a dal nám služebnost toho smíření (2 K 5,17-18): Věříce v Pána Ježíše Krista se smiřte s takovým Bohem…" S jakým? Toť otázka. Janův Ježíš v těle oznamoval JMÉNO Otce, jak je postaru neznali. Ani zákoník Pavel, je nezná, jak bylo zjeveno v těle (2 K 5,16). Ve dřívější snaze zachovat se milovanému Božímu Zákonu, rozeznává dvojí podstatu své existence: Chtěním a myslí slouží Zákonu, ale tělo svými žádostmi se tomu protiví. Výsledkem jsou mrzuté, chtěné i nechtěné skutky hříchu, které ovšem platí. Dobrá vůle a mysl to proti tělesnosti prohrává. Bídný já člověk, kdo se ve mně vyzná? Kdo mne vysvobodí z toho těla smrti?! (Ř 7). Nové stvoření vírou v Krista prožívá apoštol jako vysvobození od sebemrskačského zákona hříchu a smrti principem Ducha života vzkříšeného Krista Ježíše (Ř 8,2). Děkuje Bohu (Ř 7,25), že do sporu chtění své mysli s tělesností, tedy do jeho existence, se vkládá Duch života chutí a zalíbením

Dokončení na str. 3

Advent pro celý rok 1.

První kniha královská, 19,12b

„Po ohni hlas tichý, jemný …"
První kniha Královská popisuje, jak došlo na hoře Choréb ke zvláštnímu Božímu příchodu k Elijášovi po čase těžkostí a zmatků.
Elijáš Tišbejský žil v období 22leté vlády krále Achaba asi v polovině 9. století př. Kr. a patřil mezi nejvýznačnější proroky v Izraeli. Proslavil se horlivostí a službou Hospodinu neohroženým vystupováním proti modlářství královských manželů Achaba a Jezábel, kteří v zemi zavedli kult božstva podsvětí, tyrského Baála Milkkarta, jehož družkou byla Ašéra, bohyně plodnosti. Král Achab a jeho žena Jezábel spolu s Baálovými přisluhovači znesvěcovali uprostřed Izraele jedinečnost Hospodina a pošlapávali víru otců. Elijáš za tuto zpronevěru Hospodinu předpověděl Boží soud v podobě sucha a hladu v zemi. Jenže pro svou smělost se musel po nějaký čas ukrývat. Když se pak v síle Hospodinově znovu vrátil do země izraelské a předstoupil před krále Achaba, dojednal s ním shromáždění izraelského lidu za účasti všech Baálových kněží na hoře Karmel. Elijáš si uvědomil, že nemá být jen svědkem Hospodinovým, ale také ručitelem jeho slova. Tak alespoň porozuměl svému úkolu, který od Hospodina přijal. Záleželo mu na Božím poselství víc, než na sobě samém. Zároveň chtěl všechny přesvědčit o tom, že pohroma v podobě bídy a hladu byla důsledkem Božího hněvu nad nevěrností a modlářstvím izraelského lidu. Výsledkem této slavnosti bylo pobití Baálových kněží. Následně přišel déšť.
Jenže Jezábel se krutě mstila. Začala pronásledovat Elijáše, všechny Boží proroky, které zastihla, nechala povraždit, nechala pobořit oltáře Hospodinovy. Elijáš byl obratem událostí hluboce sklíčen. Utíkal před Jezábel a myslel už jen na smrt. Zdálo se mu, že je všechno ztraceno. Přepadl ho strach, nejistota, pochybnost o Boží blízkosti i obava z věcí budoucích. Zdálo se mu, že boj proti zlu a pohanství je bojem marným. Prchal před svými odpůrci a Boží spravedlnost se mu zdála zvláštní. Zklamán výsledkem své práce i Božím mlčením utíkal do pouště, aby se tady pod trnitým keřem vyplakal. Boží věc, o kterou tolik zápasil, se mu v tu chvíli zdála zcela ztracená. Jenže Hospodin mu ukázal na jeho lidskou slabost, malou víru a nedostatečné spolehnutí se na Boží zaslíbení. Svědectví víry není vůbec snadná věc. Písmo před námi nic nezastírá. V Elijášově životě se dostavily nové zkušenosti.
I před našimi zraky se často mění okolnosti našich životů, přicházejí nové úkoly a s nimi nové životní situace, nová pokušení, nové bolesti, nové zkoušky. A v tom všem by se měla projevovat pevnost a hloubka naší víry a zakotvení v Boží náruči, aby všechny ty nové skutečnosti zvládla, mohla dát správný směr a v něm pak aby byla novou silou a povzbuzením! Proto musí být naše víra znovu a znovu živena hlubším a mohutnějším poznáním. Z vlastních zkušeností víme, že naše víra musí být znovu dobývána, obnovována novými setkáními s Pánem, posilována jeho doteky lásky a milosti, rozradostňována novými zkušenostmi opřenými o Boží slovo.

Mgr. Pavel Rybín
kazatel Církve bratrské

Pokračování příště

Kde potkáš Krista? 2

Dokončení ze str. 1

mostmi i přirozenou autoritou. Přesto jsem často klesala pod tíhou této služby.
Byl mezi těmito dětmi jeden krásný nevidomý chlapeček, který měl v důsledku své komunikační vady nezvladatelné záchvaty zoufalého vzteku. Často se bil do hlavy, do obličeje, válel se po zemi a hrozně křičel, až to bolelo v uších a hlavně v srdci. Po čase jsem se naučila odhadovat jeho přicházející záchvat, vskládala jsem na něho ruce, modlila se, držela jsem ho vší silou v náruči, aby si neublížil. Protože v mé bezmoci už nebyla žádná slova, modlila jsem se šeptem v jazyku, který mi dal Duch svatý. Někdy to pomohlo, ale jindy jakoby se všichni démoni probudili a dohodli se, že nás oba zničí. Bývalo to hrozné.
Bylo odpoledne, chlapec měl celý den záchvaty jeden za druhým. Teď byl velmi unavený, a jen tak ležel. Já jsem byla tak vyčerpaná, že jsem nenašla sílu, abych si uvařila kávu a napsala zápisy z dnešní služby. Byli jsme v místnosti sami, on na žíněnce v jednom rohu, já u stolu v druhém rohu. Najednou začal opět " nabírat" k záchvatu. Znenadání, jakoby se rozmyslel, jeho dech se srovnal a on se zvedl. S napřaženýma rukama, aby o nic nezavadil, došel až ke mně, vylezl mi na klín a svou zvláštní autistickou řečí mě poprosil: "Mám ti zase šeptat", což v překladu znamená - prosím tě, modli se za mě, zase mne TO ohrožuje. Podívala jsem se do jeho obličeje s jedním nevidoucím očkem, druhé mu zcela chybělo. V té tváři, zkrabatělé nevýslovným napětím a bolestí, v té tváři plné modřin, ze které se na mne často zle cenily zuby, začala vystupovat Ježíšova podoba. Byl neskonale smutný, ale nebál se, nebyl zničený. Objala jsem tu dětskou důvěřivou postavičku a tak jsme spolu dlouho seděli. Já mu „šeptala", jen Duch svatý věděl, co to bylo. Chlapec nakonec usnul a já děkovala Bohu, že mi prokázal takovou čest a že svým zjevením potvrdil přítomnost svého Syna v mé službě tomu dítěti.
Tehdy se mi Ježíš Kristus zjevil potřetí. Bylo to ve středisku Ratolest Diakonie Českobratrské církve evangelické v Praze Strašnicích.
Během deseti let, která uplynula od prvního Setkání, jsem se naučila hledat a rozeznávat Boží tvář v lidech, které mi poslal do cesty. Už jsem dost přesně věděla, co znamená vidět Krista v bližním, kterému mám sloužit. Není to vždy, není to na mé přání. Prostě se to tak někdy přihodí, podle svaté Boží vůle. Já jsem ale nyní vnímavější, přístupnější a citlivější na tyto důkazy Božího milosrdenství. Myslela jsem si, že v tomto stádiu poznání jsou věci tak dokonalé, jak jen můžou být. Jsem ovce, která slyší pastýřův hlas a dokonce čas od času pozná, kde je její místo. Žádné zvláštní zážitky, žádná duchovní extáze. Kristova tvář se sice nezjevovala s takovou intenzitou, ale občas jsem ji mohla vysledovat snad v každé zraněné bytosti, kterou jsem potkávala. Ale občas se zdálo, že Ježíš jakoby trochu zmizel, stáhl se do pozadí. Nevadí, Pane, já vím, že tady jsi, že žehnáš každému mému vcházení i vycházení. Jsem víceméně připravená se s Tebou zase potkat v nějakých bezmocných nemocných lidech, v ubohých stařenkách nebo mentálně postižených věčných dětech. Děkuji Ti, že na to myslíš, dáváš mi tak jistotu, že jsem správně na místě.
A přišlo léto. Do osady jsem přijela dobře připravená na okolnost, že budu oslovena a požádána, abych pohovořila o svých zkušenostech v terapii postižených dětí a mládeže v Diakonii. Bůh ale všechno zařídil jinak. Lidé, kterým jsem mohla sloužit, začali od druhého dne sloužit mně, a to s takovou intenzitou, o jaké se nezdá mnohým pastorům či velkým evangelistům.
Poznámka: pamatuji se, že jsem kdysi doslova utekla z jakési velké evangelizace do hospody, kde bylo ticho a klid. Na evangelizaci mi bylo protivné, že tam někdo křičel na Ježíše a o Ježíši, všichni byli velmi vzrušeni, připadali mi manipulovatelní i manipulující. To jen na okraj, aby bylo zřejmé, že jsem k příliš spontánní službě někdy nedůvěřivá. V té osadě jsem žila týden uprostřed Božího slova a lidských svědectví. Zdálo se, že každý den mi vrývá do duše nesmazatelné jizvy, mnohem hlubší než ty na pažích mých apoštolů, bývalých narkomanů.
Poslední den jsem ho uviděla. Do mého pokoje vkročil mladý muž, který mi po celý týden mnoho dával, aniž jsem věděla, zda mám já něco, co by mohl přijmout. Vypadal jako skin, ale to byl pouze vnější vzhled. Od prvního okamžiku setkání jsem věděla, že jeho srdce je na hony vzdáleno jakékoliv podobné ideologii. Přišel a přinesl adresu s nepřesvědčivým přáním, abych mu někdy napsala. To, co mě přesvědčilo, byl zlomek vteřiny, kdy jsem mohla vidět Kristovu tvář a oči, ve kterých byly slzy.
To bylo v Bechyni, v osadě Poušť, čtvrté setkání s Kristem, takříkajíc tváří v tvář.
Nevím, jestli dělám každý den něco dobrého pro Krista jako Matka Tereza. Moc bych si to přála. Jenže, kdykoliv se zamýšlím nad jednotlivými událostmi dne, přicházím na mnoho dobrých věcí, které Bůh dělá pro mne, a vím, že ve srovnání s jeho dobrotou, jsou všechny mé skutky pouhými plagiáty. Nevím, jestli dost miluji, aby to bylo dobré pro Boha. Ale vím, že on mě může naučit milovat ještě víc, nad jakékoliv mé pomyšlení. A jednou, až už moje srdce nebude stačit na tolik lásky, prostě uvadne a zemře. Tak uvadají a zmírají i květiny, aby udělaly místo pro jiné.
Na tenhle okamžik se moc těším, protože dostanu jeho srdce. A už se nebudu ptát, jestli dělám něco dobrého pro Boha, protože budu v něm a on ve mně, jak slíbil.

Delicie Nerková

Kultura, „morální policie" a Hollywood

K odkazu Svatopluka Karáska a anketě Lidových novin Kniha roku 2020

„Ty jdi a nehřeš více a Bohu zpívej halelú." „Už je moc pozdě hodit kamenem." – Oba citáty z písní Svatopluka Karáska (18. 10. 1942 – 20. 12. 2020) navazují na příběh o cizoložné ženě z osmé kapitoly Janova evangelia. K témuž příběhu se vztahuje i ústřední termín „omlouvač" Kunderovy *Slavnosti bezvýznamnosti*.
Hudebník/teolog odešel, spisovatel (jehož kdysi prof. Václav Černý označil rovněž za „teologa") se do tuzemské kultury symbolicky vrátil. V zápase proti sudičství a pokrytectví jakoby tak u nás od hudebníka převzal štafetu. A že je proti čemu bojovat! Na internetu i v „reálu" se kamenuje v měřítku nebývalém. Neopatrné „nekorektní" slůvko může zničit kariéru. Zatím, pravda, nikoli v České republice. Leč třeba v Hollywoodu už má to, co Kunderův kolega a přítel Philip Roth svého času nazýval „Moral Police" („morální policie"), hlavní slovo. Místy bychom mohli dokonce hovořit o „morální čece/morálním gestapu" …
Román *Slavnost bezvýznamnosti* se v anketě Lidových novin Kniha roku 2020 dělil o druhé a třetí místo s (proti)kunderovským životopisem z pera Jana Nováka. Příznačně. „Věc sama" bývá dnes zpravidla obalena komentářem jaksi „stejné váhy". Pro Nováka je v Kunderově životě a díle „nekorektní" a odsouzeníhodné všechno. (Někteří účastníci ankety – Pavel Rychetský, Zbyněk Černík, Tomáš Klvaňa, Vladimír Merta a Jakub Železný – pro Novákův opus hlasovali s výhradou právě vůči onomu soustavnému moralistnímu „tlačení na pilu".)
Podle Vladimíra Justa vydáním *Slavnosti bezvýznamnosti* splaskla „lež Novákovy antimonografie", že Kundera píše o Stalinovi „s velkým obdivem ještě dávno po dovršení osmdesáti let". Spíše než o lež může jít o „hollywoodské" vnímání „psaní o Stalinovi" vůbec. Připomeňme hollywoodskými vavříny ověnčený film Životy těch druhých: Příslušník Stasi (východoněmecké období Státní bezpečnosti) ochrání sledovaného dramatika výmyslem, že dotyčný sepisuje drama o Leninovi a spol. Svatá ty prostoto! (Tím by ve skutečnosti na dramatika přivolal daleko důkladnější dohled, neboť soudruzi byli velecitliví na odchylky od oficiálních „dějin strany", fundamentalisticky biflovaných do nejmenších detailů.)
Že naivisticky „hollywoodské" pojetí kultury mezi osobnostmi hlasujícími v anketě Lidových novin Kniha roku 2020 nakonec nepřevážilo, lze jistě přičíst též Karáskovu veřejnému působení a jeho averzi vůči „morálním policiím" a „morálním milicím" všech ražení ...

František Schilla

Událost Mesiáš...

Dokončení ze str. 1

v tom, co je Ducha (Ř 8,5) na úkor staré překážející hříšné tělesnosti (Ga 5,17). Zavádí představu její likvidace, destrukce, smrti (Ř 6,3 aj.) Sám Zákon se ukázal mdlým pro tělo. To jest sama motivace Zákona proti žádostem těla ochabuje. Bůh poslal svého Syna na svět v podobnosti našeho těla hříšných sklonů, aby hříšné spasil (1 Tm 1,15). On jediný odolá v těle hříchu světa až do kruté smrti bez viny. Tudy hřích na sobě páchaný zhanobí a ve vší jeho zhoubě obnaží a věřícímu znechutí (svědčí Tarzenský Pavel jak rozumí účelu té smrti), „potupí hřích na těle" aby spravedlnost Zákona (bytí v pravdě jako jeho duchovní podstata) vyplněna byla v těch, kteří v něho uvěří, v něho se „obléknou", to jest v nechodících už podle těla. S chutí a radostí volí lepší cestu, existenci ve svobodě Ducha života (Ř 8,3-4) v Kristu Ježíši. „Duchem choďte; praktikujte svá duchovní rozeznání, a žádosti těla nevykonáte" (Ga 5,16). Zůstaňte v Kristu…, v novotě života a mrtvěte, co tomu brání (jistě ve smyslu Ježíšova: „Zapři sám sebe!") Snažte se dojít dál, duchovně růst a dosáhnout na dary lepší (Ef 4,14-15) u vědomí částečnosti dosaženého. Prorocké vhledy a poznání ovšem pominou. Jediné, co trvá, je láska (1 K 13,8-13).
Tady Jan nad nesnadností Pavlova uvažování pookřál k Pavlově „zjevení Božího hněvu" ze Zákona dodává: „Zjevuje se LÁSKA Boží z nebe proti sebezničující bezbožnosti a nepravosti lidí, PRAVDU Boží v nepravosti zadržujících. LÁSKA v těle, LÁSKA dobrého pastýře, Ježíše, Syna člověka z Nazaretu, jehož Pavel nepotkal. Přišlo světlo na svět, ale kteří si pro své zlé skutky libují víc ve tmě než ve světle, sami se odsuzují živořit ke smrti. Život je narozením ze tmy do světla nového poznání Otce v Synu (J 17,3). Metaforou znovunarození vysvětluje Ježíš Nikodémovi přístup k Božímu království, které se přiblížilo. Stejně jako Pavel, mluví Jan o radikální proměně člověka ovšem v duchu i těle (J 3,7), jak jedině se lze narodit. „Staré pominulo, všecko je vírou, resp. bytím v Kristu, učiněno novým (2 K 5,17). *„Znovuzrozeno k účasti na údělu svatých ve světle. S radostí děkujme Bohu Otci, že nás vytrhl z moci temnosti a přenesl do království milého Syna, v němž máme vykoupení skrze jeho krev, odpuštění hříchů"* (Ko 1,13). Vyznáme-li osobně, že krvácí z námi zjitřených ran, tedy osvítí-li nás milost ku pokání, vysvobozující z odcizené lhostejnosti.
Než jej zraní, než ho zabijí, volá Janův Ježíš (J 12,44n). *„Kdo věří ve mne, ne ve mne věří, ale v toho, který mne poslal. A kdo vidí mne, vidí toho, který mne poslal (má bolest je Otcovou bolestí). Já světlo na svět jsem přišel, aby žádný, kdo ve mne věří, ve tmě nezůstal."* Oznámil JMÉNO Otce lidem, které mu dal ze světa (J 17,6), s nimiž tu žil a chodil. To Otec sama sebe nelitoval. Vydal se v Synu za nás (Ř 8,32). Z každé duše činící pokání, tedy zachycené sítí umění spasitelného na odpuštění hříchů, snímá hřích světa, tmu a slepotu odcizení Bohu. Ospravedlněné směřováním k PRAVDĚ a bytím s PRAVDOU (J 8,31, 32, 36) přenáší Otec do království milého svého Syna (Ko 1,12-15) k poznání a poznávání Otce i Syna v Duchu svatém (J 17,3). Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Videli sme jeho hviezdu na východe

„Keď sa za čias kráľa Herodesa v judejskom Betleheme narodil Ježiš, prišli do Jeruzalema mudrci od východu a pýtali sa: 'Kde je novonarodený židovský kráľ? Videli sme jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť'"

(Mt 2,1-2).

Tajomná hviezda

Keď v januári 1910 pozorovali v Jeruzaleme Halleyovu kométu, jej žiara rýchlo prechádzala z východu na západ. Na východe sa rozptýlila a znovu sa ukázala jasne viditeľná na západe. Tak ako sa o tom píše v evanjeliu. Cisársky matematik a dvorný astronóm Johannes Kepler sa nazdával, že „hviezda mudrcov" mohla byť astrálny úkaz, ktorý nastal spojením planét Jupitera a Saturna v súhvezdí Ryb. Kepler vyrátal, že tento úkaz mohol nastať okolo roku 6 pr. Kr. Kepler vtedy ešte nevedel, že tento rok je najpravdepodobnejší dátum Ježišovho narodenia. Pri opätovnom prepočítaní vlastných záznamov, zrazu si Kepler spomenie na správu rabína – spisovateľa Abarbanela, ktorá obsahuje zmienku o neobyčajnom vplyve, aký zvykli pripisovať židovskí astrológovia tejto konštelácii. Podľa nej sa aj Mesiáš mal zjaviť pri konjunkcii Saturna a Jupitera v súhvezdí Ryb. Došlo aj v čase Ježišovho narodenia k takej istej konjunkcii akú pozoroval Kepler na Vianoce 1603? Roku 7 pr. Kr. v súhvezdí Ryb sa skutočne stretli Jupiter a Saturn a to ako zistil už Kepler dokonca až trikrát. Matematické prepočty okrem toho ukázali, že táto trojnásobná konjunkcia planét bola mimoriadne dobre viditeľná z oblasti Stredozemného mora. V roku 1925 rozlúštil nemecký vedec P. Schnabel znaky novobabylonského klinového písma a tým aj klinopisné záznamy slávneho antického vedeckého ústavu babylonskej astrologickej školy v Sippare. Medzi veľkým počtom vedeckých údajov a pozorovaní našiel aj poznámku o postavení planét v súhvezdí Ryb. Päť mesiacov starostlivo zaznamenávali vedci polohu Saturna a Jupitera. Po prepočítaní na náš letopočet mu vyšiel rok 7 pr. Kr. Jupiter bol považovaný za hviezdu svetového vládcu a súhvezdie Ryb za znamenie konca doby. Planéta Saturn bola považovaná na Východe za hviezdu Palestíny. Keď sa stretne Jupiter so Saturnom v znamení Ryb znamená to, že v Palestíne sa v tomto roku objaví vládca konca času.

Mudrci alebo králi

Kto boli mudrci z Východu? Od čias Tertuliána v 3. storočí sa nazývali kráľmi – mudrcmi. Zrejme preto, že žalm 72 hovorí: *„Králi Taršiša a ostrovov priniesli mu dary, králi Arábie a Sáby odovzdajú mu dane."* (Ž 72,10). Až neskôr sa v z mudrcov stali traja králi, lebo tri dary týchto mudrcov sú považované v Starom zákone za dary kráľovské (porov. Iz 60,6; Pies 3,6). Zlato znamená kráľa, kadidlo Boha a myrha človeka predurčeného na smrť. Dali im aj mená: Gašpar, Melichar a Baltazár. Pôvodne títo mudrci boli kňazmi staroperzského náboženstva. Podľa Herodota tvorili uzavretú kastu, žili prísnym životom, udržovali oheň vo svätyniach a skúmali cesty hviezd a zmysel snov. Preto nikto nebol vhodnejší pre oznámenie „východu hviezdy" (Mt 2,2) než „mudrci z východu" (Mt 2,1). Výraz „magoi" bol pôvodne názov pre príslušníkov perzsko-médskej kňazskej triedy, ktorí sa vyznali zvlášť v hvezdárstve a vo vykladaní snov. Je pravdepodobnejšie, že toto slovo označovalo mudrcov, ktorí skúmali hviezdy, teda súčasných astrológov a astronómov. Ako sa mohli traja mudrci dozvedieť o Mesiášovom proroctve? Židia roztratení po celom Východe, vrátane Perzie, iste tam rozšírili aj správu o budúcom príchode Mesiáša. Mohli sa tiež dozvedieť o Balamovom proroctve ohľadne izraelského národa (Nu 24,17). Mnohí zo Židov žijúcich v Babylone mohli študovať na astrologickej škole v Sippare. Mudrci mali pre Matúša jasný a vlastný význam. Stelesňovali pohanstvo, ktoré ako neskôr pohanokresťania, zvestuje izraelskému národu narodenie jeho Mesiáša.

Štefan Šrobár

Požehnání, pokoj a radost v Duchu svatém aneb Uzdravující vděčnost

S Duchem svatým jsem se poprvé setkala zhruba před čtyřiceti lety. Jeho žehnající přítomnost jsem rozeznala snadno – přinesl radost a pokoj. Také ve mně probudil dosud nepoznanou vděčnost, aniž jsem přesně věděla, co vlastně je jejím spouštěčem. Tato situace se s mým duchovním zráním objevovala tak často, jak často jsem Bohu dovolila, aby prostoupil mou duši, ducha i tělo. Není to nic složitého. Stačí milovat Boha celým srdcem, celou myslí a veškerou silou. A dát se k dispozici pro lásku k bližnímu, které se nám tak často nedostává.

Jsem psychoterapeutka. Málokterý kazatel, lékař nebo psychoterapeut není přesvědčen, že dobrá mysl - nebo chcete-li pozitivní myšlení – působí dobrou kondici ducha, duše i těla. A stejně jako kazatel nebo psychoterapeut si často uvědomujeme, že není kde brát, když vyschla studnice vody živé.

***Kniha Tomáše Korčáka Uzdravující vděčnost**, která z Vydavatelství Juda přišla do tohoto světa v roce 2018, dává srozumitelný a naléhavý podnět k hledání živé vody těm, kteří po ní upřímně touží.*

Uzdravující vděčnost odpovídá na otázky upřímně věřících, avšak zklamaných vlastním životem, rodinou a zraňujícími neúspěchy v důsledku nesprávného pochopení křesťanské prosperity, duševních zážitků nebo zjevení či proroctví bez korektního rozsouzení.

Uzdravující vděčnost může spolu s autorem prožít každý, kdo je frustrovaný z nenaplněných modliteb, neuzdravených nemocí, selhávajících dětí nebo nespravedlivě profitujících svévolníků.

Od první stránky, vlastně už od předmluvy jsem se nechala nést na vlnách precizních a dotažených překladů Božího slova, které má moc oddělit kost od morku, pokřivené smýšlení od zdravého, má moc přinést naději, pravdu a snad i způsob, jak se vrátit k vášnivé emoci první lásky bez toho, že by čtenář podlehl laciné psychologické masáži. Oceňuji i kultivovanou češtinu, která je nejen úžasným výkladovým nástrojem, ale i prostým a vzácným potěšením.

Díky, Tomáši, za vskutku apoštolské a požehnané ovoce, byť jistě vyšlechtěné krví, potem a slzami.

Jaroslava Novotná

Pšenice a plevel



Obiloviny vyšlechtili zemědělci už v dávném pravěku z travin a staly se hlavním zdrojem obživy lidí. Jejich dobrá úroda byla pro lidi Božím požehnáním, neúroda přinášela hlad a byla vnímána jako projev Božího hněvu. I u nás se střídaly až do importu brambor z Ameriky hojné a hladové roky v závislosti na úrodě obilí. Izraelci pěstovali hlavně – snad výlučně – pouze tři rody obilovin: pšenici, ječmen a proso.

Pšenice – Triticum je velmi stará obilovina. Dnes má řadu kultivarů, ale starověk znal především dva: pšenici obecnou a špaldu. Pšenice obecná poskytovala mouku na pečení dobrého bílého chleba, tvořila důležitou část stravy Izraelců a byla i lákavou kořistí pro nájezdníky a zloděje: Gedeón mlátil pšenici v lisu (tj. skrytě, na neobvyklém místě, ne na mlatu), aby s ní utekl před Midjánci (Sd 6, 11). Nebo jinde: *Vešli dovnitř do domu brát (krást) pšenici* (2 S 4, 6).

Chudým bezzemkům bylo Mojžíšovým zákonem dovoleno paběrkovat klasy, které vytrousili ženci: Rút sbírala dokud neskončila sklizeň ječmene a pšenice (Rt 2, 23). To byla součást starozákonní péče o chudé, neznámá u okolních národů.

Pšeničná žeň byla významné období a bylo důležité, aby ji provázelo suché počasí: Samuel řekl lidu… Není právě pšeničná žatva? Budu volat k Hospodinu a on způsobí hromobití a déšť. Tak očividně poznáte, jak velmi zlé je v Hospodinových očích to, čeho jste se dopustili… (1 S 12, 17).

Dobrá úroda pšenice byla důvodem k vděčnosti Tvůrci všeho: …věčně by trval čas jeho lidu, bělí pšeničnou by ho sám krmil (Ž 81, 17). Naopak zaplevelení a špatná úroda byla znamením, že se Hospodin z nějakého důvodu od svého lidu odvrací: Zaseli pšenici, sklidí trní; vyčerpávali se bez užitku (Jr 12, 13).

Dnes chápe většina lidí velikost úrody obilí čistě racionálně, jako výsledek náhodné konfigurace počasí. Ale v křesťanské minulosti tomu bylo jinak, jak to slyšíme třeba ve sboru z „Prodané nevěsty": *Žitko krásné, bude chleba, dej to Pán Bůh, je ho třeba…ať máme všichni a všem ho je dost, Boží ten dárek a spokojenost. Izrael byl však někdy v pokušení obracet se k pohanským bohům, kteří měli úrodu přímo ve své „pracovní náplni"*: Hospodin říká: Nechce pochopit, že já jsem jí (žena matka je tu symbolem Izraele) dával obilí, mošt i čerstvý olej… a oni to dávali Baalovi. Proto vezmu své obilí zpět v jeho době (Oz 2,10-11). Zaseli vítr, sklidí bouři. Nevyroste jim ani stéblo, co vzklíčí, nevydá žádnou mouku; kdyby snad i něco vydalo, pohltí to cizáci (Oz 8,7). Pšenice byla proto v Izraeli součástí zápalných obětí Hospodinu: Hle, přidám dobytek k zápalným obětem… též pšenici jako obětní dar (1 Pa 21,23).

Z pšeničné mouky byly upečeny obětní chleby: Přinesete ze svých sídlišť chléb k oběti podávání; budou to dva chleby ze dvou desetin éfy bílé mouky (Lv 23,17).



Špalda byla primitivnější odrůda pšenice, méně výnosná, ale za to více odolná proti škůdcům a méně náročná na kvalitu půdy. Sela se proto po okrajích pšeničních polí, aby chránila úrodu výnosnější obiloviny a aby bylo využito i méně zúrodněných mezí: Oráč, když urovná povrch své role, rozsívá hned kopr (přesněji černuchu, černý kmín), rozhazuje kmín, seje na určená místa pšenici, proso i ječmen a na okraj špaldu. K takovému řádu ho vycvičil a vyučil jeho Bůh (Iz 28,25). Ochranný pás otužilé špaldy byl prorokovi patrně obrazem prosté - s Ježíšem bychom řekli dětské - víry. Něco podobného měl asi na mysli Louis Pasteur, když o sobě řekl: „Poněvadž jsem hodně studoval, věřím jako bretaňský sedlák. Kdybych byl studoval ještě více, věřil bych jako bretaňská selka."

Také v Izraeli zápolili zemědělci s různými plevelnými rostlinami. V řeckém textu Ježíšova podobenství o pleveli mezi pšenicí (Mt 13, 24-30) je použito slova, které značí obtížný a nebezpečný plevel. Kraličtí ve svém překladu Nového zákona ho pojmenovali koukol, tehdy častý plevel s jedovatými semeny, která mohla zcela znehodnotit mouku. Kdo ještě pamatujete ***koukol polní***, dnes díky herbicidům a čištění osiva obilnin už velmi vzácný, rostlinu s velkými, krásně fialovými květy, a čtete ten příběh v Kralické Bibli, divíte se, jak si mohli hospodářovi čeledíni poplést koukol se pšenicí.

Mnohem pravděpodobněji se však jednalo o jílek mámivý – Lolium temulentum. To je tráva rostoucí i u nás, v Palestině běžná. Mladé rostliny trav a obilí lze jen těžko rozeznat



a jejich jemné kořeny se navíc proplétají – proto obava hospodáře, že by s plevelem vytrhali horliví pomocníci i pšenici. Ježíš tu zřejmě varuje před ukvapeným odsuzováním a vylučováním lidí ze společnosti, z rodiny nebo z církve.

Také semínka této plevelné trávy obsahují jedovaté alkaloidy, které mohou působit omamně, jak napovídá botanické jméno druhu (temulentus v latině znamená opilý), i starší český název pro tuto rostlinu matonoha. Ve větším množství jsou nebezpečná a mohou způsobit i smrt člověka. V tom je přiléhavost a napětí Kristova podobenství. Ďábel je mistrný imitátor a dovede zdařile napodobit charakter užitečného a poctivého člověka. Jenom sám nebeský Hospodář při konečné Žni rozezná pravé rostliny od falešných a jedovatých. Tím, co je v mém životě „jílkem mámivým" mohu klamat ostatní i sám sebe. Hospodář rozsáhlého pole, kterým „je tento svět", má velikou trpělivost. A na rozdíl od člověka umí Bůh i neužitečnou, ba jedovatou rostlinu přeměnit během života v užitečnou pšenici. Nejsme osudově předurčeni k ohni zatracení, když svoji neužitečnost a předstírání včas vyznáme, uvěříme v Kristovo odpuštění a svěříme se jeho péči.

Pavel Javornický

Inzerce

FS ČCE v Hronově nabízí k prodeji sborový dům v Tisu v Orlických horách (270 m²) a k němu přináležející pozemky (6539 m²). Cena 3150000 Kč. V případě zájmu církevních organizací či spolků dohoda o ceně možná.

Adresa domu: Tis č. p. 19, 549 01 Nové Město nad Metují.

Fotografie a historie domu na: www.tis.evangnet.cz, bližší informace pak na tel.: 737 925 710, popř. e-mailu: hronov@evangnet.cz

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

3/2021

20. ledna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde 3. února 2021

Z obsahu

* *Princezna a Socka*
* *Evangelická zpověď*

Poselství k 3. neděli po Zjevení Páně



Proč se mnou vedete spor? Všichni jste mi byli nevěrní, je výrok Hospodinův.

Jeremjáš 2,29

„Jak vzpurný může být Boží lid!“

Jak vzpurný může být Boží lid, ptáme se vždy, když se setkáme s příběhem Božího jednání se svým lidem i lidského se svým Bohem. Proč jeho lid vede se svým Bohem neustále nějaký spor, nemá mu snad být vděčný za vše, co pro ně Hospodin činí, nic moc si nevymýšlet, ale hlavně být věrný tomu, co jim Hospodin káže? To by však nebyl lid. Boží lid byl vždy pověstný tím, že svého Boha poslouchal jen někdy, a to, když šlo do tuhého, respektive když se jim něco dělo. A ne, že by nyní nešlo nebo by se jim nic nedělo, ale uznat svou vinu a poučit se z Božího jednání je spíš otázkou situace, nelze to čekat programově. K tomu si každý, a to i Boží lid, už musí dojít sám.

Proč se mnou tedy vedete spor? Všichni jsme mi byli nevěrní, říká Hospodin svému lidu a vyjadřuje tím i svůj hněv nad tím, že jeho lid vlastně ani nemá co říkat, jednak aby svého Boha příliš nehněval a jednak aby i on mohl taky někdy ujít i Božímu trestu, kterých v té době nebylo úplně málo. Ani my se však neptejme, co by na to řekli lidi či koho ti lidé vlastně volí, ale kdo jsou, kdo jsou lidé kolem nás, jaké jsou jejich názory a jací jsou oni sami. A ptá se na to svým způsobem i Hospodin, který si i sám se svým lidem moc neví rady a může mu říkat, co chce, ale až když o něco jde, tak jeho lid i zabere.

Vraťme se však k otázce, co nebo spíš kdo je ten lid, nejen že je tak vzpurný, ale že je přitom stále i Boží. Bůh si od svého lidu žádá především a hlavně věrnost, to by mu asi i bohatě stačilo. Boží lid si však svou věrnost vykládá tak trochu po svém a je mu věrný, skoro jen když se mu to hodí, takže jen někdy. Jinak se proti svému Bohu neustále bouří a neustále s ním vede nějaký spor. Boží lid totiž od svého Boha dostal svobodu, ale k ní kromě odpovědnosti patří právě i věrnost. Je zajímavé, že svoboda a odpovědnost svého času patřily k jakési celospolečenské debatě, jakože se v souvislosti se svobodou začalo mluvit i o odpovědnosti, ale jako by se až teď mělo mluvit i o věrnosti. A teď proč. A co je i na té věrnosti tak důležité? Přirovnal bych to k manželství, v němž sice určitou svobodu ztrácíme, ale jinou naopak získáváme tím, že nás osvobozuje od jiných našich vášní či pokušení a můžeme se tak věnovat jen jedné a k tomu vede právě i věrnost. Totiž nejen k Bohu, ale svým způsobem i k jeho lidu, ale hlavně k někomu, kdo nás má především rád a chce, abychom byli s ním a jako k takovým se k nám i vztahuje. A totéž ne, že by si žádal i od nás, ale nabízí nám právě i svou věrnost, abychom i my mohli být věrní, a to nejen jemu, ale i svým blízkým. A je to i věrnost, která vede k tomu proměnit lid z často anonymního davu či bezejmenného společenství k věrnosti Bohu a jeho jménu. A z lidu se tak stává i Boží lid. A jako takový už ani se svým Bohem nemusí vést žádný spor, protože i sám moc dobře ví, že si ho tak Bůh i vyvolil.

No, není to výzva? Položit vedle svobody a odpovědnosti i věrnost? Myslím si, že určitě a kéž nás i toto poznání nese i našimi současnými životy.

Jan Hrudka,
farář sboru ČCE v Telecím



Očekávání 2020

Čekali jsme. Čekali jsme, kdo přijde, čekali jsme na někoho. Čekali jsme na oslovení, na Slovo přicházející od Boha. Bůh však podle toho, jak si to my představujeme, ne vždycky odpovídá. Říkáme pak, že mlčí. Nyní se vyrovnáváme s rizikem virové nemoci Covid 19 zvláště, když tento virus dokáže poškozovat zdraví i brát život. Mnohokrát ve svém životě jsem měl pocit, že Bůh neslyší, co mu říkám, jako bych mluvil do prázdna. Vysílal jsem k Bohu prosby, ale odpověď nepřicházela. Žalm 10, jeho smysl, nás může uklidnit a povzbudit v tom, že s těmi svými temnými pocity beznaděje nejsem sám. Žalmista si stýská: „Pane, proč stále stojíš jen opodál, proč nepřijdeš ke mně v mém trápení? Ze samé pýchy bezbožník trápí bezmocného.“ Nemálo problémů a starostí si způsobujeme, kvůli svojí pýše. Hodně velkou bolestí na duši a v srdci je, když nám nenaslouchají naši blízcí, když mne druzí přehlížejí, protože pro ně nejsem vůbec důležitý. Žalmista o posměvačích píše: „Ať sám spadne do vlastní nástrahy, proč se má chlubit svými choutkami, proč má chválit sobectví a urážet Boha? Je oslepený pýchou, proto říká: „Bůh nic nepozná, a vždyť ani není.“ A tomu posměvači se stále dobře daří, tvé soudy, Bože, jako by neplatily; svými odpůrci opovrhuje. Sám sobě říká: „Mnou nic neotřese, má rodina má jistou budoucnost.“ Ještě horší je, když nám padlý anděl namlouvá, že nezajímáme ani Boha. Často využívá těch, kteří nám úmyslně ubližují. Jde o lidi, kteří popírají Boha a vysmívají se naší víře. Podobný zmar vyvolala epidemie viru, který rozséval beznaděj a smrt.

Jak je možné, že Bůh mlčí? Proč se nebrání tomu, když se mu někdo vysmívá? Proč nezasáhne? Proč už dávno nezničil zlo a všechny zlé lidi? Každý víme, že není snadné, aby člověk nepodléhal pomstychtivosti, aby nepřál někomu druhému něco špatného. Nebývá nikomu příjemné začínat otázkami, které se dotýkají nás samých. Neměl bych nejprve něco udělat se sebou? Začít u sebe? Nikdo nejsme jen dobrý. Žalm 10 k tomu říká: „Bůh vše zapomene, dívá se jinam, nic nevidí a od všech svých se už odvrátil.“

V minulém roce jsme dvakrát procházeli epidemií a bojovali se strachem z nákazy, a každý jsme něco ztratili. Navzdory tomu jsme nepřestali očekávat. Není přece možné, abychom ztratili úplně všechno. Zkušenost života tu vypovídá o tom, že aby něco přišlo, aby nastal restart, musí nejprve něco odejít. Loni opravdu mnohé v našich vztazích a víře odešlo, ztratilo se. Zůstáváme o dost prázdnější, od dost vychýlenější z rovnováhy, nedaří se nám stále zrovna nejlíp. Přesto ale musíme zatnout zuby a zůstat otevření. Omezení na jaře jsem bral jako příležitost k tomu, abych

Dokončení na str. 2

Žil vôbec Ježiš?

Mesianizmus ako myšlienkový prúd môžeme v Izraeli pozorovať veľmi skoro. Postupne sa prehlboval a rástol až sa stal jedným z charakteristických znakov židovskej spirituality.

Len mýtus?

Keby Ježiš Kristus neexistoval ako historická osoba, z kresťanstva by sa stal bezčasový mýtus. Preto otázka preskúmania jeho života je veľmi dôležitá a vážna. Túto úlohu komplikuje skutočnosť, že evanjeliá nie sú románmi, alebo dejepisnými knihami v modernom zmysle, ale svedectvom viery. Ježišove slová sa síce v evanjeliách starostlivo uchovávajú, ale nezaobchádza sa s nimi ako s výrokmi iných slávnych židovských rabínov. Evanjeliá nám predstavujú historického Ježiša v jeho bezprostrednej veľkosti aj keď celkom iným spôsobom ako kroniky a dejepisné diela. Každý kto číta bez predsudkov musí sa presvedčiť, že Ježišova osoba je v nich živá a zároveň príťažlivá a že je to pravá ľudská bytosť z mäsa a krvi.

Boží syn

Ježiš bol počatý a narodil sa ako každý iný človek. Obrazy výnimočnosti Ježišovho splodenia a narodenia, ktorými by sa sčasti alebo úplne vystihovala povaha jeho výnimočnej cesty života a smrti vyplývajú z mýtického, statického a nevývojového spôsobu uvažovania. Bol teda „len“ človekom. Biblická metafora „Boží

Dokončení na str. 2

Aktualita: Ekumenické týdny modliteb letos také jen on-line



Ve dnech 10.–17. ledna se uskutečnil Alianční týden modliteb, který se koná od poloviny 19. století. Letošní týden modliteb nesl název Tváří v tvář. Jak uvádí materiál připravený Českou evangelikální aliancí: „Právě pojem tváře je přitom jedním z důležitých biblických motivů spojený s tématy blízkosti, přítomnosti, bezprostřednosti, hledání a vztahu.“

Týden modliteb za jednotu křesťanů, který se koná více než 100 let, (letos od 18. do 25. ledna) připravily sestry z protestantského kláštera a společně ho organizují Světová rada církví a Papežská rada pro jednotu křesťanů. Tématem je text „Zůstaňte v mé lásce, a ponesete hojné ovoce“. ***(red)***

Z církví doma i ve světě

Prezident Černé Hory odmítl změny ve sporném církevním zákoně

Kontroverze kolem černohorského zákona o svobodě náboženského vyznání, který v zemi vyvolal protesty, trvají. Prezident Milo Djukanović, který za sporným právním aktem stojí, totiž vrátil parlamentu změny a doplňky, které mají odstranit kontroverzní ustanovení týkající se majetku církví.

Zákon loni v prosinci schválila dostatečná většina poslanců koalice vedené tehdy vládnoucí Demokratickou stranou socialistů. To vyvolalo v rozdělené zemi bouřlivé protesty prosrbské opozice kvůli ohrožení majetku srbské pravoslavné církve. Úpravy právního předpisu prošly v 81členném parlamentu koncem prosince hlasy 41 poslanců nové vládní koalice.

Změny v kontroverzním zákoně umožnil výsledek srpnových parlamentních voleb. Sice v nich opět zvítězila DPS prezidenta Mila Djukanoviče, ale se značnými ztrátami a nebyla s to získat partnery do vlády. Úbytek hlasů se přičítá právě přijetí zákona o svobodě vyznání a následným sporům o stovky kostelů, které z rukou srbské pravoslavné církve přešly do vlastnictví černohorského státu. Kabinet tak místo DPS nově sestavila koalice tří původně opozičních volebních bloků, v nichž je zastoupen jak prosrbský a proruský politický proud, tak i liberální reformisté. Toto uskupení disponuje jen těsnou většinou 41 mandátů. Djukanović odmítl změny v církevním zákoně podepsat s poukazem na „otevřený právní problém" týkající se potvrzení jednoho poslaneckého mandátu. Podle něj také při hlasování nebyla dodržena podmínka dostatečného kvóra. Sněmovně s tímto odůvodněním, s nímž vládní koalice rozhodně nesouhlasí, vrátil zákony o změnách v celkem šesti zákonech. Zatím není jasné, kdy bude parlament o změnách znovu hlasovat. Pokud je však opět schválí, Djukanovičovi nezbude, než je podepsat.

podle www.christnet.eu

Nakladatelství Biblion vykradli zloději, lidé ho podpořili ve sbírce

V noci ze 6.–7. ledna vykradli nakladatelství Biblion v pražských Dejvicích zloději. Způsobili škodu za více než 100 tisíc korun. Z místa, které slouží zároveň jako prostor pro redakci, knihkupectví i výdejnu e-shopu odnesli plnou kasu, počítač, obraz a další vybavení, které považovali za hodnotné. „Bible a další knížky nevzali, ony by se jim také těžko prodávaly, i nám se teď docela těžko prodávají," popisuje situaci pro magazín Christnet.eu ředitel Biblionu Alexandr Flek s poznámkou, že prodej knih v současné době, kdy jsou kamenná knihkupectví uzavřená, vyžaduje větší úsilí.

Nakladatelství se po zveřejnění nepříjemné situace na Facebooku začali velmi brzy ozývat čtenáři, příznivci i instituce, aby nabídli pomoc. „Zvedla se velká vlna solidarity, která nás překvapila, tři čtvrtiny z ukradené částky už se podařilo vybrat, lidé sdíleli výzvu, aby lidé nakupovali v našem e-shopu knihy," vypočítává Flek způsoby, kterými různí lidé nakladatelství podpořili a doplňuje, že pomocnou ruku nabídla třeba i Českobratrská církev evangelická a další instituce. „Až taková podpora nás překvapila, některé lidi nemáme ani v databázi zákazníků," říká ředitel nakladatelství.

Zvláštní fenomén zaznamenal Alexandr Flek při první vlně pandemie. Dostal e-mail od kolegů ze Skandinávie, kteří se ho ptali, jestli mají taky rekordní prodej Biblí. „Nejdřív jsem se chtěl zasmát a vysvětlit, že v České republice je jiná situace než v USA, nebo nějakém podobně religiózním státě. Sám jsem byl ale překvapen, když se ke mně dostala čísla z prodejů za březen, duben a květen. Jarní měsíce byly skutečně rekordní v prodeji Biblí. Zájem o ně vzrostl „v podstatě na dvojnásobek." Po letní vlně rozvolnění ale enormní zájem opadl a na jarní čísla už se nevrátil".

podle www.christnet.eu

Očekávání 2020

Dokončení ze str. 1

něco získal, abych dobře využil každou chvíli. Práce mnoha z nás byla ochromena. Proto jsem chtěl více času věnovat osobním vztahům, přemýšlením o nich, chtěl jsem si udělat víc času i na sebe. Na četbu, modlitbu, na poslech hudby, na procházky na čerstvém vzduchu. Podzim byl o dost jiný. Už jsem nepočítal nějaké pomyslné zisky, ale skutečné ztráty. Každý jsme loni něco, či někoho ztratili. Plány, představy, jistoty, možnosti, nadějný pohled do budoucnosti. Někteří ztratili práci, domov, zdraví, či někoho ze svých blízkých. Mohlo nám, na konci roku, světélko betlémské naděje osvítit všechny temnoty našeho nitra? Najdu zase vnitřní klid a smysl toho, co dělám a proč to dělám?

Jediným způsobem, jak se vyrovnat se ztrátami a nalézt pokoj srdce, je nechat se obdarovat od Boha darem naděje víry uprostřed smutku. Navzdory bolesti a pochybnostem, je třeba pokusit se ztišit, zastavit a přijmout skutečnost, v níž se nacházíme. Přijmout realitu bolesti a potřeby něco obětovat. Přijali jsme povolání, které máme stejné se všemi křesťany, putovat světem, jehož rány jsou i našimi ranami. Prosme za ty, kteří nenacházejí správná slova k modlitbě, nebo sílu modlit se. Musíme zatnout zuby, říkáme si, musíme být silní. Ano, to jistě. Silní ale jako Ježíš plačící na hrobě svého přítele. Silní jako Duch Boží, který vzkřísil Ježíše z mrtvých, který oživí i naše smrtelná těla a který za nás právě teď prosí s nevýslovným úpěním. Taková má být naše víra. Musíme být silní jako ti, kdo se učí trpělivě očekávat na Pána a nehledají jednoduché odpovědi. Život mne naučil nikdy nepřestat v hledání Boha. Je to těžké, neumím vysvětlit, jak se to dělá a nedá se to ani předat. Každý v tom máme svoji vlastní cestu. Nikdy ale nepřestávám k Bohu dál volat, i když nemám slova, i když se mi zdá, že mne neslyší. Se žalmistou volejme: „Pojď nám na pomoc, Pane, Bože silný, rozpomeň se na své ponížené!"

Sepsal: kazatel Dušan Ehmig, Dvakačovice

Žil vôbec Ježiš?

Dokončení ze str. 1

syn" je prejavom hebrejskej kultúry. Spôsob myslenia a uvažovania, vyjadrovania hebrejského duchovného sveta, však odporuje zásadám aristotelovskej logiky. Hebrejský duchovný svet vzťah medzi pojmami ducha a tela nechápal protikladne, ale dynamicky a asimilujúco až do stotožnenia. Duch sa vtelí a stáva sa telom, telo zduchovnie a stáva sa duchom (anjelom). Tu v procese uvažovania ako aj v konkrétnom procese diania je pohyb, prechádzanie (transpozícia). Oboje, proces logický, historický môžeme potom vyjadriť vetou, že duch vtelovaním sa premieňa na ducha vteleného a telo sa zduchovňovaním premení na zduchovnené telo. Duch vtelený a telo zduchovnené sú potom synonymá. Preto v hebrejskej logistickej koncepcii sa Boh (anjel) môže stať človekom a človek Bohom (alebo Božím anjelom) v podobe „Božieho syna". Boh plodí a rodí svojho Syna, ktorý je súčasne synom človeka i Synom Božím. Naproti tomu v gréckej logistickej koncepcii Boh nemôže byť človekom a človek nemôže byť Bohom, pretože je medzi nimi priepasť rodu. Aristotelov „nehybný hýbateľ" je mimo všetkých rodov (aj Boh Tomáša Akvinského). Ježiš vo svojom duchovnom vývine dospel k plnosti synovského povedomia, v ktorom je anticipované jeho mesiášske poslanie. Ježiš svoje synovstvo, ktoré hebrejský svet nechápal v zmysle „podstát", ale v zmysle spôsobu života človeka, ktorý žije Božím životom. Vyjadruje kvalitu života, v ktorom sa plne zachováva ľudskosť.

Boh chce prebývať v ľuďoch

Boží syn je to najvyššie, čo možno povedať o človeku. Synovia boží sú ľudia, ktorí prekračujú seba. Tak by sme mohli v reči súčasnosti vyjadriť zmysel slovného spojenia „syn Boží". Pretože iba tak a tým je človek človekom, že prekračuje seba. Zrod a rozmnožovanie rodu „Božích synov" sú nanajvýš žiadúce aj v súčasnosti, v ktorej sa stráca ľudskosť. Vianočné evanjelium o narodení „Božieho syna" svojimi mýtickými farbami zvestuje, že Boh chce prebývať v ľuďoch tak, že sa stanú Božími dcérami a synmi, ako sa stal Ježiš evanjelií. Spása, ktorú priniesol Ježiš je v objavení lásky. To znamená „dať priestor" životu.

Použitá literatúra

Karol Nandrásky, Ježiš a súčasnosť. Bratislava: Vydavateľstvo Q 111, 2010.

Ján Letz, Kristológia z filozofického pohľadu. Trnava: Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2014.

Štefan Šrobár, Očekávání Mesiáše v dějinách Izraele, Praha: AMEN 12/99.

Štefan Šrobár
Autor je teológ

Nepohodlné myšlienky o cirkvi a COVID-19

Ak zatvorením kostolov na isté obdobie môže štát zničiť vieru cirkvi, tak potom niečo nie je v poriadku s našou vierou ani s cirkvou.

Opatrenia pri druhej vlne COVID-19 nás prekvapili i zaskočili zároveň. Medzitým sa už stihli zmeniť a je veľmi pravdepodobné, že sa meniť budú v závislosti od ďalšej situácie.

Na obmedzenie konania bohoslužieb reagovali verejne biskupi oboch najväčších cirkví, na sociálnych sieťach aj mnohí farári i radoví veriaci. A vlastne reagoval každý, koho sa to nejako týkalo, a reagovali aj mnohí, ktorých sa to priamo netýkalo.

Na jednej strane úplne chápem stanoviská biskupov, ako aj mnohých veriacich. Záujmom každého kresťana je prirodzene môcť realizovať svoj duchovný rozvoj v spoločenstve veriacich a skrze zvesť Božieho slova a sviatosti prijímať obnovu do svojho života.

Ale sú naše premotivované reakcie na mieste?

Viaceré takéto reakcie som zachytil aj na sociálnych sieťach. Zaznievajú slová ako: Cez veci viery sa človek nemôže nakaziť. (Dáta ukazujú, že môže.) Je to obmedzovanie náboženskej slobody. (Áno, podobne ako sú tieto obmedzenia aj obmedzeniami ekonomickej či sociálnej slobody.) Štát chce takto zničiť cirkev. (Keď štát zavrel štadióny či divadlá, tak je cieľom štátu zničiť šport a kultúru na Slovensku?) Ani komunisti nezakázali bohoslužby a teraz nám ich zakazujú! (Dôvody obmedzovania náboženskej slobody počas socializmu nemožno porovnávať so súčasnou situáciou.)

Na druhej strane, čo tieto radikálne i mnohé miernejšie reakcie hovoria o nastavení kresťanov v našej krajine? Nemali by sme náhodou svoje nastavenie prehodnotiť, prípadne aj pozmeniť? Ak zatvorením kostolov na isté obmedzené obdobie môže štát zničiť vieru cirkvi, tak potom niečo nie je v poriadku s našou vierou a ani s cirkvou.

Úplne chápem, že pre niektorých je spoločné zhromaždenie, prípadne účasť na sviatostiach, veľmi dôležitou súčasťou ich života viery. Sme rôzni a treba rešpektovať, že aj svoju spiritualitu prežívame rôznym spôsobom. Na druhej strane, obmedzením spoločných zhromaždení nie je ohrozená spása nikoho z nás.

Pri silne emotívnych reakciách voči obmedzeniu bohoslužieb vidím minimálne dva nesprávne aspekty:

1. Pocit ohrozenia, že nás chce niekto ohrozovať a ničiť. Aj keby to bola pravda, tak tento pocit nemôže určovať naše konanie. Potom budeme buď neustále v defenzíve, alebo pri akomkoľvek nesúhlase budeme reagovať ako nedospelé urazené dieťa.

2. Nedokážeme vidieť krízy ako príležitosti.

Dva možné postoje

V postojoch kresťanov sa objavujú dve roviny, ktoré obe majú oporu v Biblii. Jeden postoj káže poslúchať autority a inštitúcie štátu (por. Rim 13,1-3 a Tit 3,1). Druhý postoj hovorí, že „Boha treba viac poslúchať ako ľudí!" (por. Sk 5,29). Sú situácie, keď má kresťan konať v súlade s prvým pravidlom. A sú situácie, keď v súlade s druhým. Tí, ktorí sa búria proti obmedzeniu bohoslužieb, nachádzajú svoju oporu práve v situácii, keď apoštolom autority zakazovali zvestovať evanjelium. Je však súčasná situácia táto?

Čo ak sme aj my ako cirkev ustrnuli, príliš sa zakorenili v zaužívaných formách? Možno musia prísť tlaky zvonka, aby sme sa pohli dopredu, viac tým smerom, kde nás Pán Boh už dávno chcel mať.Na prvý pohľad sa zdá, že obmedzením bohoslužieb je obmedzené právo kresťanov zvestovať evanjelium. Lenže toto právo nie je obmedzované. Jediné obmedzenie je v tom, že to momentálne nemôžeme robiť v spoločnom veľkom zhromaždení. Nie je to príležitosť hľadať tvorivé a nové spôsoby, ako zvestovať evanjelium v tejto situácii?

Prečo je tu cirkev?

Niekto múdry vyslovil myšlienku, že cirkev je jediná organizácia, ktorá tu nie je kvôli svojim členom, ale kvôli nečlenom. Je to možno radikálne vyhlásenie, ale má pointu. Cirkev tu nie je kvôli veriacim, ale kvôli neveriacim. To oni potrebujú počuť evanjelium. Veriaci by mali byť, ako sa vraví, už za vodou…

Zaujímavá situácia nastala v mladej cirkvi. Ježiš dal apoštolom príkaz: *„Choďte, čiňte mi učeníkmi všetky národy…"* A oni horlivo zvestovali evanjelium – v Jeruzaleme. Cirkev rástla geometrickým radom a zdalo sa, že je všetko v poriadku. Ale až keď prišlo prenasledovanie kresťanov v Jeruzaleme, vykročili apoštoli do okolitého sveta a niesli evanjelium naozaj do celého sveta.

Čo ak sme aj my ako cirkev ustrnuli, príliš sa zakorenili v zaužívaných formách? Možno musia prísť tlaky zvonka, aby sme sa pohli dopredu, viac tým smerom, kde nás Pán Boh už dávno chcel mať.

Výzva pre každého z nás

Tento rok pre nás všetkých prináša mnohé výzvy, náročné výzvy. Odhaľuje tiež, čo je v nás. Bez ohľadu na našu vieru alebo nevieru. Kladiem si otázku, aká je mentalita nás kresťanov? Je určite rôznorodá. Ale možno dôležitejšia otázka je, aká by mala byť? Podľa Písma svätého by sme mali mať „myseľ Kristovu". Toto zvláštne vyjadrenie hovorí asi toľko, že by sme sa mali pozerať na veci tak, ako by sa na ne pozeral Kristus.

Kristus chodil do synagóg, navštevoval aj chrám. A predsa veľká časť jeho pôsobenia sa odohrala na cestách, na lúkach, pri vode, pri jedle… Čo ak nám chce Boh povedať, aby sme znova objavili to každodenné kresťanstvo v každom okamihu nášho života?

Dokončení na str. 3

Advent pro celý rok

První kniha královská, 19,12b
„Po ohni hlas tichý, jemný …"

Pokračování z minulého čísla

Apoštol Pavel nám to často připomíná, že i když zápasíme o svou víru i víru svých spolubratří, jsme stále ohrožováni nevěrou, nedostatkem hloubky této víry, mnohými pochybnostmi. Přesto ale máme ustavičně běžet a spěchat k cíli.

Když se Elijášova situace zkomplikovala, ztratil jistotu víry a byl přesvědčen o tom, že zůstal z Božích svědků sám! My máme také často podobný pocit, navenek jistota, ale uvnitř sžíravá pochybnost! Zmizí a zase se vrací, nekapituluje! Jenže víra je něco velikého a smělého. Znamená cítit a vidět Boží moc tam, kdy a kde smysly a zkušenosti vidí často jenom lidskou slabost a bídu! Věřit znamená neklesat v důvěře ani tehdy, když všechno kolem, co vidíme, nasvědčuje o pravém opaku a o marnosti takové důvěry. Víra je odvaha spolehnout se na Boží lásku projevenou v Pánu Ježíši Kristu! Je to spolehnutí se na Boží vedení a Boží ochranu v každé situaci života! Ale víme, že to není jednoduché!

Když Elijáše sevřela pochybnost, Hospodin ho posílil. A tak mohl jít v Boží síle dál. Sice ještě v bolesti a zármutku nad svou lidskou prohrou, ale šel dál, až do míst, kam ho Hospodin sám přivedl, na posvátnou horu Smlouvy Choréb, kde dávno před ním dal Hospodin Mojžíšovi a svému vyvolenému lidu svůj Zákon.

A na tomto místě Elijášovi zjevuje dvě podstatné skutečnosti. Jednak že není Bohem kruté spravedlnosti, ale Bohem lásky a naděje. Tedy, že jeho podstatou je milost a milosrdenství, že přichází k člověku, aby ho podržel, potěšil a zachránil, že člověka pozvedá a odkrývá před ním nový, radostný a potěšující výhled, že je Bohem budoucnosti, naděje a nové jistoty! A jednak, že Boží svědek, který zápasí v Boží síle nakonec dochází jistoty víry, že víra sice není pojištěný majetek, protože je to tvrdý a ustavičný zápas o korunu života, ale že Bůh zjevený v Kristu Ježíši je Bohem věrným, neproměnitelným, i když my jsme mdlí a často velice slabí. A přesto nás tento Bůh a Pán a Král života drží a ujišťuje nás o tom, abychom se na něho spolehli, protože je to Bůh svého lidu, Bůh svatý, spravedlivý a věrný. Je to Bůh, který nečeká na to, až všechny pochybnosti vybojujeme, ale jde nám naproti. Podává nám ruku, vytahuje nás z bláta člověčiny a mnohých povázaností, drží nás ve svých rukou a chrání nás, abychom se ve víru života neutopili.

Na těchto posvátných místech na hoře Choréb došlo k bouři. Nejprve přišel silný vítr, ale nebyl v tom větru Hospodin, protože Boží spravedlnost se nepodobá živlu, který láme, štěpí a ničí. Pak následovalo zemětřesení, ale ani s touto hrůzou nemůže být ztotožňována Boží spravedlnost. Dokonce ani v ohni, který všechno pohlcoval. Po ohni následoval tichý vánek, ve kterém přišel Hospodin, plný milosti, lásky a naděje. Takový je vždycky Boží příchod! Tady to byl příchod do Elijášovy nesnadné situace. A byl to příchod tichý, nový, nečekaný a přece tolik potřebný do jeho srdce. A on uslyšel hlas tichý a temný, hlas plný milosti a lásky, který ho povzbudil, potěšil a dal mu novou sílu i naději. Hospodin nepřebývá v hrozných přírodních úkazech, ale v tichu, které potom následuje. Jeho podstatou je milost, láska a milosrdenství. Takový je náš Bůh a Pán. Je svatý, svrchovaný, shovívavý, mírný a dobrotivý k těm, kteří ho upřímným srdcem chválí a volají k němu. Je jako tichý vánek, který ohýbá, ale nezlomí. Elijáš to pochopil a na základě Božích příkazů odešel z tohoto místa, aby vyhledal Hospodinem připraveného pokračovatele a nového zvěstovatele Elíšu. Jenže už nešel ve smutku, ale v radosti z toho, že Hospodin zachoval v Izraeli sedm tisíc mužů, kteří se neskláněli před Baálem! V jeho srdci se rozprostřela radost a obrovská naděje! Starozákonní symbolická sedmička pak podtrhla dostatek a úplnost Božích svědků, které si Bůh připravil, a vždycky v pravý čas připravuje, aby byl blízko svému lidu. Zdůrazňuje i Boží suverenitu, Boží vládu a Boží moc nad touto zemí!

Ježíš nám představil svého nebeského Otce jako Boha nejen svatého a svrchovaného, ale také laskavého, ke kterému i my můžeme vždycky přistupovat s důvěrou. A tento Bůh nás nechce ponechat osudu, ani nás trestat. Chce nás přivádět k sobě. Písmo jedním dechem říká, že Bůh je láska, že Bůh je nebeský Otec, který nás miluje! Takový je náš Bůh a Pán. Poslal svého jednorozeného Syna, aby všem lidem ukázal cestu k záchraně z bídy a mnohých povázaností, které nás ničí a svazují. A tuto cestu ukazuje i těm nejnepatrnějším. Bůh svého Syna učinil ponízeným, aby právě ponížené vykoupil. Vydal ho dokonce na smrt, abychom my mohli být živi a nezahynuli, aby se z hříšníků mohli stát synové a dcery Boží.

Pokračování příště

Pavel Rybín,
kazatel CB

2. Stručnomluva

(Pět let po Pavlu Filipim zemřel Reginald Foster)

„Breviloquentia" (doslova „stručnomluva"). – Latinský výraz pro používání sociální sítě Twitter vynalezl **Reginald Foster (14. 11. 1939 - 25. 12. 2020)**, který jako vrchní vatikánský latiník sloužil čtyřem papežům (Pavlovi VI., Janu Pavlovi I., Janu Pavlovi II. a Benediktu XVI.) a zemřel pět let po **Pavlu Filipim (26. 5. 1936 - 28. 12. 2015)**, vrchním latiníkovi někdejší Komenského evangelické bohoslovecké fakulty (KEBF).

Z Fosterova latinského výrazu pro „tweetování" zaznívá ironický odstup. Jak vidno z výlevů „odvoleného" prezidenta za oceánem, oprávněně: internetová „stručnomluva" bývá namnoze zkratová ... Diametrálně odlišná je ale lapidárnost klasických latinských formulací! V řadě oborů platí latinské termíny, hesla, zásady. Na ně Foster umně navazoval na twitterovém účtu Benedikta XVI., dále např. vytvořením latinské verze zákazu kouření pro Vatikánský městský stát: „Vetatur fumare." Obdobně latinizoval prof. Filipi. Ohledně písemností uložených v místnosti, kde dával intenzivní kurz latiny, studenty varoval: „Nolite tangere! / Neopovažujte se (jich) dotknout!" (Aktualizoval tak poslední slova Archimedova určená dle tradice římskému vojákovi: „Noli tangere circulos meos! / „Nedotýkej se mých kruhů!") Kvitoval, když jsem na fakultním výletě v moravském sklípku citoval aforismus E. A. Poea: „Clericus clerico lupissimus. / Kněz knězi vlkem nejvlkovatějším." (Poe vystihl profesní žárlivost mezi kazateli i příslušníky jiných profesí, snad též řevnivost mezikonfesijní.)

„Universalis destructionis armamenta" – z Fosterova latinského novotvaru pro „zbraně hromadného ničení" až mrazí. Ničení neurčitě „hromadné" nahrazuje destrukcí „obecnou". Důraz sdílený prof. Filipim! Navazoval zde Filipi vedle důrazů J. L. Hromádky a irenického odkazu české reformace také na frapantní Fosterův termín z dokumentů papežského stolce?

Podle Fostera (jak připomíná autorka nekrologu v listu The New York Times Margalit Foxová) „v angličtině nelze rozumět sv. Augustinovi". Lze bez latiny rozumět Lutherovi? Prof. Molnár důkladně vysvětloval Lutherovy latinské termíny (např. „iustificatio forensis" – ospravedlnění před určitým fórem). Až „reformačně" vyznívá Fosterův výrok citovaný Foxovou: „Na to, abyste měli rádi latinu, nemusíte být katolíkem." (V rozhovoru pro deník The Telegraph v roce 2007 dokonce uvedl, že jím v bezvadné latině formulované gratulační dopisy adresované kardinálům se mu stále častěji vracejí se žádostí o překlad.)

Ústup latiny ze světové kulturní scény připisoval Reginald Foster mimo jiné mdlým učitelům. K těm prof. Filipi nepatřil. Na schůzce absolventů gymnázia 27 let po maturitě mi děkovali bývalí spolužáci, které jsem při latině napovídáním z první lavice „zachránil". „Napovídací" epizodu, byť lichotivou, jsem předtím z paměti vytěsnil. Vysvětlení: Středoškolská latina dle prof. Věry Kudrnovské byla „přebita" a zastíněna vysokoškolskou latinou v podání „fosterovsky" inspirativního vyučujícího – prof. Pavla Filipiho.

František Schilla

Na ostří hrany svatosti aneb o dvou Juliánech

Na samém počátku ledna si připomínáme křesťanské manžele, svatého Juliána († asi mezi roky 305 a 312) a jeho ženu, svatou Basilisu. Mezi mnoha Juliány vynikal ten náš pohostinností a ochranou pronásledovaných křesťanů. Se svou manželkou žili jako bratr se sestrou. Původně se upínal k zasvěcenému životu, ale na přání rodičů se oženil. Když Basilise navrhnul, aby dál žili sice jako manželé, ale bez tělesné lásky, souhlasila. Po její smrti se Julián stal obětí nemilosrdného pronásledování křesťanů. Nedovedl se klanět modlám ani zradit toho, kdo se již v dětství stal Pánem jeho života.

V dnešní poněkud přesexualizované a překomplikované době se patrně divíme, co že to bylo za manželství a jak to oba mohli vydržet. Myslím si, že právě takový vztah bychom mohli bez problémů nazvat moderní terminologií „alternativní" a něco si z něj vzít. Oba žili dobrovolně tak, jak mnozí z nás nejsme zvyklí. Byli vlastně úžasně jiní, odvážní, a to jak vzhledem ke svému vztahu, tak k dosvědčení víry, za niž Julián zaplatil mučednickou smrtí. A zvítězil.

Ruský filosof a spisovatel V. V. Rozanov psal o tenké hranici, která odděluje světce od nesvatých. Ve 4. století žil a vládl imperátor Flavius Claudius Iulianus známý spíš pod jménem Julián Apostata či Julián Odpadlík. Pod vlivem studia, četby a vzorů velkých osobností se kolem r. 350 odvrátil od křesťanství (ariánské tradice) k novoplatonismu. Když se caesar Julián, prokazující své vojenské schopnosti ve slavném tažení a bitvách v Galii, stal po smrti císaře Constantia II. sám císařem (361), nařídil tvrdá opatření proti křesťanství, kultu a církvi, avšak ne pronásledování, v němž by mařil lidské životy. Křesťané byli odstaveni z veřejných funkcí, zvláště pak ze škol a akademií, aby neovlivňovali vzdělávání svou vírou a samozřejmě i reflexí Bible. Jeho řecky psaný spis Libri tres contra Galileos (Tři knihy proti Galilejským), z něhož se dochovaly jen zlomečky a na které zareagoval Cyril Alexandrijský dílem Contra Iulianum, byl – zdá se – intelektuálně a duchovně silnou polemikou s křesťanstvím. Jenže jeho úsilí obyvatele Konstantinopole a Antiochie neuchvátilo, tím méně jeho pokus o vytvoření jakési univerzální pohanské církve, která by zahrnovala významné pohanské kulty, podporované novoplatonskou filosofií.

I když jeho politická správa Římské říše fungovala a řada reforem zlepšila strukturu a každodenní život společnosti, byl osudově vehnán do perského tažení, které mělo zajistit bezpečnost východní hranice říše a vypořádat se s barbary. Julián však prohrál. V jedné z bitev, 26. června 363, zemřel po zasažení oštěpem do břicha některým z Peršanů, nebo jeho vlastních lidí. Jeho přátelé i nepřátelé, interpreti a pozdější tradice více méně jednotně hovoří o tom, že čím dál víc vojáků jeho armády se stávalo křesťany a že se Julián celou dobu své císařské vlády i válečného tažení setkával s odporem vůči svému odpadlictví. Nebylo mu platné jeho vzdělání ani tisíceré pohanské texty, obřady a kulty, neboť onen Galilejec, modrý a probodený Bůh Ježíš, nakonec zvítězil. Legenda praví, že za posledními Juliánovými slovy „Zvítězil jsi, Galilejský!" nebylo pohrdání tím, koho nenáviděl, ale přiznání, že bez Boha se zhroutí všechno – lidský život, plány, sny, malá společenství i říše, které se zdály být věčné. Zvítězil? Dva Juliáni. Dva nejednoduché osudy, které poznamenaly svět a dodnes nás vedou – dovolíme-li – k přemýšlení o tom, co je podstatné. Který z Juliánů je vám blízký? Ten, onen, oba? Není vlastně nakonec potřeba zažít své vlastní odpadnutí, po němž může lidská duše obrůst novými výhonky a vzbudit se k životu, který má větší cenu než tisíce vrabců?

Zdeněk A. Eminger

Autor je křesťanský teolog, vycházející z katolicky orientovaného prostředí, inspirovaný českým evangelickým porozuměním a světem umění.

Nepohodlné myšlienky o cirkvi a COVID-19

Dokončení ze str. 1

Aby sme objavili Krista na svojich cestách, pri jedle, pri práci, pri prechádzke v prírode…?

Ak robíme hystériu okolo ne/chodenia do kostola, aké posolstvo tým vysielame smerom do sveta? Naše práva sú pre nás viac ako bezpečie ostatných? Najmä keď v kostoloch je veľa ohrozených ľudí – starších? Je pre nás chodenie do kostola alfou a omegou viery? Nevieme žiť vieru (dočasne) bez kostola, bez omše, bohoslužby? Nevieme bez kostola slúžiť druhým a svedčiť o Ježišovi?

Je to o našich právach alebo to odhaľuje niečo aj o našej (ne)pokore? Ak tu ako cirkev, ako kresťania, nie sme kvôli sebe, prečo sa správame, akoby sa svet mal točiť okolo nás?

Žijeme v dobe, keď si pomaly každá skupina chce vydobyť nejaké svoje práva. Je toto cesta pre cirkev? Neukázal nám Kristus skôr cestu vzdávania sa svojich práv a obetovanie svojich práv v prospech záchrany druhých?

Ondrej Kolárovský
Zdroj: idea-list.sk
6. ledna 2021

„Žena pojímá celkem politiku stejně konkrétně jako věci života; muž pokud nevytlouká z politiky přímo zisk, je s to pojímat ji s dogmatickým fanatismem jako nějakou teologickou otázku."

Karel Čapek
spisovatel (1890 – 1938)

* * *

„Politiku nelze vůbec vykázat z jednání církve a křesťanů, naopak je přímo naším úkolem ji odpovídajícím způsobem utvářet, aniž bychom se hned zásadně fixovali na nějakou politickou stranu; ale např. stavět se na stranu chudých, utlačovaných, to patří k úloze křesťanů."

Bernd Jochen Hilberath
německý teolog (* 29. června 1948)

Průkopník ekumenismu Nathan Söderblom

(15. 1 .1866 Trönö – 12. 7. 1931 v Uppsala)



Celým křestním jménem "Lars Olof Jonathan" byl synem probuzeneckého faráře Jonase Söderbloma ze středního Švédska. V Uppsale studoval filosofii a teologii a pracoval v mezinárodním křesťanském hnutí (YMCA). V r. 1893 byl ordinován a nastoupil jako nemocniční lékař ve Stockholmu. V letech 1894-1901 pracoval v Paříži mezi švédskými dělníky, do jeho duchovní péče se dostali i námořníci a byl pověřen sociální prací. V letech 1901-1911 přednášel teologii v Uppsale a 1912-1914 religionistiku v Lipsku.

V r. 1914 se stal evangelickým arcibiskupem v Uppsale. Účastnil se křesťanské mírové práce a vydal pastýřský list a výzvu k míru. V r. 1919 kritizoval Versailskou smlouvu pro příliš tvrdý postoj vůči poraženému Německu a zorganizoval rovněž pomoc hladovějícímu německému obyvatelstvu. Jeho cesty po Americe a návštěva Prahy v r. 1924 byly součástí jeho ekumenického snažení, jehož vyvrcholením byla Světová ekumenická konference pro praktické křesťanství ("Život a dílo") 1925 ve Stockholmu. Podporoval i konferenci pro "Víru a řád" 1927 v Lausanne, které se však už nezúčastnil. V r. 1930 obdržel Nobelovu cenu míru.

Z jeho literárního díla zmiňme aspoň:
Lutherovo náboženství 1894, *Ježíšovo kázání na hoře* 1899, *Poselství Sundara Singha* 1923, *Křesťanská jednota* 1928 a *Církev a mír* 1929.

Opravdová láska, ani láska k vlasti, se neraduje z nespravedlnosti,
ale raduje se z pravdy. Láska k vlasti musí chápat,
že jen spravedlnost a pravda vyvyšují národ a že pravá láska k vlasti
musí podporovat solidaritu všech členů lidského společenství.

Bohuslav Vik

Čarodějnictví v Ghaně způsobuje vážné problémy

Stará ghanská žena byla ubita k smrti kvůli tomu, že údajně způsobovala nepravidelný déšť. Křesťané teď tlačí na vládu, aby tento vážný problém začala řešit. Letniční křesťané po celém světě zpívají o moci, která je ve jménu Ježíš. Ale v Ghaně je jeho jméno mocnější než čarodějnice.

Podle Christianity Today více než 90 procent ghanských křesťanů věří, že čarodějnictví je problémem v této africké zemi, a více než polovina požádala o modlitbu za osvobození od čarodějnictví a démonů.

Letniční a charismatická rada církve (GPCC) v této západoafrické zemi nebere problém čarodějnictví na lehkou váhu. Letniční aliance zastřešující kolem 200 denominací požaduje od vlády, aby se tímto problémem začala zabývat. V současné době kolem 2 000 vdov čelí stigmatizaci za své údajné čarodějnictví. Církve se rozhodly reagovat po nedávném lynči postarší muslimské ženy, která měla svými čáry způsobovat nepravidelný déšť, zakládat ohně a způsobovat smrt dětí.

Video z její násilné smrti se šířilo po celé zemi a představitelé církve se shodli na tom, že už nemohou déle mlčet. „Staří, slabí a nemocní si zasluhují naši péči a naši ochranu," uvádí se podle Christianity Today v prohlášení GPCC. „Musíme za každou cenu najít spravedlnost pro tuto 90letou ženu a všechny ty, kteří v minulosti trpěli taková zvěrstva."

Teolog a bývalý prezident GPCC Opoku Onyinah tvrdí, že křesťané by měli přestat poslouchat pastory, kteří svým členům říkají, že jejich matky jsou čarodějnice. GPCC v červenci rovněž vyzvala vládu, aby zvážila uzavření šesti čarodějnických táborů na severu země, kde v chudobě žijí ženy, které byly vykázané z jejich rodin a vesnic. Podle Christianity Today většina odsouzených čarodějnic není zabita, ale jsou vyhoštěny z komunity a nuceny dožít v extrémní chudobě a na okraji společnosti. Zlo a neštěstí jsou nejčastěji připisovány starším ženám, obvykle vdovám, které nemají ochranu svého manžela. Po obvinění následuje trest a očekává se, že dotyčná žena se ke svému skutku přizná. „Lidé v našem národě nepřijímají odpovědnost za své činy," řekl pro CT Emmanuel Anukun-Dabson, výkonný ředitel Christian Outreach Fellowship, která se zabývá zakládáním sborů. „Spíše hledáme obětní beránky a terčem jsou obvykle ženy."

Někteří odborníci tvrdí, že navzdory předpovědím, že globalizace a sekularismus postupně zbaví africkou společnost čarodějnictví, ve skutečnosti přístup k více technologiím a růst moderní ekonomiky tento fenomén jen zintenzívnily. „Jak postupný tlak globalizace, nezaměstnanost a obecné problémy spojené s chudobou dusí stále více lidí, ti pak mají tendenci z toho všeho obviňovat čarodějnice," uvedl pro CT J. Kwabena Asamoah-Gyadu, prezident teologického semináře. „Pokud nedojde ke kýžené prosperitě, musí proto existovat důvod a v našem kontextu je to nadpřirozené zlo, které je často považováno za viníka," dodal. Zacházení s obviněnými čarodějnicemi se stalo celostátním tématem v roce 2011, kdy byla na jihu země brutálně zavražděna 72letá Ama Hemmahová. Občanům Ghany tento otřesný čin ukázal, že problém se neomezuje pouze na odlehlé venkovské oblasti. Na lynčování se podle CT měl údajně také podílet letniční pastor.

„Křesťanská odpověď na africké problémy musí lidem dávat lepší smysl než tradice. Musí být tou dobrou zprávou v jejich světě," napsal římskokatolický kněz a antropolog Jon P. Kirby. Příkladem může být křesťanská organizace Christian Outreach Fellowship, která poskytuje jídlo 75 ženám v jednom z táborů.

podle www.krestandnes.cz

Útočná vozba špačků



Během pobytu na rehabilitačním oddělení náchodské nemocnice jsem bez velké naděje prohlížel několik svazků knihovničky, kterou zřejmě tvoří knížky zanechané pacienty. Přistoupila ke mně starší paní a ukázala mně jednu knihu v nevábném přebalu se slovy: „To si přečtěte, ten moc hezky píše a je to ze života." Dal jsem na ni a vytáhl jsem si dost objemné dílo MUDr. Jiřího Pejši „Vzpomínání v bílém", které vydalo nakladatelství Vyšehrad už v roce 1988. Ukázalo, že jsou to vzpomínky českého lékaře v Pošumaví a později na Šumavě a v Západních Čechách. Zvláště první část o práci sekundáře nemocnice v Klatovech ve válečné a převratové době je velmi zajímavá, ale přečetl jsem knihu celou. Lékař kromě své práce podává zajímavé portréty prostých lidí, pacientů i zdravotníků a členů Horské záchranné služby. Doporučuji!

Ocitovat chci originální pozorování ovoce chtivých špačků. Tehdy Pejšovi bydleli už v Dobřanech. K lékařské vilce přiléhal rozměrný sad, kde bylo i několik košatých a plodných třešní. O ty se ovšem zajímalo početné hejno špačků. Kdyby si nějakou třešničku odnesli, ale oni jich nazobli spoustu, a ty pak hnily na zemi. Kamarádi doktorovic dívenky je rádi plašili. Dokud byly děti nebo někdo z rodiny v zahradě, neměli špačci příležitost. Co si však ti ptáci nevymysleli! Vysoko nad cípem zahrady byla zavěšena lanovka, po níž stále putovaly dvěma směry vozíky prázdné a naopak plné uhlí z nedalekého dolu. Vyplašení špačci neodlétli daleko, ale nasedli na vozíky i lano a pomalu byli unášeni pryč. Doktor pobaveně pozoroval, jak ti, kteří obsadili nosné lano, nadskakovali u stožárů, kde jim mohly ublížit kladky, které lano posouvaly. V určité vzdálenosti ptáci „přestoupili" na vozíky a lano v opačném směru, takže se opět blížili Pejšovic sadu. Vyslali průzkumníky, kteří obhlédli, zda je v zahradě čistý vzduch. Když se tam někdo pohyboval, jela útočná ptačí formace dál opačným směrem, aby po nějaké chvíli zase přelétla na vozíky směřující opět k vytoužené pochoutce. Tak přejeli sem a tam tolikrát, až průzkumníci shledali sad liduprázdný. Na smluvený signál se celé hejno špačků vrhlo střemhlav na stromy osypané sladkými plody. Martin Luther si kdysi povzdechl: „Kéž bych se uměl soustředit na modlitbu stejně dychtivě, jako náš pes Ťulpas sleduje svoji misku, kterou někdo plní jeho potravou!" Nad doktorovým pozorováním vytrvalých ptačích loupežníků jsem si pomyslel: Kéž bych dovedl stejně nápaditě a vytrvale hledat příležitosti přinést nějakou čerstvou třešinku z Božího ráje!

Pavel Javornický

Evangelikální fórum 2021

Vzhledem k epidemické situaci jsme nakonec nuceni uspořádat letošní Evangelikální fórum v online podobě. Na tuto variantu jsme se již delší dobu připravovali, protože jsme tušili, že se situace nebude asi vyvíjet dobře, ale nechceme Fórum rušit ani odkládat, protože se epidemie může dále prodlužovat. Fórum 2021 se uskuteční 17. - 19. února 2021 ON-LINE.

Milí přátelé, vzhledem k on-line formátu jsme se rozhodli programové schéma Fóra adaptovat a zkrátit. Nicméně vás nechceme připravit o širokou nabídku původního programu a tak to, co v těchto dnech nestihneme, bude nabídnuto následně. Průběh on-line fóra je tedy následující:

Plenárka Pavla Plchota bude předtočena, puštěna do online přenosu a po jejím odvysílání proběhne diskuse mezi přednášejícím a posluchači naživo v online prostředí.

Krátké inspirativní přednášky budou předtočené a pouštěny paralelně ve trojici. Vy si můžete vybrat jednu z nich a po ní pokračovat opět v diskusi a sdílení. Dvě přednášky, které jste museli oželet, vám budou zpřístupněny ke zhlédnutí kdykoliv po skončení Fóra. Tedy nepřijdete ani o jednu z nich, jen následné diskuse se budete moci aktivně zúčastnit pouze na té jedné vámi preferované přednášce.

Plenárka - rozhovor mezi Davidem Novákem a Kateřinou Lachmanovou předtočíme a jako bonus ji s přítomnými aktéry přehrajeme hned po ukončení oficiálního programu. Pokud se rozhodnete již toto neabsolvovat, záznam dostanete také ke zhlédnutí, ale již bez možnosti se aktivně zapojit svými otázkami po skončení tohoto rozhovoru. Všechny networky celé probíhají on-line, jen v kratším čase. Apelovali jsme na přednášející, aby dbali na maximální interakci, rozhovor a sdílení.

Semináře jsme se rozhodli vyčlenit z hlavního programu Fóra a nabídnout vám je postupně po něm každý druhý čtvrtek od 17.00 - 18.15. Pokud se nám podaří domluvit tento způsob s přednášejícími, čeká vás tak šňůra webinářů, které si můžete libovolně vybrat a navštívit. Semináře pak budou probíhat v daných časech v Zoomu naživo s možnou interakcí s přednášejícím. Tím v podstatě můžete navštívit všechny prezentované semináře oproti pouze vybraným dvěma, jak je na Evangelikálním fóru probíhajícím v klasickém formátu. Máme v plánu pak tyto semináře-webináře také nabídnout za poplatek i dalším lidem, kteří se Evangelikálního fóra neúčastní. Přesný program webinářů zveřejníme v průběhu Fóra nebo bezprostředně po něm.

Cena EF 2021 se snižuje na jednotnou částku 600 Kč. Jako určitou kompenzaci všem platícím letošního roku nabízíme pevnou částku 600 Kč na Fórum následující v roce 2022 bez rozdílu data přihlášení. Za tuto cenu se budete moci zúčastnit programu, dostanete k dispozici další předtočené programy, kterých jste se zúčastnit nemohli, protože probíhaly paralelně vedle vámi preferovaného programu. Dále vám bude nabídnuta možnost zúčastnit se po skončení Fóra webinářů, které budou probíhat v prvním pololetí roku 2021.

Pro neregistrované na Fórum bude možnost si koupit jednorázové vstupné na webináře za 50 Kč/webinář. Program s tématy a jmény přednášejících a registrace bude zveřejněna později, sledujte webové stránky Fóra, FB Fóra, stránky ČEA nebo informace v newsleteru z ČEA či se přihlaste o aktuality.

Jak se přihlásit

Pro ty, kteří se ještě neregistrovali je připraven nový registrační formulář. Ti, kdo jsou již registrovaní, nemusí dělat nic. Jejich registraci jsme překlopili na EF 2021 on-line.

Podpora Evangelikálního fóra

Byť se náklady na pořádání Evangelikálního fóra v některých položkách sníží, budeme muset pokrýt jiné. Jsou to zejména náklady spojené s předtáčením přednášejících ve studiu. Snížení ceny a pravděpodobná menší účast drží náš rozpočet spíše ve skluzu. Budeme rádi za každého platícího posluchače nebo podporu. Z tohoto důvodu jsme vyhlásili i sbírku během Aliančního modlitebního týdne na pořádání EF 2021.

Inzerce

FS ČCE v Hronově nabízí k prodeji sborový dům v Tisu v Orlických horách (270 m²) a k němu přináležející pozemky (6539 m²). Cena 3150000 Kč. V případě zájmu církevních organizací či spolků dohoda o ceně možná.
Adresa domu: Tis č. p. 19, 549 01 Nové Město nad Metují.
Fotografie a historie domu na: www.tis.evangnet.cz, bližší informace pak na tel.: 737 925 710, popř. e-mailu: hronov@evangnet.cz

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o. Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka 800 300 302 adresa pro písemný styk: Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3 e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o. Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5 tel.: 251566451; 603716570 Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

4/2021

3. února 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde 17. února 2021

Z obsahu

* *Ježíšovi přátelé*
* *Z mála překvapivě mnoho*

Poselství k neděli Sexagesimae



„Hospodin má zájem o každého člověka.“ Izajáš 65,1

"Je mnoho povolaných, ale málo vyvolených" - říká Ježíš (Mt 22,14). Zatrne vám občas, mezi které patříte? Jsem vyvolený nebo nejsem? A na čem to záleží? Lze to pochopit a tudíž ovlivnit, nebo jde o tajemství, a nezbývá než doufat? Zapeklité! Jednorázová odpověď, platná jednou provždy, stále znova protéká mezi prsty. Avšak! - cesta jejího hledání a pozvolného nalézání tu nesporně je. Úzká, dlouhá, ale přístupná a vzrušující. Vztah s Pánem Bohem - jiným slovem: vyvolení - je proces, živý děj, nic statického. Kopíruje náš život, který se jistě odehrává v prostoru, jenž se nepřetržitě mění, a v čase, který bez ustání plyne. Tak i symbióza s Bohem. Obraz cesty je zcela přiléhavý! Sbírání písmen odpovědi na otázku po našem Přijetí a Spáse je výzva i program mimo všechny kalendáře.

Čím si můžeme být a priori jisti, je ono "povolání". Právě to ústy proroka Izajáše Hospodin stvrzuje, řka (parafrázovaně): "Nikdo není vyloučen, všichni mají přístup, každý je zván. Jsa Stvořitel všeho a všech, nemám přece důvod vybírat si: TY ANO, TY NE. Volám všechny. Lhostejno, kdy, kde a komu se kdo narodil, jak vyrůstal, čím se stal, kterými stezkami se ubírá, čím se zabývá, jak vypadá, co si obléká, jakou má povahu, majetek, přátele, vzdělání. To vše je pro mne pouhý kolorit. Podstatné se odehrává v nitru, odtamtud se vrací mé povolá(vá)ní buď jako rezonující odezva, nebo se nevrací nic, je ticho (v horším případě slyším nevrlé odbrouknutí až kletbu)."

Hospodin, v Kristu Ježíši náš milosrdný nebeský Otec, nemá zálibu v kádrování; nesrovnatelně více energie vynakládá na hledání možností a příležitostí, jak člověka (i v jeho složitosti, nejednoznačnosti a mravní tekutosti) akceptovat, mít s ním vztah, společenství, sounáležitost, perspektivu, nepodléhající času, prostoru, údělu.

Proto Bůh tak široce oslovoval, oslovuje a bude oslovovat člověka, aby nezůstal sám - jak člověk, tak Bůh! Nikomu samota nesvědčí, ani v časnosti (která je údělem nás lidí), ani na věčnosti (jež je svébytným údělem Božím). Vztah ji přemáhá a rozpouští. Touha po něm je oboustranná - Boží i lidská. Alternativy existují, a my lidé jich hojně využíváme. Nevadí, že jde obvykle o iluze a šidítka; jsou vždy snadno po ruce a dají mnohem méně práce, než vztah, do kterého nutno leccos investovat. Když však pomine příjemná šalba a rozptýlení, zůstane prázdnota (vždy o něco větší, než byla předtím).

Vztah s Pánem Bohem, o který on vždy nepředstíraně a nepodmíněně stojí (= povolává každého, doslova "nevybíravě"), naopak prázdnotu v nás umenšuje a postupně nahrazuje pokojem, důvěrou a vnitřní svobodou. A to je ten proces, ta cesta, na které se stává (obvykle pozvolna a velmi tiše) realitou "naše vyvolení". Nemůžeme se ujistit: "Hle, já jsem nejen povolaný, ale také vyvolený", a přesto se to děje. Je to, jako když hledíme na tekoucí řeku, kdy nelze říci, že voda před našima očima někde začíná a někde končí. Řeka plyne. Stejně plyne náš život a vztah s Pánem Bohem. Je to proces, živý děj, nic statického, a je to možnost, nabídka a pozvání otevřené bez výjimky každému člověku.

Miloš Lapáček
farář sboru ČCE Borová u Poličky



Týnský chrám v Praze na Staroměstském náměstí, interiér

Princezna a Socka

Takový divný den... Člověk se na nic netěší, nic mu nepřipadá zajímavé, počasí nestojí za nic, oblíbené obchody zavřené, nemůžeš do kavárny, na výstavu a už vůbec ne na koncert, na fotbal nebo do divadla. Prostě den, kdy nic a nikdo není cool.

V nenápadné uličce města, které ještě před pár měsíci bylo živé spoustou turistů a krásně oblečených lidí, jsou dokořán otevřená vrata do zahrady plné barevných listnáčů a stále zelených jehličnanů. Starší žena, podle všeho řádová sestra, shrabuje listí, a když někdo zavítá do zahrady, úsměvem a pokývnutím ho zve do otevřeného kostela. Je tak vzácné, když do chrámu přijde i někdo jiný než turisté, myslí si a dál se věnuje své práci. Doba je sice ve znamení zákazů a omezení, ale podzimní listí přesto všechno dál padá a zakrývá dosud pěkně čerstvý trávník. Pracovitá žena s drobnými krůpějemi potu v obličeji uvažuje, že ta travička zelená je stejné potěšení jak to Boží slovo. Může na ni napadat listí nebo i sníh, ale ona se stejně zazelená připravena znovu posloužit lidem i živočichům.

Kostel v zahradě je krásný, rekonstrukce a dary mecenášů mu prospěly. Uvnitř je sice příšeří, pozlacené lustry nesvítí, ale je tu ticho, vlídný prostor s obnovenými lavicemi zve ke spočinutí a usebrání. Venku řádí zákeřný virus, lidé se stáhli do svých domovů, přesto je však znát, že sem dovnitř občas zabrousí dobrá duše. Na oltáři voní květiny, všude čisto a nesmělé slunce za barevnými okny prozařuje toto nevšední místo.

V první lavici, jak jinak, klečí na dřevěném klekátku Princezna. Ráda se chodívá do kostela modlit, je tu klid a inspirace. Princezna hledí na zdobný barokní oltář, má ráda, když je na předmětech v kostele, ale i doma, na první pohled znát, že to nejsou žádné obyčejné věci. Vždycky ji uspokojí zjištění, že jde o vzácnou věc a ne nějaký šunt z bazaru. Princezna přinesla velkou a drahou svíčku, teď hledí do jejího mihotavého světla a čeká na nápad, který ji pomůže modlit se. Pohled jí však neustále zalétá k oltářnímu obrazu, na kterém je mladý Ježíš v chrámě. Princezna si v duchu říká: “ Tak tenhle obraz bych sem já osobně nikdy nedala. Vůbec se do té nádhery nehodí. Ježíš tu představuje jakéhosi ukoptěného puberťáka, ty červené šaty nebo co to má, vypadají jak ze sekáče, místo pásku kus špagátu. A kolem takoví pěkně oblečení lidé, že mu to není trapné, jít sem jen v sandálech a neupravený. A ani ti jeho rodiče si na sobě nedali moc záležet jako nějací uprchlíci, to jejich oblečení už asi pamatuje...“

Vzadu v kostele se ozve nějaký šramot. Princezna se ohlédne, a nevěří svým očím. U malého nezajímavého oltáře tam vzadu zapálila Socka obyčejnou čajovou svíčku a teď si klidně sedla do lavice. „Ani se pořádně nepokřižovala“ upřímně žasne Princezna. „Je vůbec možné, aby takoví lidé chodili jen tak beze všeho do spořádaného kostela, který je navíc historickou památkou a uměleckým objektem v seznamu UNESCO?“ Princezna se myšlenkami vrací k plamínku přepychové svíce, kterou sama na oltáři zapálila. Konečně ví, co má Bohu říct, konečně ví, na co svého Spasitele upozornit.

„Drahý Bože, já vím, že ty jsi dobrý a spravedlivý,“ říká hlasitě Princezna. „Děkuji ti, že jsi nechal postavit tenhle krásný chrám, kde je tolik vzácných a drahocenných věcí. Děkuji ti, že sem mohu přijít a nedělat ti ostudu jako támhleta Socka vzadu. Ty sám dobře víš, jaká je to cuchta, domácnost vede jak někde u cirkusu, děti jsou věčně na ulici, místo aby seděly u počítače a využily distanční výuku, když už nemohou kvůli pandemii chodit do školy. Děkuji ti, drahý Ježíši, že jsi nedopustil, abych byla jako ona, že si dovedu vážit příležitostí jak vydělat peníze a odevzdat desátky.

Dokončení na str. 2

Klanět se Pánu

Evangelista Matouš ve svém popisu příchodu tří mudrců do Betléma zmiňuje jeden jejich úkon: spatřili dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a klaněli se mu (Mt 2,11). Padli na zem a klaněli se. Tento fyzický úkon, jako projev víry, nemůžeme nechat bez povšimnutí. Klanět se Pánu Bohu, klanět se Kristu, to není snadné. Neděláme to bezmyšlenkovitě. Tento úkon totiž vyžaduje určitou duchovní zralost. Klanět se Bohu tím, že poklekneme, anebo se před Bohem hluboce skloníme, to je cílovým bodem, to je cílem, někdy dlouhé, vnitřní cesty. Klanět se Bohu by mělo být postojem, kterým vyjadřujeme to, kolik místa má Bůh v našem srdci. Býváme ale vystaveni i nebezpečí, že si spleteme nebo zaměníme ten správný cíl. Je tu Bůh, anebo různé modly. Člověk se namísto věřícího může stát modlářem.

Nikdy ale v našich životech neztratí své místo to, jak se jednotlivě i společně, budeme věnovat klaně- ní a učit se rozjímat o našem Pánu, o našem spasení. Navzdory tomu, že lidé raději naslouchají našeptávačům, kteří jim slibují to, co lahodí jejich sluchu, tomu, co uspokojuje jejich touhy po materiálním uspokojení. Zkusme nyní jako mudrci padnout na zem a klanět se Pánu. Pomohou nám k tomu tři výrazy, s jejichž pomocí lépe po-

Dokončení na str. 2

Aktualita: Církev československá husitská připomene husitské mučedníky



Husův sbor v Čáslavi - interiér

Husitům se vytýká násilí a krutost. Husité však válku nevyvolali, ale dožadovali se zprvu mírovou cestou náboženské svobody. To však nebylo ze strany tehdejší středověké církve umožněno, nýbrž husité byli pro své náboženské přesvědčení vystaveni jako církví označení kacíři útisku a násilí, jak to vyjadřuje husitský kněz a teolog Martin Lupáč ve svém obranném spise. Válka přinesla s sebou krutost a násilí, kdy lidský život protivníků ztrácel svoji cenu. Tyto jevy byly ve válečné době na obou stranách. Prof. Petr Čornej ve své knize o Janu Žižkovi říká, že „v drsné praxi, zacílené proti ideovým odpůrcům, si obě znepřátelené strany skutečně neměly co vyčítat“. Zvláště událost v Chotěboři v únoru roku 1421 dokládá krutost, kdy se oběťmi stali husité, respektive táboři, kdy bylo více než 700 lidí upáleno. V tomto roce připomínáme i 600. výročí Čáslavského sněmu, který odmítl Zikmunda a potvrdil Čtyři pražské artikuly. ***(red)***

Z církví doma i ve světě

Anglikánská církev v Keni láme bariéry, do pozice biskupa byla vysvěcena žena

Dr. Emily Onyango byla jmenována do pozice asistující biskupky Anglikánské církve v Keni (ACK). Stala se tím první ženou v historii církve v této africké zemi. Rev. Onyango, nejdéle sloužící farářka v ACK, byla do nové pozice jmenována během zvláštního synodu diecéze Bondo v okrese Siaja, kde bude zastupovat profesora Davida Kodiu. „Postupovali jsme podle nezbytných kroků a také jsme zaslali její jmenování Stálému výboru církve. Následně budeme informovat arcibiskupa, že místní orgány jmenování schválily," cituje po úterním jmenování biskupky profesora Kodiu portál The Standard.

Kodia uvedl, že před jmenováním podrobně konzultovali její případ. „Věci byly velmi chaotické, ale když jsme v roce 2019 dostali souhlas s jmenováním ženy do takové pozice, viděli jsme, že je vhodné, aby se jí ujala doktorka Onyango. Bylo to pro její zkušenosti a akademické zázemí." A dodal: „Má na to. Je dobře vzdělaná a vedla mnoho lidí, včetně biskupů a arcibiskupů." Dr. Onyango, která vyučuje také na St. Paul's University, je držitelkou titulu Ph.D. v oboru historie z univerzity ve Walesu. Jmenování Dr. Onyango může být znamením, že keňští anglikáni jsou připraveni na biskupky, dodává dále Standard. Na svém synodu, který se konal v prosinci 2013, diecéze Eldoret drtivou většinou schválila návrh na volbu ženských biskupek. „Služba v církvi patří všem pokřtěným, ať už jsou to muži nebo ženy, a nikdo tedy nemůže druhému odepřít příležitost sloužit v jakékoli funkci," komentoval poslední události biskup Wasonga. Anglikánské společenství je třetí největší seskupení křesťanů na světě s přibližně 85 miliony členů.

www.krestandnes.cz

Papež uznal heroické ctnosti profesora Lejeuna, objevitele příčiny Downova syndromu

Papež František schválil zveřejnění nových dekretů Kongregace pro svatořečení. Jeden z nich uznává heroické ctnosti francouzského genetika a obránce života profesora Jérôma Lejeuna. Pokud bude uznán zázrak na jeho přímluvu, může být započten mezi blahoslavené.

Ve vědeckém světě je Jérôme Lejeune (1926-1994) známý především jako objevitel trisomie 21. chromosomu, způsobující Downův syndrom. Tento francouzský genetik byl osobním přítelem Jana Pavla II. Spolu s ním stál při zrodu Papežské akademie pro život a stal se jejím prvním předsedou. Zemřel v roce 1994.

RaVat

Sázava byla unikátním střediskem písemnictví a liturgie. Dnes klášter chystá novou turistickou trasu

Sázavský klášter chystá novou prohlídkovou trasu, která návštěvníkům ukáže opatskou kapli, půdy a vyhlídkovou neorenesanční věž. Otevřena by mohla být do tří let, nejprve je nutné prostory zrekonstruovat. Brzy by mělo být vydáno stavební povolení a během letošního roku by mohly práce začít. ČTK o tom informovala kastelánka Jaroslava Matoušová. Sázavskému klášteru loni kvůli koronavirové pandemii klesla návštěvnost zhruba o 35 procent. Na prohlídky nebo placené kulturní akce menšího rozsahu dorazilo 9300 lidí, příjmy ze vstupného klesly o 30 procent. Odloženy nebo zrušeny musely být větší kulturní akce, přes léto však klášter pořádal hodně drobných interaktivních programů. Šlo například o tvořivé dílny pro maximálně deset lidí, zaměřené na malování vitráží, léčivé byliny nebo gravírování sklenek. "Pomůcky a materiál jsme sháněli, sbírali, sušili, vytvářeli modely a podobně v období jarní uzávěry. Programy se osvědčily a budeme v nich pokračovat, nejen pro jednotlivce, ale až situace dovolí, též pro kolektivy škol, školek i seniory," uvedla Matoušová. V létě mají být také spuštěny videoprohlídky s využitím středověkých kulis známé počítačové hry Kingdom Come: Deliverance, která se odehrává v Čechách v době Václava IV.

Sázavský areál má z historických důvodů několik vlastníků. Od 60. let část, která patří státu, spravuje památkový ústav. V restitucích byly navráceny budova fary a kostel sv. Prokopa Římskokatolické farnosti Sázava - Černé Budy a menší část konventu, prelatura a část zahrad pak benediktinskému opatství v Praze Emauzích. Benediktini ale dnes klášter neobývají. Areál, který spravuje farnost, se opravuje.

Poutník Prokop založil v Sázavě na začátku 11. století družinu, kterou později kníže Oldřich povýšil na konvent řehole sv. Benedikta. V roce 1032 byly také postaveny první částečně soukromé klášterní budovy. Téměř tři čtvrtiny století v ní žili slovanští mniši, Sázava tehdy představovala jedinečné středisko staroslověnského písemnictví a liturgie. V roce 1096 se v klášteře usídlili pražští latinští mniši, nadále ale zůstal centrem duchovní i literární vzdělanosti a rozvoje uměleckých řemesel. Osud kláštera se uzavřel v roce 1785, kdy ho Josef II. zrušil.

www.christnet.eu

Polská církev chce bořit předsudky vůči muslimům

Každoroční „Den islámu" je pro polskou katolickou církev příležitostí k překonávání předsudků, uvedl podle Catholic News Agency biskup, který dohlíží na katolicko-muslimský dialog v zemi. Biskup Henryk Ciereszko dodal, že vzpomínka, která se uskutečnila 26. ledna, pomůže „překonat averzi a předsudky a poukázat na to, co spojuje muslimy a křesťany". Mottem pro letošní akci je „Křesťané a muslimové: Společná ochrana míst k uctívání". Den islámu se tradičně slaví po Týdnu modliteb za jednotu křesťanů. Muslimové žijí v Polsku nepřetržitě od 14. století, kdy se Tataři usadili na území, které se později stalo polsko-litevským společenstvím. Odhady celkového počtu muslimů se velmi liší, ale předpokládá se, že tvoří zhruba 0,1% z 38 milionů obyvatel Polska.

www.krestandnes.cz

Klanět se Pánu

Dokončení ze str. 1

chopíme, co znamená být ctiteli Pána. Jsou to výrazy: pozvednout oči, vydat se na cestu a spatřit. První výraz: pozvedni oči, nám podává prorok Izajáš. Jeruzalémské obci, jež se právě vrátila z vyhnanství, zdeptaná a sklíčená spoustou protivenství, adresuje prorok tuto důraznou pobídku: *Pozdvihni oči a rozhlédni se* (Iz 60,4). Prorok tím říká: odložte malátnost a bědování, vymaňte se z nesnází, které nám působí nejistá perspektiva budoucnosti, zbavte se diktatury vlastního ega, které má neustálou tendenci stahovat se do sebe a svých obav. Ke klanění se Pánu je především třeba pozdvihnout oči, tedy nenechat se uvěznit vnitřními vidinami, které dusí naději. Znamená to: nečinit z problémů a těžkostí těžiště svého života. Což neznamená negovat realitu, fingovat či namlouvat si, že všechno půjde dobře. Nikoli. Na problémy a úzkosti je třeba se dívat nově, s vědomím, že Pán naše těžkosti zná, že pozorně naslouchá našemu volání a není lhostejný k našim slzám. Z takové důvěry k Pánu se zrodí vděčnost, skrze kterou se otevírá naše srdce klanění. Když naopak fixujeme pozornost výlučně na problémy, odmítáme pozvednout oči k Bohu, srdce prostupuje strach, je dezorientováno a dává průchod zlosti, ochabuje, propadá úzkosti a depresi.

Každý labyrint má ale svůj východ. Pozdvihni oči a rozhlédni se. Dívejme se na něho, protože on nás zná, on nám naslouchá. Dívejme se na realitu kolem nás v jeho světle: Slovo se stalo tělem a zůstává s námi navždy, po všechny dny, stále. Pozvedneme-li oči k Pánu, nezmizí životní těžkosti, avšak pocítíme, že nám Pán uděluje sílu jim čelit. Dokážeme potom objevit novou, jinou radost. Ta světská se zakládá na majetku, na úspěchu či podobných věcech, jejichž středem je ustavičně naše „já". Avšak radost, která má svůj základ ve věrnosti Bohu, ta v nás bude vzbuzovat onu touhu klanět se Pánu, který nás nikdy nenechá samotnými.

Druhý výraz: *vydat se na cestu*. Nežli se mudrci mohli klanět Dítěti narozenému v Betlémě, museli se potýkat s dlouhou cestou. Putování v sobě vždycky zahrnuje proměnu, změnu.

Po cestě jsme jiní, než před ní. Vždycky je něco nového v tom, kdo vykonal cestu. Rozšířily se jeho znalosti, uviděl nové lidi a nové věci, dostalo se mu pevnější vůle, když čelil nesnázím a nebezpečím během cesty. Nelze se klanět Pánu, aniž by se před tím dosáhlo vnitřní zralosti a té se nám dostává, vydáme-li se na cestu. Na cestu, která nějakou dobu trvá. Na cestu života.

Člověk v padesáti letech prožívá klanění se Bohu jinak, než když mu bylo třicet. Kdo se nechá utvářet Boží milostí, obvykle se v průběhu času proměňuje, dozrává. Tělo sice chátrá – říká Pavel – zatímco duše se den ze dne zmlazuje (2 K 4,16).

Z tohoto hlediska se mohou pády, krize a pochybení stát poučnými zkušenostmi, vedoucími k poznání, že jedině Pán je hoden klanění, neboť pouze on uspokojuje touhu po životě a věčnosti, spočívající v nitru každého člověka. Zkoušky a námahy, prožité ve víře v průběhu času, přispívají k očistě srdce, které se stává více pokorným, a tudíž ochotným otevřít se Bohu. Platí to stejně pro každý hřích. Jestliže svá selhání a pochybení pojímáš s lítostí, pomohou ti v cestě vedoucí k Pánu a k naslouchání tomu, co ti Pán říká. Jako mudrci se také máme nechat poučit životní cestou. Nedovolme, aby nás zemdlení, pády a selhání uvrhly do malomyslnosti. Jejich pokorným uznáním z nich máme učinit příležitost k návratu k Pánu.

A přicházíme ke třetímu výrazu: *spatřit*. Čteme: Vstoupili do domu a spatřili dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a klaněli se mu. Klaněli se Židovskému králi. Co však viděli ve skutečnosti? Spatřili chudé dítě s jeho matkou. Oni ale viděli více. Jejich sklonění bylo především niterné a symbolika otevření pokladnic, ve kterých přinesli dary, ta byla znamením daru jejich srdce. Pro úkon klanění se Pánu je nezbytné vidět za závoj viditelnosti. Bůh se vyhýbá každé okázalosti. Pán je v prostotě. Pán je jako ono prosté dítě, zdráhá se jakéhokoli vystavování na odiv, plynoucího ze světskosti. Pánu se často klaníme ve skrytu a způsobem, který není vidět, který mnozí nevidí a nechtějí vidět.

Apoštol Pavel k tomu napsal: nám neleží na srdci věci viditelné, ale neviditelné. Věci viditelné přece pominou, ale neviditelné budou trvat věčně (2 K 4,18). Prosme o milost, abychom se naučili opravdově klanět, abychom v tomto klanění vytrvali a nikdy nezapomínali na modlitbu, jíž je Bůh jedině hoden.

Podle římského biskupa Františka Upravil: Dušan Ehmig

Princezna a Socka

Dokončení ze str. 1

Děkuji, že mám rodinu, která je dobře zajištěná svědomitostí a pílí nás rodičů i prarodičů. Díky, že můžeme být tam, kde jsme užiteční a odvádíme kvalitní práci a zodpovědně konáme dobré skutky. Dej Pane, ať se v tvých kostelech nepoflakují všelijací divní lidé, kteří se neumějí ani slušně obléknout a nestarají se o svou domácnost a děti. Vždyť by tady mohli i něco ukrást a zpeněžit, aby měli na alkohol a hazard! Ať si chodí tam, kde je někdo naučí, jak se mají chovat, co zdravého dávat dětem k jídlu a taky, jak se správně modlit. Věřím, Pane Bože, že tohle, co vidím vzadu v kostele, už se nebude opakovat."

Princezna dokončila svou modlitbu a doufala, že ji uslyšela i Socka, aby jí brzy došlo, že je tady navíc, že ji v tomhle kostele fakt nikdo nepotřebuje a nechce. Naštěstí tu zrovna nejsou lidé, kteří by na ni museli koukat a rozčilovat se jejím zanedbaným vzhledem a nehoráznými způsoby.

Princezna vyšla z kostela. Jeptiška (taky nic moc) jí na rozloučenou řekla Spánembohem, Princezna zdvořile pokývla hlavou a odešla. Byla vděčná, že mohla být v kostele, protože je od mala zbožná a kostel jí občas chybí. Akorát si zrovna dneska uvědomila, že není úplně v pořádku chodit někam, kde slušný člověk může narazit na zpocené jeptišky a ušmudlané socky. Až přejdou ta vládní omezení, podívá se po nějakém vhodnějším kostele, kde navíc ostatní věřící ocení, že mezi ně přišla samotná Princezna!

V kostele uprostřed zahrady se dál v poslední lavici choulí Socka. Vyslechla modlitbu Princezny a také si všimla plamínku krásné svíce pod obrazem, kde mladičký Ježíš čte něco ze svitků. Ani pořádně nevěděla, jestli má v ruce tóru nebo jinou důležitou listinu. Neřešila to, protože její srdce bylo plné slz, které užuž přetékaly do očí. Aby se neudusila ponížením a bolestí, musí teď hned všechno říct Bohu:

„Prosím tě, Bože, odpusť mi a smiluj se nade mnou. Ta Princezna má pravdu, jsem naprosto neschopná cuchta, která nezvládá své povinnosti, která nikdy nemá doma pořádek ani dost peněz. Nevím, Bože, kde dělám chybu, ale už to takhle nechci. Kolem mě není moc lidí, kteří mi můžou pomoct, ale věřím, že ty mi pomůžeš, když tě budu poslouchat a řídit se tvými radami. Jsem zoufalá z toho, že děti nemůžou chodit do školy a já do práce, že nemám peníze, abych jim koupila počítač nebo třeba jen zimní boty. Nevím, jak to udělat, abychom měli, co potřebujeme. Já si nezasloužím ani tebe, ani svoje děti, které miluju a občas nesnáším, zrovna jako tebe, Bože. Nezasloužím si nic než peklo, ale nějak tuším, že se tohle musí zlepšit, když ti budu pořád opakovat, že jsi pro mě to nejdůležitější na světě, protože jsi mi dal děti a byt a nemusím být na ulici. Vím, že bez tebe bych asi skočila s mostu, ale já místo toho pořád doufám, že nám pomůžeš. Nezlob se na Princeznu, že je takhle tvrdá, taky to nemá v životě snadné. Tak buď s námi všemi a zachraň nás. Děkuju. Amen."

Socka si utřela oči a mokré tváře. Kostelní zvon zrovna začal ohlašovat poledne a dovnitř přišla Jeptiška se pomodlit polední modlitbu. Před tím se ale zastavila u Socky, pohladila ji a potichu řekla. „Až ti bude někdy smutno, zazvoň na zvonek v malém zahradním domku. Přijdu ti otevřít a dáme si spolu něco dobrého. A pak mi všechno povyprávíš, abych věděla, co pro tebe můžu udělat.

O hodinu později byly všechny tři, Princezna, Socka i Jeptiška po obědě. Každá z nich měla na co myslet, protože během toho podivného dopoledne zažila něco zvláštního.

Každá z nich přemýšlela a zároveň už tak trochu plánovala, jak co nejlépe využít a naplnit ten čas, který mají před sebou. A každá si moc přála, aby se v jejím dosavadním životě něco důležitého změnilo.

Delicie Nerková

Advent pro celý rok

První kniha královská 19,12b
„Po ohni hlas tichý, jemný …"

Dokončení z minulého čísla

Boží hlas proniká k člověku a volá ho vždycky jménem. Proto také Elijáš slyšel! To je pro nás výzva, abychom v životě stáli jako tiší a pokorní služebníci, kteří by byli schopni slyšet Boží hlas, a pak vyšli a plnili jeho příkazy. Elijáš překonal všechnu pochybnost, smutek i stres. Spolehnul se na Hospodina, který mu dal milost poznání toho, že není sám, že je s ním ten, v jehož rukou je, který dává potřebnou sílu i naději.

My nejsme v životě sami ani ve své slávě, ani ve své bídě. Pán nám jde vstříc! Není to nějaký starý nevrlý pán, ani ten, který vždycky trestá. Je to laskavý Otec, který vždycky miluje a který se k nám sklání v odpouštějící lásce a pochopení našich slabostí. Náš Bůh je dobrý, to je naše radost. O takovém Bohu chceme vydávat ve svém okolí svědectví. On se nás zastává zcela a naprosto jako náš Pán a Král našeho života. A proto pracujeme, trpíme, zápasíme ve dnech dobrých i zlých, ale vždycky v tomto postavení vůči Bohu. Nejsme v ničem sami. Ani v této době, ani v jakékoliv jiné. Pán se s námi potkává a přichází jemně, i když se vším důrazem. Přichází vždycky v pravý čas, aby ukázal směr další cesty. Ale tím není konec, ztroskotání, nezdar či beznaděje, ale Boží království, které je před námi! A toto Boží království se nám otevírá ve slovu, v Božím hlasu, který je hlasem tichým a milostivým. Láska a milost Boží ukazují směr kupředu. Elijášův příběh, stejně jako mnoho dalších v Písmu ukazuje, že Boží věc v tomto světě nikdy nezahyne. Bůh je jediným Pánem, prvním i posledním slovem, ne člověk v podobě Achaba ani zvůle v podobě Jezábel. Boží láska a Boží milost volá tichým hlasem, překonává a zahání bezradnost.

Tichý a nenápadný advent, který se přihodil v obyčejný den. Takový advent je darem, který přichází k člověku bez jeho rozhodnutí. Jde o dar setkání s Bohem, kdy člověk dochází svobody a kdy mu Bůh odhaluje jeho tvář a uděluje novou milost k tomu, aby mohl slyšet slovo a Boží hlas. Setkání s Bohem nespočívá v nějaké lidské možnosti nebo v lidské iniciativě. Není v tom, že bychom my lidé ze své zbožnosti nebo horlivosti měli schopnost setkat se s Pánem a Králem života. Je to Boží svobodný dar, který z naší strany nemůže být ničím a nikým přichystán. Jen v pokoře a v tichosti ho můžeme přijmout. Jen hluboce skloněni před Boží tváří můžeme slyšet ten nevnucující se hlas: „Povězte dceři sionské: Hle, král tvůj přichází k tobě, tichý a sedící na oslici, na oslátku té, která je podrobena jhu." (Matoušovo evangelium 21,5).

Ježíš přichází na tento svět také tiše. Bůh posílá svého Syna mezi nás bez velké slávy, bez jásotu a přece právě tento jeho příchod byl příchodem pravým a tak dlouho očekávaným. Když se narodil, svět o něm nic nevěděl. Kdesi v malém městečku Betlémě, ve vší prostotě, chudobě a tichosti se narodil Spasitel a Vykupitel světa. Jakoby předznamenal svou budoucí cestu ve svém příchodu na svět. Když začal pracovat v pokoře před svým nebeským Otcem, když začal kázat o blížícím se Božím království a konat svoje dílo, byl opět tichým rozsévačem tohoto království. Byl milovníkem dětí, přítelem hříšníků pro jejich schopnost hluboké pokory a pokání, byl tichým před nepřáteli, nakonec v tichosti přijal i kříž. Přitom byl právě on tím, který přišel na svět, aby ho přetvořil svou láskou, aby ho ovlivnil a změnil způsob lidského života, myšlení i jednání, aby všem ukázal cestu k nebeskému Otci. Pravý a skutečný Boží advent v Pánu Ježíši Kristu je adventem tichého Krále. Zkušenost Elijášova na hoře Choréb je ukazatelem cesty, jakési vržené světlo od Betléma ke Golgotě. Ovšem toto světlo šlo dál. Křížem všechno neskončilo! On vstal a po zápase, který podstoupil, slavně vstoupil k Otci a žije a kraluje i dnes mezi námi. Dokonce zaslíbil i svůj konečný a definitivní příchod ve slávě pro všechny věrné! On, Vítěz a Král, Pán slávy, k nám přichází a sklání se k nám v těch zcela všedních dnech. A moc si přeje, abychom žili pod zorným úhlem jeho druhého slíbeného příchodu. Vstupuje často nečekaně do nejobyčejnějších situací našeho života a zasahuje ve chvílích, kdy to nejméně čekáme. Nikdy se však nevnucuje. Jen tiše nabízí svoje království lásky, spravedlnosti, pokoje a pravdy. Vstupuje do pokáním zkropených srdcí, aby v nich nastolil pokoj a radost. Nestojí o žádnou pompéznost, která by měla vyzvednout jeho slávu. Je tichým Beránkem, který prochází tímto světem a volá i každého z nás, abychom udělali ve svém životě všechno pro to, abychom i my mohli prožívat tichý Kristův advent. Touží po tom, abychom ho mohli v tichosti a pokoře přijímat do svého srdce a tak se otvírat Bohu, jako se pro něho otevřel Elijáš. Přál bych si, abychom i v letošním zvláštním roce, pod tíhou pandemie, mohli takový tichý advent prožívat, který by nám přinesl novou sílu, nové občerstvení, novou jistotu i novou naději. To proto, že Pán a Král života svou blízkost a ochranu zaslíbil všem svým věrným.

Mgr. Pavel Rybín
kazatel Církve bratrské

3. Marti proti Jobsovi

Ke dvěma protikladným kulatým výročím

„… a jmenovali se např. Kavafis, Kafka, Pessoa." – Překvapivou pointou končí báseň Kancelářské lsti o „dost svědomitě" pracujících, nenápadných úřednících, kteří „skoro vždycky" vyřizovali své „denní penzum" ke spokojenosti nadřízených, nijak na sebe neupozorňovali a chodili přesně do práce i z práce. Je zařazena do oddílu Nové básně v posmrtně vydané sbírce **Die Liebe geht zu Fuss** (Láska chodí pěšky) **Kurta Martiho** (31. 1. 1921 - 11. 2. 2017), švýcarského reformovaného faráře a básníka.

Až v posledním řádku se vyjasní smysl nadpisu! Šedivá existence kancelářských „myší" byla u dotyčných zástěrkou. Po práci (doma nebo po kavárnách či tavernách) vytvářeli své skutečné životní dílo. K příkladnému výčtu kulturních veličin bychom mohli doplnit Michela Houellebecqa v jeho spisovatelských začátcích. Ten se kdesi vyjádřil, že první román napsal ještě v práci, tj. jako úředník francouzského ministerstva zemědělství, přičemž poznal, že dál to takto nepůjde, neboť jej při tvorbě neustále někdo vyrušoval, obtěžoval různými úkoly atd., pročež následně přešel na volnou nohu … (Až tak vysoké tvůrčí sebevědomí Kafka neměl; o významu svého díla pochyboval do samého konce.)

Kurt Marti kancelářské lsti opěvoval, **Steve Jobs** (24. 2. 1955 - 5. 10. 2011) je naopak potíral. V příručce, jejíž název bychom mohli volně přeložit jako „Jak přežít obtížné nadřízené", jsou mimo jiné zaznamenány zkušenosti inženýra, který přežil jedenáct let v Jobsově podniku Apple. Též díky tomu, že Jobse nikdy nepotkal. Zásadně např. nejezdil výtahem. Potkat Jobse ve výtahu znamenalo vyfasovat horu práce na nadcházející víkend. (Po případném vytváření „životního díla" přes víkend by tak, dodejme, byla rázem veta …) Kavafis, Kafka ani Pessoa svého času žádného Jobse mezi nadřízenými neměli. (Tím méně pak Houellebecq.) Naštěstí pro světové kulturní dědictví. (Jobsovsky úmorný „zvláštní úkol" od ředitele městské reálky v Litomyšli Karla Böhma spustil nicméně oční chorobu Aloise Jiráska, učitele tamtéž.)

Za tzv. reálného socialismu se pracující ve volném čase (ba leckdy i v pracovní době) realizovali v kutilství. (Dle dobového aforismu zaměstnanec „dělal, že něco dělá", a zaměstnavatel „dělal, že ho za to platí".) Moderní zaměstnanec ve volném čase sportuje (čti: obnovuje svou pracovní sílu, aby ji obnovenou dal opět k dispozici zaměstnavateli). Jak však v básni Kancelářské lsti upozorňuje Kurt Marti, jsou i tací, co raději, všem Jobsům i Böhmům navzdory, vskrytu vytvářejí Zámek ...

František Schilla

Odkaz:
Marti, K.: Die Liebe geht zu Fuss. Ausgewählte Gedichte. Verlag Nagel u. Kimche AG Zürich 2018, 240 s.

Evangelická zpověď

Individuální zpověď je „rodinné stříbro" katolické církve. Když se řekne „praktikující katolík", myslí se tím ten, kdo pravidelně nejen přijímá při mši, ale chodí, i když třeba ne tak často, právě ke zpovědi. Dostatek času věnovaného rozjímavému zpytování svědomí před zpovědí usnadňuje ponor do vlastního nitra před Boží tváří. Něco o tom tušil i Plato, který řekl, že v samotném středu duše je cosi, čemu nelze lhát. Vyznání vin ve vztahu kajícník-zpovědník (ať už po staru „do ucha", nebo moderněji tváří v tvář) může být jedinečným prožitkem, který vrcholí přijetím obřadného slova „Uděluji ti rozhřešení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého". Slavný psychoterapeut minulého století Karl Gustav Jung (syn faráře) říkal, že praktikující katolíci nebývali jeho pacienty – právě díky zpovědi.

Jako evangelíci se zpovídáme společně ve shromáždění při přípravě na večeři Páně. Může to být prožito silně, zvlášť když nezanedbáme onu rozjímavou individuální přípravu a když se při společném vyznávání bytostně opíráme o přítomnost těch, kteří vyznávají spolu s námi. Zkušenost však učí, že je to vzácné a otec reformace Martin Luther dokonce vícekrát napsal, že individuální zpověď je nutná, i když Písmo ji nikde nenařizuje.

Světová reformace přinesla zásadní kritiku středověké formy zpovědi, která bývala nástrojem ovládání i vydírání věřících. Jan Kalvín dokonce zpověď zprvu zásadně odmítal, až postupně se dopracoval k jejímu přijetí. I pak ovšem zdůrazňoval, že není povinná. Doporučoval ji pouze těm, kteří jsou „vědomím svého hříchu stísněni a ustrašeni do té míry, že se už nemohou obejít bez cizí pomoci". Do češtiny bylo přeloženo jen první vydání jeho Instituce, obsahující pouze onu kritiku. Když pak po vzniku ČCE spojením obou směrů kalvínské křídlo převládlo (naše zbožnost je tak trochu „let na jedno křídlo"), projevují se u nás snahy obnovit zdravou reformační zpovědní praxi slaběji než jinde ve světě. Jsou ale zde.

Touha po zpovědi ožila i v charismatickém hnutí. V domácích skupinkách někteří účastníci prožívali hlubokou mezilidskou důvěrnost, když přiznávali svá provinění, chtěli se „dát všanc" druhým a přijmout jejich odpuštění. (Snad se tak ještě někde děje, nevím.) Jejich teologové to vyjadřovali biblickou výzvou „choďte ve světle", chápanou jako „nemějte před sourozenci ve víře tajemství". Věřím, že tento květ na charismatické větvi křesťanství (který očividně měl svá nebezpečí) přinesl i dobré plody, patří však nejspíš minulosti.

Synod ČCE v roce 2009 přijal teologický materiál o zpovědi, vypracovaný skupinou duchovních. Byl připraven i podrobný návod, jak si při zpovědi počínat. Obojí je dostupné v pražském ústředí, pro zájemce by to mělo být k dispozici i na každé faře. Podle mého názoru by nám prospělo, kdybychom se nad těmito materiály ve sborech alespoň zamýšleli, možná i v dialogu s katolíky. Byl by to i kus praktické ekumeny zdola, která bolestně vázne.

Vyhovět přání po zpovědi člena (i nečlena) sboru patří k normální pracovní náplni evangelického duchovního. Prakticky se taková přání dosud vyjadřují jen vzácně, mimo jiné z pošetilé obavy, „abychom nebyli jako katolíci". (Psychologicky může být schůdnější obrátit se na duchovního jiného sboru, než je náš vlastní.) Také bych uvítal, kdyby byla tato služba častěji nabízena. Můj zpovědník dbá na liturgickou formu, bere si talár a přes něj fialovou štolu; v okamžiku, kdy ujišťuje kajícníka Kristovým odpuštěním, klade mu ruku na hlavu. Jiní jsou méně formální, ale vždycky jde o něco víc než o "pouhý rozhovor" (i když – pravda – rozhovor bez obřadnosti může někdy sehrát na cestě víry větší roli než jakýkoli obřad).

Pavel Říčan, psycholog

Královéhradecké biskupství investuje do výstavby v Praze

Společná investice Biskupství královéhradeckého a developerské společnosti Karlín Group do stavebních nákladů multifunkčního objektu Dva Domy v pražském Karlíně činí 530 milionů korun. Celkem je podle developerské společnosti již prodáno více než 50 procent ze 112 nabízených bytů. Všechny přitom mají konečného majitele. To je podmínkou církevního investora, který své peníze vkládá podle developera do projektů dle přísných etických standardů. Církev své prostředky investuje, aby po úplném oddělení od státu mohla financovat svoji činnost. Lidé se do bytů budou stěhovat po dokončení stavby v létě 2022. Finančním partnerem projektu je Raiffeisenbank a.s.

Moderní projekt nazvaný "Dva Domy" vyplní současnou proluku v Křižíkově ulici a svým architektonickým pojetím vytvoří městotvorný prvek navazující na stávající budovy. Zahrnuje téměř 10 000 metrů čtverečních rezidenčních a prodejních prostor. Architektonický návrh pochází z dílny uznávaného slovinského studia Bevk Perović Arhitekti. "Je to již druhý projekt, který děláme na základě jejich návrhu. Prvním je nyní dokončovaná první etapa projektu Zahálka v Modřanech. V obou případech jde o velmi výraznou architekturu, která vybočuje z běžných standardů a je vždy přizpůsobena konkrétní lokalitě. Dlouholeté zkušenosti ateliéru s rezidenčními projekty jsou navíc zárukou kvalitních dispozic, které naši klienti oceňují. Nakonec nejde jen o to, aby dům vypadal hezky z ulice. Důležité v první řadě je, aby se v něm dobře žilo jeho obyvatelům," říká Jan Ludvík z Karlín Group. Generálním dodavatelem stavby je společnost Průmstav.

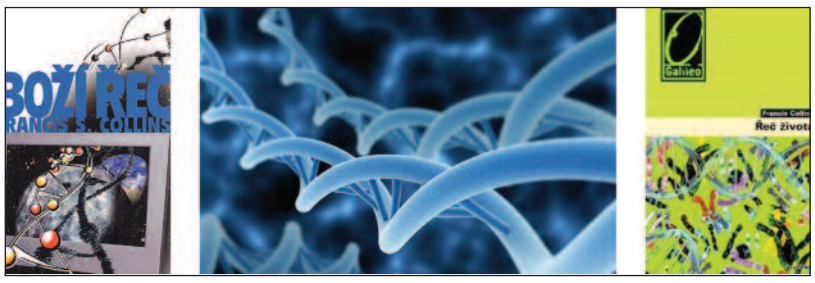
V objektu budou kromě 112 bytů prostory pro provozovny služeb a obchody umístěné ve spodním patře orientovaném do ulice Křižíkova. Parkování a další zázemí objektu bude umístěno v podzemních garážích. Významnými benefity projektu budou přímé sousedství s nově vznikajícím parkem a vlastní zahrada pro rezidenty v atriu domu. Charakteristickým znakem projektu jsou dvě různá provedení fasád.

Rok od zahájení prodejů je aktuálně v projektu prodáno více než 50 procent bytů. Předpokládaný zájem je o byty 1+kk a 2+kk, ale také o rodinné 3+kk či dvoupatrové duplexy. Jejich představení a individuální přístup při prodeji poskytuje exkluzivně prodejní tým Karlín Group. Prodej nebytových komerčních prostor o rozloze zhruba 1530 m^2 zprostředkuje realitní kancelář Svoboda Williams.

Multifunkční objekt v Karlíně navazuje na předchozí projekty společnosti Karlín Group. Ta se podle vlastního hodnocení vždy snažila o rozvíjení živého a pestrého charakteru karlínské čtvrti, a to jak z hlediska architektonického, tak z hlediska prolínání různých funkcí. S podobným přístupem developer připravuje i své další projekty v Karlíně, Holešovicích či na Smíchově.

www.christnet.eu

Lékař a vědec



Francis Collins lékař a genetik, ředitel Národního ústavu v USA, také objevitel závažné genetické choroby cystická fibróza, prohlásil: „Já jsem byl zapřísáhlý ateista, ale změnil jsem názory ve svých 50 letech. Jsem silně věřící."

Francis Collins byl vedoucím projektu „Lidský genom", který vedl k přečtení první úplné dědičné informace člověka. Je lékařem a specialistou v molekulární genetice a je také skvělým organizátorem vědeckého výzkumu a autorem textů popularizujících vědu. Doktor Francis Collins působí ve funkci vedoucího Projektu lidského genomu a patří k vědcům světového renomé. Podílí se na výzkumu DNA neboli kódu života, ale je to také člověk neotřesitelné víry v Boha a v Písmo. Věří, že Bůh se o nás stará a že může do záležitostí člověka zasahovat.

V pondělí 26. června 2000 ohlásil americký prezident Bill Clinton z Východního pokoje Bílého domu zrod **„nejdůležitější a nejpodivuhodnější mapy, jakou kdy lidstvo vytvořilo"**. **Poprvé byl nahrubo přečten kompletní lidský genom.** Společně bylo potvrzeno, že lidstvo právě přečetlo svou dědičnou informaci. Zatím ještě ne zcela úplně a bez chyb, ale **tři miliardy písmen genetického kódu uložené v buňkách každého obyvatele Země už dostaly místo na dvou metrech dvojité šroubovice lidské DNA.** Vědci už znají tři miliardy písmen genetického kódu tvořícího lidský genom, ale mají jen mlhavé představy, jak funguje a co se v něm skrývá.

Lidský genom sice dobře známe, ale pořád mu dost nerozumíme. Výstižně přiblížil stav v poznání lidského genomu v „den G" český genetik profesor Václav Pačes, když řekl, že jsme na tom stejně, jako kdybychom přečetli knihu v portugalštině a neuměli portugalsky. Vědci znají tři miliardy písmen genetického kódu tvořícího lidský genom, ale mají jen mlhavé představy, jak funguje a co se v něm skrývá. Proto ani dnes lékař nevyčte z kompletního genomu, co všechno pacientovi hrozí, co je příčinou jeho zdravotních potíží a jaká léčba mu nejvíc pomůže. Collins uvedl, že je důležité pochopit, že „Bůh nám dal smysl pro Boží lásku, péči i soucit, ale také nám dal rozum a schopnost porozumět Božímu stvoření, kterým je také příroda, která zahrnuje věci jako viry". Dodal, že Bůh očekává, že „použijeme tyto dary k pochopení toho, jak před nemocemi chránit sebe i ostatní".

Stanislav Kaczmarczyk

Laskavý a vlídný jezuita
Jan Rybář

16. července 1931 Brno – 14. ledna 2021 Trutnov



Jan Rybář se narodil v dělnické rodině v Brně. Tatínek byl soustružníkem kovu, maminka pracovala na poště. Mládí prožil v Bílovicích nad Svitavou a v roce 1945 odešel ve svých 14 letech studovat na jezuitské gymnázium na Velehradě. V srpnu v r. 1950 byli neplnoletí řeholníci převezeni do soustřeďovacího tábora ve františkánském klášteře Hájek u Prahy, který fungoval jako přeškolovací středisko. "Přeškolení" se však nepodařilo a Jan prošel službou v PTP, vězením... Na kněze byl vysvěcen v r. 1962 ve Valdicích, na Velehradě byl přijat do Tovaryšstva Ježíšova.

Od roku 1990 do roku 2004 působil Jan Rybář v Rychnově nad Kněžnou a okolí. V posledních letech života zůstal aktivní postavou veřejného života nejen na Trutnovsku. Je mimo jiné autorem knihy fejetonů **„Musíš výš".**

Znám optimisty, kteří neochvějně očekávají rozkvět církve: opět se naplní prázdné kostely, semináře a kláštery. Nevyvracím jim to, ale domnívám se, že křesťanů bude stále méně. Pro důkazy nepotřebujeme chodit daleko. Je to celosvětový jev. Uvádí se několik příčin, ale tu skutečnou jsem slyšel v nedávné debatě poprvé jasně: vinno je evangelium. Ano, Kristovo evangelium! Jsou to požadavky kázání horského, následování Krista v nesení kříže. Nic z toho pro dnešní změkčilé přecitlivělé zlenivělé pokolení hédonistů. Kdepak kříž! Kdepak utrpení poctivého křesťanského života! Vždyť on se dá žít i v pohodě a závětří. Proč bych měl trpět právě já?

Světci Martinovi se ukázal ďábel v královském rouchu: Já jsem Kristus. Poslouchej mne! A Martin na to: A kde máš Kristovy rány? Poučná legenda! Milý křesťane, Kristův následovníku, kdepak máš rány? Což dnes může někdo žít bez bolestných ran, když vidí, co se děje ve světě, v církvi, v národech, v lidských duších? – Konečně si někdo položil otázku „na tělo": Proč bych měl být právě já bez utrpení?

* * *

Já jsem několikrát navrhoval, aby se v novém kancionálu věta „Kristus přišel, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil" nahradila slovy „Kristus přišel, aby nás přivedl k Otci, a stálo ho to život." Tomu porozumí i nevěrec! Bůh přece nechtěl oběť, on chtěl, aby mu lidi uvěřili, aby ho přijali... Jenže bohužel máme natolik komplikovanou věrouku, že těžko můžeme něco lidem sdělit...

Ale jak to zjednodušit? Stačí si přečíst podobenství o marnotratném synovi: To je Bůh. Bůh, který čeká a zdálky vyhlíží, kdy už němu přijdeme.

Helena Bastlová

Rozloučení s bratrem farářem



Poslední adventní neděli 20. prosince roku 2020 zemřel dlouholetý kazatel sboru Brno I bratr farář Jan Pokorný. Naše řady opustil v tichosti a klidu, dalo by se říct až náhle, uprostřed své rodiny dva dny po svých 102. narozeninách, když ještě den před tím mohl své výročí oslavit v omezené fyzické, ale zato plné duševní svěžesti. Z důvodu současných epidemiologických opatření mohla být pohřebního rozloučení, které proběhlo v úterý 29. prosince 2020 v kostele Jana Ámose Komenského v Brně, přítomna pouze nejužší část rodiny. Pohledem na jednoduchou rakev s kyticí žlutých růží, umístěnou na prostém podstavci, jsme se možná mohli všichni, kteří sledovali přímý zvukový a obrazový přenos o to působivěji a symboličtěji s bratrem farářem Janem Pokorným rozloučit.

Bohoslužbu vedl bratr senior Jiří Gruber, za sbor byla pronesena tato slova rozloučení:

„V neděli 20. prosince 2020 zazněl z naší kazatelny pozdrav a gratulace bratru faráři Janu Pokornému k jeho 102. narozeninám. Bylo to při dětské vánoční slavnosti, která tentokrát proběhla nestandardně (tradiční dětmi secvičená vánoční hra byla promítnuta ze záznamu). Bratr farář byl až na poslední dva roky pravidelným účastníkem těchto shromáždění, vždy při nich přidal svůj pozdrav a vzpomínku z pro nás historických časů, kdy jako malý chlapec ve 20. letech minulého století na nich sám vystupoval. Nikdo v tom okamžiku ještě netušil, že gratulace směřuje k bratru faráři naposled.

Měli jsme ve sboru více příležitostí setkat se s bratrem farářem při jeho vysokých životních jubilejích, při kterých se ze sborového archivu vynořovaly pro současníky zajímavé reálie (na brněnskou kazatelnu např. vystoupil poprvé v roce 1941, tedy dnes před 79 lety) a mnohé další zajímavé statistické údaje z jeho duchovního působení. Umožnil to jistě nad míru přidaný věk ve svěžesti ducha, ale bez mimořádného obdarování pro kazatelskou a sociální službu bychom se nejspíš příliš zajímavého nedověděli.

Bratr farář Jan Pokorný byl 25. května 1952 v tomto kostele instalován farářem sboru Brno I, prvním farářem sboru Brno I těsně po jeho založení, ke kterému došlo administrativním rozdělením brněnského sboru.

Své směřování na místě faráře sboru jasně naznačil, když při první schůzi staršovstva, kterou vedl (10. 3. 1952), poděkoval za přivítání bratrem kurátorem Havlíkem slovy: „V brněnském sboru zaznívala dvě hesla: "Protož králi věků nesmrtelnému, neviditelnému, samému moudrému Bohu budiž čest i sláva na věky věků." (1 Tm 1,17) – a "Myť pak kážeme Krista ukřižovaného." (1 K 1,23). Jsme na světě proto, abychom oslavovali Pána Boha. Tedy i naše práce v tomto sboru a v tomto místě má sloužit k tomu, abychom Pána Boha oslavili. Oslavíme jej pak tím, že věrným kázáním a poslušným životem budeme svědčit o posledním zachránci člověka, jím je sám Pán Ježíš Kristus."

A toto prohlášení dennodenně plnil a dosvědčoval. Sbor vedl dlouhých 40 let až do roku 1992. Od samého počátku důsledně pokračoval a dál rozvíjel odkaz zakladatele českého reformovaného evangelického sboru v Brně, svého dědečka, faráře Václava Pokorného a jeho následovníků Viktora Hájka a Jana Přemysla Šebesty teologií tzv. christocentrismu, tedy soustředěním se na postavu Ježíše Krista a nabádáním k vděčnému životu podle směrnic přikázání. Spojením promyšlené teologie, znalosti života sboru za Václava Pokorného, zkušeností z práce ještě nerozděleného brněnského sboru a vlastního citlivého přístupu k lidem formoval sborový život, kterým ovlivnil několik generací a nastavil fungování sboru i pro své následovníky. Bohoslužby postavil na jasném výkladu Božího slova a střídmé a srozumitelné liturgii odpovídající tradici reformované církve.

Bratr farář Jan Pokorný měl dar stručného, jasného a přímého vyjadřování, kterým dokázal trvale přibližovat a srozumitelně předávat evangelijní zvěst, jeho kázání přitom málokdy přesáhla hranici 15 minut.

Byl obdarován charismatem, které mu umožňovalo zdánlivě neobyčejně snadný přístup k lidem, dokázal spojovat lidi a tlumit choulostivá nedorozumění, byl ochoten kdykoliv naslouchat a s účastí sdílet problémy i radosti. Díky tomu byl sbor po celou dobu velmi živý - tuto devizu mohli potom převzít a dál rozvíjet jeho následovníci v kazatelské službě. Dokázal snadno navazovat a udržovat kontakty s lidmi. Sborovou kartotéku snad používal jenom formálně, všechny členy sboru znal a dobře si je pamatoval. Několik minut před začátkem sborové akce se dokázal pozdravit s většinou účastníků a s každým prohodit pár slov vždy mířících přesně k osobě, kterou právě oslovil. Nově příchozí a neznámí neunikli jeho pozornosti, jim se věnoval téměř vždy jako prvním.

Měl velký vliv na mládež. V sedmdesátých letech se scházelo ve sdružení mládeže kolem 40 mládežníků, vždy dokázal podnítit k diskusi a v případě potřeby ji patřičně usměrnit.

Svou službou se věnoval především sboru, ale byl otevřený celé církvi a aktivně zapojený do řešení celocírkevních záležitostí. Zejména v těžké normalizační době 70. let minulého století musel svým umem urovnávat ostré hrany nejednoho problému. Přispíval do celocírkevního tisku. V evangelickém týdeníku Kostnické jiskry byl známý pod značkou -oko-, ve svých příspěvcích pamatoval na významné osobnosti církevního prostředí stejně jako na ty, kteří stáli mimo centrum pozornosti. Cenil si drobné až neviditelné, ale vytrvalé práce.

Spolu s paní farářovou Alenou Pokornou tvořili jakousi centrálu vedení křesťanské služby, která výrazně překračovala pravidla dnešní agendy. Fara na Pellicově ulici byla po celých 40 let centrem sociální pomoci. Domovní dveře byly po 24 hodin otevřeny pro ty, kteří hledali pomoc, útěchu nebo jen přátelské popovídání - byly otevřeny bez ohledu na to, zda se jednalo o hledající z církevního nebo necírkevního prostředí. Všichni takoví potřební byli trvale uloženi v paměti bratra faráře.

Svým osobním životem manželé Pokorní osvědčovali život křesťana. Prioritou pro ně byla služba pro druhé, kde to šlo, tam bez ohledu i na možné nepříjemnosti pomohli. Jeden příklad za mnohé: služební cesty bratra faráře do tehdy kapitalistické ciziny vykonávané z titulu církevních funkcí často využívali k opatření a tajnému převážení u nás tehdy nedostupných léků.

Odchodem na farářský odpočinek v roce 1992 bratr farář předal pokračovatelům ve farářské službě se sborovou agendou i živé sborové společenství tak, jak o ně celou svou službu pečoval. Sám se dál aktivně účastnil sborového života a příležitostně posloužil vedením bohoslužeb, ale vždy s pozornou opatrností, aby své následovníky nerušil při jejich práci.

Tak, jak si bratr farář dobře pamatoval všechny kolem sebe, tak i po odchodu do penze zůstává jeho výjimečná osobnost v paměti všech, se kterými se kdy potkal. Jsou to celé generace rodin, jejichž členy křtil, oddával, konfirmoval i pohřbíval. Kdykoliv bratr farář po svém odchodu do penze vystoupil na kazatelnu, dokázal spolehlivě zaplnit tento kostel a v případě životních jubileí jej doslova přeplnit lidmi toužícími se s ním osobně pozdravit.

Děkujeme a jsme vděčni Pánu Bohu za všechno, čeho se našemu sboru Brno I dostalo v osobě dlouholetého pastýře sboru bratra faráře Jana Pokorného.

Při příležitosti jeho narozenin jsme mu vždy přáli, aby mohl nadále užívat radosti ze zvěsti evangelia, jak ji dovedl po celý svůj život ve svém okolí šířit. Přáli jsme mu klidné a spokojené dny v rodinném kruhu i v kruhu církve s prosbou k našemu Pánu o ochranu s přídělem životní síly a přiměřeného zdraví. Věříme, že se mu takového požehnání plnou měrou dostalo.

Jsme dnes zarmouceni, ale naplněni vděkem a poděkováním našemu Pánu, že nám bylo umožněno strávit tolik času v blízkosti manželů Pokorných - máme v sobě smutek, ale i naději v očekávání dobrého příštího."

Václav Matoulek

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

5/2021

17. února 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
24. února 2021

Z obsahu

* *Farizeus a celník*
* *Tělo člověka jako chrám?*

Poselství k neděli Invocavit



Čeho se mohu držet

Dávno jsi založil zemi, i nebesa jsou dílo tvých rukou. **Žalm 102,26**

Žalm 102 patří ke skupině žalmových modliteb, která je v křesťanské tradici známa jako Sedmero kajících žalmů. Se svým důrazem na lítost nad spáchanými hříchy a na radost z odpuštění se tyto žalmy těšily už v prvotní církvi zvláštní úctě a oblibě. V liturgii bývaly používány při vyjádření kajícnosti, před zpovědí a po ní, ale také v modlitbě za nemocné a při pomazání nemocných. V církevním roce zaujímají dodnes přední místo v postní době, do které teď opět vstupujeme. V prvním verši čteme nadpis: *»modlitba pro ponížného, když je sklíčen a vylévá před Hospodinem své lkání«*. Před Boha přináší svůj nářek a své naléhavé prosby těžce nemocný člověk blízko smrti. Prosí toho, který ho jediný může uzdravit: *»Bože můj, uprostřed mých dnů mě odtud neber!«*

Biblické žalmy vynikají tím, že v rozmanitých životních situacích naší modlitbě mohou propůjčit slova, taková slova, na která v této chvíli sami nepřijdeme a která přesto vyslovují, co cítíme a myslíme. Nebo jak to jednou vyjádřil Martin Luther: V žalmech každý najdeme *»slova, která se na naše věci rýmují«*. Nejsou výplodem geniálního autora, ale odrazem tisíce let modlitby. Pomáhají mi vyjádřit svůj žal, svou touhu i svou vděčnost. Pomáhají překonávat mlčení a bezmoc. Pomocí těchto slov dokážu říct to, co se jinak jen obtížně vyslovuje.

Nemoci a životní krize vždy mají hlubší rozměr. Přinášejí nejen fyzické bolesti a vyčerpání, ale narazím v nich na lidskou pomíjitelnost a následky vlastního selhání. Nepříjemné otázky, kterým se běžně vyhýbám, se stanou naléhavými, až se *»moje dny zkrátily«* a konec se blíží.

Žalmy lidskou bídu a strach nechtějí jen popisovat, ale učí člověka volat o pomoc. Umožňují mi připojovat se k nářku a k prosbám. Nemusím zůstat ochromen ve strachu. Smím vyslovit to, co mě zatěžuje a smím se hlásit ke své vině.

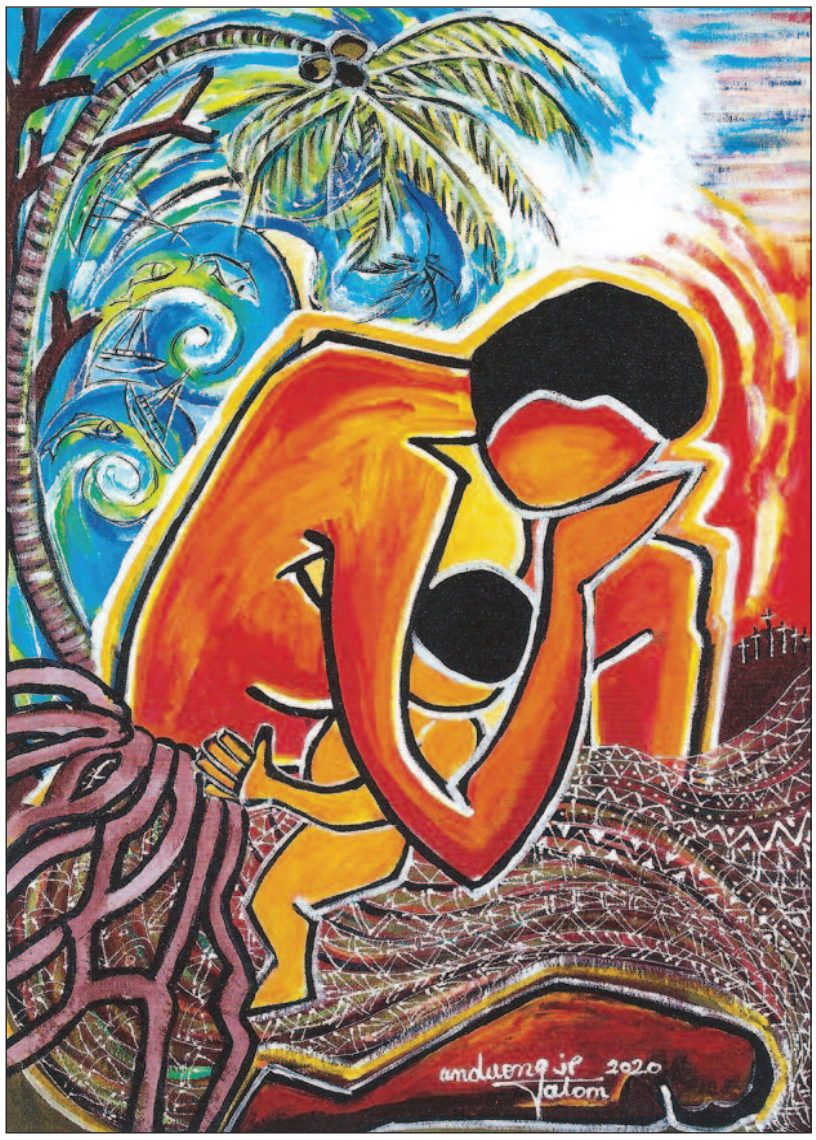
Ale nejen to. Žalmové modlitby Izraele navíc otevírají také zkušenosti s Boží záchranou a vděčností. Vědí, že volají k milostivému Bohu, který kajícímu hříšníku odpouští. Připomínají Boží velké skutky: kdy Izraelity vyvedl z Egypta a zachránil je v každé tísni, když k němu volali. Připomínají, jak dávno stvořil zemi a nebesa, viditelné a neviditelné. Drží v ruce celý svět. To zůstane pevným bodem mé víry, i když se kolem mne a ve mně vše zhroutí.

Právě toto, že se celý svět zhroutil, se Izraeli stalo, když v roce 587 babylonský král dobyl Jeruzalém, zničil chrám a odvedl lid do ciziny. Ale ani v době nejhorší, když příbytek Boží na hoře Sión byl v troskách a s ním veškerá jistota víry, nepřestali se Izraelité modlit. To nám dosvědčují některé verše, které byly doplněny do 102. žalmu a ve kterých se odráží zvěstování exilových proroků.

Ano, může se stát, že se zhroutí nebeská klenba i pilíře země. I kdyby celé stvoření zaniklo, Hospodin jako Stvořitel by tu stále ještě byl. A je tentýž, milující a odpouštějící Bůh, který povstane a slituje se nad Siónem.

Když ztrácím půdu pod nohama, tváří v tvář světu, kde nezůstal kámen na kameni, stále vím: *»Ty však, Hospodine, ty zůstáváš věčně, budeš připomínán ve všech pokoleních.«* Lid, který k Hospodinu volá a chválí jeho jméno, nebude pak vázán viditelným chrámem na Sión, ale bude nově stvořen. Konec mlčení a bezmoci! Nářek a prosby přecházejí ve zvěstování zachráněných.

Christof Lange
farář sboru ČCE v Táboře



Juliette Pita: Cyklon Pam II – 13. března 2015

Světový den modliteb 2021 z Vanuatu

Letošní program Světového dne modliteb připravily ženy z Vanuatu. Obrázek s názvem Cyklon Palm II - 13. března 2015 namalovala malířka Juliette Pita., která prožila jednu z velmi destruktivních tropických bouří a ta ji k malování inspirovala. Na obrázku je matka s dítětem, kolem nich je vidět spadlý tradiční oblek z ostrova Erromango. Matka se sklání nad dítětem a modlí se, zatímco se nad nimi vzdouvají vlny. Před zuřivým větrem je chrání palmový strom. Během cyklonu se ukryla Juliette a její sousedé do pevné boudy. Strávili tam noc v modlitbách. Když ráno vylezli, všechno kolem bylo pobořené kromě jednoho přístřeší postaveného z palmového dřeva. Několik malých křížů vpravo připomíná ty, kteří tehdy zahynuli. Tento obrázek není jen vzpomenutím na Cyklon 2015, ale také na Cyklon Harold v dubnu 2020, který zničil budovy a úrodu na ostrově Espiritu Santo.

V současné době je Juliette ve Vanuatu nejznámější malířkou. Narodila se v roce 1964 na ostrově Erromango. Protože tam tehdy nebyla škola, navštěvovala internátní školu na ostrově Tanna. Brzy byl rozpoznán její talent a díky rodinnému příteli mohla dokončit střední školu na ostrově Efate, kde dodnes žije. Byla první ženou, která absolvovala Institut národní technologie ve Vanuatu. V roce 1994 měla první výstavu v Paříži, později v Sydney, v Nové Kaledonii i v několika evropských městech. Ve svých obrazech ztvárňuje tradiční kulturu a všední den lidí. Pracuje částečně jako malířka tkanin a prodává své výrobky na turistické výletní lodi v Port Vila. Její tři děti, neteře a synovci jsou také umělci a vydělávají si prodejem svých kreseb na školné. Juliette si nikdy nepředstavovala, že bude vydělávat peníze malováním. Věřila, že Bůh má pro ni plán. Peníze, které vydělá, dává někomu, kdo je potřebuje.

Ve více než 170 zemích celého světa byli křesťané připraveni se sejít první pátek v březnu, prožít společně liturgii a vykonat sbírku (ta loňská byla např. věnována na projekt české neziskové organizace Klub přátel Tengenenge, která pomáhá v Zimbabwe tamním školním dětem a spolupracuje na zlepšení podmínek celé komunity). Termín 5. března se blíží, ale denně můžeme vidět, že v naší republice bude rozumnější setkání odložit na příznivější dobu. Nic ovšem účastníkům nebrání domluvit se na společných modlitbách, na posun setkání na vhodnější dobu, uspořádat

Dokončení na str. 2

Ježíšovi přátelé

Evangelista Jan představuje Ježíše jako ten největší dar, který můžeme v životě nalézt. K němu nám Bůh v Kristu přidává i dar Ducha svatého, abychom mohli vůbec s Bohem žít. Jen Duch svatý nás uschopňuje žít s Bohem. Jen Duch svatý nás uschopňuje žít s Kristem a dává nám sílu žít v Kristu! Jen Duch svatý nám umožňuje poznávat vůli nebeského Otce a uschopňuje nás k tomu, abychom mohli odpovídat na Boží lásku. Dar živé a občerstvující vody, plné milosti, lásky a odpuštění, získáváme tedy svou odpovědí, životem odevzdaným Pánu. Jen tak se stáváme odpovědnými věřícími lidmi.

Apoštol Pavel často hovoří o zvláštním přechodu z dětství do dospělosti věřícího člověka. Připomíná, že teprve Ježíšův dar živé vody znamená opuštění stavu

Dokončení na str. 2

V r. 2020 jsme od našich milých čtenářů přijali tyto finanční dary, za které velmi děkujeme.

Bouček Miroslav	500 Kč	Krůta Zdeněk Ing.	850 Kč
Brouček Miloslav	2000 Kč	Maňásková Jaroslava	500 Kč
Cieslarová Helena	1000 Kč	Nečas Jaroslav	15000 Kč
ECM Ječná, Praha 2 - sbírka	4000 Kč	Pavlíčkovi – Domašín	1000 Kč
FS ČCE Benešov - sbírka	1500 Kč	Petratur Michal	500 Kč
FS ČCE Lanškroun - sbírka	1000 Kč	Pilát Daniel	1000 Kč
FS ČCE Lysá nad Labem - sbírka	1750 Kč	Pospíšil Drahomír	300 Kč
FS ČCE Pardubice - sbírka	3000 Kč	Sbor Církve bratrské - Beroun - sbírka	3000 Kč
FS ČCE Praha 6 – Dejvice - sbírka	5000 Kč	Schilla František	3000 Kč
FS ČCE Prusinovice - sbírka	5000 Kč	Schneider Jan	1000 Kč
FS ČCE Tábor - sbírka	1640 Kč	Šoltys Petr	2000 Kč
Hájek Blahoslav	1000 Kč	Švaříček Jaroslav	2000 Kč
Hanuš Ladislav	5000 Kč	Švejdar Karel Mgr.	1000 Kč
Havlíčková Libuše	600 Kč	Turek Oldřich	3000 Kč
Jaroměřská Jiřina	6000 Kč	Vedralová Miloslava – Praha 10	2000 Kč
Kalčák Jan	1000 Kč	Viková Alena	500 Kč
Klementová Daniela	2000 Kč	Dárci, kteří nechtějí být jmenováni	53800 Kč
Kocmanová Eva	100 Kč	celkem	132540 Kč

Z církví doma i ve světě

Evangelická církev vyzvala k podpoře lidských práv v Bělorusku

Se znepokojením sledujeme napjatou situaci v Bělorusku. Protesty proti diktátorskému režimu prezidenta Lukašenka probíhají už více než sedm měsíců. Ačkoliv byly výsledky srpnových prezidentských voleb zjevně zfalšovány, režim není ochoten ustoupit. Protestující opozice tak čelí trvalému útlaku: existují věrohodná svědectví o stovkách případů fyzických útoků, mučení i znásilňování demonstrujících. Neustále se přitom objevují další. Zároveň probíhají soudní procesy s organizátory opozičních protestů.

Přicházíme s touto výzvou v čase, kdy mezinárodní pozornost kolísá a protestující čelí značnému vyčerpání. Zásadní zlom v zemi nenastal a zdánlivě se nic neděje. O to více považujeme jako církev za důležité běloruský lid různými způsoby podporovat. Chystáme společnou bohoslužbu, spolupracujeme s místní běloruskou komunitou. Na neblahou situaci v zemi chceme upozorňovat ve veřejném prostoru i v rámci Evropské unie a prostřednictvím mezinárodních ekumenických organizací. Hledáme cesty, jak konkrétní potřebné podpořit finančně.

Kéž nám vlastní složitá situace spojená s pandemií nezakrývá výhled na ta mnohá místa ve světě, kde se děje bezpráví, pronásledování a nesvoboda.

Synodní rada Českobratrské církve evangelické

Kontakt pro další informace:
Pavel Hanych (vedoucí oddělení ekumenických a zahraničních vztahů): 608 880 579, hanych@e-cirkev.cz

V čele katolického hnutí Fokoláre stanula Arabka

Novou prezidentkou Hnutí fokoláre se stala Margaret Karramová, rodačka z izraelské Haify. Na dalších šest let ji v neděli 31. ledna zvolilo Generální shromáždění, které od minulého týdne až do 7. února zasedalo online. Volební orgán se skládá z 359 zástupců z celého světa, na dalším programu shromáždění je volba viceprezidenta a poradců.

58letá Karramová nahradí v čele hnutí Italku Marii Voceovou (83), která Fokoláre vede od smrti jeho zakladatelky Chiary Lubichové v roce 2008. Margaret Karramová je Arabka katolického vyznání, v USA vystudovala judaistiku. Ve vedení Fokoláre působí od roku 2014, byla poradkyní pro oblast Itálie a Albánie a angažuje se v mezináboženském dialogu, který je jednou z klíčových oblastí, na něž se hnutí zaměřuje. V roce 2016 obdržela mezinárodní cenu sv. Rity za podporu dialogu jak mezi křesťany, židy a muslimy, tak také mezi Izraelci a Palestinci.

Hnutí fokoláre, nazývané také dílo Mariino, vzniklo ve 40. letech 20. století v severní Itálii. Oficiálně se označuje jako ekumenicky otevřené převážně katolické hnutí. V současnosti jeho členové působí ve 182 zemích světa.

www.proglas.cz

Ministr Petříček jmenoval farářku Kopeckou, režiséra Stracha a reportéra Rubeše vyslanci dobré vůle

Ministr zahraničí Tomáš Petříček (ČSSD) jmenoval v úterý tři vyslance dobré vůle, kteří mají bez nároku na honorář šířit dobré jméno České republiky v zahraničí. Stali se jimi farářka Církve československé husitské a psychoterapeutka Martina Viktorie Kopecká, reportér a dokumentarista Janek Rubeš a filmový režisér Jiří Strach. Ministerstvo o tom informovalo v tiskové zprávě.

"Tento čestný titul uděluji osobnostem, které se dokázaly prosadit v nejrůznějších oborech a které mají zájem spolupracovat s ministerstvem zahraničí při šíření dobrého jména Česka ve světě. Chceme společně v zahraničí ukázat, kdo jsou Češi, v čem jsme úspěšní, a co můžeme světu nabídnout," uvedl Petříček.

Kopecká podle úřadu přispívá k boření mýtů v církevních otázkách. Od roku 2013 je členkou ústředního výkonného výboru Světové rady církví a od roku 2014 předsedkyní jednoho z jejích poradních orgánů ECHOS, která se věnuje otázkám mládeže a aktivnímu zapojení mladých v ekumenickém hnutí.

Rubeš se proslavil videi a reportážemi, ve kterých odhaluje podvodníky či turistické pasti v Praze i dalších městech.

Strach natočil filmy jako Vůně vanilky, Povodeň, Osmy, Anděl páně nebo seriály Ďáblova lest či Labyrint.

Titul Vyslance dobré vůle Petříček poprvé udělil předloni. Mandát je omezen na rok s možností jej opakovaně prodloužit. Kopecká, Rubeš a Strach se připojili k dosavadním vyslancům Lucii Mádlové, Martině Ptáčkové, Yemimu A.D. a Rudymu Linkovi.

www.christnet.eu

Papež jmenoval další ženy na významné vatikánské posty

Papež František jmenoval dvě ženy na vatikánské posty, které doposud zastávali výhradně muži. Pokračuje tak v postupném posilování role žen ve Vatikánu, napsala agentura Reuters.

V sobotu 6. února jmenoval Nathalii Becquartovou do funkce podtajemnice biskupské synody. O den dříve se Catia Summariaová stala první žalobkyní vatikánského odvolacího soudu.

Loni papež František jmenoval šest žen do vysokých funkcí v radě, která dohlíží na finance Vatikánu. Ženami obsadil rovněž posty náměstkyně ministra zahraničí, ředitelky vatikánského muzea a zástupkyně vedoucího vatikánského tiskového úřadu.

Papež František odsoudil slovní, fyzické, psychické a sexuální násilí na ženách. Svou první únorovou modlitbu ve formě animovaného videa věnoval ženským obětem násilí a řekl, že ti, kteří se takového zneužívání dopouštějí, jsou zbabělci. Ženy vyzval, aby se nebály o svém trápení veřejně promluvit a vyhledat pomoc.

podle www.christnet.eu

Ježíšovi přátelé

Dokončení ze str. 1

dítěte a vstup do dospělosti. Jen tak se z nás stávají věřící lidé, kteří vědí, co dělají, sami a svobodně se rozhodují, jdou ve vší tichosti a radosti cestou, na kterou je Pán zavolal a na které je i na každém kroku života svou blízkostí, láskou a ochranou provází. Tak se stávají Ježíšovými přáteli. Takže být Ježíšovým přítelem znamená stát se tím, jehož chování a jednání už není zmítáno nějakou obavou z trestu, ani není motivováno plánou nadějí na odměnu, ale je naplněno upřímnou touhou a žízní lidského srdce po Bohu a po jeho blízkosti. Vzhlíží ve vší důvěře a oddanosti k nebeskému Otci.

Jenže tím, kdo nejprve hledá, nejsme my, ale Bůh. Bůh nás hledá! Bůh je plný touhy! Bůh touží po tom, aby do našich srdcí a života mohl vnést pokoj, radost i plnost. Chce být naším partnerem. Nechce, abychom jen žasli nad jeho mimořádnými činy, ale touží po skutečném vztahu ženicha a nevěsty. Chce být s tím, koho stvořil a koho miluje. Proto nás evangelista Jan stále volá, abychom otevřeli srdce dokořán, aby je mohl vyplnit tím podstatným darem lásky a plnohodnotného života Bůh, Pán a Král všeho.

Pán se s námi potkává uprostřed života. Prolamuje se do našich běžných zvyklostí a povinností. Ale čeká, až proti všem svým návykům, stereotypům života k němu přistoupíme a otevřeme svoje uši a srdce, které by vnímalo jeho zvláštní volání: Žízním po tobě! Chci tě vyvést ze všech tvých bludných cest a otevřít před tebou Boží království. Nebudu ti vyčítat tvou minulost, ani tvou porušenost. Můžeš mě následovat. Snad i v úžasu nad mou velkorysostí, nad mou oddanou láskou, kterou mám ke všem hříšníkům. Můžeš mě následovat i v úžasu nad mým novým odpuštěním, i novým milosrdenstvím. Tak nás volá ve vší tichosti náš Bůh a Pán a Král našeho života, aby ho proměnil v radostný život Božích dětí.

Pavel Rybín
kazatel Církve bratrské

Světový den modliteb 2021 z Vanuatu

Dokončení ze str. 1

setkání on-line, vyžádat si materiály od české předsedkyně SDM sestry Aleny Naimanové (Na Drahách 833, 516 01 Rychnov nad Kněžnou e-mail: naina@seznam.cz).

Tématem letošního setkání je: „Na čem stavíme?“ Vanuatu je malá tichomořská země. Po získání nezávislosti od francouzsko-britské koloniální správy, byla v roce 1980 založena republika. Obyvatelé jsou hrdí na svou vlajku i státní znak, na kterém je napsáno „In God we stand“ (Stojíme na víře v Boha).

Vanuatu je tichomořským rájem. Modré moře s exotickými rybami a korály, pohádkové pláže a za nimi tropický deštný les s bohatstvím rozličného ovoce. Všude jsou vidět přátelské tváře - právem, vždyť obyvatelé jsou na celosvětovém indexu štěstí dlouhá léta na první příčce. Skládá se z 83 ostrovů, které leží v prostoru mezi Austrálií, Novým Zélandem a ostrovy Fidži, tam, kde je „opravdu konec světa“. Je zde však i odvrácená strana. Zde se nejvíce projevují následky klimatických změn. Cyklony jsou stále častější, hladina moře stoupá a stoupá. Ještě k tomu patří Vanuatu k tichomořskému „ohnivému prstenci“, kde je nejméně 7 aktivních sopek a pravidelně bývá zemětřesení.

Souostroví objevil r. 1606 španělský badatel Pedro de Quiros (severní ostrov Santo). Francouz Louis Antoine de Bouganville se plavil mezi ostrovy v r. 1768 a nazval je Velké Kyklady. V roce 1774 připlul na ostrovy kapitán James Cook a pojmenoval je Nové Hebridy, protože ostrovy mu připomínaly jeho domovinu Hebridy u Skotska. Po těchto badatelích přišli piráti a obchodníci se zajatci, střelnými zbraněmi, alkoholem, tabákem a sekerami. V letech 1874 – 1904 byli domorodci unášeni na nucené práce na bavlníkových a třtinových plantážích na ostrovy v Pacifiku, také na Fidži a Havaj a do Austrálie. Piráti a obchodníci však přivlekli cizí nemoci, které připravily o život tisíce lidí.V roce 1906 vzniklo na ostrovech Nové Hebridy Condominium, které mělo společný soudní dvůr, ale Britové a Francouzi řídili odděleně administrativu, zdravotní a školský systém a policejní moc. Život pod dvěma koloniálními mocnostmi byl složitý. Francouzi si přáli obsadit a panovat, zatímco Britové chtěli připravit národy, aby si vládly samy. Konflikt kulminoval v roce 1970, kdy hlavní strany nakloněné k nezávislosti byly podporovány Brity. V roce 1979 se zformovala vláda národní jednoty a 30. července 1980 byla deklarována nezávislost a ustavena parlamentní demokracie. Země byla přejmenována na Vanuatu, to znamená literárně “země povstala”.

Původně měli lidé Vanuatu svůj vlastní způsob uctívání a každý ostrov uznával vlastní místo odpočinku mrtvých, spojené se svými předky a ostatními duchy. Tato místa měla domorodé názvy (například ostrov Torba měl Quat atd.).

Lidé neuctívali zvířata ani rostliny, ale věřili, že někde v nebi je stvořitel, jemuž nabízeli oběti, aby mohli existovat. Komunity uznávaly tzv. “taboo places” - vrcholky hor, pobřežní útesy nebo skalnaté útvary, kterým se lidé vyhýbají a zacházejí s nimi s respektem. V 19. století přijížděli na ostrovy současně misionáři, badatelé a obchodníci s lidmi. Evropští misionáři přijeli na jižní ostrovy a pokračovali na sever. Katolická církev přišla na jih, presbyteráni na ostrov Efate, anglikáni na sever a adventisti sedmého dne na ostrov Malakula. Následovali je potom polynésané. Presbyteriáni (dnes největší denominace), založili první kostel v r. 1852 poté, co byl po svém příjezdu r. 1838 umučen první misionář. Dnes zahrnuje křesťanství přibližně 83 % celkové populace, 17 % tvoří ostatní náboženské skupiny, zvykové víry a kulty. Církevní bohoslužby na Vanuatu probíhají za zpěvu a tance, jsou obohaceny tradicemi, kulty a náboženskými praktikami. Křesťanství se postavilo proti praktikám kanibalismu. Změnilo také decentralizovaný systém života ve vesnicích. Misionáři soustřeďovali lidi z jejich domovských lokalit do centrálního místa, kde postavili kostely, školy a nemocnice a začali je učit “dobré zprávě” Ježíše Krista.

Tradiční rodina je založena na systému sociálních jistot, kde je místo pro každého a kde není chudoba, pokud lidé pracují na své vlastní půdě, pěstují vlastní potraviny a vyrábějí své vlastní produkty pro obchod nebo pro potřebu domácnosti. Podílejí se a pomáhají si navzájem, pečují o své staré a mladé. Současný měnový systém tradiční zajištění živobytí nabourává, rostou sociální rozdíly. Lidé z ostrovů zaplavují města, doufají, že tam najdou zaměstnání. Pro venkovany s malou kvalifikací jsou některá zaměstnání nedostupná a tak se dostávají do neřešitelných situací chudoby. Neméně naléhavým problémem jsou chudé zdroje pitné vody a bezpečné chráněné studny, prameny a zdroje povrchové vody. Větší centra mají vlastní infrastrukturu vody, ale na otevřených ostrovech jsou hustě zalidněná místa zranitelná k lidským a přírodním neštěstím. Mnoho vodních zdrojů je vzdálených 30 minut až hodinu.

V posledních 20 letech se pro ženy na Vanuatu mnohé změnilo. Od nezávislosti v r. 1980 bylo zvoleno do parlamentu 5 žen, na pozicích vládní exekutivy pracuje 3 % žen. V privátním i státním sektoru zaujímají 40 % pracovní síly, z rozhodovacích záležitostí však bývají vyloučeny. Příležitosti pro uplatnění v zaměstnáních jsou limitovány, protože ženy (zvláště venkovské) mají nedostatečný přístup ke kapitálu, finančním službám a trhu. V běžné parlamentní demokracii ve Vanuatu jsou v ústavě ustanovení pro genderovou rovnoprávnost, ale politicky není žádoucí je realizovat. Z křesťanské perspektivy Bible také líčí muže a ženy jako partnery (Genesis 1,26), ale náboženské instituce nepodporují touto částí Bible využít její potenciál.

Většina obyvatel (asi 250-300 000) jsou melanésané s menšinou polynésanů na okolních ostrovech. Na Vanuatu žije směs evropanů, asiatů a jiných tichomořských ostrovanů. Většina lidí žije ve venkovských sídlech, hlavní město Port Vila má 45 tisíc obyvatel.Lidé dychtivě přijímají nové technologie, současně jsou hrdí, že si zachovávají svou kulturní identitu - tradiční stravu, tance a zpěv.

Bohoslužby k SDM přinesly na Vanuatu po r. 1980 kanadské misionářky a první sbírky byly věnovány na podporu útulků v Číně, Austrálii a pro místní práci presbyterského ženského misijního spolku. Později se připojily ženy různých církví napříč ostrovy a po r. 2000 výbor pracuje ekumenicky. V r. 2011 se pořádal Workshop k utužení kontaktů mezi tradičními i nově příchozími křesťanskými skupinami. Od r. 2018 působí pracovní skupina k přípravě letošního programu Světového dne modliteb.

Podle materiálů SDM: Helena Bastlová

Reakce na covidová opatření

Chtěl bych vám nabídnout reakci na covidová opatření nařizovaná vládou. Je neuvěřitelné z kolika stran a od jakých lidí, bez rozdílu vzdělání, slyším o tom, že se kvůli dodržování základních hygienických opatření cítí jako ovce. Jako ovce vedené na porážku. Můžeme slyšet reakce, že přece nejsou ovce; nebudeme nosit roušky, nebudeme dodržovat hygienická pravidla, nedáme si poroučet.

Výraz – *jako ovce vedená na porážku* – známe z Bible. Tuhle, biblickou ideu, tak jak ji vnímám já a kterou izraelité a později křesťané směřují Bohu, když ji správně čteme: ***Vydáváš nás jako ovce na porážku, rozptýlils nás mezi pronárody*** (Žalm 44,12); a ***Denně jsme pro tebe vydáváni na smrt, jsme jako ovce určené na porážku*** (Římanům 8,36), přece nelze využívat pro tak nesrovnatelné věci.

Avšak i mezi křesťany se objevují jednotlivci, kteří omezení takto cítí a protestují. V takových situacích ale nejde nehledat další souvislosti a důvody, proč bychom neměli vážné, komplikované a citlivé záležitosti týkající se našeho zdraví a svědomí až takto zjednodušovat. Ze svědectví přeživších holokaustu víme, že např. při organizování osvětimských povstání, v nichž mělo přežít nejvýše 1 % lidí, se tato vážná a eticky náročná myšlenka objevovala a objevovala se právem, protože šlo o lidské životy nevinných, z nichž většina nakonec skončila v plynových komorách. Tohle nazývejme skutečným hrdinstvím, a ne ono covidové popiračství jdoucí ruku v ruce s xenofobií, homofobií a populistickými žvásty ad absurdum.

Každý máme z této nesnadné doby zkušenost s nějakým projevem agresivismu, s nadáváním, protestováním a arogancí zaměřené vůči zodpovědnému dodržování covidových opatření. Člověk dodržující pro své i cizí dobro základní protiepidemická opatření není a nemůže být ovce, natož ovce vedená na porážku.

Když obhajuji, proč se raději nebudeme scházet, proč raději zrušíme bohoslužby, jako bych slyšel hlasy: co je ti vlastně do těch tisíců zemřelých, desetitisíců nemocných a mnoha doživotně postižených? Jsou přece mrtví, už jim nikdo nepomůže, stejně jako těm, kteří zrovna umírají a ještě umřou, však ono to má všechno svůj nadpřirozený smysl? Možná na tom něco bude, protože kultura smrti a umírání byla z běžného života vytěsněná, avšak nikdy se nedokáži se smrtí smířit, zvláště, jde-li o nevinné. Upřímně říkám, neznám všechny motivy, proč mě tohle jednání rozrušuje, ale jeden tkví v tomhle.

Odbojáři druhé světové války a několik ještě žijících pamětníků, podali písemné svědectví, že kromě všech těch vražd a brutality, byla pro lidi za fašistů zdrcující chybějící lékařská péče o nemocné. Někteří z přeživších nacismu a holokaustu se jen pár let po válce dostali do komunistických koncentráků a lágrů. Ani zde nějaká nemoc toho či onoho mukla vůbec nikoho nezajímala a jak ukazují archivní dokumenty, strašná spousta lidí zemřela v kriminálech a pracovních táborech na chybějící, a to i základní zdravotní péči. Jsem tedy možná citlivější na ten všudypřítomný nezájem, komu se co kde a kdy stalo, a ať s tím nikdo neotravuje, protože nemocný je leckdo a lidí je moc.

Co odpovědět na otázku: "Proč ty na tom svým malým pitomým životě vlastně tolik lpíš?" Je vůbec možné takhle zjednodušovat velká etická tázání?

Můžeme však zakoušet i to, a to mi dává určitou naději, že naše životy mohou být neseny a zachraňovány obyčejnými lidmi, kteří jsou opomíjeni. Jejich jména se nevyskytují na titulních stranách novin a časopisů. Kolik jen lidí denně prokazuje trpělivost a dodává naději, snaží se nerozsévat paniku, nýbrž sdílenou odpovědnost.

Bůh miluje člověka čistou láskou, dává mu také svobodu pochybit. Ale jeho zvěst má jiný obsah. Logika lásky je vždycky logikou svobody a každý je povolán milovat mimořádně svobodně. Ten, kdo chápe a přijímá logiku lásky Boží, nikdy sama sebe nestaví do středu. Štěstí člověka spočívá v sebedarování, v mlčení a v projevech konkrétní důvěry v Boží milosrdenství.

Takový postoj odmítá ty, kdo chtějí vlastněním druhého vyplnit svoji vnitřní prázdnotu, odmítá ty, kdo zaměňují autoritu za autoritativnost, službu za servilitu, konfrontaci za útisk, charitu za vyžívování, sílu za destrukci.

Sebedarování se z lásky je opakem cynismu, nadřazenosti, lhostejnosti a egoismu. Přejme si navzájem citlivost, otevřenost a ti-chost, která je předpokladem překonávání egoismu a všech po-chybností.

(Dle úvahy dr. Zdeňka A. Emingera)

Sepsal: Dušan Ehmig

Juval Janaj: Jak jsem uvěřil

Narodil jsem se v Izraeli do světské židovské rodiny, zakořeněné v této zemi po celá pokolení. Můj prapradeček farmařil jako pionýr v Galileji. Otec byl už v době před izraelskou válkou za nezávislost velitelem v námořních bojových jednotkách Palmachu.

Já to ale vždy viděl jinak, jako kdybych do toho všeho nepatřil. I k tomu, abych se každé ráno probudil, jsem si musel hledat nějaký důvod.

Vedlo mne to ke vzpouře a na některá prapodivná místa – k východnímu náboženství, bigotnosti, workoholismu, zakázaným drogám, alkoholu a do jiných temnot. Velice jsem trpěl, zraňoval jiné a sám prožíval zranění. Byl jsem hněvivým člověkem – chyběla mi sebedůvěra, byl jsem uzavřený a zmatený. Čekal jsem na něco tajemného, co mi přinese svobodu a štěstí, ale už jsem ztratil téměř veškerou naději.

V jednom okamžiku se vše kolem mne začalo hroutit. Restaurace, které jsem měl a obhospodařoval v Tel Avivu, přestaly být životaschopné. Přišel jsem o peníze. Musel jsem prodat většinu svého majetku a zbytek shrábli právníci. Nemohl jsem najít zaměstnání a cítil jsem se ponížen ější než kdy dříve.

Z pronajatého luxusního bytu jsem se přestěhoval zpátky k rodičům. Neměl jsem dokonce ani dost peněz na jídlo a na cesty autobusem. Začal jsem uvažovat, že si vezmu život.

Klesal jsem stále hlouběji, až mi jednou o dovolené na Kypru, kterou mi zaplatili rodiče, nabídli místo instruktora potápění s dýchacím přístrojem. O něčem takovém jsem vždy snával. Vnímal jsem, že se mi v životě otevírají dveře, které do něj vpouštějí paprsek světla.

V době, kdy jsem si zvykal na novou práci, mne spolubydlící pozval do sboru. Šel jsem s ním, i když jsem nevěděl proč. Vstoupil jsem do modlitebny s několikaminutovým zpožděním – a zčistajasna na mne sestoupila v Duchu Boží přítomnost – nechápal jsem, co se to děje. Cítil jsem nesmírnou lásku a viděl jsem veliké světlo. Myslel jsem, že na mne v modlitebně zapůsobil nějaký optický klam. V zákmitu milosti jsem byl poprvé schopen hledět duchovním zrakem. Dodnes mne Boží láska neopustila.

Dostal jsem Bibli a začal jsem číst Boží slovo. Měl jsem pocit, jako kdyby se mi otevřely oči, takže jsem najednou prohlédl. Ježíšův životní příběh způsobil, že jsem si ho zamiloval – a i hebrejská Písma mi připadala úplně nová. V jednom okamžiku o týden později jsem náhle zjistil, že věřím, že každé slovo Bible je doslovná pravda. Od té doby se mi stalo a stává plno úžasných věcí. Ježua je stále se mnou. Vede mne, potěšuje, vyučuje, dává mi nádherné dary. A co je nejzvláštnější – svými sliby mne ujišťuje, že jeho láska je trvalá a že mne nikdy neopustí.

Poté, co v mém životě začala tato obdivuhodná proměna, se mi na tomto středomořském ostrově Kypru dostalo požehnané příležitosti k růstu ve společenství Gateways Beyond Discipleship (Brány, které vedou až za učednictví). Právě zde jsem poprvé slyšel vyučování Ašera Intratera – a právě zde jsem se seznámil i se svou manželkou Valérií, narozenou ve Švýcarsku.

A teď přelétněme o patnáct let kupředu: máme nyní šest nádherných dětí. S Valérií dále rozvíjíme vizi společenství víry založeného na rodině a na každodenní interakci jako místa růstu a uzdravení. Dostalo se nám vzrušující výsady řídit **Učednické komunitní a farmářské středisko Revive Israel**, které je novou platformou pro evangelizaci a učednictví. Sídlí na západ od Jeruzaléma, v Judském pohoří.

podle ReviveIzrael z 5. 1. 2021 **Stanislav Kaczmarczyk**

Evangelium začíná žít teprve tam, kde křesťané stojí vedle jiných a vyznávají: my jsme ještě mnohem bezbožnější, viníky jsme my, my v církvi. Nebylo by v Evropě zpohanštělých davů, kdyby tu byla skutečná církev.
Karl Barth (10. květen 1886 – 10. prosinec 1968)

Slovo proti žvástu

Zatrženo v zahraničním tisku

„Jeho dílo se dotýká posledních věcí," konstatuje Manfred Papst v nedělním vydání listu Neue Zürcher Zeitung ze 31. 1. 2021 o Kurtu Martim (31. 1. 1921 - 11. 2. 2017).

„Nebyl farářem a vedle toho básníkem, nýbrž obojím zároveň. Hravá smělost jeho lyriky se odrážela v serióznosti jeho teologické reflexe a naopak. …U Kurta Martiho nikdy nebyly v protikladu sexualita a spiritualita," píše Papst.

Marti, který se celoživotně spokojil s jízdním kolem, se vyhýbal rovněž počítači a internetu. Jako synovi notáře, dodejme, záleželo Martimu na každém jednotlivém slovu, pročež záplavu žvástu na síti ignoroval … K podobnému postoji dospěli z našich spisovatelů Lukáš Vaculík a Milan Kundera.

„Schovávat každej smysluplně popsanej papír!" – Tak zněl pokyn prof. Jana Hellera ze 70. let 20. století. V době internetu jsem jej zprvu považoval za překonaný. Tvůrci jako Kurt Marti mě přiměli postoj přehodnotit. (Slovo „smysluplný", některými považované až za „havlovské", převzal prof. Heller z německého prostředí.)

Ke „smysluplně" potištěnému papíru v hellerovském smyslu rozhodně patří český výbor z díla Kurta Martiho Něha a bolest, který v překladu Jarmily a Zdeňka Svobodových z Církve československé husitské vydalo nakladatelství Blahoslav roku 2001. Jsou za ním nepochybně měsíce a roky mravenčí překladatelské a básnické práce, meditace, korektur. Ne každý národ něco takového ve své mateřštině má …

František Schilla

K diskusi

Teologie ve službě církve

Do ET-KJ 3/2021 se dostal podivný článek, který se svým obsahem vymyká tomu, čemu věří církve protestantské, katolické i pravoslavné. Autor článku „Žil vůbec Ježíš" se pustil prazvláštní cestou. Článek nezpochybňuje historicitu Ježíše Krista jako osoby. Tuto historicitu nakonec přijala i marxistická historiografie naší totalitní minulosti. Článek postupuje jiným směrem a nenápadně demontuje to, co křesťanské církve ve svých vyznáních věří o Kristu.

V odstavci „Boží Syn" se dočteme, že Ježíš byl počatý a narodil se jako každý jiný člověk. K tomu je hned připojeno, že ti, kteří věří podle evangelií v početí z Ducha svatého a panenské zrození, jsou pod vlivy „mýtického, statického a nevývojového způsobu uvažování". Označení „Boží Syn" je představeno jako biblická metafora hebrejské kultury. Jako argument slouží aristotelská logika. Už to samo je u autora, který se prezentuje jako teolog, podivné. Člověk by čekal alespoň malý rozbor biblických textů. Toho se ovšem v článku nedočkáme, protože je to spíše filosofické cvičení, které svým způsobem navazuje na liberální teologii konce 19. století. Ježíš zůstane v tomto článku osobou, která ve svém duchovním vývoji dospěla k plnosti synovského povědomí. Boží synovství nebylo dáno Ježíši jeho božským narozením, ale tím, že se k tomu postupně propracoval. Jako člověk se prý vypracoval na Božího Syna. Vzápětí je tvrzeno, že boží synové jsou lidé, kteří překračují sami sebe. To je pro ty, kteří věří evangeliím trochu málo. Ježíš nás jistě vede k tomu, abychom se i my stali Božími syny a dcerami. Ježíš byl jistě také člověkem. Byl ovšem také Bohem. To, žel, zmíněnému článku uniká.

Teologie má být rozvíjena ve službě církve, tak jako tomu bylo v dobách apoštolských. Pokud někdo chce změnit věrouku církví, měl by ve své církvi podat řádný návrh teologické komisi či synodu. Každý takový návrh potřebuje řádné biblické a teologické zdůvodnění. Rozhodně si nevystačí s Aristotelem či vývojovou teorií. Tak, jak učil Karl Barth, zjevení v Písmu je Božím sebezjevením lidem a nemůže být nahrazeno lidskou intuicí a určitě ne ani lidskou logikou.

Pavel Černý, předseda Kostnické jednoty

* * *

Odpověď autora

Vážený pán Černý,

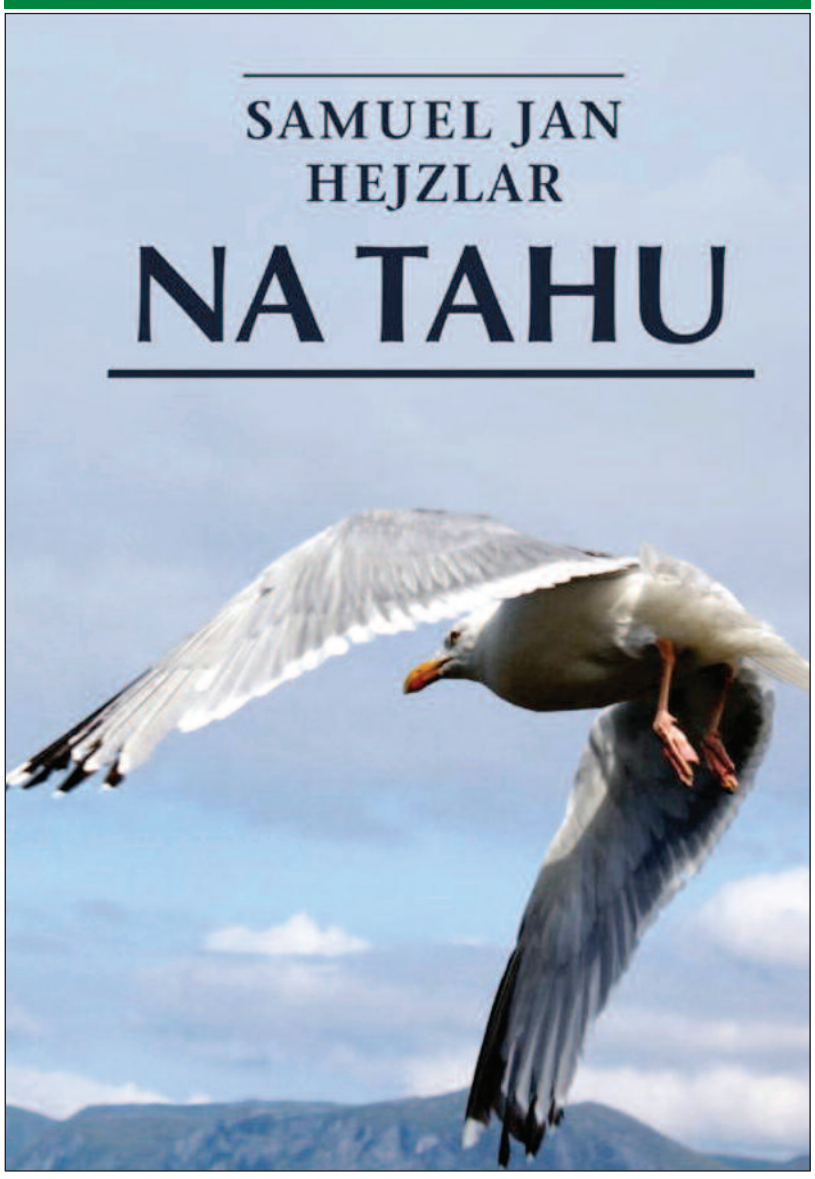
Reagujem touto cestou na Váš názor na môj článok: „Žil vôbec Ježiš?" (ET-KJ 3/2021), ktorý ste nazvali „podivný". Po prečítaní som zistil, že argumentujete niektorými výrokmi, ktoré sú vytrhnuté z kontextu článku. Potom dávajú iný zmysel. V článku som vychádzal z dvoch autorov, ktorých uvádzam na konci: katolíckeho filozofa a evanjelického biblistu. Ježiš bol naozaj počatý ako každý iný človek, ale mimoriadnym Božím zásahom, ktorý evanjeliá vyjadrujú mýtickou rečou vtedajšej doby. Mýty nie sú „rozprávky", ale vyjadrujú hlboké pravdy osobitnou rečou. V Biblii sú mnohé príbehy vyjadrené mýtickým spôsobom. Pripúšťajú to aj teológovia. Aristotelova filozofia slúžila na vyjadrenie právd viery v ranom kresťanstve. V článku sa nachádza dosť biblických argumentov. Ježiš bol Bohočlovek už pri počatí, ale v plnosti sa ním stával svojimi slovami a činmi. Nie som zástancom liberálnej teológie konca 19. storočia. Nemôžem ani meniť vierouku cirkvi.

Vyjadrujem len svoj názor, s ktorým nemusí každý súhlasiť. Na to mám plné právo aj v cirkevnom časopise. Teologický názor nie je učenie viery. O tom rozhodujú príslušné úrady cirkvi.

Teológia má byť v službe cirkvi. Ale ako vedný obor sa môže rozvíjať aj samostatne v dialógu s inými vedami.

Štefan Šrobár

Novinka



V nejnovější knize vzpomínek autor volně navazuje na svá vyprávění z dětství a války „Kameloti“, ze studentských let pod dekou socialismu „Na hraně“, a z vojenské základní služby pod ministrem A. Čepičkou „Na háku“.
Vzpomínková kniha „Na tahu“ je příběhem křesťanské neposlušnosti vůči tehdejší komunistické straně.
V roce 2020 ji vydalo nakladatelství S. J. Hejzlar.
Formát A4, 263 stran, cena 399 Kč.

(dle autorovy recenze red)

Sbor Církve bratrské v Havlíčkově Brodě

Počátky našeho sboru sahají do první republiky. Po válce a v dobách socialismu se scházelo několik rodin v návaznosti na stanici v blízké Horní Krupé, která patřila do rozsáhlého sboru v Kutné Hoře.
V roce 1989 se Horní Krupá stala samostatným sborem a stali jsme se stanicí tohoto sboru. Po sametové revoluci nastal v Havlíčkově Brodě velký rozvoj. Byla postavena nová modlitebna s bytem a komunitním centrem. V roce 2007 se stanice stala samostatným sborem.
Jsme pestrým a otevřeným společenstvím skládající se z lidí rozmanitého věku a původu. Sdílíme spolu svoje každodenní radosti i starosti a snažíme se být společenstvím pro každého kdo mezi nás přijde. Je pro nás důležité, aby naše křesťanství bylo srozumitelné těm, kteří svoji cestu k Bohu hledají a jsme rádi, že mezi nás nachází cestu jak věřící, tak hledající.
Snažíme se naplňovat vizi Církve bratrské – být odvážní, otevření, oddaní.
Oddaní našemu Pánu Ježíši Kristu a Bibli, proto máme bohoslužby i biblické hodiny.
Otevřenost a odvaha znamená být blízko lidem v našem městě, proto máme různé aktivity, ať je to půlnoční bohoslužba, noc kostelů, legoprojekt, nebo zábavní odpoledne v plaveckém areálu.
Také máme skupinku lidí ve spolku Hospic mezi stromy, který usiluje o vybudování hospice v Havlíčkově Brodě.
Máme také zimní kurzy „K jádru křesťanství“, kde od roku 2009 zveme naše nevěřící přátele a kamarády, seznamujeme je s křesťanstvím a přejeme si, aby poznali živého Pána Ježíše Krista.
Ve sboru jsou různé kluby, dětský, mládežnický, sportovní i klub seniorů.

Na čem jako společenství stavíme?

Touha v srdci
Cosi se v nás vzpírá myšlence uvěřit, že smyslem života je jíst, spát, pracovat a občas tento rytmus zpestřit zábavou a vztahem. Bible píše o tom, že „Bůh dal lidem touhu po věčnosti“. Tedy kdesi v nitru každého člověka je touha po něčem, co přesahuje svět kolem nás. A v životě občas přicházejí okamžiky, kdy si to uvědomíme. Třeba když vidíme západ slunce, objímáme milovanou bytost nebo držíme malé dítě. Najednou si přejeme, aby tyto chvíle nekončily… Právě zde nastává paradox. Toužíme po něčem, co v tomto světě existuje jen v náznacích. Krása pomine - vztahy, byť krásné, vždy budou více či méně narušeny.
Má se s tím člověk smířit?

Stvoření světa a člověka
Věříme, že krása a dokonalost vesmíru, stejně jako láska a vztahy nejsou výsledkem zvláštní shody okolností, ale dílem Boha, který stvořil nejenom vesmír, ale i člověka. Jedinečnost člověka potom je především mít vztah se svým Stvořitelem

Autorita Bible
Věříme, že Bůh hovoří k člověku skrze Bibli, proto je Bible-Boží slovo měřítkem víry a života. Proto chceme Bibli číst, studovat a to jak osobně tak ve společenství.

Vztah s Kristem
Věříme, že každý věřící může mít vztah s Kristem. Skrze modlitby, meditaci, uctívání a studium Bible máme možnost prožívat proměňující blízkost se svým nebeským Otcem a o to chceme usilovat.

Autentické společenství
Věříme, že každý křesťan je povolán být součástí Kristova těla – církve. Chceme se učit zodpovědnosti za naše společenství, praktické lásce a společnému uctívání Boha.

Evangelizace
Věříme, že hlavním posláním církve a tedy každého věřícího, je předávání dobré zprávy o Boží lásce k člověku. Chceme hledat různé způsoby, jak toto poslání naplnit.

Služba
Věříme, že Bůh obdaroval každého věřícího a každý věřící je zodpovědný za rozvíjení svých darů uprostřed církve skrze konkrétní službu.

Růst
Věříme, že každý křesťan je povolán k duchovnímu růstu, který se projevuje především proměnou charakteru, růstem v posvěceném životě a vztazích. O takový růst chceme s Boží pomocí usilovat.
Mnohé uvedené aktivity jsou však nyní, v této zvláštní koronavirové době omezeny, nebo jsou nahrazovány on-line.
Modlíme se a vyhlížíme zase lepší budoucnost.

(jt)

Z mála překvapivě mnoho



Už se zase těším na „jarní zázrak“. Co že to je? To, jak se příroda v krátké době zazelená. Zvláště si toho všimněte u opadavých stromů. Celou zimu trčely holé kostry jejich větví k nebi. Duby si alespoň, jako na památku, schovávaly pár svých hnědých odumřelých listů. A pak, dříve než se nadějete, je všecko jinak. Zase tu jsou obrovské stromové koruny zářivé zeleně. Někdo možná řekne: ony si to ty stromy schovávaly někde ve svých kořenech nebo kmenech, aby to za příznivých okolností mohly „vystrčit“. Nedejte se mýlit! Ve dřevě se ukrývalo velice málo, trocha vody a rozpuštěných látek. A také to muselo rychle dolů, do kořenů, aby mráz nepotrhal cévy.
Kromě mnohem teplejších oblastí zeměkoule a u nás kromě jehličnatých stromů, vytvořily stromy, keře i byliny novou zeleň prakticky z ničeho. Od starověku, jmenovitě od jinak geniálního řeckého učence Aristotela (asi 384-322 před naším letopočtem), až hluboko do novověku se tradoval blud, že rostliny tvoří zeleň a následně i semena či plody z půdy a případně z hnojiv, která jim poskytneme. Teprve roku 1600 n. l. provedl Belgičan Van Helmont jednoduchý pokus. Vysušil a přesně zvážil zeminu, kterou naplnil velký květináč. Pak do ní zasadil maličký semenáček vrby, který pět let trpělivě zaléval, aniž by přidával jakékoliv hnojivo. Vrba utěšeně rostla a každý rok si vyměnila bohaté olistění.. Po pěti letech vyprostil badatel keř z květináče a pečlivě očistil kořeny od půdy. Vysušil rostlinu i zeminu a obojí zvážil. Suchý stromek vážil 78,6 kg. Zeminy ubylo však proti původní váze jen 60 gramů! Dokázal, že rostliny nerostou na úkor pevných látek zeminy. Obsahují část vody, kterou jsme je zalévali, ale naprostou většinu své hmoty vytvořily ze vzduchu (podle M. Váchy, 2004).
Jak ale může nějaká hmota – a dokonce hmota živá, rostoucí – vzniknout ze vzduchu? Hlavní stavební látkou všeho organického a živého je prvek uhlík. Ten je ve vzduchu obsažen, ale v nepatrném množství jako oxid uhličitý. Jeho hlavním zdrojem je rozklad nebo trávení organické hmoty. V jednom kubickém metru (1000 litrů) vzduchu je průměrně obsaženo pouze 0,34 litru oxidu uhličitého. Přepočteno na váhu je v 1200 gramech vzduchu jen 0,18 gramu uhlíku. Tedy nepatrný podíl, který je ale nezbytný k tomu, aby se stromy a příroda na jaře zazelenaly.
Zdrojem energie k této fantastické reakci je světlo, tedy sluneční záření. Rostliny si musejí nejprve vytvořit látku, která je schopna pomocí světelné energie vázat vzdušný uhlík do cukrů a dalších organických sloučenin. Tímto čarovným „lapačem“ energie a uhlíku je listové barvivo, které nám také poskytuje krásný pohled na rašící zeleň: CHLOROFYL.
Když budeme počítat dál, na vytvoření organických látek, obsahujících jeden kilogram čistého uhlíku potřebují listy rostlin nasát svými drobounkými průduchy 5494 krychlové metry vzduchu, což znamená krychli o straně přes 17,5 m – a to ještě za předpokladu, že by rostlina dokázala využít všechen oxid uhličitý ve vzduchu, což jistě není.
Tento efektivní proces zvaný FOTOSYNTÉZA je zdrojem vzniku a růstu velké většiny živých organismů. Tedy i nás samých, i když už jíme rostlinný materiál jako moučné výrobky nebo dokonce jako masitou stravu.
Odhad celkové „zelené“ produkce na Zemi je asi 230 miliard tun rostlinné sušiny za rok. Protože „odpadem“ fotosyntézy je vzdušný kyslík, můžeme tomuto zázračnému procesu děkovat i za dýchatelnou atmosféru na Zemi.
S novým pochopením čtu Boží slova u Izajáše (40, 25-26): ***„Ke komu mě chcete připodobnit, aby mi byl roven?“ praví Svatý. „K výšině zvedněte zraky a hleďte: Kdo stvořil toto všechno?“*** Že tak úžasně vyvážené mikroprocesy, které živí celou naši planetu i nás, které zásobují všecko živé nejen pokrmy, ale i dýcháním, že to všechno by mohlo vzniknout náhodnými procesy ve vývoji – najednou se takové teorie ukazují jako absurdní.
Z jarní zeleně stromů a polí k nám promlouvá jistota, že Bůh nebyl bájný oživovatel soch, ale úžasný Inženýr, Vynálezce, Znalec a Tvůrce prostředí i všeho živého. Naše pokročilá technika a věda jen pomalu objevuje, někdy i trochu napodobuje jeho výtvory.

Pavel Javornický

Inzerce

FS ČCE v Hronově nabízí k prodeji sborový dům v Tisu v Orlických horách (270 m²) a k němu přináležející pozemky (6539 m²). Cena 3150000 Kč. V případě zájmu církevních organizací či spolků dohoda o ceně možná.
Adresa domu: Tis č. p. 19, 549 01 Nové Město nad Metují.
Fotografie a historie domu na: www.tis.evangnet.cz, bližší informace pak na tel.: 737 925 710, popř. e-mailu: hronov@evangnet.cz

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

6/2021

24. února 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
10. března 2021

Z obsahu

* *Obdarování smysly*
* *Janovo svědectví o Boží touze po člověku*

Poselství k neděli Reminiscere



Hospodin praví, člověče, neboj se!
Izajáš 43,5

Lehce se to řekne, těžko se to uskutečňuje. Kolikrát za život jsme od někoho slyšeli, kolikrát za život jsme někomu toto slovo řekli. Neboj se. Dospělí dětem, když je chtějí v něčem nebo při něčem povzbudit, podpořit, dodat jim odvahu. A zároveň dodají, jsem s tebou, myslím na tebe, ochráním tě. Může to slyšet také dospělý od dítěte, když vycítí, že se bojí. Pohlazení, podaná ruka, která slovo doprovází. Kolikrát to slovo říkáme nemocným lidem, když mají strach, že jejich nemoc je nevyléčitelná, když se připravují na operaci. I těm, kteří jsou jim nablízku. A všechno to i opačně, když sami my jsme se ocitli v situaci, která nebyla lehká.

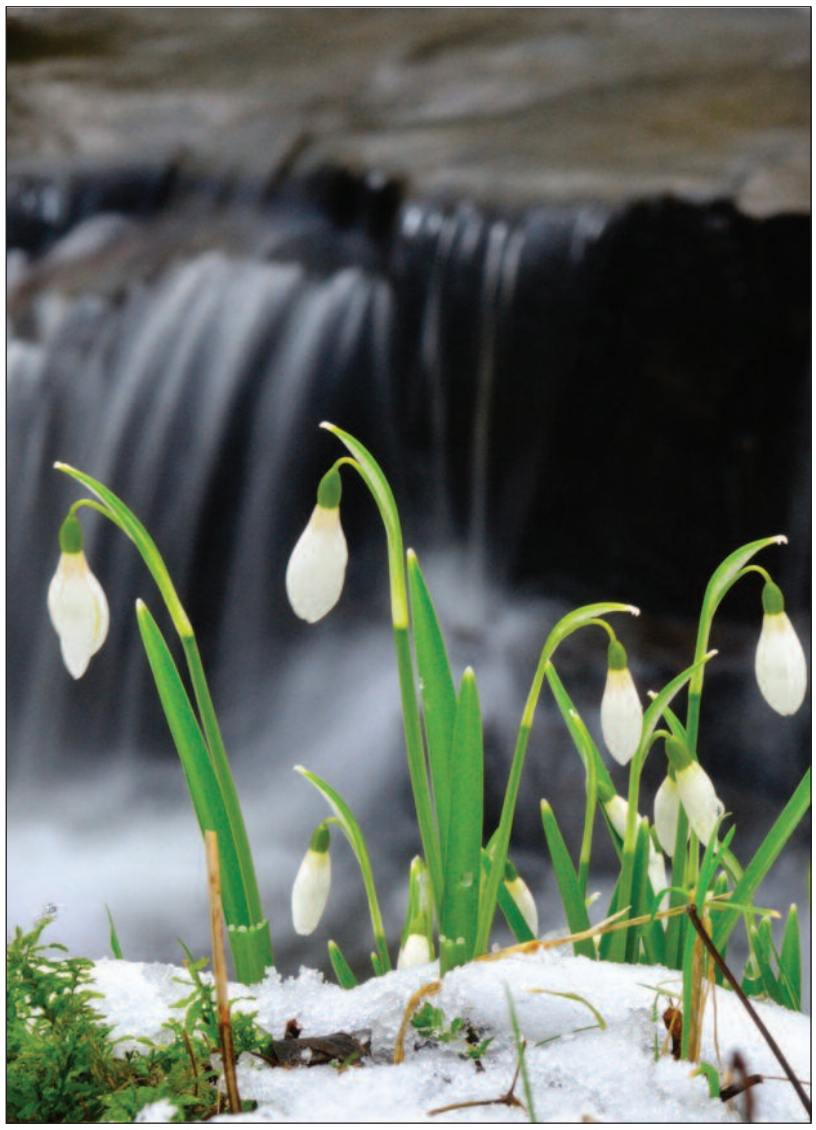
Kolikrát čteme tento vzkaz v Bibli. Hospodin ujišťuje člověka, že on je s ním, že o něm ví. Že se nemusí bát na něho spolehnout. Ať se jen rozpomene, kolikrát už jej zachránil ve složitých situacích. Tehdy, kdy s ním už ani nepočítal. Člověče, znám tě, vím o tobě, stojím o tebe, tak se neboj. Neboj se žít život, ke kterému jsem tě zavolal, ke kterému jsem tě mnohým obdaroval.

Potřebujeme stále znovu slyšet, abychom se o své životy a ve svých životech nebáli. A nemyslím teď na strach, který je pro člověka potřebný. Strach, který nám často zabrání, abychom si ublížili. Mám na mysli právě tu výzvu pro život. Neboj se žít život, i když máš zkušenost, že ne vždy se musí vše podařit, i když budeš zklamán reakcí druhých či možná i odmítáním.

Před mnoha staletími ono neboj se, já budu s tebou, uslyšel Izrael skrze ústy proroka. Neboj se, protože jsi můj, já tě ochraňuji, já tě ujišťuji o své náklonnosti, o své lásce. Uslyšel o své záchraně pro život. Ale Hospodin nikde nesliboval, že ten život bude bez překážek a obtíží. Avšak i v nich je Hospodin podrží. A podržel. A my dnes jsme toho důkazem. Je to veliké zaslíbení i pro nás, že se ve svém životě můžeme na Hospodina spolehnout a nebát se. Nebát se jej v celém životě dosvědčovat.

Náš Pane, díky za všechny ty, kteří tu byli před námi a dovedli spolehnout na tvé ujištění, aby se nebáli.

Marta Zemánková
farářka ve sborech ČCE
Libice n. Cidlinou a Velenice



Všechny zachvátil úžas… Lukáš 5,26

Srdce evangelisty Jana bije pro Krista. A ve svém evangeliu ukazuje, jak má být i naše srdce pro Pána! Je to zvláštní, že ti, kteří si uvědomují svou bídu, hříšnost, lidskou přízemnost a porušenost, většinou touží po pomoci, protože vědí, že ji potřebují a sami si nepomohou. Všichni takoví, kteří jsou popisováni v evangeliu jako hříšníci, žasnou nad Ježíšovým přístupem k nim. Když Ježíš uzdravil ochrnutého, všichni nad tím žasli. A žasli mnozí nad jeho dalšími slovy i nebývalými činy. Ježíš byl opravdu zvláštní. Nad nikým se nepovyšoval. Byl plný něhy, lásky a porozumění. Hledal u každého hříšníka to, na co by mohl navázat a co by mu nejprve hříšník sám mohl nabídnout. Na příklad u ženy Samaritánky viděl, že mu může nabídnout vodu. A ona žasla nad Ježíšovými slovy i jeho přístupem k ní. Jenže údiv ještě není víra. Je však důležitým impulsem na cestě k víře. Člověk, který žasne nad Ježíšovými slovy i činy, je schopen se otvírat pro nové věci, pro dialog s Bohem. Nepatrné otevření smyslů umožňuje vydat se na cestu k životu. Dává signál ke změně uvažování i ke změně smýšlení, k obratu (metanoiá), k oné biblické změně hodnot, která je průvodním znakem a jevem setkání s živým Bohem!

Často se ocitáme v duchovním stereotypu, který nám ničí život v Kristu a život v pravdě s Kristem. V církvi je mnoho těch, kteří si představují, že víra znamená něco činit a konat pro Pána Boha. Tedy, že to znamená modlit se, dodržovat Desatero, chodit pravidelně do shromáždění, apod. Jakoby Pán Bůh od nás stále jen něco požadoval, náboženství jako povinnost? Ježíšovo

Dokončení na str. 2

Aktualita: Nová abatyše česko – německého opatství na Bílé hoře



Nové abatyši Opatství benediktinek Venio v Mnichově a Praze Francesce Šimuniové požehnal mnichovský arcibiskup kardinál Reinhard Marx. Ten patří k nejbližším poradcům papeže Františka (člen tzv. Consiglio C7). Sestra Francesca přebírá službu od Carmen Tatschmuratové, která vedla komunitu od roku 2010 jako převorka a od 2013 jako první abatyše. Komunita ji letos 2. ledna zvolila abatyší Opatství Venio se sídlem v Mnichově a Praze. Hlavním sídlem sestry Francesky bude Mnichov, pravidelná přítomnost v Praze bude součástí její služby. Francesca Šimuniová, občanským jménem Stanislava, pochází z Brandýsa nad Labem. Vystudovala speciální pedagogiku na Univerzitě Karlově a následně pracovala se seniory a lidmi s postižením. Od roku 2003 až do loňska vedla českou pobočku „Aktion Sühnezeichen Friedensdienste" (organizace je v České republice známá i pod zkratkou ASF - Servitus), která organizuje dobrovolnickou službu a programy setkávání. Zprostředkovávala zejména dobrovolnou činnost mladých lidí z Německa v českých organizacích pro přeživší holokaustu a totálního nasazení v památnících a u lidí s postižením, ale i pobyty mladých Čechů v Německu.

Do benediktinské komunity Venio vstoupila v roce 2008. Řeholní jméno si zvolila podle svaté Františky Římské. Francesca dosud žila ve společenství na Bílé Hoře v Praze, kde rozvíjela řadu ekumenických aktivit, třeba v souvislosti s nedávným 400. výročím bitvy na Bílé hoře.

Dokončení na str. 2

O odvaze k pravému půstu

Odstraníš-li ze svého středu jho, hrozící prst a ničemná slova, budeš-li štědrý k hladovému a nasytíš-li ztrápeného, vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jako poledne.

Izajáš 58, 9b,10)

Je to už pěkná řádka let, když jednoho sobotního únorového, a tudíž mrazivého rána, mi vytanuly na chvíli dvě věci. Jednak že je nejvyšší čas připravit si text epištolního čtení na nedělní bohoslužbu a věc druhá – bylo to takové mžikové problesknutí, zákmit, vzpomínka na jeden srpnový večer v roce 1987. Na první a možná i na další pohled to ledaskomu nedává smysl a souvislost mezi mrazivým únorem a parným srpnem mu může unikat. Patnáctý únor je výroční den úmrtí vzácného člověka – Miroslava Horníčka a možná právě to vyvolává onu spojnici mezi počátkem postního období v únoru 2005 a srpnovým večerem s Miroslavem Horníčkem v liberecké vinárně Jizerská huť v roce 1987, kde se konal první z cyklu pořadů „Přijďte k nám pobejt" - pozdější „Doteky". Možná tomu tak bylo tou vzpomínkou a možná také tím, že to byla slova proroka Izajáše, která mi padla do očí, když jsem otevřel Bibli v místě, které jsem si den před tím označil záložkou, abych nemusel dlouho listovat, až začnu pracovat na textu epištolního zamyšlení pro nedělní bohoslužbu. Přečetl jsem si zmíněná slova z knihy proroka Izajáše několikrát, pak jsem odložil Bibli, a ještě v pyžamu jsem si udělal snídani, do magnetofonu vložil pásek s nahrávkou onoho srpnového večera a poslouchal. Poslouchal jsem a zapomněl i na snídani. Takový malý neplánovaný půst.

Ale abych se vrátil k otázce, kde že je souvislost mezi zamýšlením se nad nedělní epištolou v únoru roku 2005, textem z Izajáše a srpnovým večerem v roce 1987? Spočívá v tom, o čem se na zmíněném setkání s Miroslavem Horníčkem v Jizerské huti mluvilo především – o vztahu člověka k člověku, o hledání životních pozitiv. O hledání a vyzdvihování toho dobrého co v lidech je, ale také o smyslu obdarování a rozdávání se. Tedy to, o čem vlastně hovoří i zmíněný text z Izajáše, a co mi vlastně v podvědomí vyvolalo vzpomínku na Miroslava Horníčka, člověka, který se uměl rozdat. Člověka, u kterého jsem za celá dlouhá léta našeho vztahu nezažil hrozící prst, či ničemná slova.

My jsme si svůj život v čase rozškatulkovali mimo jiné i do různých

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Brněnské biskupství koupilo nákupní galerii Velký Špalíček

Brněnské biskupství koupilo od společnosti Generali Immobilien nákupní galerii Velký Špalíček v centru města. Velký Špalíček vidí nejen jako místo k nákupům a zábavě, ale také prostor pro setkávání a volnočasové aktivity. Výhodou je také blízkost sídla biskupství a katedrály na Petrově. Biskupství do nemovitosti vložilo část peněz, které získalo z náhrad za majetek nevydaný v církevních restitucích. Navíc si vzalo bankovní úvěr, uvedla mluvčí biskupství Martina Jandlová. Hodnota transakce, na kterou upozornil deník E15, není známá.

„Brněnské biskupství se účastnilo transparentního výběrového řízení a prodejní cena byla cena tržní - tedy cena obvyklá. Výnos z nemovitosti plánuje biskupství využít k dlouhodobému financování hlavních činností církve, pastorace, vzdělávání a sociálních služeb. Jandlová zmínila také nutnou údržbu památek. Podle manažerky galerie Věry Katolické se s novým vlastníkem zatím nic nemění. „Fungujeme tak, jak jsme fungovali dosud. Jedná se jen o změnu vlastníka a názvu. Myslím, že normální člověk to ani nepozná, skladba služeb se zatím nezmění, ale přesně to ví nový vlastník," řekla ČTK.

Velký Špalíček je projektem z druhé poloviny 90. let. Vyrostl v místech někdejší středověké zástavby, vybombardované za druhé světové války. Slavnostní otevření se konalo v roce 2001. Investor, společnost Intercom s mezinárodním kapitálem, tehdy uváděl, že komplex má plochu 15 675 metrů čtverečních a náklady dosáhly miliardy korun.

Část odborné i laické veřejnosti projekt kritizovala. Slavnostní otevření doprovázel protest včetně házení rajčat na tehdejšího primátora Petra Duchoně (ODS). V komplexu jsou desítky obchodů, multikino, podzemní garáže, restaurace i kanceláře. Systémem pasáží a průchodů lze projít z Panské ulice směrem na Starobrněnskou i Dominikánskou ulici a Šilingrovo náměstí. Nákup Velkého Špalíčku je pro biskupství první velkou samostatnou investicí. Dosud vkládalo finance do menších nemovitostí, lesů a zemědělské půdy. Dále pak náhrady za nevydaný církevní majetek průběžně investuje do různých fondů. Další rozvoj Velkého Špalíčku chce biskupství v následujících měsících analyzovat a vyhodnocovat za účasti specialistů.

www.christnet.eu

V Keni shořelo za jeden týden pět kostelů

V období mezi 21. lednem a 26. lednem 2021 bylo ve městě Otamba v okrese Kisii v rychlém sledu zapáleno pět kostelů. U místních obyvatel poslední události vyvolaly obavy o jejich bezpečnost. Americká organizace International Christian Concern (ICC) informuje, že první byl v časných ranních hodinách 21. ledna zapálen kostel sv. Moniky. Pak 23. a 24. následovaly další, jeden z nich patřil adventistické církvi. O dva dny později žháři vnikli do areálu patřícího letniční církvi v městě Otamba a zapálili ho. ICC se spojila s pastorem jednoho ze zapálených sborů Charlesem Mayarou, podle kterého se věřící s následky útoku stále vyrovnávají. „Bylo to velmi neočekávané. Stále jsme v šoku, protože jsme na něco podobného nebyli vůbec připraveni," uvedl pastor sboru patřícího letniční denominaci. „Rok jsme začali s prosbou k Pánu, aby byl s námi. Věci se však obrátily naruby a my počítáme ztráty. Máme podezření, že za útokem je místní gang, který se cítí ohrožen postojem věřících k násilí v naší komunitě, drogám, radikalizaci mezi teenagery a sňatkům nezletilých dívek." Kněz Samuel Okello zopakoval stejné obavy a požádal bezpečnostní jednotky, aby nabídly ochranu místní církvi. „Víme také, že kromě radikalizace a drog, proti nimž církev káže, se mnoho mladých lidí připojilo ke kultům, které nenávidí kázání evangelia Ježíše Krista." ICC dále k útokům uvádí, že deset podezřelých je ve vazbě a vyšetřování pokračuje. Ve svém prohlášení pro místní noviny otec Lawrence Nyaanga vyzval lidi, aby se spojili v modlitbě, aby k tomuto ohavnému činu už nedošlo.

podle www.krestandnes.cz

Všechny zachvátil úžas… Lukáš 5,26

Dokončení ze str. 1

poselství je ovšem zcela jiné. Je radostnou zvěstí, která všechny zažité představy o Bohu mění na představu Boha jako Dárce života, Boha jako toho, který dává pít vodu hlubokého a smysluplného života v Boží blízkosti. Janovo evangelium představuje Boha jako toho, který touží po člověku, který se mu ve svém jednorozeném Synu daruje a touží po jeho přátelství!

Když žena Samaritánka byla Ježíšem pozvána k přijetí daru, kterým ji chtěl Bůh obdarovat, nevěděla kde a jak mu má za to poděkovat. Má mu děkovat na hoře Garizim, kde Samaritáni uctívali Boha, nebo mu má děkovat v Jeruzalémě, kde Židé uctívali Hospodina? V jakém by mu měla chrámu vlastně poděkovat? Dostala zcela jasnou odpověď: Chrámem je Bůh sám! Jinak pověděno, chrámy, kostely, modlitebny jsou jenom zdi, i když si na nich někteří tolik zakládají! Samy o sobě ovšem nemají žádný smysl, pokud v nich nejde o hluboké a v upřímnosti pojímané osobní setkání s Bohem a s jeho Synem, Pánem Ježíšem Kristem. Kostely a modlitebny jsou natolik legitimní, nakolik se tam jdeme skutečně setkat s Ježíšem a jeho láskou! Dejme tedy v církvi pozor na rádoby duchovno, které ve skutečnosti ubíjí stereotypem. Někdy ubíjí i pýchou nad tím, jak to všechno sami dobře činíme doma, ve sboru, v církvi a jak to všechno děláme dobře. Jenže při tom vůbec nemyslíme na Pána a nevtahujeme ho do každého kroku života, do každého záhybu myšlení, ale jdeme si tak často svou cestou bez Boha. Ocitáme se v namyšlenosti na svoje poznání, na svůj duchovní výkon, ale nežasneme a nežízníme po Bohu. Upadáme do jakéhosi náboženského rituálu, ale naše srdce je při tom vlažné, někdy dokonce i studené. Už dávno nemilujeme. Z týdne nám zbyl jen náboženský stereotyp, ve kterém se možná ptáme: co ještě máme dát Pánu Bohu? Vždyť všechno nestíháme. Modlíme se, ale při tom jde o naučené fráze. Už vlastně ani nemilujeme Boha. Chodíme do shromáždění, ale v našich srdcích cosi chybí. Je to vášeň! Je to touha! Je to žízeň po Bohu a po jeho blízkosti! Prosme Pána o tuto vášeň, žízeň, touhu po něm. Prosme ho o poznání sama sebe. Jen náboženské povinnosti nás k ničemu nedovedou. Ale osobní hluboká a ze srdce pramenící odpověď na Boží volání, projevující se na každém kroku života, osobní přijetí vpravdě Božího daru v podobě Božího Syna, Ježíše Krista, to je to pravé a hluboké uctívání Boha. Je třeba proměnit a změnit život na skutečnou odpověď tomu, který nás naplňuje všemi dobrými věcmi.

Pavel Rybín

O odvaze k pravému půstu

Dokončení ze str. 1

údobí, kdy od jednoho data ke druhému se připomíná a uctívá cosi a od data dalšího k datu následujícímu, zase něco jiného. Asi to tak má být, že si takto něco připomínáme a zafixováváme v paměti, aby se nám to vůbec ze života nevytratilo. Jistě, milníky – ukazatele, nám říkají, co od kdy do kdy – například postní období či Advent trvá. Myslím si však, že důležitější než milníky a etapy je, aby se nám – například zmíněný půst, postní období, Advent, prolínaly celým životem. A když už tu má být nějaké ohraničení, tak ať trvá od okamžiku, kdy jsme počali rozum bráti, až do smrti.

Když už jsem zmínil půst – ve Starém zákoně jsou na toto téma minimálně dvě pasáže a lepší znalec Písma, než jsem já, jistě připomene i další. Já však mám na mysli především ten text, který jsem dal do úvodu tohoto eseje. Zaobíral jsem se tímto textem nejednou (například esej O jhu, ctnostech a náboženství pro všední den) a mohu konstatovat, že v kapitole, ze které je onen výňatek a má název „Pravý půst", tak tam se nikde nedočtete, že tento půst, pravý půst, začíná némlich Popeleční středou a končí ausgerechnet Velikonocemi. Domyšleno do důsledku – chcete-li, aby nám do temných zákoutí našich životů proniklo světlo Boží lásky a soumrak našeho života nebyl k neunesení, postěme se.

Postěme ale především půstem od jha naší samolibosti, domýšlivosti a nestřídmosti ani ne tak v jídle, jako v pachtění se po povrchních požitcích. Mělo by nám jít o půst od hrozícího prstu falešného pocitu naší křesťanské výlučnosti ale také o půst od ničemných slov, prázdných řečí, pomluv, drbů a marných slibů, zejména pak ničemných slov braní Božího jména i jmen bližních nadarmo.

Opakem půstu je nestřídmost a obžerství. Tato nestřídmost a obžerství – a nemusí jít jenom o jídlo, nás provází celým životem. Někoho více, někoho méně, ale nevyhýbá se to nikomu – snad jenom svatému. V kontextu tohoto pak pravým půstem potom nemůže být nic jiného než upřímná snaha o trvalé odříkání se zmíněných nectností po celý život, nikoliv jen ve vymezeném postním období podle kalendáře. Jsem přesvědčen, že Tvůrce spíše shovívavě přimhouří oči nad našim řízkem v pátek než nad tím, že se sice proklamativně postíme od jídla, zatímco naše srdce svírá jho falše a naše ústa znečišťujeme ničemným slovem.

A tak přeji nám všem, abychom ani tak nehleděli na údobí podle kalendáře, ale nalézali dnes a denně stále dosti sil a odvahy k nekončícímu zápasu s naším jhem ničemných slov, naším hrozícím prstem. Je to cesta nesnadná, ale jsem přesvědčen, že správná – protože jenom tak na konci této cesty můžeme usmířeni a bez uzardění říci „zde jsem a zde můj počet skutků, Pane. Ty pak suď…"

Stanislav Kubín
Zamyšlení dvacáté čtvrté
z knihy „Čtyřiatřicet zamyšlení"

Aktualita: Nová abatyše česko – německého opatství na Bílé hoře

Dokončení ze str. 1

Ekumenická otevřenost pramení i z jejího blízkého vztahu k Českobratrské církvi evangelické, ke které v minulosti patřila. V posledních letech se jako koordinátorka dobrovolníků ASF účastnila pravidelných česko - německých seminářů, pořádaných ve spolupráci s místním spolkem evangelíků v Krkonoších a setkávání s původními německými obyvateli horské obce Herlíkovice nedaleko Vrchlabí během výročních poutí zdejšího, kdysi německého luterského kostela. V tomto kostele každý den vedla ranní a večerní modlitby dle klášterní tradice zjednodušené pro evangelické účastníky.

Komunita Venio vzešla z modlitebního společenství mladých žen kolem M. Agnes Johannes (1900-1993), jež bylo spojeno s liturgickým hnutím ve 20. letech v Mnichově. Zakladatelka společenství, inspirovaná benediktinskou chórovou modlitbou a klášterním denním rytmem, kolem sebe shromáždila skupinu mladých Mnichovanek ke společné modlitbě breviáře. Povolení ke společnému životu udělil komunitě kardinál Michael Faulhaber v roce 1927, v roce 1957 se stala součástí Bavorské benediktinské kongregace.

V roce 1992 následovalo jeho uznání jako „řádového institutu biskupského práva" a přijetí do benediktinské konfederace. Od roku 2004 žily české sestry v německé komunitě Venio v Mnichově. V roce 2007 zřídila komunita své druhé sídlo na Bílé Hoře v Praze, kdy se benediktinky vrátily do Čech po téměř 90 letech. Název Venio (přicházím) odkazuje na osmý verš žalmu číslo 40: „Hle, přicházím Pane splnit tvou vůli" a znamená pro sestry dvojí pohyb: zaměření na Boha a pozornost vůči světu, žít jako řeholnice uprostřed lidí ve světě. Sestry tak spojují klášterní život s prací v běžných povoláních. Do řeholního oděvu se oblékají jen při společných modlitbách a bohoslužbách.

podle www.christnet eu (hb)

Dělá radost druhým

Paní Zuzana je manažerka, která nyní v koronakrizové době pracuje z domova. Uvědomila si, že jí něco chybí. Pracovat stále s počítačem, odpovídat na maily, online porady, vyplňovat tabulky, ráda by viděla něco hmatatelného. Přišla na výborný nápad, i když by se zdálo, že je zcela obyčejný, jednoduchý, ale může přinést rovnováhu mezi duševní a fyzickou prací a navíc může přinést trochu radosti a dobré nálady v této divné době. Začala péct všemožné druhy sladkého pečiva, které následně pravidelně rozdává mezi sousedy v sedmé a osmé pražské městské části. Činí tak nezištně a zcela zdarma, čistě pro potěchu sebe i druhých.

V posledních týdnech si o ní povídá celá Letná. Po pár týdnech této činnosti se paní Zuzana stala místní celebritou. Fotografie jejich výtvorů pravidelně sklízejí obdiv na facebooku a i obrázky buchet, které opravdu propracovala k dokonalosti, podle vlastního dojmu, ale i podle komentářů sousedů, mohou, jak zjistila, dělat radost a rozsvítit den v době, kdy na nás na sociálních sítích vyskakuji samé nedobré zprávy.

Chtějí-li lidé této dobré duši udělat radost a oplatit jí její laskavost, nebrání se směnnému obchodu přijmout jako dárek nějakou přísadu nebo něco pro příští pečení.

Protože v dnešní době může působit poněkud podezřele, když je někdo ke druhému nezištný, musí paní Zuzana občas odpovídat i na poněkud netradiční otázky, např. jestli není v nějaké sektě, což opravdu není a věří, že i takovými drobnostmi se fakt dá dělat veselejší svět. Velkou odměnou pro ni je mnoho poděkování i chvalozpěvů, které na adresu její činnosti lze dohledat na internetu.

Myslím, že zahřeje a potěší, že dobří lidé jsou mezi námi.

Jan Trnka

Laskavost nespočívá v tom, že levou rukou poskytujeme maličkosti, nýbrž v tom, že největší věci dáváme tak, jako by byly maličkosti.

Walter Benjamin německý literární kritik, filosof a sociální kritik 1892 – 1940

Farizeus a celník

Lukáš 18,9–14

Máme před sebou dvě postavy. Obě jsou pro nás tak trochu neskutečnými figurkami. - Farizeus a celník. Co o nich víme?

Farizeus, farizejský – to nám zní jako nadávka. Když o někom řekneme, že je farizeus, chceme tím říci, že dotyčný je pokrytec. Říkáme: „falešný jak pětka“. (I když i tady vzniká otázka, kdo dnes ví, co je to pětka?) A celník?...- To si představíme hraniční přechody a strážníky v uniformách a kontroly převážených krámů z NDR, boty, záclony apod.

Zkrátka, obvykle nám obě ty figury znějí negativně. A můžeme říct stejně negativně.

Celníci v době Ježíše Krista ale nehledali kontraband. Vybírali daně a poplatky od Izraelců pro okupační moc, pro Římany. Proto je lidé vnímali jako zrádce, kolaboranty.

Vždyť sloužili nenáviděné vládě, která jim zasahovala do náboženských zvyků, do svatého kultu – a někdy ho i silně omezovala. A protože pracovali i v sobotu a denně se stýkali s pohany, v očích zbožných Židů byli „nečistí. A navíc, celníci nejen že takové ďábelské moci sloužili. Ještě poplatky zvyšovali, aby si i sami nahrabali. Není proto divu, že lidé je nesnášeli a přímo jimi pohrdali. A teď se takový celník objeví v chrámě spolu s farizejem.

Farizeus, ten je pravý opak. Je vzorem cností. Věří, je maximálně oddán svému přesvědčení, dodržuje všechna ustanovení, odevzdává desátky ze svých příjmů, pravidelně se postí, modlí. Termín „farizeové“ se překládá: „oddělující se“.

Jsou zbožní, distancují se ode všeho nečistého a nečestného, oddělují se pro Hospodina. Co by se jim mohlo vytknout? Navíc jsou vzdělaní, studují Písma, jsou zapálení pro Boží věc, žijí očekáváním Mesiáše. Prostě elita národa. To celníci byli spíše „vředem národa“!

Nyní tyto dva protipóly staví Ježíš vedle sebe. A nechává nás naslouchat jejich vnitřním promluvám. A už to je pro nás důležité upozornění. Totiž to, že nejde o povrch. Nejde o to, jak vypadáme, kam patříme či kam nás zařadilo okolí. Jde o naše myšlení.

V naší konzumní společnosti opakovaně slyšíme z televize: „Jsi to, co jíš“. Ale to je hloupost. Spíš by všude mělo znít: „Jsi to, co myslíš.“ Ježíš na to poukazuje často. Klasický příklad za všechny je u přikázání Nesesmilníš, nezcizoložíš: už když požádáš ve své mysli, ve svém srdci, už jsi porušil přikázání! Ještě jsi na to rande ani nešel a už jsi zhřešil!

Ale vraťme se k textu. Farizeus je v chrámě a modlí se. Jistě je to hezký pohled. Ale co má v hlavě? Farář se modlí, ó jak pěkné – a spolupracuje s STB. Obětavá sestra téměř se svatozáří se také modlí, ó – a pomlouvá a rozvrací vztahy. Presbyter se modlí, vzorově – a moralisticky ničí a zahání nové lidi!... Vnější pohled nic neprozradí. Různé přísady a jedy se míchají tam pod pokličkou.

Farizeus se obrací k Bohu a říká: „Pane Bože, děkuji…“ Děkovat se má. Ale za co děkuje? Říká: „Děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci nebo i jako tento celník.“ Je to divné děkování. Co se za tím skrývá? Jde o zvláštní druh spokojenosti se sebou samým. A když za to děkuje, tak jistě chce vyjádřit, že v tom vidí Boží práci, Boží obdarování! Problém je jen v tom, že to domnělé požehnání ho vede pouze k sebelásce. Oslněn vlastní kvalitou o druhých nepřemýšlí. Nevšímá si jich, nebojí se o ně. Že jsou i oni součástí Božího lidu, jeho lidu, to mu je jedno. Ať jdou k čertu! Hlavně že on sám to má u Boha „dobrý“! Jeho sebespokojenost ho omámila. Natolik omámila, že se od svého lidu odděluje. (Farizeové – oddělující se.) Jenomže zabydlení v této slastné bublině ho odděluje i od Boha. Má své nebe, dodržuje všechna nařízení, předpisy, Desatero je jeho hobby. Je sám sebou téměř dojatý! „Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé.“ Jako ti fujtajbl, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci anebo jako tady ten celník!

Co to všechno znamená? Nuže ať chceme nebo nechceme, vlastně tím říká: moje je nebe, moje a mně podobným. Nebe je naše. Ti ostatní nemají nárok. Ti zmetci nemají mezi námi místo.

Jedna mladá katolička mi říkala vtip o exkurzi do nebe. Skupina turistů prochází skrze různé sály, tu tiše hraje hudba, tam andělé pějí jemným hláskem, skupina pokračuje, jde kolem nějaké zdi, tady se rozjímá, vládne rajský klid, jdou kolem té zdi dál, hle, vlk si hraje s beránkem, o kus dál se macatí andělíčkové houpou na obláčku. – Prostě všude mír, dokonalá harmonie. Exkurze končí, návštěvníci děkují. Ale někteří se obracejí na sv. Petra: „Je to nádherné, budeme tam dole vypravovat. Ale, jedna věc, co znamenají ty zdi, kolem kterých jsme procházeli? Petr si dá prst na ústa: “Pssss, to jsou katolíci, oni si myslí, že tu jsou sami“… Tak si někteří lidé myslí, že nebe je jen pro ně. A tak asi myslel náš farizeus, že Bůh a nebe patří jen jemu a jemu podobným! (Byla by to legrace, kdyby to nebylo tak smutné, kdyby tak nevznikaly bariéry mezi církvemi i frakce ve sborech.)

No a co dělá ten celník vzadu? Myslí na nebe? Nezdá se. K nebi se neodváží ani zrak pozvednout. Jen se tluče v prsa a říká: „Bože, slituj se nade mnou, hříšným!“

Tento člověk ví, že na Boží věci nemá žádný nárok. A také dobře ví, že to, co doposud dělal, nebylo dobré. Ovšem přiznat si své chyby, svůj pád, to bývá obvykle začátek něčeho jiného. Začátek nového způsobu života. Jsme to, co myslíme. Jsem to, čemu řeknu ano, měním se podle toho, čemu řeknu ne. Přísloví říká: „Každý člověk má v sobě dva vlky. Jeden je dobrý a druhý zlý. Neustále spolu bojují. Vyhraje ten, kterého krmíš.“

Celník je na rozcestí. Rozhodne se jako Zacheus pro změnu, pro poctivé čestné jednání a pro nápravu křivd? O tom se zde nedočteme. Avšak jen těžko si umíme představit, že by po této modlitbě, po takovém pokání, pokračoval ve starých špinavých praktikách. A že nasadil nový kurz, to potvrzují Ježíšova slova: „Pravím vám, že ten celník se vrátil do svého domu ospravedlněn a ne farizeus.“

Celník udělal krok k záchraně. V nebi (jistě v obou komorách, katolické i nekatolické) zavládla radost. Jako vždy, když hříšník činí pokání. A myslím, že radost přišla nejen do nebe, ale i do celníkovy rodiny a mezi jeho známé ve městě. Tak veliká změna v životě člověka se nedá utajit.

Ale co bude s farizejem, když ospravedlněn nebyl? Půjde do pekla? Řešení naznačuje poslední věta Lukášova textu. O pekle nebo o věčném zatracení se nemluví. Čteme: „Každý, kdo se ponižuje, bude povýšen, a kdo se povyšuje, bude ponížen.“ Zvídavým čtenářům ekumenického překladu neunikne poznámka u slova ponižovat se, ponížen. Ta připomíná, že by se mělo překládat: Kdo se „pokořuje“, bude povýšen, kdo se povyšuje, bude „pokořen“…

Namyšlený farizeus z chrámu ospravedlněn neodešel, ale ani nepadlo žádné odsouzení. Nebyl vyhlášen žádný trest. Je pouze řečeno, že takový „mistr světa“ bude pokořen… Bude-li chtít, může to znamenat, že stále má před sebou dobrou budoucnost. Že to pokoření je před ním, pokoření ho čeká. Možná se dostaví, až se postaví před soudní stolici Boží. Možná se vše odehraje už zde na zemi. To nevíme. Ale – a to je podstatné – je psáno, že pokořen bude. A až se to díky Bohu stane, tehdy i on stejně jako ten celník řekne: „Bože, smiluj se nade mnou, hříšným!“

A to je dobrá zpráva.

Je naděje. Chceme ji držet. Smíme se radovat z toho, že “Bůh chce, aby všichni k poznání pravdy přišli.“ Amen.

Marian Šusták

Tělo člověka jako Chrám?

„Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého?“ **1 K 6,19**

Na Zemi je velmi mnoho nádherných chrámů, které byly vybudovány pro shromažďování křesťanů k oslavování svatého Boha – Otce, Syna i Ducha svatého a k naslouchání Božímu slovu. Obdivujeme nádheru, kterou vymysleli architekti a stavitelé. Nádhera křesťanských chrámů vyjadřuje jistě naši lidskou vděčnost milostivému Bohu, který nás stále zahrnuje svou láskou a vším dobrým, co k životu potřebujeme.

Když čteme Bibli, zjišťujeme jednu užasnou skutečnost. Pán Bůh nebydlí ani v těch nejkrásnějších chrámech, které lidé postavili pro jeho čest a slávu. Pán Bůh se rozhodl, že bude bydlet v lidech, které si promění ve svůj živý chrám. Živí lidé jsou pro něho mnohem vzácnější než nejkrásnější mrtvé chrámy.

Apoštol Pavel to několikrát křesťanům připomíná. *„Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá?* 1 K 3,16 *„Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy.“* 1 K 3,17. *„Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého?“* 1 K 6,19 *„My jsme přece chrám Boha živého.“* 2 K 6,16.

Kdy se člověk stane chrámem Božím? Člověk se stane chrámem Božím až ve chvíli, když otevře své nitro Pánu Ježíši Kristu, dá se očistit od veškeré duchovní a mravní špíny a dovolí Pánu Ježíši, aby v něm bydlel a učinil si z jeho těla, tedy z celé jeho bytosti svůj chrám. V knize Zjevení 3,20 čteme velmi důležitá slova Pána Ježíše, který přichází k člověku, klepe na dveře jeho duše a nabízí mu velikou proměnu. Je to opravdový zázrak. Pán Ježíš praví: *„Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.“* Zj 3,20 Pán Ježíš mluví nejen o sobě, že chce bydlet v člověku, ale také o svém nebeském Otci: *„Přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek.“* Jan 14,23. Když si uvědomíme, že tělo člověka je stvořeno z prachu a člověk svého Stvořitele mnohokrát zklamal, je to až nepochopitelný zázrak Boží lásky, že Kristus si chce z člověka udělat svůj chrám. Je to vskutku nepochopitelný zázrak Boží lásky, že si člověka tak velice zamiloval.

Proč chce mít Pán Ježíš v těle člověka Boží chrám? Chrám je místo pro Boží uctívání. Místem posvěceným, tedy dokonale čistým; místem, kde svatý Bůh má společenství s člověkem, místem Boží přítomnosti. Je to úžasné, že svatý Bůh chce mít důvěrné společenství se svým stvořením. Proč? Jistě proto, že člověk byl stvořen podle Božího obrazu.

Na počátku Bible čteme nádherná slova: *„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím.“* Gn 1,27. Člověk byl tedy stvořen podle Božího obrazu. Přemýšlíme nad tím, v čem byl Boží obraz v člověku? Boží obraz vidíme v několika skutečnostech. Člověk dostal dar myšlení, dar vyjadřování myšlenek slovy, dar svobodné vůle, aby se mohl rozhodovat, dar tvůrčích schopností, aby mohl vymýšlet a tvořit nové věci. Nejvzácnější dar byl však jistě v tom, že měl kvalitní charakter – měl jen dobré vlastnosti ve svém charakteru, neměl žádnou negativní vlastnost a měl s Pánem Bohem důvěrné společenství. Člověk byl stvořen podle Božího obrazu, protože Pán Bůh chce mít s člověkem osobní důvěrný vztah, jako Otec se svým dítětem. Adam i Eva byli svatí a měli důvěrné společenství se svatým Bohem. Byl to jistě pro ně nádherný a skvělý život.

Chrám je také místem, kde zaznívá Boží slovo a lidé, kteří Pána Boha milují, ho rádi a se zájmem a úctou poslouchají. Každý křesťan, který je chrámem Božím, si každý den připomíná Boží slovo, které je pro něho zdrojem světla, moudrosti, duchovní síly k životu ke chvále Boží.

Chrám je také místem, kde je Bůh oslavován písněmi. Důvodů k oslavování milujícího Boha – Otce, Syna i Ducha svatého máme velmi mnoho. A svatý Bůh má jistě radost, když ho s vděčnými srdci velebíme za jeho dobrotu a za nesmírnou hojnost jeho darů.

Chrám je také místem mnohých modliteb, tedy důvěrných rozhovorů s milujícím Bohem. Jak je to skvělé, že smíme říci Pánu, který nám pozorně naslouchá, všechno, co prožíváme, z čeho se radujeme, co nás zarmucuje, a také vyprošovat hojnou Boží milost pro všechny, kteří prožívají různé životní zkoušky.

To všechno se má uskutečňovat v těle člověka, když je jeho tělo chrámem Božím. Jsme jistě plní úžasu, že se nám dostalo takové cti, že svatý Bůh má v každém těle věřícího křesťana svůj svatý chrám. Buď mu za to vřelý dík a věčná sláva.

Stanislav Kaczmarczyk

Na cestě

Na stěně mého dětského pokoje visel obraz neznámého malíře nazvaný Polní cesta. Často jsem ležel na pohovce a dlouho mlčky zíral na jeho plátno. Ten obraz mě fascinoval. Měl jsem pocit, že mě do sebe vtahuje tajemnou silou. Několikrát se mi v noci zdálo, že mě skutečně pohltil. Ve snu jsem prošel pozlaceným rámem a stanul na kamenité hlíně polní cesty. Cítil jsem vůni posečené trávy, slyšel bzučení hmyzu a díval se na polní květy podél cesty uprostřed sluncem zalité krajiny.

Víc si z onoho zvláštního snu nepamatuji, jen podivné vzrušení a očekávání, které ho doprovázelo, rozechvění bránice a bušení srdce, pocit, že stojím na prahu něčeho velkého a tajemného.

Kdo ví, možná by mi to všechno vysvětlil dětský psycholog, možná to ze všeho nejvíc způsobilo moje dospívání. Ale jedno vím jistě: ta klikatá cesta na starém obraze se mi stala neobyčejně silným, magickým symbolem, hlubokou šifrou lidského života, tajemným znamením, které mě provází a rozechvívá dodnes.

Symbol cesty je mi v patách, pronásleduje mě, kudy chodím, a vždycky mě nakonec dostihne. Knihy, které ovlivnily můj život, jsou protkány symbolem cesty: Tolkienův Hobit, aneb cesta tam a zase zpátky, moudrá knížka Morgana Scotta Pecka nazvaná Nevyšlapanou cestou, a taky životopis Tomáše Halíka nazvaný Ptal jsem se cest.

Dodnes se mi občas stává, že mě najednou zčistajasna zasáhne ona bolavá cestovní touha, se kterou jsem se probouzel ze snů o polní cestě. Vzpomínám, jak jsem před mnoha lety vstoupil do papírnictví a uslyšel v rádiu Jana Nedvěda zpívat: „Cesty bez konce, co maj svůj řád, a kluky blázny, co uměj si hrát, holky copatý s řemínkem ve vlasech, jak mám rád...“

V tu chvíli jsem na okamžik zapomněl, co jsem chtěl koupit. V hlavě mi vířily polní cesty a lesní pěšiny, skalní stezky a soutěsky, z hlubin dětských vzpomínek se vynořila Cestička k domovu Karla Václava Raise...

Tehdy jsem propadl kouzlu lesní moudrosti, táborových ohňů a víkendových vandrů. Na jednom vandru mě zasáhl další úder toho zvláštního stesku nebo co to bylo, když jeden přítel u táboráku hrál na kytaru a zpíval refrén písně Wabiho Daňka: „Kráčíš dál a cesta se kroutí, až potkáš nás na ní, tak přidej se k nám...“ Myslím, že to bylo právě ten večer před lety na vandru, kdy mi kamarád Jirka vtiskl do ruky ohmataný svazek Kerouacovy knihy Na cestě – a můj osud byl zpečetěn.

Ten vandr byl plný neuvěřitelných náhod a vyloženě divných událostí. Měl jsem tenkrát nejasné tušení, že se něco děje, že ve mně něco zraje a něco se láme, že moje cesta se blíží k rozhodující křižovatce.

O pár měsíců později jsme na dalším vandru nahlédli do venkovského kostelíka. Byl tam příjemný chládek, pach plísně se mísil s vůní kadidla. V dřevěných lavicích sedělo několik kouzelných babiček a dědů a vysokými hlásky zpívali: „Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi…“ Shodil jsem ze zad batoh a unaveně klesl do kostelní lavice. Stařičký a udýchaný pan farář se ztěžka vyškrábal na kazatelnu, chvíli odpočíval, pak otevřel velkou odrbanou knihu a – změnil můj život. Přečetl jen jednu větu: „Ježíš řekl: Já jsem ta cesta, pravda i život...“

Zavřel jsem oči a měl jsem pocit, jako bych za bílého dne vstoupil do svého dětského snu. Jako bych stál na kamenité hlíně, cítil vůni posečené trávy, slyšel bzučení hmyzu – a přimhouřenýma očima sledoval sluncem zalitou polní cestu, která se vlnila přede mnou...

Slovo na neděli 21. února 2009
Pavel Hošek

Horský domov v Herlíkovicích

Skvělá hospoda i komunitní farma a duchovní centrum

V létě prošla skupina poutníků máchovskou cestou do Krkonoš – z Mělníka do Herlíkovic. Poutí jsme chtěli obrátit pozornost veřejnosti k pestré historii, ale i možné budoucnosti tohoto krásného místa na horách. Cestu jsme pojali i jako duchovní pouť s denní modlitbou a nedělními bohoslužbami v přírodě s večeří Páně, kterou vysluhoval farář z Kladna Leonardo Teca.

Leonardo byl s námi před dvěma roky i na brigádě a viděl, jak těžká práce to často je. Já sám do Herlíkovic jezdím už deset let, a při různých projektech k záchraně krkonošské roubenky, při nátěru oken na kostele nebo na brigádách v Horském domově jsem spolu s řadou dalších pomocníků najezdil tisíce kilometrů. Autem to trvá dvě hodiny, pěšky týden, tak jsem se na cestu krajinou, kterou běžně jenom proletím, docela těšil.

Zajímavá historie horské farmy

Herlíkovice mají zajímavou historii. Po vysídlení Němců se staly před více než 70 lety „poutním místem“, kam se (nejen) evangelíci opakovaně vracejí na místo, kde ve vysídlených budovách kolem krásného secesního kostela vzniklo rekreační a zemědělské středisko Českobratrské církve evangelické nazvané Horský domov.

Až do konce osmdesátých let 20. století byly Herlíkovice více jak 40 let zcela jiné, než je známe dnes. Byla to spíše horská farma a centrum brigád (nejen) mládežníků, nikoliv současný penzion či hotel. Hospodařit na horách není vůbec jednoduché, některým to mohlo připadat trochu jako JZD.

Další říkali, že se přece nesluší, aby církev chovala krávy, jak ve svých pamětech píše Jiří Svatoň, který se na hospodaření výrazně podílel.

Konec farmaření pak urychlil požár hlavní budovy, který postihl rodinu posledního hospodařícího správce Pavla Kielara (viz rozhovor v časopise Český bratr 10/2013). Nemám nic proti modernizaci, ale řekl bych, že přestavbu Horského domova až příliš ovlivnila tehdejší budovatelská doba socialismu, když se na místě zajímavých historických staveb vybudovalo rozsáhlé středisko pro rekreaci tehdejší doby. Pro některé to byl náročný životní zlom, pro jiné nový začátek. Místo možné porevoluční přeměny hospodářství na farmu s prvky života křesťanské komunity i v duchu obnovy soukromého hospodaření nebo agroturistiky tak církev často řeší problémy s naplněním kapacity 60 lůžek v energeticky náročných budovách. Nakonec to v roce 2016 po letech milionových ztrát přispělo k rozhodnutí synodní rady středisko prodat nebo pronajmout a kostel převést na sbor ve Vrchlabí a chalupu Kunzárnu na přidružený spolek evangelické mládeže – Přátelé Herlíkovic.

Po příchodu nových schopných nájemců manželů Klineckých již k převodu kostela ani Kunzárny nedošlo. Až do listopadu 2019 pak měl spolek chalupu 6,5 let v zápůjčce.

Památka krkonošské architektury

Paradoxně tato starost umožnila záchranu Kunzárny jako poslední nepřestavěné tradiční horské boudy přesto, že i jí hrozila demolice stejně jako ostatním budovám. Porevoluční změny to ale již neumožnily. Dnes je naštěstí pohled na historické dědictví i technologie oprav cenných budov na zcela jiné úrovni. Někdy také stačí nezanedbávat základní údržbu a udržovat dřevěné prvky v suchu. Jméno budova získala po národních správcích konfiskovaného německého majetku Alexandrovi a Janě Kunzových, od kterých ji v prosinci 1950 koupila evangelická církev. Je to tak již sedmdesát let.

O německé historii chalupy jsem psal v tematické příloze ET-KJ v čísle 6-7/2013 o Herlíkovicích, které je ke stažení na internetových stránkách týdeníků.

V souvislosti se záchranou Kunzárny začalo působení našeho spolku a zajímavý horský dům jsme pro církev v podstatě zachránili. Od loňského roku je pak i kulturní památkou. Pracovali jsme na budově (nikoliv ji užívali) s pomocí šikovných řemeslníků deset let a investovali do různých projektů díky řadě dárců a grantů přes milion korun. Z toho přímo do chalupy zhruba polovinu, druhou pak na kostel nebo spolu s naším německým partnerem ASF – Servitus do ubytování.

Platby za ubytování nejsou sice přímé investice, ale velmi často ubytování ve středisku zadarmo pracovali při workcampech nebo brigádách a zastali tak práce údržbáře nebo firmy. Bez zájmu o záchranu budovy by spolek pobyty ve středisku zřejmě také ani neorganizoval.

Největší stavební akcí byla loňská výměna roubení, obnova komína a okapů. V letech 2014-5 jsme pak sehnali dotace na obnovu oken, vitráží a žaluzií v kostele.

Stejně tak na dobrovolnických pracích se za uplynulou dekádu podílely řádově již stovky mládežníků a starších dobrovolníků, když počítám i německé skupiny. Že budovu nechceme udržovat jen ve stávajícím stavu, ale obnovit ji ve dvou etapách, jsme prezentovali ve studii již v roce 2010 a aktualizovali v koncepci předložené synodní radě v dubnu 2019. Cíl, obnovit chalupu k jednoduchému ubytování s malou expozicí o historii místa, byl nastaven i ve smlouvě s církví. Na úsilí o záchranu stavby brzy navázala řada komunitních aktivit na podporu střediska, života v obci i kazatelské stanice (koncerty v kostele, výroční bohoslužby, česko-německé projekty, úprava hřbitova, výstavy, zájem o historii místa atd.). Chtěli jsme zdůraznit i jiný pohled na Herlíkovice a nevnímat je pouze jako rekreační středisko.

Chalupa jako Popelka

Církev si dlouhá léta nevěděla s budovou rady a sloužila často jen jako skladiště pro Horský domov. Jsme proto rádi, že jsme ji dostali z toho nejhoršího a dali jí nový kabát.

Nepovažujeme činnost spolku jen za provizorní, i proto že naše projekty patřily v posledních letech mezi největší investice v Herlíkovicích. Jako hlavní inženýr pak letos pracuji na projektu rekonstrukce dle zadání vlastníka, který je jen o něco rozsáhlejší, než jsme plánovali my jako spolek.

Spíše sezonní využití objektu by mohlo církvi také sloužit podobně jako domek na Blažkově a v zimě by se v první fázi obnovy topilo jen lokálně, což je jistě lepší, než když chalupa ležela tak dlouho ladem. Ani v druhé fázi s centrálním topením, jsme neuvažovali vytápět celý objekt a kamennou část nebo chodby plánovali ponechat pro expozici lidové architekty i působení církve v lokalitě a jako technické či hospodářské zázemí. Návaznost na tradice místa může atraktivitu Horského domova jako turistického cíle zvýšit. Záměrem synodní rady je pronajímat budovu k ubytování v rámci Horského domova jako ostatní objekty pod správou nového schopného nájemce. (Tím nechci říct, že předchozí správci byli lajdáci, jako zaměstnanci měli jinou pozici.) My pak navrhujeme možnost využívat Kunzárnu mládeží a členy našeho spolku alespoň po část roku a promyslet komunitní využívání budovy zejména v letní sezoně. Peníze jako nezisková organizace podporující Herlíkovice z podstaty věci zpět nechceme (nejsme konkurence Horského domova, dle stanov majetek SEM po jeho případném zániku přechází na ČCE). Nabízíme i základní údržbu horské boudy a jejího okolí stejně tak (coby právnická osoba) i zprostředkování dotací i organizaci různých projektů, jako jsme to dělali v letech minulých.



Zajímavá historie horské farmy





Práce na sklízení sena – osmdesátá léta

Herlíkovice jako horský domov i výborný penzion

Je dobře, že Herlíkovice dnes fungují a nabízejí pěkné ubytování a výtečnou hospodu. I to má církev jistě nabízet. Horský domov ale léta představoval i něco jiného, třeba i trochu nepohody, náročnou práci nebo nutnost si sám zatopit v kamnech. Ať funguje skvělý hotel nad cestou (tři v současnosti fungující budovy), i zde je stále co opravovat, stejně tak na vodovodu nebo čističce odpadních vod. Proč by ale horská bouda pod cestou, kterou církev 30 let nepotřebovala, nemohla nabídnout ještě něco jiného v duchu starých herlíkovických tradic nebo i podle dnešních vzorů z různých křesťanských komunit a spolků u nás i v zahraničí.

Horský domov, jak již jeho název napovídá, nemusí být jen velký penzion pro 90 hostů, kde pro vás vše nachystají a za co pak rádi zaplatíte. Může to být i domov, kde se můžete i sami podílet na jeho provozu a údržbě budovy nebo krásných horských luk v okolí.

Takový méně komerční provoz v národním parku Krkonoše je i v souladu s rozhodnutím synodu o ochraně životního prostředí z minulého roku. V dnešní uspěchané i virem zasažené době to může být i dobrá terapie a lék na duši. Oba provozy se mohou vzájemně doplňovat a obohacovat, evangelická církev je dostatečně pestrá.

Generace evangdělníků

Evangelická církev v Herlíkovicích významně navázala na život vysídlených německých obyvatel. Předešlé generace „evangdělníků“ dnes připomínají nové budovy, opravený kostel, vzrostlý les, jak Svatoň píše vysazený „pány faráři“, nebo již 50 let kvetoucí jarní narcisy, tzv. „Svatoňky“ či lilie vysazené u Kunzárny od Hany Jüptnerové, členky našeho spolku a signatářky Charty 77, která zemřela před rokem (nekrolog v ČB 11/2019).

Při těžké práci v drsném počasí na horách nebo při pohledu do zamlžené propasti údolí Labe si člověk může připomenout i svůj lidský úděl a pomíjivost života a jako žalmista pozvednout své oči k horám s nadějí na vzkříšení. To je hlavní úkol církve, teď v době pandemie možná ještě s větším důrazem.

Jan Kirschner,
předseda spolku SEM PH



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

7-8/2021

10. března 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
17. března 2021

Z obsahu

* *„Má cit pro smíření“*
* *Stánek k uctívání Boha v Berlíně*

Poselství k neděli Laetare



Čas zastavit se
Amos 8,11–12

Psycholog a filosof Erich Fromm napsal ve 20. století knihu Mít nebo být. Podobný název by mohla mít 8. kapitola Ámosova proroctví ze století 8. před naším letopočtem. Erich Fromm i biblický Ámos říkají něco jako: *„Jde vám jen o zisk, chcete vlastnit, chcete mít stále víc, ale uniká vám život.“*

„Hle, přicházejí dny, je výrok Panovníka Hospodina, kdy pošlu na zemi hlad, ne hlad po chlebu ani žízeň po vodě, nýbrž po slyšení slov Hospodinových. Budou vrávorat od moře k moři a ze severu na východ; budou pobíhat a hledat slovo Hospodinovo, ale nenajdou“ (Amos 8,11-12)

Tyto dva verše jsou Heslem JB pro čtvrtou postní neděli. Co je to Boží slovo, po kterém bude sháňka od moře k moři, od severu na východ? Boží slovo, Zákon, Tóra. Boží slovo tvoření, obnovy. Boží slovo činné v člověku, Boží slovo, kterým se necháváme ovlivňovat, vést. Živý Bůh je ten, který nám mluví do života, do toho, jak se chováme k ostatním lidem i světu.

Osmá kapitola Ámosova proroctví je slovem o soudu a konci, o bolesti a zkáze. Sugestivní obraz poházených mrtvol je zvukově doprovázen kvílením. Drsná kritika společnosti, která nežije podle Božího slova. Lidé slaví předepsané svátky, ale nemohou se dočkat, až jim bude konec, protože ve svátek a v den odpočinku se neobchoduje, obilí se neprodává, uchází zisk. Navíc kýžené obchodování podle prorokových slov neprobíhá spravedlivě podle pravidel, ale bohatí sdírají chudé a podvádějí nuzné. Možná ve svátek jdou do chrámu, poslouchají Tóru, ale slyšené nijak nepůsobí na jejich chování.

Slova proroka jsou varováním, výstrahou. Jako když se blížíte k železničnímu přejezdu a na sloupku bliká výstražné červené světlo. Pozor, pojede vlak, zastavte, jinak hrozí neštěstí.

Ámos volá: Hospodin pošle na zemi hlad po Božím slovu. Lidé budou vrávorat, bloudit, tápat, hledat. Budou se ptát po smyslu života. Budou se ptát po smyslu utrpení a bolesti. Budou hledat cestu. Začne jim docházet, že jejich nouze souvisí s tím, že něco zanedbali, nebrali vážně.

Hlad po Božím slovu nás vede k ptaní po Pánu Bohu, k modlitbě. Možná začínáme pomalu chápat, že Boží slovo a Zákon nebyly zbytečností, ale pomocí. Kdybychom se jimi řídili, nemuseli bychom na tom být tak zle. Boží slova jsou užitečná pro všední mezilidský život.

Sváťa Karásek zpíval píseň It is too late. Je pozdě. V písni se opakuje vícekrát: „Ty víš, že je pozdě, že jsou věci už rozjetý, že nelze couvnout, odteď až navěky…“

Doplňujícím novozákonním veršem je v Heslech k slovu proroka Ámose verš L 11,28: *„Blaze těm, kteří slyší Boží slovo a zachovávají je.“*

Snad ještě není úplně pozdě, i když je vlak rozjetý, snad je ještě čas zastavit, ptát se a podle slova pravdy pak žít. Já tak věřím, doufám, prosím.

Lenka Ridzoňová, farářka
Sbor ČCE Praha 3 - Jarov



Jací dnes jsme a kdo to zavinil?

V časopise Vesmír 27. 10. 2018 v článku Skeptické srdce Evropy se zamyslel jeho autor František Houdek nad otázkami: Existuje něco jako česká národní povaha? Pokud ano, jaká je?

Tam mj. uvedl, že asi jako první se o to pokusil průkopník české sociologie Emanuel Chalupný ve spisku Národní povaha česká (1907). V něm napsal: „Angličan zpívá: ´Vládni, Británie.´ Češi pějí: ´Ještě naše slovanská řeč žije.´ Angličan se těší ze své vlády, my z toho, že jsme ještě nezahynuli.“

V článku dále uvádí: “Jakkoli přírodní výběr ze své podstaty nepřeje obětavým jedincům, součástí našeho biologického evolučního dědictví je i cosi jako morální imperativ (evoluční adaptace instinktivní povahy, uložená v genech, která člověka vedle přednostní péče o vlastní prospěch nutí v určitých situacích dělat i za cenu vlastní ztráty věci, které se komunitě vyplácejí a ona tudíž lépe prosperuje).”

A teď se podívejme na naši historii. Plných čtyři sta let před vznikem samostatného státu byli Češi porobeným národem, neměli svého vládce ani vlastní správu. Z posledních sto let byli svými pány jen necelou polovinu a zažili v nich tři „osmičkové“ události: Mnichov ´38, únor ´48, srpen ´68. Elita národa byla nucena v několika masivních vlnách emigrovat, mezitím průběžně odcházela jednotlivě. Není divu, že takové dějiny vytvářely selekční tlak ve prospěch průměru, přály poddajnosti a naopak trestaly sebevědomí a průbojnost. Nezažili jsme sled generací pozvolného občanského zrání, nezvykli jsme si, že žádoucí změny lze dosáhnout i tlakem zdola, vytrvalým úsilím obyčejných lidí. Místo dlouhodobého, mnohdy bolestného ladění vztahu jedinec-veřejná správa a místo kultivace občanské společnosti i národního sebevědomí jsme si desítky pokolení posilovali hlubokou, trucovitou nedůvěru k vrchnosti, k novotám, k jinakosti.”

V současné době se potýkáme s krizí, jaká tady snad ještě nebyla. Tou krizí ovšem není jen covid, ale především neschopnost vyrovnat se s tím, že jsou všechny země celého světa na tom mnohem líp než my. To by ovšem ještě nebylo to nejhorší. Za poslední léta jsme se nechali nálepkováním rozdělit na nesmiřitelné politické tábory - pravici a levici, kdy je demokracie zneužitá k tomu, abychom sčítali vojska a volili toho, jehož armáda přívrženců je početnější. Jenomže známé: “Hlas lidu ‚hlas Boží”ničemu dobrému neprospěje a nikdy neprospělo. Dává jen příležitost těm, kteří dovedou politiky využít ve svůj prospěch. A jen opravdu hodně naivní člověk si může myslet, že bohatý člověk krást nepotřebuje a chudý jen závidí. Nebo že křesťané jsou pomalu svatí, proto jim můžeme všechno věřit, zatímco ateisti jsou lumpové... Jak se v tom chaosu vyznat? Naše církve se o to moc nesnaží, přestože teď mají jedinečnou možnost, promluvit k veřejnosti v televizi, v rozhlase, prostřednictvím internetu... Nepatrná Jednota bratrská dokázala oslovit prakticky celý svět, když vyšla pěšky z Ochranova. Nepořádala žádné tříkrálové, adventní nebo jiné sbírky, nezakládala neziskovky... ale nejdříve zakládala školy, aby se lidé něco dozvěděli o světě kolem nich a chtěli ho změnit. Jan Hus a jeho následovníci se nebáli zkritizovat mocné, i když za to zaplatili. Dnes jde jen to, umět říct veřejně pravdu a nebát se.

Helena Bastlová

Proč se některé věci dějí? J 9,11–41

To je aktuální otázka: Proč se některé věci dějí? Určitě jsme si ji položili nejednou i ve svém osobním životě. Proč jsem ztratil práci? Proč jsem osamělá? Proč jsem onemocněl? Proč mě potkala vážná nehoda? Proč mě moje děti nechtějí znát?… Nesčetněkrát se tváří v tvář určitým situacím ptáme: Proč zrovna mně se toto děje? A občas se ptá i naše okolí. Když jsem byla na jednom vyšetření v nemocnici, ptala se mě obdobně jedna ze zdravotních sester. Když zjistila, jaké mám povolání a že se onkologicky léčím, nedalo jí to a vznesla otázku: Zrovna vy, a takovéhle onemocnění? Proč? Jak si to vysvětlujete? Nad tím dotazem se vznášel podobný stín úvah, jaký byl přítomný v otázce učedníků, když potkali člověka od narození slepého. *„Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?“* Slepota jako trest za hřích, za něco, co spáchal ten člověk osobně, anebo co nedobrého udělali jeho rodiče. Zákon kauzality. Každá příčina má svůj následek a každý následek má nějakou příčinu. Jako příčina slepoty se jeví hřích, provinění. Ta nemoc je trestem Božím. Jistě, mohlo by to tak být, avšak Ježíš ukazuje, že tohle je velmi zjednodušené uvažování a že všechno může být úplně jinak. Ježíš nás vede na hlubinu. Učí, že prvoplánové odpovědi nemusejí být vždycky správné. Ježíš odpověděl: *„Nezhřešil on, ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží.“*

My se asi nyní patrně také ptáme: Proč svět zasáhla koronavirová epidemie? Proč se děje to, co se děje? A jednoduchá odpověď se zase nabízí. Je to trest. Trest na zpronevěřilé lidstvo, které už neví rozmařilostí coby. Je to trest za naše hříchy! A jistě může v tomto tvrzení být část pravdy, ale možná, že je to poněkud složitější. Ostatně, nemyslím si, že by nás Pán Bůh musel trestat. Potrestat se totiž zvládneme sami. Respektive si přivodit různé negativní a zlé věci. Ty, mimo jiné, nejednou bývají důsledkem našeho způsobu života. Toho, jak nerespektujeme Boží řády, jak zacházíme s přírodou, jak se chováme ke svým bližním, jak zapomínáme na svého Stvořitele. Přesto všechno nás milostivý Bůh nezavrhl, ale stále s námi počítá. Jsme zahrnu-

Dokončení na str. 2

Aktualita: “Žhář” mariánského sloupu odsouzen

Za pokus o zapálení mariánského sloupu na pražském Staroměstském náměstí dostal v úterý 23. února od Obvodního soudu pro Prahu 1 sedmapadesátiletý aktivista ing. Jiří Fiala půlroční podmínku. Za výtržnictví mu hrozil až tříletý trest vězení. Zároveň má zaplatit přes sedm tisíc za způsobenou škodu. J. Fiala se proti rozsudku na místě odvolal. „Obžalovaný nepopírá, že se v podstatě dopustil toho jednání, které mu je kladeno za vinu. Navíc doznává, že to udělal záměrně, aby upozornil na historické skutečnosti,“ zdůvodnila trest soudkyně Šárka Šantorová a dodala, že se takto nemůže chovat každý člověk, který má jiný názor než někdo jiný.

„Ničeho jsem se nedopustil, ničeho nelituji a všechno bych udělal znova,“ prohlásil J. Fiala. Nechal se také slyšet, že nemůže jít o výtržnictví, protože „nelze způsobit výtržnost tam, kde došlo k výtržnosti postavením sloupu, který zesměšňuje část obyvatelstva a směřuje k potlačení práv a svobod občanů“.

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Srbsko má nového patriarchu

Srbská pravoslavná církev (SPC) si zvolila nového patriarchu, kterým se stal 59letý metropolita Porfirije. V pozici nejvyššího představitele tradičně vlivné církve nahradí Irineje, který zemřel v listopadu po nákaze koronavirem. Funkce se Porfirije ujme dnes při oficiální ceremonii. Podle některých srbských médií nový patriarcha vyjadřoval sympatie k prezidentu Aleksandaru Vučičovi, kterému by mohl vyjít vstříc v otázce Kosova.

Porfirije, občanským jménem Prvoslav Perić, je 46. patriarchou SPC. Dosud vykonával funkci metropolity záhřebského a lublaňského. V letech 2010 až 2011 byl armádním biskupem. Tajná volba se uskutečnila v nedávno dokončeném chrámu sv. Sávy, který patří k největším svatostánkům v pravoslavném světě.

SPC je s odstupem největší náboženskou skupinou v Srbsku, která podle serveru Balkan Insight užívá značného vlivu na veřejný i politický život země. Měsíce po smrti Irineje provázely spekulace o tom, zda se bude stát pokoušet do volby zasahovat.

S volbou Porfirijeho mohou být vládnoucí politici spokojení, protože je považován za blízkého prezidentovi Vučičovi, shrnuje Balkan Insight. Dokládá to na nedávných mediálních vystoupeních nového patriarchy, v nichž se pochvalně vyjádřil o Vučičovi i vládě, jejíž agendu prezident fakticky určuje.

Televize Nova S uvedla, že Porfirije nezastává tak radikálně odmítavý postoj v otázce možného uznání nezávislosti Kosova jako předchozí patriarcha Irinej i někteří současní církevní představitelé. Vučičovi to proto dává větší manévrovací prostor při rozhovorech s Prištinou o normalizaci vzájemných vztahů. Kosovo je všeobecně považováno za „kolébku“ srbského pravoslaví, nacházejí se zde také nevýznamnější památky srbské církve. Teolog Mladen Aleksić pro stanici RFE/RL řekl, že na nového patriarchu čeká řešení ožehavých problémů s církvemi v Černé Hoře a Makedonii, které se od SPC jednostranně odštěpily a dosud neúspěšně usilují o uznání církevní samostatnosti. Připom-něl také největší spor v současném pravosla-ví, který zapříčinilo uznání nezávislosti ukrajinské pravoslavné církve ekumenickým patriarchátem v Konstantinopoli v roce 2018. SPC se tehdy přiklonila na stranu ruské pravoslavné církve a církevní nezávislost Ukrajiny na Rusku neuznává.

www.christnet.eu

Ondrej Prostredník dostal medzinárodnú cenu

Ondrej Prostredník získal medzinárodnú Cenu za slobodu v cirkvi, ktorú udeľuje prestížna švajčiarska nadácia Nadácie Herberta Haaga. Cenu získal za jeho postoje na obhajobu spolužitia osôb rovnakého pohlavia na pôde Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku a obhajobu práv LGBTI ľudí v slovenskej spoločnosti. Cena sa bude odovzdávať prostredníctvom online eventu v nedeľu 7. marca 2021.

(red)

Zemřel Zdeněk Svoboda

V pátek 19. února zemřel ve Zlíně ve věku 93 let básník a překladatel Zdeněk Svoboda. Jako farář sloužil v mnoha náboženských obcích Církve československé husitské, např. v Nové Pace, v Kyjově a po odchodu do důchodu ještě jako pomocný duchovní ve Zlíně. Zde také začátkem 90. let pomáhal při zakládání křesťanské mateřské školy. Zkušenosti z práce s dětmi využil například v knize pohádek O princích Áránovi a Árámovi. Své texty uveřejňoval v církevním tisku od 40. let a v církevním prostředí také nejčastěji publikoval. K významným pracím na tomto poli patří knížky pro duchovní péči o děti a dospělé, například O radosti víry, třídílná kniha Tak Bůh miloval svět či O deseti značkách. První sbírka básní Gelandet am verlassenen Ufer mu paradoxně vyšla v roce 1988 ve východním Německu, kde byly poměry volnější než u nás. Svobodných možností po roce 1990 využil naplno jak vlastními sbírkami, tak i významnými překlady zejména z němčiny, jimiž do českého prostředí uvedl dílo Joachima Dachsela a Kurta Martiho. Cenný je i jeho výbor z maďarské poezie Na voze Eliášově. Českou a slovenskou literaturu naopak zprostředkoval německým čtenářům. Svůj literární talent Zdeněk Svoboda věnoval také sféře populární hudby. Jako písňový textař spolupracoval nejvíce na křesťanských sonzích semaforského jmenovce Luboše Svobody, ale také s Ladislavem Kozderkou v brněnském rozhlasovém orchestru. Rozloučení se konalo v sobotu 27. února v evangelickém kostele ve Zlíně.

(red)

Aktualita: “Žhář” mariánského sloupu odsouzen

Dokončení ze str. 1

Samotný sloup je „urážkou našich předků a naší kultury“ a vrátil vývoj českého národa o dvě stě let zpátky, uvedl také J. Fiala.

Ve své řeči zapojil do případu i současnou pandemickou situaci. „Ten covid, co tady je, je trest za zpupnost, s jakou tu byl ten pomník vztyčen,“ prohlásil také J. Fiala. Podle něj tu virus bude tak dlouho, jak dlouho bude na Staroměstském náměstí sloup stát.

K poškození sloupu došlo 21. 6. 2020, tedy v den výročí popravy sedmadvaceti představitelů stavovského odboje. Podle J. Fialy by proto měl být sloup ve smutečním hávu. „Domnívám se, že jej alespoň tímto způsobem získal,“ komentoval své počínání.

(hb)

Proč se některé věci dějí? J 9,11–41

Dokončení ze str. 1

ti v jeho plánu spásy. I k naší záchraně poslal svého Syna, Ježíše Krista. I kvůli nám Ježíš přišel do tohoto světa. Žil tu s námi, kázal evangelium, zvěstoval svými skutky Boží lásku k nám. Evangelium vypráví, že tehdy se na člověku slepém od narození měly zjevit velké Boží skutky. On a další lidé měli a mají poznat Ježíše jako Krista.

Pán Ježíš onomu člověku tenkrát vrátil zrak. Už to samo o sobě bylo něco velikého a nevídaného. Ovšem Ježíš mu daroval mnohem víc, než jen fyzické uzdravení. On mu dal prohlédnout a spatřit Boží lásku, která se klene nad tímto světem a která se k nám lidem sklání v Pánu Ježíši Kristu. …řekl mu (Ježíš): *„Věříš v Syna člověka?“* Odpověděl: *„A kdo je to, pane, abych v něho uvěřil?“ Ježíš mu řekl: „Vidíš ho; je to ten, kdo s tebou mluví.“*

A nejen jemu dal Ježíš takto prohlédnout, nýbrž i dalším lidem. Určitě mnohým v jeho okolí a pak celým generacím těch, kteří slyší toto evangelium.

Možná, že také v tom, co se nyní děje s námi a se světem se mají zjevit velké Boží skutky. Možná, že skrze to s námi Pán Bůh učiní nějaký div. Abychom prohlédli, abychom začali vidět věci, které jsme dosud vidět nedokázali nebo které jsme v běžném životním koloběhu tak nějak přehlíželi.

Pevně věřím, že nám Pán Bůh dá zvládnout tuto epidemii, že nám pomůže a vyvede nás z toho. Ale možná nejen to. On přece slibuje, že uvidíme věci daleko větší.

Možná právě tato situace přinese uzdravení pro mnoho lidí. Uzdravení jejich životů. Uzdravení jejich vztahů k bližním i uzdravení a obnovení vztahu k Pánu a dárci života. Prohlédnutí a rozpoznání oné síly, která dává celému životu smysl. Přiblížení se k tomu, který náš život utváří a vstupuje do něj. Nalezení Krista, či prohloubení našeho vztahu k němu. Abychom uvěřili v Ježíše jako Krista a abychom skrze tuto víru získali věčný život. Ano, možná bude někdo přiveden k víře, možná bude víra dalších posílena a upevněna…

Proč se některé věci dějí?, ptáme se. Pán Ježíš nás učí, že prvoplánové odpovědi nemusejí být vždycky správné. Zkusme jít na hlubinu. Nechme do naší situace promlouvat Boží slovo. Ptejme se, hledejme a zároveň prosme, aby se i v tom, co nás nyní všechny zasáhlo, zjevily velké skutky Boží. Abychom my i další lidé poznávali Ježíše jako Krista, jako toho, který přišel od Boha. Toho, který vstupuje do našeho života se svou uzdravující a zachraňující mocí.

Lada Kocourková-Prokůpková
farářka CČSH ze Semil, která zemřela 2. 11. 2020 (zkráceno)

Kultura a křesťanství

Anebo kultura a křesťanství? I tak totiž otázku lze postavit a pak najednou vidíme, že z tématu jednoho se vyklubou témata hned dvě. Východiskem k jejich zodpovězení je to, co mají oba tyto pojmy společné. A které, že to jsou otázky? Například co třeba má společné křesťanství s kulturou a co má kultura společného s křesťanstvím. Zodpovězení takto položených otázek sice skýtá na jednu stranu šanci ke vzniku mnohasetstránkové habilitační práce pro aspiranta na profesuru, avšak napsat na toto téma novinový článek, který se bude snažit problematiku zachytit alespoň v základních rysech, je, řekl bych, možná mnohem těžší a může tak docházet – záleží na úhlu pohledu toho kterého čtenáře – ke zkreslení. Proto je nutné jako premisu si u obou otázek vytknout to, že nelze zaměňovat, či dokonce ztotožňovat křesťanství s náboženstvím. Což se nezřídka bohužel stává, zejména v tomto středoevropském prostoru.

Dobře, co tedy lze říci o křesťanství a jeho vztahu ke kultuře? Z historie víme, že jeho šíření a prosazování se dělo velice často naprosto nekulturním způsobem. Což je, dá se říci, velmi jemný eufemismus pro masové vyvražďování, pálení knih i lidí, ničení uměleckých děl a další nechutnosti a zvěrstva. Dělo se tak ve jménu té jediné možné, pravé (z hlediska „šiřitele“) víry, v tomto případě víry křesťanské. Historicky vzato – dělo se tak zcela nedávno a činili tak ti, kteří se za křesťany označovali, avšak se skutečným křesťanstvím, Kristovým učením, neměli společného zhola nic. Snad jen to, že těmito „hlasateli pravdy jediné“ bylo používáno jako zástěrka pro páchání hanebností. Takový ale bývá osud i jiných idejí, pokud se jich člověk zmocní a přetvoří na ideologii, ze které se stane nástroj k ovládnutí člověka a manipulaci s ním. To však už s kulturou nemá společného vůbec nic a dělo se tak proto, že u převážné, dá se říci, že drtivé většiny takovýchto šiřitelů „víry pravé“, byla kulturní úroveň velice nízká. Pokud vůbec nějaká kdy byla. Čímž nemyslím zrovna gramotnost. I velmi sečtělý a vzdělaný člověk se může chovat naprosto nekulturně. Styčné body kultury a křesťanství spočívají – alespoň do značné míry, totiž v jejich základním poslání, jímž by mělo být zušlechťování (kultivace) člověka, jeho morálních vlastností, duševního a duchovního života. Myslím si, že se jedná o úkol, který, byť ne vždy zcela, je realizovatelný – v rámci možných společenských podmínek. Avšak i tyto podmínky lze právě pomocí kultury a křesťanských idejí proměňovat (kultivovat) tak, aby tento svět byl dobrým místem k životu.

Což může být další podnět k promýšlení v rámci daného tématu: zda může být, či alespoň měla by být kultura křesťanská jako svébytné specifikum, pokud po ní chceme něco takového, o čem byla řeč v předchozích řádcích? Ačkoliv se takovéto nálepkování různých uměleckých děl, knih a podobně vžilo, osobně mám s takovouto klasifikací problém. Až příliš často totiž bývá klasifikace zaměňována za kvalifikaci. Zejména tehdy, když například literatura, kde se hojně používá tzv. „náboženské nářečí“ (P. Josef Zvěřina), je považována za kvalitnější než literatura obyčejná, nenáboženská.

„Všechno je jinak“ říkával prý Jehuda ben Becalel, rabi Löw, a já toto úsloví používám všude tam, kde jsem přesvědčen, že danou problematiku je nutno promýšlet do hloubky, kritickým myšlením, a nikoliv prvoplánově a povrchně, jak se ale zhusta děje. On ten prvoplánový přístup, pokud je protkán zmiňovaným „náboženským nářečím“, je totiž dost často kontraproduktivní. Prostě daleko spolehlivěji člověka hledajícího odstraší, než aby zaujal. Co s tím? Jedním z hojně probíraných témat v církvích je už dlouho otázka, proč nám sekulární část společnosti nerozumí.

Zmiňovaný páter Zvěřina za jeden z důvodů označoval právě už ono „náboženské nářečí“ jímž bývá naše mluva, literatura až „prošpikována“. Naši řeč, naše přístupy, je bez diskuse prostě potřeba změnit, oprostit od onoho „náboženského nářečí“. Jak? Jsem přesvědčen, že výtečným nástrojem k tomuto je mimo jiné právě i kultura, kulturní aktivity. A lze to doložit řadou příkladů, kdy právě kulturní aktivity často naprosto nenáboženské, ačkoliv se konají i z iniciativy náboženských obcí či v jejich prostorách, nesmírně přispěly a přispívají u sekulárních vrstev ke změně v nahlížení na církevní společenství i otázky víry.

Moje osobní, v tomto směru více jak třicetiletá zkušenost, a to každopádně kladná, je právě třeba z Liberce (od cyklu Přijďte k nám pobejt až po současné pořady, výstavy i koncerty „Host na faře“). Mnozí ze čtenářů by mohli vyjmenovat desítky a desítky podobných aktivit, které se odehrávají z popudu různých církevních společenství a všude by vám na otázku co jim to přineslo odpověděli, že přinejmenším zlepšení, zkulturnění vzájemných vztahů. A to jak uvnitř společenství, tak vůči veřejnosti.

O vlivu křesťanství na kulturu myslím vskutku nemůže být pochyb. Svědčí o tom bezpočet literárních, hudebních a výtvarných děl vznikajících od počátku křesťanství až po dnešek. Křesťanství neovlivnilo jen zmíněné obory, ale i krajinotvorbu, o čemž svědčí, zejména v zemích Koruny české, množství nádherných církevních staveb, ale i kapliček či „Božích muk“ v krajině. I to, myslím si, lze považovat za jeden ze zásadních přínosů ke kultuře – kultivaci člověka.

Je možné spekulovat o tom, zda a nakolik může kultura ovlivnit (kultivovat?) křesťanské ideje. Zde, přiznávám, trochu tápu. A tak nevím, jestli například zážitek z času pandemie, kdy jsem sledoval televizní přenos katolické mše z Dolní Lutyně, lze k tomuto vztáhnout. Mši sloužil pater Marián Pospěcha a mne zaujal jednak svým osobitým přístupem ale především tím, že jako téma ke svému kázání si vybral pasáž z Erbenovy Kytice. Sledoval jsem jeho promluvu se zatajeným dechem a troufám si tvrdit (možná hereticky), že duchovnější kázání, bez jediné citace z Písma, jsem vlastně už dlouho neslyšel. A bylo v této promluvě všechno, co by mělo naše osobní, někdy až ospalé, klimbající křesťanství slyšet, znát a čím by mělo také být. Možná někdo namítne, a já se o to nemínám přít, protože to je věc úhlu pohledu, zda lze v tomto případě uvažovat, nakolik kultura ovlivnila křesťanství, respektive křesťana a kněze. Ke škodě to rozhodně nebylo. Každopádně to lze považovat za jeden z příkladů, že dobrá kultura, byť na první pohled sekulární, nenáboženská, pro člověka „zvenku“ a stojícího mimo jakékoliv církevní a náboženské struktury, může být duchovně i duševně dost často přínosnější než aktivity protkané „náboženským nářečím.“ Protože ruku v ruce s takovýmto prožitkem je těmto lidem „zvenčí“ i tímto způsobem dávána šance na změnu. Možná pozvolnou, a to ve smýšlení a náhledu na křesťany, víru i křesťanství vůbec. Tito lidé, takto oslovení bez jakéhokoli „náboženského nářečí“, se přece vůbec nemusí stát členy nějaké církve, avšak přinejmenším je zaseto semeno, které bude-li kultivováno, má šanci vzklíčit.

Stanislav Kubín

Původní text psán pro Český zápas, upraveno

Se vzděláním roste víra

Kritická racionalita je pro růst víry zásadním faktorem (jakkoli se neinformovaná část populace pokouší sugerovat opak) a spojení s úctou k životu, díky níž se teprve člověk stává obrazem Stvořitele, je pro růst ve víře odrazovým můstkem. Jako přírodovědec dostávám impulsy pro rozvoj víry prakticky na každém kroku. Projděme si to na vícero příkladech.

Racionalita a demytizace

Pokud je něco pro židovsko-křesťanské paradigma typické, pak je to demytizace světa i člověka jako takového. Jak připomíná Jan Heller, demytizace člověka a Země není (jak se často dezinterpretuje) utilitaristická snaha o kořistnický přístup k biosféře, ale pohled na ni z kriticko-racionálních pozic. Organismy nejsou božstva, ale jednoduše organismy. Podobně abiotické prostředí.

Ovšem racionálně podložené znalosti o nich jsou významným impulsem pro růst víry. O tom ještě dále, ovšem biblický imperativ je jednoznačný: neponecháš ve svém středu věštce či vyvolávače duchů. Už Pentateuch nás výslovně upozorňuje, že víra v jediného Boha, Stvořitele nebe i země, je kategoricky disjunktní s jakoukoli ezoterikou. Nic na tom nemění ani odstrašující příklad "věřících" ochotných vyhledat kartářku či se opřít o horoskop. Vždy si v těchto souvislostech vzpomenu na ThDr. Josefa Jirana, kněze, kterého komunistický režim vyhnal do dlouholetého exilu a který po návratu do rodného Písku opakovaně vystupoval proti povrchní sentimentální zbožnosti, o níž rezolutně prohlašoval, že je projevem primitivismu, avšak ne víry.

Leč nejsem kněz, nýbrž přírodovědec, pojďme ke konkrétním příkladům.

Fyzika, tektonika, biodiverzita

Bohatost životních forem, která je kromě dalších faktorů podmíněna abiotickým prostředím, geologickou stavbou, která je následně plná nik pro množství organismů, je nejen námětem většiny žalmů (speciálně ke Knize žalmů se ještě vrátím), byla nejen inspirací žalmistovi zasazenému do starověké kultury Blízkého východu, nýbrž poskytuje obdobné impulsy i člověku 21. století. Víme-li o podobnostech mikrostruktury minerálů a makrostruktury kosmického prostoru (což samo o sobě ještě impulsem pro růst víry není), pak znalosti tektoniky spolu s ostrovní biogeografií, otázkou endemismu a podobných jevů známých z biologie vedou kromě intelektuálního úžasu nad bohatostí forem života a jejich zranitelnosti k odpovědnosti za svět – která není ničím jiným než pokorou před tváří Stvořitele, jak ji vnímal žalmista ve své době. Vědomí, že nic není na Zemi neomezené a člověk zbavený kontextu etického monoteismu dokáže za krátkou dobu zničit nejen formy života, jejichž evoluce trvala miliony let, ale i mnohem déle se utvářející abiotické prostředí, bez něhož by se ani život nemohl rozvinout do takové bohatosti forem, informovaného a poctivého člověka naplňuje mimořádně hlubokou odpovědností. Zde je základ opravdové víry, nikoli fundamentalistické odmítání vědeckých poznatků – to vede v konečném důsledku k agresivitě, nesnášenlivosti, a pokud není fundamentalistická deformita korigována vzděláním, vede k násilí a krveprolití.

Džungle chudých aneb na rozhraní mezi litosférou a biosférou

Jsem původním vzděláním pedolog, tak mám stále v paměti test znalostí o půdě, který kdysi sestavil můj známý, entomolog Jan Frouz. Nazval v něm půdu džunglí chudých, podle rozmanitosti organismů, které ji obývají, jen nejsou tak patrné jako viditelní obyvatelé džungle. Většina lidí si opravdu neuvědomuje, po čem šlape, přitom tato tenoulinká slupka je plná organismů, které pojí obrovské množství vazeb, a každý neuvážený zásah může vyvolat těžko vratné škody. Můžeme to pozorovat na intenzivních řepkových monokulturách, které mohou vypadat idylicky, ale jsou téměř bez života. Je zapotřebí si všímat i toho, co není na první pohled vidět. Na druhou stranu vidíme v mnoha vojenských újezdech mimořádné biotopy vzácných druhů, čehož důkazem je výskyt listonohů v tankodromech. Vidíme zde, že člověk je schopen v krajině udržovat mimořádnou biodiverzitu, pokud chce. Je to jen na jeho vůli. Na hypotetický deficit ze strany Stvořitele se nelze vymlouvat.

Evoluce, koevoluce a ekologie

Iracionální hysterie kolem poznatků moderní evoluční biologie dokázala u mnoha lidí zastínit význam evolučního stromu života pro opravdu vyspělou víru. Nebudu zde opakovat důvěrně známé věci, to spíš odkážu na kteroukoli monografii Marka Orka Váchy, avšak soustředím se na menší detaily. Sledujeme-li koevoluci obratlovců včetně člověka, víme-li, jakou daný obratlovec obývá niku, a máme-li dostatek znalostí o koevoluci člověka a sudokopytníků, dokážeme i lépe chápat následnou kulturní evoluci halachy starověkého Izraele. V dobách, kdy si člověk nebyl jist svým přežitím v extrémních klimatických podmínkách, musel respektovat životní cykly okolní bioty.

Jiným příkladem, který osvětluje druhou stranu mince – tedy nezodpovědné chování člověka – je plejáda vyhubených druhů, nejmarkantněji je to patrné na příkladu holuba stěhovavého (Ectopistes migratorius). Svého času nesmírně hojný ptačí druh pokládaný za druh s neohrozitelnou populací byl náhle vystaven nikoli snahou přežít (srv. kapitolu z Exodu o křepelkách), ale bezuzdné chamtivosti a neomezené svévoli člověka zmíněnou odpovědnost postrádajícího – a výsledek je všeobecně znám, kdysi hojný ptačí druh byl kompletně vyhuben.

Dnes jsme samozřejmě na úplně jiné kvalitě života, nicméně pokud nemáme život na Zemi zničit, a tím si podříznout větev i pod sebou, stále nám zůstává tentýž morální apel – odpovědnost vůči stvoření, a tím vůči Stvořiteli. Právě z takové odpovědnosti víra roste, nikoli z náboženské blouznivosti či fascinace ezoterikou.

Omyly kolem teodiceje

Kdyby, kdyby, kdyby... touto tezí většinou obhajují militantní antiteisté svou zdánlivou snahu o dobro, když se pozastavují například nad množstvím obětí různých katastrof a pod zdánlivým soucitem se pokoušejí oprávněnost víry relativizovat. Dnes ovšem víme, že za množství "přírodních" katastrof si člověk může sám (záplavy, sucha, další extrémy) a svádět svou vlastní nezodpovědnost na to, že "Stvořitel buď musel být fušer nebo nebýt vůbec" (u vzdělaného člověka 21. století bych nečekal tak zkratovou generalizaci, nicméně vyskytuje se stále hojně), a tam, kde dojdou racionální argumenty, dochází často k neoprávněnému předhazování odpovědnosti na jinou entitu. Pokud někdo použije příklad přírodních katastrof na ospravedlnění vlastního deficitu odpovědnosti a poté je obeznámen s faktem významného podílu člověka, opře se o abiotické prostředí. Typický případ je zdánlivý soucit s oběťmi zemětřesení – na tom se člověk sa-mozřejmě svou aktivitou nepodílí, pouze jej může studovat a předpovídat. Ovšem pokud si položím otázku osudu lidí žijících v seismicky aktivních oblastech, je taktéž na místě položit si otázku, proč tam lidé žijí. Mnohdy proto, že nemají možnost se odstěhovat jinam – a pak je otázka, jak se zachováme my, kteří žijeme v prostředí tektonicky stabilním a mimo Karlovarský kraj jen s minimální seismickou aktivitou. Jsme ochotni přijmout azylanty ze seismicky aktivních oblastí? Nebo tu nechceme nikoho z "nekompatibilních kultur" či "žádné migranty"?

A jsme opět u podstaty věci: pokud je někde chyba, je to opět jen a pouze v nezodpovědném chování nás lidí. Obvyklá alibistická vytáčka, že "toto by Stvořitel musel totálně zfušovat nebo nemohl existovat" tak není ničím jiným než plácnutím do vody. A pokud něco víme o tektonických procesech a horotvorných pochodech, na které navazuje evoluční rozmanitost životních forem (od tropických mlžných lesů až po alpinská společenstva), opět jde o jedno a totéž: odpovědnost člověka za svět. Což je podstatou etického monoteismu obecně.

Kniha žalmů – páteř liturgie i odpovědnosti

Samozřejmě výše uvedené neplatí jen o Knize žalmů, nýbrž o Bibli jako celku – ale žalmy zde přikládám jako příklad v kontextu předchozího. Kdysi při ekumenickém slavení večerních chval připomněl jeden z účastníků význam žalmů nejen v Liturgii hodin, ale v liturgii obecně. Připomněl tehdy, že kdykoli církev pustila žalmy ze zřetele, často její zbožnost upadala do anomálních forem. Svázanost židovské a křesťanské kultury, která se mimo jiné projevuje právě v žalmech, je dalším příkladem podstaty víry. "Když jsi potkal zloděje, běžel jsi s ním a s bezbožníky mívals účast" (Ž 50,18), verš, který se pravidelně opakuje v denní modlitbě církve, ukazuje na základ židovsko-křesťanského paradigmatu: víru, která vychází z reality a je etickým postojem, který další vzdělání může jen rozvinout. Ne nadarmo Židé zdůrazňují, že čas věnovaný modlitbě a čas věnovaný studiu jsou rovnocenné, ba mnohdy je čas věnovaný studiu hodnotnější.

Víra a kultura starověkého vyvoleného národa a vědecká vyspělost moderního Izraele jsou dvě strany téže mince.

Evangelická zpověď

Individuální zpověď je „rodinné stříbro“ katolické církve. Když se řekne „praktikující katolík“, myslí se tím ten, kdo pravidelně nejen přijímá při mši, ale chodí, i když třeba ne tak často, právě ke zpovědi. Dostatek času věnovaného rozjímavému zpytování svědomí před zpovědí usnadňuje ponor do vlastního nitra před Boží tváří. Něco o tom tušil i Plato, který řekl, že v samotném středu duše je cosi, čemu nelze lhát. Vyznání vin ve vztahu kajícník-zpovědník (ať už po staru „do ucha“, nebo moderněji tváří v tvář) může být jedinečným prožitkem, který vrcholí přijetím obřadného slova „Uděluji ti rozhřešení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“. Slavný psychoterapeut minulého století Karl Gustav Jung (syn faráře) říkal, že praktikující katolíci nebývali jeho pacienty – právě díky zpovědi.

Jako evangelíci se zpovídáme společně ve shromáždění při přípravě na večeři Páně (Před spojením večeře Páně se „zpovědí“, která tak může mít charakter až ponuré slavnosti, někteří teologové varují - např. prof. na ETF UK Filipi ve své knize Hostina chudých. Proto vyznání vin, slovo milosti a osvobozující zpěv Gloria bývá v některých sborech součástí úvodu každé liturgie místo zpovědních otázek před večeří Páně. - pozn. christnet)

Může to být prožito silně, zvlášť když nezanedbáme onu rozjímavou individuální přípravu a když se při společném vyznávání bytostně opíráme o přítomnost těch, kteří vyznávají spolu s námi. Zkušenost však učí, že je to vzácné a otec reformace Martin Luther dokonce vícekrát napsal, že individuální zpověď je nutná, i když Písmo ji nikde nenařizuje.

Světová reformace přinesla zásadní kritiku středověké formy zpovědi, která bývala nástrojem ovládání i vydírání věřících. Jan Kalvín dokonce zpověď zprvu zásadně odmítal, až postupně se dopracoval k jejímu přijetí. I pak ovšem zdůrazňoval, že není povinná. Doporučoval ji pouze těm, kteří jsou „vědomím svého hříchu stísněni a ustrašeni do té míry, že se už nemohou obejít bez cizí pomoci“. Do češtiny bylo přeloženo jen první vydání jeho Instituce, obsahující pouze onu kritiku. Když pak po vzniku Českobratrské církve evangelické spojením obou směrů kalvínské křídlo převládlo (naše zbožnost je tak trochu „let na jedno křídlo“), projevují se u nás snahy obnovit zdravou reformační zpovědní praxi slaběji než jinde ve světě. Jsou ale zde.

Touha po zpovědi ožila i v charismatickém hnutí. V domácích skupinkách někteří účastníci prožívali hlubokou mezilidskou důvěrnost, když přiznávali svá provinění, chtěli se „dát všanc“ druhým a přijmout jejich odpuštění. (Snad se tak ještě někde děje, nevím.) Jejich teologové to vyjadřovali biblickou výzvou „choďte ve světle“, chápanou jako „nemějte před sourozenci ve víře tajemství“. Věřím, že tento květ na charismatické větvi křesťanství (který očividně měl svá nebezpečí) přinesl i dobré plody, patří však nejspíš minulosti.

Synod ČCE v roce 2009 přijal teologický materiál o zpovědi, vypracovaný skupinou duchovních. Byl připraven i podrobný návod, jak si při zpovědi počínat. Podle mého názoru by nám prospělo, kdybychom se nad těmito materiály ve sborech alespoň zamýšleli, možná i v dialogu s katolíky. Byl by to i kus praktické ekumeny zdola, která bolestně vázne.

Vyhovět přání po zpovědi člena (i nečlena) sboru patří k normální pracovní náplni evangelického duchovního. Prakticky se taková přání dosud vyjadřují jen vzácně, mimo jiné z pošetilé obavy, „abychom nebyli jako katolíci“. (Psychologicky může být schůdnější obrátit se na duchovního jiného sboru, než je náš vlastní.) Také bych uvítal, kdyby byla tato služba častěji nabízena. Můj zpovědník dbá na liturgickou formu, bere si talár a přes něj fialovou štolu; v okamžiku, kdy ujišťuje kajícníka Kristovým odpuštěním, klade mu ruku na hlavu. Jiní jsou méně formální, ale vždycky jde o něco víc než o “pouhý rozhovor“ (i když – pravda – rozhovor bez obřadnosti může někdy sehrát na cestě víry větší roli než jakýkoli obřad).

Pavel Říčan, psycholog
i pro www.christnet.eu

Být hříšník a silně hřešit, ale ještě pevněji věřit a radovat se v Kristu.
Martin Luther

Závěr:

Jakou církev bych si přál

Karel Flossmann nám při biblických hodinách opakovaně připomínal, že v Písmu má "dost k věření", a tudíž nepotřebuje pro svou víru žádné zvěsti o zázracích či jiné mimořádné události. Dnes je všeobecně známo, že jakmile začne někdo horovat za "zaručeně nadpřirozené poselství", ať už se jedná o různá soukromá zjevení či pohledy různých vizionářů, většinou je zde patologická etiologie a pro víru jsou takovéto "podpory" v drtivé většině kontraproduktivní. Z přírodních věd naopak víme, že největším zázrakem je život sám, život, který v krátké době vyroste z jedné buňky do rozvinutého a složitého organismu, život, který v návaznosti na geologickou strukturu dokáže dojít i ke společenstvům hlubokomořských riftů či hadcové květeny. Přál bych si dožít se opravdu vyspělé církve oproštěné od obsedantního vyhledávání zázraků, církve postavené na úctě k životu ve všech jeho stadiích a formách, jak nám ukázal kupř. Albert Schweitzer. Teologie bývá označována spolu s filosofií za univerzální vědu (podle Anzenbacherova členění), a čím víc bude recipovat poznatky přírodních i společenských věd (které Anzenbacher označuje jako speciální), tím víc to vše povede k jejímu růstu. Teologie samotné i víry.

Tomáš František Bayer
Autor je přírodovědec, pracuje jako technik geofyzikální observatoře. Je externím spolupracovníkem Environmentální sekce Skupiny pro sociální otázky při ČBK, spolupracuje s Environmentální sekcí České křesťanské akademie a sdružením A Rocha.

www.christnet.eu

Spisovatel odsouzený k zapomenutí

Havel Žalanský

(1567, Žalany – 10. března 1621, Praha)



Na okraji Českého středohoří, pár kilometrů od Teplic, na starodávné cestě spojující Prahu se Saskem leží obec Žalany. Archeologové tu nalezli sídliště z mladší doby haštalské 700 – 400 př.n.l. i slovanské pohřebiště z 10. - 11. století.

My bychom však chtěli připomenout, že se tu v roce 1567 narodil a své dětství tu prožil Havel, po svém rodišti se nazývající Žalanský. Nic nám jeho jméno neříká? Nechme se poučit přednáškou prof. Antonína Frinty (1970), z níž jsou další informace. Frinta především píše, že *„jméno tohoto vynikajícího rodáka z kraje ústeckého (dříve litoměřického) bylo po Bílé hoře odsouzeno k zapomenutí a veřejně potlačeno…, knihy Žalanského byly za protireformace na jezuitském indexu, byly odebírány majitelům a páleny….“*. Skutečnost, že se dnes o Havlovi Žalanském téměř neví, jako kdyby potvrzovala, že se protireformační snaha o jeho vytěsnění z historické paměti, povedla.

Paradoxní ovšem je, že právě v době "temna" bylo jeho jméno v Čechách velmi populární. Vždyť při pálení evangelických knih se v písni *„Zapalte kacířské bludy, zkazte pekelné obludy“* zpívalo: *„Hořiž, hořiž Jene Huse, ať nehoří naše duše; hořiž, hořiž Martine Luthere, čert se o tvou duši dere“* a po sloce v níž má hořet Zwingli, Kalvín a Melanchton následuje: *„Hoř i ty Havle Žalanský, zasloužils dvě mastné facky; hořiž, hořiž, Jene Žižka, jak v smůle smažená šiška“*. Jak vidno, nacházel se Žalanský ve společnosti osobností, na které historie rozhodně nezapomněla. Jeho jméno však na dlouhou dobu z povědomí zmizelo a teprve v roce 1825 ho znovu objevil Josef Jungmann pro svou „Historii literatury české“. Do obecného povědomí se však nevrátilo.

Havel Žalanský přišel na svět blízko severní hranice Českého království, v prostředí, které tehdy bylo české a evangelické (podle A. Frinty byly Žalany pokatoličtěny násilím v roce 1651). Pokřtěn byl v kostele v nedaleké Bořislavi a tam také vychodil farní školu. Pak z rodného kraje odešel. Studoval v Praze, kde na univerzitě dosáhl bakalářského titulu. Pak se věnoval studiu teologie v anhaltském Zerbstu. Dosáhl výborného humanistického vzdělání a byl v Zerbstu ordinován ke kazatelské službě. Po návratu do vlasti působil jako farář církve podobojí v Jičíně (kde se oženil), ve Starém Bydžově, Ledči na Sázavou a od roku 1602 v chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře. Zde začaly vycházet tiskem jeho literární práce. V roce 1609, po vymožení majestátu na náboženskou svobodu českými stavy, byl přizván k reorganizaci církevní správy vykonávané tzv. dolní konzistoří, tedy těch, kteří se hlásili k České konfesi z roku 1575. V roce 1610 se stal farářem v kostele sv. Jiljí na Starém Městě pražském. Už studium v Zerbstu jej zřejmě nasměrovalo k tomu, že se přiklonil spíše k reformovanému vyznání, což v domácím prostředí vedlo k dobrým vztahům s Jednotou bratrskou. Ke dvoustému výročí upálení Mistra Jana Husa kázal v Betlémské kapli, která v té době patřila Jednotě.

V době, kdy došlo k bitvě na Bílé hoře, už byl velmi vážně nemocen a 10. března 1621 v Praze zemřel. Citujme ještě jednou prof. Frintu: *„Dostalo se mu ještě čestného pohřbu v kryptě jeho kostela, ale za nastalého zuření protireformačního nový katolický farář Ctibor Kotva, který v chrámu týnském zneuctil hrob Rokycanův, poštval r. 1623 luzu jezuity zfanatizovanou, která kosti Žalanského z rakve vyházela na ulici jako kořist psům.“*

Havel Žalanský používající i jméno **Phaeton** byl nejen horlivým kazatelem Slova Božího, ale díky svému humanistickému vzdělání se stal významným spisovatelem. Psal práce teologické, historické, obecně vzdělavatelné i moralistní. Řadu z nich lze v dnešní době najít v elektronické podobě na internetu. Prochází-li jimi zběžně i nezasvěcený čtenář, zaujme ho autorův odpor ke všem možným pověrám (ještě v dalších stoletích přetrvávajícím) a dalo by se říci i z dnešního pohledu mnohý sympatický náhled na život. Žalanského spisů je známo 26 a u dalších 18 je jeho autorství sporné. Protože patřily mezi ty, které byly za protireformace neúprosně ničeny, známe některé jen z názvů v Indexu knih zakázaných. Tajní evangelíci si je opisovali a někteří si je brali do exilu. V roce 1724 vydal známý Václav Klejch v Žitavě Žalanského *„Knížku o ctnosti anjelské“*. Slovenští evangelíci vydávali jeho knihy ještě na začátku 20. století. Kuriózní je, že když se v roce 1869 emancipující se Češi rozhodli slavit údajné 400. výročí Husova narození, neměli vlastně nic, co by bylo pro tuto příležitost použitelné ke knižnímu vydání. Sáhli proto k Žalanského kázání z roku 1619 a nakladatel Kobr ho vydal pod názvem *„Hus a Jeronym: mučenníci pro pravdu; ke cti a slávě pětistyleté památky narození velikého mučenníka našeho Jana Husa opět na světlo vydáno“*. Pro značný zájem vyšlo v roce 1873 druhé vydání.

Profesor Antonín Frinta se pokusil osobně v roce 1967 působit v Žalanech k obnovení památky jejich nejslavnějšího rodáka. Na jeho podnět, v roce 400. výročí narození Havla Žalanského, rozhodl Místní národní výbor, že po něm pojmenují základní školu, na níž umístí i pamětní desku. Nikdy k tomu nedošlo. Nutno ovšem dodat, že se žalanští postarali o to, že má na návsi pomník. Na podstavci stojí metrová busta Havla Žalanského z hořického pískovce od sochaře Jana Zhoře. Je to zřejmě jediná připomínka významného předbělohorského humanisty ve veřejném prostoru České republiky. Neměli bychom na něj zapomínat, zvláště srovnáme-li jeho dílo s tím, co bylo tištěno v Čechách ve zbytku 17. a v 18. století.

Jan Bistranin

Obdarováni smysly



Ucho, které slyší, a oko, které vidí, obojí učinil Hospodin (Př 20,12).

To je starozákonní biblický citát v „Heslech Jednoty bratrské“ pro den 11. října 2020. Je z knihy Přísloví a prostě oceňuje dva podivuhodné smysly, bez nichž se těžko obejdeme: ztráta jednoho nebo i obou znamená velké osamění a izolaci od světa a lidí. Je tu vyzdviženo, že tyto podivuhodné schopnosti člověka i tvorů jsou Božím dílem.

Odborníci tvrdí, že lidský **SLUCH** je v porovnání s tímto smyslem některých živočichů na velmi nízké úrovni. Intenzita zvuků se udává v hertzech – Hz (fyzikální jednotka frekvence, tj počtu dějů, v případě zvuku kmitů za sekundu). Velmi dobrý lidský sluch, který se stářím neodvolatelně slábne, vnímá zvuky do 20000 Hz. Delfíni se ozývají zvuky do 160000 Hz, tedy i v oblasti ultrazvuků, které my už nevnímáme. Netopýři slyší ještě víc, do 210000 Hz. Představují je však některé můry, tedy jejich hlavní potrava, které vnímají zvuky do 300000 Hz, a zaměří tedy netopýry dřív, než oni je. Netopýři používají svého sluchu k tzv. echolokaci: vysílají krátké zvuky a vnímají jejich odraz. Slouží jim to k orientaci v terénu i k lovu létajícího hmyzu.

Naše sluchové schopnosti jsou srovnatelné s ptáky. Nejlépe na tom jsou mezi nimi dravci, zvláště v noci lovící sovy: jejich sluch je srovnatelný s naším, ale navíc je prostorový, vnímají vzdálenost a umístění zdroje, třeba myšího písknutí. Mezi savci patříme mezi nahluchlé. Šimpanz vnímá zvuky do frekvence 30000 Hz, kůň až 40000 Hz, vlci a psi do 50000 Hz a k tomu dovedou zdroj zvuku v prostoru daleko lépe zaměřit než člověk. Ježci vnímají vibraci do 60000 Hz, kočky až 70000 Hz. Ryby, obojživelníci (žáby, mloci) a plazi mají naopak méně dokonalý sluch. Dokonce hadi jsou úplně hluší a vnímají jen otřesy okolí. (Informace podle Jany Dvořákové na internetu).

Pro nás nejdůležitějším smyslem je **ZRAK**, vnímáme jím asi 80 % informací o světě kolem nás. Lidské oko je velmi citlivé a přesné. Také někteří živočichové mají stejně dobrý, ba ještě lepší zrak, ale může se v něčem od našeho lišit. Oči člověka, ale i primátů (lidoopi, opice) rozlišují tři základní barvy, modrou, zelenou a červenou, a jejich kombinace čili v podstatě všecky barvy. Většina savců vnímá jenom dvě základní barvy: modrou a žlutou. Takže váš pes nezná barvu červenou. Lépe, než lidé vidí barvy ptáci a plazi, vnímají i ultrafialovou oblast. Důležité je také umístění očí. Obě oči v ploše obličeje, jak to máme my nebo třeba kočky, dávají prostorové vidění, vnímají tedy i vzdálenosti. Oči po stranách hlavy, jako třeba u koní, obsáhnou zato široké okolí a umožňují dřív zmerčit nepřítele.





Šelmy, zvláště kočky vidí dobře i za šera. Hlavní výbavou pro tuto schopnost je vrstva buněk za sítnicí, která odráží světlo zpět do oka, takže projde dvakrát citlivou vrstvou. Pozná se to podle toho, že jejich oči za tmy zeleně světélkují. Ptáci, zvláště dravci mají mnohem ostřejší vidění než my, zpozorují třeba myš z výšky mnoha metrů. Mají totiž v očích mnohem víc světločivných buněk: člověk asi 160000 na čtvereční milimetr, dravý pták asi milion. (Informace podle Zdenky Martinové na internetu).

Co se týká **ČICHU**, nemůžeme mnohým živočichům konkurovat. Snad nejlépe vyvinutý ho mají vlci a psi. Nerozčilujte se nad svým mazlíčkem, že všecko a všude očichává. Je to pro něj obrovský zdroj informací. Skvělého čichu psů využívají stopaři a záchránáři. Lépe, než my jsou na tom s povoněním všecky šelmy včetně mořských žraloků, ale dokonce prý i motýli! Psovité šelmy mají asi padesátkrát víc čichových buněk než člověk, k tomu rozprostřených na velké a stále vlhké ploše dýchacího ústrojí. Mezi ptáky je nejlepším „čmuchalem“ nelétavý australský kiwi. Plazi mají čichové buňky na rozeklaném jazyku a v ústní dutině. Proto pořád šmejdí jazykem, vlastně očichávají, kde by bylo něco k snědku.

Pokud dobře slyšíme a vidíme, je to důvod k vděčnosti. My staří nebo nějak postižení s užitkem přijímáme vynálezy stále dokonalejších pomůcek. Já osobně bych se už neobešel bez sluchátka alespoň v jednom uchu. A vím, že se objevují přístrojky stále dokonalejší, ale ovšem i dražší. Co se týká zraku, nebýt operace umělých čoček, byl bych patrně úplný slepec nebo bych nosil brýle připomínající dvě lupy. Už před lety se mně v pravém oku vytvořil úplný šedý zákal, jako mléčné sklo. Okulistka v Praze mě ochotně operovala a záhy také počínající zákal v oku levém. Viděl jsem stále lépe. Když mě po nějaké době kontrolovala oční lékařka v Náchodě, byla překvapena výsledkem a ptala se: „Kdo vám to dělal?“. Na moji odpověď reagovala: „No jo, paní docentka Růžičková!“ Považuji to za zázrak, jemuž položil základ český profesor Otto Wichterle vynálezem optické umělé hmoty, která vstřebává vodu. Moje umělé čočky mně umožňují vidět dobře na dálku i číst už po řadu let. Nechápu to, umělá čočka v oku už přece nepodléhá akomodaci, nemůže se zaostřovat.

V citovaném Hesle Jednoty bratrské byl také novozákonní citát. Ježíš řekl: *Blažené vaše oči, že vidí, i vaše uši, že slyší* (Mt 13,16). Můžeme to považovat za výzvu k vděčnosti za drahocenné smysly.

Ježíš však používá naše darované schopnosti jako příměr k duchovnímu prozření a pochopení toho, že pro „vidící a slyšící“ se otevírá vstup do Boží blízkosti. Tentokrát se nejedná o to, co můžeme teď slyšet a vidět kolem sebe, ale toho, co pro nás Bůh v Kristu připravil teď i na věky.

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Evangelický týdeník Kostnické jiskry

rejstřík ročníku 105 (2020)

Aktualita (A), Z církví doma i ve světě (CDS), Poselství k neděli (PO), Novinka (NO), Reakce čtenářů (RČ), K diskusi (KD), Recenze (RE), Článek v příloze (PŘ), Básně (B)

Bartošek Josef – Hospodin se sklonil i k Nebúkadnesarovi (Daniel 3,32) **(PO)** 34
Bastlová Helena – Církev československá husitská se za Jana Žižku nestydí 25
- Husitský král: 600 let od narození 13
- Ke 100. výročí CČSH **(PŘ 2)** 20/21
- Kniha mého srdce 5
- Kým je pro Čechy Marie Terezie? 29
- Lidé milují poutě aneb Baroko se vrací 16
- Mariánský sloup: Kdo vyhrál a kdo prohrál? 4
- Nekopejte do Aloise Jiráska! 9
- Prezident Osvoboditel Tomáš Garrigue Masaryk (7. března 1850 – 14. září 1937) 7/8
- Představitelka prosté biblické víry Jiřina Kubíková (8. února 1930 – 6. února 2020) 6
- Smír na Staroměstském náměstí? 19
- Světový den modliteb letos podpoří Zimbabwe . . . 6
- Vzpomínka na 27. představitelů stavovského odboje letos jinak 17
- Zničil nám virus národní tradice? 26
Bistranin Jan – Dobrý nápad 7/8
- Pražský kostel Šimona a Judy mění majitele **(CDS)** 15
- Výjimečnost rodu Mundilů 2
- Výročí Bílé hory a naše televize 34
- 400 let od tragické bitvy na Bílé hoře **(PŘ 3)** . . . 22/23
Blažek Mojmír – Co je člověk? (Žalm 8,7) **(PO)** 18
Boháč Filip – *Pavel Hošek: Sloužím tajnému ohni* **(RE)** 22/23
Budzáková Eva – Advent očekávající, očekávaný, rozvolněný? . 34
- Epidemiologické překvapení aneb... 14
- Jestli tady existuje Bůůůůh! 2
- Jsou různá loučení 34
- Leden bez ledu? 3
- Na Veselce se vyznáme jako doma 26
- Příroda nerespekt. 15
Bühler Jürgen – Na Boží lid je třeba se dívat z Boží perspektivy 14
Bureš Miloslav– Otvírání studánek **(B)** 17
Butta Tomáš – Bůh odhaluje hlubiny a skryté věci (Daniel 2,22) **(PO)** 1
Cejp Tomáš – Neposlušnost (1 S 15,22) **(PO)** 28
Coufal Pavel – Po zaslouženém trestu dává Hospodin své požehnání (Jeremjáš 30,20) **(PO)** 6
Čáp Pavel – Sborník Exulanti, vyhnanci a uprchlíci **(NO)** 13
- Střípky o sborníku Exulanti, vyhnanci a uprchlíci 2. díl 14
Černý Pavel – Bůh miluje život a rád odpouští (Ezechiel 18,27) **(PO)** 2
- K 399. výročí popravy 27. představitelů stavovského odboje 20/21
- Krásný zážitek s poslanecké sněmovny **(CDS)** . . . 10
- Mariánský sloup dál dělí společnost a církev 5
- Očista řeči a symbolů 6
- *Rob Bell: Láska vítězí* **(NO)** 36/37
Českobratrský farní sbor ČCE Česká Třebová – Instalace v České Třebové **(A)** 29
Čmelík Pavel – Velikost Hospodina a malost lidských model (Jeremjáš 10,6) **(PO)** 35
ČTK – Černohorský parlament přijal kontroverzní zákon bez opozice **(CDS)** 1
- Červená středa připomněla pronásledování pro víru **(CDS)** 35
- Do Rady ČRo byl zvolen Josef Netušil, zaměstnanec odboru komunikace pražského arcibiskupství **(CDS)** 28
- Chvaletice si převzaly klíče od Evangelického kostela **(CDS)** 10
- Jednota bratrská chce v Hejnicích otevřít střední školu (**CDS)** 20/21
- Lidé možná budou při sčítání lidu opět vyplňovat údaje o náboženství **(CDS)** 6
- Otevřené další stanové městečko pro lidi bez přístřeší **(CDS)** 12
- V bratislavském kostele lze přispívat i bezhotovostně **(CDS)** 1
- V Holešově se chystá odhalení... **(CDS)** 29
- Vánoční strom svítí i v Betlémě 36/37
- Ve švédské církvi ženy v roli kněží poprvé přečíslily muže **(CDS)** 22/23
- Vedení Ruské pravoslavné církve vyměnilo hlavu běloruské církve **(CDS)** 24
- Zemřel velmistr Řádu maltézských rytířů Dalla Torre **(CDS)** 15
Diakonie ČCE – Ekumenická slavnost podpořila sbírku pro ohrožené děti na Ukrajině **(CDS)** 34
Drápal Dan – Hledání identity 32
- Kvóty, volný obchod a EU 24
- Násilí na ženách a oblékání 10
- O pronásledovaných křesťanech 29
Ehmig Spiridion Dušan – Jaký jsem kazatel? 7/8
- Jděte, ať lidé vidí, jak žijete 33
- Jednoduchost Božího jednání ve světě pobuřuje . . . 13
- Milost žít v konkrétnosti Božího tajemství 36/37
- Není jiného Boha. . . *(podle Miloslava Hájka)* 29
- Neuveď nás v pokušení 19
- Pán nás volá *(Meditace římského biskupa Františka)* . . . 14
- Potřebujeme Boží slovo, lásku, odpuštění... 11
- Zbav nás od Zlého 22/23
Eminger Zdeněk A. – I tady žije církev 1-2
- O křesťanství, zemřelých a křesťanském ateismu . . . 32
ERC – Ekumenická rada církví zvolila... **(CDS)** 35
- Na Bílé hoře byl odhalen smírčí kříž **(A)** 33
Evangelická teologická fakulta UK – Zemřel Prof. ThDr. Petr Pokorný, DrSc.,dr.h.c. *(Oficiální nekrolog)*. 4
Farní sbor ČCE v České Třebové – Za bratrem farářem *Jaroslavem Nečasem* (+26.7.2020) . . 24
Farský Karel, 1921 – Duše 3
Gricyk Oleg – *K článku Davida Nováka „Žena ať ve shromáždění mlčí?!“* (ET-KJ č. 35/2019) **(KD)** 2
- Moje nevyřešené obavy z COVID-19 a nařízení vlády **(KD)** 11
Grulich Petr – Jak jsem špatně kázal 15
- Ježíšova slova na rozloučenou 6
- Tunelovaný Ježíš 7/8
- Znamení doby 11
Grulich Tomáš – Hospodin je svému lidu světlem (Izajáš 60,2) **(PO)** 12
Hájek Blahoslav – Kniha o Žižkovi 20/21
- Odkaz profesora Kováka 9
- Vzpomínka na Ladislava Hejdánka 16
Hallerová Ludmila – Dědeček a vnuk 17
Halík Tomáš – Pseudonáboženství F – příklad náboženské patologie 34
Hanychová Alžběta – Posel bez vhodných předpokladů (Ámos 7,14-15) **(PO)** 29
- Zvedejte se – navzájem! 25
(hb) – Baroko se na Staroměstské náměstí vrátilo 22/23
- Církev čs. husitská si na nového patriarchu musí počkat **(A)** 8
- Ke 100. výročí Církve československé husitské . . . 3
- Ke 100. výročí vzniku CČSH **(A)** 17
- Ke 400. výročí bitvy na Bílé hoře znovu Mariánský sloup? **(A)** 3
- Nejohroženější skupina – bezdomovci? **(A)** 11
- Novoroční ekumenická slavnost 2020 **(A)** 1
- Před 150 lety zemřel Karel Jaromír Erben 34
- Smírčí kříž na Bílé hoře **(A)** 25
- Spisovatel, básník, písničkář laskavého srdce Václav Žďárský (26.11.1951 – 24.1.2020) 5
- Státní svátek se letos slavil virtuálně **(A)** 30/31
- Zázračného zachránce před Švédy má i Brno **(A)** . . . 24
Hlas mučedníků – Čína: Křesťanka zadržena kvůli „nezákonnému podnikání“ **(CDS)** 32
- Kuba: Stržení křesťanské modlitebny **(CDS)** 34
- Pastor vyzván, aby přestal pořádat bohoslužby **(CDS)** 34
Hlavsová Iva – Jako letní sníh **(PŘ 4)** 30/31
Hošek Pavel – Co nás učí barvy podzimu 28
- Jistota církve 25
- Spiritualita bramborového guláše 27
Hradský Pavel – Věříme v mocného Hospodina (Žalm 89,10) **(PO)** 3
Hroboň Ján – Bohu žáden div nie je nemožný (Jeremjáš 32,14-17) **(PO)** 25
Hromádka Josef – K výročí Jana Amose Komenského – muže touhy a naděje v labyrintu světa **(PŘ 4)** . . . 30/31
- Pravidla pastýřské služby 28
- Radost a smutek Vánoc 2020 . . . . . 36/37
Hronek Miloslav – Vyznání **(B)** 12
http://pitcr.cz – Covid-19 v České republice: Můžeme se rozhodnout **(A)** 10
Hübner Miloš – Cena pravdy 3
- Logický a rozhodující krok 5
Chlápek Petr – „Požehná bojícím se Hospodina . . .“ (Žalm 115,13-15) **(PO)** 33
Chmela Josef – Čtete Korán? 3
Chytil Tomáš – „Kdo se slitovává nad ubožákem, ctí Boha“ (Přísloví 14,31) **(PO)** 20/21
info@ea.cz nebo www.ea.cz – Česká evangelikální aliance plánuje uspořádání Evangelikálního fóra 2021 **(CDS)** 35
Internet – Izrael a Arabové **(CDS)** 27
Jackanič Jan – Bůh nemlčí (1 Samuelova 10,7) **(PO)** 14
Jalušková Hana – Heslo na rok 2020 1
Jandovský Filip – Jsme stvořeni k užitečnému životu (Přísloví 20,12) **(PO)** 27
Javornický Pavel – Bouře na jezeře? 25
- Cesty a návraty (John Stott) 14
- „Čtyři kola křesťanova automobilu“ 19-24
- Dary od Indiánů 28
- Dokud nás smrt nerozdělí 30/31
- Jak ovlivnit okolí 3
- Je třeba mít společenství? 16
- Mimikry – přetvářka v přírodě 10
- Moudří jsou jen lidé? 18
- Neobvyklé vztahy 27
- Parazitismus – život na úkor druhého 9
- Přijímat a přinášet 2
- Skvělí rodiče 13
- Stavíme si hnízda 5
- Svět bez dravců? 29
- Symbióza – životní spolupráce 6
- Umění se vrátit 15
- Vánoční přání z Orlických hor **(A)** 36/37
- Velký třesk 4
- Věrni člověku 32
KaTyd – Římskokatolická církev slaví 50 let české bohoslužby **(CDS)** 5
Kaczmarczyk Stanislav – Cesta, pravda i život 18
- Dvě triumfální vítězství Krista 15
- Ježíš – střed dějin 1
- K jubileu Jana Amose Komenského 32
- Koronavirus – Boží signál? 13
- Kristína Royová 33-35
- Naděje – otevřené okno do Božího království 35
- Proč se český národ neřídí radami Komenského? . . . 10
- Proměna člověka v nové stvoření 11
- Tajemství umírání 33-34
Kaďůrková Milada – Idea nenásilného odporování zlu a český myslitel Petr Chelčický 27
- 100. výročí narození Vlastimila Brodského 35
Kaleb – Rozjímání nad knihou Rút 13
Kaleta Bronislav – Dar Božího potěšení 9
Kantor Jan – Bude do roku 2030 léto na severním pólu bez ledu? – Aneb seznam špatných zpráv (ET-KJ 5/2020) **(KD) (RČ)** 9,20/21
(kar) – Zastánce práva šaria u nás souzen **(CDS)** 3
Kašper Jan – *František Halas – Konec podzimu* **(B)** 33
- *Jan Neruda – Ukolébavka vánoční* **(B) (PŘ 5)** 36/37
- *Miroslav Florian – Září* **(B)** 26
- Navzdory koronaviru **(A)** 35
- Očekávání příchodu 35
- S Ježíšem by se domluvil řecky *(Petr Pokorný 21.4.1933 – 18.1.2020)* 4
- Zastavení s jubilantem *(Karel Čapek 9.leden1890 – 25. prosinec 1938)* 4
- Ke 130. výročí narození – *Karel Čapek: Boj, zápas* 2
Klas Jan – „Odpovědi na naše volání k Hospodinu“ (Žalm 4,2) **(PO)** 5
Klimešová Daniela – S čím přistupujeme před Hospodina? (Micheáš 6,8) **(PO)** 32
Klobása Ludvík – Poselství velikonočních svátků 12
- Za Květoslavou Pfannovou 18
Kočnar Jan – Vězeňský ex-kaplan vzpomíná **(PŘ 5)** 36/37
- Za šedivou branou 4
Kopecká Martina Viktorie – Hospodin své věrné chrání (Žalm 121,7) **(PO)**. 24
Korčák Tomáš – *Evoluce, nebo stvoření? – Josef Potoček: Mýtus evoluce* **(RE)** 25
Kraus Ivo – Bubliny 3
- Čekání na záblesk 24
- Jsme společensky potřební? 33
- Letničtí a tradicionalisté 16
- Nový druh hazardu 9
- Syndrom akutní potřeby peněz 17
- Všechno je možné? 2
Křížová Jana – Oslovuje to „běda“ i nás? (Izajáš 5,8) **(PO)**. 16
Kvasnička Jan – *Reakce na reakci „Žena ať ve shromáždění mlčí“* (ET-KJ č. 2/2020) **(KD)** 6
Lesegretain Claire (překl. Boháčová Kristýna) – V Turecku obvinili z terorismu kněze, který údajně jen rozdával chléb **(CDS)** 7/8
Litomiský Miroslav – 600 let od bitvy na Vyšehradě 30/31
Macek Petr – Reakce na článek ET-KJ č. 11 (*„Moje nevyřešené obavy . . .“*) **(KD)** 15

Máhrik Tibor – Bázeň před Bohem (Genesis 39,9) **(PO)** . . . 30/31
Mach Otakar – Mariánský sloup, a co bude dál? Cui bono? . . 18
Matoulek Václav – Nevěřím svým očím *(reakce na vydání Pracovního listu č. 1 Ekumenickou komisí pro české církevní dějiny 17. století)* **(KD)** 20/21
Matulík Bronislav – Zpívejte novou píseň (Žalm 98,1-2) **(PO)** . . 26
Maxa David – Otevření nové synagogy v Praze 28
Melmuk Petr – Aktuálnost problematiky tzv. Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze v 21. stol 7/8
Meň Alexandr – Křesťanství 25-29
- Základní principy křesťanství podle slova Božího . . . 15
(mj) – *Jindra Martin – Sladkowski Marcel: Biografický slovník Církve československé husitské* **(NO)** 32
(mk) – My čekáme. 35
Mrázková Olga – Ale je Bůh v nebesích... (Daniel 2,28) **(PO)** . . . 10
(naina) – Nová Husova zvonička Dobré vůle **(CDS)** 20/21
Naimanová Alena – Jiný advent 35
- Jiný Advent II 36/37
- Novinky z Rychnova nad Kněžnou **(A)** 22/23
- O vánočních hrách **(PŘ 5)** 36/37
Nečas Jaroslav – Čas a rodina víry 16
- Dojmy z kremace *(Z deníku faráře)* 32
- Duch mírnosti 20/21
- Důležitost milosti shůry 15
- Etické důsledky křtu 6
- Místní svéráz *(Z deníku faráře)* 34
- Následování 10
- Nevšední pohřeb *(Z deníku faráře)* 30/31
- Pokyny k milování života 2
- Proměny zbožnosti 18
- Přelom roku 1
- Svobodné vydechnutí 17
- Varhany a slejvák *(Z deníku faráře)* 33
- Vzetí vzhůru 5
- Z deníku faráře 29
- Zázrak 9
Nečas Jiří – Kázat je sloveso předmětné 3
- Inspirace koronavirem 36/37
- Od koronaviru ke klimatu 33
- Poznávejme Boží dílo! 18
- VIP 17
- V koronavirovém zajetí 12
Nerková Delicie – Co na Nový rok aneb Narozeniny 2
- Den lenosti aneb zastaveníčko 33
- Červen 17
- Chvála za časů Corony 12
- Listopad 30/31
- O hrdinech, březnu za kamny a také v blátě 7/8
- O chlebu, nádražích a návratech 22/23
- O masopustu a nových věcech 6
- O památníku, prorocích a zpěvu 11
- O veverkách, marnosti a krásném javoru 27
- O včelách, radosti a oslavách 14
- O škole, vzdělání a kolečkách v hlavě 24
- Tváře 12
- Všude je ticho a nikdo nemluví 11
Noble Ivana – Zvěst o vzkříšeném Pánu 12
Novák David – Duchovní růst 28
- Naděje nikoli výkon 12
- Palmová neděle 11
- Vánoční příběh, srovnání Mojžíš – Ježíš **(PŘ 5)** . . 36/37
- Vzkříšení jako bláznivá zvěst 12
- Vztah s Bohem 26
- Zachariáš a Alžběta 36/37
Nývltová Rut – Dr.h.c. Ján Valach, slovenský varhaník, dirigent a skladatel (22.září 1925 – 20.listopadu. 2019) 4
Pechanec Pavel – Nechť nakloní naše srdce k sobě . . . (1 Královská 8,58) **(PO)** 15
Pěnička J. – Koróna vzniká odstíněním od Slunce 13
Plotěná Marie – Co s tím? 10
- Cukr a beach 35
Plzáková Elen – Jak přijít k moudrosti (1 Kr 3,11-12) **(PO)** 9
Procházka Pavel – Sto let Evangelické církve metodistické v Československu 27
Procházka Tomáš a Smolová-Marcinková Jana – Projekt „Klatovské varhany" na křižovatce 16
Ptáček Josef *(podklady)* – Bratr farář Frydrych odešel ke svému Pánu 10
RaVat – Epidemie migranty neodrazuje – naopak **(CDS)** 11
- Mafie se chopila příležitosti... **(CDS)** 18
- Singapurská arcidiecéze nesouhlasí... **(CDS)** 16
RC Monitor – Listopadová nedělní shromáždění u Mariánského sloupu... **(CDS)** 32
(red) – Mezi největší pronásledovatele křesťanů se zařadila Indie **(CDS)** 10
- Mezinárodní modlitební mírové setkání v Římě **(CDS)** 30/31
- Na budově věznice v Leopoldově byla odhalena deska biskupu Gojdičovi 17
- Neobvyklá událost v Thajsku **(A)** 27
- Noc otevřených kostelů 2020... **(CDS)** 15
- Papež František a egyptský imám Ahmed Al Tajíb potvrdili společné úmysly **(A)** 34
- Setkání křesťanů proběhne ve Štýrském Hradci 6
- Slavnostní setkání ke 100. výročí CČSH **(CDS)** . . . 24
- Slovenská prezidentka se setkala... **(A)** 2
- Sto let první ústavy... **(A)** 9
- Turínské plátno poprvé přezkoumal... **(A)** 7/8
- Týden modliteb za jednotu křesťanů 2020 **(CDS)** 2
- Výstava fotografa Jindřicha Štreita... **(CDS)** 24
- Zemřel filosof Ladislav Hejdánek 14
Rybář Jan – Člověk míní, Pán Bůh mění 22/23
Rybín Pavel – Chválit Hospodina 35
- Modlitba mění naše srdce 34
- Prosby z hlubin lidského zápasu . . . . . 7/8 -10
- Prorocké vzhlížení k Hospodinu 15-25
- Úžasná zvěst evangelia 30/31
- Život v síle Ducha svatého 32
Ridzoňová Lenka – V shromáždění dobrořečte... (Žalm 68,27) **(PO)** 11
Sbor Církve bratrské Vsetín – Dopis z Turecka 2
Schilla František – Kunderovská korektura 2020 29
- Masarykovská korektura 2020 24
- Modlit se po Osvětimi. . . *(Zemřel J. B. Metz)* 1
- Nemoc k smrti 2020 32
- Nezavážeš úst. 12
- Penězoměnci v chrámu? 1
- Prorok ve vlasti 2020 26
- Společná inspirace 34
- Študáci a kantoři dříve a dnes 6
- Výpravy pro krásu – Zemřel Christophe 14
Schneider Jan – Husova „třetí cesta"... 19
Schwarz Jan – Chvála lži 7/8
- Velikonoční spiknutí 12
Schwarzbach Erik – Bude do roku 2030 léto... bez ledu? 5
- Reakce na Jana Kantora (ET-KJ č. 20/21) **(KD)** 24
Soukup Miroslav – Vyjádření VERITAS *(k Malému slovníku českých nekatolických náboženských osobností . . .)* 13
spolecnyhlas@gmail.com – Společný hlas křesťanů, Židů a muslimů k problematice eutanazie 1
Strádal Jaromír – Když jsme byli ponížení, rozpomněl se na nás (Žalm 136,23) **(PO)** 22/23
Šanda Martin – Výzva ke smíření a odpuštění? Proč? K čemu? 30/31
Šoltys Petr – Představujeme firmu OZVUK 10
Šourek Michal – Hospodin odpovídá na naše modlitby (Jonáš 2,3) **(PO)** 13
Štěříková Edita – Sloup národní tragédie... 15
Šusták Marian – Bůh dílo svých rukou neopouští 24
- Bůh na nás nezapomíná, ví o nás 17
- Hospodin je spravedlivý 19
- Kde je náš Bůh? 18
- Nic není definitivní? 19
- Podobenství o rozsévači 27
- Pokušení na poušti 26
- Povzbuzení z Písma – Pán mě ve zlý den... 13
- Přijmout Ducha Božího 16
- Všichni se oblečte v pokoru 28
Trnka Jan – Alexandr Meň (1935 – 1990) 14
- Dánský překlad Nového zákona 2020 16
- Hannah (NO) 5
- O vykoupení 16
- Pravoslavný kněz Alexandr Meň odpovídá 14
- Život v pravdě 30/31
Trusina Tomáš – Jak rozumíme spáse? (Žalm 106,1-23) **(PO)** . . . 19
Vaše Eva – Tajemství Božího života v nás 36/37
Veselý Josef – Změna při křtu nemluvňat 17
Veverková Kamila – Lide Boží, chval a raduj se z něho! (Žalm 40,17) **(PO)** 36/37
Věroučná komise CČSH – Církev a společnost *(Slovo ke 100. výročí Církve československé husitské).* . . . 3
Vik Bohuslav – Americký průkopník ekumenismu John Raleich Mott (25.5.1865 – 31.1.1955) 3
- Augsburské vyznání 1530 . . . . . 20/21
- Církevní otec Jeroným (340/347 – 30.9.420) 26
- Český historik Kamil Krofta (17.7.1876–16.8.1945) 22/23
- Český renesanční tiskař Jiří Melantrich z Aventina (asi 1511–19.11.1580) . . 32
- Francouzský kazatel Antonie Court (27.3.1696 – 13.6.1760) 18
- *Jan Hábl: Lidskost není docela ztracena* **(NO)** 4
- *Josef Prokeš: Pán se stará* **(NO)** 33
-Německý evangelický farář, spisovatel a básník Albrecht Goes (22.3.1908 – 23.2.2000) 10
- Německý reformátor Phillip Melanchton – Schwarzerdt (16.2.1497 – 19.4.1560) 12
- Průkopnice ošetřovatelství Florence Nightingalová (12.5.1820 – 13.8.1910) 22/23
- Římskoněmecký císař Josef II. (13.3.1741 – 20.2.1790) 9
- Švýcarský filantrop a podnikatel, zakladatel Červeného kříže Jean Henri Dunant (8.5.1828 – 30.10.1910) 29
- 100 let Církve československé husitské 1
Vinš Petr Jan - Církve na straně potřebných **(A)** 20/21
- Modlitba za domov tentokrát v rodinném hávu 32
vjech.kamzik@volny.cz – Stezka písmáků **(A)** 16
Vurst Vít – Bůh pomíjivost mění ve věčnost (Žalm 98,8-9) **(PO)** 17
- Představujeme Církev adventistů sedmého dne 17
Vymětal Mikuláš – Hus a Komenský o míru **(PŘ 4)** 30/31
- Nenávist není řešení (Lv 19,17) **(PO)** 7/8
www.betlemskesvetlo.cz – Betlémské světlo... **(CDS)** . . 36/37
www.ccsh.cz – Pietní akt na Vítkově... **(A)** 32
- Setkání mladých... **(CDS)** 26
- Soutěž pro mladé do 30 let 33
www.e-cirkev.cz – Evangelíci zašlou... 16
- Finanční podpora míří do Řecka **(CDS)** 2
www.christnet.cz – Bosé karmelitky... **(CDS)** 7/8
- Macron zdůraznil... **(CDS)** 7/8
- Papež chce vymýtit korupci... **(CDS)** 32
www.christnet.eu – Česká televize vysílá... **(CDS)** 11
- Do kláštera v Bavorsku... **(CDS)** 29
- Environmentální filosof Erazim Kohák... 6
- Evangelický farář a emeritní německý prezident Joachim Gauck oslavil osmdesátiny **(CDS)** 4
- Evangelíci vydali výzvu... **(CDS)** 33
- Evangelíci zrušili... **(CDS)** 26
- Halacha zakazuje o šabatu... **(CDS)** 12
- Jeruzalémská mešita AL – AKSA... **(A)** 18
- Ministerstvo kultury vytvoří nový rejstřík církví dvě desítky odmítly **(CDS)** 16
- Náboženská svoboda ve světě... **(CDS)** 19
- Na nemoc COVID – 19 zemřel... Irinej **(CDS)** 34
- Na oslavu pravoslavných Vánoc přišli na bohoslužby Medveděv a Putin **(CDS)** 3
- Nejvyšší soud v Itálii umožnil... **(CDS)** 14
- Německé kostely si kvůli zákazu... **(CDS)** 30/31
- Nový arcibiskup z Yorku zvolen... **(CDS)** 19
- Papež František telefonoval Joe Bidenovi **(CDS)** 33
- Pieta k 75. výročí... **(CDS)** 18
- Pravoslavná církev má nové svaté... **(A)** 5
- Prezident Zeman se zúčastnil slavnostního žehnání kapličky v Lánech **(CDS)** 5
- Předseda Papežské rady... **(CDS)** 14
- Představitelé Hongkongského... **(CDS)** 36/37
- Ruský soud odsoudil jehovistu... **(CDS)** 19
- Sekretář Ekumenické rady církví se ohradil proti útoku komunisty Filipa na církve **(CDS)** . . . 19
- Slovinští věřící na sebe musejí... **(CDS)** 22/23
- Společenství Maranatha otevřelo... **(CDS)** 4
- Teoložka Anne Soupa se uchází...**(CDS)** 18
- Vatikán poprvé zveřejnil... **(CDS)** 28
- Vědci v arcibiskupských lesích mapují... . . . . 22/23
- Vídeňští studenti využívají... **(CDS)** 29
- Volbu durynského premiéra... **(CDS)** 6
- V Rusku se chystá nový proces... 35
- Ženy v církvi: Apoštolský nuncius... **(CDS)** 25
www.krestandnes.cz – Archeologové odkryli... **(CDS)** 26
- Arménská pravoslavná církev v Turecku...**(CDS)** 1
- Britská královna ve své vánoční... **(CDS)** 1
- Bude Památník ticha...zachráněn? **(A)** 6
- Časopis Time zařadil... **(CDS)** 30/31
- Duka se vrátil z „digitálního očistce" **(CDS)** 32
- Ekumenický den smutku... **(CDS)** 22/23
- Festival proti totalitě... **(CDS)** 9
- Ke 400. výročí bitvy na Bílé hoře **(CDS)** 10
- Kostel v Berlíně otevřel dveře... **(CDS)** 17
- Koronavirová krize motivuje lidi... **(CDS)** 13
- Letošní obřad svatého ohně... **(CDS)** 13
- Na kalifornské pláži **(CDS)** 29
- Peking zakazuje učitelům... **(CDS)** 28
- Při tlačenici na bohoslužbě... **(CDS)** 5
- Ruská policie uděluje pokuty... **(CDS)** 25
- Senátoři vyzvali Čínu... **(CDS)** 16
- Šéfredaktor přestoupil... **(CDS)** 29
- Španělsko čelí... morálnímu dilematu **(CDS)** 17
- Trump se označil za nejlepšího... **(CDS)** 15
- V Bratislavě začala fungovat... **(CDS)** 3
- V Jeruzalémě se po dvou měsících... **(CDS)** 17
www.osacr.cz – Irsko zrušilo... **(CDS)** 5
www.proglas.cz – Ekumenická výprava... **(CDS)** 9
- Křesťané postaví smírčí kříž... **(CDS)** 9
- Modlitba za překonání pandemie z letadla **(CDS)** . . . 33
- Vláda upravila podmínky návštěvy... **(CDS)** 35
Zelinková Jana – Smíchovský sbor... **(CDS)** 3
- Vlastníci 3
Zikmund Martin T. – Hromádkův duchovní zápas 1
Ženatý Daniel – Boží požehnání se děje kolem nás i dnes (Žalm 118,26) **(PO)** 4
Ženatý Daniel a Zikmund Vladimír – Otevřený dopis ministru zdravotnictví 28

Fotografie a kresby
Bastlová Helena – 1-36/37, ČCE Česká Třebová – 29, ECM – 27, Ehmig Spiridion Dušan – 7/8, FS ČCE v Třebíči – 24, Hlavsová Iva – 30/31, Javornický Pavel - 2-6,9,10,13,14, 15,16,18,19,25, 27,28,29,30/31,32,36/37, Kašper Jan – 26,35,36/37, Plotěná Marie – 10, Šoltys Petr - firma OZVUK - 10

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

9/2021

17. března 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
31. března 2021

Z obsahu

Velikonoce 2021

Poselství k neděli Judica



BŮH ANI DNES NENÍ BEZMOCNÝ
IZAJÁŠ 48,13

Ano, moje ruka založila zemi, má pravice nebesa rozvinula; zavolám-li na ně, stanou tady spolu.
Izajáš 48,13

Všechno se může zpochybnit. Stačí několik slov, výmluvné gesto nebo souhra okolností a člověk ztrácí pevnou půdu pod nohama. Jistota pro tuto chvíli, nebo zítřejší den či celý život zmizí jak pára nad hrncem. Zdraví, práce, rodina, přátelé i my sami tu dnes jsme a zítra…?

Všechno se mění přímo před očima. Bylo to někdy jinak? Myslím, že ne. Život byl vždycky plný ohrožení, zvratů a nejistot. Ovšem dnes stavíme své jistoty stále víc na svých znalostech, svých dovednostech a své vynalézavosti. O to bolestněji vnímáme, když se nedaří. Ale i v takových chvílích k nám Bůh promlouvá. Já, já jsem ten první, já jsem i poslední. Člověče, který se pereš se svými nejistotami, nezapomínej, že na začátku i na konci jsem Já mocný Hospodin, Pán nebe i země. Ne, jako laciná hypotéza, která přináší náhradní útěchu. Ale jako ten, který je mocnější než všechny události, které nás potkávají.

O tom svědčí prorok Izajáš. Uprostřed rozvratu a pokoření Božího lidu v babylonském zajetí přichází záchrana. Proti všemu očekávání je to král Kýros. Perský vladař, který uctívá boha slunce, osvobodil lid z babylonské nadvlády a umožnil mu návrat do země. Kdo by to čekal, že záchrana přijde právě od něho? Ale to se nestalo nějakou souhrou šťastných náhod nebo dějinných zvratů. Tak bychom si to možná dnes vyložili my. Víra spatřuje i v této situaci Boží dílo. To Pán Bůh si vybral cizáckého vladaře ke spáse svého lidu. Dokonce ho nazývá „můj pastýř" (Iz 44, 28) a hned v dalším verši „pomazaný" (Iz 45,1). Ano, i takhle jedná Hospodin! Proti všem (našim) očekáváním využije pro záchranu svého lidu cizí mocnosti. Může nám to připadat zvláštní nebo dokonce pohoršující. Vždyť to je proti všem (našim) pravidlům! Ale víra i v takové situaci odhaluje Boží péči o vyvolený lid a jeho záchranu.

A co my s našimi nejistotami, strachy a trápeními? Bůh ani dnes není bezmocný. Může zavolat zemi i nebesa a oni ho poslechnou. Může povolat Kýra aby zachránil Izraelce. Jistě stojí i dnes uprostřed ohrožení, zvratů a nejistot a jeho moc nás zachránit se nijak nezmenšila. Volá i nás. Jeho volání zní celým světem a v každé době. A abychom dobře rozuměli, přichází k nám Ježíš. Ten, který nám byl tak podobný a jeho slova a skutky jsou pro nás srozumitelné. Nabízí nám jistotu Lásky a bezpodmínečné přijetí. Ukazuje nám, co v nejistých časech pomáhá a že záchrana vždy přichází od Boha.

Tomáš Matějovský
farář sboru ČCE Děčín



Socha Spravedlnosti je jednou ze série čtyř soch, které se postupně objeví na Moravském náměstí v Brně. Díla jsou inspirována starořeckým námětem filosofa Platóna a jeho výčtu čtyř kardinálních ctností, a to Spravedlnosti, Odvahy, Mírnosti a Prozíravosti. Umělecké dílo s vodním prvkem akademického sochaře Mariuse Kotrby, které je k vidění před budovou Nejvyššího správního soudu má symbolizovat Spravedlnost.

Fiat iustitia, pereat mundus!

Toto okřídlené rčení bývalo citováno v dobách, kdy latina, jazyk středověké církve i reformátorů, nezašla dosud na úbytě, a to při příležitostech, o něž nikdy nebývala nouze. Znamená totiž (volně přeloženo): zákonu musí být učiněno zadost, i kdyby měl celý svět zhynout! Jak vědí písmáci, táhne se Evangelii jako červená niť nesmlouvavý Ježíšův nesouhlas s touto zásadou, prosazovanou farizeji a zákoníky, nesouhlas s dogmatickým lpěním na příkazech a zákazech zákona. Byli to nesporně lidé zbožní, jenomže právě tato jejich přílišná zbožnost jim znemožňovala pochopit, že s Ježíšem na místě Božím přichází Nový zákon, v němž starozákonní půtky o paragrafy nejenže už nemají místo, ale dokonce vedou ve svých důsledcích ke zkáze. Byť můžeme tehdejším farizeům a zákoníkům přisoudit určité polehčující okolnosti - vždyť nebylo snadné poznat v Ježíši Syna Božího - pro ty novodobé už výmluvy neplatí, poněvadž by už mohli nebo měli vědět.

Nebyl to nikdo menší než T. G. Masaryk, kdo si to uvědomoval, a proto razil jinou zásadu než "fiat iustitia, pereat mundus", totiž to, čemu on říkal "ježíšství". Jenomže o ježíšství nic neví ani náš parlament, když ruší nouzový stav tváří v tvář koronaviru, ani ústavní soud, když v tak citlivé a nebezpečné době zasahuje do volebního zákona. Je to shoda okolností, že se tyto akty proťaly s popelcem (křížkem, který napíše popelem kněz kajícníkovi na čelo o popeleční středě). Mohli jsme to vidět na ČT 1 hned za reportáží ze sněmovny. Jak si tady nevzpomenout na Mt 6,16 ("Když byste se pak postili, nebývejte jako pokrytci zasmušilí; neboť pošmuřují tváří svých, aby vědomé bylo lidem, že se postí")? Půst, který musíme tentokrát nedobrovolně podstoupit kvůli viru, není ovšem nic veselého, ale pošmournou tvář bychom přece jen neměli stavět na odiv.

Jaroslav Kraus,
Mariánské Lázně

I kdyby

Co svět světem stojí, prostí i učení, věřící i nevěřící lidé zápasí s otázkou proč je na světě tolik zla. Kdyby byl Bůh, musel by být ďáblem, říká o tom jeden rozhněvaný ateista a jiný zase konstatuje, že jediná výmluva, kterou Bůh má, je to, že neexistuje. Našli se učenci, kteří chtěli obhájit Pána Boha tím, že popřeli existenci zla. Vysvětlili utrpení jako iluzi, nebo jako nutnost. Štěstí a neštěstí, dobro a zlo, světlo a tma jsou prý veličiny, které se vzájemně doplňují a potřebují. Zlo je stavebním prvkem skutečnosti, je nepostradatelným protějškem dobra, tak jako temné barvy na malířově plátně dodávají kontrast barvám zářivým, tak jako v každém příběhu musí být padouch, aby bylo o čem vyprávět. Jenže takhle to nejde, tohle vysvětlení nefunguje. Existují katastrofy, které nelze zařadit do žádné velkolepé teorie. Jsou neštěstí, která neobejme žádná filosofie dějin. Nemůžeme odvysvětlit hrůzy lidského utrpení. Při živelních pohromách, jako jsou vlny tsunami, nemůžeme zmírnit absurditu gulagu a Osvětimi.

Jenže, ptá se věřící člověk, smíme-li věřit v Boží dobrotu, musíme se tedy vzdát víry v Boží všemohoucnost? Bůh bezbranný, bezmocný? Proč dopouští ty hrozné věci? Jaký to má smysl? A může to mít vůbec nějaký smysl? Ano na bolesti je zřejmě nejhorší, když nemá smysl.

Podle Viktora Frankla snášeli vězňové v koncentračních táborech utrpení a ponížení mnohem lépe, když dokázali najít nějaký smysl, nějaký důvod proč přežít, nějakou naději. I kdyby to byla třeba jen naděje na znovushledání se sbírkou poštovních známek.

Jak třeba říká Nietzsche, člověk snese skoro cokoliv, pokud zná proč svého života. Většinou nám nedělá potíže podstoupit třeba i strašnou bolest pokud víme, že to má smysl. Stačí vzpomenout na porodní bolest budoucí matky či bolesti spojené s dárcovstvím kostní dřeně a orgánů.

Kniha Jób

Když otevřeme Bibli, najdeme v ní pohled na bolest, který sice neumí vysvětlit, ale dokáže v ní hledat a někdy i nacházet smysl. Bůh někdy dopouští i hrozné věci. Jako třeba babylonské zajetí. Pohled víry dovoluje zajatcům vidět tragédii vyhnanství přísnou otcovskou výchovou. Moudrý Ireneus hovoří o lidském světě jako o údolí utváření duše. Bolest je jako dláto, kterým Bůh utváří lidskou povahu. Ano bolest může působit jako Boží megafon

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: STÁNEK K UCTÍVÁNÍ BOHA V BERLÍNĚ



V Berlíně vznikne stánek k uctívání pro tři světová náboženství. Nová budova se bude snažit podporovat jednotu mezi světovými náboženstvími tím, že nabídne prostor, kde mohou křesťané, muslimové a Židé společně uctívat Boha pod jednou střechou.

Stavba byla navržena berlínským architektem Kuehnem Malvezzim a její cena by odhadem měla být 47 milionů eur. Stánek k uctívání bude zahrnovat plně funkční mešitu, kostel a synagogu spolu s konferenční místností. Projekt stavby nazvaný „Dům Jednoho" byl duchovním dítětem křesťanského teologa Rolanda Stolteho. „Myšlenka je docela jednoduchá," řekl pro britský Guardian.

Dokončení na str. 2

Demokracii dělají demokrati a lepší demokracii lepší demokrati. Pravda je ve všem, i v politice, nejpraktičtější.

* * *

Bez zájmu [občanů] o stát republika se stává de facto státem aristokratickým, byrokratickým, státem menšiny – forma sama nerozhoduje o podstatě státu.

TGM (7.3.1850 – 14. 9.1937)

Z církví doma i ve světě

Zemřel emeritní plzeňský biskup Milan Semilský

Ve věku 84 let zemřel po dlouhé nemoci emeritní biskup Církve československé husitské bratr Milan Semilský. Milan Semilský vyrůstal v prostředí věřící rodiny, navštěvoval Vysokou školu strojní v Plzni. Poté se přihlásil na Husovu bohosloveckou fakultu v Praze, kterou absolvoval v roce 1960. Během studia se oženil s Pavlou Kačínovou, s kterou měl dva syny. Kněžské svěcení Milan Semilský přijal 26. června 1960. Téhož roku byl ustanoven farářem v Tachově. V letech 1969–1978 sloužil v náboženské obci Plzeň-východ a později jako tajemník diecéze v Plzni. V květnu 1988 jej diecézní shromáždění zvolilo plzeňským biskupem. Biskupskou službu konal do roku 1998.

Pro okruh blízkých přátel při studiích přepsal a společně s M. Matyášem a M. Strakou samizdatem vydal verše Jaroslava Seiferta (1956). Později tuto zkušenost zužitkoval při vydávání Mírových materiálů (1965–1981), čtvrtletníku jevícího se na první pohled poplatně k oficiální linii sdělovacích prostředků, ale obsahujícího obtížně dostupné pastorační a teologické texty zejména německé produkce (K. Barth, D. Boenhoeffer či E. Fromm), poezii (J. Zahradníček, J. Seifert, S. Karásek, Z. Svoboda či F. Šrámek) nebo církevně-politické úvahy a glosy.

(red)

Imám Al-Tajíb k papežské cestě: Historická a odvážná návštěva Iráku

Cestu papeže Františka do Iráku, během níž se 6. března dopoledne setkal s tamním vůdčím šíitským představitelem Alím Sistáním, přivítal rovněž vrchní imám káhirské univerzity Al-Azhar, Ahmad Muhammad Ahmad Al-Tajíb, který platí za nejvyšší autoritu sunnitského islámu.

„Historická cesta mého bratra do Iráku vysílá poselství míru, solidarity a podpory pro všechny Iráčany“, napsal Al-Tajíb na svém twitterovém účtu. Ubezpečil, že se modlí za úspěch návštěvy, aby „dosáhla kýženého cíle, totiž nadále kráčet cestou lidského bratrství.“

Papež František a vrchní imám Al-Tajíb spolu již řadu let vedou plodný dialog, založený na oboustranné úctě. Od irácké cesty si pozorovatelé slibují, že otevře nové možnosti k navázání obdobných vztahů rovněž se šíitskou větví islámu. Dva předchůdci Jan Pavel II. a Benedikt XVI. Irák nenavštívili z bezpečnostních důvodů.

(red)

Město Benešov chce koupit od Římskokatolické církve piaristickou kolej za 40 milionů na splátky

Město Benešov chce koupit piaristickou kolej na Masarykově náměstí. Rozhodli o tom na prvním letošním zasedání zastupitelé. K možnosti koupit nejvýznamnější místní památku se přitom radnice dostala náhodou, díky zmínce benešovského faráře při návštěvě lídrů města v rekonstruovaném kostele sv. Anny. Po zjištění, že majitel koleje, Arcibiskupství pražské, hodlá prodejem nepotřebného majetku na ploše téměř 3400 metrů čtverečních získat 40 milionů korun, se vedení Benešova vypravilo na jednání do Prahy.

(red)

Švýcaři těsně schválili zákaz zahalování obličeje na veřejnosti

Švýcaři se v referendu těsně vyslovili pro zákaz zahalování obličeje na veřejnosti - pro hlasovalo 51,2 procenta zúčastněných, informovala švýcarská televize SRF. V plebiscitu se hlasovalo také o zavedení elektronické identity, což lidé odmítli, a o obchodní dohodě s Indonésií, kterou těsně schválili. Podobné zákazy zahalování obličeje na veřejnosti mají v Evropě například i Francie, Dánsko či Nizozemsko.

Zákaz zahalování obličeje má ve Švýcarsku po zapracování do ústavy platit na všech veřejně přístupných místech, jako jsou ulice, úřady, hromadná doprava, fotbalové stadiony, restaurace a obchody. Výjimky budou povolené při bohoslužbách a na posvátných místech, ze zdravotních a bezpečnostních důvodů nebo kvůli počasí.

V kampani před referendem byly vylepené po švýcarských městech plakáty s nápisy "Zastavte radikální islám!" a "Stop extremismu!" a s obrázkem ženy v černém nikábu. Mimo jiné proto, že ve Švýcarsku žije velmi málo žen, které nosí nikáb. Za "velké zklamání" označila výsledek hlasování Ústřední islámská rada Švýcarska (ICCS). Pascal Gemperli z federace islámských organizací vyjádřil obavy o bezpečnost muslimů v této alpské zemi. Podle něj se zákaz dotkne hlavně "specifické komunity", podobně jako to bylo v roce 2009, kdy Švýcaři v referendu rozhodli o zákazu výstavby minaretů.

podle www.christnet.eu

Aktualita: Stánek k uctívání Boha v Berlíně

Dokončení ze str. 1

„Chtěli jsme postavit dům modliteb a vyučování, kde by tato tři náboženství mohla koexistovat, přičemž by si každá zachovala svou vlastní identitu.“ Na webových stránkách projektu je cíl budovy vysvětlen jako snaha o podporu „mírových vztahů“ mezi abrahámovskými náboženstvími.

Návrháři dodali, že stánek k uctívání si klade za cíl být „symbolem mírového dialogu“. Jeden z představitelů zapojených do projektu, rabín Andreas Nacham, poznamenal, že zatímco křesťané, Židé a muslimové budou v budově uctívat samostatně, budou se scházet při náboženských svátcích, vzpomínkách a oslavách. „Je to více než symbol. Je to začátek nové éry, kdy ukážeme, že mezi námi není nenávist,“ řekl. Většinu nákladů na projekt hradila federální vláda a město Berlín. Částka 9 milionů eur již byla získána prostřednictvím darů. Stolte uvedl, že podpora byla na začátku povzbuzením zejména po skeptiky.

(hb) *podle www.krestandnes.cz*

I kdyby

Dokončení ze str. 1

burcující hluchý svět, říká C. S. Lewis.

Ale utrpení přece nevede vždycky k žádané proměně charakteru. Někdy je nesmyslné, zbytečné, tragické, absurdní. Právě o takovém utrpení vypráví kniha Job.

Podle jednoho starého výkladu souvisí tajemství Jobova příběhu s nebeským publikem, které je mlčenlivým svědkem sázky o Joba. Sázky mezi Hospodinem a satanem, tedy vlastně mezi dobrem a zlem. Jobův úděl, jeho statečné nesení bolesti má vlastně kosmické rozměry. Celý vesmír jakoby napjatě očekává, jak to dopadne. Je tichým svědkem sázky o to, jestli je dobro silnější než zlo. Jestli existuje nezištná láska a věrnost, nebo je všechna láska jen vypočítavostí. Jestli je všechna zbožnost nakonec motivována pragmaticky, vždyť Hospodin přece zbožným lidem žehná. Co se tady stane, ptá se satan a s ním celý vesmír, když Bůh odejme Jobovi všechny důvody k vděčnosti a zbožnosti, zbyde vůbec něco? Zůstane v Jobově srdci něco víc než hořkost, zoufalství nebo hněv?

V Jobově zápase nakonec jakoby šlo o všechno. Jakoby se právě v jeho boji mělo ukázat nebo dokonce rozhodnout jestli je dobro silnější než zlo.

Máme na utrpení všech bezejmenných Jobů v dějinách pohlížet takto? Najednou se jejich osamělý zápas jeví jako významný, důležitý, i kdyby se o něm nikdo nedozvěděl. Právě tohle má na mysli apoštol Pavel, když říká, že věřící se ve svém utrpení stali podívanou světu, andělům i lidem, stali se divadlem.

Osamělý zápas trpících má najednou rozměry nekonečna. Jejich pokora, která přemáhá hořkost a beznaděj se stává tím co udržuje vesmír v chodu, jak říkají chasidé. Možná je tím, co vybojovává tomuto světu důvod dál existovat. Vždyť v sázce je vlastně úplně všechno. Má v tomto světě smysl zůstat na té správné straně barikády i když jsme zbaveni všech důvodů a výhod, které z toho plynou? Jako by celý vesmír se zatajeným dechem přihlížel. Na tuto osudovou otázku odpovídají lidé jako Job a dát ji zřejmě musím sám za sebe.

Nedávno jsem četl otřesný příběh Cvi Kolice, který se měl odehrát ve varšavském ghetu. Když už hořel jeho dům a hrozila mu bezprostřední smrt, Kolic napsal: nejpozději za hodinu se setkám se svou ženou a dětmi a s miliony z mého lidu v lepším světě, kde už není pochyb a jiným panovníkem je Hospodin. Umírám vyrovnaný, ale ne spokojený, jsem zbitý, ale ne zoufalý, jsem věřící, ale ne prosebníček, jsem milovník Hospodina, ale ne slepý pánbíčkář. Následoval jsem ho i když se mne stranil, plnil jsem jeho příkazy i když mne za to bil. Měl jsem ho rád, přesto, že mne ponížil až k zemi, vystavil potupě a posměchu. Toto jsou má poslední slova, můj přísný Hospodine. To se ti nikdy nepodaří. Dělal jsi všechno proto, abych ti nevěřil a abych si kvůli tobě zoufal. Umírám tak jak jsem žil, ve skálopevné víře v tebe.

Co na to říct? Dá se na to vůbec něco říct? Člověku se vybavují hrozné otázky z knihy žalmů, které mohly tanout na mysli i nešťastnému Kolicovi. Zatvrdil se Panovník na věky věků? Nikdy už svoji přízeň neprojeví? Je snad jeho milosrdenství pryč natrvalo? To snad Bůh zapomněl na slitování? Otázky, které zůstávají bez odpovědi. Znamená to snad, že na ně musíme odpovědět každý sám za sebe? Možná jsme to my, kdo jediní máme odpověď. Možná je to prostě na nás, kdo tváří v tvář utrpení podlehneme hořkosti nebo se rozhodneme vsadit na to, že naděje je lepší volba, že je silnější než beznaděj. Možná, že my a jenom my musíme rozhodnout, jestli podlehneme zklamání a budeme je potom šířit kolem sebe, nebo jestli se ubráníme zoufalství a zkusíme kolem sebe šířit spíš naději a útěchu. Jeden moudrý farář nedávno přednášel o biblickém principu i kdyby. Vyprávěl o třech mladících v knize proroka Daniele, kteří měli být zaživa upáleni pokud se nepokloní falešným bohům a tehdy řekli svým katům velmi zvláštní větu: „Věříme, že Bůh nás může vysvobodit, ale i kdyby nás nevysvobodil, nepokloníme se“. Potom pan farář připomněl proroka Abakuka, který, ačkoliv se velmi trápil tragickým údělem svého lidu, nakonec řekl: „I kdyby fíkovník nevypučel, réva nevydala výnos, selhala plodnost, budu jásat a slavit Hospodina, on je moje spása.

Nakonec pan farář citoval i slova nešťastného Joba, který na dně zoufalství, poté, co mu manželka radila, aby zlořečil Bohu a zemřel, řekl: „I kdyby mě zabil, proč bych v něho nedoufal, vždyť on je má spása“.

Možná, že nám Bible nenabízí žádné vysvětlení nespravedlivého utrpení, možná, že nás prostě jenom zve k postoji i kdyby, možná před nás staví otázku, na kterou stranu barikády se postavím. Jestli podlehneme hořkosti, nebo se odvážíme věřit. Zlo nakonec není poslední slovo. Dobro je silnější, i když to často vypadá obráceně. Způsobem, jakým odpovídáme na tuto otázku možná rozhodujeme o tom, kdo jsme, jakou kvalitu kolem sebe šíříme, jakou stopu za sebou zanecháváme.

Bolest v sobě vždycky nese osobní výzvu – stanu se ztělesněním křivdy a stanu se zatrpklým člověkem, který zůstává ponořený v zármutku, který kolem sebe šíří hořkost a trápí všechny lidi okolo, nejvíce ty, kteří ho mají rádi - nebo se odvážím postoje i kdyby?

S bolestí druhých lidí, které jsme svědky, je to podobné. Staví před nás velmi osobní otázku: co s tím udělám já. Rozhořčenou větu „kde je ten váš Bůh, když je tolik válek a katastrof“ docela často vysloví lidé, kterým je to ve skutečnosti úplně jedno, které ani nenapadne jak by mohli přispět ke zmírnění utrpení těch druhých, ať už v nejbližším okolí nebo na druhé straně světa. Je to zvláštní a příznačné, že tuto rozhořčenou otázku tak často kladou sytí a zabezpečení evropští ateisté, zatímco chudí a trpící obyvatelé Afriky a Asie s tím vesměs nemají problém.

Tolik bolestí a utrpení na světě ke kterému zvou biblické příběhy vede k jiné otázce. Kde mám přiložit ruku k dílu já? Je to postoj tvrdohlavé naděje, postoj nakloněnosti k činu, jak říkával Emanuel Rádl. Je to postoj i kdyby, který se nenechá odradit nesplnitelností úkolu, ale věcně a střízlivě nasazuje své síly, své peníze, účast a své modlitby tam, kde je třeba. Je to postoj, který tváří v tvář bolesti druhých lidí říká, tak jako prorok Izajáš: „zde jsem Pane, pošli mne“.

Pavel Hošek

Kniha Jób

Covid – 19 a krize vedení

Nebyli jsme v Čechách zvyklí, aby se nás dotýkaly světové katastrofy. Slova jako terorismus, uprchlická krize, hlad, nedostatek, pandemie, války pro Čechy znamenala nepříjemné informace, ale nic víc. Někteří si dokonce gratulovali k naší holubičí povaze, díky které se tady nemlátíme, jiní k tomu, jakou výhodu má naše švejkovská povaha, která problémům čelí příslovečným humorem. To, jak jsme skvělí a jedineční, se nakonec potvrdilo ve sloganu „best in covid“. První dny a měsíce pandemie optimistům potvrdily, „že prostě jsme nejlepší“. Náš premiér se pasoval do role špičkového krizového manažera, který po světě rozdával rozumy, jak zvládnout covid, a kterého by nám mnozí mohli závidět.

Když na konci léta přišlo od mnohých odborníků i od tehdejšího ministra zdravotnictví varování, že se pandemie vrací, že je třeba nasadit opět roušky, vrchní krizový manažer a premiér v jedné osobě tato varování odmítl a následky na sebe nedaly dlouho čekat. Po pár měsících je všechno jinak a jako národ jsme v situaci, na kterou nejsme absolutně zvyklí. Najednou se katastrofa týká i nás, a to dokonce nejvíce na světě. Už to nejsou „ti druzí“, ale my! Jakkoli mnoho lidí v naší zemi prožívalo svoje osobní dramata, jako národ tuto situaci neznáme a dlouho jsme ji nezažili. V těchto a podobných situacích více než kdy jindy vyniká, kdo je ve vedení. Z dějin ale i ze současnosti jsou známé slavné proslovy k národům, ve kterých velcí lídři dávali naději a šli příkladem. G. L. Flynn, generálporučík Námořní pěchoty USA napsal: „Pravou cenou vedení je ochota klást potřeby ostatních nad své vlastní. Velkým vůdcům opravdu záleží na těch, které mají tu čest vést, a chápou, že skutečnou cenou privilegia vést je potlačení vlastních zájmů.“ Sami si odpovězte, zda toto lze povědět o vedení naší země…

Problém naší země totiž není jen problém s virem, možná stejný problém je s vedením. Vedoucí mohou chybovat a lidé jim jsou ochotni leccos prominout, pokud vidí příklad, zájem, ochotu k oběti, pokud slyší slova, která sjednocují a dávají naději. Naše země toto vedení postrádá a v době pandemické krize tato realita vyvstává velmi zřetelně. Jenže řečeno s knihou Přísloví „kde není vedení, rozptýlen bývá lid“. Souběh papalášství, chaotických, nelogických a nejasných rozhodnutí, podivných zakázek od ještě podivnějších firem, pohrdání skutečnými odborníky, chřadnoucí a podivnými individui obklopený prezident, na sebe strhávající pozornost premiér…

Toto vše a mnohé další v mnohých lidech budí nejen pocit marnosti, ale i strach a nedůvěru co bude dál. Slovy

Dokončení na str. 4

„Má cit pro smíření“

Joe Biden a američtí katolíci

Od 20. ledna je v osobě Joea Bidena prezidentem Spojených států katolík. Americká biskupská konference je však v postoji vůči němu rozdělená: většina biskupů vidí kriticky především jeho postoj k potratům. Teolog Massimo Faggioli vysvětluje, proč musí nový prezident sjednotit nejen zemi, nýbrž i katolíky – a jak se mu to může podařit.

**** Nový prezident Spojených států je katolík. Nakolik ho to formuje?***
Joe Biden vždycky zdůrazňoval, že víra je rozhodující součást jeho života. Je to první katolík v dějinách USA, který jako prezidentský kandidát svou víru neschovával ani nezamlouval – jinak než Al Smith (1928), John F. Kennedy (1960) a John Kerry (2004). Ti všichni tvrdili: Víra pro mě jako politika není důležitá.

**** Biden naproti tomu svoji víru v kampani tematicky rozvedl.***
Ano, a nebyla v tom žádná taktika. Bylo to přesvědčení. Citoval papeže Františka a Jana Pavla II. a také encykliky. A při jeho uvedení do úřadu promluvil jezuita. Biden je skutečně přesvědčeným katolíkem. Má víru hluboko v sobě.

**** Jak se tato víra odrazí v jeho prezidentské práci?***
Biden se bude snažit sblížit zájmy USA a katolické církve. Ale nebude to lehké, neboť jeho Demokratická strana je rozštěpená na mírně konzervativní a progresivní křídlo, a v obou jsou katolíci. Otázka ve Spojených státech nestojí: „Jsi katolík?“, nýbrž „Jaký jsi katolík?“. Nejcitlivější téma pro Bidena a katolíky je otázka interrupcí.

**** Do jaké míry?***
Když byla v USA r. 1973 legalizovaná interrupce, stavěl se Biden vůči této značně extrémní liberalizaci kriticky. Ale v uplynulých čtyřech letech silně otočil v linii své strany. Dnes se ptají především katoličtí biskupové, jak se k potratům postaví jako prezident.

**** Arcibiskup José Gómez, předseda biskupské konference Spojených států, Bidenův postoj k potratům v prohlášení k jeho uvedení do úřadu ostře zkritizoval.***
Přišlo mi to velmi zvláštní. Prohlášení biskupské konference před čtyřmi lety po volbě Donalda Trumpa bylo mnohem vstřícnější. Přitom si všichni ještě pamatujeme, jakým způsobem Trump vystupoval už jako prezidentský kandidát. Velká část amerických biskupů se v posledních letech stala stoupenci republikánů – nezávisle na tom, kdo byl jejich kandidát. To je problém.

**** Blase Cupich, chicagský kardinál, se od Gómezova prohlášení výrazně distancoval. Řekl, že bylo nerozvážné a nebylo odsouhlaseno příslušnými grémii a biskupy.***
Cupich má ve své kritice pravdu. Tento otevřený spor ukazuje, že biskupská konference je totálně rozštěpená. Je pár biskupů a kardinálů, kteří mají z Bidenova vítězství radost. Ale většina jich má z jeho prezidentského období prostě paniku. Oni, kteří vždycky podporovali republikány, vidí v Bidenovi ohrožení vlastní autority. K tomu všemu mají tito biskupové od volby papeže Františka v roce 2013 ještě špatný vztah k Vatikánu. V americké biskupské konferenci vládne chaos.

**** Která strana se v biskupské konferenci prosadí?***
To nevím. Mocenský boj, který teď vychází najevo, teprve začal. Pokud vím, tak biskupové, kteří mají blízko k Františkovi a jsou otevření pro dialog s Bidenem, jsou výrazně v menšině. Převážnou část biskupů jmenoval Jan Pavel II. nebo Benedikt XVI., jsou to absolutní zastánci tvrdé linie a o mnohých tématech vůbec nejsou ochotni jednat. Úplně odmítají vidět, že boj o interrupce se v konzervativní americké politice už dávno stal bojem čistě na efekt.

**** To mi musíte vysvětlit.***
Samozřejmě že biskupové musejí říct, že potrat je mravně špatný. A ano, americké zákony o interrupci patří k nejliberálnějším ve světě. Ale v uplynulých desetiletích se od sebe velmi vzdálily teoretické diskuse na toto téma a reálná fakta k počtům potratů.

**** Bylo to téma snad zveličeno?***
Přesně. A kdykoliv v minulých desetiletích byli u moci demokraté, vedli humánní sociální politiku, která těhotným ženám otevřela možnost volby přece jen si dítě nechat. Republikáni naproti tomu vždycky ignorovali, že stát a společnost mají pro těhotné ženy v nouzi něco udělat. Svou bezohlednou politikou dostávali ženy do zoufalých situací. A pak prohlásili otázku potratů za čistě osobní rozhodnutí podle hesla „když se rozhodneš pro potrat, je to proto, že jsi špatná“.

**** Navenek se mnozí republikáni vydávají za ochránce života a vytrubují, že demokraté jsou „stranou smrti“.***
Přesně, a biskupové tuto až příliš prostoduchou logiku přebírají. Je to šílené. Nečekám, že se biskupové postaví na stranu demokratů a budou obhajovat potrat. Ale očekávám od nich, že nebudou kopírovat radikální slovník republikánů a nesoustředí se jako oni na toto jediné křesťanské téma. Vedení biskupské konference ztratilo svůj morální kompas.

**** Jak na to reagují věřící?***
Většina lidí si automaticky pomyslí, slyší-li nějaké biskupské prohlášení, že je určitě špatně. Ještě před několika lety byli proti biskupům jen liberální katolíci. Ale poslední čtyři roky i konzervativní katolíci začali říkat: Ti jsou totálně mimo. Biskupové už mají sotva nějaké přátele – na obou stranách.

**** Jak posuzujete to, že mnoho biskupů podporovalo Trumpa i přes jeho často extrémně nekřesťanskou politiku?***
Mnoho biskupů stále ještě věří, že Trump byl pro ně a pro církev dobrý – především proto, že jmenoval mnoho konzervativních soudců. Trumpovu nekřesťanskou imigrantskou politiku, politiku životního prostředí a práva na práci ignorují. Největším zlem, které tento prezident způsobil, je však to, že politicky legitimoval násilí.

**** Před několika týdny vyprovokoval rozvášněný dav k útoku na washingtonský Kapitol.***
Ano, a tato legitimizace násilí se usadila i v hlavách katolíků. Zvlášť ultrakonzervativní katolíci teď věří, že nežít v demokracii by pro jejich církev bylo lepší. V minulých letech se Trumpova vláda i mnozí republikánští guvernéři aktivně snažili volební právo mnoha Američanů omezit. Dotklo se to i katolíků. A biskupové k tomu neřekli ani slovo. To je děsivé. Biskupové úplně ztratili z očí, co Trumpova vláda v životě mnoha občanů způsobila.

**** Můžete pro to uvést příklad?***
Jsem Ital a žiji v USA se zelenou kartou. Jsem tedy privilegovaný přistěhovalec, nikdy jsem se neměl čeho bát. Přesto mi moje dcera několikrát řekla: „Buď opatrný! Trump by tě mohl vyhostit ze země!“ Dovedete si představit, co tato hrozba představovala pro rodiny, jejichž právní status není tak jistý jako můj? Miliony přistěhovalců žily čtyři roky ve strachu – kvůli vládě, která vedla tvrdou politiku. Mnozí z těchto přistěhovalců jsou katolíci. Nevím, co si o svých biskupech myslí.

**** Jezuita James Martin si stěžoval, že někteří katoličtí kněží a biskupové nesou svými štvavými výroky spoluvinu za útok na Kapitol. Vidíte to také tak?***
Má pravdu. Někteří katoličtí duchovní, ale především katolická média v USA už dávno nejsou konzervativní. Jsou z nich extrémisté. Nejagresivněji působí EWTN; ale podílejí se na tom i malé weby jako Church Militant. Všechno, co Trump dělal, označovali za dobré. Ospravedlňovali dokonce i útok rozvášněného davu na Kapitol. Musíme jasně říct, že tento extrémismus je problémem nejen evangelikálů, ale i katolíků. Sice menšiny z nich, ale tak malá tato menšina zase není.

**** K čemu tento extrémismus v církvi vede?***
Mnoho katolíků teď v katolících jiného názoru vidí satana, Antikrista, prostě zlo. Katolíci už o sobě navzájem nemluví křesťansky, duchovním způsobem, ale jen politicky. To je opravdu zlé.

**** Biden zdůrazňuje, že se chce pokusit uzdravit a znovu sjednotit zemi. Může se mu to podařit i mezi katolíky?***
Myslím, že možné to je, neboť má cit pro smíření a jeho víra mu přitom bude pomáhat. Tento úkol smířit katolíky navzájem je enormně důležitý. Když v katolické církvi není jednota, nebude jednota ani v celé zemi.

**** Proč?***
Protože katolická církev je největší ve Spojených státech a protože zahrnuje lidi ze všech sociálních vrstev, ze všech světových regionů a každého původu. Má bílé i Latinos, Asiaty i Afroameričany, chudé i bohaté. Je církví, která plně reprezentuje, čím tato země je. Je to rozhodující část společnosti.

www.christnet.eu

Rozhovor vedl Andreas Lesch.
Z německého originálu přeložila
Pavla Holíková

Obohaceni koronavirovou zkušeností

Když se v prvním čtvrtletí loňského roku rozšířila koronavirová pandemie, většinou jsme si ani neuměli představit, na jak dlouho změní náš život. Neumíme to stále, avšak rádi si děláme představy o tom, jaké to bude, až pandemická opatření poleví, až se náš život znormalizuje. Uvědomujeme si, že by nebylo moudré (a asi ani možné) vrátit se do situace před koronavirovým sevřením. Získáváme mnohé cenné zkušenosti, které mohou (a měly by) změnit náš hodnotový žebříček. Poznáváme, co je důležité a bez čeho se lze obejít. Pandemie velice silně ovlivňuje i náš církevní život. Na skutečně konané bohoslužby může přijít jen omezený počet posluchačů, rozšířila se praxe online bohoslužeb, bohoslužeb vysílaných prostřednictvím internetového portálu youtube či nějak podobně. K tomu přistupují i zaběhané rozhlasové, případně televizní přenosy. Tyto technické možnosti v době nouze vděčně přijímáme jako vítanou, byť nikoli plnohodnotnou náhradu fyzické přítomnosti na bohoslužbách. A vítají je i ti, kdo dříve počítačovou komunikaci odmítali s odůvodněním, že se jim na stará kolena nové věci už nechce učit. Kvůli příležitosti kontaktu s církví, se sborem a možnosti aspoň částečně prožívat bohoslužebné obecenství stojí za to překonat předsudky a nevyhýbat se novým informaticko-technickým možnostem.

Online účast na bohoslužbách není ovšem jen nějakou náhražkou skutečné přítomnosti. Je cennou příležitostí pro řadu sester a bratří, kteří by se jinak na bohoslužby nedostali, ať již kvůli zdravotnímu stavu či chybějícím dopravním možnostem. Byla by velká škoda nynější dobré zkušenosti nevyužít. V našich sborových společenstvích vždy budou takoví, kteří na bohoslužby nebudou moci přijít a připojení internetem uvítají. Nabízí se tak i možnost umožnit aspoň virtuální formu každotýdenní účasti na bohoslužbách v místech, kde se konají bohoslužby v dlouhých intervalech či jen nepravidelně.

Internetové přenosy a nahrávky (např. youtube) umožňují poznávat různé sbory, jejich průběhy bohoslužeb, výběr písní, zaměření modliteb, důrazy v kázání i ve sborových oznámeních, a to i v jiných denominacích, než je ta naše. Nabízejí se tak nové zkušenosti, jimiž můžeme obohacovat svá sborová společenství. Mohou sloužit i misijně; někteří lidé se ostýchají přijmout pozvání k (fyzické) účasti na bohoslužbách, ale na počítači či chytrém mobilu si je poslechnou.

Nedělními bohoslužbami se život sboru nevyčerpává. Zkušenosti s online komunikací lze využít i při jiných sborových setkáních. Rozhodně by to nemocní či dopravně vzdálení uvítali.

Moderní komunikační metody umožňují i rozšířit spektrum sborových setkávání. V římskokatolické církvi bývají v kostelích ve všední dny ranní bohoslužby. Běžný rozvrh dne tuto praxi moc nepodporuje, v evangelických sborech zaběhaná není, avšak teď se objevuje možnost třeba jednou týdně mít ve sboru ranní online modlitební chvíli. Při využití konferenčního počítačového systému mohou být všichni aktivně účastni. Vhodná volba začátku spolu se svým způsobem nově objevenou prací z domova (home-office) umožňují zavést tento prvek do sborového života a sborové obecenství tak prohloubit.

Snad všichni si přejeme, aby epidemie opadla. Můžeme však uvažovat, co pozitivního přináší, čím nás získané zkušenosti mohou obohatit. A to dobré a prospěšné, co jsme ve sborech kvůli pandemii zavedli, stojí za to podržet i po kýženém návratu k normálnímu životu, byť by to sloužilo užšímu okruhu lidí. Současné zkušenosti nás vedou k vděčnosti za sdělovací a informační techniku a k uznání všem, kdo se na jejím rozvoji podíleli a podílejí. A snad poslouží těm sestrám a bratřím, kteří se na techniku dívali jako na něco evangeliu vzdálenějšího než humanitní obory, aby si uvědomili, jak cennými Božími dary lidem jsou technika a s ní přírodní a exaktní vědy, z nichž technika vychází.

Jiří Nečas

Covid – 19 a krize vedení

Dokončení ze str. 2

Přísloví tato realita „rozptyluje lid“. Pokud je slabé, arogantní či zkorumpované vedení, společnost se rozpadá, „rozptyluje“ na malé jednotky, které bojují o přežití. Došli jsme do stavu, kdy lidé nevěří vedoucím a vedoucí nevěří lidem a to není dobré.

Zároveň ale ani tato realita neomlouvá nezodpovědné chování některých lidí. Stále totiž platí individuální etika, kterou vidíme v Písmu a která vede každého jednotlivce k zodpovědnosti za to, co koná nezávisle na „těch nahoře“.

Jsme před velmi náročnými třemi týdny, kdy část národa půjde do izolace, ale průmysl pojede dál. Skutečně nelze zavřít průmysl? Nevím, ale pokud jsou pracoviště jedním ze dvou hlavních zdrojů nákazy a pokud průmysl skutečně nelze uzavřít, pak proč plošné testování ve firmách má být od března jen dobrovolné a to až do doby, kdy stát zajistí dostatek testovacích sad? Souhlasím s tím, že „teď musíme vydržet“, jenže podobných otázek a nejasností je mnohem více… a kde není důvěra v pevný charakter vedoucích, tam snadno vznikají domněnky o průmyslových lobby atd.

Nechci se vézt na vlně laciné kritiky, nechci tvrdit, že za všechno mohou „ti nahoře“ a v rámci svých možností a vlivu budu dělat všechno pro zmírnění pandemie. Zároveň se chci modlit za to, aby se Pán Bůh smiloval nad naší zemí a aby dal, aby se do jejího čela dostali lidé moudří, kteří ctí jeho zákony. A aby, řečeno s Marií, „Bůh prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil“. Nebudu jmenovat, koho má Pán Bůh svrhnout, protože jen Bůh vidí do srdce lidí a to mě nakonec osvobozuje…

David Novák
předseda Rady Církve bratrské

Apoštol Indiánů
David Zeisberger

(7. 3. 1721 Suchdol nad Odrou – 17. 11 1808, Goshen Township)



David Zeisberger byl duchovní Moravské církve a misionář mezi domorodci v britských koloniích Severní Ameriky. Založil kolonii křesťanských Indiánů (z kmene Lenapů) v údolí řeky Muskingum River ve státě Ohio a v dnešním Amherstburgu, v kanadské provincii Ontario.

Zeisberger se narodil v moravském městě Suchdol nad Odrou (Zauchtenthal) a v roce 1727 se s rodinou přestěhoval do nově založené křesťanské komunity v Herrnhutu, na panství hraběte Nicolause Ludwiga von Zinzendorf v Sasku. Přestože se jeho rodina přestěhovala do nově založené anglické kolonie Georgia, Zeisberger zůstal v Evropě, aby si doplnil vzdělání. S pomocí guvernéra Jamese Edwarda Oglethorpea se později připojil ke své rodině v moravské komunitě v Savannah v Georgii.

V roce 1739 ovlivnil Zeisberger vývoj v moravské komunitě v Bethlehemu (Pensylvánie) a byl zde až do jejího vysvěcení na Štědrý den 1741. O čtyři roky později, na pozvání náčelníka Theyanoguina (King Hendrick), přišel žít mezi Mohawky. Naučil se jazyku onondaga, dialektu Irokézů a asistoval Conradu Weiserovi při jednáních mezi Angličany a Irokézy v Onondaze (dnes Syrakuse ve státě New York). Vydal též slovník a několik religionistických prací v jazyce Irokézů a Algonkinů.

Zeisberger začal svoji kariéru jako misionář domorodců Severní Ameriky, po vysvěcení na kněze Moravské církve v roce 1749. Pracoval mezi křesťanskými indiány kmene Lenapů (Delawarů) v Pensylvánii a dostal se do konfliktu s britskými úřady kvůli obhajobě práv domorodých Indiánů a neustávajícímu úsilí založit bílé a domorodé komunity Moravské církve v jižním Ohiu. Jeho vztahy s úřady se během americké války za nezávislost zhoršily natolik, že v roce 1781 byl uvězněn v pevnosti Detroit. V době kdy byl vězněn, bylo v Ohiu zavražděno pensylvánskou milicí kolem 100 domorodých stoupenců Moravské církve a tato událost je označována jako Gnadenhüttenský masakr či Moravský masakr. Poté, co byl Zeisberger propuštěn, násilné konflikty s ostatními domorodými kmeny a expanze bílých osadníků donutily mnohé příslušníky Moravské komunity, aby přesídlili do oblasti Michigan a Ontario, kde vznikla osada Moraviantown a dnes je zde moravská indiánská rezervace. V roce 1782 se tam přestěhovala velká skupina kmene Munsee, ale Zeisberger se později vrátil dožít zbytek svého života mezi domorodé křesťany blízko vesnice Goshen (dnes Goshen Township, Tuscarawas County, Ohio). Zeisberger je pochován v Goshen.

(red)

Květuše Tomášová z Berouna

(30. 8. 1930 – 8. 2. 2021)

Sestru Květu Tomášovou jsem poznal poprvé ve chvíli, kdy mi na podzim r. 2013 předával administrující farář Jaroslav Pechar berounský sbor. Sestra Tomášová byla tehdy jedním z několika málo jeho pilířů – a hned nás pozvala na návštěvu do svého království, pokojíku v berounském penzionu pro seniory. Bylo jí tehdy už 83 let a vyprávěla, že ji život už netěší. To však přestalo záhy platit - Květa, jak jsme jí postupně začali říkat, znovu rozkvetla pozdními květy a prožila z našeho pohledu krásných sedm let života. Při vzpomínce na ni jsem si vzpomněl na zhudebněný žalm 92, v němž se zpívá: *„Spravedliví zde tvoji, jak palma pokvetou, jak cedry pevni jsou, v tvém domě pevně stojí. I v stáří ještě mají květ, sílu, ovoce, z nich každý hlásat chce, že svatost Pána znají.“* Květa se stala nejpilnějším návštěvníkem našeho sboru. Přicházela nejen v neděli, ale protože měla klíče, tak každý den – vybrat a přebrat poštu, zjistit, co je nového, zahartusit, pokud byl zrovna ve sborových prostorách nepořádek – což se stávalo nezřídka, díky tomu, že se zmnohonásobil provoz.

Na příkladu sestry Tomášové jsem si uvědomil, co to znamená, když je někdo v kostele doma tak, jako byla v chrámu doma prorokyně Anna, dcera Fanuelova, jež nevycházela z chrámu, ale sloužila až do svých 84 let Bohu posty i modlitbami (L 2,37). Květa Bohu nesloužila posty, ale pohybem – ráno vyrazila čile ze svého pokojíku v penziónu, obešla s hůlkou a později objela s chodítkem náměstí a zamířila do kostela. Nic jí neuniklo, ani ve městě, ale ani ve farním bytě, kam měla z penzionu dobrý výhled a vše náležitě, vtipně, ostře, ale i s porozuměním komentovala. Stejně jako prorokyně Anna, vzpomínala Květa Tomášová často na svého tatínka, Karla Berku, který se také dožil vysokého věku, zatímco maminka Marie roz. Čiperová jí zemřela již v mládí. Sestra Tomášová měla syna Jaroslava, který také zemřel v poměrně nízkém věku, dvě vnoučata – Katku a Daniela a čtyři pravnoučata Magdalenu, Michala, Matiase a Klárku, na něž byla náležitě hrdá a seznamovala mě s nimi na fotografiích ve svém pokojíku.

Květa se modlila ráda, zvláště Modlitbu Páně, z níž kladla největší důraz na prosbu „chléb náš vezdejší dej nám dnes“. V pokojíku jí trůnil na židli plyšový medvěd Bedříšek. „Večer, než jdu spát, si tu sednu s Bedříškem, všechno za den mu povím a pak se společně pomodlíme“, popisovala svůj modlitební život. Víru měla Květa živou, zkoumavou a otevřenou – kromě Bible a Kostnických jisker si přečetla také Korán a Bhagavagitu. Když se jí v Jiskrách líbil nějaký článek či báseň, požádala mě o rozkopírování na xeroxu a rozdávala ho svým přátelům.

Občas byla Květa jedinou návštěvnicí biblické hodiny – a to jsme si pak například na internetu prohlíželi fotografie z Košic 30. let 20. století, z města, v němž prožila první část dětství, než v jejích 9 letech, roku 1939, musela česká rodina uprchnout do Čech a zakotvila na Berounsku.

Sestra Tomášová se kamarádila s celým sborem a zvláště s mladšími muži, jimž se stávala náhradní matkou či babičkou. Soutěž o nejpopulárnějšího člena sboru ani nemělo cenu pořádat, protože by ji vyhrála příliš přesvědčivě a nás ostatní nechala za sebou o mnoho koňských délek.

V lepších obdobích, než začalo tížeji doléhat stáří, konala Květa tzv. celocírkevní neděli - ráno přicházela do kostela první, ještě dříve než farář, a usedala na své místo v přední lavici. Protože hůře slyšela, jen a jen kvůli ní jsem pořídil do kostela ozvučení. „Stejně vás neslyším“, komentovala to. Po dopolední bohoslužbě se rychle rozloučila a odchvátala na oběd, aby se záhy odpoledne opět objevila v kostele na romských bohoslužbách Svobodného sboru, které díky hlasitým chválám plně vnímala…

Sestra Tomášová byla živou sborovou kronikou, propojující počátky sboru s jeho současností – v kostelní galérii se vyskytuje na vůbec první fotografii s prvním farářem sboru Jaromírem Klimeckým jako devítiletá holčička. S Klimeckého dcerou Věrou navázala živou korespondenci ještě sedmdesát devět let poté… Květu konfirmoval druhý farář sboru Ladislav Blecha roku 1944. Jistou dobu poté – po svatbě a odstěhování do domku v Měňanech - se životu ve sboru vzdálila a naplno a s vervou se znovu zapojila po skoro šedesáti letech, r. 2005, kdy se přistěhovala do domu s pečovatelskou službou do Berouna.

Věřím, že nás Květa v pondělí 8. února 2021 předešla k našemu nebeskému Otci. Přemýšlím, jak může vypadat naše příští setkání – tam někde v Božím království. Bude tam spolu s bratrem farářem Klimeckým, na něhož ráda vzpomínala, v podobě malé holčičky v puntíkatých šatech, nebo to bude vypadat jako při našich setkáních, kdy budu sedět u jejího stolu, bude takovou babičkou, jakou jsem ji vždy zažil a podá mi něco dobrého na zub, jako pro mě měla vždycky při návštěvě uchystáno? Nevím, jist si mohu být jen něčím, čemu myslím věřila i sestra Tomášová – *„co oko nevidělo a ucho neslyšelo, … připravil Bůh těm, kdo ho milují“*. (1 K 2,9)

Mikuláš Vymětal

Katolický křesťanský filosof
Jan Sokol

(18. 4. 1936 Praha – 16. 2. 2021 Praha)



Je zvláštní, že v období komunistické diktatury vyrostlo u nás mnoho osobností. A jedna z nejvýraznějších byl Jan Sokol. Asi to bylo proto, že tito lidé v té době to neměli lehké a museli osvědčovat svůj charakter po celou dobu vlády jedné strany.

Jan Sokol byl především křesťan-věřící katolík. Jeho víra šla opravdu do hloubky a z toho vyrůstala jeho celoživotní orientace. Někdo napsal, že byl symbolem lidskosti a pevných postojů.

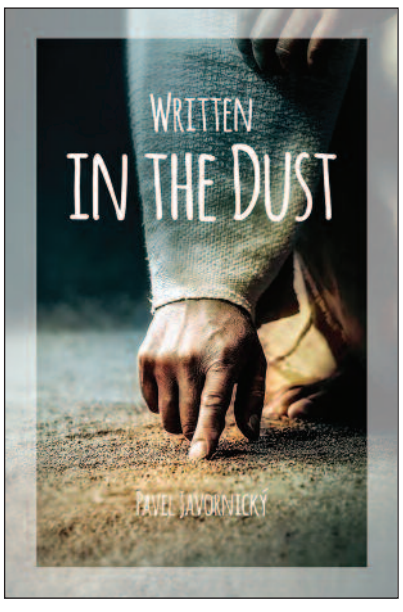
Jeho cesta ke vzdělání nebyla snadná. Přesto, že byl mnohostranně nadaný, musel začínat vyučením, ale jak říkával, nikdy jsem toho nelitoval, otevřel se mi tím praktický svět. Zlatník, hodinář, mechanik, po dálkovém studiu odmaturoval, pak matematika, výpočetní technika, programátor, botanika a při tom filosofie a teologie. Byl znalcem jazyků, které později využil i k podílu na ekumenickém překladu Bible na kterém pracoval v letech 1966 až 1977 a podílel se i na přepracované verzi překladu v létech 1978 až 1984. Doktor filosofie i držitel francouzského Řádu čestné legie. Podepsal Chartu 77.

Po sametové revoluci stál u zrodu Fakulty humanitních studií a byl i jejím obětavým a oživujícím duchem. Vstoupil také do politiky v různých vysokých funkcích. Byl také kandidátem na prezidenta. K jeho odchodu jeden čtenář napsal …umíme si představit naši zemi, kdyby v roce 2003 byl pan Sokol prezidentem? … snívám o tom … a děkuji za něho.

Ve vzpomínce na něj filosof Václav Bělohradský napsal: Byl katolický křesťanský filosof. Je to obtížný úkol, být jak věřícím katolíkem, tak pochybovačným filosofem v čase radikálních otázek. Předpokládá to, že nenechávám víru zvítězit nad pochybností lacině. Stejně jako TGM Jan Sokol nechtěl, aby nad pochybou zvítězila jen „naivní věřivost“. Připomeňme si i jeho varující pojetí blízkosti. Víra, kterou Jan Sokol zosobňoval, usilovala o „blízkost bez vyloučení“, pokračuje V. Bělohradský. Nietzsche řekl, že v přikázání Miluj bližního svého je mlčky přítomen nějaký vzdálený, kterého milovat už není třeba. *„Nevylučuj toho vzdáleného“* – to byl nejhlubší motiv křesťanské filosofie Jana Sokola.

Jan Trnka

Česká křesťanská knížka vyšla v angličtině



Nakladatelství Outskirts press v USA vydalo anglický překlad knížky **Pavla Javornického „Psáno do prachu“ - „Written in the dust“ (2021)**.

Český originál vyšel v nakladatelství Návrat domů v roce 2000.

Soubor 28 povídek navazuje na biblické příběhy, které autor dále rozvíjí ve své fantazii. Autor nazývá svůj přístup snění nad Novým zákonem. Neklade si za cíl události teologicky vyložit. Sám zdůrazňuje, že tyto volně vyprávěné příběhy nejsou předmětem víry, jako Bible sama.

Úvod ke knížce končí autor slovy: ***„Mým cílem bylo zaujmout a upozornit na nepřebernou myšlenkovou, lidskou i duchovní pokladnici Nového zákona. Doufám, že až čtenář přečte tuto knížku, sáhne tím raději po originálu.“***

„Psáno do prachu“ přeložil do angličtiny Jan Marek, který žije v Kanadě, kam emigroval po sovětské okupaci tehdejšího Československa. Překlad a vydání knihy navrhl a přes řadu obtíží uskutečnil. S autorem se dobře znají, patřili k témuž sboru Církve bratrské v Praze na Vinohradech. Nakladatelství Návrat domů dalo k vydání laskavý souhlas. Autorem obálky je Ondřej Košťák.

Na ohlasy je zatím brzo a čtenáři budou většinou za oceánem. Uveďme alespoň část dopisu autorovi od fyzioterapeutky ze severního Irska, která před lety spolupracovala s Javornickými na letním rehabilitačním pobytu na Rybništi: *„Jsem u konce četby tvé knížky a shledávám tvoji prezentaci Písma za osvěžující a zajímavou. Dostala jsem ji do náročného období, ale přesto jsem si našla čas na přečtení několika kapitol každý den. Dnes jsem ji dočetla. Byla mně velkou pomocí v době, kdy jsem byla v koronavirové izolaci…nemohla jsem nikam chodit a nikdo mě nemohl navštívit. Tak mně zbývala poutavá četba. Byla mně velkou radostí, i když musím přiznat, že jsem se cítila trochu ztracená nad závěrečnou povídkou „Poslední expedice“. Nikdy jsem se nezajímala o kosmické výpravy. Takže dávám přednost těm postavám z Nového zákona, které jsi pro mne oživil.“*

Knížku v anglickém překladu si můžete objednat:
na www.amazon.com.
Český originál v tuto chvíli pouze např. na Aukru.

Hana Hejzlarová

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

10/2021

31. března 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde 7. dubna 2021

Z obsahu

* *Jarní úvaha*
* *Z Moravy až do Velikého Středště*

Poselství k Velikonoční neděli



Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočinutí.
Ex 33,14

Zaslíbení do každé doby

Milé sestry, milí bratři,
otevíráme Druhou knihu Mojžíšovu: Po vyvedení Izraele z Egypta a uzavření smlouvy na Sínaji lid porušil smlouvu s Bohem, zpronevěřil se svému povolání, jednostranně porušil závazek výlučného, jedinečného vztahu s Hospodinem. Boží lid objektivně ztrácí nárok na splnění Božího slibu, „odpočinutí od všech nepřátel" v zemi zaslíbené. Ztrácí nárok na dar země a pokojného života v ní. Mojžíšovi se sice podařilo odvrátit katastrofu, ale ve vztahu Hospodina a jeho lidu zůstává hluboká trhlina. Mojžíš stojí tak trochu v roli mediátora, vyjednává s oběma stranami. Rozhodně ale není třetí, na sporu nezávislou, osobou. Mojžíš totiž ví, že Boží přítomnost uprostřed lidu je něco, co nelze oželet.

Zatímco v běžném životě platí zlaté pravidlo „Jez do polosyta, pij do polopita, čekají tě dlouhá léta", ve vztahu s Bohem to neplatí. Nelze se spokojit jen se symbolickou Boží přítomností, jen s jejím znamením, nebo jen s památkou na Kristovu přítomnost ve velikonoční večeři. Životně, bytostně, nemůžeme jít dál, pokud Bůh nebude uprostřed nás. A to reálně, tady a teď. Myslím, že rozumíme Mojžíšově prosbě: *Kdyby s námi neměla být tvá přítomnost, pak nás odtud nevyváděj.* (Ex 33,15). Hospodin nabídl Mojžíšovi posla, anděla, který půjde před lidem. Bůh nabídl lidu svůj „bezpečný odstup". Vždyť Bůh sám ví, že jeho přítomnost je sžírající oheň, žárlivá láska, které nestačí půl srdce, sváteční úlitba, prozíravý, pečlivě vykalkulovaný milodar. Tady platí, buď všechno, nebo nic.

Kompromisy jsou dobrá věc. Nemůžeš chtít všechno, říkávala moje maminka. Uznávám, v mnoha ohledech je třeba učit se skromnosti, slevit z nároků a nereálných požadavků na lidi, které máme kolem sebe, na společnost, politiku, na sebe sama. Je však jedno jediné místo, kde naopak kompromis znamená smrt. A to je Boží blízkost. Mojžíš proto vstupuje do prostoru žárlivě planoucího ohně Boží lásky a žádá pro sebe a pro svůj lid vše.

Nejsme v pozici, že bychom si museli, nebo snad i mohli žádat Boží zjevení. Už se stalo. V Kristu. Syn člověka jako křehké narozené dítě. Boží syn přibitý na kříž. Zlámané tělo uložené do hrobu. Vzkříšený Pán, jehož příchod k soudu živých i mrtvých očekáváme. Kdo by se nebál ukázat se pod křížem, v blízkosti takového utrpení lásky, v blízkosti moci, která nás zahanbuje a zároveň vytahuje z temnoty a hlubin. Jde však o volbu, která nemá obdoby v našem světě: buď všechno, nebo nic.

Pane Ježíši Kriste, Beránku Boží, kdyby s námi neměla být tvá přítomnost, náš život ztrácí smysl. Buď, prosíme, s námi. Daruj nám i celému světu své odpočinutí. Amen.

Ivana Procházková
superintendentka
Evangelické církve metodistické



Brána milosrdenství (nebo zlatá brána) v Jeruzalémě, kterou má podle pověsti vejít na konci věků Mesiáš.

Vjezd do Jeruzaléma

Panovník Hospodin zaduje na polnici, vydá se na pochod ve vichřici z jihu. Den ohlašovaný Zachariášem je tady. Ježíš vjíždí do Jeruzaléma. Na prvním místě nás upoutá dopravní prostředek. Osel. Osla mohl mít každý chudák. A právě proto na něm jede i Ježíš. Mohl jet na koni anebo ho mohli nést na nosítkách. Není ani jedno ani druhé. Na koni jede světský panovník nebo vojevůdce z vyhrané války. A na nosítkách by nesli někoho důležitého, komu se lidé klanějí.
Při Ježíšově vjezdu je všechno jinak. Triumfálnost jeho příchodu spočívá v tom, že tady se nepoukazuje na velikost lidské osoby, ale na velikost Božího činu. To Bůh nyní koná své dílo. Vidíme to už na poslání dvou učedníků pro osla. Jděte do vedlejší vesnice a tam naleznete oslátko, na kterém ještě nikdo neseděl. Kdyby se vás majitel ptal, proč ho odvazujete, tak řekněte: Pán ho potřebuje. A majitel jakoby zamyšlený jim to zvíře vydá.

Dokončení na str. 2

Janovo svědectví o Boží touze po člověku

Evangelista Jan zůstává v oddané lásce věrný Ježíši Kristu až do smrti. Pán ho pronáší životem a přidává mu sílu k tvorbě zcela jedinečného evangelia. Vytváří v něm koncept, který je diametrálně odlišný od ostatních evangelií. Představuje v něm Boha Stvořitele jako milostivého nebeského Otce, který se ve svém milovaném Synu chce zasnoubit s lidským pokolením. Ne nadarmo někteří teologové upozorňují na to, že Jan měl při tvorbě evangelia před sebou jako předlohu text starozákonní Písně písní, aby v něm podtrhl touhu Božího srdce a jeho lásku k člověku. Bůh se chce zjevit všem lidem jako ten, který miluje člověka, který po něm touží, který je tu pro něho! Bůh v Kristu Ježíši přichází na tuto zem z neskonalé lásky k člověku, aby se mu splnil jeho odvěký sen. Touží po člověku, jako touží ženich po své nevěstě. A tuto nevěstu evangelista Jan představuje v podobě pokorných a pokání činících hříšníků, kteří obmyti Kristovou milostí a jeho odpuštěním, touží po hlubokém vztahu lásky ke svému Milému tak, jak je tento vztah mezi ženichem a nevěstou vyjádřen v knize Písni písní. Jan představuje zástup hříšníků, kteří jako by předznamenávali novou církev. Je to zástup těch, kteří žasnou nad činy Boží lásky i nad hlubokým Božím porozuměním rozbolavělého lidského srdce, aby se následně otevřeli touze

Dokončení na str. 2

Aktualita: Vzkaz evangelické církve lidem v první linii

Ve čtvrtek 4. března zaslalo vedení Českobratrské církve následující vzkaz nemocnicím a zařízením sociálních služeb v celé České republice. Budeme rádi, když nám jej pomůžete dále šířit – tak, aby se dostal ke všem, kdo pomáhají zvládat současnou těžkou situaci s pandemií covid-19.



„Vážení a milí,
v této době zuřící pandemie nesete na svých bedrech velký díl břemene, které dolétá na nás všechny. Sloužíte obětavě v první linii, naplno tváří v tvář utrpení. Musíte se více než kdykoli předtím vyrovnávat se skutečností, že vaši pacienti umírají, že zdroje materiální i lidské, které máte k dispozici, jsou omezené.
Ujišťujeme vás o tom, že to je břemeno nás všech. Víme, že děláte vše, co je ve vašich silách, dokonce více, než je možno chtít a očekávat. Ale častokrát není v lidské moci smrti zabránit. A je nesmírně těžké přijmout svá omezení a bezmoc.
Myslíme na vás s porozuměním, s obdivem, s láskou. Jako jednotlivci i společenství našich sborů se modlíme za uzdravení nemocných, za úlevu v jejich utrpení

Dokončení na str. 2

Tichý král

Koberec ratolestí palmových
I v prachu cesty pláště
A na oslátku
tichý Král
Hosana zástupů
hosana…
A křik nenávistné záště

Ukřižuj!
Ukřižuj!

Podnes křižujeme
A reptáme
Proti vlastním křížům
Svého žití

Strach z hřebů vin
Vetknutých
do našeho já
Nám brání
Nikdo nechce být
Šimonem z Kyrény
Ticho tvého srdce Králi
našimi vinami křičí

Stanislav Kubín
(ze sbírky Klečící Bůh)

Z církví doma i ve světě

Vedení Českobratrské církve evangelické: výtka na adresu ombudsmana

V polovině února tohoto roku zveřejnili zástupci nevládních organizací a Rady vlády pro záležitosti romské menšiny Otevřený dopis k protiromským výrokům ombudsmana Stanislava Křečka. Reagovali tak na nepřijatelné akcenty ve výrocích veřejného ochránce práv, které podporují stereotypy a předsudečné nálepky: princip kolektivní viny, obviňování menšiny z neschopnosti začlenit se apod.

Lidskoprávní organizace (včetně těch mezinárodních) se proti výrokům ombudsmana ohradily. Na následné tiskové konferenci upozornily, že Úřad veřejného ochránce práv a jím reprezentované hodnoty v poslední době devalvují. „Přitom důvěra je pro úřad klíčová, bez ní nedokáže naplňovat své poslání. Podle průzkumu CVVM za poslední dobu rapidně klesá a aktuálně je na úrovni 17 %," varoval ředitel IQ Roma servis Petr Máčal. Podle organizací pracujících se zástupci romské menšiny v České republice vytrvale klesá zájem a možnosti Romů domáhat se svých práv u Úřadu veřejného ochránce práv. Z mezinárodních srovnání pak dlouhodobě vyplývá, že stát selhává v řadě oblastí, jako je například přístup ke vzdělání, otázka bydlení (řešení strukturální diskriminace v přístupu k bydlení) apod.

Vedení Českobratrské církve evangelické vydalo na svém řádném zasedání 9. března 2021 následující stanovisko:

Jsme znepokojeni výroky veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka na adresu menšin a znevýhodněných a diskriminovaných spoluobčanů. Vyzýváme pana Křečka, aby se za své výroky, které podporují negativní stereotypy týkající se romské menšiny, omluvil a napříště se podobných vyjádření zdržel. Veřejný ochránce práv by neměl svým vyjadřováním zpochybňovat zákonné poslání „pomáhat všem bez rozdílu".

Ombudsman obdržel dopis Synodní rady Českobratrské církve evangelické a zároveň zaznamenal její mediální prohlášení v souvislosti s údajnými stereotypními výroky.*„S naprostou odpovědností prohlašuji, že jsem na adresu menšin, znevýhodněných a diskriminovaných občanů nikdy nevyslovil žádný výrok, který by měl oprávněně vzbuzovat znepokojení členů synodní rady. Jako konfirmovaný evangelík vyjadřuji lítost nad tím, že Synodní rada Českobratrské církve evangelické, naslouchajíce falešným sdělením, se zapojuje do politického střetávání, a to zejména za situace, kdy skutečné znění mých výroků (nikoli jejich zjednodušené či zkrácené podání) je možné si ověřit z veřejně dostupných zdrojů,"* uvedl ombudsman Stanislav Křeček.

(red)

Ruský kostel byl navrácen Římskokatolické církvi

Kostel sv. Petra a Pavla ve Velikém Novgorodu v Rusku byl v těchto dnech vrácen Římskokatolické církvi. Informovala o tom informační služba Pro Oriente s odvoláním na Moskevskou katolickou arcidiecézi. Arcidiecéze před 25 lety podala ruským úřadům žádost, která byla nyní vyřízena kladně. Před několika dny slavil pomocný biskup Nikolaj Dubinin první bohoslužbu v dnes již katolickém kostele, který postavili polští katolíci deportovaní z vlasti. Kostel byl vysvěcen v roce 1893. V roce 1933 byl uzavřen sověty a od té doby sloužil jako kino. Od roku 1996 vyvíjeli místní katolíci úsilí, aby se kostel vrátil zpět do jejich vlastnictví. Od té doby byly některé místnosti znovu používány pro liturgické účely. Obě věže byly renovovány v letech 2009/10. Římskokatolická církev je v Rusku jen malou diasporou. Podle oficiálních církevních informací je ze 142 milionů Rusů jen 800000 katolíků, což odpovídá o něco více než 0,5 procenta populace. Existují čtyři diecéze.

(red)

Jičín koupí od církve pozemky pro zónu Cidlina

Sedmnáctitisícový Jičín koupí od římskokatolické církve za 11,3 milionu korun pozemky, které potřebuje pro vybudování odpočinkové zóny Cidlina v jižní části města. Koupi šesti parcel o celkové rozloze 3,65 hektaru doporučila rada města, definitivně ji budou ještě muset schválit zastupitelé. Cena za metr čtvereční vychází na 310 korun. Zóna o rozloze 7,5 hektaru má vzniknout na dosud nevyužívaném území mezi sídlištěm Nové Město a řekou Cidlinou nedaleko průmyslových závodů. Přeměna oblasti by měla být postupná a měla by trvat několik let. Pro výstavbu zóny město již chystá projektovou dokumentaci.

dle www.christnet.eu

Aktualita: Vzkaz evangelické církve lidem v první linii

Dokončení ze str. 1

a umírání, modlíme se za trpělivost a naději jejich blízkých a také za sílu a naději pro vás lékaře, sestry, pečovatele.

Ze srdce vám přejeme, abyste nacházeli oporu u svých blízkých, nadřízených, přátel, sousedů. Abyste nalézali dobrou odbornou pomoc supervizní a psychoterapeutickou. A také duchovní.

Naši nemocniční kaplani a faráři (www.e-cirkev.cz/pomocvpandemii) tu nejsou jen pro věřící, může se na ně obrátit kdokoli, kdo hledá pochopení, posilu a povzbuzení. Jsme si jisti, že podobně to vnímají i ostatní církve.

Pán Bůh vám žehnej"

Synodní rada Českobratrské církve evangelické:

Daniel Ženatý
synodní senior

Vladimír Zikmund
synodní kurátor

Pavel Pokorný
I. náměstek synodního seniora

Jiří Schneider
I. náměstek synodního kurátora

Ondřej Titěra
II. náměstek synodního seniora

Eva Zadražilová
II. náměstkyně synodního kurátora

Janovo svědectví o Boží touze po člověku

Dokončení ze str. 1

Ježíšova srdce po nich. A tito hříšníci cítí v jeho blízkosti i při rozhovoru s ním tep Boží lásky, který vyzařuje z Ježíšova srdce. Proto se mu otvírají ve vší důvěře a naději.

Ježíšovo působení v Janově evangeliu začíná svatbou v Káni Galilejské, ale pak následují další příběhy a potkávání se s hříšníky. Je tu řeč o ženě Samaritánce, o ženě cizoložnici a mnoha dalších, aby nakonec Janovo evangelium končilo úžasným a překvapujícím závěrem, setkáním Marie Magdalské, kdysi hříšné ženy, s živým a vzkříšeným Pánem u prázdného hrobu. V slzách nad ztrátou svého milého ho poznává jako živého Mistra a Pána. A následně její milující srdce, které je tolik podobné srdci Janovu, zvěstuje všem učedníkům, i všem s kterými se potkává, živého, vítězného, vzkříšeného Pána a Krále života! Tak se Marie Magdalská stává zviditelněním Kristovy nevěsty, v podobě rodící se nové církve Páně.

Jan ve svém evangeliu zdůrazňuje, že nás Bůh v Ježíši Kristu miluje. Hledá nás a trpělivě připravuje chvíle, kdy se s námi potkává, aby mohl vstoupit do našeho života. Do té chvíle mu „chybí nevěsta"! Chybí mu člověk plný oddanosti a otevřenosti Boží lásce. To my mu chybíme! Pán Bůh bez nás nemůže být šťastný. Odpradávna toužil po svém vyvoleném národu! Projevoval mu svou lásku dokonce žárlivostí. Bezmezně miloval svůj lid. A taková bezmezná láska odpouští hříchy i lidská provinění. Bůh touží po tom, aby mohl utišit svou žízeň po každém z nás. Snaží se i v nás vzbudit stejnou, hlubokou, oddanou lásku a touhu po Bohu. Jen my si často jdeme svou cestou a touhu Boha po nás moc nevnímáme. A přesto nás evangelista volá, abychom se zastavili a přišli trochu blíž, vstoupili do Ježíšovy blízkosti, abychom mohli pocítit tep Boží lásky a obrátit se k němu ve vší důvěře a naději. A on nám pak dá, stejně jako té ženě Samaritánce, okusit vody živé, „která se nám stane pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.

Pavel Rybín
kazatel Církve bratrské

Vjezd do Jeruzaléma

Dokončení ze str.1

Věci se dávají do pohybu. Blíží se rozhodující události Boží cesty za lidmi. Naplňují se prorocké předpovědi, vše zraje pro toto dějství. A i ten majitel oslátka se dostává do víru pohybu shůry. Když měsíc působí příliv, je to jen slabý odvar tlaku, který teď působí Boží moc. Majitel oslátka i sám Ježíš a lidé kolem jednají jaksi bez cenzury, bez toho, že by příliš přemýšleli o svých gestech. Všechno něco znamená. Význam věcí však neurčují lidé, ale sám Bůh.

Ježíš vjíždí do hlavního města Izraelců. Lidé prostírají své pláště, házejí palmovou zeleň a volají Hosana. Královský hold prapodivnému králi. Je to vůbec král? To, že jede na oslu, symbolizuje důležitou věc. Totiž, že přicházející Mesiáš nebude světským panovníkem. Nebude ani jako Herodes ani jako Šalamoun. Mocenské ambice nemá. Jeho poslání je davidovské. Povede svůj lid k Bohu. Davidův trůn je prázdný, přichází ten, kdo dosedne na jeho místo. Mají se naplnit Písma. To Matouš zdůrazňuje každým řádkem. I citací z knihy Zachariáše: Přichází král tichý, sedící na oslici, na oslátku. Biblický tichý je člověk bez prostředků, ten, kdo má méně síly, méně hodnoty než ti druzí. Matouš na tomto bodu trvá. Chce zdůraznit, že Mesiáš Ježíš se neprosazuje sám. Dává průchod Boží moci. A to je to bláznovství, o kterém píše ap. Pavel, které je moudřejší než lidská chytrost. Jít za slabým, nuzným, ubohým – copak to má rozum? Jsme snad padlí na hlavu? Však se tomu lidé po celém světě diví už 2000 let.

My ale víme. Král na oslu to je Boží vtip. Žádný monarcha by ze sebe takového šaška nedělal. Ježíš ano. Vysmívá se důležitosti pozemských mocnářů. Dnes by lidé řekli, že Ježíš tou kodrcavou jízdou do svatého města udělal happening, událost, která mluví i beze slov. A to má Matouš na mysli. Uvolněného davidovského místa se ujímá bezcenný a slabý proto, že mu to dává Bůh. Proto nepotřebuje koně, okované boty a vojsko, proto mu stačí sandály a jen meč slova. Ježíš se nebojí prohrát ve prospěch Boží moci. Ta Boží moc se projevila i teď při vjezdu do Jeruzaléma. Nikdo nic neorganizuje. A přesto zástupy stelou cestu a volají Hosana, požehnaný, který přichází ve jménu Hospodina! Zasáhla je vlna Božího šlápnutí na svatou půdu a jim vylítly ruce nad hlavu. Ale byli i jiní, ti, co nepadli na hlavu. A těch je víc. Kraličtí překládají, že celé město se Ježíše zděsilo a proti němu brojilo. Dochází k rozdělení. Část lidí Ježíše vítá jako Pána, většina se zvedá proti. Matouš to snová jasně. Dělení na ovce a kozly předznamenává už vjezd do Jeruzaléma. Ten chudý, tichý na oslu, je mesiášský král. Jeho příchodem se blíží den soudu a spásy. Bůh zadul a vydal se na pochod.

Marian Šusták

Koronaviruse, ve jménu Ježíše Krista, odejdi!!!

„Kdyby aspoň řekl Koronavire" To mne napadlo někdy v březnu 2020. Naslouchala jsem bohoslužbě, jedné z posledních tak trochu veřejných, na youtube zachované, z nejmenovaného charizmatického sboru. Nejmenuji, přesný název nevím, navíc už je to rok.

Ano, rok, kdy ona podivná situace trvá. Můžeme prosit, třeba i plakat, a jak už je v naší národní nátuře i žertovat, ale ve skutečnosti nezbývá než (navíc a hlavně) trpělivě čekat.

Opatrný vida zlé, skryje se, ale hloupí předce jdouce, těžkosti docházejí. Tak praví Přísloví v 27. kapitole verši dvanáctém, krásnou kralickou mluvou.

Nevím, o co autorovi šlo tehdy, ale známe každý svůj vlastní boj o opatrnost! Jak rádi bychom se už objali, podali ruku při pozdravu pokoje ----

Ta výzva zřejmě celkem mladého muže, snažícího se, jako by v pozici exorcisty, odehnat to zlé, byla velice upřímná. Rozumím mu pouze částečně, příliš dajíc na vědu, ale věřím jeho touze pomoci vyšší moci zvrátit to zlé, které neviditelně ze všech stran vylézá.

Rok tedy doufáme, ptáme se, cítíce, že sami si neporadíme.

Mnoho je v Příslovích o moudrosti. Té, jež je, jestli správně aspoň trošku chápu, jiným zobrazením Boha, s nímž se setkáváme v Kristu.

Tedy jako vzkaz nám, občas volajícím do tmy, něco málo z těch zvláštních dávných vět:

Před věky ustanovena jsem, před počátkem, prvé než byla Země. Když ještě nebylo propasti, zplozena jsem, když ještě nebylo studnic, oplývajících vodami. Prvé než hory založeny byly, než byli pahrbkové, zplozena jsem. Ještě byl neučinil země a polí, ani začátku prachu okršlku zemského. Přísloví 8,23-26

Proč jsem sáhla právě po těchto slovech? Nemohu říci, že to vím úplně přesně. Logicky máme kolem sebe chytré hlavy, v nichž se skrývá vyspělá věda, ale potkáme ty, a budeme k nim patřit i my křesťané, jež se na onu MOUDROST v tyto časy nebezpečné rozvzpomenou?

Nakonec ještě verš, vše zmíněné předcházející, tedy dvaadvacátý:

Hospodin měl mne při počátku cesty své, před skutky svými, před všemi časy.

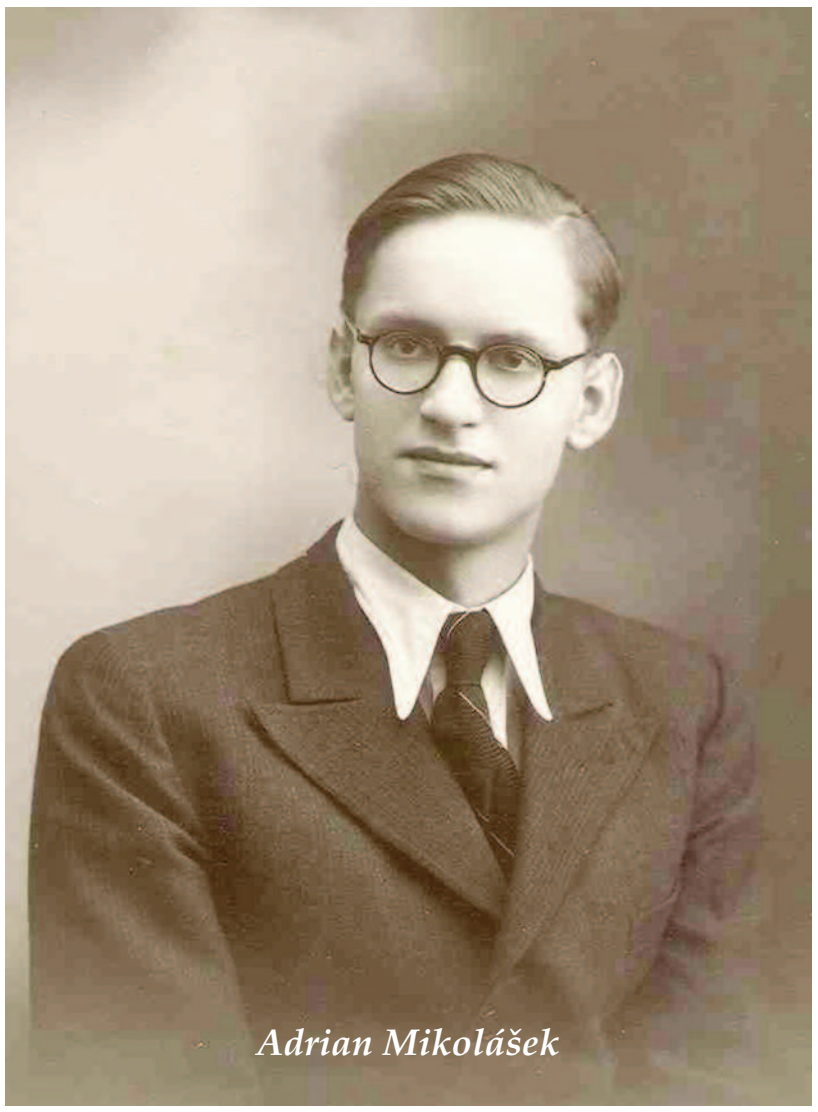
Dnes dost opisovala

Eva Budzáková

Život na cestách – Adrian a Bohdan Mikoláškovi

100 let od narození evangelického faráře ThDr. Adriana Mikoláška, misionáře v totalitě

5. března uplynulo 100 let od narození Adriana Mikoláška. Narodil se v Dalmácii na ostrově Brač, gymnázium vystudoval ve Francii a teologickou fakultu v Praze. Sloužil ve sborech v Praze – Libni, Zásmuky u Kolína a třicet let až do své smrti v roce 1992 ve Dvakačovicích na Pardubicku. Jeho bratr Mirko působil jako misionář v Africe. Syn Bohdan je známý hudebník zejména díky písni Ticho o Janu Palachovi. Pro toto výročí chystá liturgický hudební pořad k výročí svého otce o Samaritánech. Spolu s manželkou Janou, evangelickou farářkou, připravili krátké zamyšlení s ukázkou písní z chystaného pásma. Zvukový záznam a mnoho dalšího najdete na http://adrian.mikolasek.cz/


Adrian Mikolášek

** Bohdane, 5. března uplynulo 100 let od narození tvého otce Adriana Mikoláška v Dalmácii v městečku Sutivan na ostrově Brač. Byli tvoji prarodiče Češi? Jak se dostali až na ostrov v Jaderském moři?*

Děda doktor Antonín Mikolášek byl Čech z Litomyšle a babička Matylda rozená Schoferova dcera německy mluvící rodiny ve Lvově, tehdy východní část Rakousko-Uherska, dnes Ukrajina. Ostrov Brač v Dalmácii byl také součástí stejné říše a hledali tam městského lékaře. Jako správný Čech miloval moře.

** Když byly tvému otci 4 roky, vrátila se rodina zpět do Čech, protože tvůj dědeček získal v Čechách místo obvodního lékaře. Brzy ale zase vyrazil do světa. Dostal stipendium na lyceu (gymnázium) v Dijonu ve Francii, kde maturoval. To musel být dobrý student, když se dostal až do Francie? Tehdy to nebylo vůbec obvyklé, Erasmus jsme ještě neměli.*

Po první světové válce bylo jedním z ideálů naší nové republiky v Evropě přátelství a kontakty s Francií. Dobří studenti měli možnost stipendia. Tatínkův spolužák a přítel v Dijonu byl například Čestmír Císař, kandidát na prezidenta na jaře 68. Po maturitě ve Francii se vrátil a v Praze vystudoval teologii.

** Tvůj strýc Mirko působil jako misionář v Africe, tvůj otec měl také velký zájem o misijní práce, ale na pobyt v tropickém podnebí neměl dost pevné zdraví. Proto alespoň v poválečných letech organizoval po sborech evangelické církve přednášky svého bratra. Dokonce do Čech jezdili faráři z Kamerunu. Jak to bylo možné? Přetrvaly tyto návštěvy i po „Vítězném únoru"?*

V roce Vítězného února jsem se teprve narodil. Strýc Mirko píše ve svém životopise: *„Adrian vždy organizoval přednášky o misii v našich sborech, například již v první polovině 1947, jakmile se hranice našeho státu pootevřely a bylo mi možné přijet i s kamerunskými faráři. Adrian nás neúnavně doprovázel a překládal kamerunské faráře do češtiny."*

** Kdy a kam nastoupil na svůj první sbor?*

Hned po válce sloužil jako vikář v Praze v libeňském sboru. Jeho prvním samostatným sborem byly potom Zásmuky u Kolína.

Nejdéle působil ve Dvakačovicích, celých třicet let až do své smrti…

** Jaký byl jeho život na tomto sboru u Pardubic?*

Po pěti letech částečného tátova invalidního důchodu a mého dětství jsme se z Pusté Rybné v roce 1962 přestěhovali do Dvakačovic na Chrudimsku. … devátá třída, tři roky dojíždění do gymnázia v Pardubicích to byly roky mého intenzivního mládí a startu mé hudební dráhy. To už nás bylo pět. Fara, kostel jako hrom, sbor – když vezmete okres Pardubice a Chrudim a odečtěte Pardubice a Chrudim zbude sbor Dvakačovice. Slovo „velký sbor" se dalo říct jen s povzdechem nad počtem vesnic. Vlastní vesnice malá bezvýznamná, ale právě pro ten velký historicky významný kostel na kopečku – byla na očích režimu, určena k likvidaci (i s eventuálním farářem – ano sbor byl opuštěný, farář ve vězení). Přesto táta vydržel a udržel sbor dalších 30 let a na závěr v posledních svých letech zachránil jako zástupce ještě dva další osiřelé sbory před zrušením. Kostel byl opět slyšitelný – jako děti jsme se střídali a každý den zvonili. Dříve, než jsme měli na faře splachovací záchod, dokázal zachránit tolerantní kostel před rozpadem a s výtvarníkem Okolkem navrhl nový bílý a pastelově barevně zářící interiér kostela s citáty nadpisů reformace. Můj nápad byl, namalovat i varhany barevně. Úspěch jeho nasazení v takové době nemohl mít jistě známé mediální nadpisy a počty aktivních členů sboru – jistě ale každý farář ví, jakou cenu si zaslouží, když jeho práce inspiruje mladého člena sboru k rozhodnutí stát se farářem – farářkou (např. Mgr. B. Kohoutová, výňatek z jejich vzpomínek), „… Mluvil vždycky obdivně o svém bratru misionáři, kterého si velmi vážil. Když se ale dívám na jeho život a práci tady a v totalitní době – on byl ten veliký misionář světového rozměru! On dělal tu poctivou misionářskou práci v rozpadlém sboru, on přiváděl zpět lidi ke Kristu, on byl ten, kdo neúnavně každodenně obcházel sbor, překonával únavu, a pořád s velkým nasazením pracoval. Podle ovoce poznáte je."

Nebo kolega farář Bohdan Pivoňka: „Nepamatuji se na Adriana jinak, než s „jeho" úsměvem. Reagoval tak i na nepříjemné narážky, jako by nechal Nejvyššímu prostor na to, aby doplnil zatím neviditelné nebo v současnosti nezřetelné, protože jeho život nebyl závislý na tom, aby měl vždycky absolutní pravdu. Potvrzuje to i jeho práce, která musela počítat s nepochopením, případně odmítnutím, protože hýbala do té doby nehybnými dogmaty. Měl nadhled, s nímž žil svobodně – a tak i vychovával vás – děti – zase v poskytnutém novém prostoru, tam kde žádný ani viditelně nebyl …"

Rád cestoval a organizoval zájezdy na místa spojená s Husem nebo evangelickými exulanty; do Kostnice, Polska nebo dokonce do Paříže.

** To asi bylo až po Sametové revoluci, že?*

Ne, na papíře nebyla, myslím, svoboda cestování nikdy vyloučena, jen podmíněna věcmi prakticky nesplnitelnými – cestovat se smělo, ale nedalo. To je dnes černobíle nevysvětlitelné. Od začátku šedesátých let se ledacos uvolňovalo a zjednodušovalo a nacházely se skuliny – pro soukromé cesty – tátovi se podařilo prohlásit plný autobus za skupinu soukromých cestujících. Na cestování mezi kostely v bratrských zemích Varšavské smlouvy nebyly zákony. O cestování se vždy snilo jen "na západ". Zájezd dvakačovického sboru (plus "okolí") do NDR byl pro mnoho lidí první pohyb za hranice. Vzpomínám, že se jedna starší osoba – vzpomínkou, strachem – rozbrečela, když na hranicích poprvé znovu uslyšela němčinu.

To, že poutníci byli ubytováni po rodinách evangelického sboru, se kterým to předtím táta vyjednal, nebyl jen ekonomický trik ušetřit za hotel, ale zázrak osobního setkání. S evangelíky – s lidmi – nejen německy mluvícími. V dolní Lužici jsme byli ve sboru, kde se hovořilo lužicko-srbsky. Samozřejmě jaro 1968 přineslo zázrak cestování i na západ – u táty se to jmenovalo *"Po stopách Mistra Jana Husa do Kostnice"*. Nevím už kolik autobusů to bylo. Jednou byl i trik to, že se spalo ve vlaku ve spacím voze a ten přes den zůstal na nádraží a večer zas pokračoval dál místo spaní v hotelu – tak se jelo přes Norimberk, Paříž až do Marseilles. V září 69 jelo dokonce několik autobusů najednou.

** Zemřel ve Dvakačovicích? Jaké bylo tvé rozloučení s ním? Setkávali jste se i v dobách tvé emigrace do Švýcarska?*

Rozloučení ve Dvakačovicích bylo pro nás nezapomenutelným zážitkem. V kostele je velice citlivým způsobem vedl tehdejší synodní senior Pavel Smetana, za účasti asi čtyřiceti kolegů farářů, členů rozvětvené rodiny, přátel z ciziny, členů sboru a velkého počtu lidí mimocírkevních, které táta kdysi kdesi potkal a oslovil. Bylo to v roce 1992 a byli jsme vděčni, že v té době jsme i s dětmi směli přijet. Na základě Helsinské konference o lidských právech, která se konala 1982, nás mohli rodiče navštěvovat. Aby mohli přijet, museli jsme jim poslat notářsky ověřené pozvání a celá příprava návštěvy trvala několik měsíců. Ale i před sametovou revolucí nás obojí rodiče několikrát navštívili. Táta našeho pozvání využil k návštěvám dalších lidí, zvláště z oboru svého bádání o Samaritánech, či přátel z ekumeny. Takže jsme i my s ním absolvovali různá velice zajímavá setkání, například v evangelickém sboru v Barceloně, kde táta kázal a já hrál na harmonium. Táta kázal i v našem prvním sboru ve Švýcarsku a též v Husově sboru, Čechů a Slováků v Curychu. Po roce 1989 se ještě zúčastnil konfirmace naší dcery v Curychu a pak už jsme navštěvovali spíš my jeho – nakonec v nemocnici.

** Také ty jsi velký cestovatel. Trávíš život na cestách v trojúhelníku, Zurich – Praha – Sutivan. Kde se cítíš nejvíc doma?*

S touto otázkou jsme se začali setkávat ve Švýcarsku, když jsme se tam trochu zabydleli a později po roce 89 v Čechách, když jsme se mohli zase vracet. Naše odpovědi na ni se navzájem prolínají a doplňují. Manželka Jana citovala většinou Karla Jasperse, který řekl asi toto: Domov je tam, kde nejen rozumím, ale kde je mi i rozuměno. A většinou jsme společně doplnili – Tam, kde mohu něco dělat s druhými a pro druhé. Od té doby, co jsme v důchodu, se pohybujeme, jak zmiňuješ, mezi Švýcarskem Čechami a Chorvatskem. Já říkám s úsměvem – cestovatelé nejsme – jsme doma na všech třech místech najednou, tak, jako bychom měli jeden byt a jen přecházeli z jednoho pokoje do druhého.

** Do Sutivanu se vracíš do rodného domu (města) svého otce? Vnímáš to jako návrat ke kořenům*?

Je zajímavé, že se táta do svého rodiště do Sutivanu na Brači za svého života už nikdy nepodíval. Maminka to komentovala tak, že tam nejsou evangelíci. My jsme se poprvé vypravili do Sutivanu hledat „rodinné kořeny" v roce 1997 a našli jsme tam své místo pomocí navázání kontaktu právě s těmi neevangelíky.

Místní pan farář nám obstaral výpis z matriky, kde je táta Adrian – protože nepokřtěn katolicky – uveden "bez jména". A my jsme na oplátku pomohli s opravou historických varhan v kostele, tím, že jsme sehnali české varhanáře z Krnova a na opravu přispěli finanční částkou z našeho curyšského sboru. Chorvatštinu jsme doma nikdy neslyšeli, ale naučili až tam a právě přes "kostel" známe mnohem víc domácích než ledajaký starousedlý turista. Na malé pláži uprostřed města na nás přišla paní – to je jen pro domácí – a přišla gospodža Martínovič a řekla – ne, to su naši!

Nebo jdeme po nábřeží a přijde pán – v ruce na starém průklepu – kopie přednášek, které psal děda Antonín. Všeobecně se vědělo, že doktor Ante Mikolašek chtěl v zátoce Gomilica stavět sanatorium. Kořeny naší rodiny by vydaly na les přes celou Evropu. V Sutivanu jsou ale vidět vzrostlé kořeny stromů ve veřejném parku, kde postavili dědovi památník iniciátora péče o veřejné prostory. V Sutivanu tehdy při našem začátku (1997) žilo ještě i několik pamětníků rodiny doktora Antonína Mikoláška, který jezdil za svými pacienty na oslu a měl spoustu dětí, z nichž nejmladšímu Adrianovi se říkalo „Bráco".

** O svém otci chystáš nový hudební pořad. Jak bys ho charakterizoval a kde a kdy bude mít premiéru? (odpovídá Jana Mikolášková)*

Asi před rokem nebo víc jsme si uvědomili, že by se 5. 3. 2021 táta dožil 100 let a že bychom ho rádi nějakým způsobem připomněli. Po léta jsme zde v CH ve sborové práci spolu tvořili různé tematické pořady na Vánoce, na Velikonoce – Bohdan hudbu a písně, Jana zpracování biblických textů. I v Praze, kde jsme až do coronavirové pandemie často pobývali, jsme pořádali tematické večery za spoluúčinkováni přátel z různých oborů. K tátově jubileu nás napadlo „stvořit" pořad na jeho celoživotní téma – bádání o Samaritánech. Netušili jsme, jak zajímavá a velmi obohacující a objevná záležitost to pro nás bude. Vznikly skladby pro chor a orchestr, nové písničky na ústřední biblické texty tátova bádání – jako je podobenství o milosrdném Samaritánovi, setkání Ježíše se Samaritánkou u studně, a dokonce písnička pro dětský sbor prokládané zamýšlením se nad nimi. Rádi bychom tento pořad uskutečnili v kostele u Martina ve zdi – na způsob jako jsme tam před 2 lety uspořádali pořad k 50. výročí upálení se Jana Palacha. Premiéru jsme plánovali 5. března. Až to bude možné, rádi dáme vědět.

Jan Kirschner

Kytice 2021

Z nápověd od vyhledávače Google

Začneme-li do internetového vyhledávače Google zadávat „Martin L …“, obdržíme nápovědu „Martin Looter King“ (doslova: „Martin Vandal King“). A odkaz na profil na sociální síti, kde se recesista představí: „Rabování, to je moje, kámo.“ Žijeme v době ahistorické. Stále více lidí si po letmé konzultaci Googlu myslí, že církevní reformátor se jmenoval „Martin Looter/Vandal“! Doktor Eck, Lutherův protivník, jehož Luther v lítých polemikách tituloval „DRECK“, jako by po pěti staletích přes Google vracel úder. Nedávný referát v čteném médiu situoval kořeny hnutí „Black Lives Matter“ („Na životech lidí černé pleti záleží“) do pochodů organizovaných prý „pastorem Martinem LOOTEREM Kingem“ (zvýrazňuji) …

Google konzultují také korektoři, nejednou pod časovým tlakem. Přijde-li autor s čímkoli méně obvyklým, je o strach, co z toho – po korektuře za pomoci Googlu – nakonec vzejde ...

V Lidových novinách (LN) se strhl poprask nad označením „opus ultimus“ (na přebalu knihy z nakladatelství Odeon) pro poslední dílo Pavla Kohouta. Jak vystihl MUDr. Milan Novák v LN z 5.3.2021, toto latinské spojení znamená něco jako „POSLEDŇÁ dílo“ (zvýrazňuji), neboť podstatné jméno „opus“ je v latině středního rodu …

Rovněž Pavla Kohouta (a Odeon) mohl poplést Google. Zadáme-li do něj slovo „opus“, promptně napoví „Opus maximus“. Snad recesistický název „veledíla“ skupiny Sons of Apollo jako by sugeroval, že latinské substantivum středního rodu „opus“ musí být rodu mužského. Dodejme, že chybuje i slovosledem, neboť s výjimkou např. některých ustálených místních názvů jako „CIRCUS MAXIMUS“ pro hlavní římský amfiteátr obvykle v latině přídavná jména označující velikost nebo kvalitu podstatné jméno předcházejí: „MAGNA CHARTA“, „magnum opus“ atd. (Ale „opus magnum“ čili „dílo veliké“ kdejakého snoba.)

České právní texty rozlišují výčet „příkladmý“ (tj. neúplný, sestávající z vybraných příkladů) a výčet „taxativní“ (tj. úplný). Přesnější rozlišení neznám. Precizní českou právní terminologii vytvořil JUDr. Karel Jaromír Erben. Po zjištění, že počítač (limitovaný rozhledem jakéhosi inženýra společnosti Microsoft) výraz „příkladmý“ (s –m-) zpochybňuje, odeslal jsem do redakce zároveň s textem odpovídající upozornění. Přesto v mém článku Marti proti Jobsovi (ET-KJ 4/2021) bylo spojení „příkladmý výčet“ nahrazeno spojením „příkladný výčet“ (s –n-), nejspíš na základě sugesce Googlu. (Když jsem spatřil, kolika výskyty a z jakých zdrojů je spojení „příkladný výčet“ v Googlu doloženo, málem jsem spadl ze židle. Původně běželo patrně o čisi překlep.) V jazykové poradně mi telefonicky potvrdili, že taková oprava mění význam, je tudíž chybná. Doporučili mi nicméně v textech psaných pro obecné použití daný výraz nějak nahradit. Napříště budu proto pro ET-KJ místo „příkladmý výčet“ používat spojení „vybrané příklady“.

Ani odborná prostředí nezůstávají podobných epizod ušetřena. Před časem kdosi při korektuře rozsáhlého účetního dokumentu opravil všude položky „AKRUÁLNÍ“ (s časovým rozlišením) na položky „aktuální“. Zkázu spustila automatická kontrola pravopisu či automatická oprava Microsoftu (zde jí čelíme zvýrazněním dotyčného účetního přívlastku), dokonal ji letmý náhled korektora do Googlu …

Vyhledávač Google pracuje na bázi angličtiny a podle obchodní logiky. Upřednostní stávajícího amerického recesistu před německým reformátorem, prodávaný hudební nosič před Augustinem či Ciceronem, obecnost před oborovostí, aktuálnost před minulostí či časovým rozlišením. V rámci těchto priorit je latinská gramatika příliš složitá. Stejně jako česká odborná názvosloví. Odtud prosazované šokující „spodoby“ („looter“ čili vandal místo „Luther“, mužská koncovka „-us“ u přívlastků k latinskému neutru „opus“, „příkladný“ místo „příkladmý“, „aktuální“ místo „akruální“). A to zůstáváme toliko u „vybraných příkladů“… Rčení o dobrém sluhovi a zlém pánu platí, pokud jde o církevní historii, latinu a odbornou češtinu, pro Google umocněně.

Novodobou erbenovskou „kytici“ roztodivných (humorných, či takřka hororových – podle úhlu pohledu) spodob našeptávaných Googlem zakončeme stylově připomínkou dvou dalších literátů. Bedřich Blahoslav Bašus (18.12.1922-25.6.2004) opatřil v 80. letech v jedné své básni ve větě „údolí se rozezní jenmým chvalozpěvem“ výraz „jenmým“ poznámkou pod čarou: „Neběží o tiskovou chybu.“ Jako by předvídal, že jeho novotvar dnes Microsoft zpochybní, abychom místo něj v Googlu promptně – a chybně – vyhledali něco obecnějšího, běžnějšího („jen mým“, „jemným“ apod.). „Básník přežije všechno. Kromě tiskové chyby.“ (Oscar Wilde) Snad proto je v době internetu básníků pomálu ...

František Schilla

Stále živá vzpomínka

Troufám si napsat, že ti, kteří znali Boženku Jelínkovou z Pardubic, budou s nadpisem tohoto článku souhlasit.

Dnem odchodu sestry Jelínkové byl 28. leden 2021. V podobných případech v současnosti cítím velkou lítost nad tím, že se s těmi, kterých jsme si vážili a měli je rádi nemůžeme osobně rozloučit.

Pomalu ubývá těch, kteří vědí, že sestra Jelínková a Herlíkovice prostě patří dohromady; to spojení trvalo celých 27 let od roku 1960 do roku 1987. S mou sestrou Světlou jsme tam pravidelně v kuchyni pomáhaly od roku 1970, mohla jsem tedy prostředí a atmosféru v Horském domově vnímat zcela zblízka. Mohu tedy i říci, že tím základním pojítkem, proč lidé do Herlíkovic tak rádi jezdili, byla především rodina Svatoňova z Prahy a rodina Jelínkova z Pardubic. Nebyla to jen výborná Božencina kuchyně, ale naprosto přirozené zapojení všech členů obou rodin tam, kde bylo zapotřebí.

Vždycky jsem říkala, že sestra Jelínková by dokázala vařit z ničeho. O těch někdy nelehkých okolnostech hovořila před léty v rozhovoru se sestrou Zdeňkou Moravcovou.

V takovém zařízení, jako byl Horský domov, je samozřejmě dobrá kuchyně jednou z nejdůležitějších věcí, ale ani to by nebylo nic platné, kdybyste se nesetkali s upřímností, laskavými pohledy, s pochopením. I když nás už od šesti hodin ráno čekal perný den (někdy až do pozdního večera), těšila jsem se vždycky na setkání a společnou práci, na pěkné rozhovory u oběda poté, co jsme nakrmili „hladové krky“ v jídelně.

Jsem šťastná, že se tehdejší celková atmosféra v Herlíkovicích podepsala na obou našich dětech (a jistě i na jiných v jejich věku), které ta herlíkovická období považují za jedna z nejkrásnějších ve svém životě. A na tom měla velkou zásluhu i Boženka Jelínková. Víra a láska – to bylo to, co z ní tak neokázale vyzařovalo.

D. Rut Nývltová

550 let od úmrtí Jiřího z Poděbrad

"Husitský král" či "král dvojího lidu", tedy kališníků a katolíků, Jiří z Poděbrad, byl jediným českým vladařem, který nepocházel z panovnické dynastie, ale z panského stavu domácí šlechty. Šest let byl správcem českého království, kraloval v letech 1458-1471. Obratný politik, který zemřel před 550 lety, 22. března 1471, proslul úsilím o náboženskou snášenlivost a snahou o vytvoření mírové unie evropských křesťanských panovníků předběhl o půl tisíciletí dobu.

Byl synem Viktorina z Kunštátu, příslušníka významného moravského rodu a také přítele a spolubojovníka Jana Žižky z Trocnova. Záhadou je místo jeho narození. Mohly jím být Poděbrady, ale také rodové hrady Kunštát a Bouzov na Moravě. Pokud byl jeho kmotrem skutečně Žižka, jak praví legenda, musel by se nejspíše narodit v Horažďovicích, protože husitský hejtman se měl v době Jiřího narození zdržovat právě zde.

Jeho otec zahynul již počátkem roku 1427 v husitských válkách. O tři roky později padl v boji s radikálními tábority i jeho bratr a Jiřího stanovený poručník Boček z Kunštátu. Sirotka se ujal vzdálený strýc Haralt z Kunštátu. Právě po jeho boku bojoval čtrnáctiletý Jiří ve vojsku panské jednoty u Lipan.

Historik Rudolf Urbánek o něm napsal, že "čím se stal, stal se přirozenými svými schopnostmi, jež se s životní praxí rozvíjely a zdokonalovaly". A italský humanista Aenas Silvius Piccolomini (pozdější papež Pius II.), který působil v Čechách a Jiřího z Poděbrad dobře znal, o něm napsal: "Muž krátké postavy, jiskrných očí a mravů líbezných."

V březnu 1440 se dvacetiletý Jiří z Poděbrad stal správcem Boleslavského kraje a jedním z hejtmanů spolku východočeských landfrýdů, vojenských organizací na obranu zemského míru. V roce 1441 se budoucí král oženil s (o tři roky mladší) Kunhutou ze Šternberka. Jejich manželství trvalo pouhých devět let a za tu dobu spolu zplodili sedm dětí. Podruhé se Jiří z Poděbrad oženil v roce 1450 s Johanou, sestrou předáka katolické šlechty Lva z Rožmitálu. Z tohoto manželství měl syna Jindřicha mladšího, známého jako Hynek, pozdějšího básníka a překladatele Boccacciova Dekameronu, a dcery Anežku a Ludmilu.

Po smrti svého přítele, husitského šlechtice Hynce Ptáčka z Pirkštejna, se v roce 1444 stal vrchním hejtmanem spolku východočeských kališnických landfrýdů přejmenovaného na Jednotu poděbradskou. O čtyři roky později se náhlým přepadem zmocnil Prahy, zajal nejvyššího purkrabího Menharta z Hradce, svrhl katolické konšely a nahradil je sobě oddanými kališníky. Sám se pak začal titulovat jako správce Království českého, byť ve skutečnosti jím byl zvolen na zemském sněmu až v roce 1452.

Po předčasné smrti teprve sedmnáctiletého českého krále Ladislava Pohrobka se o uprázdněný trůn ucházeli jedenáctiletý princ Karel z Valois, syn francouzského krále Karla VII., vévoda Vilém Saský a Jiří z Poděbrad. Husitská většina v zemi jednoznačně stranila Jiřímu, kterému se navíc podařil obratný tah: ze zajetí propustil syna uherského zemského správce Jánose Hunyadyho Matyáše, řečeného Korvín. Odhadl, že by se mohl stát v Uhrách králem a slíbil mu za manželku svoji teprve devítiletou dceru Kateřinu. Matyáš si skutečně v lednu 1458 nasadil svatoštěpánskou korunu a jako nový panovník se svému dobrodinci a budoucímu tchánovi královsky odvděčil. Daroval mu 60 tisíc zlatých, několik set volů a spousty sudů vína.

Volební sněm se protáhl od 27. února do 2. března 1458, kdy byl Jiří zvolen českým králem, korunován byl 7. května 1458. Problémy na sebe ale nenechaly čekat. Již v roce 1460 odmítl papež Pius II. přijmout Jiříkovo poslušenství, dokud prý ve svých zemích nevymýtí kacířské bludy. Český král se však nezalekl a v srpnu 1462 na zemském sněmu prohlásil: "Ať papež ví, že já svou víru za království neprodám. Já teď, manželka má i děti moje pro tu krev velebnou království i hrdel hotovi jsme složiti!"

V roce 1463 vystoupil s projektem mírové unie, počítajícím s vytvořením společných branných sil křesťanských panovníků proti muslimským Turkům. Chtěl tak odvrátit riziko křížové výpravy proti vlastní zemi a zaměřit vojenské úsilí evropských vládců na ohrožený Balkán. Tato diplomatická iniciativa však nebyla úspěšná.

V roce 1466 uvalil nový papež Pavel II. na Jiřího klatbu a vyhlásil křížovou výpravu proti "českým kacířům". A do čela křížové výpravy do Čech se postavil jeho bývalý zeť, uherský král Matyáš Korvín. V květnu 1468 vpadlo uherské vojsko na Moravu, dobylo Třebíč a oblehlo brněnský Špilberk a klášter Hradiště u Olomouce. O rok později se ale dostali na česko-moravském pomezí u Vilémova do obklíčení české armády vedené samotným Jiřím z Poděbrad a Korvín padl do zajetí. Na osobní schůzce oba panovníci uzavřeli příměří a Matyáš slíbil, že zanechá nepřátelství vůči Jiříkovi a zprostředkuje mu dohodu s papežem. Jakmile byl však propuštěn, na své sliby zapomněl a dokonce se 3. května 1469 v Olomouci nechal odbojným katolickým panstvem zvolit českým králem. Jiří svolal zemský sněm, na němž se zřekl práva nástupnictví pro své syny a navrhl, aby po jeho smrti usedl na trůn syn polského krále Kazimíra, Vladislav Jagellonský. Po další česko-uherské válce v roce 1468 se zdálo, že nebezpečí už Českému království nehrozí. Takřka po mírovém uzavření všech konfliktů ale král Jiří z Poděbrad v Praze 22. března 1471 zemřel.

(hb)

Inzerce

Nabízím zachovalý nábytek (skříně a knihovničky).
Tel.: + 420 608 363 274.

č. 1

V ET-KJ č. 5 nabízel Samuel Jan Hejzlar svoji novou knihu "Na tahu". Výnos z prodeje knihy bude věnován sboru Církve bratrské v Neveklově na opravu střechy a stropu modlitebny.
(dle přání autora red)



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o. Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

11/2021

7. dubna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
14. dubna 2021

Z obsahu

* *Diář za časů korony*
* *Temnota přikrývá zemi, soumrak národy*

Poselství k neděli Quasimodogeniti



Neslibujte si nic od útisku, nedejte se šálit tím, že něco uchvátíte, k jmění, byť i přibývalo, neupněte srdce.
Žalm 62,11

Šalba mamonu

Biblická rada „neslibujte si nic od útisku, nedejte se šálit tím, že něco uchvátíte“ pro čtenáře evangelického týdeníku na první poslech asi nezní moc aktuálně. Zřejmě jste si v minulém týdnu neříkali, koho bych tak mohl utiskovat, abych něco uchvátil. Spíš se nám připomenou někteří veřejní činitelé či příklad společenské korupce, kde lidé soustavně padají do této „šalby“. Jako aktuálnější pro sebe asi vidíme druhou část této biblické výzvy, „k jmění, byť i přibývalo, neupněte srdce“, ale také se asi neřadíme do skupiny lidí, pro které by jmění nějak viditelně přibývalo. Přesto zastavme se na chvilku, dříve než odsuneme tuto biblickou výzvu do kategorie „varování pro druhé a ne pro mě“. Nejsou zde nějaké známky toho, že by tato oblast mohla šálit právě i mě?

Klam útisku a nespravedlivého prospěchu má víc než jednu tvář, stejně jako nezdravé upínání se k majetku. Vedle přímých aktérů „predátora“ a „oběti“ se do hry mohou dostat mnozí další, kteří si jen nechají otrávit svůj život zdánlivě spravedlivým rozhořčením. Soucit s obětmi vyvolává spravedlivý hněv. Nicméně ne každé rozhořčení je zdravé. Mnoho lidí zaměňuje spravedlivý odpor za pavučinu pocitu křivdy, do které se pak zamotává jejich vlastní život. Nechají se chytit do hořkosti. Na hořkosti není nic spravedlivého. Je to jen odvrácená část klamu, že útiskem je možné něco opravdu cenného uchvátit. Bojím se, že tato hořkost bývá právě projevem srdce upínajícího se ke jmění, i když jen v mentalitě nedostatku nebo v pocitu nespravedlnosti.

Jaká je tedy alternativa? Celý 62. žalm je nádhernou alternativou. Od úvodního verše „jen v Bohu se ztiší duše má“ do závěrečného vykreslení Boží moci a svrchovanosti nás provázejí nádherná vyznání žalmisty, který upnul své srdce ne k jmění, ale k Hospodinu. V Boží blízkosti dostáváme sílu postavit se nespravedlnosti. Ve společenství s Bohem roste soucit s oběťmi a ochota pomoci. Soucit však svým způsobem patří i uchvatitelům dnešní doby. Co získávají? Padají jen do léčky moci, kterou nikdo z nich neudrží. Veškerá moc patří Hospodinu. Kéž by se oběti i uchvatitelé mohli setkat s Božím milosrdenstvím. Kéž bychom my sami i lidé kolem nás mohli poznávat, že jen v Bohu je skutečné útočiště.

Tomáš Grulich,
kazatel Církve bratrské
v Praze 4 Jižní Město,
stanice Network Praha



Jarní úvaha

Přichází jaro. Stejně jako vloni se mě v tuto roční dobu zmocňuje podivné chvění. Dívám se z okna, listuji ve starých herbářích, poslouchám ptačí zpěv a třesu se očekáváním. Příchod jara prožívám neobyčejně silně. Každý rok na konci zimy onemocním zvláštním neklidem. Musím se sám sobě smát, dělám si legraci ze své mánie, abych se nezbláznil. Občas to nevydržím a vyběhnu do lesa. Rozhlížím se, jestli se nikdo nedívá, hladím spadané jehličí, objímám kmeny stromů, cítím v prstech pod kůrou proudící mízu, poslouchám šustění suchých listů, čichám k prvním kvítkům, žvýkám čerstvé výhonky bylin.

Možná jsem opravdu trochu nervově labilní, ale myslím si, že u amerických Indiánů bych našel pochopení. Četl jsem, že vítají jaro podobným způsobem. V jejich kultuře stále působí ono pradávné tušení, že všichni živí i neživí tvorové jsou vlastně příbuzní, že voda, vítr, oheň, rostliny, zvířata a lidé jsou tak trochu bratři a sestry, že jsou tajemným způsobem hluboce spřízněni. Toto vědomí je u Indiánů tak silné, že když jdou na lov, nejprve se omlouvají uloveným zvířatům a vysvětlují jim, jak je to mrzí, že je musí zabít, aby si opatřili potravu.

Ano, zní to velmi zvláštně a cize. A přece – když přemýšlím o Indiánech, o jejich těsném sepjetí s přírodou, napadá mě, že moje jarní záchvaty jsou možná abstinenční příznaky. Bydlím stejně jako většina Evropanů ve městě. S přírodou se setkávám tak možná v květináči za oknem. Prostředí, ve kterém trávím většinu času, se skládá z betonu a plastů, asfaltu a gumy. Někdy z toho na mě padá tíseň. Většinu zážitků mi zprostředkují média, hudba, kterou poslouchám, je reprodukovaná, emoce, které sleduji v televizi, jsou umělé. Mám dojem, že moje smysly jsou otupělé, že to neustálé blikání displejů a šustění umělých vláken mě vnitřně rozkládá.

Závidím Indiánům. Závidím i našim dávným předkům. Stejně jako Indiáni totiž věřili, že vesmír kolem nás není němý, že je to vlastně otevřená kniha, ve které se dá číst. Věřili, že příroda mluví, šeptá, zpívá, že je to Boží abeceda. Byli přesvědčeni, že to vůbec není náhoda, když dobro spojujeme se světlem a zlo s temnotou, mateřství se zemí a otcovství s nebesy. Věřili, že kámen nikoli náhodou symbolizuje stálost, pevnost a chlad, zatímco dřevo je výrazem poddajné měkkosti a tepla. Domnívali se, že příroda je vlastně velkolepé divadlo. Že křídla ptáků smíme obdivovat také proto, abychom rozuměli, co znamená svoboda, že strom s kořeny v hlíně a s korunou v oblacích nikoli náhodou téměř ve všech kulturách symbolizuje tajemné spojení hmoty a ducha, nebe a země. Zdá se, že tradiční kultury všech svě-

Dokončení na str. 2

Slyšíme se? J 16,23b–28.+33; L 11,1–13

„Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.“
(Mk 14,38).

Ježíš – stvořitelské SLOVO učiněné tělem (J 1,14) – Syn člověka, odloživ své Božství, se k němu modlí: Otče… (J 17,1). „Jsem v Otci a Otec je ve mně,“ prohlašuje (J 14,10n), jsa duchem ustavičně v jeho skryté všeobsáhlé PŘÍTOMNOSTI (J 12,44-46). „Jistě žádný nevstoupil v nebe, než ten, který sestoupil z nebe, Syn člověka, který je v nebi,“ ujišťuje svého nočního hosta Nikodéma (J 3,13). JSEM zde, i v prostředí časem ani prostorem nevymezeném, v nebi. „Já a Otec jedno jsme“ (J 10,30). „Co víme, mluvíme a co jsme viděli, svědčíme, ale naše svědectví nepřijímáte“ (J 3,11), řekl svému hostu. „A to je ten soud…,“ útěk od světla do tmy (J 3,19).

Čteme, že „přede dnem velmi ráno vstával, a odcházel na pusté místo, aby se modlil“ (L 4,42; Mk 1,35). Jde na horu nebo do pouště v touze po nerušeném spojení (Mt 14,23; Mk 6,46; L 5,16). Hledá signál? Spíše soustředění a klid. Z celé duše, plným rozpětím svého vědomí, své mysli se vztahuje k Otci. „Bůh Duch jest a ti, kteří se jemu modlí, musejí tak činit v duchu a pravdě,“ vysvětluje samařské ženě (J 4,24). Hluboko v duši hledej, jak to s tebou vypadá. Tam se poptávej. Pros, tluč a bude ti otevřeno, bude ti dáno. Podívej se do Bible. „Miluje-li mne kdo, bude si hledět mých slov, a Otec můj bude jej milovat. K němu přijdeme, budeme u něho bydlet“ (J 14,23). Účastníme se jeho života v jeho osobní modlitebné zkušenosti, slibuje Ježíš podle Mt 6,6, „za zavřenými dveřmi v skrytosti“.

A přece čteme, jak krátce před smrtí řekl přede všemi „Otče, přišla hodina, a dlouze se modlil, aby slyšeli. Shrnul dokonání svěřeného díla:

Dokončení na str. 2

Aktualita: Není pieta jako pieta





Od 22. března je na Staroměstském náměstí v Praze 25000 křížů, které symbolizují oběti pandemie covidu z celé republiky. Jde o iniciativu spolku Milion chvilek pro demokracii, která po dohodě s Magistrátem hl. města Prahy vytvořila v okolí mariánského sloupu pietní místo. Ke křížům lidé nosí květiny a svíčky, dopisují křídou jména a data lidí, kteří nemoc nepřežili. V této souvislosti poslali vládě otevřený dopis, kde se mj. uvádí: “Uplynul rok a Vláda zmařených životů stále nemá plán. Ve společnosti roste nespokojenost. K dnešnímu dni zemřelo 24810 lidí. Byli to naši blízcí, přátelé, rodiče a prarodiče, kamarádi, kolegové z práce… Za ty všechny jsme dnes smývatelným sprejem nakreslili křížek na Staroměstském náměstí a také v dalších městech po republice. Všechny zbytečně zmařené životy nás zavazují k tomu, abychom u voleb konečně vykročili ke změně. Jinak bude hůř... Do ulic teď jít nemůžeme, protože nechceme krizi prohlubovat tím, že se velké množství lidí vystaví zdravotnímu ohrožení.”

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Kulturou proti antisemitismu letos opět online

Česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) pořádá letos po osmnácté akci nazvanou „Kulturou proti antisemitismu".

Zatímco v minulých letech se lidé sešli v centru Prahy, zúčastnili se „Pochodu dobré vůle" a v prostorách Senátu ve Valdštejnské zahradě kulturního programu k památce obětí holocaustu, letos jsme – stejně jako vloni – byli v důsledku opatření proti koronaviru nuceni přenést celý program do virtuální podoby. To mu však neubírá nic na zajímavosti, naopak díky technice můžete zhlédnout i unikátní záběry, které by při fyzickém setkání nebylo možné zprostředkovat. Díky spolupráci s Židovským muzeem v Praze a Televizí Noe se můžete těšit na živý přenos přímo z evropsky jedinečného památníku obětí šoa – Pinkasovy synagogy, na jejíchž zdech jsou ručně napsána jména téměř 80 tisíc českých a moravských Židů, kteří se v letech druhé světové války stali obětmi nacistické genocidy a nemají svůj hrob. Ředitel Židovského muzea Leo Pavlát vás seznámí s historií tohoto památníku, na jehož vzniku se podíleli významní umělci. Evelína Merová, která jediná ze své rodiny přežila a jejíž dětský obrázek malovaný v terezínském ghettu zachycující Sněhurku a sedm trpaslíků patří též do expozice v Pinkasově synagoze, bude vyprávět část svého životního příběhu.

Program nás několikrát přenese přímo do Izraele. Uvidíte, jak se připomíná památka obětí šoa tam: na dvě minuty se zastaví celá země. Budete sledovat pietní akt přímo v památníku Jad vašem v Jeruzalémě a budete svědky vzniku unikátní nahrávky písně o životě, na níž se podílely stovky Izraelců všech generací. Tento úchvatný klip dokumentuje obrovskou vůli k životu, která je pro Izrael tak typická.

Na programu se budou podílet čeští umělci, kteří svou aktivní účastí podpoří myšlenku celé akce. Ukázky z knihy Eveliny Merové přečte herec Jan Potměšil, hudebně se přidá Vladimír Merta s dcerou Sárou. Leo Pavlát v rozhovoru s Mojmírem Kallusem prozradí, jak vnímá vztahy židů a křesťanů dnes.

Sledujte pořad „Kulturou proti antisemitismu" v neděli 18. dubna 2021 od 15 hodin na TV Noe, záznam pak najdete na YouTube kanále ICEJ ČR: https://www.youtube.com/user/icejczech.

I v době, kdy boj s virovou nákazou zaměstnává celou zemi, nesmíme zapomínat ani na boj proti viru antisemitismu, který si vyžádal v dějinách miliony obětí. Filosof Edmund Burke řekl, že k triumfu zla postačí, když slušní lidé nebudou dělat nic. Zveme Vás, abyste společně s námi dali najevo, že jsme se z minulosti poučili.

Mojmír Kallus

Papež snížil kvůli covidové krizi platy duchovním ve Vatikánu

Papež František se rozhodl kvůli krizi způsobené pandemií covidu-19 snížit platy duchovním ve Vatikánu. Místní kardinálové budou mít od dubna plat nižší o deset procent a vatikánští sekretáři a prefekti kongregací dostanou o osm procent méně. Tříprocentní snížení se dotkne kněží a dalších duchovních pracujících pro Vatikán. Papež k tomuto kroku přistoupil proto, aby zachránil všechna pracovní místa ve Vatikánu, informovala agentura ANSA.

Podle oficiálního vatikánského zpravodajského serveru Vatican News se snížení od 1. dubna nedotkne civilních zaměstnanců. Všem ostatním se platy sníží, nejvíce nejvyšším hodnostářům. Výjimku mohou dostat ti, kteří mají vysoké zdravotní výdaje.

Podle agentury Reuters berou kardinálové pracující ve Vatikánu, kteří žijí přímo tam či jinde v Římě, asi čtyři až pět tisíc eur měsíčně (104000 až 130000 Kč).

Papež rozhodnutí zdůvodnil zejména tím, že pandemie a s ní související omezení „negativně postihla všechny zdroje příjmů Svatého stolce i městského státu Vatikán". Do vatikánského rozpočtu přispívají mimo jiné Vatikánská muzea, která byla od počátku pandemie přes rok zavřená. Podle agentury Reuters čeká Vatikán letos deficit rozpočtu asi 50 milionů eur (asi 1,3 miliardy Kč).

Nový papežův dekret také od dubna na dva roky zmrazí automatické zvyšování platů zaměstnanců Vatikánu podle platových tříd, nedotkne se to ale těch nejnižších.

www.krestandnes.cz

Aktualita: Není pieta jako pieta

Dokončení ze str. 1

Římskokatolická církev si ovšem s ohrožením lidí hlavu neláme. V sobotu 27. března sloužil mši u mariánského sloupu za nenarozené děti, jejich rodiče a zdravotníky na Staroměstském náměstí v Praze kardinál Dominik Duka, protože se prý kvůli epidemické situaci nemůže konat obvyklý Pochod pro život vyjadřující nedotknutelnost početí a potřebu ochrany před umělými potraty.

Média upozornila na skutečnost, že se na pozvánkách na mši objevovala informace, že mimopražští zájemci mohou prostřednictvím arcibiskupství získat výjimku ze zákazu pohybu mezi okresy. Zástupci pořádajícího Hnutí pro život uvedli, že arcibiskupství text nepřesně citovalo a pozvánka neměla sloužit k obcházení epidemických opatření, ale pomoci s organizačními záležitostmi kolem mše. Kardinál Duka před kříži, které připomínají oběti pandemie, vyzval ke křesťanskému svědectví jedinečnosti lidského života po celou dobu jeho trvání. "Ti, jejichž symbolické kříže jsou na dlažbě Staroměstského náměstí, nedožili určitou perspektivu svého života. Někdo o pár měsíců, někdo o pár let, ale víme také, že jsou mezi nimi i ti, kterým život skončil ve velmi raném dětském věku - i takové oběti má koronavirus. Na druhé straně jsou pak ti, kterým nebylo možné spatřit světlo světa." A lidí se sešlo opravdu hodně. Křížům se pochopitelně nevyhýbali.

(hb)

Slyšíme se? J 16,23b–28.+33; L 11,1–13

Dokončení ze str. 1

„Oznámil jsem jméno tvé lidem, které jsi mi dal ze světa…, dal jsem jim tvé SLOVO a SLÁVU od tebe, aby byli jedno jako my…. Neprosím za svět, ale za ty, které jsi mi dal… Nyní k tobě jdu, a toto mluvím na světě, aby měli radost mou plnou v sobě" (J 17,1-26). Obrací se k Otci i k nim.

Modlí se před nimi, aby byl slyšen, a něco aby se s Boží pomocí jejich přičiněním změnilo. Mluví s Otcem a záměrně do společenství svých učedníků v jejich různosti, jak je zná, aby upevnil vnitřní duchovní pouto, jejich vzájemnost a jednotu; ne v uniformě, nýbrž v harmonii (2 K 5,14). *„Láska zajisté Kristova víže nás,"* rozumí tomu později apoštol.

Možná se Ježíš podobně modlil častěji. Čteme, že na jednom místě, když přestal, rozjasnilo se v jeho tváři, jako by viděl Neviditelného, a přišlo jim, že mají k sobě blíž, že to má s ním smysl a jsou spolu rádi… „Pane, nauč nás tomu. I Křtitel učil své se modlit."

Nuže, ze všech velebných oslovení a slavnostních titulů říkejte prostě „Otče," a k pomyšlení na tělesné své otce přidejte „náš, který jsi v nebesích." On vás zplodí, vzkřísí k živé naději (1 P 1,3). „Protože chce, zplodí vás slovem pravdy k tomu, abyste byli nějakými prvotinami jeho stvoření" (Jk 1,18).

„Otče náš, jenž jsi v nebesích…" Přiznejte si, že bez pomoci z jeho svaté skrytosti zůstáváte v přízemí u pouhých slov. Volejte proto *„Posvěť se."*… posvěť se JMÉNO tvé. Stalo se nám událostí tvého Syna, obrazu tebe neviditelného, moudrostí od tebe, posvěcením i vykoupením. Buď nám svaté tvé JMÉNO ochranou jednoty tebe v nás a nás v tobě.

„Přijď tvé království," jak je Syn přiblížil slovy i skutky. „Buď tvá vůle," tvé přikázání života věčného (J 12,50), růstu známosti tebe a toho, jejž jsi poslal (J 17,3).

Syť nás chlebem od tebe sestupujícím každý den, „a odpusť nám, kde jsme jej mařili v marnostech a přidali zármutek ke tvému trápení s námi. Odpusť nám naše viny, ať dokážeme odpustit svým vinníkům." Veď nás, abychom nevešli v pokušení. Zbav nás dotírání zlého…"

Mistrova lekce tím nekončí, třebaže mnohým stačí: „Otče náš nebeský, dej ať…, učiň, je to na tobě.., ámen."

Ježíš pokračuje dvěma podobenstvími: Kdo z vás se vybičuje k půlnoční mrzutosti u přítele, aby nenechal jiného, pozdně příchozího o hladu, a vyprosí si pro něho tři chleby na dluh?

Ježíš tím situuje modlitbu do sítě vztahů mezi přáteli (bratry v budoucí církvi) v choulostivý čas, kdy si každý střeží své soukromí. Je zamčeno, zhasnuto, děti spí, rodina v pohodě. Zrovna dávají, co musím vidět… „Teď ne, safra, promluvíme si zejtra!"

„Když ale on přišel dnes, teď v noci vzal za kliku zrovna u mě. Dlouho jsme se neviděli. Je na dně a já? Vždyť víš, jsem v presu a momentálně na to nemám… Věnuj mi chvilku…"

Sem patří „Otče náš…" společně do situace, kdy víra se stává opovážlivostí vůči lidské nemožnosti. „Nic si nenamlouvejte. Jste mrzutí, nevrlí a zlí, ale jakože pro své děti míváte to nejlepší, tím spíše váš Otec, který je v nebesích, dá Ducha svatého těm, kteří ho prosí i v nepravý čas na nepravém místě. Amen.

Ilustrace:

Jako „pomvěd" na liberecké technice jsem si během studia přivydělával i doučováním gymnazistů a průmyslováků v matematice.

V místním sboru Jednoty českobratrské jsme občas mívali evangelizační shromáždění, vedená zpravidla hostujícím kazatelem, který svědčil o cestě víry v Pána Ježíše Krista a vyzýval k rozhodnutí. Zval jsem své žáky. Po skončení jsme někdy, bloumajíce po městě, přemítali o slyšeném.

Regina žila s maminkou v Růžodole, kde také chodila do Šaldova gymnázia a matika jí moc nešla. Taky se nechala pozvat. Projev staršího kazatele ji zaujal.

„Věřím v Boha, ale tohle je nějak jinej život, chtělo by to vědět víc," pochopila kazatelovy výzvy.

Přišlo nám, že vlastně nabízel případným zájemcům rozhovor, a tak jsme se odvážili zazvonit u našeho kazatele, kde byl hostem.

V nesprávný čas na nesprávném místě, pozdě večer v předsíni, jsme v kabátech vyslechli rozpačité uznání s pozváním k pravidelným shromážděním dle ohlášek, kde se lze dozvědět víc. Na shledanou.

Regina se pak stále obtížněji soustředila na matiku, až mi bylo trapné od její maminky brát svou desetikačku za hodinu marného snažení.

Po letech jsem ji potkal na výstavišti, u jednoho ze stánků si přivydělávat reklamními letáky vystaveného zboží. Dokončovala zrovna něco na filosofii. Matematice dala vale a k otázce cesty za Kristem jsme se žel nevrátili.

Samuel Jan Hejzlar

Jarní úvaha

Dokončení ze str.1

tadílů pěstovali a rozvíjeli prastaré umění naslouchat hlasům přírody.

Když o tom přemýšlím, zmocňuje se mě stesk. Vzpomínám, jak jsem jako dítě trávíval dlouhé hodiny v lese a užasle zíral na tu nevýslovnou podívanou: tápavé kroky brouků, moudré kývání tykadel, klidný hlemýžď v šedé ulitě, rej žížal v mokré hlíně.

Už jako dítě jsem kroutil hlavou nad tím, proč je té krásy tolik. Proč není v říši hmyzu třeba jen pavouk a moucha, proč je tam několik set tisíc druhů? A co teprve v království obratlovců, říkal jsem si nad zažloutlými stránkami Světa zvířat, těch bizarních tvarů a podob – netopýr, klokan, velryba, pštros, ptakopysk, žirafa, dikobraz, hroch... To přece není normální, ta překypující hojnost, ta marnotratná, nevyčerpatelná záliba přírody v nových a nových formách života. Ano, přemýšlel jsem jako dítě, ta štědrost, velkorysost nových a nových vůní, barev a tvarů, naplňující až po okraj zrak, chuť, čich, hmat i sluch žasnoucího pozorovatele. Funkčnost a praktičnost přece tíhnou k jednotvárnosti a nudě, říkal jsem si, stačí se podívat na panelová sídliště, výrobní haly nebo kancelářský nábytek…

Tak proč je v každém herbáři tolik zbytečné, extravagantní krásy, vedle mateřídoušky heřmánek, máta, meduňka, šalvěj, čekanka, divizna, zlatobýl? Proč to nádherné divadlo, ta strhující, oslnivá podívaná, jež ve mně vždycky vyvolávaly úžas a přitroublý úsměv? Je to snad rukopis umělce, hravost básníka, fantazie malíře?

Možná dnes trochu víc rozumím svým jarním záchvatům. Myslím, že mi před lety napověděl moudrý Goethe, když ve svém Faustovi vyslovil větu: „Vše pomíjivé je vlastně podobenstvím". Myslím, že mě na správnou stopu vedl Friedrich Schleiermacher, u nějž jsem se dočetl, že všechno konečné je „vykrojeno z Nekonečna". Myslím, že mi poradili renesanční novoplatonikové, podle kterých je stvořená krása stínem a odleskem krásy Nestvořené.

A nikdo nevyjádřil moje jarní pocity lépe než František z Assisi v básni o kráse přírody, nad kterou se tají dech: „Chválen buď, můj Pane, mnou a všemi stvořeními, a především panem bratrem Sluncem, jenž přináší den a jímž nás osvěcuješ, krásný je a září velikou se skvěje, Nejvyšší, a Tvoje světlo vyjadřuje. Chválen buď, můj Pane, skrze sestru Lunu, skrze Hvězdy, na nebi stvořils je jasné, jako drahokamy krásné, chválen buď, můj Pane, skrze bratra Vítr, skrze Vzduch a Mraky, Jasno a všecka počasí, kterými všem svým stvořením žíti dáváš. Chválen buď, můj Pane, skrze sestru Vodu, která je tak užitečná, dobrá, pokorná a čistá, chválen buď, můj Pane, skrze bratra Oheň, který poskytuješ našim nocím, a je krásný, radostný, mohutný a silný. Chválen buď, můj Pane, skrze naši sestru, matku Zemi, která dává život a rodí různé plody, trávu a barevné květy. Chvalte mého Pána, dobrořečte, děkujte mu, a v opravdové pokoře služte jemu".

Slovo na neděli
Pavel Hošek

Ten Komenský, typický Čech a duch už dost novodobý: byl člověk náboženský a své náboženství žil i jako vychovatel a politik. Apoštol humanity, hlasatel harmonie ve všem a všude; pracoval pro národ prací pro celý svět a ten svět celý zchodil. Je uznaným učitelem národů – pravý a první vědomý Panevropan.

Tomáš Garrigue Masaryk

Z Moravy až do Velikého Střediště

Někdy kolem roku 2000 jsem před cestou za krajany do Srbska dostal zprávu, že se mám zastavit v Brně pro studenta Michala Pavláska, který má zájem krajany navštívit. Slavili jsme pak ve sborovém společenství ve Velikom Středišti Velikonoce a navštívili jsme též původem českou katolickou komunitu v Kruščici. Vzpomínám, že Michalovi se mezi krajany líbilo. Ještě několikrát se mnou cestoval – navštívil se mnou vlastně všechny krajanské komunity, do kterých jsem zajížděl. Čas plynul a já jsem se tu a tam doslechl, že Michal je zase v Srbsku. Vystudoval FF Masarykovy univerzity v Brně a nyní působí jako vědecký pracovník Etnologického ústavu AV ČR.



Ostrůvek reformovaných evangelíků, původem z Moravy, žijící ve Velikom Středišti, se stal předmětem Michalova zájmu a bádání. Jedním z plodů tohoto bádání je Michalova knížka Z Moravy až do Velikého Střediště, která vyšla v loňském roce. Výstižný podtitul praví, že jde o etnografické podobenství o zapomenuté náboženské komunitě. Jak autor v knize, kterou bych chtěl tímto čtenářům evangelického týdeníku přiblížit, uvádí, byly to nespočetné chvíle strávené v rozhovorech s posledními členy tamního evangelického sboru.

Podle ústní tradice několik mužů z Kloboucka a Nosislavska sloužilo v rámci vojenské služby ve Vršci – městě v srbské Vojvodině nedaleko hranic s Rumunskem. Kraj se jim zalíbil – úrodná půda, vinice, řídké osídlení. Po návratu vyprávěli o místě i o možnosti přesídlení, a tak v roce 1850 delegace z Klobouk u Brna navštěvuje tamní kraj. Padlo rozhodnutí dosídlit osadu Veliko Střediště. Souhlas státní osidlovací komise obdrželi. První rodiny začaly se stěhováním v roce 1851. Pocházely zejména z Klobouk u Brna, odkud odešlo přes 200 osob. Jak autor ve své studii uvádí, celkový počet evangelíků byl ještě vyšší, odcházely totiž i rodiny z Nosislavi, Dambořic, Borkovan a dalších míst. Pozoruhodné je i pojednání o „Narození evangelického sboru a jeho zapojení do církevních struktur" (str. 43). Bezpečně se ví, že již v roce 1854 se věřící scházeli k bohoslužbám a uvažovali o vytvoření sborového společenství. Stavba kostela začala v roce 1861. K posvěcení kostela došlo třetí říjnovou neděli r. 1866. O dva roky později byly pořízeny zvony.

Autor sleduje vývoj středišťské komunity od počátku až do dnešní doby. Na pozadí politických a společenských situací popisuje „dospívání sboru" (str. 49) i „období dospělosti a samoty" (str. 56). Dramatický vývoj sboru nastává ve střetu dvou náboženských tradic, kdy část členů přechází k nově vzniklému sboru baptistů.

Svědectví o těchto událostech čerpá autor z archivních záznamů a z rozhovorů s pamětníky, zejména s paní Josefou Klepáčkovou, Marií Bláhovou a Elizabetou Hájkovou (str. 73-79).

Velmi zajímavá je i kapitola „Působení misijních farářů z Československa".

Farář **Alois Erlich** (str. 65-71) působil ve Středišti v letech 1928 – 1931. Jeho pokus „vybudovat z vinice zpustošené město na hoře ležící" se setkával i s kritikou členů sboru. Jeho striktní „provádění církevní kázně" u mnohých vedlo ke střetům, které vyvrcholily žádostí faráře Erlicha o propuštění ze služeb ČCE.

Pozoruhodné je i působení druhého faráře **Karla Lovečka** (1932 – 1940). Karel Loveček a jeho manželka do sborových aktivit vnesli několik novinek, na které lze nazírat perspektivou kulturní inovace (připomínání Dne matek, tzv. Kamerunský večer – ten měl za cíl finančně podpořit evangelické misionáře v zahraničí, zejména práci bratra Mikoláška v Africe, zavedl i silvestrovský večer). Farář Loveček, jak vzpomínali nejstarší pamětníci, „jejich dětství zásadně nábožensky a kulturně formoval." (str. 80-82)

Třetím a posledním farářem vyslaným Českobratrskou církví evangelickou byl **Jaroslav Pech** (1940 – 1945). Stejně jako Erlich a Loveček se i Pech pokoušel měnit a formovat náboženský život věřících. Například se snažil zavést, aby se v rámci bohoslužeb modlitba Páně odříkávala společně. S tím ovšem u Středišťanů narazil – pro nezvyklost to bylo odmítnuto. Kazatel Pech přece jen s některými inovacemi prorazil. Zavedl například Komenského večery v den narození JAK a Masarykovské večery u příležitosti dne narození TGM. Mějme na paměti, že byla doba válečná a ve Středišti měli Němci svoje podporovatele z řad německých a českých katolíků. Však také na počátku roku 1944 jiné formy náboženského života než bohoslužby, byly zakázány.

Mnozí členové české komunity vstoupili do partyzánských jednotek, vedených pozdějším jugoslávským prezidentem J. B. Titem. Farář Pech po pětiletém působení ve sboru odchází zpět do Československa (str. 83-88). Jak správně autor vystihl, v době nepřítomnosti českých farářů se „sloupy" sboru stávají místní laičtí vůdci, kteří se těšili velké důvěře a autoritě.

Jejich morální kredit byl nezpochybnitelný. Jmenujme **Františka a Elizabetu Hájkovy, Josefu Klepáčkovou, Annu Pilátovou a Růženu Ninkov**.

V poválečné době se Středišťanům otevírá svět. Z Velikého Střediště byli vysídleni česky hovořící katolíci spolu s Němci katolického vyznání. Opuštěné domy obsazují běženci z Bosny a Hercegoviny a Černé Hory. Československé státní orgány nabízejí českým menšinám v zahraničí možnost reemigrovat a osídlit českomoravské opuštěné pohraničí.

Mnohé komunity toho využily (např. část Zelovských v Polsku či obyvatelé na Volyni). Středišťané svou vesnici neopustili. Navíc po roce 1948 došlo k ochlazení vztahů mezi Jugoslávií a Sovětským svazem, což později poznamenalo i kontakty mezi Československem a Jugoslávií. Kontakty s českou komunitou byly přerušeny. Sbor byl správně zařazen do svazku srbské reformované církve. V samotném Středišti se členové reformovaného sboru dál scházeli k bohoslužbám, tento privátní projev víry byl tolerován, ale například církevní křest nebo sňatek v kostele byl komunistickým režimem zakázán.

S postupem času, jak staří členové – „sloupy sboru" postupně umírali a jejich synové a dcery a už i další generace žijí převážně mimo Veliko Střediště, se vlastně stalo, že již není komu reformovanou víru v místě předávat. Svědkem tohoto postupného zániku středišťského sboru jsem byl i já coby celocírkevní kazatel Českobratrské církve evangelické pro české sbory ve východní Evropě v letech 2005 – 2015, kdy jsem velmi často do Srbska za krajany dojížděl.

V závěrečné kapitole autor zaznamenal své loučení se Středištěm. Sám se začíná věnovat dění na tzv. balkánské migrační trase. Do Srbska se v rámci mapování situace migrantů a uprchlíků dostal mnohokrát, ale Veliko Střediště navštívil už pouze jednou – v roce 2016, kdy se vzpomínalo 150. výročí posvěcení kostela.

Měl jsem tu čest spolu se Středišťskými tuto slavnost připravovat a účastnit se jí. Sjelo se na sto účastníků žijících nejen v Srbsku, ale i v zahraničí, s vazbami na Střediště. Tato událost se stala vlastně i neoficiálním „prvním srazem středišťských rodáků".

Na důstojné bohoslužby navázal program v kulturním sále ve Vršci. Četly se pozdravy těch, kteří nemohli přijet. V proslovech i čtených pozdravech se odrážela emotivní radost ze setkání s touhou setkávat se i v budoucnu. Vzpomínala se cesta předků z Moravy i cesta reformovaného sboru napříč dějinným vývojem až do současnosti. Však jsem to v závěrečné řeči tehdy zdůraznil slovy: „Cesty víry jsou nevyzpytatelné a jdou si svými cestami." (str. 216)

Podobenství Michala Pavláska o jedné kapitole kulturní historie původně moravských evangelíků v zahraničí mě zaujalo. Tuto knížku Vám, milí čtenáři, vřele doporučuji.

Michal Pavlásek:
Z Moravy až do Velikého Střediště – Etnografické podobenství o zapomenuté komunitě
Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2020

Sepsal Petr Brodský,
emeritní potulný – PePb+

Pamatuj na Ježíše Krista

2 Tm 2,8–13

Pamatuj na Ježíše Krista vzkříšeného z mrtvých, původem z rodu Davidova; to je moje evangelium. Pro ně snáším utrpení a dokonce pouta jako zločinec. Ale Boží slovo není spoutáno. A tak všechno snáším pro vyvolené, aby i oni dosáhli spásy v Kristu Ježíši a věčné slávy. Věrohodné je to slovo: Jestliže jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít. Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním i vládnout. Zapřemeli ho, i on nás zapře. Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe.

Timoteovi, žáku apoštola Pavla, má pomáhat v těžkostech a zápasech života ve víře, vzpomínka na Ježíšovu radostnou zvěst. Společně s Timoteem se díváme na obraz Ježíše, jehož původ vychází z královského rodu Davidova, ale také na Vzkříšeného syna Božího. Jedná se tu o takzvanou christologii, kterou lze popsat slovy apoštola Pavla takto: Tělem pocházel z rodu Davidova, ale Duchem svatým byl ve svém Zmrtvýchvstání uveden do moci a slávy Božího Syna. Pavel upřednostňuje a dokonce zdůrazňuje důležitost vzkříšení před narozením rodokmenem Ježíše Krista. Mesiášův davidovský původ zde ustupuje zázraku Vzkříšení, přinášející pro Timotea, jako i pro nás naději. Kvůli této zvěsti o Mesiáši snáší Pavel vězení jako zločinec. Vědomí toho, že byl Pavel považován za zločince, se mu snášelo mnohem líp, protože místo pro zločin, trpí pro dobrou věc. Zakouší i ve vězení důstojnost člověka, protože i když je okovy spoutaný, evangelium být spoutáno nemůže a není. Dokonce Pavel v trpělivém snášení vězení, nachází způsob, jak svědčit o evangeliu. Je to způsob snášení utrpení a zároveň svědectví o velké lásce, o lásce, která vše vydrží. Utrpení zde nemá zástupný význam, ale okovy se stávají součástí hlásání radostné zvěsti. Jde zde o křesťanské svědectví pro ostatní křesťany, kteří musí kráčet cestou utrpení. Následování Ježíše stejnou cestou, kterou Ježíš došel až k oslavě své a k oslavě Boží.

Pavel také myslí na ostatní, kterým se nabízí stejná spása a věčná sláva jako jemu a nazývá je proto vyvolenými, protože k tomu také vybízela doba, ve které žil. Otázkou v tomto bodě zůstává na kolik je spása jistá i pro takzvané Bohem povolané, protože jak je napsáno v evangeliu podle Matouše: Je mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Pavlův dopis Timoteovi mluví o smyslu společné smrti s Kristem, která má nakonec vést k životu s ním. Myslí se tím smrt hříchu, při přijetí svátosti křtu, ale nevylučuje to ani případné povolání k mučednictví. Ježíš od nás totiž svými slovy o ztrátě a nalezení nového života žádá, abychom nelpěli na svém životě. Pavel do Korintu svým adresátům dokonce píše, že jsou s ním natolik spjati v jeho srdci, že toto propojení platí stejnou měrou taktéž ve smrti i v životě. Smrt s Kristem vede k životu a vytrvalost v lásce, která vše vydrží, se pro křesťana stává cestou ke slávě na věčnosti. Proto i Timotej má být příkladem v tom, že má být ve zkouškách víry silný a to dokonce po vzoru rolníka, jež se nesmí nechat odradit námahou. Odměnou mu bude setkání s Ježíšem, Davidovým potomkem a ona věčná sláva na nebesích. Přitom je třeba vzít vážně ještě varování, že naše zapření Krista, jakkoli činěné, může vyvolat stejnou reakci, že i on nás zapře před svým nebeským Otcem. Člověk zapírá toho, za koho se stydí, proto Pavel na začátku listu vybízel Timotea, aby se nestyděl ani za něj, ani za ukřižovaného Ježíše. Jaká je tedy ta Boží spravedlnost? S Boží věrností je to totiž jinak než s naší. Bůh se nepodobá člověku, jeho spravedlnost nezastiňuje jeho milosrdenství, takže Bůh zůstává věrný i přes naše nevěrnosti. Bůh nikdy nezavrhl zcela svůj lid ani přes všechny jeho hříchy. Svoji věrnost nám dokazuje tím, že nám dal svého Syna. Kristus je důkazem Boží věrnosti, vždyť také vydal věrné svědectví. Na závěr můžeme ale říci, že náš vzdor proti Bohu nemusí pokaždé znamenat, že nemáme víru. Naše víra je jen odpovědí na věrnost Boží, stejně jako u Pavla, který uvěřil, že Bůh je věrný a ochrání to, co mu bylo svěřeno. Amen.

D. S. Ehmig,
českobratrský kazatel

Dvě tváře Ameriky

Rozhovor s katolickým teologem Massimo Faggiolim (č. 9, 2021) mne zaujal, ale musím se přiznat, že nejsem nadšený z ideologického dohrávání americké diskuse, která se pěstuje v našich médiích. Vyrojili se jak zklamaní trumpiáni, kteří publikují dosti často na serveru Neviditelný pes, tak natěšení příznivci demokratů, kteří si slibují od Joe Bidena zásadní změnu americké politiky.

Základní americkou zkušeností je, že se střídají republikánské a demokratické administrativy. Při rozdělení americké veřejnosti na téměř stejně početné skupiny o tom rozhodují momentální okolnosti a přelévání přízně několika málo procent voličů. Tou momentální okolností byla epidemie koronaviru, která podle mého odhadu připravila Trumpa o znovuzvolení, protože až do konce roku 2019 platila konvenční moudrost, že pokud se daří ekonomice, bývá prezident zvolen na druhé období poměrně jistě. Ale pandemii Trump manažérsky nezvládl a veřejnost mu to spočítala. Jinak ovšem Joe Bidenovi nezbývá než rétoricky vyhlašovat kompletně nový začátek a tiše převzít mnohé rysy vlády svého předchůdce, především extrémně uvolněnou měnovou politiku a konfrontační tón vůči Rusku a Číně, který očekává obyvatelstvo napříč stranickými preferencemi. Nějak radikálně se také nebude lišit Bidenova politika na Středním východě a vůči Izraeli – i když tradičně pěstuje izraelské vedení srdečnější tón s republikánskými administrativami.

Důležité ovšem je, že to vědí všichni představitelé nadčasových korporací: podnikatelé, soudci a na předním místě představitelé církví, že po Bidenovi nemusí vládnout Kamila Harrisová, ale nějaký republikán, a ten bude vystrkovat do popředí svoji vyhraněnou evangelikální víru stejně tak, jako se odvolává Joe Biden na své katolictví. Obojí tábor představuje dvě autentické tváře Ameriky a pokud se nemá země rozdělit, tak jednou bude vládnout představitel liberální elity z obojího pobřeží, kde sídlí nejmocnější technologické giganty, a jednou bude vládnout vlastenecky a nábožensky zanícený, ale

Dokončení na str.4

Rychle, zběsile, písemně?

Zatrženo v zahraničním tisku, se vzpomínkou na prof. Jana Hellera

„Spatříš-li muže ukvapeného v řeči, věz, že hlupák má více naděje než on.“ (Př 29,20) – Ekumenický překlad v komentáři k danému mudroslovnému povědění varuje v roce 1979 před „ukvapeností v myšlení a slovech“.
Ve stejné době nabádal prof. Jan Heller studenty ke „schovávání každého smysluplně popsaného papíru“; jako by „ukvapenost v řeči“ vztahoval navíc na slova vytištěná …
Ukvapená řeč je dnes doma na internetu – v podání tzv. influencerů (česky: „ovlivňovačů“) a jiných „lumenů“. Na jakémsi fóru dostal třeba jeden rétor a hudebník uloženo vychválit v řeči vázané Česko oproti Slovensku, jeho kolega naopak velebit Slovensko oproti Česku. Na splnění zadání dostali řádově minuty. (Obě kreace byly podle určitých kritérií obodovány.) Vznikl žvást tuplovaný – aplaudovaný a mnohonásobně sdílený …

Soumrak písemnictví?
Jenže ukvapená řeč „vystupuje z břehů“ a přelévá se do tištěné kultury, do „písemnictví“. U nás i celosvětově. (Španělská kolegyně/kamarádka mi druhdy řekla: „Nové věci vůbec nečtu. Držím se klasických autorů …“) Literární příloze francouzského listu Le Figaro ze čtvrtka 18.2.2021 vévodí „křížový rozhovor“ se dvěma literáty nadepsaný varovně **„Literatura je ve velkém nebezpečí“.** Jeden ze zpovídaných, spisovatel Mario Vargas Llosa (nositel Nobelovy ceny), konstatuje: „Jedna věc je jistá. Dnes už neexistuje žádný Flaubert, který na románu nebo eseji pracuje velmi svědomitě po dobu pěti let. Romány jsou napříště tvořeny podle poptávky, na velice konkurenčním trhu …“
„Rychle a zběsile“ – Názvem filmu, u něhož si diváctvo vyžádalo již osmé pokračování, lze charakterizovat pořizování překladů děl nositelů Nobelovy či Goncourtovy ceny, kteří si s knihou svého času ještě piplavou práci dali. „Přes dílčí výhrady k místům, jdoucím nejspíš na vrub ČASOVÉ TÍSNĚ,“ (zvýrazňujeme) vychválil germanista Roman Kopřiva překlad románu *Herty Müllerové Cestovní pas,* nad jehož nedokonalostmi jsme se v minulosti pozastavovali. (Dodejme, že v rámci vyhlašování překladatelské anticeny Skřipec, kterou si onoho roku nakonec odnesl jiný překlad, byl opus Cestovní pas vybrán porotou k veřejnému předčítání bezděčně humorných ukázek.)
„Časovou tíseň“ bere dotyčný jako víceméně normální součást nakladatelské produkce (literární překlad pak připomíná spíše tovární „pásovou výrobu“) …
Podobně na fóru probírajícím vady české verze románu *Michela Houellebecqa Mapa a území* (rozebírané i v našem týdeníku) debatér obeznámený s problematikou oboru „zevnitř“ konstatoval, že překladatel „měl asi málo času“. (Dodal alespoň: „Vysvětluji, neomlouvám.“)

Soustředění a roztěkanost
Milan Kundera, který svá díla průběžně zdokonaluje a snaží se kontrolovat jejich překlady, si vysloužil nálepku podivína. Nepouští se spíše do donkichotského zápasu proti záplavě žvástu? Sekunduje mu, pravda, pár dalších. Třeba Kazuo Ishiguro (nositel Nobelovy ceny) potřebuje k napsání románu pokaždé asi pět let. Většinu času zabere příprava, rešerše atd., poté následuje co nejpřesněji nahozený první koncept díla. Ve víkendové literární příloze britského listu The Guardian z 20.2.2021 přirovnává Ishiguro spisovatele k samuraji zacházejícímu s mečem: dlouhé soustředění, po navození adekvátního stavu mysli se tasí, první seknutí musí být perfektní … (Více let na nový román potřebuje i Houellebecq; ten ovšem, pokud jde o romány, dle vlastních slov už „napsal zhruba všechno, co chtěl“.)
V oslavovaných tuzemských dílech z poslední doby žel místo dokonalých šlehů sledujeme nechtěně komická promáchnutí. Překladatelka *Cestovního pasu* nabízela prý překlad nakladatelství (které se dnes nachází v likvidaci) s dvouletým („samurajským“) předstihem, pak přesto došlo ke stresu … Dvornímu překladateli Houellebecqa jako by zase autor dlouhodobě lezl na nervy … Autem něco „PROVÉST skrz celnici“ (s. 800 Novákovy kunderovské monografie, zvýrazňujeme, místo –s- bylo třeba napsat –z-, tedy „provézt“). Jak horkou jehlou byl asi Novákův tlustospis došit! Ani dva korektoři nestačili. „Po pláži rovněž procházeli dva lidé (tedy přesněji, jak mi odhalilo zesílení dalekohledu, dvě podsaditě padesátnice), VYZBROJENÍ háky a kbelíky, aby se s ptáky UTKALY o kořist.“ (*Michel Houellebecq: Serotonin*, s. 152, zvýrazňujeme, komentáře patrně netřeba). Chybný pravopis je zřejmě – soudě podle výsledků v posledních dvou ročnících ankety Lidových novin Kniha roku – normální. Zato vylepšovat dále vlastní dílo jako Kundera je prý „patologické“. Je tohle budoucnost písemnictví národního i světového?
Neměl nakonec prof. Jan Heller se svým úvodem citovaným diktem ze 70. let pravdu?
Jako by problematika překladů Bible byla v záplavě ukvapených slov posledním ostrůvkem, kde se časový pres nepojímá obecně jako cosi normálního a kde šťouralům/kritikům není vytýkáno „hnidopišství“ ...

František Schilla

V ET–KJ č. 5 nabízel Samuel Jan Hejzlar svoji novou knihu "Na tahu". Výnos z prodeje knihy bude věnován sboru Církve bratrské v Neveklově na opravu střechy a stropu modlitebny.
(dle přání autora red)

Evangelická solárna v Hranicích na Moravě

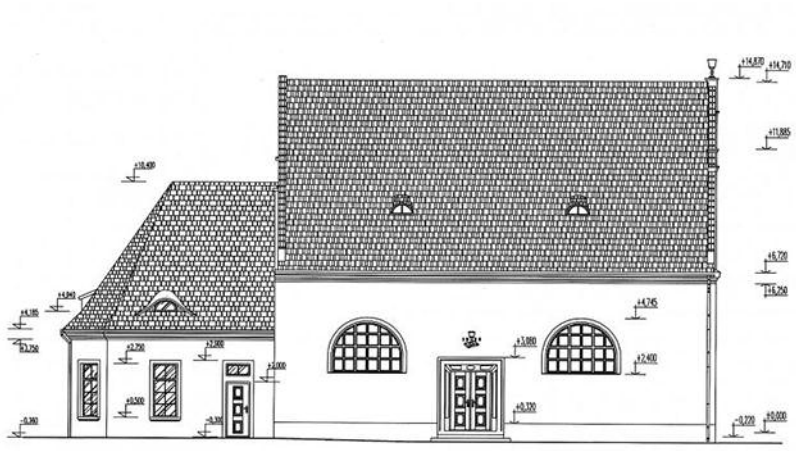
Na obnovu kostela přispěla celá církev ve velikonoční sbírce více než milionem korun!

V loňském roce byla velikonoční sbírka – Hlavní dar lásky – určena na dostavbu a rekonstrukci evangelického kostela v Hranicích na Moravě. Sbor se obával, že sbírka probíhající v době uzavřených kostelů bude mála a nepokryje plánované investice, přesto nakonec evangelíci i za těchto nepříznivých okolností obětavě podpořili malý sbor a sbírka vynesla velkorysých 1,1 mil. Kč! Za tuto obětavost je místní sbor velmi vděčný.
Objekt kostela má zajímavou historii. Nejdříve na místě současné stavby stál kostelík Jednoty bratrské, který byl vypálen za třicetileté války. Současný kostel byl postaven na jeho základech a sloužil katolické církvi až do josefinských reforem, kdy byl zrušen a budova byla využívána přes sto let jako sklad soli. Po vzniku Československa koupili chrám evangelíci a znovu jej otevřeli pro bohoslužby.
Po sto letech užívání stavba silně chátrala a potřebovala radikální rekonstrukci. Na stavu omítek se promítlo i zasolení ještě z doby skladování soli. Zcela chybělo i sociální a společenské zázemí (místo WC se používala jen mobilní stavební buňka!). Proto se sbor rozhodl pro vybudování přístavby kostela, která bude sloužit i jako komunitní centrum. V loňském roce proběhla většina hlavních stavebních prací. Zcela dokončena by měla být v příštím roce. V minulosti, v době, kdy byl kostel solárnou, stávala z každé strany kostela jedna menší budova. Nová přístavba byla provedena jen z jedné strany a vypadá podobně. Kostel je kulturní památkou a památkáři projekt dostavby velmi ocenili i finančně podpořili.



Prvním velkým krokem byla výměna šindelové střechy v roce 2010. Prakticky od té doby sbor v Hranicích podniká kroky k tomu, aby byl kostel opraven a zároveň, aby poskytoval komfortnější zázemí a byl tak více otevřen veřejnosti.
Byl vypracován projekt na celkovou rekonstrukci kostela a na přístavbu. Celkové náklady jsou předběžně odhadnuty na 9–10 milionů korun a jsou pokryty z více zdrojů. Financování probíhá za podpory Ministerstva kultury, z programu na obnovu kulturních památek, z grantového programu města Hranice, z fondů Evropské unie pro regionální rozvoj, a kromě již zmiňované velikonoční sbírky čerpal sbor i z jiných církevních fondů; Jeronýmovy jednoty nebo tzv. Kulatého stolu, z kterého jsou rozdělovány dary zahraničních evangelických církví. Z těchto zdrojů jsou pokryty zhruba 2/3 plánovaných nákladů.
Hranický sbor je poměrně malý a je obdivuhodné, že se společenství vykazující 132 členů v kartotéce, mělo odvahu pustit do tak velkého projektu. „Během loňského roku, kdy se život nejen v církvi téměř zastavil, se naše plány, díky Pánu Bohu, realizovaly. Bohoslužby se sice na jaře a na podzim nekonaly, ale v kostele se pracovalo jinak, hodně svépomocí. A vedle rostla přístavba, která je naším vytouženým snem. Dnes nám stojí krásná zkolaudovaná budova, s důstojným WC, pěknou prosvětlenou sborovou místností a místností pro mládež, vše bude rovněž sloužit komunitnímu centru. Od místních na ni slyšíme samé pozitivní ohlasy,“ uvádí ke stavbě farářka Pavlína Lukášková, která na sboru působí od roku 2010.
„Těšíme se, plánujeme a toužíme přežít nejen dobu covidovou, ale nadále také jako malý sbor, který nechce být odepsán. S naším malým zasoleným kostelíkem dostávám zkušenost, že když je soli hodně, tak to taky není ideální. Když máme být dle Písma solí země, opravdu nás nemusí být hodně, aby to bylo dobré a „stravitelné“, dodává místní farářka.

Jan Kirschner



Dvě tváře Ameriky

Dokončení ze str. 3

výrazně konzervativní představitel z rolnických oblastí Středozápadu. Prostě pominula doba, kdy se od kandidátů čekalo, že budou svoji víru prohlašovat za svoji soukromou věc: takový kandidát by byl naprosto nevolitelný na obou stranách.
USA jsou dítětem kompromisu těchto dvou svých složek a nikdo soudný se neodváží dotknout volebního systému nebo zásady, že každý stát volí dva senátory bez ohledu na svoji velikost. Takže teď se kyvadlo vychýlilo na stranu demokratů, ale brzy se začne pohybovat v opačném směru. My máme tendenci přehánět, tak např. zklamaní trumpiáni skloňují ve všech pádech názor, že se v USA odehrálo něco podobného jako náš Vítězný Únor či čínská kulturní revoluce. Přehnal to Donald Trump v závěru svého působení, když neuznal výhru svého protivníka. V tomto smyslu se bude muset republikánská strana vrátit ke svým lepším tradicím. Až však podobné výlevy zklamaných očekávání dozní, nastane čas pro střízlivější hodnocení. Já jsem měl rád Obamu a držím palce Joe Bidenovi, ale snažím se nezapomínat, že to jsou představitelé pouze jedné ze dvou tváří soudobé Ameriky.

Miloš Hübner

Inzerce

Nabízím zachovalý nábytek (skříně a knihovničky).
Tel.: + 420 608 363 274.

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

12/2021

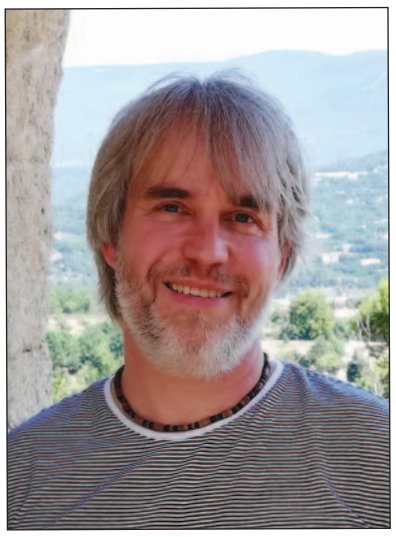
14. dubna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
21. dubna 2021

Z obsahu

* *Proti strachu*
* *Pět zázraků Boží milosti*

Poselství k neděli Misericordias Domini



Král David pak vešel, usedl před Hospodinem a řekl: „Co jsem já, Panovníku Hospodine, a co je můj dům, že jsi mě přivedl až sem?
Druhá Samuelova 7,18

Pokorným Hospodin prokazuje své milosrdenství

David má divný pocit z toho, že bydlí v lepším domě než Hospodin. Chce Hospodinu postavit cedrový dům. Boží prorok mu ale oznámí, že to bude obráceně. Hospodin vybuduje dům Davidovi a jeho trvání bude věčné. „Co jsem já?“ David ví, že to není tak dávno, co pásl ovce svého otce. Neměl žádný vliv a nikdo ho nebral vážně. A nyní je král, jakého v Izraeli nikdy nebylo. Prorok Nátan slyší v noci ve vidění Hospodina, který vysvětluje, jak to s Davidem a Božím domem je. Mimo jiné říká, že to byl Hospodin, kdo vzal Davida z pastvin od stáda, učinil ho vévodou nad svým lidem a učinil jeho jméno velké. A David si to uvědomuje a reaguje s pokorou: *Co jsem já…že jsi mě přivedl až sem?* Uvědomuje si, že vše má z Boží milosti.

Podobně Pavel vyznává: *Z milosti Boží jsem to, co jsem*. Toto vědomí je velká moudrost do života obecně. Pýcha se nám snaží namluvit, že za naše úspěchy mohou také naše dobré předpoklady. No, má Bůh štěstí, že si vybral právě mě - jsem docela šikovný a schopný. Pokora vyznává: Co jsem já? Je to vědomí, že vše mám od Boha. Každé nadechnutí, schopnost myslet, možnost mluvit, zvednout ruce a udělat krok – to vše je jen Boží milost. Kdybychom měli více pokory, měli bychom víc Božího jednání. Bůh hledá pokorné, aby mohl dělat velké věci. Například budovat velké jméno. Nejde o prázdnou slávu, ale o vliv. Krále Davida brali vážně nejen doma, ale i jeho nepřátelé. Měli respekt. Bůh mu učinil velké jméno. David nebyl ideální. Měl své vnitřní boje. A přesto s ním Hospodin jednal. Někdo namítne, že kdyby král David byl opravdu pokorný, tak by nebydlel v paláci a nenechal lidi, aby se mu klaněli. Je to takové povrchní vidění. Bůh není povrchní. Hledí k srdci. Nemá problém s tím, aby Davidovi slíbil nejen, že bude králem on, ale i jeho potomci. Nejde mu o změnu společenskou, ale o mnohem více. David docela dost pochopil Boží srdce. Pochopil Boží pokoru, a jak to s Bohem chodí. Pokora neznamená pasivitu. V Davidovi vidíme dohromady pokoru, důvěru a odvahu. Nebál se postavit do čela armády a čelit protivníkům. Ale věděl, že vítězství dává Hospodin. Nebál se vládnout a uplatňovat vliv, ale věděl, že každý úspěch dává Hospodin.

Kéž by Bůh dal více Davidů v dnešní době.

Milan Mrázek
kazatel sboru ECM
Praha 10 Strašnice



Strakapoud velký *(foto: Tomáš Pikous)*

Diář za časů korony

Mám ráda svůj papírový diář. Dávám si záležet na jeho vnější podobě, prodavači v papírnictví mě znají. Schovávají mi modrý, vědí, že tohle je moje oblíbená barva. Barva naděje. Když modré diáře nejsou, prodavači se omlouvají. Nevadí. Přizdobím svůj nový diář polepkami, které mi tu naději připomenou. Někdy jsou to povzbudivé citáty, jindy obrázky dětí, krajin, moří nebo hvězd. Kolem nás je spousta inspirace a pro naději stačí vztáhnout ruku, třeba k nebi.

Diáře jsou fajn, člověk ví, odkud jde a kam směřuje. Někdy dokonce ví proč. Bylo to tak i na počátku roku 2020. Když jsem pořádala své plány pro tento rok, překvapilo mě, že pořád je na co se těšit. Miluju rodinné oslavy, na kterých se sejde nejen širší rodina, ale i spousta přátel. Pravidelně chodívám cvičit, a tam jsou kámošky, které, stejně jako já, domlouvají svému stárnoucímu tělu, aby se čiperněji pohybovalo a nemyslelo na lecjakou bolístku. Spousta se jich dá rozdýchat a rozcvičit, takže se nám do jisté míry daří oddálit vizi starého železa.

Také mám z předešlého roku zakoupené vstupenky do divadel, abonentku na koncerty, permanentku do bazénu. To jsou místa, která – kromě shromáždění křesťanstva nejvíce oblibuji. S radostí zapisuji do diáře, kdy a co, přizdobím veselou samolepkou nebo symbolem. A těším se, protože kromě těchto zvyklostí tady bude i dovolená, v diáři je radostnou šipkou proškrtnutý příslušný týden, který strávím také s přáteli nebo s někým z rodiny. Přátele, sousedy a jiné přívětivé osoby potkávám na nákupech, v čekárně u lékaře, na přednáškách nebo v parku na procházce se psem. A když už nějakou dobu nikoho nepotkám, stačí zvednout telefon, domluvit si návštěvu, společný oběd v restauraci nebo prohlídku zajímavé výstavy. Člověk není ostrov, a z toho mám velkou radost.

V půli března roku 2020 jsem začala poprvé masivně škrtat v diáři. Jediné, co zůstalo, byl naplánovaný termín operace v nemocnici mimo mé bydliště. Mě samotnou ani vztahy, které se mi cestou životem přihodily, to ale nepoškodilo. Ano, je tu pandemie, je tady lockdown, zákaz návštěv v nemocnicích a zařízeních pro seniory. Zavírají se hotely a centra lidských kratochvílí. Bůh si zřejmě myslí, že bychom měli se spoustou našich zvyklostí a ustálených hodnot něco udělat. Možná něco zásadního. Prostě, ocitli jsme se ve zkouškovém období, jak to známe ze školy. Každé zkouškové období jednou skončí. Těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému. Snad tedy i koronavirus.

Škrtáme oslavy, škrtáme kulturní akce. S těmi duchovními se stěhujeme do virtuálního prostředí. Nic moc, ale i za to začínáme být čím dál vděčnější. Do virtuálního prostředí se stěhují školáci a studenti. Přicházejí o vztahy a nemají moc šancí jiné navazovat. Skončil skaut, kroužky, umělecké školy i sportování. Jak dlouho může být dítě bez

Dokončení na str. 2

Temnota přikrývá zemi, soumrak národy

Hle, temnota přikrývá zemi, soumrak národy, ale nad tebou vzejde Hospodin a ukáže se nad tebou jeho sláva.
Izajáš 60,2
Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova a Salome brzy ráno prvního dne po sobotě, sotva vyšlo slunce, šly k hrobu. Říkaly si: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobu?“
Marek 16,1-4

Hle, temnota přikrývá zemi, soumrak národy… Virová nákaza také přikrývá zemi. A ptáme se, jestli to tentokrát nebude soumrak, ze kterého se tato země a všechny národy už nikdy nevylížou.

Kdo ví? Doba mnoho dobrého nevěští.

Už dávno nežijeme s přírodou jako s partnerem, ohleduplnost, citlivost, úcta – to neplatí. Šlapeme po zemi jako okupanti. Kam člověk vtrhne, tam tráva sedm let neroste. - Sedm? Nebo sedmdesát? Nevím. Prostě neroste… Moderní lidské opici, která se holí a stříká deodoranty a všechno si umí vygúglit, žádné údaje nedělají problém. Soumrak nad námi zatahuje závěsy. Ale ti moderní lidští opi s PC a roboty nechtějí umět počítat. Nečtou čísla statistik o tání ledovců a velikosti ozónové díry a

Dokončení na str. 2

Aktualita: 290 let Hesel Jednoty bratrské



Hesla Jednoty bratrské jsou sbírkou biblických veršů, vydávanou bez přestávky bezmála 290 let. Tím jsou pravděpodobně nejdéle vydávanou ročenkou v celosvětovém měřítku. Hesla vznikla v roce 1728 v době ochranovského probuzení v Jednotě bratrské, aby byla každodenním povzbuzením. Tiskem vyšla poprvé pro rok 1731, od té doby vycházejí každoročně. Dnes je originál s názvem „Die Losungen der Herrnhuter Brüdergemeine“ vydáván v německém Ochranově a z němčiny překládán do více než padesáti jazyků (v některých jazycích vycházejí i ve slepeckém písmu). Jednotlivé jazykové verze většinou mají oproti ochranovské předloze svá specifika.

Pro každý den roku nabízí knížka Hesel v ochranovské předloze tři obsahově související biblické texty: Slova ze Starého zákona (tj. Hesla) jsou každoročně losována přibližně z 1800 veršů, obsažených v ochranovské sbírce. Slova z Nového zákona (vyučující texty) jsou k těmto heslům pečlivě vybírána. Na tomto výběru spolupracuje několik teologických komisí. Oba biblické texty jsou doplněny tzv. „třetím textem“, obvykle citátem ze starých či moderních autorů. S ohledem na komplikované zajištění autorských práv (každý den obsahuje citát od různých autorů) tyto třetí texty nebývají zpravidla součástí ostatních překladů.

V českém jazyce se Hesla Jednoty bratrské objevila poprvé v roce 1758. Osada Herrnhut byla založena moravskými exulanty německého jazyka v roce 1722 na pozemcích hraběte Mikuláše Ludvíka Zinzendorfa. Ten se pak stal iniciátorem obnovení Jednoty bratrské, která se prostřednictvím misií stala celosvětově známou. Tato v Německu menšinová církev měla v roce 2018 po celém světě celkem asi 1210000 členů (včetně dětí). ***(red)***

Z církví doma i ve světě

Poprvé v historii se méně než polovina Američanů hlásí k náboženství

Nový průzkum agentury Gallup ukázal, že méně než polovina (47 %) Američanů je členem křesťanského společenství, synagogy nebo mešity. Poprvé tak počet lidí hlásících se k nějakému náboženství klesl pod polovinu.

Jak informuje portál Relevant ještě v roce 1999 to činilo 70 procent. V roce 1937, kdy Gallup poprvé začal dělat průzkum mezi Američany, na tuto otázku odpovědělo kladně 73 procent dotázaných.

Podle Relevant to automaticky neznamená, že Spojené státy se stávají stále více sekulárnější a upozorňuje na rostoucí skupinu lidí (21 %) označující se jako tzv. „nones". Jedná se o občany, kteří se neidentifikují se žádnou církví nebo společenstvím, ale to ještě automaticky neznamená, že jsou nevěřící.

Faktem je, že stále více věřících nechce mít nic společného s organizovanou církví. Počet křesťanů, kteří se označují jako „bezkonfesijní", se od roku 1996 ztrojnásobil a jak upozornil analytik Ryan Burge, mnoho nedenominačních sborů – kterých je ve Spojených státech stále více – ani o členství svých návštěvníků neusiluje. Výsledkem toho trendu je, že věřící může být zapojen do místní církve, aniž by se nutně považoval za jejího člena.

Zájem o členství v církvi vyvrcholilo v 60. letech minulého století, ale od té doby neustále klesá. Katolíci a tradiční protestantské církve zaznamenaly za posledních několik let největší pokles. Další náboženské skupiny, jako je judaismus a islám, jsou co do členské základny v porovnání s křesťanskými denominacemi na stabilnější úrovni.

www.krestandnes.cz

Židovské hnutí v USA propustilo rabína za kritiku očkování

Významné židovské ortodoxní hnutí Chabad v USA zbavilo funkce dlouholetého rabína Michoela Greena za jeho veřejné projevy nesouhlasu s očkováním proti nemoci covid-19 a za odmítání vládní politiky na zmírnění epidemie. Rabín Green vedl téměř 20 let komunitní centrum ve státě Massachusetts, píše agentura AP.

„Některá jeho veřejná prohlášení byla extrémně neuvážená a potenciálně nebezpečná a opakovaně se choval nepřátelsky a urážlivě k těm, kteří s ním nesouhlasili," uvedl rabín Mendel Fogelman, ředitel organizace Central Massachusetts Chabad. Fogelman v oznámení uvedl, že Greena opakovaně varoval, že jeho postoje odporují misi jejich hnutí a jsou v přímém rozporu s jeho pozicí.

Green na svém facebooku uvádí, že není jen proti vakcínám, ale proti všem lékům, odmítá také nošení roušek. Očkování označil za „experimentální injekce", které by mohly vést ke „smrti, celoživotnímu zranění a neplodnosti". Vakcíny používané ve Spojených státech prošly testy a schválením příslušných úřadů a skutečnost, že by způsobovaly neplodnost, se neprokázala, připomíná AP.

Green v reakci na své odvolání uvedl, že ho Chabad nemohlo propustit, protože nad jeho školou a komunitním centrem nemá žádnou pravomoc. Rabín chce sloužit komunitě i nadále, přestože jeho středisko hnutí vyškrtlo z oficiálního seznamu svých partnerských center.

www.krestandnes.cz

Kvůli pandemii se loni konalo o čtvrtinu méně křtů

V důsledku opatření proti šíření koronaviru se loni uskutečnilo i méně křtů než obvykle. V Římskokatolické církvi jich bylo 14600, což je o čtvrtinu méně, než je dlouhodobý průměr. Nejvíce ubylo křtů malých dětí. Namísto tradiční doby křtu na Velikonoce mnozí loni na přijetí do církve čekali až do června. Téměř celý rok pak nebylo možné pořádat bohoslužby v obvyklém rozsahu. Řada čekatelů slavnost přijetí křtu odkládala v očekávání brzkého uvolnění opatření, které však stále není v dohledu a mnohé narozené děti i dospělí konvertité tak na křest stále čekají. V tiskové zprávě to uvedla Česká biskupská konference.

Na Moravě se uskutečnilo 60 procent všech křtů. Nepatrně vzrostl podíl křtů dětí do jednoho roku na všech křtech a aktuálně činí 83,7 procenta ze všech křtů. Ve srovnání s předchozím rokem je pokles o 26,6 procenta. U řady malých dětí rodiče čekají na možnost uspořádat křest s rodinnou oslavou a velký pokles zaznamenaly přípravy katechumenů, které se protahují nebo odkládají. "Je velmi smutné, že lidé na křest musí čekat. Křest je svátost a pro narozené dítě milost, kterou potřebuje do života, neměli bychom jej proto příliš odkládat. Snažíme se nyní podpořit kněze i rodiny, aby se podařilo zorganizovat přijetí svátosti i v omezeném režimu dnešní doby. Oslavu může rodina uspořádat dodatečně společně s dalšími oslavami, kterých jistě po skončení pandemie nebude málo," uvedl generální sekretář České biskupské konference Stanislav Přibyl.

podle www.christnet.eu

Zemřeli dva evangeličtí faráři

Ve čtvrtek 1. dubna zemřel Jan Trusina (1934 - 2021), farář v Zábřehu a Třebíči, někdejší senior horáckého seniorátu a v letech 1988–1997 člen Synodní rady Českobratrské církve evangelické (ČCE), ve které působil jako náměstek synodního seniora. Jan Trusina spoluorganizoval „setkávání generací" přes hranice církve. V mladém věku byl spolu se svým o rok starším bratrem Karlem velmi aktivní jako organizátor setkávání mládeže a lesních brigád v pohraničí republiky.

V předvelikonočním týdnu v neděli 28. března zemřel po těžké nemoci i další evangelický farář Samuel Hejzlar ml. (1966 - 2021), který působil přes dvacet let ve sboru ČCE na Dobříši.

(red)

Temnota přikrývá zemi, soumrak národy

Dokončení ze str. 1

ani nepočítají s tím, že to, co nám Pán Bůh svěřil, není nezničitelné… Vše nasvědčuje tomu, že představení končí. Na planetě se zhasíná, půjdeme domů.

Domů. Ale kam domů? - Kde jsme doma? A kde budeme doma, když bude všude tma? Asi by to nebylo poprvé, kdyby všude zavládla „tma tmoucí". Zná to planeta, zná to i Boží lid… Občas se přihodí konec. Protože však těch konců bylo několik, ještě jsme nezažili konec poslední. Soumrak opět roztahuje křídla. A i když se utěšujeme, že současná pandemie je jen jeden z běžných úletů přírody, přesto se nemůžeme zbavit pocitu, že právě slyšíme zlověstné varování.

Prorok Izajáš nad temnotou ovšem zahlédl světlo: „Nad tebou vzejde Hospodin, ukáže se nad tebou jeho sláva."

Temnota, soumrak. Táborák už zhas. Na mrtvou planetu sedá kamenný poklop. Konec… Ano, mohl by být. Ale není. Prorok má vidění. Vidí budoucí svítání. „Nad tebou" znamená nad Božím lidem. - Také byl nejednou už téměř pohřben, jako mnoho civilizací před ním. Ale máš naději. Vzejde!…

Vzejde co? Vzejde znovu zelená tráva? Vzejde ráno? Sluníčko? - Ne! „Vzejde Hospodin". Hospodin? To si neumíme představit. Ale Bible nám to prozrazuje.

Po sobotním zatmění, smutku nad vyhasnutým životem Ježíše Krista, přichází ohromení. Marie z Magdaly a Marie, matka Jakubova, a Salome se vypraví ke skalnímu hrobu. S balvanem na srdci přemítají: „Kdo nám odvalí kámen u vchodu do hrobu?" - A když se podívají, kámen je odvalen! A místo těla bez života je v hrobě anděl, mládenec v bílém rouchu. Jsou zděšeny. „Hledáte Ježíše, toho ukřižovaného? Není zde, byl vzkříšen."

Ne černá smrt! „Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo, nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo", prorokoval Izajáš. Jeho předpověď se právě vyplnila. Ježíšovo ukřižování není konec. Jeho skon otvírá nový začátek. Vzkříšení. Do světa vešla dimenze zmrtvýchvstání.

A to je nabídka začít jinak. Ne jak jsme zvyklí sub specie aeternitatis ve smyslu „z nadhledu", to znamená flegmoušsky, lhostejně. Ale vidět vše opravdu s pohledem k věčnosti. S tímto novým rozměrem, s mocí vzkříšení našeho života i s mocí vzkříšení našeho myšlení jsme zváni žít už 2000 let.

Někteří to pozvání uslyšeli. Někteří se s tím „novým" i setkali.

A ti všichni potvrzují, že Boží slovo nelže, že o velikonoční neděli skutečně „vzešel" nad lidmi Hospodin!

Mnohé nasvědčuje tomu, že se zhasíná. Ale snad je, než spadne opona naposledy, snad je ještě naděje. Musí být! Proč by se jinak nad námi ukazovala Boží sláva?

Marian Šusták

Diář za časů korony

Dokončení ze str.1

vztahů s vrstevníky, aniž by doznalo újmu na duši a svém sociálním rozvoji? Bůh ví. Situace dětí i mladistvých připláclých k obrazovce zpočátku nevypadá nijak hrozivě. Beztak pořád šmejdili v mobilu a na internetu, pro ně je to zábava. To bylo.

V létě toho roku, kdy se svět změnil, se zdálo, že nejhorší má zkoušené lidstvo za sebou, teď už přijdou jen dobré časy. Relativní svobodě se říká rozvolnění. Svoboda spočívá v tom, že si můžete jít nakoupit třeba plavky a ručník, můžete jíst, kde chcete a co chcete, můžete jít do baru na panáka nebo do kostela na bohoslužbu. Můžete dýchat bez roušky, můžete zpívat, třeba i demonstrovat na náměstí nebo jít na fotbal. Vše můžete, ale ne všechno vám prospívá. Ovoce rozvolněnosti je další vlna pandemie. A další lockdown, někdy smutný, někdy smutnější. A vztahy umírají na oubytě, jak by řekla moje babička. Oubytě byly souchotiny neboli tuberkulóza. Je-li vztah postižen souchotinami, nemůže za to. Souchotiny znamenají celkovou oslabenost, bolesti a nepříjemné stavy, znamenají ale hlavně izolaci. Ano, pořád si ještě telefonujeme, pořád si posíláme maily. Začínáme však být jaksi chudokrevní, což také k souchotinám patří. Chybí komunikace naživo. Bojíme se riskovat návštěvu, co kdybychom někoho (ale hlavně sebe) nakazili? Přeprava busem, vlakem nebo metrem přináší podobná rizika jako dobrovolný vstup do jámy lvové. Komu se chce věřit, že lvi jsou momentálně přežraní?

A tak se množí další škrty v diářích.

Nebo třeba - jste zamilovaní a chce se vám na rande. Normálně se děvče ve věku mezi patnácti až devadesáti nazdobí, načeše, namaluje, vyháže šatník, aby s obtížemi vybralo slušivý outfit. Kde mám tu modrou kabelku a botičky k ní? A nebude pršet?

Za časů korony si chuť na rande raději necháváme zajít. Rouška setře každý make-up, oblečení volíme univerzálně outdoorové, protože stejně nevymyslíme, kam jít. Sbohem zákoutí v romantických kavárničkách, sbohem líbání pod kvetoucími stromy, sbohem tancování v dešti. Bereme, co je. Držet se za dezinfikované ruce, to snad by šlo, ale protože nemáme ruce dvoumetrové, riskujeme konflikt se zákonem.

V diáři máme i další neuskutečnitelné plány– návštěva příbuzných mimo republiku, později mimo okres. Dobrovolnické aktivity, abychom pomohli někomu, komu chybí naše služba. Vítání nového občánka v našem obvodu nebo křest v kostele. Odkládají se svatby, dovolené, autorská čtení i módní přehlídky, festivaly, vernisáže nebo výlet balónem. Jediné, co se neodkládá, je pohřeb. Musíme tam všichni. A že nás přibylo! Jestli nevěříte, podívejte se na zakřížkované Staroměstské náměstí v Praze. K sedmadvaceti českým pánům přibylo 25000 obětí, což je přibližně počet obyvatel okresního města.

Účast na manifestaci k výročí prvního zemřelého na covid 19 jsem z pochopitelných důvodů nevyužila. A tak jsem alespoň poslechla žalující zvony, které se 22. 3. 2021 rozezněly i v našem městě.

Letošní diář, tedy ten s označením 2021, vypadá na první pohled jako zbytečný. Termíny návštěv lékařů by zvládl i hloupý mobil. Jenže, v tom mém diáři je i letos spousta naděje. V každém uprázdněném řádku i sloupku je neviditelným písmem napsáno Mene tekel. Zdálo by se, že varování, které tak fatálně rozhodilo krále Saula, moc naděje neskýtá. Ale Saul měl kolem sebe spoustu moudrých lidí, měl Boží přízeň, korektní proroctví i žalmy, které mu zpíval David pro potěšení i ke chvále Hospodinově.

Kdyby tehdy Saul připustil, že naděje neumírá, dokud člověk vnímá lásku, moudrost a nebojí se vlastní odpovědnosti před Bohem i lidmi, mohl ještě dlouho panovat a těšit se z hojného požehnání.

Smrtelník však často raději volí strach, který zatemní oči i mysl, než lásku a moudrost. Zdraví se stalo modlou mnoha národů, ale také skvělým byznysem. Nemoc se nestala opakem zdraví, ale nástrojem moci, manipulace a beznaděje. A člověk podléhá a ve snaze přežít za každou cenu a profitovat i z toho mála, co zbývá, často zapomíná na ty, které míval rád, protože jeho duše je zahlušená výstražnými signály.

Tak mnohá přátelství, lásky a vůbec vztahy tonou ve vlnách pandemie. Bojím se, že se tyto zbytečné oběti do života už nikdy nevrátí. Alespoň mnohé z nich.

Před námi, kteří věříme v ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Krista, jsou další Velikonoce ve stavu nouze. Nebudou bohoslužby, procesí, sederové večeře, nebudou pomlázky ani hody doprovody. Zdá se, že časy korony s frustracemi, depresemi a živořením jen tak nepominou.

Navzdory všemu zřetelně prosvítají pod bílými místy mého diáře slova – ať jdeš kamkoliv, já jsem s tebou, praví Hospodin. A také v každém dni roku připomíná, že strach je zbytečný, když on je s námi. A také, že jeho láska nepomíjí, dokonce ani za časů korony.

Slzy za všechny zemřelé i za zmarněná přátelství padají na papírové stránky. S těmi slzami přichází i hodina děkování za všechny dny, které nejsou bílým místem v mapě života ani vyškrtnutou nadějí v diáři věčnosti.

Delicie Nerková

„Já nestojím proti náboženství, nýbrž proti náboženství zvrhlému, které potřebuje politiky, aby jej hájili."
TGM

Vzkříšení Ježíše – triumfální vítězství

„Smrt je pohlcena – Bůh zvítězil.“
1 K 15,54.

Vzkříšený Ježíš byl pro učedníky nepochopitelným překvapením. Zjevil se mezi nimi náhle a náhle zmizel. Když dva učedníci šli do Emaus, připojil se k nim a šel s nimi. Nepoznali ho ani podle vzhledu ani podle řeči. Když pak spolu seděli u stolu, *„vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům.“* L 24,31. Pak tito dva učedníci přišli do Jeruzaléma a nalezli jedenáct učedníků a jejich druhy pohromadě v zavřené místnosti. Začali jim vyprávěli svůj zážitek. *„Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich. Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha. Řekl jim: Proč jste tak zmateni a proč vám takové věci přicházejí na mysl? Podívejte se na mé ruce a nohy? Vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti jako to vidíte na mně. To řekl a ukázal jim ruce a nohy. Když tomu pro samou radost nemohli uvěřit a jen se divili, řekl jim: Máte tu něco k jídlu? Podali mu kus pečené ryby. Vzal si a pojedl před nimi.“* L 24,36-43.

Apoštol Jan zaznamenal následující události. *„Téhož dne večer – prvního dne po sobotě – když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš, postavil se uprostřed nich a řekl: Pokoj vám. Když to řekl, ukázal jim ruce a bok.“* J 20,19-20.

„Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: Pokoj vám. Potom řekl Tomášovi: Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“ J 20,27.

Proč byli učedníci šokováni, když uviděli vzkříšeného Ježíše? „Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha.“ Ježíšovo vzkříšení bylo totiž úplně jiné než vzkříšení, které dosud viděli. Byli svědky, když Ježíš vzkřísil Jairovu dcerku, mládence z Naim a Lazara z Betanie, který už byl čtvrtý den v hrobě. Každý z těchto tří vzkříšených chodil pak ve svém hmotném těle.

Vzkříšený Ježíš byl však pro ně velikým překvapením. Přišel mezi ně do zavřené místnosti jako duch. To bylo vskutku šokující. Ježíšovo vzkříšení bylo úplně jiné, než vzkříšení, které dosud viděli. Ježíšovo vzkříšené tělo bylo totiž „duchovní tělo“, které se mohlo zhmotnit i odhmotnit. Takové tělo zde nikdy nebylo. Byl to nový stvořitelský zázrak v dějinách lidstva. Tímto novým zázrakem vzkříšení těla v nové kvalitě, v kvalitě duchovní, připravil Pán Bůh geniální zázrak - nové tělo, nejen pro svého Syna Ježíše, ale pro všechny následovníky Pána Ježíše. I my budeme mít takové duchovní tělo v Božím království.

Pán Bůh tímto vítězstvím nad smrtí připravil vysvobození z moci smrti pro miliardy křesťanů. Je to největší triumf v dějinách lidstva - triumf nad smrtí.

Apoštol Pavel to vyjádřil těmito slovy: *„Tak je to i se zmrtvýchvstáním. Co je zaseto jako pomíjitelné, vstává jako nepomíjitelné. Co je zaseto v ponížení, vstává v slávě. Co je zaseto v slabosti, vstává v moci. Zasévá se tělo přirozené, vstává tělo duchovní.“* 1 K 15,42-44.

„Jako jsme nesli podobu pozemského, tak poneseme i podobu nebeského. Chci říci to, bratři, že člověk, jak je, nemůže mít podíl na království Božím a pomíjitelné nemůže mít podíl na nepomíjitelném… Pomíjitelné musí obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost.“ 1 K 15,42-53.

Apoštol zde píše o nové kvalitě těla, které dostanou věřící lidé. Bude to tělo podobné vzkříšenému tělu Pána Ježíše. Naše nové tělo ponese jeho podobu. Bude to tělo duchovní, nepomíjitelné, nestárnoucí, nepodléhající nemocem, slabostem ani únavě. Nové duchovní tělo bude mít něco vznešeného, důstojného, slavného. Člověk v novém těle už nebude prožívat žádnou bolest ani zármutek, ale bude prožívat věčnou blaženost a radost.

Můžeme s radostí konstatovat, že to bude tělo, pro které již nebudou platit zákony hmoty, které platí nyní v celém hmotném světě. Nové duchovní tělo bude mít možnost se zhmotnit i odhmotnit, tak jako tělo Ježíšovo po vzkříšení. Bude mít možnost jíst i nejíst. Mt 26,29.

Pro duchovní tělo budou platit nové zákony, které my dnes ještě neznáme. V novém duchovním těle budeme žít v naprosté dokonalosti. Proto mohl apoštol Pavel napsat s velikou radostí: *„On promění tělo naší ponížennosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všecko si podmanit.“* F 3,21

Někteří lidé přemýšlejí nad tím, proč je potřebné vzkříšení těla, když duše věřících jsou už v ráji se svým Spasitelem. L 23,43.

Vzkříšení těla je nutné, protože Pán Ježíš připravil dokonalé spasení celého člověka, to znamená jeho ducha, duše i těla. Celý člověk – duch, duše i tělo - je účasten Kristova díla spásy. Proto apoštol Pavel připomíná křesťanům: *„Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětí a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.“* 1 Te 5,23. *„Proto přináší dokonalé spasení těm, kdo skrze něho přistupují k Bohu.“* Žd 7,25.

Pán Ježíš nám tedy připravil dokonalé spasení a dokonalou a nádhernou věčnost ve svém království. To je jistě důvod k veliké radosti a k převeliké vděčnosti.

Při pomýšlení na dokonalý život v duchovním těle, na nádhernou budoucnost s Kristem v jeho slávě, je třeba připomenout slova: *„Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“* 1 K 2,9.

To je jistě důvod k oslavování milujícího Boha, k věrnosti Pánu Ježíši Kristu i k veliké radosti.

„Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte.“ 1 P 1,3-4.

Stanislav Kaczmarczyk

Dej mi napít!

Janovo evangelium 4,7b

Když Ježíš přichází ke studni v Samaří, která je v Písmu pojímána jako místo setkávání, usmiřování, místo nejrůznějších bojů a zápasů o přežití, ale také jako místo porozumění vztahu Boží lásky k člověku, tak má zvláštní přání k ženě, se kterou se tady potkává. Žádá ji, aby mu dala napít. A tak vzniká mezi ním a touto ženou s nepříliš valnou pověstí, o kterou v okolí nikdo moc nestál, zvláštní komunikace.

Ježíš ji šokuje svou přítomností, oslovením i jednáním. Nic jí nevyčítá. Jen hovoří o žízni. Celé Ježíšovo setkání s touto ženou je zápasem o její srdce. Poodkrývá její hluboko zasunutou touhu po Bohu. Dej mi napít! Zjevuje ji svou žízeň. Touží po tom, aby otevřela svoje srdce a přijala lásku Boží, kterou Ježíš přináší, jako svou novou cestu životem.

Chce ji získat pro Boží království, proto ji jako první hledá. A nejen ji.

I později volá z kříže: žízním! Žízním po tobě, dej mi napít! Tak jedná milující Bůh s člověkem. My spolu s ženou Samaritánkou nad tím kroutíme hlavami a říkáme si: Ten Ježíš je ale zvláštní prorok. Takhle nikdo nikdy před tím nemluvil! Neukazuje prstem na moje viny, neodsuzuje mě. Zcela nečekaně a nepochopitelně mi nabízí ruku milosti, odpuštění.

Jenže takto Ježíš vždycky začíná svůj zápas o každého hříšníka. Žízní! Žena Samaritánka pochopila, že pokud chce porozumět Bohu a jeho lásce, pak musí nejen ona, ale i ostatní z jejího městečka, být s ním, s Bohem, s Kristem, s Pánem a Králem života. Proto všechny volá do jeho blízkosti. A Ježíš rád a ochotně mezi nimi pak zůstává! Pochopili jsme to i my?

Pavel Rybín

„Nepotřebujeme mravnosti a náboženství abstraktně, v soustavách a v knihách, ale v životě, v hospodaření a v politice. Etika není pro psací stůl, náboženství není pro kostel.“

* * *

„Mnoho věřících neví, co je náboženství, mnoho nevěřících nemá tušení, co vlastně popírají; ale nejmíň a nejpovrchněji chápou náboženství lidé indiferentní, lhostejní. Přivést je k tomu, aby o náboženství aspoň mysleli – to by, pane, bylo veliké misionářství, a potřebnější, než jít kázat Negrům; ti věří po svém, ale věří.“

Tomáš Garrigue Masaryk

Credo 1



Pan profesor Jan Sokol, vzácný člověk a statečný křesťan a náš bratr ve víře, připravil v prosinci minulého roku a v lednu letošního roku, v rámci tématu Povzbuzení ve víře, několik promluv na téma Vyznání víry – Credo. Poslední byla 27. ledna a pan profesor se loučil se slovy, že příště bude pokračování na téma Desatera, ale žel k tomu již nedošlo, neboť 16. února jeho pozemská pouť skončila. Věříme, že jeho promluvy mohou přiblížit jeho myšlení a být užitečné i pro naše otázky.

Milí bratři a milé sestry v Kristu. Vyznání víry je na prvém místě starokřesťanská modlitba, stručný text, kterým si člověk před Bohem připomíná, co to je, co ho činí křesťanem, a tedy zároveň odlišuje od jiných. Než se pustíme do výkladu jednotlivých vět a slov tohoto velice hutného, ovšem také starobylého textu, měli bychom si něco říct o jeho původu, povaze a významu.

Jaký účel sleduje takové vyznání? Křesťanem se člověk nerodí, nýbrž stává se jím tak, že přijímá Kristovo pozvání a hlásí se k jeho učení, jak je rozvinula a rozvíjí jeho církev. Hlásí se k ní ovšem nejen slovy, protože ví, že ne každý, kdo mi říká Pane, Pane vejde do království nebeského, ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích. Ačkoli v naší době může mít slovo učení, řecky dogma, špatnou pověst, je vyznání ten nejsvobodnější a zároveň nejuniverzálnější způsob, jakým se náboženské společenství může vytvořit a udržovat, aniž by se rozplynulo po okolním světě. Nevyžaduje žádné další předpoklady, ani žádný určitý původ, neptá se na jeho rasu, jazyk ani společenské postavení. Každý, kdo uslyšel Kristovo slovo se k němu může svobodným rozhodnutím přihlásit a přidat a měl by být rovnoprávný se všemi ostatními křesťany. Odtud, mimo jiné, také plyne, že přijetí víry nelze vynucovat právě proto, že vynucení by nemohlo být skutečným vyznáním. Jinak řečeno, platné přijetí víry musí být svobodné v obojím slova smyslu. Nic v tom člověku nemá bránit, ani člověk je nemůže nikomu vnucovat. To platí i ve vztahu k vlastním dětem. Rodiče mají své děti k přijetí víry vést, vychovávat a připravovat, ale jejich dospělé rozhodnutí musí udělat každý sám za sebe.

Stručná shrnutí obsahu křesťanské víry jsou už v Novém zákoně Mt 28,19-20: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal.“ Charakteristicky souvisejí se křtem – svátostí vstupu do církve. V současné liturgii se užívají dva podobné texty, které vycházejí ze stručnějších modliteb, doložených už ve druhém století. Kratší apoštolské vyznání víry se v římské církvi používá při křtu. Trochu obtížnější je Nicejsko-cařihradské vyznání víry, vzniklo hlavně ve sporu o povahu Boží trojice ve východní církvi. Používá se jako credo v západní katolické liturgii. Budeme se držet tohoto širšího textu, ale budeme přihlížet i k odlišnostem apoštolského vyznání.

Vyznání víry je modlitba, kterou si křesťané před Bohem jednak připomínají ty skutečnosti, na nichž jejich víra stojí, zejména Boží stvoření, biblické zjevení i život, utrpení a vzkříšení Ježíše z Nazaretu jako Krista. Zároveň se ale také hlásí k naději, která se o tyto skutečnosti opírá. Postupuje tedy od toho, co se už stalo k tomu, co křesťané věří a doufají do budoucnosti. V prvé části sice stojí na skutečných událostech a nepředstavuje je jen jako historická fakta, nýbrž v jejich náboženském významu pro současnost i budoucnost. Nejsou jenom minulá. Vlastní obsah vyznání víry je totiž náboženský, to znamená, že aspoň z části přesahuje každou lidskou zkušenost, přesto musí být vyjádřen slovy běžné lidské řeči tak srozumitelné, aby se vyznání víry mohl modlit úplně každý křesťan. To znamená, že nemůže být vyjádřen teologickou či filosofickou snahou o přesnost, nýbrž srozumitelnými obrazy a symboly. V latině a řečtině se vyznání víry nazývá symbolum, nebo symbolon, čili shrnutí. A symbol v tomto smyslu neznamená jenom nějaký básnický obraz, nýbrž hutné, prosté, a přitom výstižné shrnutí nějaké důležité skutečnosti. I když samozřejmě takové, na které se nedá sáhnout ani ukázat prstem.

Protože se ale běžná lidská zkušenost časem mění, tak jak se mění lidský svět a slova mění své významy, vyžaduje starobylý text v každé době také výklad, který se pokusí to, co bylo srozumitelné před staletími, učinit podobně srozumitelným i dnes. Jak to kdysi napsal Goethe – člověk konec konců slyší jen to, čemu rozumí.

Tak třeba běžné slovo nebe zde neznamená oblohu, nebo dokonce mezihvězdný prostor astronomů, o němž dnes bezpečně víme, že se v něm nedá žít. Nebe tedy znamená protiklad k této zemi, ke všemu, s čím můžeme zacházet a udělat vlastní zkušenost včetně strachu, zármutku, bolesti a smrti. Vyjadřuje biblickou víru v možnost úplně jiného života, kde podle proroka Izajáše 25,8 – Hospodin setře slzu z každé tváře a dle Zjevení 21,4: „A smrti již nebude, ani žalu, ani nářku, ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.

Ale právě proto, že je tak úplně jiný, nedovede si člověk tento život představovat jinak, než pomocí více nebo méně výstižných symbolů, jako je právě nebe a život.

(poslal Jan Trnka)

Zemřel Miroslav Matouš

(28. 10. 1921 Nevratice u Jičína – 1. dubna 2021 Praha)



Těm z nás, kteří denně otvírají Hesla Jednoty bratrské asi neuniklo, že v posledních letech byl dvorním překladatelem německé verze právě Miroslav Matouš.

Narodil se 28. října 1921 v Nevraticích. Jeho otec byl učitel, matka pocházela z jičínského pekařského rodu. Po maturitě na jičínském reálném gymnaziu v roce 1940 studoval krátce angličtinu v ústavu moderních jazyků v Praze.

Totálního nasazení v Torgau byl uchráněn, neboť v době povolání byl hospitalizován v Jičíně. Po třech měsících se pak uchýlil k přátelům na venkov a sloužil zde půl roku jako kočí. Před nastávající zimou roku 1943 pracoval v Jičíně ve Svazu zemědělství a lesnictví. Totálnímu nasazení však nakonec přece neušel. Pracoval ve Skřivanech u Nového Bydžova, kde se z cukrovaru postupně stala továrna na výrobu a opravna vojenského materiálu. Tam ho zastihl i konec války.

Po válce M. Matouš studoval v Praze na Filosofické fakultě University Karlovy filosofii, češtinu a srovnávací vědu náboženskou.

V roce 1949 se stal učitelem náboženství Církve československé (husitské) ve Škvorci poté v Praze - Břevnově a ve Vršovicích. Počínaje rokem 1953 byl kazatelem v Mělníku, v Praze - Hloubětíně, v Nuslích, v Michli a na Žižkově. V náboženské obci v Praze na Žižkově byl vysvěcen a stal se zde farářem. V prosinci 1958 mu byl pro údajné překročení církevní pravomoci odňat státní souhlas a byl propuštěn z církevní služby.

V následujících deseti letech pracoval jako dělník na stavbě cementárny, byl řidičem multikáry a později skladníkem topenářské provozovny v Pražské stavební obnově. Po vážném onemocnění pracoval i jako strážný v podniku Kablo v Hostivaři. Po celé období komunistické totality vyhledával osobnosti našeho národa, se kterými diskutoval o otázkách víry a demokracie. Tak se seznámil i s Přemyslem Pittrem a stal se na dva roky jeho blízkým spolupracovníkem. Po téměř deseti letech v dělnických profesích se v roce 1967 stal na dvacet let kazatelem Jednoty bratrské v Dobřívě u Rokycan.

Z literární činnosti: Leporela pro děti (1957): *Moje zvířátka*, *Zvířátka dětem; V naší zahrádce* (1989), *Být bližním světu* /povídky, příběhy, úvahy/ (1990), *Světlo všedním dnům* /povídky, příběhy, úvahy/ (1994), *Cherubský poutník* (překlad), *Zvláštní člověk Přemysl Pitter*, *V uniformě a v taláru* (o biskupu Jednoty bratrské ThDr. Adolfu Ulrichovi)... Poezie: *Uhel a křída, Světla a stíny strun* (1998), Pouť za světlem (2001), *Únik z Babylonu* (2000)...

S jeho poslední prací se setkají čtenáři Hesel na rok 2022.

(hb)

Rezavý den

Den jako den
Jeden den z mnoha
Lidé už od rána
spěchají za svými věcmi
a rez padá do duší

Kde rez
tam mrtvo jest
tam není nic
Rez všechno zakryje
Rez skryje nicotu
jako nic

Dřevo nezreziví

Ani trny nereziví

Pod trny
Tvář
skloněná
a oči jako by šly naproti
tomu poslednímu na zemi
který ještě má odvahu vzhlédnout
pochopit a snad i odpustit

Oči nic nenašly
Mohou se tedy zavřít
a už nevidět
rozpad všeho
do ničeho

Rezivý lesk
steklé krve
rozsvítil namísto slunce
jeden den z mnoha

Den jako den
kdy lidé spěchají
za svými věcmi

Delicie Nerková

Mořští dravci

Zdá se skoro neuvěřitelné, že v mořích – a někde i v ústích velkých řek – žijí savci, kteří jsou zcela vázáni na život ve vodě. Připomínají hodně veliké ryby, ale dýchají vzduch u hladiny, a tak jsou to vlastně takoví potápěči. Samice krmí mláďata svým mateřským mlékem, které ovšem musejí pod tlakem vstřikovat do jejich tlamiček. Pokud někde uvíznou tito tvorové na mělčině a na suchu, bez pomoci zahynou. V zoologii jsou zahrnuti do velké skupiny, zvané KYTOVCI.

Sympatičtí mezi nimi jsou zvláště DELFÍNI. Možná jste se plavili na moři a viděli jste jejich hejno, které se pro zábavu připojilo k vaší lodi. Při tom vyskakovali nad hladinu, asi aby zaujali vaši pozornost. My jsme si je mohli prohlédnout zblízka v Mořském světě (Marine World) v Los Angeles. Je to veliká zoologická zahrada mořských živočichů. Zatím co ryby včetně hrozivých žraloků tam vidíte jen za silnými skly mohutných akvárií, s delfíny předvádějí jejich cvičitelé všelijaké kousky ve velikém bazénu. Ještě více nás zaujala menší nádrž, kde delfíni volně kroužili a bylo možno jim nabídnout zakoupenou rybu přímo do tlamy. Nemuseli jsme se při tom bát o ruce, oni člověku neublíží. Dokonce jsme se o nich dočetli, že poskytují pomoc unaveným mláďatům nebo zraněným a topícím se lidem či zvířatům. Nedovedli jsme si to představit, dokud jsme neslyšeli osobní vyprávění bratra Dvořáka z Neveklova.

Jeho rodiče vlastnili statek a hostinec, jehož budova dodnes stojí na náměstí a je v ní modlitebna Církve bratrské. Rodina Dvořákových neměla lehký život. V první světové válce jejich mladý syn musel narukovat do rakouské armády. Měl bojovat proti Rusům, ale záhy se mu povedlo s několika kamarády přeběhnout na ruskou stranu. Přihlásil se do československých legií, které tam vznikaly. Když Leninova vláda uzavřela s Němci a Rakušany mír, zmocnili se naši legionáři dlouhé ruské železniční trati, transsibiřské magistrály, a cestovali přes mnohá nebezpečí až na její konec v přístavu Vladivostok. Odtud je postupně přepravovaly lodě západních spojenců do USA a dál do Evropy. Vojín Dvořák se tam ve volné chvíli s chutí vykoupal v teplém Japonském moři. Nebyl valný plavec a vlny odlivu ho začaly odnášet na hlubinu. Snad by se byl utopil, když se k jeho hrůze pod něj nasunulo něco živého. Neublížilo mu to, ale naopak ho to neslo rychle směrem na mělčinu. Tam se s ním rozloučil záchranář – delfín. Tak jsou tito veselí mořští tvorové příkladem toho, co nám napsal apoštol Pavel: *Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův* (Ga 6, 2).



Pozoruhodnou skupinou kytovců jsou VELRYBY. Nejsou to ryby, jak nás navádí český název. Češi toho věděli o mořích málo. Mořeplavci Angličané mají pro tyto tvory zvláštní název WHALES – ryba je anglicky FISH. Velryby (i delfíni) byli po staletí loveni jako zdroj tuku a masa. Jejich počty se tím rapidně zmenšily. V naší době je naštěstí tento lov zakázán. Velryby jsou mohutní tvorové. Patří mezi ně největší žijící živočich, plejtvák obrovský. Jeho samice dorůstají délky až 30 metrů a váží až 170 tun; samci jsou o něco menší. Novorozené mládě, vždy jedináček, může být při narození až 8 m dlouhé a vážit 3 tuny. Spotřebuje denně okolo 600 litrů mateřského mléka. Dospělí obři se přitom živí těmi nejdrobnějšími živočichy, kteří se vznášejí v moři – zooplanktonem a krilem. Místo zubů mají tyto druhy velryb v tlamě síť pružných a roztřepených kostic, kterými filtrují malé živočichy z vody.

Mezi ozubené, a tedy dravé druhy velryb patří i vorvaň. Žije ve všech světových oceánech, dospělý měří 15 až 20 m. Živí se velkými živočichy hlavně z mořského dna, za kterými se potápí prý až do hloubky 500 m. Jeho potravou jsou hlavně mohutní hlavonožci, sepie, olihně a chobotnice, velké až několik metrů. Vorvaň kořist zásadně nekouše, ale polyká vcelku. Velrybáři byli prý občas svědky toho, že lapený vorvaň vyvrhl nestrávený úlovek.

V románu *Hermana Melvilla Bílá velryba* se popisuje nešťastný lov na vorvaně albína. V úvodu knihy je zajímavé kázání Otce Javora o Jonášovi. Kazatel, který žije mezi velrybáři, nepochybuje o tom, že Jonáše, hozeného do moře, spolkl veliký vorvaň. Jeho zuby prorokovi neublížily, takže se octl živý v žaludku velryby. Modlí se, činí pokání ze svého útěku před Božím rozkazem, a velryba ho vyvrhne po třech dnech živého na břeh. Teď už Jonáš poslechne Hospodinův nebezpečný příkaz a jde do pohanského velkoměsta Ninive zvěstovat Boží soud. A čtenáři Bible vědí, že jeho poslání bylo velmi úspěšné. Autor Bílé velryby Melville se zúčastnil velrybářské výpravy. Zdá se, že ani on, ani posluchači Otce Javora nepochybují o realitě Jonášova ohrožení i vysvobození. V Jonášově modlitbě čteme i takovou podrobnost, že se mu kolem hlavy omotaly mořské řasy, chaluhy, které velryba také spolykala. Čtenář Bible se ovšem ptá, jak mohl prorok přežít v žaludku velryby. Kdesi jsem četl, že podobný případ se stal velrybáři, který také vyvázl živ. Prý mu to umožnila skutečnost, že vorvaň si dělá v rosolu, kterým má potažen vnitřek zažívacího ústrojí, zásobu kyslíku pro své hlubinné potápění.

Takže podivuhodná možnost přežití Jonáše v žaludku velryby existuje a nemusíme to biblické vyprávění považovat jen za pohádku nebo básnický obraz.

Pro nás má tento příběh zvláštní význam. Použil ho Pán Ježíš jako obraz a předpověď své smrti a zmrtvýchvstání (Matouš 12,38-41). A když tak uvažuji o Ježíšově vztahu ke Starému zákonu i k přírodě, říkám si, že by nepřirovnal tak důležité vyvrcholení svého působení na Zemi k nějaké bajce.

Pavel Javornický



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

13/2021

21. dubna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
5. května 2021

Z obsahu

* *Credo 2*
* *Pamatuj na Ježíše Krista*

Poselství k neděli Jubilate



Tento Bůh je Bůh náš navěky a navždy; on sám nás povede věčně.
Žalm 48,15

Pokud jde o narozeniny a podobné svátky, bývají rodinné oslavy naplněné radostí. Pokud máme v rodině malé děti, je taková oslava spojená s radostným očekáváním. Ne pouze na dárek, ale na samotnou oslavu a na něco zatím nepoznaného a nového... Budu o rok starší, už budu třeťák, začnu dostávat kapesné, v autě už budu moci sedět na předním sedadle vedle táty, … prostě radostné očekávání něčeho nového.

My dospělí se možná na své narozeniny už tolik netěšíme. Jako bychom už všechno důležité měli a všechno podstatné věděli a poznali. Jako bychom už nemohli očekávat nic nového. Nic hezkého a dobrého. Nejsou ale pouze narozeniny. Církevní rok nás provádí mnohými svátky. Také každá neděle je slavností a každý nový den přináší nové příležitosti. Máme vyhlížet a očekávat něco nového a dobrého. Vyhlížet Hospodinovo město, jeho příbytek, setkání s Božím lidem, Otce, … Boha, který soudí spravedlivě, nepřátelé nad ním trnou děsem a který je milosrdný.

Bůh je silný – Bůh je i naším Bohem – a nemůžeme jinak, než se z toho radovat a „vyznávat to“. Zpívat o tom, jásat, předávat tuto zprávu našim dětem, posilovat se o tom v těle Kristově – v církvi, netajit to nikomu a vyznat to před všemi lidmi. Mluvit o tom, co Hospodin učinil. „Chodit kolem“ a ze všech stran pozorovat a ukazovat našim dětem i všem bližním, jak dokonalý Hospodin je a jak dokonalé je Jeho dílo. Jak je věrný a jak dobré věci činí.

Chtěl bych být jako malé dítě, v tom bezprostředním a radostném očekávání. A zároveň tím, kdo tolikrát prožil potěšení, když zahlédl Boží příbytek, když prožil Boží dotek ve shromáždění svatých, když zakusil Boží pomoc a odpověď na své modlitby a očekávání pomoci. Jako ozvěnou šířit zprávu o mocném Bohu. Vyznávat, že silný Bůh Izraele je i naším Bohem.

Těsně před Velikonocemi jsem 48. žalm četl s jednou milou sestrou z naší farnosti. Navštívil jsem ji v nemocnici a nevěděl, že je to v tomto věku setkání poslední. Druhý den si ji Pán zavolal do své radosti. Když jsem několik dní na to stál u rakve a loučili jsme se s ní, měl jsem zármutek ze ztráty, ale velikou vděčnost a radost z dobrého završení jejího života. Tato sestra věděla, kam jde. A těšila se na setkání s Bohem, až ji zavolá. Až do konce zpívala Bohu chvály, modlila se, oslavovala Boha, … Bůh, o kterém svědčíme, Bůh, na kterého spoléháme a kterého očekáváme, je naším Bohem od začátku až do smrti a potom i navěky a navždy.

Ctirad Hrubý, kazatel
Evangelické církve metodistické
v Mikulově



Bezdomovci

Jsem domácí typ. Baví mě cestovat po světě, ale to, co mám na cestování nejradši, je cesta domů. Musím se sám sobě smát, když si balím kufr někde v Brně nebo v Bratislavě a úplně dětinsky se „těším domů“, jako když jsem zamlada přijížděl z letních vandrů s batohem špinavého prádla, zpátky k mámě a tátovi, do toho mrňavého bytečku v jedenáctém patře, který byl pro mě posvátným Středem vesmíru...

Vždycky jsem měl dojem, jako by cesta domů byla něčím symbolickým. Vzpomínám si, jak mi v dětství babička vyprávěla veršovanou pohádku Františka Hrubína o návratu ztraceného kuřátka, při které mi jednou dokonce vyhrkly slzy do očí: „Jak to bylo, pohádko? Zabloudilo kuřátko! Za zahradou mezi poli, pípá, pípá, nožky bolí. Ve vysokém obilí bude večer za chvíli.“ Ta básnička se mi nějak dostala pod kůži, vždycky jsem měl pocit, že jsem to já, to kuřátko. Pokaždé když babička vyslovila větu: „Pověz milý ječmínku, kde mám najít maminku“, znervózněl jsem a nedočkavě vyhlížel ona kouzelná, hojivá, osvobozující slova poslední sloky: „Vždyť jsi doma, za chalupou, slyšíš, v stáji koně dupou, kocour ve stodole vrní, a tvá máma za vraty, zob, zob, zobá bílé zrní s ostatními kuřaty“.

Nejsilnější zážitek s touto básničkou se mi přihodil, když jsem se v sedmi letech ztratil v obchodním domě Kotva. Najednou jsem nedržel mámu za ruku a kolem sebe viděl jen tmavé kabáty, sukně a kalhoty, halící pozadí cizích, tak strašně cizích lidí. V hlavě mi hučela slova o ztraceném kuřátku, a začal jsem tak hlasitě kvílet, že mě máma vzápětí objevila. „A tak mámu zakrátko našlo malé kuřátko,“ dodal by František Hrubín.

Možná nejsem sám, kdo má takhle silné vzpomínky na své útlé dětství. Můj přítel psycholog mi nedávno v jedné restauraci vykládal o tom, že v sobě všichni někde hluboko neseme pravzpomínku na bezpečí v mámině náruči, na ten úplně první útulný domov, který vítá miminko, když přichází na svět. „Ba dokonce,“ pokračoval můj učený kamarád, „nejspíš v nás někde hluboko dřímá vzpomínka na dobu ještě dřívější, na domov ještě bezpečnější, na těch několik měsíců klidu a tepla, než jsme se narodili...“

„Všimni si“, rozvíjel dál svůj výklad, „že dítě při narození vždycky pláče. Proč? Proč se neusmívá? Proč by při příchodu na barevný svět z té tmavé těsné jeskyně mělo brečet? Porod je trauma, kamaráde, je to vypuzení ven, vyštvání z domova, vystrčení na chodbu, tak se nediv, že se to tomu dítěti vůbec nelíbí“.

Přítel se na chvilku odmlčel a pak pokračoval: „Heidegger má pravdu, když říká, že lidským údělem je »vrženost«. Jsme do tohoto světa vyho-

Dokončení na str. 4

Proti strachu

Toto mi řekl Hospodin, když mě pevně uchopil svou rukou a varoval mě, abych se nevydával cestou tohoto lidu: „Neříkejte zrada všemu, co tento lid nazývá zradou. Čeho se oni bojí, toho se nebojte a nelekejte se. Jen Hospodin zástupů ať je vám svatý – před ním mějte bázeň, jen z něho mějte strach. On se vám stane svatyní, oběma domům Izraele však bude kamenem úrazu a skálou pádu; obyvatelům Jeruzaléma bude pastí a osidlem. Mnozí se o něj zarazí, padnou a zraní se, chytí se do pasti, v níž uvíznou.“ **Iz 8,11-15**

Prorok Izajáš tento text píše v době, kdy docházelo k údajnému spolčení části Izraelců se Syřany, kteří byli vnímáni jako pohané. Je za tím opoziční zájem vynutit si odstoupení tehdejšího judského krále Achasa, na jehož místo má být dosazen nový král, který půjde na ruku Syřanům, se kterými potom budou, ti pučisté, společně dobývat další území a bojovat proti Asyrii. Asyrie zaujímala dominantní a mocenskou roli na tehdejším Předním východě, dnes území Iráku. V samotném Izraeli proto panuje neklid, strach a děs, které nejvíce vyvolávají paniku. Proto zemi izraelského lidu tížila rozpolcenost. I my známe podobné stavy úzkosti v našem životě. Jsou lidé, kteří si libují v roznášení senzačních zpráv a drbů. Dělá jim dobře druhé překvapovat a hrát roli dobře informovaných a do všeho zasvěcených. Bez ohledu na to, zda jejich oběti potom nemohou spát, anebo nemají daleko k zhroucení. Je toho dost, co může u člověka vyvo-

Dokončení na str. 2

Aktualita: 160 let Protestantského patentu



František Josef I. vydal 8. dubna 1861 tzv. protestantský patent. I když tento dokument není tak známý, jako o osmdesát let starší Toleranční patent Josefa II., byl ve skutečnosti unikátnější, protože zrovnoprávnění menšinových protestantů, jež bylo v dané době vše jiné, jen ne samozřejmé, představovalo mnohem větší krok směrem k náboženské svobodě než omezená josefinská tolerance, uvádí na svém webu hopeforeurope.eu historik Vít Machálek. Habsburská monarchie zrovnoprávnila protestanty s katolíky v době, kdy to ještě z hlediska tehdejšího katolického myšlení bylo nečekané. „Je třeba připomenout, že Svatý stolec za Pia IX. vydal mj. Syllabus bludných názorů (1864), který mezi zavržené názory zařadil právě i svobodu jinověrců a narušování role katolicismu jako jediného státního náboženství,“ píše dále Machálek. Základní ustanovení Protestantského patentu znělo takto: „Evangelíci augsburského i helvetského vyznání mají právo, záležitosti své církevní samostatně pořádati, spravovati a říditi. Úplná svoboda evangelického vyznání víry, jakož i právo společného veřejného vykonávání náboženství jsou jim po všecky časy od nás pojištěny. Za příčinou tou se všecka bývalá obmezení, co se dotýče zakládání kostelův s věžmi i zvony a bez nich, odbývání všelikých slavností náboženských, s učením víry jejich se srovnávajících, vykonávání správy duchovní, pokud by omezení taková posavad v obyčeji byla, tímto moci a působnosti zbavují se a za neplatná a nijaká se prohlašují.“ Evangelíci rakouské protestantské církve rozdělené na luterské (augsburské) a kalvínské (helvetské) vyznání byli tedy zbaveni všech omezení, která jim ukládal Toleranční patent, ať už šlo o nyní ničím neomezovanou podobu jejich kostelů anebo o veřejný ráz jejich bohoslužeb. Unikátní památkou na tuto dobu jsou dva kostely ve Velké Lhotě - jeden po tajných nekatolících a druhý helvetský. ***(red)***

Z církví doma i ve světě

Výročí 20 let od podepsání Charty Oecumenica
připomene online bohoslužba

Rada evropských biskupských konferencí (CCEE) a Konference evropských církví (CEC) 22. dubna 2001 podepsaly společný dokument, který obsahuje pokyny pro zvýšení spolupráce mezi církvemi v Evropě. Na výroční den proto plánují společnou ekumenickou bohoslužbu.

K podepsání došlo při příležitosti evropského ekumenického setkání ve Štrasburku. Předsedové obou subjektů kardinál Angelo Bagnasco a reverend Christian Krieger oznámili, že bohoslužba bude přenášená online na YouTube kanálu Konference evropských církví. Současně vydali společné prohlášení, ve kterém se radují a děkují Bohu „za mír, který zažili, a za úspěchy globálního ekumenického hnutí." V jeho závěru vyzývají ke společné modlitbě za jednotu. „Přejeme si být nástrojem jednoty a znovu se zavázat k posilování církevního společenství prostřednictvím společné modlitby a činnosti. K tomu nabízíme naši službu světu k dosažení spravedlnosti a míru," uvádějí společnou tužbu reverend Christian Krieger, předseda Konference evropských církví (CEC), a kardinál Angelo Bagnasco, předseda Rady evropských biskupských konferencí (CCEE).

(red)

Papež vyzval MMF a SB k novému modelu, v němž trhy budou sloužit obecnému blahu

Papež František v dopise adresovaném jarnímu zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky vyzval jeho účastníky k solidaritě při rozdělování vakcín proti covidu-19 a k odpuštění části dluhů nejchudším zemím. Vyjádřil také naději, že jejich online schůzka přispěje k nalezení modelu obnovy, který nevrátí svět do nerovného hospodářského a sociálního módu, v němž na nepatrnou menšinu světové populace připadá polovina světového bohatství.

„Pokud máme vyjít z této situace jako lepší, humánnější a solidární svět, je třeba vymyslet nové a kreativní formy sociální, politické a ekonomické účasti, citlivé k hlasu chudých, a takové, které je zahrnou do budování naší společné budoucnosti," napsal papež mimo jiné v dopise. Vyzval také k odpuštění části dluhu chudým zemím. Podle něj by to bylo „hluboce humánní gesto", které může pomoci lidem k rozvoji i k přístupu k vakcínám, zdravotnictví, školám a práci.

„Zatímco mnohé země vytvářejí své národní plány obnovy, zůstává naléhavá potřeba světového plánu, který může vytvořit či zregenerovat stávající instituce, zejména ty světové, a pomoci vybudovat novou síť mezinárodních vztahů, jež přispějí k pokroku a rozvoji všech. To nutně znamená dát chudým a méně rozvinutým státům efektivní podíl na rozhodování a umožnit jim přístup k mezinárodním trhům," uvedl papež. Podle papeže Františka je „na čase si přiznat, že trhy, zejména ty finanční, se neřídí samy". „Trhy se musí opírat o zákony a pravidla, která zajistí jejich fungování pro společné blaho," dodal. To je podle papeže obzvlášť důležité v kontextu světové zdravotnické nouzové situace, způsobené pandemií covidu-19. „V tomto ohledu potřebujeme zejména spravedlivou vakcínovou solidaritu, protože nesmíme dopustit, aby zákon trhu převládl nad zákonem lásky a zdraví pro všechny," napsal také papež světovým finančním lídrům. Na závěr vyjádřil naději, že jednání MMF a SB přinese „mnoho ovoce" a moudrá řešení pro udržitelnou budoucnost, v níž finance budou sloužit obecnému dobru, zranitelní budou v centru zájmu a „Země, náš společný domov, bude dobře opečovávána".

www.krestandnes.cz

Zalévání stromů ke Dni Země ve Škodějově

Zalévání stromů ke Dni Země se uskuteční 22. dubna 2021 ve Škodějově v přírodním areálu dr. Karla Farského. Zde byly v roce 2020 na původně hospodářských pozemcích rodiny Farských dokončeny tři okruhy stezek, které mají naučný i meditativní charakter. První stezka je věnována Karlu Farskému, druhá s názvem „Okna do duchovní krajiny" je určena dětem a třetí stezka je ekologicko-výchovného charakteru. V místech, kde v blízkosti základů rodné chalupy dr. Karla Farského původně rostly ovocné stromy, byly na podzim roku 2020 zasazeny stromy nové. Ovocné stromy – jabloně – byly přivezeny ze Saska, kde byly tyto stromky, vhodné do podhorských podmínek, vypěstovány. V přírodním areálu ve Škodějově jsou rozmanité druhy stromů. Místo zde nalezla také nově zasazená borovice, která upomíná na „bratrskou borovici" v roce Jana Amose Komenského.

Ekologicko-výchovný projekt naučných stezek byl uskutečněn ve spolupráci a s podporou Libereckého kraje.

(hb)

Organizace spojily své síly pro překlad Bible do všech jazyků

Přední světové překladatelské organizace spojily své síly, aby do roku 2033 zpřístupnily texty Božího slova v každém jazyce, protože polovina z nich stále nemá kompletní překlad. Kampaň pod heslem „Chci znát" byla zahájena před Velikonocemi a v jejím čele je aliance organizací překládajících Bibli. Cílem iniciativy je podle Christian Post zpřístupnit alespoň část Písma v každém jazyce během příštích 12 let. Z více než 6000 jazyků, kterými se mluví po celém světě, je u více než 3800 přeložena jen malá nebo žádná část Bible. Mezi organizacemi, které se do kampaně zapojily, je Americká biblická společnost, Biblická společnost pro neslyšící, Luteránští překladatelé Bible nebo SIL International. Investiční ředitel Mart Green ze společnosti Hobby Lobby uvedl, že díky spolupráci a centralizované databázi mohou organizace udělat mnohem více práce, než kdyby pracovaly samostatně. „Pomyslet na to, že za našeho života by každý na této planetě mohl mít nějakou část Písma ve vlastní řeči, je ohromující, protože po dobu 2000 let se nám to ještě nepodařilo," dodal Mart Green.

www.krestandnes.cz

Proti strachu

Dokončení ze str. 1

lat strach. Kupodivu to může být nejistá budoucnost, protože nikdo nevidíme dopředu, přesto musíme často rozhodovat hned o věcech, které pro nás budou mít dalekosáhlé důsledky.

Necháváme se také často ovlivňovat tím, co si o nás myslí druzí lidé. Někdy nám nedá spát přemyšlení o tom, jak neztratit přízeň těch, kteří o nás rozhodují. V klidu nás ani nenechávají zprávy o nevyléčitelných nemocech, co když jsou moje potíže příznakem některé z nich a já jsem odsouzen k živoření a smrti. I ve stáří, kdy zůstáváme často sami a potřebovali bychom mít na blízku své děti, většinou mají na prvním místě své rodiny a své úkoly. Nemají na nás čas. Co s námi bude, co nás čeká? Je toho opravdu hodně z čeho lze mít strach.

Ale tu nás prorok volá k něčemu docela jinému: nebojte a nelekejte se. Ne, že by lépe do věcí viděl a mohl nám naše obavy vyvrátit. A ne, že by měl prostě šťastnější povahu, která si dokáže z ničeho nic nedělat. Nebylo by mu to příliš platné, protože, když je nám úzko, stejně každé domlouvání je málo platné. Anebo když na nás dolehne strach, optimismus druhého nám moc nepomůže.

Ale prorok Izajáš říká: že k němu mluvil Hospodin a že ho vzal za ruku. Což znamená, že všechno co říká, je z Boží moci a pověření, že ho prostupuje Boží síla. Což také znamená, že může věci vidět jinak, než jeho ustrašené okolí.

Bůh dal prorokovi výstrahu, kterou on tlumočí dál. Ta výstraha zněla: aby nechodil cestou těch, kteří se podílejí na spiknutí, na jakémkoli spiknutí, protože ti, kteří věří Božímu slovu se odlišují. Mají být jiní, než onen dav spiklenců a jedině takoví potom mají odvahu samostatného pohledu. V podstatě to znamená nebát se lidí, nebát se ani okolností, ale bát se Boha. Hospodin zástupů vás posvěcuje, čteme v Písmu, on budiž vaše bázeň i váš strach. Je to divné napomenutí. Čekali bychom, že nás bude prorok povzbuzovat k tomu, abychom se vůbec nebáli. Jenže asi bychom nenašli jediného člověka, který se nebojí ničeho. Takový by byl člověkem nejspíše bezohledným a násilnickým. Bylo to vlastně nelidské, nebát se ničeho. Nevědět co je to bázeň. Jde jen o to, čeho se bát a z jakého strachu být osvobozen.

A Izajáš nás učí bát se Boha, abychom se nemuseli bát lidí ani okolností. Bible praví: Hospodin se mnou, co mi může učinit člověk, stojí v Žalmu 118. Co ale znamená bát se Boha? Máme mu věřit, protože on drží slovo. Máme ho poslouchat, protože on ví, co je správné. Věřit v Boha znamená jednat s ním opravdově a také v úctě, jako se svatým, Bůh je svatý, potom i nás bude Bůh střežit jako své svaté, jako ty, kteří dokáží být svobodní od lidí, od strachu z lidí. Jedině tak budeme v bezpečí jeho lásky a nic v tom nebude moci změnit svět, ani jeho síla, ani jeho hrozba. Opravdu, kdo podlehne strachu z lidí a světa, ten zapomene na Boha. Poslouchat tedy jen člověka a nedbat Boha, to je, jako když nepozorný chodec narazí na kámen, jako když na horské stezce nedá pozor a klopýtne a spadne do propasti. Těm, kteří neposlouchají Boha, se Bůh nakonec stane osidlem a léčkou. Co je tedy v našem životě pro nás důležité? Pro jednoho to, pro druhého ono. Nejvíce bývá důležité pro nás, když máme neúspěch, nezdar, prohru, nouzi. Jenže to není ono, to není to, co má být pro nás opravdu důležité. V radostech a štěstí, stejně tak i ve smutku a neštěstí, bychom se neměli přestat držet Boha, a jeho lásku mít nad všechny poklady světa. Amen.

Dušan Ehmig,
českobratrský kazatel

„Nejsi daleko“ Iz 9,1–21; Mk 12,28–37

„Nechlub se moudrý v moudrosti své, ani se chlub silný v síle své, aniž se chlub bohatý v bohatství svém. Ale v tom nechť se chlubí, kdo se chlubí, že rozumí a zná mne, že já jsem Hospodin, kterýž činím milosrdenství a soud i spravedlnost na zemi; nebo v těch věcech libost mám, dí Hospodin.“

Jr 9,23-24

„Nejsi daleko od království Božího," povzbuzuje Pán Ježíš zákoníka. Ten právě vyslechl jeho lekci hospodaření a vespolnosti v těch nových poměrech: „Dávejte, co je císařovo císaři, a co je Božího Bohu. Bohu živému, který není Bohem mrtvých, ale živých, nebo všichni jsou jemu živí" (L 20,38), trefně řekl saduceům.

Sleduje Mistra od chvíle, kdy se, za nadšeného dobrořečení poutníků a lidí ulice, objevil v bráně města na oslu. Zdá se, že Galilejci tentokrát svou jízdu krále přehnali. Ovacemi příchozímu ve jménu Páně roztleskali Jeruzalém, a hosanna dětí, hlahol zástupu letošnímu figurantovi odkudsi z Nazaretu nejspíš stoupl do hlavy. V chrámu se s partou bouchačů obul do obětního kšeftu a vexlákům rozházel peníze. „Nedělejte mi z Otcovy modlitebny peleš lotrů!" osopil se na trhovce. Couvli, ale podali stížnost.

Vzali bychom si ho stranou, ale i s komandem zmizel, prý na noc do Betany. Tak se na ně od rána chystáme. Konečně! Krátce před polednem se objevují v davu. Ať tedy má ostudu. Kolem plno lidí. Kárná komise synedria, pár předních kněží a starších se zákoníky, jsme mu zastoupili cestu: „Jakou mocí vládneš? Kdo tě pověřil k tomu, co děláš? Co si to dovoluješ?" říká mluvčí zostra. Lidi se zastavujou: To je ten Ježíš, šeptají. Ježíš z Nazaretu, prorok, léčitel.

„Měl bych rovněž otázku," opovážil se ten galilejský třicátník. „Odpovězte mi a řeknu vám, jakou mocí to činím. Janův křest byl z nebe nebo z lidí?"

„Moment!" Mohli jsme ho okřiknout, ale dali jsme hlavy dohromady: „Takhle před lidmi? Z nebe? Řekne: proč jste mu neuvěřili? Z lidí? Pustí se ta sebranka do nás. Všichni soudí, že ten exot byl prorok. Tak tedy nevíme…"

„V tom případě lituju," krčí Ježíš rameny. „Nemáte šanci. Nedojde vám, jakou mocí to činím."

Zvědavci se s úšklebkem rozcházejí. Našemu zákoníkovi myslí táhnou výstrahy jurodivého křtitele u tůně nad brodem, hlas volajícího na poušti… Z nebe nebo z lidí?, hlas brutálně umlčený jako tak mnohých proroků. Ten, který jeho ústy volá, nezmlká. Nevíme? Loudá se za jeho posluchači. Nevíme, co s tímto nazaretským.

„Vinici štípil člověk…" slyší přes hlavy zástupu známá slova dávného Izajáše. Dál však řečník rozvádí námět až příliš po svém. Snad o nedobytném nároku pána vinice, Hospodina, vůči Izraeli? (Hbitě si zákoník rozplétá tajenku podobenství.) O užitcích vyvolených v moci Ducha k ozdravění světa? O nadstavbě Zákona, pro níž Bohem oslovení nezřídka pokládali život? Tolik že jde Hospodinu o smysl toho všeho, že nakonec posílá k zatvrzelým Syna v naději, že se zastydí? Syna? „Dítě narodilo se nám, syn dán jest nám, a bude knížectví na rameni jeho?" vybavuje si zákoník. Staletí Izajáše neumlčela. Otec posílá Syna, Syna člověka, a tenhle prorok z Nazaretu předjímá jeho zavržení a smrt? Jiným se dostane vinice Pánova očekávání, vinice Boží víry, odvěká naděje Páně? Pro zlotřilé nájemníky tento samouk Boží odjímá Izraeli svaté zadání být spásou národům?

„Na věky utvrdí horlivost Hospodina zástupů království předivného Knížete pokoje v soudu a spravedlnosti" (Iz 9,7). Zákoník ovšem ví, že prorokovo vidění slávy se vzápětí propadá do trojího zničujícího vztažení ruky Boží proti Izraeli (Iz 9,12.17.21). „Slovo poslal Pán Jákobovi, leč padlo v Izraeli" (v. 8). Žehnání přerývá zlořečenství, a Galilejec Ježíš vidí pád Slova v Izraeli zavržením spasitelného daru Božího, usmrcením Syna rukou těch, jimž je dán. Ach, Bože, tvé Slovo se nevrací prázdné. Jak splníš Abrahamovi zaslíbení, že skrze nás požehnáš všem pokolením země?

Zákoník není sám, kdo z Velerady Nazaretskému naslouchá. O co mu jde? Naplnil se čas? Náš čas? Přiblížilo se Boží království? Snad proti nám? Dávno by zmlknul za mříží, svůdce, ale lidem se to líbí. „Veliký prorok povstal mezi námi, Bůh navštívil lid svůj" (L 7,16). Proč ho poslouchám? Přijde k našemu muži, když v tom „Podobno je království nebeské člověku králi…," z povzdálí vemlouvavě Ježíš, jako by slyšel, co si myslí. Snad napoví, jak je to dál.

Král chystá svatbu synu svému a zve pozvané. Hleďme, ne k pohřbu a pláči, ale k veselí. Leč nikdo nemá čas. Pro obstarávky živobytí nejen odříkají, ale v otevřené vzpouře královské poselstvo pobijí. Doplatí na to, z hodu králova žádný z nich neokusí, třebaže on otvírá své síně kde komu. Zve zlé i dobré a přikrývá je rouchem svatebním. Zázrakem jsou hodni tito z pronárodů účasti slávy s dvořany ve světle, v jasu noblesy a šarmu milého králova syna. Leč král si všimne vašnosty v garderobě prozrazující jiného člověka. „Příteli, jak jsi se sem vetřel neoděn

Dokončení na str. 3

Pět zázraků Boží milosti

„Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, vykupuje ze zkázy tvůj život, věnčí tě svým milosrdenstvím a slitováním, po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tsvé mládí se obnovuje jako mládí orla.“ **Žalm 103,1-5**

Těmito slovy začíná David svůj žalm, ve kterém velebí Pána Boha za všechny projevy jeho úžasné milosti. Je si vědom, že je nedokonalý a svého Pána v životě mnohokrát zarmoutil. Pán Bůh však ve své úžasné milosti mu odpouštěl a znovu ho dařil svým požehnáním. Ve verších 3 až 5 si připomíná pět Božích zázraků, kterými ho Pán Bůh zahrnuje. V osmém verši vyjadřuje svůj obdiv. „Hospodin je milostivý a soucitný, nesmírně trpělivý a velmi laskavý.“

Velmi jsem si tento Davidův žalm oblíbil a každý den si nyní připomínám žalmistova slova a s velkou vděčností velebím Pána Boha za všechny zázraky jeho milosti, kterými i mne zahrnuje.

1. On ti odpouští všechny nepravosti.

Tato slova jsou napsána i pro mne. Uvědomuji si, že jsem svého laskavého Stvořitele zarmoutil mnohokrát zlými myšlenkami, zlými slovy i zlými činy. Díky zvěstovanému Božímu slovu jsem se už v mládí dozvěděl, že mohu přijít před Boží tvář a v pokoře vyznávat všechna svá provinění a prosit o milost a odpuštění. A milující Pán Bůh, jako laskavý Otec, mi všechna provinění odpustil a odpouští. Za to mu vřele děkuji a velebím ho za jeho úžasnou lásku a dobrotu. Má duše i celé nitro mé dobrořečí jeho svatému jménu.

2. Ze všech nemocí tě uzdravuje.

Mnohokrát v životě jsem se přesvědčil, že i mé tělo je velmi křehké a slabé a snadno podléhá různým nemocem. A těch nedobrých nemocí je zde na zemi opravdu mnoho. Děkuji za Pána Ježíše, který chodil po naší zemi a uzdravoval lidi ze všech nemocí. Byl a je jedinečným Lékařem v dějinách. Děkuji mu také, že dává mnohým lidem lékařské schopnosti, aby mohli nemocným pomáhat. On si používá všechny lékaře jako své služebníky, kteří mohou s láskou sloužit nemocným. Když k němu s důvěrou voláme, slyší nás a uzdravuje. Jsou to i moje životní zkušenosti, že Pán Ježíš má moc uzdravit člověka z každé nemoci. I já s velikou vděčností radostně vyznávám, že mě můj Pán ze všech nemoci uzdravuje. Za to ho každý den velebím.

3. Vykupuje ze zkázy tvůj život.

Stál jsem v životě stokrát u otevřené rakve a hleděl na tvář milého člověka, kterého smrt vytrhla z rodinného společenství. Uvědomoval jsem si, že po nějaké době bude z tohoto milého těla jen trochu prachu. Prožíváme tak důsledky neposlušnosti našich prvních prarodičů. Dle jejich rozhodnutí se rodíme na svět zotročeni zlem-hříchem, také satanem, který si dělá právo na všechny jejich potomky, a jsme zotročeni i děsivou skutečností smrti. Jsem nesmírně vděčný Pánu Ježíši, že se rozhodl stát člověkem, vzít na sebe i všechna naše i moje provinění, umírat v nejhroznějším utrpení a svou obětí připravit i pro mne dokonalé vykoupení. Velebím Pána Ježíše, že také porazil smrt a vstal z hrobu jako Vítěz nad smrtí. Svou obětí připravil pro všechny, i pro mne, trojí vykoupení: vykoupení z moci hříchu, vykoupení ze satanova otroctví a vykoupení z moci smrti. Jak je to úžasné, že máme jistotu, že budeme mít věčné, nezničitelné duchovní tělo, takové, jaké má Pán Ježíš po svém vzkříšení. Za zázrak vykoupení patří Pánu Ježíši i moje nejvřelejší děkování a věčné velebení jeho lásky a jeho svatého Jména.

4. Věnčí tě svým milosrdenstvím a slitováním.

Věnec z nádherných květů nebo větví byl kladen na hlavu vítězi ve sportu nebo v těžkých bojích. Každý člověk je vystaven různým tvrdým útokům zla a mnohým pokušením. Také prožívá velmi těžké chvíle, když je vystaven útokům nejrůznějších nemocí a infekcí. Ve všech těchto těžkých zápasech může vítězit jen díky Božímu milosrdenství a slitování. Žalmista David prožíval velmi těžké útoky nenávisti a ohrožení života. Uvědomoval si, že nejvzácnější věnec, který může člověk obdržet, je věnec Božího milosrdenství a slitování. I mé srdce je naplněno velikou vděčností, že mě nebeský Otec zahrnul a zahrnuje v mých životních zápasech a zkouškách svým velikým milosrdenstvím a slitováním. Za to ho z celého srdce velebím.

5. Po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla.

Často o tom přemýšlím, jak zajistil Stvořitel stravování pro všechny lidi na zemi. Stvořil ovocné stromy, které každý rok přinášejí mnoho skvělého ovoce, které obsahuje potřebné látky pro zdraví člověka. Obdivuji obiloviny, bez kterých by nebylo možné zajistit stravování pro lidi. Rovněž je velmi důležitá zelenina, která chrání buňky před negativním vlivem okolí a pomáhá bojovat proti nemocem. Také nás obdarovává mlékem a medem. Stále obdivuji, jak mnoho skvělých produktů roste pro nás v přírodě. Opravdu nás náš milující Otec zásobuje výbornými potravinami, které udržují zdraví, dodávají nám sílu k tělesné aktivitě a dávají našemu tělu všechno potřebné pro život. Opravdu obnovuje naše mládí. Buď za to našemu moudrému a skvělému Stvořiteli vřelé každodenní děkování a věčná chvála. Tato výstižná slova 103. žalmu si s velkou vděčností každý den připomínám.

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu.
Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní!

Stanislav Kaczmarczyk

„Nejsi daleko“ Iz 9,1–21; Mk 12,28–37

Dokončení ze str. 2

rouchem svatebním?“ Připadáš si cool? Tak poslyš. Po svém a ve svém jsi tu omylem. Nevíš, že mě potřebuješ, jako bys nebyl. Cizí švihák ztrácí řeč. Spoutaný rozpaky se ocitá vně hodu krále znemožněn. Mnoho je povolaných, ale málo vyvolených, přidává rabbi, aby bylo jasno, jak v mezeře mezi povoláním a vyvolením je to na nás? Na každém, zda pozvání Pána přijme, a jeho roucho si oblékne nebo ne? Uvažuje zákoník. Už ví, na co se bude ptát.

V radě mezitím vymysleli, jak nachytat Ježíše na císařovu daň a žasnou, jak to je, když prachy nejsou až na prvním místě. S troškou do mlejna přišli i saducejští agnostici. Báchorkou o ženě sedmi bratří jen předvedli omezenost myšlení bez víry a naivitu svých představ života po životě.

„Tak tedy, Mistře, když je to vlastně na nás,“ osmělil se zákoník. „Které je přikázání první ze všech?“

„Slyš, Izraeli, Pán Bůh náš Pán jeden jest. Budeš ho milovat vším, co jsi, co můžeš a máš. To je první; a druhé podobné: Jako sebe samého budeš milovat svého bližního. Větší nad tato dvě není.“

„Dobře jsi v pravdě pověděl,“ zašeptal zákoník. „Jeden je Bůh a jiného není, a milovat ho ze srdce, mysli i duše, a bližního jako sebe, je nad všecky zápaly a oběti.“

„Nejsi daleko od království Božího,“ slyší jako by mu Mistr říkal „Pojď, pojď blíž,“ a odpovídá. Nikdo se neptá. Původní otázka visí ve vzduchu. Ta po moci vysvobození a naději spásy, po smyslu bytí Izraele po tajemství Mesiáše. „Co se ti zdá o Kristu? Čí je syn? Davidův? V Duchu svatém ho David nazývá Pánem a Knězem (Ž 110,1.4.). Jak tedy může být jeho synem? Nuže, tak, že prolomí strop davidovské slávy. Prolomí strop představ mesiášské říše na zemi, a vydá se vstříc neviditelné, vše obklopující stálé PŘÍTOMNOSTI Boží. „Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale aby sloužil a dal svou duši na vykoupení za mnohé“ (Mk 10,45). Jeho království není z tohoto světa. Přemáhá svět milostí ku pokání, jehož věčnou příčinou je jeho smrt. Přemáhá svět živou vírou jako mocí k odpuštění, mocí pravdy a lásky. Přemáhá svět poznáním Boha ve Smlouvě nové, darem SLOVA, jímž Poslaný nebesa otvírá. To je to vítězství. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Nestačí být jen dobrým a laskavým člověkem, pokud nám chybí hluboké znalosti a moudrost – gnose a Sofia. Je to jako pták s jedním křídlem – nikam nepoletí. Kdybychom měli jen polovinu srdce, krev nemůže proudit. Ale to vyžaduje duchovní aktivitu. Většina lidí chce, aby pro ně všechno udělali ostatní. Chtějí, aby je někdo zachránil... aby nemuseli nést odpovědnost za své činy.

Juraj Jordán Dovala, brněnský biskup Církve československé husitské

„Putující evangelík“ čili „kněz“?!

Od Amandy Gormanové k Johnu Grishamovi, se vzpomínkou na Mílu Vašinu

„Překladatelé, vaše doklady!“ – Pod ironickým titulem shrnuje francouzský akademik Pierre Assouline diskusi kolem překladu básně Amandy Gormanové přednesené při inauguraci amerického prezidenta Joea Bidena. Závěrem konstatuje, že napříště bude smět Grahama Greena překládat jen katolík. Ke znamením doby počítá, že jistý ruský literární kritik zpochybnil překlady Dostojevského od překladatele Andrého Markowicze z toho důvodu, že Markowicz není pravoslavného vyznání a nemůže prý tudíž rozumět „ruské duši“.

Literatura s náboženským rozměrem

Dodejme, že Dostojevský (stejně jako L. N. Tolstoj a další klasici ruské literatury) naprosto není pouhou hlásnou troubou určitého vyznání. Běží o autora pravoslavného (včetně typicky pravoslavné rezignace na misijní angažmá) a zároveň všelidského. (A rovněž – z hlediska doktrinářů – nemálo „problematického“.)

V rámci studia na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě se Dostojevským zevrubně zabýval Miloslav Vašina (1946 - 2017) a zasvěceně jej přibližoval, byť nedisponoval pravoslavným křestním či oddacím listem.

Frankofonní čtenáři měli Dostojevského (a další ruské klasiky) dlouho k dispozici ve slabších překladech. Obrat přišel až s Markowiczem (narozeným r. 1960). Ani Markowicz nedisponuje pravoslavným křestním či oddacím listem. Zato má schopnost vcítění (což Assouline vyzdvihuje oproti důrazu na shodnou skupinovou „identitu“), erudici, otevřenost a ochotu konzultovat hodnověrné zdroje – též v otázkách náboženství. Kéž by takoví „Markowiczové“ byli mezi našimi překladateli světové literatury s náboženským rozměrem!

Metodistické „poslední pomazání“?

„Do města přijel PUTUJÍCÍ EVANGELÍK … a dámy Líze záviděly, že má tohoto charismatického mladého KNĚZE tak nablízku.“ (John Grisham: Zúčtování, s. 199, zvýrazňujeme.) Místo „putujícího evangelíka“ se jedná o „cestujícího evangelizátora“ (hlasatele evangelia typu Billa Grahama aj.), přesnější termín než „kněz“ zní „kazatel“. („A traveling evangelist came to town … and the ladies envied Liza´s closeness to the charismatic young preacher.“)

Grishamův román The Reckoning je jižanskou tragédií situovanou do doby válečné a těsně poválečné. Závažností ústředního tématu (zavraždění metodistického kazatele), vedlejších témat (soudní mašinérie trestu smrti, rasismu, japonských válečných zvěrstev, duševní choroby) i hloubkou zpracování (kazatele zavraždí válečný hrdina v důsledku zkratové úvahy) se blíží dílům Williama Faulknera (který se v Grishamově románu rovněž objeví). Českou verzi žel narušují soustavné úlety: „V každém případě chtěla, aby ten KNĚZ jel s ní a dal její matce POSLEDNÍ POMAZÁNÍ.“ (s. 351, zvýrazňujeme) „Posledního pomazání“ se lze od metodistického kazatele sotva nadít, matku dotyčné má podle originálu kazatel („the preacher“) prostě „visit … in her last days“, tj. navštívit v jejích posledních dnech.

Tohle a leccos dalšího si překladatelka, korektorka i odpovědná redaktorka mohly a měly zjistit.

Markowiczův test

John Grisham patří mezi křesťanské autory, a to autory profilovaně protestantské. Leč zároveň obecně lidské. Náboženský rozměr má v jeho dílech (produkuje minimálně jeden román ročně) stále větší váhu a relevanci. Že právě tento rozměr není v české verzi patřičně zohledněn, jsem zjistil před více lety u jednoho Grishamova románu, kde ještě ústřední místo neměl. Ventilovat daný problém jsem se tenkrát neodhodlal. (Běží o spoustu práce s malou vyhlídkou na alespoň dílčí úspěch.) Fascinující soudní a válečný thriller The Reckoning jsem si koupil před lockdownem při čekání kdesi na letišti. Anglický originál jsem doslova zhltal. Tohle dílo za polemiku stojí!

V české verzi – což je na celé záležitosti nejsmutnější – jsem šel takříkajíc najisto. Setřást určitý fatalismus („sotva něco změním“) a chopit se pera mě nicméně přinutila až diskuse kolem „žádoucího profilu“ překladatelky inaugurační básně A.Gormanové. Diskuse zacházející, pravda, místy do extrémů (pochopení pro požadavek „žádoucího profilu“ u překladatelky projevil v tuzemsku např. Petr Bittner, neboť dle vlastních slov nikdy sám nezažil diskriminaci pro svou identitu, zatímco jiní ji u nás zažili).

Díky všem „neextrémním“ tuzemským debatérům k problematice identity a překládání včetně Petra Bittnera. Spíše než zkoumat (kádrový) „profil“ překladatelky a dalších odpovědných osob z daného nakladatelství je zde, domnívám se, namístě uplatnit v návaznosti na francouzského akademika „Markowiczův test“, test zohlednění (odlišné) náboženské identity. Román Zúčtování v české verzi Markowiczovým testem jednoznačně neprošel. Nejen spisovatel John Grisham u nás na svého Markowicze teprve čeká.

František Schilla

Odkazy:
Assouline, P.: Traducteurs, vos papiers! L´Express 25.3.2021
Bittner, P.: Jak může barva kůže souviset s překladem básně, Deník Referendum, 18.3.2021
Grisham, J.: Zúčtování. Euromedia Group 2019
Grisham, J.: The Reckoning. Paperback edition. Hodder and Stoughton 2019

Oslava života zakotveného v Bohu

Odpověď na otázky k Velikonocům pro Český rozhlas

1. Jaký je rozdíl v pojímaní Velikonoc u evangelíků a katolíků?
Ptáte se na možný rozdíl v pojímání Velikonoc? V jádru není žádný. Vždyť přece v obou těchto církvích se jedná o křesťany. Základem je tu Ježíš Kristus, od něhož odvozují křesťané také své jméno. A jsou-li v římskokatolické nebo v evangelické církvi, není podstatné. Řečeno ještě jinak: objeví-li dnešní člověk za více obřadní bohoslužbou v Římskokatolické církvi Krista, a podobně uslyší-li účastník evangelické bohoslužby poselství o tom, že láska je víc než nenávist, služba víc než panování, pravda více než lež, spravedlnost víc než hrubá síla, naděje víc než dusivá lhostejnost, pak se dotýkají toho podstatného, Krista. To jest skutečného života. Výše zmíněné hodnoty, které především lidský život formují a naplňují, nemohly ani tenkrát a nemohou ani dnes ztrouchnivět v hrobě. S Kristem povstávají k takové podobě života, který jediný je hodný toho jména. V tomto smyslu není žádný rozdíl v pojímání Velikonoc u římských katolíků a evangelíků. Velikonoce, to je křesťanské, kristovské slavení života zakotveného v Bohu.
2. Je rozdíl při samotné oslavě?
Na Vaši druhou otázku jsem už částečně odpověděl. Snad bych mohl ještě dodat, že při evangelické bohoslužbě se klade důraz na aktuální a srozumitelné tlumočení samé podstaty Velikonoc v kázání. Bohoslužba prostoupená takto živým slovem, slavenou eucharistií, zpěvy a modlitbami může být rozdílná. Avšak její forma není zásadně rozhodující. Velicí skladatelé, například evangelík J. S. Bach do ní vstupoval dechberoucí hudební tvorbou. Podobně to činil věřící katolík A. Dvořák hlubokým citem prostoupenými duchovními skladbami, které oslovují účastníka bohoslužeb podobně jako liturgie nebo kázání. Ve Vaší otázce bylo také slovo oslava. Ano, křesťanská bohoslužba je a má být především oslavou Pána Boha, která vnáší zvláštní odlesk světla i do našeho života, všedního i svátečního.
3. Patří pomlázkové veselí k velikonočním svátkům?
Pomlázkové veselí je určitá lidová liturgie s oslavou života po skončené sváteční liturgii při bohoslužbě. Náš život se neodehrává jen v kostele. Jeho neskonale větší část je „pod širým nebem“, ve „všednosti“. A přece ona všednost života je přece v širším měřítku „pod klenbou nebes“. Masaryk to nazýval „pod zorným úhlem věčnosti“. Když to víme, bude i naše pomlázkové veselí zcela na místě. Je poněkud škoda, že té první liturgie v chrámě, s oslavou života zakotveného v Bohu, se tolik lidí neúčastní. Je to určité „kulhání na jednu nohu“ bez rovnováhy života. A „pomlázkové veselí“ se potom zúží jen na následné „bolení hlavy“.
4. Jak prožíváte Velikonoce osobně?
Především ve své farnosti, v níž prožívám svůj penzijní věk. Jsou to především sváteční Velikonoční bohoslužby, a to se vším, co už jsem k tomu pověděl. Velikonoce jsou jádrem křesťanství, svátky vážné i veselé. Připomínají skutečnost, že bez sebezapření, služby, oběti a Kristova vítězství nad smrtí se náš život neobnoví k jeho radostné, jásavé podobě. Prožít Velikonoce každý rok v tomto duchu, znamená rozsvítit i při sobě pochodeň života, aby její světlo svítilo dál do budoucnosti i generacím, které přijdou po nás, navzdory všemu, i nynější pandemii. Z celého srdce přeji všem radostně prožívat i letošní Velikonoce.

Josef Hromádka

Bezdomovci

Dokončení ze str. 1

zeni, vypuzeni, jsme od prvního okamžiku bezdomovci. A celej život se nám po tom ztraceným domově stýská.“
Hospodské úvahy mého přítele psychologa mě zaujaly víc, než jsem čekal. Pohled na lidský život jako na úděl bezdomovců, kteří hledají ztracený domov, jsem dobře znal, ale ne z psychologie nebo z gynekologie. Znal jsem ho z literatury. Na prvních stránkách Bible se vypráví o tom, že úděl člověka na této zemi je údělem bezdomovců, vyhnaných z Ráje a marně hledajících cestu zpátky. Celý příběh židovského národa, o kterém Bible vypráví, ústí do vyhnanství ze Země zaslíbené a do údělu bezdomovců, toužících po návratu.
Také největší řecký filosof Platón popisuje lidskou existenci jako bezdomoví, jako vězení daleko od vlasti. Tento svět je podle něj temnou jeskyní, krajinou stínů, ve které jsme zakletí a odloučení od našeho pravého Domova, ze kterého jsme vzešli a do kterého se jednou navrátíme. A největší perský básník Džalaluddín Rúmí líčí lidský úděl jako osud rákosové flétny, která naříká a pláče steskem, protože byla odříznuta a oddělena od rákosového kmene a od životodárné matky země.
Možná to má hlubší příčinu, že jsem návrat domů vždycky prožíval jako něco symbolického, jako něco víc, než je přesun do místa trvalého bydliště. Možná proto mě, starého cynika, vždycky na cestách do zahraničí napadala slova naší státní hymny „Kde domov můj“, a taky báseň Karla Václava Raise Cestička k domovu. Možná proto se vždycky znovu s dětmi dívám na Spielbergův film E. T. mimozemšťan, a vždycky znovu mě dostane to jeho „Ý Tý volat domůůů...“
Můj kamarád psycholog mi možná pomohl rozumět, proč jsem vždycky prožíval tu mučivě krásnou nostalgii po dětství, tu šílenou touhu po návratu domů, ten zvláštní stesk, který mě doprovází životem. Ale kam se vlastně chci vrátit? Jsou to všechno jenom přestrojené pudy, je to ve své podstatě „touha po návratu do dělohy“, jak se svým strašlivým realismem říká Freud? Nebo je to touha po smrti, po sladkém nebytí, po návratu do země, do hlíny, zpátky do nicoty, ze které jsem se kdysi vynořil – podle hesla „prach jsi a v prach se navrátíš“?



Anebo má pravdu biblická kniha Kazatel, když nepokojný stesk v lidských srdcích vysvětluje větou: „Bůh dal lidem do srdce touhu po věčnosti?“ A svatý Augustin, který ve svých Vyznáních říká: „Bože, stvořil jsi nás pro sebe a naše srdce nenaleznou pokoje, dokud nespočinou v tobě?“ Má pravdu C. S. Lewis, když líčí tento svět jako studenou, špatně osvětlenou předsíň, ze které vede cesta do našeho pravého Domova?
A jak jsem tak přemýšlel o lidském životě jako údělu bezdomovců, hledajících cestu zpátky domů, vybavila se mi v hlavě slova písně, kterou mi kdysi v dětství zpívala jedna stařičká řádová sestra na návsi v Jiřetíně pod Jedlovou: „Tam nad hvězdami v nebi Otce mám, na jeho věčnou lásku spoléhám, on zve mě z této ciziny do zaslíbené otčiny, on zve mě z ciziny do zaslíbené otčiny...“

Pavel Hošek

Včela ví, co má dělat



V dřívějším článku, který jsem nazval Vzhůru znamená ke slunci, jsme se zamýšleli nad podivuhodnou orientací včel podle slunce, nad tím, že vnímají ten zdroj světla a tepla i skrze mraky, a jakým složitým způsobem, orientačními tanečky, si navzájem sdílejí, kde je bohaté naleziště kvetoucích rostlin. To ale nejsou jediné zvláštnosti tohoto drobného hmyzu, který vytváří několikatisícová společenstva, roje. Jsou mezi nimi tři přísně odlišené skupiny: jediná královna – tedy monarchie – dělnice a trubci. Z oplozených vajíček se líhnou jenom samičky, tj. hlavní společenská vrstva dělnic a někdy i nová královna. Z neoplozených vajíček, která tedy vybaví dědičnými geny pouze matka, se vylíhnou – světe div se – samečkové, zvaní trubci. Neznám vznik toho jejich jména, zda opravdu vydávají zvláštní bzukot, nebo zda jsou pokládáni za „trouby“. Královna matka se prý dožívá až sedmi let, dělnice 8 týdnů a trubci jenom 5 týdnů.
Společenství se tedy pílí panovnice stále obnovuje. Ta prý může naklást až 1500 vajíček za den a dospělci se líhnou v charakteristických šestibokých voskových buňkách. V nich jsou pečlivě krmeni a před zakuklením zavíčkováni jak v konzervě. Na včelách je mnoho podivuhodného. Třeba jejich píle – ne nadarmo se říká „pilná jako včelka“. Až budete mlsat včelí med, vzpomeňte si, že k výrobě 1 kg medu, musí dělnice nanosit do úlu asi 3 kila nektaru z květů nebo sladkých výměšků mšic (tzv. lesní med). Aby opatřily takové množství, musí uskutečnit dohromady asi 60 000 výletů z úlu. Zdrojem bílkovin je pro ně rostlinný pyl, který jim květiny rády poskytují, protože jen něco z toho donesou včely domů v takových žlutých balíčcích na zadním páru nohou. Většinu pylu ale přenášejí z květu na květ, a jsou tak nejzdatnějšími opylovači. Také potřebují pít vodu, a proto je často naleznete, jak se topí třeba v bazénu. Neváhejte je zachránit, mají namočená křídla a samy by z hladiny nevzlétly. Nabírejte je na klacík nebo list, aby se vám neodvděčily bolestivým žihadlem, které zároveň znamená jejich smrt – bodec má zpětné háčky a včela ho vytrhne z naší kůže i se svými vnitřnostmi.
Když včelař otevře úl, připadá nám včelstvo jako zmatené pobíhání, ale opak je pravdou. Každá včelka zná přesně svůj úkol, a to je na nich to nejpodivuhodnější. Novorozená má nejprve funkci uklízečky v úlu, po několika dnech povýší na krmičku larev. K tomu přijímá nektar a pyl od včel, které nosí potravu z terénu. Tím se samozřejmě živí i začátečnice sama a od jedenáctého dne života dokáže její tělo přeměnit část potravy také na včelí vosk. Ten vylučuje mezi články zadečku jako tenké šupinky. Ty z ní musejí okousat stavitelky pláství. Producentka se k nim přidá, ačkoliv ji to nikdo neučil. Jak asi ví, že šestiboké rourky nejlépe, bez mezer zaplní celou plástev? Od šestnáctého do dvacátého dne života začíná včela zpracovávat přísun nektaru a pylu na med a ukládat ho do zásobních buněk, které, když jsou plné, jsou zavíčkovány voskem. Okolo dvacátého dne z necelých šedesáti, po které žije, konečně může opouštět úl, učí se létat a má strážní službu na česnu, kde brání vstupu nežádoucích mlsounů. Brzy se vypraví do okolí a přináší nektar a pyl z květů a tzv. medovici mšic do úlu. Tam je předává mladším kamarádkám ke zpracování. Tehdy se také naučí rozluštit informační tanečky včel výzkumnic. Když je příliš chladné a deštivé počasí zůstává většina včel v úlu a zahřívají svými tělíčky buňky s larvami. Když je naopak letní suché horko, nosí dělnice do hnízda vodu a vířením křídel ji rozprašují, aby se vzduch uvnitř osvěžil a ochladil.
Včely nemají schopnost pro něco se samostatně rozhodnout. Celý tak dobře a složitě organizovaný život je do nich uložen jako dědičné instinkty. S námi je to těžší. Máme svoji vůli, musíme i chceme se sami rozhodovat, a to často zamotá a někdy i poškodí náš život. Vzpomeňte na Ježíšovo podobenství o dvou synech majitele vinice: *„Synu, jdi dnes pracovat na vinici!“ On odpověděl: „Nechce se mi.“ Ale potom toho litoval a šel*“ (Mt 21, 28-29). Postoj jeho bratra znáte: „Půjdu rád“, a nešel. Postoje „chci-nechci“ ovlivňují naše učení, práci, vztahy a celý život.
Apoštol Pavel, který i při náročných misijních cestách si vydělával výrobou stanů, nám radí: *„Zakládejte si na tom…že se budete věnovat své práci a získávat obživu vlastníma rukama… Tak získáte úctu těch, kdo stojí mimo, a na nikoho nebudete odkázáni“* (1 Te 4, 11-12).
Musím však ještě víc myslet na to, jak jsem se rozhodoval pro vydávání svědectví o následování Ježíše a posléze pro duchovní práci na plný úvazek. Nebylo to často snadné rozhodnutí. On přece řekl svým učedníkům: Já vás posílám jako ovce mezi vlky (Mt 10, 16). A tak po modlitbách…je vyslali k dílu. Posláni tedy Duchem svatým, odešli… (Sk 13, 3-4). Kolikrát jsem usoudil, že je to moc riskantní, že na to nemám? Kolikrát jsem přesto šel a pak jsem byl svědkem Boží překvapující pomoci? Kolikrát jsem s podporou druhých a díky modlitbám přemohl rozumové námitky? Vždycky se ukázalo, že jsem se měl zvednout a jít. Lituji všech promarněných příležitostí.

Pavel Javornický

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

14/2021

5. května 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
12. května 2021

Z obsahu

* *Chvála humoru*
* *Vrchol radosti*
* *Posvěcený život*

Poselství k neděli Rogate



Modlete se

Tak zní název této neděle. Ale jak se máme modlit? *"Pane, nauč nás se modlit"* - zní zcela opodstatněná prosba učedníků na svého Mistra. Byť v tehdejší době byly známé různé druhy modliteb, které Židé používali, přesto mají učedníci potřebu se svého Učitele ptát. Zdá se, že se neptají na technické provedení modliteb, ale jejich prosbu lze přečíst jako: "Jak se modlit tak, aby moje modlitba byla vyslyšena?" Navíc, každý rabín měl své oblíbené modlitby, která je ta Ježíšova?

Ježíš byl především mužem modlitby. Je zvláštní pozorovat, jak velkou roli hrála modlitba v Ježíšově službě. Nacházel si čas na rozhovor s Otcem skrze modlitbu uprostřed intenzivní služby, kterou konal. Ježíš strávil celou noc na modlitbě před tím, než si vybral svých 12 následovníků. Ježíš - truchlící po zesnulém bratranci, Janu Křtiteli - se uchyluje na pusté místo, aby se modlil. Také po nasycení velikého zástupu chce strávit čas o samotě s Bohem. Ježíšova velekněžská modlitba je nejdelším evangelijním modlitebním zápisem, zároveň předzvěstí Ježíšova modlitebního boje v getsemanské zahradě a na kříži. Z kříže zní jedna z Ježíšových nejsilnějších modliteb: *"Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co dělají!"* (L 23,34).

Zpět k prosbě učedníků. Měli se naučit modlit se tím, že pozorovali, jak to dělá Ježíš. To bylo koneckonců účelem učednického vztahu - vidět to, jak to dělá jejich Mistr a opakovat to po něm. Správný postoj modlitebníka je pro Ježíše důležitý natolik, že své učedníky varuje, aby se nemodlili jako farizeové ani jako pohané. Jejich modlitební postoj má být zcela odlišný. Žádné modlitby na odiv, raději v skrytu, ale také žádná prázdná slova, spousty slov. Vždyť Bůh vyslýchá ne na základě množství slov, ba - on dopředu ví, co potřebujeme, dříve než zazní slova naší modlitby. Bůh slyší slova vyřčená za zavřenými dveřmi, slova, která jsou určena našemu Bohu, ne lidem, kteří nás pozorují.

Učedníci se mají naučit modlit na základě Ježíšových slov, která jim předal v Modlitbě Páně (Mt 6,9b-13). Předkládá jim určitý vzor modlitby. Samotné přeříkávání však zřejmě není smyslem Modlitby Páně. Co tedy je? Modlitba Páně začíná oslovením Otče náš. Oslovením, které modlitebníkovi připomíná, že hovoří s Bohem v otcovské roli. Bůh je navíc dobrým Otcem, rád splní prosby svých dětí. Modlitba pokračuje chválou, uctíváním a vyvýšením Boha coby Otce. V modlitbě jde v první řadě o Boží agendu, Boží záměry, Boží království, Boží jméno. Pak následují prosby různého typu - za jídlo na našem stole, za odpuštění vin (dluhů), za ochranu před pokušením a vysvobození od zlého. Některé rukopisy přidávají ještě závěr, který proklamuje Boží království s mocí a slávou.

Také naše modlitby by měly být kultivací našeho vztahu s Otcem. Mají obsahovat zaměření se na něj, uctívání, ale také prosby a proklamaci duchovní reality, která ještě není lidským okem viditelná, přesto je pravdivá.

Matúš Kušnír
kazatel
sboru Církve bratrské v Opavě

Pamatuj na Ježíše Krista

2 Tm 2,8–13

Pamatuj na Ježíše Krista vzkříšeného z mrtvých, původem z rodu Davidova; to je moje evangelium. Pro ně snáším utrpení a dokonce pouta jako zločinec. Ale Boží slovo není spoutáno. A tak všechno snáším pro vyvolené, aby i oni dosáhli spásy v Kristu Ježíši a věčné slávy. Věrohodné je to slovo: Jestliže jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít. Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním i vládnout. Zapřeme-li ho, i on nás zapře. Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe.

Timoteovi, žáku apoštola Pavla, má pomáhat v těžkostech a zápasech života ve víře, vzpomínka na Ježíšovu radostnou zvěst. Společně s Timoteem se díváme na obraz Ježíše, jehož původ vychází z královského rodu Davidova, ale také na Vzkříšeného syna Božího. Jedná se tu o takzvanou christologii, kterou lze popsat slovy apoštola Pavla takto: Tělem pocházel z rodu Davidova, ale Duchem svatým byl ve svém Zmrtvýchvstání uveden do moci a slávy Božího Syna. Pavel upřednostňuje a dokonce zdůrazňuje důležitost vzkříšení před narozením rodokmenem Ježíše Krista. Mesiášův davidovský původ zde ustupuje zázraku Vzkříšení, přinášející pro Timotea, jako i pro nás

Dokončení na str. 2

Aktualita: Nový evangelický zpěvník vyjde už letos



Koncem tohoto roku vydá Českobratrská církev evangelická svůj nový zpěvník. Objednávat jej lze už nyní. Od 15. dubna do 15. června 2021 navíc za zvýhodněnou cenu 490 Kč. Tato první etapa prodeje je určena výhradně pro hromadné objednávky přes farní sbory ČCE. Jejich prostřednictvím si zpěvník mohou ovšem zakoupit i jednotlivci. Objednat si lze také varhanní chorálník obsahující doprovody ke všem písním. Jeho cena je pro předobjednávky stanovena na 400 Kč.

Zpěvník aktuálně prochází sazbou, předtiskovými úpravami a korekturami. Vydání se plánuje na závěr roku 2021. Následně bude k dispozici v distribuční síti za cenu o 30–40 % vyšší, než jej nabízíme nyní. Prosíme farní sbory (a jejich prostřednictvím také zájemce z řad jednotlivců), aby tištěná vydání zpěvníku i chorálníku objednávali v uvedeném termínu, abychom co nejpřesněji mohli odhadnout konečný počet výtisků. Knižní podoba zpěvníku bude mít přibližně 1200 stran a nebude jen knihou písní, ale také domácích pobožností, modliteb a dalších textů. Přinese i různé další hudební a zpěvní formy, kánony, moderní písničky, responzoriální zpěvy. Od začátku se usiluje nejen o kvalitu obsahu, ale také o estetickou úroveň formy a dobrou praktickou použitelnost. Velikost knihy bude proto 12 x 18 cm. Kvalitní tvrdá, ale přitom ohebná vazba spojí jednobarevně potištěné tenké papíry (o gramáži 50 g). Zároveň vzniká webová stránka www.evangelickyzpevnik.cz. Také tam následně najdete všech 781 písní ze zpěvníku, rozdělené do kapitol, jejich verze pro zjednodušený kytarový doprovod i celý varhanní chorálník.

Dobrou zprávou je, že zpěvník vznikne v České republice a jeho vydavatelem bude nakladatelství Kalich.

(red)



O předivné tiché moci

Ta divná dobrá moc svou sílu dá mi
a věrně povede můj každý krok.
Já obklopen i dnes chci býti s vámi
a s vámi prožít tento nový rok.

Mé staré srdce ještě prudce buší
a těžce nese zlobu těchto chvil;
ach, Pane, podej vyplašené duši
svou spásu, již si pro ni připravil.

Máš-li však pro nás hořký kalich strastí,
jež trpce přetékají přes kraje,
my přijmeme jej, nechceme se třásti,
vždyť s námi vždy Tvá dobrá ruka je.

A kdybys dopřál, Bože milostivý,
na světě radost v jasu slunečním,
pak prožitého dobře pamětlivi
svůj život celý dáme k službám tvým.

Své tiché světlo, jež se jasně skvěje,
nech teple prozařovat naši noc
a dej, ať smíme spatřit obličeje
svých milých, které provází tvá moc.

Když po vichřici soumrak plyne tiše,
rád chorálu bych lidstva naslouchal
a za zdmi slyšet nést se výš a výše
Tvých věrných dětí vděčnou píseň chval.

Moc předivná nás tiše obestírá,
a proto čekám příští uklidněn.
Bůh je dnes s námi, svědčí naše víra,
A bude s námi každý nový den.

Dietrich Bonhoeffer

Napsáno ve vězení SS v Berlíně k Novému roku 1945.
Věnoval ji své mamince a své snoubence Marii von Wedemeyer
(1924–1977), s kterou se zasnoubil dva měsíce před svým zatčením.

Přeložili Dagmar Pokorná a Petr Pokorný

Z církví doma i ve světě

Smutná zpráva: Zemřel Stanislav Kaczmarczyk

V pondělí 26. dubna zemřel náš stálý autor evangelický farář Stanislav Kaczmarczyk (11. září 1936, Vělopolí – 26. dubna 2021, Český Těšín).

(red)

Jsem agent Kremlu, vtipkoval farář. Teď je obviněn z terorismu

"Agent Kremlu. Přiznám se dřív, než mě cajti prohledaj," právě tuhle poznámku napsal podle iDNES.cz v únoru 2016 pod fotku odznaku agentů Kremlu, který si dal místo své fotografie na sociální sítě, pravoslavný kněz Ivan Přemysl Hadrava. Utahoval si tím z policie a tajných služeb, které tehdy už minimálně rok sledovaly proruské aktivisty a mezi nimi i tohoto duchovního z litoměřického chrámu svatého Václava. Policie Hadravu a další čtyři lidi zatkla a 22. dubna všechny obvinila z terorismu, jeho podpory a financování, protože se podle ní zapojili do bojů na Donbasu, uvádí se dále ve zpravodajství iDNES.cz. Lidé kolem spolku „Československí vojáci v záloze za mír" se podle po-licistů snažili sehnat peníze, aby mohli vyslat bojovníky do války na východní Ukrajině. Ti by se tam přidali k proruským separatistům, kteří na Doněcku proti Ukrajincům bojují. Policie informovala, že „úkony trestního řízení nesouvisí s kauzou výbuchů ve Vrběticích".

www.christnet.eu

Zoufalá situace v Barmě

V neuvěřitelné záplavě třaskavých zpráv zmizela z mediálního povrchu kritická situace v Barmě. Pastor Charlie z Living Word Ministries píše: „V tuto chvíli pomáháme doslova tisícům lidí, kteří se snaží utéct před násilím v Barmě. Jsou rozptýlení podél hranic mezi Barmou a Thajskem. Přežívají v džungli, podél vodních toků a v jeskyních. Jejich vesnice byly často zničené bombardováním a požáry. Většina uprchlíků si odnesla jen to, co unesli. Miminka a děti jsou pokryté komářími štípanci od hlavy k patě. Většina dospělých má řezné rány, odřeniny a otevřené rány, na které je potřeba použít v tomto prostředí antibiotické masti."

Nadační fond krmte hladové v ČR se připojil k pomoci. „Vytváříme balíčky s jídlem, základními léky, plachtou pro zřízení dočasného přístřešku, sítí proti komárům, solární baterkou a pár dalšími potřebnými věcmi. Náš balíček, který váží 13 kg, pokryje potřeby pětičlenné rodiny a stojí nás 1200 Kč. Za 250 Kč tedy pomáháme každému z těchto zoufalých lidí přežít a dojít do uprchlických táborů, které jsou pár dní cesty pěšky na druhé straně hranice." Lidé prchají před bombardováním a vypálením svých vesnic obvykle ve skupinách 20–40 lidí ve skupině. Prostřednictvím našich kontaktů v Barmě a na hranici dostáváme přesné informace. V této situaci je v současné době zhruba 5 000–6 000 lidí. Upřímně vám děkujeme za vaši pozornost. S našimi strategicky umístěnými partnery na kontaktních místech podél hranice můžeme efektivně oslovit lidi, kteří se nacházejí ve velmi zoufalé situaci.

www.krestandnes.cz

Britští duchovní odmítli očkovací pasy za účast na bohoslužbách

Duchovní z celé řady křesťanských denominací ve Spojeném království podepsali dopis předsedovi vlády, v němž vyjádřili svůj důrazný ne-souhlas s jakýmkoli druhem kontroly, která by mohla omezit přístup na bohoslužby. „Odepřít lidem vstup, aby slyšeli toto životodárné poselství a obdrželi tuto životodárnou službu, by bylo základní zradou Krista a evangelia," píše se podle Evangelical Focus v dokumentu. Mezi více než 1100 signatáři jsou anglikáni, metodisté, presbyteriáni a evangelikálové z Londýna, Nottinghamu, Glasgowa, Belfastu a mnoha dalších měst. Signatáři říkají, že „zcela nesouhlasí" s „potenciálním zavedením tak-zvaných očkovacích pasů" pro vstup do kostela. Církevní představitelé se staví proti tomu, co považují za „neetickou formu nátlaku."„Lidé mohou mít různé důvody, proč nemohou nebo nechtějí dostat vakcíny, které jsou v současné době k dispozici, včetně některých křesťanů s vážnými výhradami svědomí souvisejících s etikou výroby vakcín nebo testování".

Nebezpečí by podle nich spočívalo ve „vytvoření dvoustupňové společnosti, lékařského apartheidu, v němž je z důležitých oblastí veřejného života vyloučena podtřída lidí, kteří odmítnou očkování".

Pokud by takové použití pasů bylo zavedeno v několika oblastech společnosti, měl by takový „systém potenciál přinést konec liberální demokracie, jak ji známe, a vytvořit kontrolní stát, ve kterém vláda využívá technologii ke kontrole určitých aspektů životů občanů," obávají se představitelé britské církve.

www.krestandnes.cz

Jan Karafiát: Paměti spisovatele Broučků

V roce 2020 vydalo nakladatelství BOOKS PIPES Brno – www.bookspipes.cz, knihu „Jan Karafiát – Paměti spisovatele Broučků". Spisovatel přibližuje svůj bohatý život od dětství v Jimramově, studia v cizině a následné působení v Čechách a na Moravě. Popisuje svou snahu s mnohými zápasy o obrození reformované evangelické církve druhé poloviny 19. století až do začátku století 20., do vzniku samostatné Československé republiky. Přibližuje také kraje, ve kterých pobýval a lidi, se kterými se v životě potkal.

Knihu v měkké vazbě lze objednat na již zmíněné webové adrese nakladatelství za zlevněnou cenu 259 Kč. (Běžná cena 345 Kč, zlevněna o 25 %).

Hledám v Praze nezařízený byt 1+1 či 2+kk k pronájmu za rozumné nájemné (nabízím i výpomoc v domácnosti či se zahradou).
Hana Rebeka Šiander (křesťanka), **Tel.: +420 720 966 639**

Pamatuj na Ježíše Krista

2 Tm 2, 8–13

Dokončení ze str. 1

naději. Kvůli této zvěsti o Mesiáši snáší Pavel vězení jako zločinec. Vědomí toho, že byl Pavel považován za zločince, se mu snášelo mnohem líp, protože místo pro zločin, trpí pro dobrou věc. Zakouší i ve vězení důstojnost člověka, protože i když je okovy spoutaný, evangelium být spoutáno nemůže a není. Dokonce Pavel v trpělivém snášení vězení, nachází způsob, jak svědčit o evangeliu. Je to způsob snášení utrpení a zároveň svědectví o velké lásce, o lásce, která vše vydrží. Utrpení zde nemá zástupný význam, ale okovy se stávají součástí hlásání radostné zvěsti. Jde zde o křesťanské svědectví pro ostatní křesťany, kteří musí kráčet cestou utrpení. Následování Ježíše stejnou cestou, kterou Ježíš došel až k oslavě své a k oslavě Boží.

Pavel také myslí na ostatní, kterým se nabízí stejná spása a věčná sláva jako jemu a nazývá je proto vyvolenými, protože k tomu také vybízela doba, ve které žil. Otázkou v tomto bodě zůstává na kolik je spása jistá i pro takzvané Bohem povolané, protože jak je napsáno v evangeliu podle Matouše: Je mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Pavlův dopis Timoteovi mluví o smyslu společné smrti s Kristem, která má nakonec vést k životu s ním. Myslí se tím smrt hříchu, při přijetí svátosti křtu, ale nevylučuje to ani případné povolání k mučednictví. Ježíš od nás totiž svými slovy o ztrátě a nalezení nového života žádá, abychom nelpěli na svém životě. Pavel do Korintu svým adresátům dokonce píše, že jsou s ním natolik spjati v jeho srdci, že toto propojení platí stejnou měrou taktéž ve smrti i v životě. Smrt s Kristem vede k životu a vytrvalost v lásce, která vše vydrží, se pro křesťana stává cestou ke slávě na věčnosti. Proto i Timotej má být příkladem v tom, že má být ve zkouškách víry silný a to dokonce po vzoru rolníka, jež se nesmí nechat odradit námahou. Odměnou mu bude setkání s Ježíšem, Davidovým potomkem a ona věčná sláva na nebesích. Přitom je třeba vzít vážně ještě varování, že naše zapření Krista, jakkoli činěné, může vyvolat stejnou reakci, že i on nás zapře před svým nebeským Otcem. Člověk zapírá toho, za koho se stydí, proto Pavel na začátku listu vybízel Timotea, aby se nestyděl ani za něj, ani za ukřižovaného Ježíše. Jaká je tedy ta Boží spravedlnost?

S Boží věrností je to totiž jinak než s naší. Bůh se nepodobá člověku, jeho spravedlnost nezastiňuje jeho milosrdenství, takže Bůh zůstává věrný i přes naše nevěrnosti. Bůh nikdy nezavrhl zcela svůj lid ani přes všechny jeho hříchy. Svoji věrnost nám dokazuje tím, že nám dal svého Syna. Kristus je důkazem Boží věrnosti, vždyť také vydal věrné svědectví. Na závěr můžeme ale říci, že náš vzdor proti Bohu nemusí pokaždé znamenat, že nemáme víru. Naše víra je jen odpovědí na věrnost Boží, stejně jako u Pavla, který uvěřil, že Bůh je věrný a ochrání to, co mu bylo svěřeno. Amen.

Dušan S. Ehmig,
českobratrský kazatel

Fantazie

Slavný spisovatel J. R. R. Tolkien v mládí přinesl svému příteli několik básní, které ve chvíli tvůrčího vytržení napsal. Přítel byl okouzlen silou Tolkienovy poezie a nakonec se zeptal: „Ty básně jsou úžasné, o čem jsou?" A Tolkien s vážným a tajemným výrazem v tváři odpověděl: „Já nevím. Pokusím se to zjistit..."

Nebyl to žert. Tolkien věřil, že opravdové básně promlouvají z větší hloubky, než kam dohlédne sám jejich autor. Věřil ve skutečné „políbení Múzou". Považoval literární tvorbu za svého druhu posvátné umění. Fantazie umělce není podle něj zřídlem svévolných nebo za každou cenu originálních představ. Fantazie spíš citlivě ohledává a objevuje skryté roviny skutečnosti. Působí jako čidlo, jako nástroj vnímání. Umožňuje umělci číst mezi řádky a slyšet podprahové signály. Ano, fantazie se podle Tolkiena v mnohém podobá hudebnímu sluchu. Zaznamenává „tóny a chvění z jiného světa", přináší „zprávy z dalekých krajin", vydává „svědectví o skrytých tajemstvích", „vynáší na světlo ukryté poklady..."

Velmi podobně si uměleckou tvorbu představuje hudební skladatel Eric Clapton. Když se ho novináři ptali, kde čerpá inspiraci k novým melodiím a hudebním nápadům, řekl jim: „Já tu hudbu nevymýšlím. Já ji prostě nějak slyším. Počkám, až ke mně přijde. Píšu to, co visí ve vzduchu."

Vzpomínám si, že když mi kamarád vyprávěl o tomto rozhovoru s Ericem Claptonem, připomnělo mi to mou literární lásku z období dospívání, Bohumila Hrabala. Také on o sobě říkal, že není spisovatel, že je zapisovatel. Že prostě poslouchá lidské příběhy a jejich niternou poezii, sleduje život i s jeho podprahovým rytmem, a pak to všechno prostě zaznamenává na papír.

Možná mají všichni ti pánové pravdu. Možná umělci opravdu odhalují skrytou tvář skutečnosti, možná vynášejí na povrch tajemství, která by jinak upadla v zapomnění, možná odkrývají a zachraňují barvy, odstíny, tóny a vůně, ke kterým jsme my, obyčejní smrtelníci, slepí, hluší, otupělí, necitliví. Vzpomínám si velmi živě, jak jsem teprve díky Hrabalovým knihám objevil kouzlo a poezii města Nymburka. Jak teprve v koupeli jeho slov získala i pro mě stará Libeň magickou přitažlivost. Jak se mi dříve nevzhledná a pustá Palmovka stala posvátným místem s neobyčejně silnou atmosférou. Jak jsem díky jeho knihám začal prožívat zvláštní chvění, kdykoli procházím kerskými lesy.

Dříve jsem si myslel, že Hrabal to zvláštní chvění a jiskření, to zvláštní nevyslovitelné kouzlo Nymburka, Libně a Kerska vytvořil, že ho svými slovy vyčaroval. Dnes mám ale stále silnější dojem, že ho spíš objevil, odkryl, zaznamenal. Ono tam prostě je, pro každého, „kdo má oči k vidění a uši k slyšení". A také pro toho, komu uši a oči otevřel sám svatý Bohumil Hrabal.

A kdo se tak jako já nechal v mládí tímto nebo jiným básníkem uhranout „šíleně krásnou poezií života", zná onen k dojetí i radosti dohánějící stesk, onu přehojnou odměnu, která ve vzácných chvílích navštěvuje čtenáře. Je to kouzlo setkání s krásou, zázračná událost nad knihou, kdy se díky kouzelné moci fantazie děje něco nevyslovitelného mezi nebem a zemí…

Vždycky, když se mě při četbě zmocní toto zvláštní chvění, vzpomenu si na Platónovu úvahu o kráse. Král filosofů Platón líčí tento svět jako předsíň pravé Skutečnosti, jako matný odlesk a odraz reality, jako tmavou jeskyni, jako krajinu stínů. V tom, co vidíme kolem sebe, stejně jako v tom, co čteme v knihách, ve všem krásném, pravdivém a dobrém, vnímají a tuší platonici stíny a stopy, symboly a posvátná znamení Jiného světa, pravé Skutečnosti, ze které jsme vzešli a do které se po smrti navracíme. Krása přírody, stejně jako krása poezie a umění, jak ji svou fantazií objevují a dosvědčují básníci a umělci, nám podle platónské filosofie připomínají náš pravý Domov, připomínají nám „odkud jsme přišli, kdo jsme a kam směřujeme". Vyvolávají v nás „sladkobolnou touhu", budí nás z otupělého spánku zapomnění, brání nám úplně zapomenout a ztratit se v šedi a stínech všední reality.

Veliký spisovatel Tolkien v této věci s Platónem souhlasí. Krása, jak ji objevuje fantazie, je podle něj v tomto světě proto, aby lidem „bránila zapomenout". Aby povznášela a pozvedala jejich oči a srdce vzhůru, k Nebesům, k jejich pravému Domovu, k nejvyššímu, svatému Zdroji vší Pravdy, Krásy a Dobra... Protože setkání s krásou vzbuzuje v lidském srdci touhu, kterou nic pozemského nedokáže naplnit…

Pavel Hošek
Slovo na neděli

Nápis na kostele

Tuhle byl na zdi kostela napsán text:

Pro občana Nazaretu? Tesařův syn
Pro muslima? Prorok
Pro hinduistu? Avatar
Pro Petra? Syn živého Boha
Pro Marii? Dítě
Pro komunistu? Revolucionář
Pro Piláta? Spravedlivý
Pro ateistu? Etik
Pro farizeje všech dob? Zločinec

Juraj Jordán Dovala,
brněnský biskup Církve československé husitské

Credo

2. část

Milí bratři a milé sestry v Kristu. První části vyznání víry – credo se týkají Boha Otce v jeho roli Stvořitele. Sloveso věřit má hodně široký význam a v souvislosti s modlitbou Credo, bychom ho měli trochu upřesnit. V češtině se některé významy odlišují vazbou, ve které je sloveso použito. Tak mohu za prvé věřit něčemu, že něco je tak a tak, i když se o tom nemohu přesvědčit. Třeba že Indie leží na rovníku, že Karlova univerzita byla založena 1348 nebo že voda je sloučenina vodíku a kyslíku, jak nás to učili ve škole a je to asi správné. Ale náš běžný život se tím mnoho nezměnil.

Za druhé, že věřím někomu, třeba Petrovi nebo Pavlovi, že mi vrátí, co si vypůjčil. Důvěřuji mu proto, že je kamarád a že s ním mám dobrou zkušenost.

Za třetí, že věřím někomu cokoli mi řekne a spoléhám se, že mne nezklame. Tak mohu spoléhat na rodiče, na učitele, na televizi, protože většinou měli pravdu a dobře mi poradili.

Za čtvrté mohu věřit v něco, třeba ve spravedlnost anebo v Boha tak, že se na ně spoléhám se vším všudy a věřím v ně víc než sám v sebe. I kdyby mi Hospodin radil, nebo říkal něco jiného, než co si myslím a co chci já, vím, že bych ho měl poslechnout, i když to nebývá lehké. Takhle křesťan věří Bohu i když ho často poslechnout nedokáže.

Víra rozhodně není jen nějaký světonázor, přesvědčení nebo výklad světa, ale také to není odvážný skok do tmy, jak si to představovali romantici. Je to naděje a spolehnutí na něco, co sice nemůžeme vidět, co však také není jen tak ve vzduchu, nýbrž může se opřít o to co se už událo a stalo. Boží slovo v jeho zjevení, které ale samo odkazuje na skutečnost stvoření. Tak text Židům charakterizuje víru jednak jako spolehnutí, jednak jako prokázání skutečnosti. Víra se obrací k jedinému Bohu, neboť jenom na něho se má křesťan spoléhat. Nikomu jinému se nemá klanět a nic jiného nemá uctívat. Jenom samému Bohu je zavázán úctou a poslušností, kdežto vůči všem ostatním mocnostem a silám světa i společnosti stojí jako svobodný. To jistě neznamená, že by je mohl ignorovat, nebo že by se proti nim musel bouřit, nicméně mu už nevládnou a není jim vydán na milost a nemilost. Hospodin jediný Bůh je svrchovaný vládce nade vším zároveň ale i Otec všech lidí, který se o svět a o mne stará a pečuje o nás, nakolik mu to ovšem my sami, jakožto svobodné bytosti, umožníme. Nebi a zemi vládne jako ten, který je stvořil. Jinde Bible užívá také sloveso založil nebo ustanovil.

Ta zpráva o stvoření, kterou začíná Bible i Starý zákon, má dvě části různé povahy i stáří. První a patrně mladší část Gn 1,1-2,4 je neobyčejně zhuštěný popis celého stvoření viděn jakoby z velké dálky a nikoli očima člověka, protože tento kosmický děj žádný člověk vidět nemohl. Bible ho uspořádala do sedmi oddílů, sedmi dnů, což ovšem není žádná naivní kosmologie, jak se mnozí povrchní čtenáři i dnes domnívají. Dny tohoto popisu nemohou být časové jednotky po 24 hodinách už proto, že slunce, jehož pohyb by je měl odměřovat, bylo stvořeno až čtvrtý den. Systematické roztřídění hlavních složek vesmíru, počínaje světlem a konče člověkem, obrazně sděluje, že všechno, s čím se ve světě můžeme setkat, je dobré dílo Boží. Slunce i ostatní nebeská tělesa jsou nečekaně zařazena až do čtvrtého dne stvoření. Ačkoliv mají i v hebrejštině svá vlastní jména, nazývají se zde pouze svítilnami a dostávají docela profánní a služebnou funkci svítit a odměřovat čas i kalendář. To je zřejmá polemika s okolními pohanskými kulty, které je mylně uctívají jako božstva. Jak plyne z jiného biblického místa, kde se zdůrazňuje platnost desatera totiž Dt 5,12 je ale hlavním poselstvím sedmidenního rozvrhu stvoření důraz na sobotní klid a jeho zdůvodnění. Tak jako sedmého dne už Hospodin netvořil a sobotu si vyhradil, nemají ani lidé poslední den týdne pracovat, nýbrž věnovat se rozjímání a modlitbě, což Židé dodnes dělají a křesťané tuto povinnost přesunuli na neděli. Že Hospodin stvořil svět z ničeho, to zde Bible výslovně neříká, plyne to však z několika výroků na jiných místech. Není to ale polemika s Platonovým názorem, že Stvořitel jenom tvaroval beztvarou látku vesmíru. Bible totiž není učebnice fyziky nebo kosmologie, takže stvoření z ničeho zde znamená, že Hospodina při stvoření neomezovalo nic, co by tu už před stvořením bylo a co by je podmiňovalo. Bůh je všemohoucí v tom smyslu, že není ničím omezován, ne ovšem v tom smyslu, že by sám byl původcem a odpovídal za všechno co v jeho stvoření napáchali a páchají lidé. Naopak všechno, nebe i země, viditelné i neviditelné, tak jak vyšlo z jeho stvoření, je podle první zprávy knihy Genesis požehnané a velmi dobré Gn 1,31 a teprve lidskou neposlušností vstoupilo do světa zlo a smrt Gn 3,17. Podstatným rysem Boží všemohoucnosti je totiž to, že svému stvoření jaksi svěřuje či deleguje velkou svobodu a podíl na moci. Rostlinám dává schopnost i úkol růst a množit se a živočichům navíc schopnost pohybu, aby se mohli rostlinami živit. Stvořený svět tak není sveřepý boj, kdo z koho, ani chaos, nýbrž uspořádaný kosmos, jak překládá do řečtiny Septuaginta, tj ozdoba, okrasa, dobré uspořádání. Všechno ve vesmíru má totiž své místo, ale zároveň i své poslání, a živí tvorové navíc svoji míru volnosti. Kámen vždycky padá dolů, takže jeho dráhu můžeme předem spočítat, kdežto pták může letět kam se mu zachce. Zejména člověka nevede Bůh na drátku jako loutku, nýbrž svěřuje mu, podle Bible, celý svět, aby naplnil zemi, aby ji obdělával a střežil a člověk je dokonce obrazem Božím, což nemůže znamenat tělesnou podobu, protože Hospodin, jakožto duch žádnou viditelnou podobu nemá. Člověk se ale Bohu podobá tím, že jako svobodný tvor může sám rozvažovat, tvořit a rozhodovat, musí se z toho však také zodpovídat, protože dostal podíl na Boží svobodě a svrchované moci.

Stvoření člověka se popisuje v obou zprávách knihy Genesis a to pokaždé výrazně jinak. V první zprávě, jak jsem už naznačil, je člověk pověřen vládou a správou všeho ostatního stvoření. Je stvořen posledního šestého dne, jako vrchol stvoření a jako muž a žena. V závěru dostává přidělenou potravu. Hospodin mu požehná a když sedmého dne přestane tvořit a obhlédne celé své stvořitelské dílo, shledá, že je velmi dobré.

To ale zdaleka není všechno, neboť na začátku druhé kapitoly se sice čtenář dozvídá: Tak byla dokončena nebesa i země se vším všudy a vyprávění by tu mohlo, jak by člověk očekával, skončit, ale hned ve čtvrtém verši začíná druhá a patrně starší zpráva o stvoření, která ji líčí jinak z jiného hlediska. Tu si ale už musíme nechat na příště. Máte-li při ruce Bibli, pozorně si přečtěte druhou a třetí kapitolu knihy Genesis.

Jan Sokol *(poslal Jan Trnka)*

Já nemám rád prázdné mluvení o slovanství, jako nemám rád vlastenčení. Prosím vás, kolikpak z našich slavjanofilů dovede aspoň číst rusky, polsky, srbsky?
Stejně tak jako ti lidé, co mají plná ústa, že jsme národ Husův: kdo z nich pročetl aspoň kousek Husa, a nejen Husa, aspoň jednu knihu bratrské reformace?
A nač to mluvení: normální člověk nevytrubuje do světa, že miluje své rodiče, svou ženu, své děti; to se rozumí samo sebou. Když miluješ svou vlast, nemusíš o tom mluvit, ale uděl-ej něco kloudného; o nic jiného nejde.
Já vím dost dobře, jak veliký, ale také jak těžký program je slovanství; zabýval jsem se studiem Polska, studoval jsem Rusko, pracoval jsem politicky s Charváty a Srby; jsem víc než napůl Slovák a už před padesáti lety jsem přišel s programem Slovenska.
To se rozumí, že bych to nedělal bez lásky, člověk už je takový, že rád poslouchá svého srdce; právě proto o lásce nemluví, ale hledá pomoci rozumem.
Mně vždycky bránil jakýsi stud, abych říkal slova "vlast", "národ" a tak.
Nevyvolávám-li o sobě, že jsem vlastenec, nekřičím o tom druhém, že je zrádce vlasti; musím trpělivě dokazovat, že jeho cesta je z těch a těch důvodů chybná. Takovými velkými hesly se mohou lidé opíjet, ale nemohou se jimi naučit pracovat. Osvobodili jsme se od despotických pánů; teď ještě se musíme osvobodit od velkých a despotických slov. Pravda, lidé se drží slov nejen v politice, nýbrž ve všech oborech, v náboženství, vědě, filosofii. Proto jsem vždy kladl důraz na věci, na pozorování a poznání faktů; ale dobře pozorovat a poznávat – k tomu je třeba lásky."

TGM

Pyrotechnik (nejen) marxismu

K odkazu Hanse Künga



„Revoluce je opium lidu." – Jedním ze tří aforismů, jimiž jako hostující teologická hvězda uzavřel v roce 1980 brilantní přednášku ve francouzském Štrasburku, rýpl prof. Hans Küng (19. 3. 1928 - 6. 4. 2021) do Karla Marxe (ten za opium lidu prohlásil náboženství). To byl „odvaz"! (V posluchačstvu místy doznívaly ohlasy pařížského jara 1968, jež Marxe povýšilo na nedotknutelnou ikonu.) Označuje-li Christian Geyer ve Frankfurter Allgemeine Zeitung Künga za „pyrotechnika světových náboženství", dodejme: nejen náboženství, i dalších systémů – včetně marxismu … (V tuzemsku byl velkým pyrotechnikem marxismu před Hospodinem prof. J. L. Hromádka; prof. J. M. Lochman se na Západě etabloval na tématu křesťansko-marxistického dialogu.)

Podobně jako prof. Amedeo Molnár (důsledně rozlišující restituci, reformaci a revoluci) stranil Küng jednoznačně reformě/reformaci. Především v rámci Římskokatolické církve. Podněty k ní lze dle Künga nejednou čerpat od protestantských teologů, realizovat ji nicméně mají katolické orgány a grémia. Pro celoživotní reformní angažmá (mnohými vnímané jako nebezpečné) byl přezdíván „Martin Luther Küng". Od roku 1957, kdy v dizertační práci (v rozšířené formě vydané knižně) shledal Barthovu interpretaci ospravedlnění z víry slučitelnou s pojetím katolickým, byl na Künga ve Vatikánu veden spis č. „399/57i". Jak při řádné přednášce na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě v druhé půli 70. let pravil za velkého „haló" prof. Milan Opočenský (5. 7. 1931 - 31. 1. 2007), Küngův skorovrstevník: „Všichni máme svá dossiers." (V 70. letech se v tuzemsku pro spis používal francouzský výraz „dossier", od 90. let začal převažovat anglický výraz „file".)

Zbavení církevního pedagogického pověření papežem Janem Pavlem II. před Vánocemi 1979 zvýšilo Küngovu popularitu. (Prof. Jan Heller hovořil ironicky o „ověnčení mučednickou korunou".) Znamenalo též předěl v jeho badatelském a publicistickém zaměření. Soustředil se napříště více na mezináboženský dialog (zejména na dialog tří „abrahámovských" náboženství – křesťanství, judaismu a islámu) a na „světový étos". Osobně jednal s řadou světových politiků od Tonyho Blaira po Kofiho Annana, v roce 2001 hovořil k valnému shromáždění Organizace spojených národů v New Yorku. Ač z 2. vatikánského koncilu, na němž se oba intenzivně spolupodíleli, vyvodili odlišné závěry, od studentských do stařeckých let spolu komunikovali (s občasnými osobními setkáními) dva kolegové, souputníci a patrně přátelé všemu navzdory – jeden (Hans Küng) mimo hierarchii (časem až z okraje církve), druhý (Joseph Ratzinger) uvnitř hierarchie (v letech 2005-2013 jako papež Benedikt XVI.). Podle Michaela Meiera z Basler Zeitung ztrácí v prof. Küngovi jako „racionálním muži činu" a „opaku mystika" Švýcarsko jednoho ze svých nejslavnějších synů …

Podobně jako např. autor bestselleru „Quand je dis Dieu" / „Když říkám Bůh" Jacques Pohier (byť ne tak monotematicky) zasazoval se prof. Hans Küng o právo člověka na „důstojný konec života" (asistovanou sebevraždu). V den Küngova úmrtí prohlásil naopak v listu Le Figaro spisovatel Michel Houellebecq s provokativností sobě vlastní, že bez důstojnosti se, když na to přijde, dokáže obejít. Umí si prý představit, že ve stavu celkové zchátralosti sdělí druhým přání ukončit život jenom proto, aby od nich uslyšel: „Ale kdepak, zůstaň s námi …" (Tedy aby se ujistil o náklonnosti nejbližších, nikoli aby mu někdo – nota bene duchovní! – řekl: „Klidně.") Dodejme, že bez důstojnosti žijí spousty lidí po celém světě, včetně dětí. (Z knihy Ulrike Almut Sandigové „Monster wie wir" / „Monstra jako my" se mi vrylo do paměti spojení „meine unendliche Kindheit" / „mé nekonečné dětství" od dcery z farářské rodiny v Německé demokratické republice zneužívané v dětství dědečkem z matčiny strany.) Povýšení „důstojnosti" nad život sám je zkrátka nebezpečné. (Zástupci abrahámovských náboženství mu dle Houellebecqa mají oponovat, větší naději než ve stav duchovenský vkládá ale ve stav lékařský …) Sám prof. Küng, který v posledních letech trpěl Parkinsonovou chorobou, se nakonec k euthanasii neuchýlil. (Jako by tak svůj postoj zkorigoval.)

Energičností, jiskrným zrakem, elegantním vzezřením, důrazem na dialog a zaměřením na étos připomínal (tehdy čtyřiadvacetiletému) autorovi těchto řádků prof. Hans Küng při oné úvodem zmíněné „pyrotechnické" přednášce ve Štrasburku prof. Milana Opočenského. Setkali se ti dva někdy později? Jistě by si rozuměli …

František Schilla

Dietrich Bonhoeffer

(4. 2. 1906 Vratislav, Polsko – 9. 4. 1945 koncentrační tábor Flossenbürg, Německo)

V dubnovém čísle časopisu Forum vyšel krásný článek pod názvem Pastor, který obětoval svůj život za čest a svobodu. V úvodu se píše: Před 76 lety byl popraven výjimečný německý teolog, myslitel, evangelický pastor a aktivní odpůrce nacismu Dietrich Bonhoeffer. Příběh jeho života i smrti udivuje odevzdaností hodnotám svobody, pravdy a následování Krista, jež se zde spojila s odmítnutím kolaborace a s odhodláním čelit brutálnímu společenskému zlu. Proto bychom měli tento příběh znát. Tolik citace.



Dietrich Bonhoeffer se narodil v rodině profesora psychiatrie ve Vratislavi. Vyrůstal v rodině zároveň lutersky niterně zbožné i mimořádně myšlenkově a kulturně vyspělé. Vynikl v řadě oblastí, zvolil si však teologii za obor své zvláštní práce a lásky. A zde si vedl opravdu dobře. Již ve čtyřiadvaceti se dokonce habilitoval a otevřela se před ním akademická kariera.

Pro evangelickou církev v Německu přichází však nebezpečná doba nástupu a nadvlády nacismu. I přes své mládí vidí s podivuhodnou jasnozřivostí, že zrůdné nacistické nebezpečí ohrožuje přímo základy křesťanství. S úděsem sleduje cestu své luterské církve, která z velké většiny vítá nástup Adolfa Hitlera k moci a projevuje zbabělou loajalitu k nacistům. V čase, kdy nacisté začínají ovládat Německo, formuje s přáteli „ Vyznávající církev“, která kladla na následování Krista takový důraz, aby v této hodině zkoušky se osvědčila jako věrná církev Ježíše Krista – a to znamená církev poslušná svého Pána, neboť vidí, že jeho církev čím dál tím více opovrhuje základní Kristovou výzvou „Pojď a následuj mne“. A následování pro něj není nic laciného. Vítězná cesta Kristova je cestou drahé milosti na rozdíl od laciné milosti, kterou církev přikrývala až příliš snadno svou vlastní vyznavačskou mdlobu, uhýbala z cesty jasného svědectví tam, kde se jí to zdá riskantní a staví tak pod kbelec světlo Kristovo jasně soudící tmářství a nelidskost nacistického bludu.

Proto Dietrich Bonhoeffer odporuje nacistům se vší důsledností. Když mu je položena otázka za koho se v této situaci modlí, odpovídá: „Modlím se za porážku své země, protože věřím, že to je jediná možnost, jak zaplatit za všechno to utrpení, které moje země ve světě způsobila“. V této víře je nezmaten i když mnozí, po Hitlerových úspěších, kolísají. Není proto divu že byl v roce 1943 zatčen gestapem pro „rozvracení branné moci“. I v této situaci zraje, a to jak lidsky, tak myšlenkově, říká: „Bez výčitek přijímám přítomnost, avšak můžeme žít jen ve víře a stát v ní až do konce“.

Bonhoeffer v sobě nevídaným způsobem spojil teologii s praktickým životem a víru s občanskými postoji.

Nebylo mnoho bohoslovců, kteří by zapůsobili v poválečném období tak podnětně a pronikavě jako právě on.

Jeho příklad života, jeho odvaha, kdy statečně čelil zlu je inspirací i pro nás dnes, neboť zlo v jiných podobách je stále přítomno.

Jan Trnka



Odvaha ke svobodě

Jan Sokol v rozhovoru s Josefem Beránkem, Vyšehrad 2021



Kniha rozhovorů s Janem Sokolem vyšla jen několik týdnů před jeho smrtí. Stala se jeho závětí. Díky všem, kdo se podíleli na tom, že se to stihlo. Čtenář se neubrání zvláštnímu pohnutí, když na stránkách této pozoruhodné knihy rozeznává důvěrně známý hlas moudrého učitele, o kterém zároveň ví, že už zaznívá z druhé strany věčnosti.

Život Jana Sokola je opravdu silný příběh, ve kterém není nouze o dramatické zápletky a napínavá dobrodružství. Ale vzhledem k neskutečné skromnosti hlavního hrdiny je to příběh vyprávěný civilně, bez patosu, s tou nenapodobitelnou věcností, kterou jsme znali ze Sokolových přednášek, z jeho rozhovorů a veřejných proslovů v rozhlase a v televizi. Všechny své úspěchy zlehčuje, o svých výkonech a zásluhách mluví s ironií v hlase. Na své působení v disentu a v Chartě 77 vzpomíná, jako kdyby si ani neuvědomoval, jak to bylo z jeho strany statečné a obdivuhodné. O svých významných funkcích ve vrcholové politice vypráví jako člověk, který se vlastně diví, jak se v těchto sférách ocitl. Ano, dá-li se to tak říci, Jan Sokol byl veliký člověk, který nevěděl o své velikosti. Skutečně nevěděl. Nebyla to žádná předstíraná pokora. On se skutečně nebral vážně. Nad tím se opravdu tají dech.

Otázky Josefa Beránka jsou jedním slovem zasvěcené. Tazatel dobře rozumí tomu, na co se ptá. A člověka, kterému otázky klade, zná opravdu zblízka, stejně jako jeho dílo. Zná je více a lépe, než bývá v podobných publikacích zvykem. To dává jejich rozhovoru mimořádně přesné zaostření.

Ze Sokolových odpovědí je sympaticky zřejmé, že ho nebaví mluvit o sobě. Vždycky spěchá k věci samé, k filosofické nebo etické výzvě, která se za otázkou skrývá. Také proto je kniha Odvaha ke svobodě opravdu napínavou četbou. Nenechá čtenáře zahálet a už vůbec ne podřimovat. Sokol umí vyprovokovat k přemýšlení, jak dobře vědí jeho studenti. Díky chytrým a přesně mířeným otázkám Josefa Beránka máme před sebou více než tři sta stran Sokolova nezaměnitelného umění hovořit srozumitelně o složitých věcech, objasňovat velká filosofická témata příklady z obyčejných situací všedního dne. Člověk by byl téměř v pokušení poděkovat komunistickým mocnářům za to, že tohoto bystrého mladíka kdysi přiměli vyučit se řemeslu a živit se manuální prací, protože to byl obrovský vklad do jeho celoživotního díla. Na své zkušenosti ze zlatnické dílny nikdy nezapomněl. Při výkladu složitých intelektuálních otázek jako by vždycky mluvil také k chlapům, se kterými v mládí chodil do práce.

Kniha Odvaha ke svobodě je ale ještě něčím víc než pozváním k přemýšlení. Je to také strhující převyprávění dvacátého století a jeho nejdůležitějších křižovatek, jak se promítaly do životního příběhu jednoho pozoruhodného člověka. A v tomto smyslu je to také Sokolův odkaz, jeho životní svědectví, jeho výpověď o hledání a nalézání smyslu lidského života. Díky, díky, díky směrem k Nebi za tento příklad hodný následování, jakých je v dnešní době jako šafránu. Jistě nejsem sám, kdo si nad stránkami této mimořádné knihy bezděky říkal, že takhle nějak by chtěl vypadat, až mu bude osmdesát a víc.

Podle starého chasidského učení je v každé generaci třicet šest spravedlivých, na kterých stojí svět, vždyť cadik jesod ha-olam, „spravedlivý je sloupem světa“, jak se praví v knize Přísloví. Věřím a doufám, že to platí o každém národě. Že i v každém pokolení Čechů je (aspoň) třicet šest spravedlivých, díky kterým Pánu Bohu stojí za to, aby tento národ dál vedl, chránil a opatroval. Jen mám v poslední době pocit, že spravedliví odcházejí. I hlas Jana Sokola v této skvělé knize už zaznívá z druhé strany věčnosti. „Dobrý boj bojoval, běh dokončil, víru zachoval“. A my, kteří jsme tak rádi četli jeho knihy a poslouchali jeho přednášky, truchlíme nad jeho nedávným odchodem. A díváme se kolem sebe a ptáme se zaraženě, kdo doplní řídnoucí řady šestatřiceti spravedlivých. Odešel Ladislav Hejdánek, odešel Jan Rybář, odešel Sváťa Karásek, odešel František Lízna, odešel Jan Sokol. Co budeme dělat? Co by nám k tomu řekl Jan Sokol? Myslím, že je to jasné. Řekl by: teď je to na vás, přátelé.

Pavel Hošek

psáno i pro Universum

Nová Stezka písmáků 2021

Milí zájemci - a jak doufáme - účastníci soutěže Stezka písmáků. V roce 2021 jsme se rozhodli pro změnu v konceptu Stezky. Jsme přesvědčeni, že každý si při jejím plnění najde to, co jej zaujme. Uvědomujeme si jednak, bohužel, nikoliv velký zájem dětí o četbu knih obecně, ale i to, že četby Bible se to může týkat ještě více.

Proto jsme pro účastníky připravili aktivity, které by měly předcházet vlastní četbě textů. Doufáme, že budou představovat motivaci otevřít si Bibli a dané příběhy si přečíst v širším kontextu. V letošním roce se chceme zaměřit především na evangelia. První kolo bude rozděleno do pěti bloků, které postupně budeme zveřejňovat na stránkách www.stezkapismaku.cz a to vždy na začátku měsíců duben, květen, červen, září, říjen. Každý měsíc se budeme věnovat dvěma tématům, která jsou: pravda, věrnost, pomoc, přátelství, zdvořilost, ochrana, poslušnost, radost, hospodárnost, čistota. Doufáme, že i soutěžící jednotlivci si v metodice najdou svoje zapojení a ovšem v režimu online budou moci s dalšími vytvořit skupinu a aktivity nejen provést, ale podat o nich také zprávu pro další zájemce (přednostně se výstupy posílají na e-mail vjech.kamzik@volny.cz. Dotazy ohledně pravidel soutěže, prosíme, adresujte na roman@pathfinder.cz. Po projití aktivitami a přečtením pasáží k tématu bude možné přistoupit k vyplnění online otázek na webu soutěže.

Radost z četby knihy knih přeje tým Stezky.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

15/2021

12. května 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
26. května 2021

Z obsahu

* *Plody víry v podobě zázraků lásky*
* *Nenápadný hlasatel radosti…*

Poselství k neděli Exaudi



Lidská pomíjivost

Počet našich let je sedmdesát roků, jsme-li při síle, pak osmdesát, a mohou se pyšnit leda trápením a ničemnostmi; kvapem uplynou a v letu odcházíme.

Žalm 90,10

Podívej, tati, kam jsem až vylezla, volala na mne nedávno dcera téměř z vrcholku třešně. Také jsem jako kluk rád lezl po stromech. S každou dosaženou větví rostlo sebevědomí, že zdolám i tu vyšší a ještě vyšší, až budu úplně nejvýš. V určitém věku člověk na stromy už neleze, ale toto sebevědomí, že toho zvládne stále víc a víc, to většinou zůstává. A týká se i samotného života. Krůček za krůčkem umíme léčit další a další choroby, prodlužuje se nejen věk dožití, ale také věk, kdy jsme ještě plni sil. A možná s každým dalším úspěchem se obrazně posouváme na vyšší a vyšší větev sebevědomí, že i samotný život máme víc a víc ve svých rukou. Jako děti jsme na stromě pochopili, že dál než na nejvyšší větev ale vylézt nejde. Dosáhneme určité mety a je čas se vrátit zpět na zem. To také můžeme vyčíst v devadesátém žalmu. Je nám dáno, dopřáno vyšplhat až vysoko do korun vzrostlého stromu. Ale tím se z nás nestanou ptáci ani andělé. Zůstaneme lidmi se svými limity. Proto prodloužení délky života není přímo úměrné prohloubení jeho kvality. A získání různých dovedností není ještě přímo úměrné zdokonalení té základní dovednosti, tedy žít dobrý život.

Možná si říkáme, že umíme lézt po stromě, když se vydrápeme do samotné špičky. Jenže skutečně dobrý je ten, kdo umí nejen vylézt nahoru, ale také se bez problémů vrátit zpět dolů na zem. Jsme tvory pomíjivými. Pomíjejí naše těla i naše dílo časem zanikne. Smířit se s tím ale není žádná prohra. Je to naopak velká odvaha a první krok k něčemu novému. Stejně jako není žádnou výhrou zůstávat sedět ve špičce stromu. Dole na zemi možná nemá člověk tak povznášející pocit, nebe se mu zdá daleko a rozhled omezenější. Ale mnohem víc toho může prožít a zakusit. Smíření se s pomíjivostí nám také otevírá cestu k Ježíšovu hrobu a tím objevení toho nejzásadnějšího pro náš život. I když jsme v mnohém omezení, i když sami pomíjíme, Bůh má i pro nás připravenou cestu k věčnosti. Jen nevede přes vynucování si co nejdelšího života podle našich představ a norem, ale přes pokorné přijetí života v Boží dlani. Naučit se vylézt na strom je úžasný pocit, naučit se najít tu poslední větev a slézt pak dolů to je znak moudrosti.

Vlastislav Stejskal
farář sboru ČCE v Zábřehu



Vrchol radosti

Ž 16,11

Důvodů k radosti máme v životě mnoho. Patří k nim nádherná Země, na které žijeme, krása jarní přírody, zpěv ptáků, ale také harmonické manželství, laskaví rodiče, poslušné děti, příjemné bydlení, milí sousedé, krásné písně, které smíme zpívat a poslouchat a mnohé další hodnoty, které obohacují náš život.

Ve Starém zákoně píše o radosti také David. Měl opravdu mnoho důvodů k tomu, aby se radoval. Jako nejmladší z osmi Jišajových synů byl pastýřem ovcí. Již v dětství si zamiloval Pána Boha a měl k němu velikou úctu a důvěru. Pán Bůh to viděl a zvolil si ho za budoucího vůdce národa. Když Samuel pomazal Davida, duch Hospodinův se ho zmocňoval. 1 S 16,13. To bylo jistě zdrojem radosti. Jako mladý chlapec zjistil, že má hudební talent a naučil se hrát na citaru. Pásl stádo svého otce a při tom si vyhrával. Stal se tak skvělým hudebníkem, že ho lidé obdivovali. Když král Saul prožíval chvíle depresí, jeden služebník mu doporučil Davida, aby mu svou hudbou přinášel úlevu. David byl povolán a hrál v královském paláci. Kdykoli Saul prožíval chvíle deprese *„bral David citaru a hrál na ni. Saulovi to přinášelo úlevu a bylo mu dobře.“* 1 S 16,23. David měl jistě důvod k radosti, že může svojí hudbou obšťastňovat druhé.

David měl nejen hudební nadání, měl také schopnost psát texty písní, které skládal. Obsahem jeho písní bylo vše, co prožíval, ale především veliká vděčnost vůči Pánu Bohu, který ho doprovázel, chránil a hojně mu žehnal. Jeho písně si mnozí lidé oblíbili a rádi je zpívají. Do dnešního dne máme v knize Žalmů mnoho Davidových písní. Měl jistě radost, že může velebit svého Stvořitele a

Dokončení na str. 2

Aktualita: Třetí Ekumenický Kirchentag letos online

Čeští a němečtí křesťané se v sobotu 15. května od 19 hodin sejdou ke společné online bohoslužbě. Tato akce se koná v rámci 3. ekumenického Kirchentagu s tématem z Markova evangelia „Jděte se podívat“. Ekumenický Kirchentag je jedno z největších setkání katolíků a evangelíků v Německu a navazuje na tradici evangelického „Kirchentagu“ a katolického „Katholikentagu“, které se střídavě konají již po desetiletí každý rok. První ekumenický Kirchentag se uskutečnil v roce 2003 v Berlíně, druhý pak v roce 2010 v Mnichově.

V letošním roce se kvůli pandemickým opatřením jeho program musel z velké části přesunout online pod heslem „decentralizovaně a digitálně“. Ekumenická rada církví a Česká biskupská konference se proto rozhodly uspořádat s podporou Česko-německého fondu budoucnosti alespoň virtuální setkání mezi českými a německými křesťany. Pomocí videokonference se propojí evangelický kostel v Kelsterbachu u Frankfurtu nad Mohanem, kde se měl Kirchentag konat, a římskokatolický kostel sv. Jiljí v Nymburce. Zástupci různých křesťanských církví na české i německé straně se spojí v ekumenické bohoslužbě, která bude živě vysílána online. Účastníky bohoslužby osloví i významné osobnosti českého a německého duchovního života. Křesťané z obou zemí chtějí touto bohoslužbou vyslat jasný signál, že i navzdory těžkostem, které dnešní pandemická doba přináší, jim záleží na ekumenických vztazích a na česko-německém porozumění.



(www.ekumenickarada.cz/kirchentag)

K SVÁTKU MATEK 2021

Chvála humoru

Setkávání s lidmi nám v době koronavirové chybí. Vzájemnou komunikaci svým způsobem nahrazují technické prostředky, klasický telefon a především internet. S druhými lidmi si vyměňujeme určité informace. Ty nějak "zakódujeme" do vyřčených či napsaných slov, a to lze dělat různými způsoby, do nichž se může promítnout náš vztah k adresátovi sdělení. Když na něco odpovím "lžeš", z hlediska přenášené informace je to totéž jako kdybych odpověděl "mýlíš se", nicméně každá z těchto odpovědí vyjadřuje jiný vztah k onomu druhému. (Lhát samozřejmě není totéž co mýlit se, nicméně zde v obou případech sděluji, že dané tvrzení nepovažuji za pravdivé, jednou suše, necitlivě, podruhé s citem a úctou.) Nebudeme však dále zacházet do psychologických otázek vyjadřování, zůstaňme jen u toho, že formou sdělení můžeme vyjádřit vztah k druhému, případně ovlivnit atmosféru setkání, třeba i toho internetového či telefonického.

Snad dnes ještě více než dříve pociťujeme, jak se navzájem potřebujeme. Jsme za své bližní vděčni. Stojí za to promítnout to do vzájemné komunikace. Záleží na tom, jak formulujeme svá sdělení. Suchá, holá, neosobní fakta bývá dobré obohatit určitou šťávou – latinsky humorem, aby se druhému dobře poslouchala, případně četla. Takto "zavlažená" komunikace obohatí atmosféru setkání, ať už toho bezprostředního či využívajícího telefon, e-mail, sociální sítě, případně i klasickou listovní poštu.

V evangeliích se setkáváme se zvláštní skupinou lidí, s farizeji. Navzdory tomu, že zřejmě žili bezúhonným, navenek až příkladným životem, usilovali plnit vše, co zákon přikazoval, Pán Ježíš je často uvádí jako odstrašující příklad. Oni totiž měli rádi především sami sebe, pro bližní v jejich srdcích prostor nebyl. Podle toho přistupovali k druhým lidem. "Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní…" se modlí farizeus ve známém Ježíšově podobenství (L 18, 9-14). Jejich sebestřednost způsobovala, že jejich sdělení byla suchá, postrádala jakousi vláhu či šťávu, tedy humor, zpřístupňující a zpříjemňující poslouchání či čtení předávané informace. Farizeům při setkáváních s druhými lidmi chyběla žádoucí atmosféra vzájemnosti.

Dnes humorem rozumíme zpravidla vtipy. Ale ono především jde o formu sdělení, o sdělování, které není suché, které je podáváno s určitou lehkostí či nadhledem tak, aby příjemci bylo příjemné a "stravitelné". To

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Papežská univerzita pořádá soutěž esejí o náboženství a kultuře ve střední a východní Evropě

Papežská univerzita sv. Tomáše Akvinského (Řím) ve spolupráci s Univerzitou, Teologickou kolejí Sapientia (Budapešť) a Univerzitou kardinála Stefana Wyszyńského (Varšava) pořádají soutěž esejí pro země střední a východní Evropy s názvem „Neznámé hlasy ze Středozemě". Tématem je náboženství v regionu střední a východní Evropy. Soutěže se mohou zúčastnit autoři, kteří jsou ochotni se věnovat jakémukoliv náboženskému tématu nebo formě náboženského myšlení, postoje či iniciativy v současném kulturním životě postkomunistických zemí v regionu střední a východní Evropy. Autoři mohou pojednat o náboženství a jeho přítomnosti ve filmech, literatuře, výtvarném umění, hudbě, divadle, rozhlase, televizi, tisku, webu nebo jiném novém médiu.

Práce musí být v anglickém jazyce a zaslány organizátorům prostřednictvím webové stránky soutěže do 18. července 2021. Soutěžní eseje budou hodnoceny nezávislou, odbornou komisí složenou ze zástupců pořádajících institucí. Vítězné práce na prvních 3 místech obdrží peněžité ceny až v hodnotě 2500 eur a spolu s dalšími vybranými texty budou publikovány v nakladatelství Angelicum University Press.

Více informací je možné získat na https://www.strangevoices.org.

www.christnet.eu

Rusko: Teologickým vysokým školám jsou odebírány licence

Teologický institut luterské evangelické církve v ruské Ingrii 6. dubna přišel o licenci k poskytování vyššího vzdělávání. S podobnou situací se aktuálně potýká ještě jedna luterská vysoká škola v Rusku. V minulosti již byly licence odebrány vysokým školám provozovaným pod hlavičkou Baptistické unie a také Letniční unie. Několika dalším školám bylo zakázáno přijímat nové studenty.

K podobným incidentům dochází od doby, kdy školní inspektoři dospěli k závěru, že některé instituce nesplňují vzdělávací standardy Ruské federace. Vysocí představitelé akademické sféry uvádějí, že vzdělávací programy teologických škol jsou principiálně odlišné od osnov institucí, na které se licenční omezení vztahují.

Podle ruských zákonů se náboženské vzdělávací instituce mohou rozhodnout, že své osnovy univerzálním pravidlům platným na úrovni celé federace přizpůsobí, není to však povinnost. Ve snaze vyhovět nejnovějším omezením a zachovat školy otevřené se některé instituce rozhodly pro získání licence nižší úrovně. Z toho však mohou plynout další komplikace související se vzděláváním duchovních.

V Rusku byl nedávno přijat zákon, podle kterého musí být každý pracovník náboženské organizace absolventem ruské školy. Lidé, kteří vystudovali v zahraničí, musejí absolvovat doplňující studium v ruské vzdělávací instituci, aby jim byla služba umožněna. Když však křesťanské vysoké školy přicházejí o licence a status institucí vyššího vzdělávání, nebudou těmto lidem moci potřebné vzdělání poskytnout.

Hlas mučedníků

Křesťanské finanční prostředky na mešitu?

Server LifeSiteNews informoval o pozdvižení, které ve Francii způsobilo odhalení, že arcidiecéze Tours poskytla finanční prostředky na stavbu tamní mešity. Peníze pocházely z příspěvků věřících na provoz diecéze.

Příspěvek na stavbu mešity byl prý symbolickou revanší za příspěvek muslimů na financování návštěvy Jana Pavla II. v roce 1996.

RC Monitor

Chvála humoru

Dokončení ze str.1

nemůže pocházet od člověka, který myslí především na sebe a bere sám sebe příliš vážně. Ježíšovo "Miluj svého bližního jako sama sebe" říká hodně i pro způsob přístupu k druhým lidem, k slovům, jimiž se na ně obracíme. Autor sdělení by sám sebe neměl brát příliš vážně, avšak na druhé straně by se ani neměl nějak znevažovat; to by totiž znamenalo i nedostatek úcty k adresátovi.

Písmo nás vyzývá k radosti, která by měla naplňovat naše životy, a tedy se promítat i do přístupu k bližním, do vyjadřování a sdělování, jež by mělo probíhat v příjemné atmosféře, k níž humor patří. A přestože humor chápeme mnohem šíře než jen vtipy, i ty jsou jeho součástí. Někdy lze pomocí nich sdělit hluboké skutečnosti. O jeden takový se teď s čtenáři rozdělím. Podám jej tak, jak jsem jej slyšel.

Křesťan přijde do nebe a je uchvácen nesmírnou krásou, kterou kolem sebe vidí. Jeho úžasný vjem je však rušen vysokou, sice zelení porostlou stěnou, za níž se ozývají hlasy. Zeptá se tedy anděla, který ho do věčného domova uvádí, k čemu ona zeď je. Anděl prstem před ústy naznačí, aby dotyčný nemluvil tak nahlas, a řekne: "Tam jsou Svědci Jehovovi a oni si myslí, že jsou tu sami. Nechceme jim tu radost kazit".

Samozřejmě, na místo Svědků Jehovových si můžeme dosadit kteroukoli náboženskou skupinu domnívající se, že nebe je tu jen pro ni. Vtip vypovídá o představě věčnosti hodně, asi více, než by přinesla vážná teologická úvaha.

Humor patří k vyjadřování Kristova učedníka. Patří do kázání, do přednášek, do běžných rozhovorů. Delší monology se lépe poslouchají a pamatují, jsou-li odlehčeny dobrým vtipem, který tak je vyjádřením ohledu k posluchači či posluchačům.

Buďme vděčni jedni za druhé. Bez přestání se radujme. A nestyďme se za to.

Jiří Nečas

Vrchol radosti

Ž 16,11

Dokončení ze str. 1

inspirovat lidi k radostnému životu. V mládí prožil také zvláštní zážitek, který ho učinil slavným v celém národě. Dostal od svého otce úkol, aby zanesl pokrm svým bratrům, kteří byli v armádě. Když slyšel, jak se Goliáš posmívá Izraelcům a tupí živého Boha, rozhodl se, že půjde bojovat s ním. 1 S 17,45. Porážka Goliáše byla pak zdrojem radosti pro celý Izrael a jistě i pro Davida.

Prožil také těžké období pronásledování. Pak přišla chvíle, kdy *„přišli judští muži a pomazali Davida za krále nad domem judským."* 2 S 2,4. Po sedmi letech kralování nad pokolením Juda přišli k Davidovi představitelé všech izraelských kmenů a požádali ho, aby kraloval nad celým Izraelem. David kraloval celkem čtyřicet let. Pán Bůh mu žehnal, a lid ho měl ve veliké úctě. I to byl pro Davida důvod k radosti.

David prožil i jako král těžké životní zkoušky a pády. Když pokorně vyznával své hříchy a prosil o milost, Pán Bůh se nad ním smiloval, odpustil mu a zahrnul ho svým milosrdenstvím. David měl tedy mnoho důvodů k radosti. Z čeho se asi radoval nejvíce? Co bylo pro něj zdrojem trvalé radosti a pocitu štěstí a blaženosti? Bylo to hudební a básnické umění, nebo sláva z vítězství nad Goliášem? Bylo to vyvýšení na královský trůn, anebo bohatství nebo radost z moudrého syna?

Odpověď nám David dává v Žalmu 16. Ve verši 2. čteme: *„Pravím Hospodinu: Ty jsi, Panovníku, moje dobro, nad tebe není."* V 8. verši vyznává: *„Hospodina stále před oči si stavím, je mi po pravici, nic mnou neotřese."* V 11. verši odhaluje největší tajemství: *„Stezku života mi dáváš poznat; vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho."* David s velikou radostí konstatuje, že zdrojem největší radosti – tedy vrcholem radosti je osobní důvěrné společenství s živým Bohem. Jistě se mnohokrát přesvědčil, že radost ze zemských hodnot velmi rychle pomíjí. S velikou vděčností však zjistil, že trvalou radost a blaženost dává člověku jen důvěrné společenství s Bohem. Vyjadřuje to slovy: *„Vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho."* Ž 16,11. Jistě nad tím často přemýšlel, proč je důvěrný život s Bohem zdrojem trvalé radosti a blaženosti. Odpověď dává na několika místech: *„V Hospodinu je spása."* Ž 3,9. *„Hospodin pro svého věrného koná divy… Mému srdci dáváš větší radost, než mívají oni z hojných žní a vinobraní."* Ž 4,4.8. *„Moje srdce jásá nad tvou spásou. Budu zpívat Hospodinu, neboť se mě zastal."* Ž 13,6. *„Hospodine, král se raduje z tvé moci, nad tvým vítězstvím vděčně jásá… oblažuješ ho radostí z tvé přítomnosti."* Ž 21,2.7. Pán Bůh je Bohem lásky a dobra; když má člověk osobní důvěrné společenství s Bohem, má vztah se zdrojem lásky a všeho dobra. Jelikož si nás Pán Bůh zamiloval, je jeho stálou touhou blažit nás svojí Boží láskou a vším dobrým, co pro nás připravil. 1 J 4,9-10.

Je mnoho křesťanů, kteří věří v Pána Boha, chodí do kostela, poslouchají Boží slovo, modlí se, ale radost a blaženost neprožívají. Příčinou je to, že s Bohem důvěrně nežijí. Nestačí o Bohu vědět a uznávat jeho existenci. Skrze Pána Ježíše přichází svatý Bůh až k nám a chce v nás bydlet. Proto Pán Ježíš praví: *„Stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou."* Zj 3,20. Pán Ježíš chce přebývat s člověkem, chce mít s ním osobní nejdůvěrnější vztah. Když ho člověk vědomě přijme, prožívá zázrak. *„Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi."* J 1,12. Každý člověk, který vědomě přijímá Pána Ježíše a žije s ním, prožívá radost a blaženost. „To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost, aby byla plná." J 15,11. *„Aby v sobě měli plnost mé radosti."* J 17,13.

V moderní společnosti přibývá lidí, kteří po trvalé radosti touží, zároveň však ztratili naději, že by jí mohli dosáhnout. Mají všechno, co k životu potřebují, ba žijí v hojnosti, ale ve svém nitru prožívají prázdnotu. Jistě se ptají proč. Odpověď je jednoduchá: Člověk je stvořen pro společenství lásky se svým Stvořitelem a jen důvěrný osobní život s ním může učinit člověka radostným, blaženým a trvale šťastným. I ve 21. století platí Davidova slova: ***„Ty jsi, Panovníku, moje dobro, nad tebe není. Vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho."*** Ž 16,11.

„Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se." F 4,4.

Stanislav Kaczmarczyk

Posvěcený život

„Ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života." 1 P 1,15.

„V něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří." Ef 1,4.

Co znamená slovo "svatý"? Toto slovo má v podstatě dva významy. První význam slova svatý je "duchovně a mravně čistý", tedy bez špíny hříchu. Pán Bůh si přeje, abychom žili čistým životem bez jakékoli duchovní a mravní špíny, tedy bez hříchu. To je pro náš život ta nejvyšší norma - norma Boží svatosti. Uvědomujeme si, že je to norma velmi náročná ke splnění, protože žijeme ve špinavém světě. Pán Bůh nám však ten svatý život umožňuje skrze očištění Kristovou krví. Křesťan činí pokání ze svých hříchů a je očišťován Kristovou krví. To je zdroj křesťanovy čistoty - zdroj darované svatosti. *„Krev Ježíše Krista, jeho Syna nás očišťuje od každého hříchu… Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti."* 1 J 1,7+9. *„Čím více krev Kristova očistí naše svědomí od mrtvých skutků k službě živému Bohu."* Žd 9,14. Velebíme Pána Ježíše, že svou obětí nám připravil zdroj k očišťování a k novému životu ve svatosti.

Druhý význam slova „svatý" znamená *„oddělený pro život se svatým Bohem"*. Co to v praxi znamená? Pro lepší pochopení uvedu příklad. My víme ze zkušenosti, co to znamená být oddělený pro život v armádě. Od chvíle, kdy mládenec narukuje a dostane vojenské oblečení, je vojákem ve dne i v noci. Je podřízen svým velitelům a je zcela oddělen pro plnění vojenských úkolů. Vše, co dělá, dělá jako člen armády, do které patří. Všude, kam jde, kde se pohybuje, reprezentuje armádu. S oddělením pro Pána Boha to je podobné. Kdo je oddělený pro život se svatým Bohem, je pro tento život oddělen stoprocentně. Protože život s Bohem probíhá především v duchovní oblasti, může člověk žít s Bohem v každém čase, ve dne i v noci, na každém místě, tedy všude při plnění všech životních úkolů. Tak jako voják je vždy a všude vojákem, tak Boží člověk je vždy a všude odděleným pro život se svatým Bohem. Svatost křesťana není tedy z člověka, ale ze svatého Boha, který křesťana posvěcuje. Svatý Bůh proniká svou přítomností celou bytost i život křesťana. *„Ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života."* 1 P 1,15. *„Vás Bůh jako první vyvolil ke spáse a posvětil Duchem a vírou v pravdu."* 2 Te 2,13. *„Nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na své svatosti."* Žd 12,10

Kdo byl prvním svatým člověkem na zemi? Byli to naši prarodiče Adam a jeho žena Eva. Oba byli stvořeni jako svatí pro dokonalý život se svatým Bohem. Žili v dokonalé duchovní a mravní čistotě. O nich skutečně platilo „svatý Adam" a „svatá Eva." Kdyby byli ve své svatosti vytrvali, byl by dnes život na zemi úplně jiný. Naši prarodiče však podlehli pokušení. Jistě si mysleli, že život, pro který se rozhodují v pokušení, bude životem ještě kvalitnějším. Tak to představovala satanova lákavá nabídka. Pod vlivem satanova pokušení se rozhodli pustit se cestou svévole, tedy cestou neposlušnosti vůči Bohu. Asi si neuvědomovali, že je to cesta do duchovní a mravní špíny a zkázy. Dali zelenou žádostem svých očí a žádostem svého těla. Svaté společenství s Bohem bylo ztraceno, a jejich dosud čistý život se ponořil do děsivé špíny. A tuto duchovní a mravní špínu předali pak všem svým potomkům jako dědictví. Apoštol Pavel jmenuje tuto špínu: *„Necudnost, nečistota, bezuzdnost, modlářství, čarodějství, rozbroje, hádky, žárlivost, vášeň, podlost, rozpory, rozkoly, závist, opilství, nestřídmost a podobné věci."* Ga 5,19. To vše naplňuje život jejich potomků v celých dějinách. Opravdu hrozné dědictví. Pánu Bohu bylo líto lidí zotročených hříchem a satanem, a proto se rozhodl, že připraví záchranu pro člověka z duchovní, mravní a tělesné zkázy. Daroval lidstvu nový dokonalý VZOR svatého a čistého života ve svém Synu Pánu Ježíši Kristu. Tento vzor svatého života svítí všem národům jako JASNÉ SLUNCE. Pán Ježíš praví: *„Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života."* J 8,12. Člověk však není schopen následovat Pána Ježíše Krista vlastními silami a není schopen žít podle tohoto vzoru. Proto Pán Bůh připravil rovněž vykoupení člověka z děsivé zkázy, z otroctví hříchu a z otroctví satana. Obětovaný a vzkříšený Pán Ježíš Kristus, který se stal naším Vykupitelem, má moc vysvobodit člověka z otroctví hříchu, z otroctví veškerého zla a dát člověku novou přirozenost a nový život. Zřetelně to vyjádřil apoštol Pavel: *„Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne."* Ga 2,20. Člověk, který přijme Pána Ježíše jako svého Zachránce, dostane Ducha svatého, který formuje v člověku nové vlastnosti a činí z člověka nové stvoření. Z milosti Boží může pak člověk žít novým posvěceným životem. *„Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti."* 1 Te 4,3. *„Vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení."* 1 Te 4,7 Nový život v posvěcení je Božím programem pro každého křesťana i pro celou Kristovu církev. *„Kristus si zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil."* Ef 5,27. *„Tak se nyní dejte do služby spravedlnosti k posvěcení."* Ř 6,19.

Dokončení na str. 3

Credo

Milí bratři a sestry v Kristu. Naše dnešní téma je první část vyznání víry – credo, která se týká Boha Otce jako Stvořitele. Dnes to bude podle druhé zprávy o stvoření, té, která mluví o zahradě Eden a o pádu člověka. Minule jsme stručně probrali tzv. první zprávu o stvoření v šesti dnech a ukázali si, že to nejsou žádné dny, že to není žádná lekce z kosmologie, nýbrž přístupný výklad Božího stvoření očima židovské víry. Bůh tvořil svým slovem a z ničeho, to znamená, že před tím nebylo nic, co by ho omezovalo. Čtenáře poučuje systematicky, že celý vesmír, nebe i země jsou dílo Boží a ani slunce není žádné božstvo, nýbrž obyčejná svítilna pro člověka. Stvoření je rozděleno do sedmi dnů, což ovšem nemohou být naše dny po 24 hodinách už i proto, že slunce je stvořeno až čtvrtý den, a před tím není nic, co by mohlo měřit čas. Každá část je v Božích očích dobrá a šestého dne je stvořen člověk jako muž a žena. Dostává za úkol naplnit zemi a vládnout ostatním tvorům. Hotovému stvoření Bůh znovu požehnal a sedmý den už nepracuje, netvoří, takže ani lidé nemají sedmý den pracovat a celé stvoření je tedy velmi dobré, jak se tam říká, a všechno v něm, včetně člověka má své místo a své poslání.
Na začátku druhé kapitoly knihy Genesis se ještě dočteme, že sedmý den je zasvěcen Hospodinu a výklad o stvoření by mohl tady skončit.
Nečekaně však následuje tzv. druhá zpráva oddělená nadpisem. Popisuje stvoření jakoby zblízka a do detailu očima přímého účastníka, pro něhož Hospodin založil krásnou zahradu a tam se také celý děj odehrává. Zatímco podle první zprávy byla země zpočátku pokryta vodou, kterou Bůh musel odhrnout, aby se ukázala pevná země, podle druhé zprávy byla stvořena jako poušť, suchá a prázdná, protože ještě nepršelo a chyběl také hospodář. Člověk je zde stvořen z prachu země, prach země, jako muž. Hebrejské slovo Adam není jen vlastní jméno, ale znamená také člověka a muže.
Adam tedy dostává za úkol, aby tu nádhernou zahradu se vším bohatstvím obdělával a střežil, říká Bible. Celá mu patří kromě stromu života a poznání, z něhož nesmí jíst, protože by zemřel. Stvořitel ale vidí, že pro osamělého muže Adama není dobré, aby byl sám a tak mu chce stvořit pomoc. Začne tvořit zvířata. Ta zvířata ukazuje člověku a čeká jaké jméno jim Adam dá. Jenže pro člověka Adama žádné zvíře není pomoc jemu rovná, takže Bůh ho uspí a z jeho žebra stvoří ženu Evu čili matku. Adam ji nadšeně přijme, přilne k ní a stanou se jedním tělem. Cituji *„i když byli oba nazí, nestyděli se“*. Na začátku třetí kapitoly se z ničeho nic objeví tajemný vychytralý had, odvěký symbol nebezpečí a zla, přemluví Evu, aby porušila zákaz a okusila ovoce ze zakázaného stromu. Eva přemluví Adama a oba tento zákaz poruší. A najednou se oba zastydí, že jsou nazí. Hospodin pozná, co se stalo, oba prokleje, vyžene je ze zahrady a od něho se také lidé dozvědí, že nadále budou muset zemřít. Na rozdíl od první zprávy tedy všechno dopadne úplně špatně. A Hospodin jim už jen ušije kožené suknice a naznačí tak, že snad mají ještě nějakou naději. Kontrast mezi oběma zprávami by těžko mohl být ostřejší. Nejenom v popisu samého stvoření, ale hlavně v tom konečném výsledku.
Odedávna si lidé lámou hlavu, jak dát poselství obou zpráv dohromady. Neznámí redaktoři Tóry, Starého zákona, kteří dávali konečnou podobu, nemohli tento nesoulad přehlédnout a kupodivu ani neudělali těch pár drobných úprav, které by ten nesoulad odstranily. První zprávu dokonce zařadili na samý začátek pozdější Bible a domnívám se tedy, že rozdíl mezi oběma zprávami je vědomý nebo dokonce záměrný. Ale jaký to může mít smysl? Pozorný čtenář Bible si asi všiml, že tatáž metoda se v Bibli vyskytuje na více místech. V popisu doby krále Davida, opakování zákona v knize Deuteronomium a ovšem nejnápadněji ve čtveřici evangelií v Novém zákoně, která jistě mluví všechno o tomtéž, a přesto se jenom vzácně přesně shodují. Rozdíly jsou spíš v detailech, ale když se je v minulosti někteří pokusili odstranit, církev to odmítla. Ale už kdysi v mládí mne napadlo, že epizoda se zakázaným stromem nedává dobrý smysl. K čemu v té zahradě je, když se z něj nesmí jíst a když je tak nebezpečný? Stačilo by ho řádně oplotit a nic by se nestalo. Takhle přece jenom působí trochu jako nastražená past a tudíž i následující trest jako spíš nespravedlivý. Časem jsem se dozvěděl, že nejsem s těmito pochybnostmi sám, ale ani pokusy o výklad od slavných komentátorů mne nepřesvědčily. Teprve, když jsem se začal důkladněji zabývat povahou lidské svobody, pozvolna mi svítalo. O svobodě se dá mluvit jen tam, kde člověk může vybírat, volit, rozhodovat se. Kdyby člověk ale směl udělat cokoliv, co fyzicky dokáže, zmůže, kdyby mezi mohu, dokáži a smím nebyl žádný rozdíl, mohl bych rozvažovat jen o možném, případně nemožném a pro něco jako mravnost by nezůstal žádný volný prostor. Přitom právě schopnost dobrovolného sebeomezení je asi tím nejlepším dokladem, že jsme svobodní, a tedy také nezbytnou podmínkou každé mravnosti. Zabít člověka dokáže skoro každý, ale kdo nerozumí příkazu nezabiješ, neměl by se nechat chodit volně po ulici, protože je nebezpečný.
Ani přístup k zakázanému stromu v zahradě Eden nebyl omezený žádnou mříží, nýbrž jenom slovem přikázání, jímž se má člověk řídit, které ale také může porušit. Může tedy udělat i něco co nesmí a často to také dělá. To je, zdá se mi, poselství druhé zprávy o stvoření, které ne úplně snadnou úvahu vyjadřuje prostým příběhem. Zatímco u vědeckých pokusů očekáváme jenom dvě možné odpovědi - ano a ne, platí a neplatí, mravnost je právo oblast možných lidských jednání rozdělit na tři pásma, trojí oblast.
Činy a jednání mohou být:
1. Povinné, to je musíš
2. Dovolené, to je smíš i můžeš
3. Zakázané, to je nesmíš
Porušení povinnosti zákazu vytváří vinu, jež se v právu může trestat. Ale rozlišení do těch tří pásem je jen zdánlivě přesné a i v právu připadá významná úloha soudci a soudu, aby se případný trest mohl jevit jako spravedlivý. Soudce má vzít v úvahu také okolí a souvislost jednání tzv. přitěžující a polehčující okolnosti, jako je snížená příčetnost, nátlak nebo nouze a na druhé straně společenskou nebezpečnost nebo třeba vliv alkoholu. Smrtelnost jako trest za zakázané ovoce nám připadá přehnaný a připadal tak už židovským zákonodárcům, neboť v následujících trestních ustanoveních dalších biblických knih se neobjevuje. Je ho tedy také třeba číst jako symbolický, protože vyjadřuje sice velmi přísnou, ale asi užitečnou zásadu, že svoji smrtelnost si člověk zavinil sám. Hospodin zákaz zřetelně vyhlásil. Člověk si na svou smrtelnost nemůže tedy stěžovat. Toto vysvětlení můžeme dnes sotva přijmout, protože z biologie víme, že smrt je pro koncepci života přímo konstitutivní. Život nemůže fungovat bez smrti. Zato zásada, že všechny neúspěchy a neštěstí si člověk má přičítat v prvé řadě sám, ta by byla užitečná i pro dnešní společnost.
Přečtěte si, prosím, první tři kapitoly Starého zákona a přemýšlejte nad hloubkou tohoto textu, který jste možná také pokládali za pohádku.
A naším tématem na příště bude druhá část vyznání víry o Ježíši Kristu, o vtělení, zjevení, vykoupení.

Jan Sokol *(poslal Jan Trnka)*

Posvěcený život

Dokončení ze str. 2

Život v posvěcení a ve svatosti znamená pro křesťany také veliké soustředěné úsilí. Proto apoštol napsal křesťanům tato slova: *„Usilujte o svatost, bez níž nikdo nespatří Pána.“* Žd 12,14. Jelikož žijeme ve světě veliké nečistoty, která je velmi agresivní, je potřebné, abychom bděli a usilovali vytrvat v poslušnosti a v následování Pána Ježíše. Použijme přirovnání: Tento svět můžeme přirovnat k široké řece plné špíny, která teče do moře zkázy. Každý člověk pluje po této řece ve své lodičce. Většina lidí se nechává unášet proudem vody. Kristus nás však volá, abychom pluli proti proudu, směrem k čistému prameni. Plout stále proti proudu a stále veslovat, to je velmi náročné a je k tomu třeba pevné rozhodnutí a veliké úsilí. Žít svatým životem znamená veslovat a plout proti proudu tohoto světa. Svatý život není možný bez velikého úsilí. Veliký důraz je položen na slovo „usilujte!“ Život ve svatosti znamená pro nás stálé soustředěné úsilí. Proto nás Pán skrze své slovo povzbuzuje: *„Posilněte proto své zemdlené ruce i klesající kolena a vykročte jistým krokem.“* Žd 12,12. *„Vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle.“* Žd 12,2. *„V horlivosti neochabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu. Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, modlitbách vytrvalí.“* Ř 12,11.
Pro každého křesťana je to veliká milost, že nás Pán oslovil a povolal k novému životu ve svatosti. Jsme za to velmi vděční a prosíme o vedení Duchem svatým, abychom vytrvali a svými životy přinášeli našemu Pánu čest a slávu. Proto se Pán Ježíš i za nás přimlouvá: *„Posvěť je pravdou; tvoje slovo je pravda. Sám sebe za ně posvěcuji, aby i oni byli v pravdě posvěceni.“* J 17,17+19. Proto také s vděčností vyznáváme s apoštolem Pavlem: *„Proto se namáháme a zápasíme, že máme naději v živém Bohu, který je Spasitel všech lidí.“* 1 Tm 4,10.

Stanislav Kaczmarczyk

3. část Blues falešně přezpívané

Ještě ke Grishamovu románu Zúčtování

Pracovna kazatele se nachází „v přístavku za pěknou SAKRISTIÍ“ (John Grisham: Zúčtování, s. 16, zvýrazňujeme). Jde však o kazatele metodistického. Jakápak tedy „sakristie“?

Rozkolísanost výraziva

Dále v české mutaci Grishamova románu The Reckoning se pro podkladový anglický termín „the sanctuary“ setkáme již s odpovídajícími ekvivalenty „svatostánek“, „kostel“ apod. Na s. 57 je dokonce celé slovní spojení „the annex behind the SANCTUARY“ převedeno náležitě jako „přístavek za KOSTELEM“ (zvýrazňujeme). Příklad dost typický.
Oproti odborným textům literáti výrazivo zhusta obměňují. Někteří – např. Milan Kundera nebo právě John Grisham – naopak dbají na sjednocenost klíčových výrazů. Kundera si u překladů svých děl terminologii hlídá s pedantstvím až „notářským“. Grisham nikoli, což se mu v daném případě vymstilo. Některé překladové pojmy si „sedly“ po padesáti či více stranách textu (ne pokaždé, pravda, na ekvivalent nesporný), jiné zůstaly rozkolísány. Vadit může už samotná rozkolísanost. Děj románu se začne odvíjet od veteránova (pomýleného) přesvědčení, že nastal „čas k zabíjení“ (s. 7, srov. Kaz 3,3 v ekumenickém překladu: „čas zabíjet“). Grisham drží dlouho jediný termín; překlad záhy – na úkor biblické reminiscence určující dynamiku tragického příběhu – osciluje mezi „zabíjením“ a „vraždou“.

Výrazivo náboženské

Metodistického duchovního nazývá autor ponejvíce „the preacher“. To je převedeno jako „kazatel“ výjimečně, upřednostněn byl pojem „kněz“. Výraz „the church/churches“ je zase překládán jako „církev/církve“ i tam, kde by se spíše hodilo „kostel/kostely“, popř. „sbor/sbory“: „ … v okrese je ještě dalších osm metodistických církví.“ (s. 87) Letniční jsou všude „pentekostálci“. (České slovo „letniční“ nevyhovuje? Odkdy?) Akce „the revival“ je označena tu za „setkávání farníků“ (s. 57), onde za „duchovní obnovu“ (s. 199). (U nekatolíků se koná spíš „evangelizace“, „probuzení“, popř. „vnitřní misie“.)
Peteův otec byl po celý svůj dospělý život diakonem čili laickým kazatelem. („His father has been a deacon his entire adult life.“) Podle překladu „po celý svůj dospělý život asistoval při bohoslužbách“ (s. 27). Diakon čili laický kazatel přece ale leckdy sám bohoslužby vede …

Výrazivo právní

Také v oblasti práva byly pojmy spleteny s dojmy. Jeden člen Wilbanksovic rodiny „podnikal s nemovitostmi a byl také STÁTNÍM ZÁSTUPCEM“ (s. 35, zvýrazňujeme). Anglické „state representative“ znamená „kongresman“, člen Sněmovny reprezentantů. Příslušný státní zástupce je nazýván tu „okresní advokát“ (s. 48), onde „okresní prokurátor“ (s. 67); chybí už jen archaismus „návladní“. „Soudce je v této záležitosti naprosto DISKRÉTNÍ ...“ (s. 87, zvýrazňujeme) Opravme: „Soudce má v této záležitosti naprostou VOLNOST UVÁŽENÍ … (The judge has complete DISCRETION in that matter …)“
V popisech trestního řízení ruší nekontrolované střídání (např. na s. 67 v rámci jednoho souvětí) termínů z oblasti trestního práva („obžalovaný“, „obžaloba“) a práva občanského („žalovaná strana“, „žaloba“). Tím spíše, že po Peteově popravě se rozjede řízení civilní!

Horníčkův test

Prof. Irenu Pelikánovou (přední kapacitu v oboru obchodního práva) podnítil na přelomu tisíciletí pseudotermín „firemní právo“ (vzniklý doslovným převodem z angličtiny místo patřičného termínu „právo obchodních společností“) k takřka „identitárnímu“ důrazu na nezbytnost právnické průpravy k překládání právních textů. Ještě předtím konstatoval Miroslav Horníček nad vrcholným beletristickým dílem, totiž novelou Smrt v Benátkách od Thomase Manna: „… vím, že ji budu číst ještě víckrát, že se k ní budu vracet, jako by pro mne skrývala nějaký vzkaz, nějaké tajemství, které mohu rozluštit až po čase, pokud je vůbec rozluštím, a kdybych směl vyslovit svou zkušenost z tohoto přečtení, řekl bych, že důležité je některé ty věty opisovat – slovo za slovem.“
Zkusme opsat větu „podnikal s nemovitostmi a byl také státním zástupcem“. Vyznění by prof. Pelikánová jistě formulovala jako „riziko střetu zájmů“. Státní zástupce totiž podnikat (nikterak) nesmí! Navíc se vnucuje otázka, o čem překladatelská hrubka svědčí, nač snad (v obecném nazírání na tuzemský justiční systém) může poukazovat …
K horníčkovské meditaci zve tragédie The Reckoning (Grishamova to „Smrt v Mississippi“), nikoli česká verze Zúčtování. Ta přes zlatavou pečeť „edice Světový bestseller“ na přebalu připomíná falešně přezpívané blues. (Ani název města Clanton, kde se valná část děje odehrává, si „nesedl“ hned. Dvakrát – na s. 15 a 31 – je použit výraz „Clinton“ podle bývalého amerického prezidenta.) Možná – při aktuálních debatách o překládání a identitě – nadešel okamžik na vleklý obecnější problém upozornit. Tedy čas podobné nakladatelské neřády alespoň veřejně pojmenovat. (Jejich náprava je záležitostí komplexní, dlouhodobou.)

František Schilla

Odkazy:

Grisham, J.: Zúčtování. Euromedia Group 2019
Grisham, J.: The Reckoning. Paperback edition. Hodder and Stoughton 2019

Vzpomínka na bratra faráře Jana Trusinu

"I zpíval David nad Jonatanem tento žalozpěv. Stýská se mi po tobě, můj bratře Jonatane, byls ke mně pln něhy" **(2 S 1,17.26)**

Vůbec poprvé jsem se s mým přítelem a bratrem Jendou setkal v padesátých letech minulého století při studiu na Evangelické teologické fakultě v Praze. S rodákem z Rožnova pod Radhoštěm jsem tehdy v něm poznal "magistra verbi divini". Mne tehdy Jenda zasvěcoval do tajů hebrejštiny a řečtiny, důležitých biblických jazyků.

Po ukončení teologických studií jsme postupně odešli na vojenskou službu na Šumavu - do Janovic u Klatov. Po krátkém období jsme se opět setkali v roce 1961 v moravskoslezském seniorátu v Zábřehu, kde Jenda nastoupil po vikářské službě ve vsetínském sboru. V roce 1973 byl zvolen na faráře ve sboru třebíčském, kde působil až do roku 2001, kdy odešel na zasloužený odpočinek. Avšak ani v důchodu nepřestal působit jako věrný služebník Českobratrské církve evangelické (ČCE).

Spolu s manželkou Lidmilou roz. Svatoňovou těšil se třem dětem a mnohým vnoučatům a pravnoučatům. Tam jsme se setkali spolu nejčastěji; nutno třeba podotknout, že jeho syn Tomáš se vydal v jeho šlépějích na cestu duchovního, a nyní působí ve sboru u Salvátora v Praze.

Smuteční rozloučení s Janem Trusinou se konalo 10. dubna t. r. v třebíčském chrámu pod vedením seniora horáckého seniorátu Jana Keřkovského z Jihlavy. I když toto rozloučení se konalo v čase virové pandemie, mohl se za ČCE rozloučit i synodní senior Ženatý.

Na konec se mohu snad i já s milovaným Jendou rozloučit biblickým starozákonním veršem z úvodu mé vzpomínky.

"Stýská se mi po Tobě, Jene, byls pro mne pln něhy"...

P. S.

Psáno v době kulminující pandemie v naději budoucího Vzkříšení Krista Ježíše..

Emeritus: farář **Vlastislav Svoboda**

Gonda

Asi před 8 lety jsem zjistila, že v rychnovské synagoze-muzeu se koná krátkodobá zvláštní výstava – o Anně Frankové. Ze zvědavosti jsem tam zamířila. Uvnitř byla nějaká třída větších kluků-učňů. Přednášející je ve chvilce ztišila a začala jim vyprávět o nenávisti a rasové nesnášenlivosti, která lidi ohrožuje i dnes, nejen tehdy v době fašismu, za časů malé židovky Anny, která se v Amsterdamu s rodinou skrývala, psala si deník o tom, co prožívala, a která nepřežila. Holanďanka středního věku paní Dr. Hildegonda M. Rijksenová hovořila o tom všem s velkým zaujetím a kouzelnou češtinou. Nevěřícně jsem sledovala, jak ty kluky zaujala. Učitelé je vůbec nemuseli okřikovat. Když účastníci odešli, chvíli jsem s Gondou (čti: Chondou) mluvila. Setkala jsem se s ní asi po 15 letech. Jako správná Holanďanka přijela do Rychnova nad Kněžnou z Olomouce, kde bydlela, na kole!

Před několika málo týdny Gonda zemřela (25. 3. 2021). Určitý čas pracovala za doby minulého režimu i jako duchovní Církve československé husitské. Když musela z naší republiky odjet domů, s manželem jsme ji doma, v Alkmaaru, navštívili. Gonda se nám celý půlden pilně věnovala. Vzhledem k tomu, že žila sama, neměla doma moc potravin. Po cestě koupila vaničku jahod a doma zjistila, že má jen chleba a máslo. Situaci vyřešila noblesně – chléb s máslem obložila půlkami jahod. Chutnalo to výborně. Jahody nám na zahradě začínají kvést. V červnu, až dozrají, „holandský chleba" budeme jíst se vzpomínkou na ni.

Alena Naimanová

P.S.: Hildegonda Margaretha Rijksenová se narodila v Nizozemsku 28. 12. 1950. Po krátkém studiu žurnalistiky se zaměřila na filosofii a teologii. Učení Jana Husa ji zaujalo natolik, že se rozhodla pro studium češtiny. V 80. letech přijela do Prahy a nastoupila na Husitskou teologickou fakultu. V roce 1986 musela komunistické Československo opustit; policie ji podezírala ze spolupráce s Chartou 77. Na začátku 90. let se do ČR vrátila, 22. 9. 1991 přijala svátost kněžského svěcení a působila jako farářka Církve československé husitské v Olomouci. Církev později opustila a podílela se na založení centra ekumenického setkávání a dialogu křesťanů a židů v Olomouci, jehož se stala ředitelkou.

(hb)

Pozvánka

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s občanskými sdruženími a s městskou částí Praha Suchdol zvou na ekumenickou bohoslužbu za krajinu v sobotu 22. května 2021 od 16 h na levém břehu Vltavy, na zahradě nad Sedleckými skalami.

Kázáním poslouží Mgr. Miloš Hejzlar, kazatel sboru Církve bratrské v Benátkách nad Jizerou. Po bohoslužbě cca od 16.45 h následuje beseda na téma **"Kdo vládne naší přírodě?"** s hydrobiologem a ekologem RNDr. Davidem Pithartem, CSc. z organizace Beleco, která se věnuje ochraně přírody.

Místo je jako obvykle na zahradě nad Sedleckými skalami (GPS 50°08'22.1"N 14°23'32.4"E) nedaleko žlutě značené cesty ze Suchdola do Roztok, je dosažitelné ze zastávek MHD v Praze-Suchdole (Kamýcká, Budovec, Suchdol, K Drsnici) nebo po poměrně prudkém výstupu od železniční zastávky Praha-Sedlec, případně od přívozu v Praze-Sedlci .

(JNe)

Inzerce

Prodám klavír Rösler - 135 cm, černý, přízemí. T. 736 601 960

Koupím knihu Topolecký: PÁTER CHINIQUY.

Tel.: 736 601 960 **č. 4**

Pověry a nepravdy o ptácích



O opeřených létavcích je možno se dovědět nebo osobně zjistit řadu zajímavých informací. Ale také uslyšíte řadu lidských omylů nebo přímo pomluv roztomilých ptáků, nebo dokonce všelijaké divné pověry s nimi spojené. Taková nejznámější je, když se o někom řekne, že *strká před nebezpečím hlavu do písku jako pštros.* To je bídná pomluva největšího z ptáků, **afrického pštrosa dvouprstého**. Ač má docela rozměrná křídla, pro svoji váhu (100-150 kg) nemůže létat. Zato má dlouhé a svalnaté nohy, které mu umožňují běžet rychlostí až 70 kilometrů za hodinu. Takže, proč by strkal hlavu do písku a stal se tak snadnou kořistí, když může kdekomu hravě utéct? Asi ho lidé vídali, jak něco loví na zemi. Ovšem má svého přemožitele v člověku. Ten v naší době chová pštrosy na zvláštních farmách – podržte se, PRO MASO! Je prý velmi chutné a zdravé. Dříve stáli lidští parádníci včetně mušketýrů pouze o pštrosí péra do klobouků. Kromě jatek se snaží lidé využít pštrosích veleptáků i zaživa, prý k zahánění ptačích dravců, hlídání stád ovcí a dokonce jako jezdecká zvířata – to asi spíš z recese než ke skutečnému využití.

Ještě častější je nadávka *hloupá jak husa.* Hejno domácích hus může budit dojem naivity, ale husy rozhodně nejsou hloupé. Svým hlasitým kejháním upozorňují na blížící se nebezpečí. Ve starém Římě je proto pěstovali na vládní budově Kapitolu, a dokonce je měli za posvátné, zasvěcené bohyni Afroditě. Římané totiž vzpomínali vděčně, že kapitolské husy ve 4. století před Kristem svým kejháním a tlučením křídly probudily vojáky a zachránily tak město před vpádem Gallů.

Angličané považují *labutě za němé.* Není to pravda, ačkoliv se neozývají tak hlučně jako husy. Horší je anglická pověra, že labuť černá, importovaná z Austrálie, přináší lidem neštěstí. I u nás se setkáte s pověrou, že noční houkání drobných sov sýčků zvěstuje někomu smrt.

Osudná nevědomost o skutečné výživě vrabců se vymstila lidem v Číně. Velký vůdce Mao Tse-tung vyhlásil v roce 1958 kampaň hubení čtyř „škůdců" – komárů, much, krys a VRABCŮ. Vycházel z předpokladu, že jejich hlavní potravou jsou obilná zrnka, prý jich každý vrabec za rok zkonzumuje 4,5 kg. Takže údajně tito ptáci připravovali čínský lid o tisíce tun obilí. Do hubící kampaně se měl zapojit každý občan včetně dětí od pěti let. Číňané se nadšeně pustili do této války, která ovšem zasáhla i jiné ptáky. Rozbíjeli jim hnízda a rozšlapávali vajíčka. Nejúčinnější však byly „koncerty" všemožného hluku, které neustále plašily ptáky a nedovolovaly jim odpočinek. Ti pak padali únavou na zem a byli snadno dobíjeni. Během dvou let této kampaně byli vrabci a příbuzní ptáčci v Číně prakticky vyhubeni. Výsledky se musely hlásit a výsledný počet zabitých ptáků prý dosáhl miliardy. Teprve pak zjistili čínští ornitologové, že hlavní potravou vrabců je hmyz, ne obilná zrna. Mao rychle nahradil vrabce v seznamu škůdců štěnicemi, ale už bylo pozdě. Nepomohlo ani dovážení vrabců z okolních států, hlavně ze SSSR. Narušení přírodní rovnováhy vedlo k přemnožení hmyzu, zvláště sarančat a různých housenek. Úroda obilí výrazně poklesla a lidé umírali hladem. **Páv korunkatý**, jehož samci mají obrovský vějíř ocasních per s dvoustovkou barevných ok, bývá jmenován jako příklad pýchy. Něco na tom je, kohout tím láká pozornost slepiček a možná i zastrašuje nepřítele. Je národním ptákem Indie, odkud pochází. Má nepříjemný, pronikavý hlas. Ale ten ho dělá také užitečným strážcem, páv hlásí vstup neznámého tvora nebo člověka na svoje teritorium.

Dudek chocholatý je dnes u nás velmi vzácný, viděl jsem ho v přírodě jedinkrát v povodí Nežárky. Je krásně černobíle a béžově vyparáděn a zvlášť mu sluší chocholka barevných pírek na hlavě, kterou



může roztahovat a zase sklápět (K ní se váže bajka, že původně měli dudci své chocholky ze zlata a byli prý proto téměř vyhubeni. Zachránil je moudrý král Šalomoun, který jim opatřil chocholku z peří. Tento pták se dostal do úsloví *„spí jako dudek"*. To prý vzniklo pro zápach dudčího hnízda, podobnému odóru spícího pokakaného nemluvněte. Dudci však záměrně vystřikují z kostrční žlázy smradlavou tekutinu, aby ochránili své mladé před vetřelci.

Pro svoji podivnou neschopnost přistát na zemi a zase vzlétnout, je znám **rorýs obecný**. Působí to jeho zakrnělé nožky, vhodné k zavěšení, ale ne k chůzi. Odtud také latinské jméno rorýse APUS, odvozené z řeckého APOUS = beznohý. Je to pták odsouzený k téměř stálému létání, což dovede velice obratně, rychle a dlouho; odhaduje se, že v okolí svého hnízdiště nalétá ročně skoro 200 km. Za letu nejen loví hmyz, ale také se páří a částečně i spí – je to střídavý mikrospánek polovin jeho mozku. Mladí rorýsi občas odpočívají zespodu zavěšeni pod větvičkami stromů. Takhle je přistihli i pod košem létacího balónu. Rorýs vypadá jako černá vlaštovka, se kterou však není příbuzný. Až uvidíte podobnou tmavou „vlaštovku", jak se kroutí na zemi a nemůže vystartovat, opatrně ji seberte a vyhoďte do vzduchu. Není-li rorýs zraněn, vděčně vylétne do svého oblíbeného živlu.

Už asi téměř vymizelo rčení *vstává ráno brzy jako skřivánek*. Samečci **skřivana polního** byli v krajině mezi nejranějšími pěvci. Hnízdili na zemi mezi obilím a manžel chtěl snad povzbudit manželku, sedící na vajíčkách, tím, že jak vyšlo slunce vylétl co nejvýš a pěkně při tom zpíval. Po nějaké době se vracel k hnízdu střemhlavým letem. Dnes skřivánky skoro neuvidíte a neuslyšíte, protože mechanizované zemědělství ničí chtíc nechtíc jejich hnízda. Navíc jsou skřivani v zemích, kde se ještě orá ručními pluhy, oblíbenou pochoutkou! Nechápu, jak se člověk může snížit k pojídání zpěvných ptáčků – ale pracovníci ochranářské křesťanské organizace A ROCHA nám doložili, že tzv. ČIŽBA, lapání a pojídání drobných ptáků, dosud kvete i nedaleko od nás.

Tedy i tak krásní a užiteční tvorové jsou vydáváni na pospas lidským pomluvám, předsudkům a násilí. Bible odsuzuje pomluvy mezi lidmi: *Stal jsem se pro ně pořekadlem, o mně klevetí, kdo sedávají v bráně, pijani si o mně popěvují* (Žalm 69, 12-13). Šalomoun příkře hodnotí toho, kdo komukoli škodí nepodloženými soudy: *Kdo šíří pomluvy, je hlupák* (Př 10, 18). Podobně vidí pomluvy apoštol Pavel: *Jsou… pomlouvači, Bohu odporní, zpupní, nadutí, chlubiví. Vymýšlejí zlé věci…* (Ř 1, 30). *Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo* (Ef 4, 29). Tak jako ptáčka, můžeme i člověka posoudit povrchně. Ježíš řekl: *Nesuďte podle zdání, ale suďte spravedlivým soudem* (J 7, 24).

Pavel Javornický



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o. Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka 800 300 302 adresa pro písemný styk: Česká pošta oddělení periodického tisku: Olšanská 9, 130 00 Praha 3 e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o. Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5 tel.: 251566451; 603716570 Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

16/2021

26. května 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
9. června 2021

Z obsahu

* *Podobenství o podivuhodném plži*
* *Co v Čornejově Janu Žižkovi nebylo*

Poselství k neděli svaté Trojice



Píseň na neděli

Hospodine,
svými skutky působíš mi radost,
plesám nad činy tvých rukou
Žalm 92,5

Co vás v poslední době potěšilo? Co vám udělalo minulý týden radost?

V našem sboru se už dlouhé roky každý týden schází pod hlavičkou SSM (setkání s modlitbami) malá - sestry prominou - babská skupinka. I v době pandemie týden co týden ženy s průměrným věkem 75 let usednou před počítač, společně čteme Bibli, sdílíme víru všedních dní a hledáme, co nás za těch sedm dní potěšilo. Někdy to dá trochu práce, ale vždycky se něco najde; i když nás svírají nemoci těla i duše, rodinné potíže, slabosti víry a osamělost daná koronavirovou dobou. Samozřejmě, že se dostane na to, co nás trápí. Ale první, co uděláme, je revize věcí, za které můžeme být vděčné. Chválíme Pána Boha za víru, Boží trpělivost, za sílu pro každý den, za to, co ještě zvládneme, co se změnilo k lepšímu. Děkujeme za dar společenství sboru, za lidi kolem nás, za přírodu. Přitom přirozeně také prosíme: za to, co nás dlouhodobě i momentálně trápí a co nám dělá starosti. Prosíme za odpuštění, za pomoc Ducha svatého pro rozhodování o malých i velkých věcech. Tato zastavení nám pomáhají zvednout hlavu vzhůru a unést všední každodennost.

Každý takovou příležitost nemá, ale všem se nabízí příležitost neděl-ní. Žalm, který k dnešnímu biblickému verši patří, je totiž nadepsán „píseň ke dni odpočinku".

Neděli „máme k dispozici" všichni. Nebo můžeme mít. Den odpočinku, pro křesťany neděle, den vzkříšení Ježíše Krista, den nových začátků, je Božím darem pro celé stvoření. Zastavit se, číst Bibli, zpívat Bohu ke cti a chvále, hledat jeho vůli, žasnout nad tím, co nám Pán Bůh dává, to lze - dokonce i když se nemůžeme účastnit společných shromáždění. Nejde jen o to, že si to Pán Bůh „zaslouží". Jde nejméně stejně o to, že je to darem a pomocí pro nás. Pomáhá nám to vidět události v souvislostech Božích plánů. Můžeme si všimnout, že kámen, který nám stojí v cestě, nám umožnil nahlédnout některé věci z jiného úhlu. Radost a úžas nad Božím dílem je lepším lékem pro utrápenou duši než vztek nebo rezignace kvůli nadutosti různých svévolníků. Je to příležitost, kdy si můžeme připomínat, že Hospodin měl na světě první slovo, bude mít i slovo poslední a všechna jeho slova jsou dobrá.

Radost z Božích darů, život v Hospodinově domě, to je síla, která nám i v tom našem malém společenství pomáhá růst. Z šedovlasých babiček se stávají palmy, které nesou plody ve vlastní rodině, ve sboru i v širším okolí. Já se od nich učím – unést vlastní šediny, radovat se ze zdánlivých maličkostí, děkovat Bohu za každý den, i když se na něj zrovna netěším.

Dopřejme si neděli jako den odpočinutí v Boží náruči, den díkčinění za Boží dary. Přinese nám to kousek radosti a pokoje pro každé všední ráno a nejednu dlouhou noc.

Naděje Čejková
farářka sboru ČCE
Hlinsko



Iniciativa Smíření 2021 na Bílé hoře (úplně vpravo předseda Kostnické jednoty)

Zástupné pokání, odpuštění a smíření

Půl roku odsunutá akce k výročí bitvy na Bílé hoře se konala jistě jen shodou okolností v předvečer svátku "náhradního světce" a barokního patrona Čech i Evropy Jana Nepomuckého. Obě aktivity měly podobný úkol: zapůsobit na veřejnost a vylepšit obraz církví. Jedna skupina využila tradici - vodní slavnosti Navalis pod Karlovým mostem v Praze, druhá veřejné pokání, odpuštění a smíření cca 60 duchovních na katolické straně a 60 kazatelů na straně "odpadlíků" od jediné správné církve, které se konalo přímo u mohyly na Bílé hoře.

Nešťastnou okolností obojího byl termín, kdy ve světě vrcholila epidemie covidu 19, které jen u nás podlehlo přibližně 30 tisíc lidí a na celém světě milióny lidí. U nás v České republice si můžeme libovat, že už jsme "za vodou", protože nám všemocná věda dodala spásu v podobě očkování. Sice to něco stojí, ale patříme k bohatším zemím, takže na to máme. Druhou nešťastnou okolností byl konflikt v Izraeli, který hrozí přerůst do války a který stojí zbytečně životy mužů, žen i dětí.

Zatímco se naše veřejnost raduje z toho, že se vracíme k "normálnímu" životu, což pro mnohé znamená cestovat, kam se mi zlíbí, bavit se, kupovat si oblečení, zlepšovat si imidž u kadeřníka, na kosmetice, ve fitcentrech... jiná skupina se utápí v depresi, protože jí narostly dluhy, takže hrozí, že nebude moci platit bydlení, oblečení pro sebe i pro děti a často ani jídlo.

Otázkou je, jestli veřejnost zvlášť osloví barokní slavnosti nebo proklamace ekumenické jednoty církví, mezi nimiž většina lidí ani nevidí rozdíl a rozlišuje je tak maximálně podle kostelů a podle oblečení farářů, duchovních a kazatelů. Otázkou také je, jak moc to osloví Stvořitele lidí a světa, který jsme už dokázali téměř zničit a dál v tom pokračujeme jakoby se "nechumelilo".

O naší veřejnosti se traduje, že je především ateistická a že je to důsledek husitských válek, Bílé hory, třicetileté války, pobělohorské emigrace, první a druhé světové války, Mnichovské "zrady", komunistického převratu, poúnorové emigrace, zmařených nadějí roku 1968 a okupace cizími vojsky, nevyrovnání se s minulostí po roce 1989... Pomůže snad nová evangelizace nebo náprava křivd ze všech staletí? A pomohou k tomu barokní slavnosti, zlatá roucha... nebo zástupné pokání, odpuštění a smíření? Zástupné proto, že žádný člověk nemá právo kát se za druhého, odpouštět za jiného nebo se zástupně smiřovat - ani když je to farář, duchovní, řeholník, kazatel... Copak je možné zástupně věřit v Boha tak, aby mi to někdo věřil?

Snít o jednom pastýři a jednom ovčinci, o ráji, kde vlk a beránek se budou pást spolu a lev jako vůl bude žrát trávu, není jistě nic špatného, ale hledat cestu a něco smysluplného pro to udělat už teď vyžaduje jistě víc než adorace národních svatých, barokní slavnosti a pouti, překrásné chrámy... nebo soužití, kde si všichni všechno odpustíme, každý v něčem trochu ustoupíme a veřejně se obejmeme, abychom mohli demonstrovat jednotu a svět viděl a žasnul, jak se milujeme. Pandemie covidu a především strach z ní mnoha lidem změnil žebříček hodnot. Nezbývá než doufat, že změna bude, když ne trvalá, tak aspoň dlouhodobá.

Helena Bastlová

Plody víry v podobě zázraků lásky

(Markovo evangelium 11,12-14)

Ježíš se svými učedníky přichází k fíkovníku a velice se podivuje nad tím, že na něm nachází jen samé listí. Žádné plody. Evangelista Marek k tomu dodává, že ještě nebyl čas fíků! Je to velice zvláštní Ježíšova připomínka, která na nás klade neuvěřitelné nároky. Žádá od nás plody víry a očekává od nás zázraky lásky! Naše láska v překonávání zloby, nenávistnosti a lidské pýchy musí činit zázraky. A tam, kde Ježíš při nás nenachází tyto zázraky lásky, a nehraje roli, v jakém období života se nacházíme, tam slyšíme z jeho úst slova odsouzení a zavržení. Chodíme do svých shromáždění, nebo jsme doma on-line připojeni do těchto shromáždění, posloucháme kázání, čteme z Písma, modlíme se, nikomu neubližujeme, žijeme vcelku dobrý život. Ale přesto Pán při nás vidí „jen listí". Co mu na nás vadí? Chybí mu plody života. My však namítáme, že ještě nenazrál čas! Proč na nás Ježíš tlačí, spěchá a nedá se odbýt? Vidí to jinak, než my.

Dokončení na str. 2

Vážení čtenáři a příznivci našeho časopisu,
těší nás Vaše přízeň i v této těžké době. Naší stálou snahou je přinášet Vám potěšení a povzbuzení na společné cestě víry a života. Děkujeme všem Vám, kteří svými články obohacujete obsah týdeníku. Někteří pravidelní přispěvatelé nás však v nedávné době opustili. Minulý rok náhle zemřel bratr farář Českobratrské církve evangelické Jaroslav Nečas. Jeho kázání a vzpomínky z jeho farářské služby jsme rády zařazovaly do jednotlivých čísel. V dubnu nás opustil bratr Stanislav Kaczmarczyk, farář Evangelického sboru a. v. v Českém Těšíně. Také on se pravidelně připojoval svými obsažnějšími, burcujícími kázáními. Tím nám vznikla přispěvatelská mezera, proto Vás chceme k této službě povzbudit. S vděčností přijmeme každý Váš příspěvek. Svá kázání nám věrně zasílá bratr farář Českobratrské církve evangelické Samuel Hejzlar. Patří mu dík, že na nás nezapomíná ani v těžké rodinné situaci. Také bratr kazatel Církve bratrské Pavel Javornický pravidelně svými články a pěknými fotografiemi z přírody dává týdeníku lepší "šmrnc". Mnozí z nás se už vždycky těší na další.
Stále nás však trápí naše neutěšená, teď už téměř katastrofální finanční situace. Starší čtenáři umírají a mladší lidé teď málo čtou. Také sbory snižují svůj odběr. Jestliže chceme vydávání nadále udržet, musíme „získat" čtenáře nové a také finančními dary náš společný týdeník podpořit. To je tedy úkol nás všech. Svoji spokojenost a vděčnost našemu společnému dílu vyjadřujte, prosíme, jeho doporučováním svým přátelům a známým i nezbytnými finančními dary. Za obé předem děkujeme.
Připomínáme tedy naši mailovou adresu: ET.KJ@worldonline.cz, poštovní: Soukenická 15, Praha 1, 110 00 a číslo účtu u Fio banky 2101709261/2010.
Pán Bůh Vám všem bohatě žehnej.

Helena Bastlová a Támar Kočnarová

Z církví doma i ve světě

Nový vyslanec Evropské unie pro náboženskou svobodu

Nového zvláštního vyslance EU pro náboženskou svobodu ve světě jmenovala Evropská komise. Je jím někdejší kyperský eurokomisař Christos Stylianidis. „Svoboda vyznání je ohrožovaná v mnoha částech světa. Jmenování vyslance ukazuje náš závazek chránit práva všech náboženství a přesvědčení," tweetoval 5. května místopředseda Evropské komise Margaritis Schinas. Ten je v evropské správě zodpovědný za dialog s církvemi a náboženskými a filosofickými společnostmi.

Christos Stylianidis, člen Evropské lidové strany (EPP), dosud působil jako jeho osobní poradce. Předseda Komise biskupských konferencí Evropské unie (COMECE), kardinál Jean-Claude Hollerich, jmenování uvítal s tím, že se „těší na úzkou spolupráci při prosazování základního práva svobody vyznání na celém světě".

Úřad zvláštního vyslance EU pro náboženskou svobodu ve světě vznikl v květnu 2016 a umožnil evropským státům přispět k řešení řady náročných situací v mnoha zemích, včetně např. propuštění pákistánské křesťanky Asie Bibi z cely smrti.

Prvním a dosud jediným vyslancem byl Slovák Ján Figeľ, jehož mandát vypršel v roce 2019. Evropská komise poté opakovaně čelila výzvám, aby úřad znovu obsadila.

Podle posledních statistik ve světě náboženské svobody závažně ubývá, a jak zdůrazňuje COMECE v tiskové zprávě, porušení práva na svobodu vyznání je leckdy prvním signálem, že brzy dojde na omezování dalších základních práv.

(red)

Křesťanská a misijní aliance zvažuje umožnit ženám používat titul pastor

Jennifer Ashby káže a pravidelně vyučuje v kostele Rockville v americkém státě Maryland. Křtí lidi, oddává páry, vede pohřby a nabízí pastorační péči věřícím v době jejich krize. Ale ani jako výkonná ředitelka Křesťanské a misijní aliance (CMA) nemá povoleno užívat titulu pastor. CMA ordinuje ženy pro misijní službu, ale nedovoluje jim používat titul, který je určen pouze pro muže. Titul je jen titul, připouští Ashby, která je také jednou ze tří žen ve správní radě CMA, ale to, že titul nemá, může její pastorační službu zkomplikovat. „Protože některá slova nejsou povolená, někdy to skončí slovní gymnastikou," říká v rozhovoru pro Christianity Today.

„Bez běžně srozumitelného jazyka kolem toho, co dělám, lidé nechápou, jak jim mohu pomoci." Lidé přicházejí do kostela a říkají: Rád bych si promluvil s pastorem a není jim jasné, že jim výkonná ředitelka organizace může pomoci.

CMA proto uvažuje na svém výročním zasedání o změně omezení používání titulu pastor. To se má uskutečnit na konci května v Nashville.

„Je mi jasné, že některé naše zásady zbytečně omezují jinak povolané a kvalifikované pracovníky," konstatoval prezident CMA John Stumbo v oficiálním oznámení. „To mě zarmoutilo. Jsem přesvědčen, že jsme byli nekonzistentní v našich dokumentech a některých našich zásadách," dodal.

Navrhovaná změna by stále omezovala pozice ve staršovstvu pouze na muže. Pozici senior pastora, kteří jsou vždy členy staršovstva, by byli také jen muži. Členové staršovstva v jednotlivých sborech jsou zodpovědní za rozhodování o tom, kdo slouží v církvi. Oficiální stanovy CMA by však umožňovaly ženám zastávat „klíčová vedoucí místa v Alianci na místní církevní, okresní a národní úrovni" a zároveň si říkat pastorky.

Vedení CMA provedlo průzkum u více než 3000 členů Aliance a mluvilo o tomto tématu s lidmi na všech okresních konferencích. Jejich průzkumy zjistily, že 61 procent je přesvědčeno, že by ženy měly být nazývány pastorkami.

www.krestandnes.cz

Církev československá husitská bude volit patriarchu

Koronavirus znemožnil Církvi československé husitské svolat sněm a zvolit patriarchu. Protože Tomáši Buttovi uplynulo sedmileté funkční období patriarchátu, momentálně vykonává funkci správce církve. Kandidáti jsou zvoleni ve výběrovém řízení, pokud splňují podmínky volitelnosti podle řádů církve a kandidaturu přijmou - např. v roce volby nesmí být starší než 65 let, musí v předvolbě získat minimálně 10 procent hlasů, musí splňovat podmínku minimální délky služby v církvi, vzdělání apod.

V tomto případě splnili podmínky jen dva kandidáti - Tomáš Butta a farář z náboženské obce Sokolov v plzeňské diecézi Lukáš Bujna. Volební sněm se bude konat 19. června v Husově sboru v Praze 6 - Dejvicích.

(hb)

Inzerce

Prodám klavír Rösner - 135 cm, černý, přízemí.
Koupím knihu Topolecký: Páter Chiniquy.
Tel.: 736 601 960

č. 4

FS ČCE v Suchdole nad Odrou nabízí k pronájmu byt 3+1+1 v poschodí farní budovy za nájemné 6500 Kč + energie, v příjemném prostředí sborového areálu. Od zájemce očekáváme aktivní zapojení do práce ve sboru.
Dotazy směrujte na **556 736 855, 777 348 231 Daniel Říčan**.

č. 5

Srdečně zveme na pobyt pro nezadané křesťany z protestantských církví ve věku 30+. Uskuteční se 10.-13. 6. 2021.
Informace a přihlášky na https://www.acregistrace.cz/.

č. 6

Plody víry v podobě zázraků lásky

Dokončení ze str. 1

Evangelium nám připomíná, že naše víra musí být v životě vidět. Musí být přednější, než cokoli ostatního v našem každodenním životě. Musí být upřednostněna před všemi našimi „neodkladnými záležitostmi"! Povinností Ježíšova učedníka je v lásce konat zázraky při všem mluvení, myšlení, jednání a chování, doma, ve vztazích ve sboru, i mimo něj. Zázraky lásky jsou plody naší víry. Jenže ty nám často scházejí! Denně máme zaznamenáno ve svých diářích všechno možné. Víme co, kdy a jak máme zařídit. Celé dny se honíme a nezastavíme se v kolotoči práce a nejrůznějších povinností. Jenže kdyby začal do našeho diáře zapisovat náš Pán svoje požadavky, asi bychom se divili. Považovali bychom je za nesplnitelné, nadsazené, absurdní.

Ježíš nám tímto příběhem chce připomenout, že cokoliv v životě budeme dělat s ním a v jeho síle, tak dokážeme mnohem víc, než si myslíme a než bychom byli schopni sami zvládnout! Ježíš hledá na stromě našeho života, při všem našem jednání a chování fíky, plody, ovoce, a to i v době, kdy si myslíme, že ještě na ně nepřišel čas. Ježíš má strom našeho života rád. Cení si ho natolik, že od něj čeká zázraky v každé situaci, kterou on sám připravuje.

Ze zkušeností života víme, že ten kdo nemiluje, kdo nezná hloubku lásky, tak že mu stačí často jen drobnosti nebo maličkosti. Možná trochu času, někdy jen lidské tělo a krása, jindy chvilky potěšení, možná i nějaké uznání, peníze, potlesk a sláva. Lidé si dnes velice málo váží jeden druhého, nejen ve světě, ale i v církvi. Mnohým stačí přijímat od druhých jen drobnosti. A sami také druhým jen drobnosti nabízejí. Jenže hluboká a upřímná láska, která pramení ze srdce a z touhy po druhém, je o něčem jiném! Náš Bůh, Pán a Král našeho života nás miluje. Nesmírně si každého z nás váží. A proto od nás nečeká jen drobnosti, ale žádá všechno. Žádá vydání sebe, srdcem i životem. Jenže nám se zdá, že od nás chce nemožné! Ale on má jako Pán a Král našeho života právo na nás chtít nemožné. Protože Ježíš za nás nezemřel na kříži jen proto, abychom nikomu neubližovali, abychom byli příjemní na druhé a měli pro ně občas pochopení. On za nás zemřel proto, aby nám ve svém Duchu daroval sílu ke konání a činění zázraků lásky! V něm a s ním jsme toho schopni. Sami ze sebe na to sílu nemáme. V síle jeho Ducha jsme schopni vydávat sebe, milovat druhé jako sami sebe. V síle jeho Ducha jsme schopni se obětovat pro druhé, jak to učinil on pro nás! V jeho blízkosti jsme schopni pochopit, že existují jenom dvě lásky: sebeláska nebo láska k Pánu, která se projevuje v lásce k bližním! V jeho síle a z jeho milosti jsme schopni také pochopit, že Pán nám dává svůj život, abychom ho přijali, svoje srdce, abychom jím milovali a spolu s ním nasytili svět a podíleli se na jeho spasení.

Pavel Rybín,
kazatel Církve bratrské

Iniciativa smíření – společné vyznání

Iniciativa Smíření, která se měla konat ke 400. výročí bitvy na Bílé hoře takticky přesunula datum na předvečer svátku "náhradního" českého světce Jana Nepomuckého.

Přiznání a vyznání vin:

Otče náš v nebesích, přistupujeme k tobě v předvečer výročí památné bitvy na Bílé hoře. Na tomto místě proběhla bitva, která na čtyři staletí ovlivnila náš národ. Bojovala zde vojska, která se hlásila k víře katolické i protestantské. Přiznáváme svoji vinu, že jsme se jako tvoje děti nechaly strhnout k násilí, které je v rozporu s evangeliem pokoje. Přiznáváme, že naši předkové i my jsme zhřešili proti sobě navzájem těžkými hříchy: pýchou, nadřazeností, souzením a násilím. Zabíjeli jsme se navzájem a nehleděli jsme na tebe, který jsi nás stvořil pro svoji slávu. Prosíme tě nyní o odpuštění. Vyznáváme ti náš hřích nadřazenosti, kdy jsme na druhé hleděli jako na méně hodnotné lidi, kteří nejsou hodni tvé přízně. Odpusť, že jsme se navzájem odsuzovali jako kacíři, bludaři a odpadlíci od křesťanské víry. Prosíme tě, odpusť nám tvrdost našeho srdce. Odpusť, že jsme tímto tvrdým postojem neukazovali pravdivý obraz Boha jako milujícího Otce. Odpusť nám, že jsme nevěřícím lidem poskytli falešný obraz o Bohu a zavedli je na scestí pochybností a zmatků.

Zřeknutí se dědictví násilí ve vzájemných vztazích:

Zříkáme se v tuto významnou chvíli každého násilí, které v našich postojích přetrvává. Zříkáme se tvrdosti svého srdce. Zříkáme se pýchy a postoje nadřazenosti. Zříkáme se souzení a pomlouvání. Zříkáme se veškerého zlého dědictví našich předků, kteří si ve svých srdcích nosili tyto postoje. Zříkáme se snahy manipulovat druhé ve jménu Boha a politických či společenských nátlakových akcí. Nebudeme už více na druhé hledět jako na nepřátele či soupeře, ale jako na děti stejného Otce v nebesích, které jsou stejně jako my milované Bohem. Zříkáme se násilné snahy přesvědčit bratry a sestry jiného křesťanského vyznání s cílem přivést je do vlastní církve. Zříkáme se jakéhokoliv budoucího zneužití mocenského postavení v rodinách, politice, vzdělávání, vědě, kultuře či sdělovacích prostředcích proti svým bratřím a sestrám.

Vyznání odpuštění:

Společně: Nyní si vzájemně odpouštíme všechna provinění z minulosti i přítomnosti.

Protestanté: Tak, jako Bůh v Kristu odpustil nám, tak i my odpouštíme vám, katolíkům, mocenské zneužití vítězného postavení po Bílé hoře. Odpouštíme vám násilí, ponižování, věznění a vyhánění našich předků z vlasti kvůli evangelické víře. Odpouštíme vám násilné nucení k přistoupení na víru katolickou a na přijetí katolických tradic. Odpouštíme vám také odsouzení a upálení Mistra Jana Husa a Jeronýma Pražského v německé Kostnici. Odpouštíme vám vyhlašování českých zemí za kacířská hnízda. Odpouštíme vám křížové výpravy proti husitům. Odpouštíme vám postoj tvrdosti a nadřazenosti nad protestanty v českých zemích.

Katolíci: Tak, jako Bůh v Kristu odpustil nám, tak i my odpouštíme vám, protestantům, vyvolání stavovského povstání roku 1618 a rozpoutání třicetileté války. Odpouštíme vám násilí během husitské revoluce, která přinesla též znesvěcení a zničení mnoha kostelů a svátostných památek. Odpouštíme vám utlačování a zabíjení katolíků, a především Bohu zasvěcených osob krutým způsobem. Odpouštíme vám, že jste opustili katolickou církev a založili mnoho protestantských církví. Odpouštíme vám postoj tvrdosti a nadřazenosti nad katolíky v českých zemích.

Společně: Pane Ježíši Kriste, ty jsi nám ukázal, jak máme milovat i své nepřátele, když ses na kříži modlil, aby Bůh odpustil tvým trýznitelům. Tvé srdce je plné lásky a odpuštění i vůči nepřátelům. V modlitbě jsi nás učil, že máme odpouštět těm, kteří se provinili proti nám, stejně jako očekáváme a žádáme odpuštění od tebe. Děkujeme ti, že tvoje oběť je dokonalá a tvá krev nyní očišťuje naše hříchy. Přijímáme tvé odpuštění a žehnáme svým bratřím a sestrám ve tvém svatém jménu.

Společná deklarace smíření:

Nyní společně vyznáváme, že jsme si vzájemně odpustili. Nadále se chceme navzájem přijímat jako děti stejného Otce v nebi a rozpoznávat se jako údy jednoho těla Ježíše Krista. Od této chvíle nebudeme připomínat staré křivdy a nebudeme si vyčítat minulá provinění. Budeme společně pracovat na šíření Božího království pod vládou jediného Krále Ježíše Krista. Jemu se nyní poddáváme jako své hlavě. Vyhlašujeme, že staré věci pominuly, a hle, je tu nové. I naše vzájemné vztahy jsou od nynějška obnoveny skrze smírnou oběť Kristovu. Chceme se navzájem přijímat i přes názorové, teologické a praktické rozdíly, které zůstávají. Usilujeme o to, aby vzájemné nepřátelství už bylo mrtvé díky oběti Ježíše Krista. Rozdělující zeď byla v Kristu zbořena. Od této chvíle se chceme navzájem milovat, ctít a společně usilovat o spásu našich bližních v této zemi.

V Kristu Ježíši jsme se nyní my, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev. V něm je náš mír, on dvojí spojil v jedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil překážky, aby z těch dvou – katolíka a protestanta – stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír. Oba dva usmířil v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství. Přišel a zvěstoval mír, mír nám všem. A tak v něm smíme obojí – katolíci i protestanti– v jednotě Ducha stanout před Otcem.

Společné závěrečné požehnání našemu národu:

Česko, je nový den! Staré věci pominuly, nastává pro tebe nový čas, nové období. Chceme trvale usilovat o to, aby Bílá hora už nebyla připomínána jako zdroj sváru. Aby kletba Bílé hory byla navždy z tebe sňata. Aby vzájemné ponižování skončilo. Přijmi postavení synů a dcer Božích. Český národe, přijmi milost Ježíše Krista a vstup do zaslíbené země. Cesta je volná, brána do Božího království je otevřená. Živ buď, národe posvěcený Bohu, neumírej!

(red)

„Uchem jehly“ (Mk 10,17–27; Mk 10,28–31)

„Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám.“
Mk 8,34

Večer květné neděle zemřel bratr Samuel, dobříšský farář sboru Českobratrské církve evangelické. Při pobožnosti Velkého pátku jsem ho zastoupil:

Opět Velký Pátek, milí přátelé, opět jsme přítomni utrpení až k smrti našeho Pána Ježíše Krista. On ovšem chce, abychom mysleli, abychom se zabývali narozením. Šimon Petr začíná své psaní žehnáním Otce, který nás mnohou bolestí znovu plodí k živé naději skrze vzkříšení Ježíše Krista z mrtvých (1 P 1,3). Než trpěl, těšil Syn v Otci a Otec v Synu polekané a zarmoucené své přátele: *„Milujete-li mne, hleďte si mých přikázání, a já budu prosit Otce, a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal na věky. Toho Ducha Pravdy, jehož svět nemůže přijmout, protože ho nevidí a nezná, ale vy jej znáte, neboť u vás přebývá a ve vás bude. Neopustím vás sirotky, přijdu k vám. Ještě maličko a svět mne víc neuzří, ale vy uzříte mne, nebo já živ jsem, i vy živi budete. V ten den vy poznáte, že jsem já v Otci svém a vy ve mně a já ve vás…“* (J 14,15-20).

Ve vás probuzených, ano znovu zrozených do říše, která není z tohoto světa; do království, jehož školou vás přivádím ke skrytým pokladům v poli, k perle nejvzácnější, kdy člověk naplněn radostí se zřekne všeho, aby všecko získal (Mt 13,44-46).

Do prachu poslední Ježíšovy cesty k Velikonocům padá na kolena člověk. *„Mistře dobrý, co mám dělat, abych na to dosáhl?, abych života věčného dědičně došel?“* (Mk 10,17).

Po staletí cestou do Jeruzaléma zpívá Izrael v žalmech tutéž otázku: *„Hospodine, kdo bude přebývat v stánku tvém? Kdo bydliti bude na hoře svaté své?“* (Ž 15,1). *„Kdo vstoupí na horu Hospodinovu? Kdo stane na místě svatém jeho?“* (Ž 24,3)… Bože, kdo mi to dá? Kajícně si říkají v Zákoně a prorocích v naději smíření spravedlivého hněvu. V naději odpuštění vin pak vstupují do svatého města s chvalami.

„Tať jest brána Hospodinova, kterou spravedliví vcházejí. Tu já tě oslavovati budu, nebo jsi mne vyslyšel a byls můj Vysvoboditel. Kámen, který zavrhli stavitelé, učiněn jest v hlavu úhelní. Od Hospodina se to stalo a jest divné před očima našima“ (Ž 118,20-24). (Zázrak přístupu k novému začátku.)

„Mistře, naplnil se čas? Jak je to tedy s tajenkou té písně? Jak se to má s bránou mého vcházení a vycházení? Mistře dobrý, ukaž mi kámen, který bezpečně završí mé vejití do života věčného. Co mám dělat?“

„Poslyš, žádný není dobrý, než jediný Bůh. Jej především správně mysli. Svým zasloužením žádný nedosahuje toho, oč žádáš. Přikázání umíš?“ cituje mu Ježíš druhou desku Zákona.

„Mistře, toho všeho si hledím od své mladosti, a přesto…“ Ten člověk sám o sobě, o svém snažení, vcházení a vycházení zjevně pochybuje. *„Co čině, život věčný (velké tvoje téma, Mistře) dědičně obdržím? Co pro to mám udělat?“*

S laskavým porozuměním ho Ježíš vede k pravdě: „Jednoho se nedostává…, ale s pouhým návodem nevystačíš. Ze svých předpokladů jen poznáš, že na to nemáš, aby ses jako děcko zvedl od svých hraček, od obstarávek svého byznysu a rozběhl se do náruče milujícího Otce. Jsi vně; cizí životu s ním. Kam se díváš? Jak trvat dál jednou za prahem časnosti? Věčnost začíná dnes. Život – čas života zde svými přítomnostmi uleha do minulosti, aby se slil v plnosti času a zviditelnil ve velké PŘÍTOMNOSTI Boží. Věčnost není únikem ze stvořeného, nýbrž dohledáním smyslu té které chvíle v Pravdě. V Pravdě Boží věrnosti vlastní Smlouvě své Lásky. Věř tomu, jejž poslal. Pojď za mnou a prohlédneš. Milost osvícení očí tvé mysli už nyní podstatně změní tvůj život. Narozen z Ducha se přiblížíš PŘÍTOMNOSTI Boží a přehodnotíš odtud tu prchavou svoji. Osvobodivá PRAVDA Otce v tom, kterého poslal, je ten život. Rozhodni se a jednej.

Tak přímo a natvrdo? Hrozí se Písma znalý člověk vyřčení toho, co dávno tuší. Spálit mosty? Dobrovolně donaha? Větší dětinství si sotva lze představit. Což nejsem, protože mám? Jsem někým, mám-li mnoho. Jsem tím, co mám, opakuje si, s čím přišel. *„Na Zákon Boží se nezapomínám, a Hospodin mi žehná jako otcům mnohými statky. Tak, jako oni, toužím nadto po jistotě svého podílu na živém Bohu, po účasti na jediné jsoucím Svatém Izraelském. Že tomu mé zboží, zřejmé svědectví jeho přízně, překáží?“* Absurdní! Neuvěřitelné!

Nestal by se konec konců můj majetek chudým rovněž překážkou, jako je snad nyní mně? Nepodpořím nepřiměřenou štědrostí jen jejich lenost? Neřeknou lidi: Beztak to nakrad a hnulo se v něm svědomí? Nebo se zbláznil? Ne, ne, radši dál jen po troškách…

Poslušností Zákona, desátkami, almužnami bude náš člověk dál šprajcovat klenutí své brány spravedlivých. Však to nespadne!

„Sotva tím proklopýtáš,“ říká mu ten divný Patron z Nazaretu. *„Pojď, následuj mne, vezma kříž… Přál sis dědičnou svobodu vcházení a vycházení? Teprve kámen mnohými zavržený, teprve svorník klenby dokončí bránu a uvolní cestu zarubanou lešením kompromisů, cestu pravdě a životu. Věř! Shoď je a pojď za mnou. Jsem branou života věčného bezpečně dokořán. Pojď za mnou cestou Smlouvy Nové.“*

Všeho se zbavit, rázem na mizině, nás ohromí. Prostě to tak slyšíme. Slyšel to tak i člověk pátrající po životě věčném. Odešel zarmoucen pro to slovo. Lituje mnohého svého zboží. Té práce! Všecko vniveč? Avšak Ježíš jen mluví o střetu zájmů. Životu, po němž se ptáš, překáží spousta toho, co máš. Musíš se rozhodnout. Starost o mnohá svá zboží vytěsni věcmi panství Božího a jeho spravedlností. Uvolni se pro komodity Ducha. Kde je tvůj poklad, tam bude i tvoje srdce nyní i věčně (Mt 6,21 a L 12,34). Dál už ne jako vlastník, ale jako správce Bohem svěřeného, věř a pojď za mnou. Vezmi svůj kříž účinné pomoci druhým a všecko získáš.

Čteme, že Ježíš cestou do Jeruzaléma, kde ho čeká utrpení a smrt, si toho člověka zamiloval (Mk 10,33). Sotva hodlá ke dvanácti apoštolům povolat třináctého.

Ale brzy, v týd-nu, který mu ještě zbývá, poví, že království Boží bude podobné služebníkům, samostatně hospodařícím se svěřenými hřivnami… Láska, kterou cestou pocítil ke spolupoutníku, se nevytratí. Láska trvá (1 K 13,8).

V dané chvíli ho lituje: *„Jak nesnadno ti, kteří statky mají, vejdou do království Božího! Ale nemožné u lidí je možné u Boha“* (v. 27).

Smuten, znechucen odchází ten muž zviklán v jistotě svého správna od mládí. Nadál se od Mistra schůdnějšího řešení. Avšak jeho slovo, jakkoli absurdní chtě nechtě klíčí. Z trhlin vědomí se na světlo dere, že jednoho se nedostává. Připadá si jako velbloud před uchem jehly.

Markovo sepsání evangelia ho tady opouští, ale pojďme za ním do svátečního ruchu a shonu Jeruzaléma: Zámožného hosta staří známí radostně vítají. Pán domu, zvědavý na novinky, se stará o jeho pohodlí. Služebníci přispěchali s lázní a ošetřují ukoptěné nohy. V koutě rozlehlé síně skotačí děti s roztomilým beránkem.

I letos je náš člověk rodinou zván k zítřejší slavnosti Fáze. Huňaté mládě jako pejsek pošťuchuje chlapce až ke stolu. *„Má nějaké jméno ten tvůj doveda?“ „Jméno?“* Osloven váženým hostem kučeravý klučina zaváhá. *„No přece Beránek,“* rozhodne se.

„Správně, Adame. Z beránka Beránek a Člověk je synem člověka.“

Odpoledne den poté, v ruchu začínajícího svátku přesnic, náš host bezcílně bloumá ulicemi známého města. Jen zpola tentokrát vnímá své zamilované kouty. Myslí mu táhne včerejší Pascha v zástupu rodin na kněžském nádvoří.

Když kněz nastavil nádobu, všiml si úzkosti v Adamově tváři. Otec řízl a on se díval, jak s krví uniká život jeho Beránka. Kdesi vepředu u oltářní stružky se smísí s životy jiných, a hřměly žalmy.

Doma pak chlapec ujedl něco z hořkých bylin, než nad čistým stolem statečně řekl své „proč?“. Proč to všecko? Hlas se mu chvěl.

Otec se rozpovídal o dávném vyvolení lidu a jeho vysvobození z otročiny k smrti. Nad podaným kalichem se v Adamově oku zalesklo. Kus placky pak namáčel do datlové omáčky. Kousek beránka se z jeho talíře nenápadně přesunul k porci vedle sedící maminky…

A pak? Pak po kalichu dobrořečení všichni zpívali a před koncem poslední žalmové písně se nevyhnutelně připomněla brána, jíž spravedliví vcházejí, dávné povědění o zavrženém kameni úhelném a radost z jeho vyzdvižení v den, který učinil Hospodin… Dobrořečíme vám z domu Hospodinova… Na věky je milosrdenství jeho (Ž 118,22-29).

Postrkován, unášen zástupy v té chvíli vidí náš člověk pokojnou Mistrovu tvář: *„Jednoho se nedostává. Pojď!“* V zamyšlení si nevšímá, kam ho nohy nesou. Pak se ale průvod lidí zastavil a mezi útržky slov slyší: *„Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže?“* jako by někdo ukazoval na něho. Zvedne hlavu, ale to jen na vršku před nimi neobřezanci zvedají tři kůly s přibitými těly, až příliš častá morbidní scéna římské exekuce. Zaslechne sténání. Ne, tohle vidět nemusí. Než se otočí, žoldnéř bez skrupulí opře žebřík o tělo prostředního viselce a nad svěšenou hlavu mu přibíjí zavinění té smrti… Bože! Bože ne!! Třeští zrak k těm písmenům…

Otřásavý okamžik zděšení se mu bude vracet do skonání. S hrůzou v patách se dere pryč, pryč od lidí. Stranou přes potok dál mezi stromy. *„Jednoho se nedostává,“* slyší dobrotivou tvář zkrvavenou, strhanou v kleštích bolesti. Slovo, za něž položil život? Snaží se pochopit tu zkratku.

Pozítří se mu donese, že Mistr se mocně prokázal být Pánem nad neutěšeností smrti. Vpravdě z mrtvých vstal.

Dál pak víme už jenom, že brzy *„množství věřících v něho bylo jednoho srdce a jedné duše, aniž kdo co z těch věcí, které měl, svým vlastním býti pravil, ale měli všecky věci společné“* (Sk 4,32). Venku za hradbami berou na sebe jeho pohanění. Trvale tu nebydlí. Očekávají nehynoucí příbytek u Otce v nebesích. (2 K 5,1; Žd 12,13-14; 11,10). Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Živý nebo mrtvý?

V jedné haličské vesnici žil moudrý, svatý muž. Byl velmi starý a lidé zblízka i zdaleka k němu chodili se svými starostmi a s prosbami o radu. Děti z oné vesnice si rády hrály na jeho dvorku a poslouchaly pohádky, které jim vyprávěl. Všichni o něm věřili, že má tajemné, nadpřirozené schopnosti, že dovede léčit nemoci a předpovídat budoucnost. Vesničané o něm vyprávěli spoustu podivuhodných příběhů. V téže vesnici bydlel jeden ctižádostivý mladík, který vystudoval berlínskou univerzitu, a byl na to náležitě hrdý. Na svatého muže ale velice žárlil. Vadilo mu, že mu lidé tak slepě důvěřují. Byl přesvědčen, že na tom starci není nic zvláštního, že mu vesničané v pověrečné úctě připisují zvláštní schopnosti, které ve skutečnosti nemá, protože jsou hloupí a nevzdělaní. Rozhodl se, že tomu učiní přítrž a že starce přede všemi zahanbí a zesměšní. Jednoho dne nikým nepozorován vyrazil na louku za vsí a chytil do síťky krásného, barevného motýla. Pak ho opatrně sevřel v dlaních a přinesl do vesnice. S motýlem schovaným v rukou pak svolal všechny sousedy před starcův dům a zavolal: „Dokaž svou jasnozřivost, starče, řekni, co mám schovaného v rukou“. Ze starcova domku se dlouho nic neozývalo. Mladík se už už chystal starci přede všemi vysmát. „Motýla“, ozvalo se najednou z otevřených dveří, a svatý muž vyšel na zápraží. Mladík trochu znejistěl a znervózněl, něco takového nečekal. Ale neztratil duchapřítomnost a držel se dál svého záměru. Rozhodl se přece, že svatého muže veřejně poníží. Musí to dotáhnout do konce. Rychle si celou věc promyslel a dostal nápad. Zeptá se starce, jestli je motýl v jeho rukou živý nebo mrtvý. Když odpoví živý, nenápadně motýla stiskne a usmrtí – a všem pak ukáže motýlí mrtvolku. Když stařec řekne, že je motýl mrtvý, otevře dlaně a nechá živého motýla před zraky všech vesničanů odletět. Zeptal se tedy: „A je ten motýl, kterého držím, živý nebo mrtvý?“ Svatý muž se mladíkovi dlouze zadíval do očí a pak pomalu řekl: „Odpověď máš ve svých rukou, příteli“.

Pavel Hošek
Chasidské příběhy – rádio r. 2016

Organizační tým Iniciativy smíření

Lubomír Ondráček, pastor Křesťanského společenství Praha
Jakub Sadílek, provinciál františkánů
Petr Kácha, pastor Křesťanského společenství Praha
Pavol Strežo, vedoucí Společenstva novej evanjelizácije v Dolním Kubíně
Pavel Plchot, kazatel Církve bratrské v Praze
Radek Maláč, farář v Zábřehu
Karel Řežábek, pastor Křesťanského společenství Plzeň
Serafín Beníček, vikář provincie menších bratří Praha – Nové Město
Radek a Jana Palačtí, vedoucí konferencí Otcovo srdce, ředitel Mládeže pro Krista v ČR
Dominika Konečná, provinciální vikářka OSF
Václav Hron, TV Noe
David Loula, prezident spolku České studny

PODPORUJÍ:

Václav Malý, římskokatolický biskup
František Radkovský, římskokatolický biskup
Jakub Sadílek, OFM, provinciál františkánů
Pavel Černý, emeritní předseda Ekumenické rady církví
Lubomír Ondráček, tajemník Křesťanské misijní společnosti
Milan Mrázek, farář Evangelické církve metodistické
Daniel Heller, farář Českobratrské církve evangelické

Biskupova řeč

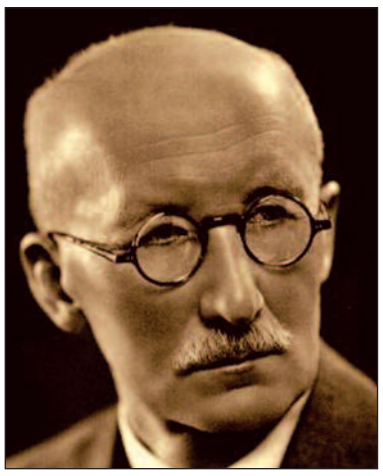
Biskup měl slavnostní řeč na ekumenickém shromáždění a čekalo se, že na závěr jmenovitě pochválí každou zúčastněnou denominaci a popřeje jí mnoho úspěchů při evangelizaci.
On na místo toho řekl: "Ve jménu Otce promlouval Ježíš, ve jménu Syna apoštolové a ve jménu Ducha svatého se pokouší promlouvat každá církev. Proto vás prosím, nezacpávejme mu ústa, a kromě křesťanské nejednoty ze světa zmizí i veliká část bídy a utrpení."

Juraj Jordán Dovala,
brněnský biskup Církve československé husitské

úryvek z knihy Pozvání do ticha

František Žilka

(1. června 1871 Dolní Rozsíčka – 9. února 1944 Praha)



Narodil se jako nejstarší syn rolníka Jana Žilky v Dolních Rozsíčkách, které náležely do reformovaného sboru v Novém Městě na Moravě. Jeho maminka Marie byla rozená také Žilková z Blažkova. Navštěvoval nejdříve církevní školu v Blažkově a rodiče ho na radu seniora Fleischera poslali studovat na české gymnázium do Brna. Během studia, v jeho dvanácti letech, mu otec zemřel a o hospodářství se starala matka s mladším synem. František Žilka si práce svého mladšího bratra velice vážil.

Po ukončení gymnázia (v roce 1890) odešel studovat teologii do Vídně a později studoval i v Halle, Edinburghu a Lausanne. Získal velký teologický rozhled a byl nejvýraznějším českým představitelem liberální teologie. Ordinován byl v roce 1896 superintendentem J. E. Szalatnayem, a pak působil ve sborech v Čáslavi, Táboře a nakonec v Mělníku. Měl velký rozhled nejen v teologii, ale také ve filosofii a historii. Je autorem mnoha knih (např.: František Palacký, Jan Hus, Jan Kalvín, Dějiny světových náboženství, Dějiny novozákonní doby, Naše křesťanství, Ježíš Kristus I-II, aj.). Mimo vlastní autorské práce překládal ze starořečtiny, němčiny a angličtiny. V letech 1922-1941 byl redaktorem časopisu Kalich. Jeho nejznámějším dílem se stal překlad Nového zákona do soudobé češtiny, který vyšel poprvé v roce 1933.

V roce 1919 byl povolán na Husovu československou evangelickou fakultu bohosloveckou, kde se stal prvním profesorem Nového zákona. Do čela fakulty jako děkan byl zvolen pětkrát. Často zastupoval fakultu i církev na různých mezinárodních konferencích. Za svou činnost dostal čestné doktoráty v Montpellier, Paříži, Edinburghu a Rize. Dostal také vysoké francouzské vyznamenání Řád čestné legie. Jeho žáci na něj vzpomínali jako na velmi laskavého učitele. Některé z nich také finančně podporoval.

Velkou oporou v životě mu byla manželka Marie rozená Neumanová z Mělníka. Jejich manželství bylo velmi harmonické. Marie Žilková zemřela 7. 12. 1967 v dost neutěšených finančních podmínkách u příbuzných v Brně.

(-lž-)

Stanislav Kaczmarczyk

Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře! Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky.
Žd 13,7,8



Evangelický sbor a. v. ČCE v Českém Těšíně Na Rozvoji vděčně vzpomíná na svého dlouholetého faráře. Vzpomínáme vděčně, protože hodnoty, které zvěstoval a žil, jsou dodnes zásadní. Bratr Stanislav byl výrazný svým důrazem na následování Ježíše Krista. Za tohle se nijak nestyděl a tohle uměl připomínat do nejrůznějších situací. Zvát k Ježíši Kristu bylo jeho životní vášní. Zvlášť v době, kdy se církev zmenšuje, kdy hrozí, že v sebezáchovné snaze ubere ze základů a soustředí se jen na přitažlivost vnějšího kabátu, činí jeho postoj jako maják uprostřed vln. Církev, která by neměla své základy na Kristu, nebude schopná obstát v tlaku světa. Bratr Stanislav dobře znal Ježíšovo slovo: Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic. J 15,5 Proto tak neúnavně vybízel k osobnímu přijetí Ježíše Krista za Pána a Spasitele.

Upnutí se na Pána Ježíše Krista nebylo u bratra Stanislava orientováno jen na tento život. Nekončil u morálky. A třebaže také uměl výrazně zvát své posluchače do služby a k projevení víry praktickým užíváním darů Ducha svatého, uměl stejně přesvědčivě otevírat víru ve vzkříšení. Odkaz naznačený fotografií na oznámení o jeho skonu je výborným vystižením tohoto fundamentu víry.

Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý ať dává pozor, jak na něm staví. Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. Zda někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamení, či ze dřeva, trávy, slámy – dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka. Když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. 1 K 3,1-14

Bratr Stanislav Kaczmarczyk byl poctivý stavitel. Jistě přijímá dobrou odměnu.

Jménem staršovstva i sboru na Rozvoji tímto chceme poděkovat Pánu církve za život a službu Jeho věrného služebníka.

Pro jeho manželku, rodinu a blízké vyprošujeme Boží pokoj, tak jak to mnohokrát od oltáře vyhlašoval on nám.

A jako posluchači a následovatelé bratra Stanislava se zdravou urputností víry pro sebe při jeho odchodu žádáme: ***„Ať je na mně (na nás) dvojnásobný díl tvého ducha!“*** 2 Kr 2,9

Mojmír Blažek

Pelyněk, mandragora a hořčice

Pelyněk – Artemisia je rod aromatických bylin s dřevnatějícími lodyhami z čeledi hvězdnicovité (složnokvěté). Na stepích a polopouštích severní polokoule roste asi 300 druhů pelyňků. Všecky obsahují silně hořké silice a jsou od starověku používány jako léčivé byliny při zažívacích a jiných potížích a k vypuzení střevních parazitů. Řada druhů roste i v Palestině.

V Písmu je hořkost pelyňku obrazem zklamání a zlých důsledků hříchu: Ze rtů cizí ženy sice kape med a její jazyk je hladší než olej, nakonec je však hořká jako pelyněk, ostrá, jak dvojsečný meč (Př 5, 3-4). Dále je pelyněk přirovnán k Božímu hněvu: *Nasytil mě hořkostmi, napojil pelyňkem… Rozpomeň se na mé ponížení a zmatené toulání, na pelyněk, na jed* (Pláč 3, 15 a 19). *Hořká bylina je také*



opakem práva a spravedlivého jednání: …ty, kdo převracejí právo v pelyněk a spravedlnost srážejí k zemi… A přece jste učinili z práva jed, z ovoce spravedlnosti pelyněk (Ámos 5,7 a 6,12). Dále pelyněk připomíná biblickým autorům odklon od Hospodina k modlám a důsledky takové zrady: *…šli by sloužit bohům těch pronárodů. Ať není mezi vámi kořen plodící jed a pelyněk* (Dt 29, 17); *…v zarputilosti svého srdce chodili za baaly…proto praví Hospodin, Bůh Izraele: „Hle, nakrmím tento lid pelyňkem a napojím je otrávenou vodou…“* (Jr 9,13-14).

Četli jsme z Bible několikrát o spojení hořkosti s jedovatostí pelyňku. Není to přehánění, předávkování výtažku z těchto bylin může člověka těžce poškodit. Zřejmě se to nestane při léčbě pelyňkovým čajem, je příliš nechutný. Nebezpečí číhá, kde je hořkosti pelyňku použito jako ochucení alkoholického nápoje. Výtažek z druhu pelyněk pravý – **Artemisia absinthium** byl používán k výrobě likéru zvaného ABSINT, oblíbeného kdysi hlavně ve Francii. Jeho častým pitím vznikala závislost, která se posléze projevovala pomateností až demencí a ochrnutím. Jeho výroba byla zakázána, co se dnes pod tím jménem nabízí, není pravý absint. Tady máme moderní obraz toho, jak se můžeme stát závislí na něčem, co je Bohu odporné, a jak nás to může ničit.

V Novém zákoně je pelyněk jmenován ve Zjevení Janově (8,10-11): *… z nebe se zřítila veliká hvězda hořící jako pochodeň, padla na třetinu řek a na prameny vod. Jméno té hvězdy je Pelyněk.* Třetina vody se změnila v pelyněk a množství lidí umřelo z těch vod, protože byly otráveny. U nás je běžný podél cest a na sušších místech **pelyněk černobýl – A. vulgaris**. Když došlo k veliké havárii jaderné elektrárny v Černobylu na Ukrajině, leckoho napadlo, že by to mohla být událost předpověděná ve Zjevení. I na Ukrajině se říká pelyňku černobýl. Nevím, zda tak můžeme chápat ukrajinskou katastrofu, ale vyloučit se to nedá. Pochodeň jaderného výbuchu tam byla, vody i půda byly nebezpečně zamořeny a řada lidí i u nás onemocněla a zahynula v důsledku ozáření, zvláště proto, že událost byla tehdejší propagandou utajována a zlehčována. Možná jsme touto havárií opravdu již vstoupili do dějů Janova Zjevení.

Jinou jedovatou rostlinou zmíněnou ve Starém zákoně je **Mandragora officinarum**, česky **Pokřín obecný.** Určitě už jste slyšeli její latinský název ve spojitosti s kouzly – vzpomeňte, jak ji hledá pod šibenicí císař Rudolf ve filmu Pekařův císař. K podobně pochybnému účelu, jako afrodiziakum, erotická po-můcka měla **Mandragora** sloužit Jákobově ženě Ráchel, která se nemohla dočkat dítěte (Gn 30, 14 n). Ponižujícím způsobem láká tzv. ***„jablíčka lásky“*** (bobule mandragory) od své sestry Ley, ale výsledek žádný. Bůh jí dal ve svůj čas dva znamenité syny, Josefa a Benjamina, bez čarování rostlinami.



Hořčici – Sinapis, žlutě kvetoucí brukvovitou (křížatou) bylinu, si můžeme splést s plevelem ohnicí polní nebo s často pěstovanou řepkou olejkou. Všichni však dobře známe její drobná kulatá seménka, užívaná s oblibou jako koření při nakládání okurek. A z rozemletých semen je vyráběna pikantní pasta – hořčice.

Ježíš použil rostlinu hořčici, kterou izraelští zemědělci pěstovali již v jeho době, jako příměr dvakrát: *„Království nebeské je jako hořčičné zrno, které člověk zasel na svém poli; je sice menší než všechna semena, ale když vyroste, je větší než ostatní byliny a je z něho strom, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích“* (Mt 13,31-32). Vykladačský problém není v „nejmenším semenu“ – asi tehdy zemědělci menší seménka neužívali, mák se ještě na blízkém východě nepěstoval. Zato nás mate veliký vzrůst rostliny: Biblický slovník uvádí sice třeba pro hořčici černou vzrůst až 5 m, ale botanické příručky u všech druhů znají maximum okolo 1 m. Pan Kovanda, botanik, který studoval přímo květenu moderního Izraele, to potvrzuje. Rozdíl mezi malým seménkem a statnou bylinou tu sice je, ale přirovnání ke stromu překvapuje. Možná, že v Ježíšově době rostla v Palestině zvláště mohutná hořčice, kterou dnes už neznáme. Že by se jednalo o jinou rostlinu, můžeme vyloučit: v řeckém textu Nového zákona je užit název **sinapi**, od něhož je odvozeno botanické rodové jméno.

Druhé Kristovo přirovnání si všímá jen drobnosti semének hořčice: *„…budete-li mít víru jako zrnko hořčice, řeknete této hoře: ‚Přejdi odtud tam,´ a přejde; nic vám nebude nemožné* (Mt 17,20). Ježíšovi jistě nejde o úpravu zemského povrchu pouhou vírou. Pod „horou“ si zřejmě máme představit překážky, těžkosti a nedostatek víry, případně ohrožení nemocí v životě lidí. O uzdravení nemocného se tam přece právě jednalo. Tam míří přirovnání malé, a přece dostačující víry, k zrníčku hořčice.

Pavel Javornický



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku: Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

17/2021

9. června 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
16. června 2021

Z obsahu

* *Kdy Petr prožil proměnu?*
* *Piknik nové smlouvy*

Poselství k 2. neděli po sv. Trojici



Moje vděčnost Hospodinu
Žalm 13,6

(Nabízím pět kratičkých úvah o děkování. Snad alespoň jedna z nich bude pro Vás užitečná.)

1. Mám možnost děkovat. Každodenně se přede mnou otevírají různé možnosti, pěšiny v lese, chodníky na ulicích, křižovatky na silnicích, televizní kanály… Cest je mnoho a každá z nich někam vede. Kam? To lze pozorovat na lidech, kteří si již dříve některou z oněch cest zvolili za svou. Jednou z nabízených alternativ je cesta vděčnosti. Dovedu, smím a umím děkovat. Ne každý to umí, ne každého to jeho blízcí naučili. A je smutné, když takovou možnost někdo nezná, nevidí, když děkovat nedokáže.

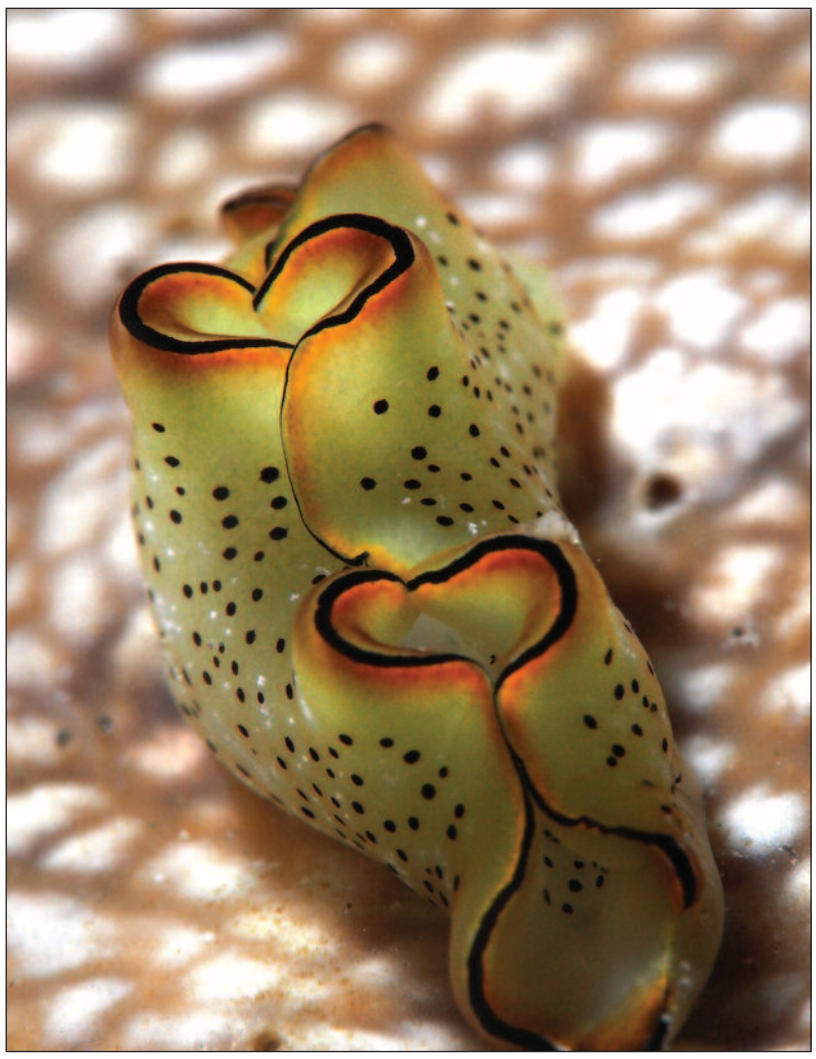
2. Mám záměr děkovat. Doma ve skříni, na polici, v šuplících jsem si uložil spoustu věcí z prostého důvodu: protože že je doma chci mít. Ne že bych všecky ty věci nutně k něčemu potřeboval. Obejdu se bez nich, ale chci je a tak je mám. Kdybych změnil názor a už je nechtěl, tak bych je odnesl z domu pryč, aby zbytečně nezabíraly místo. Vedle nadbytečných věcí, kterých je mnoho, a vedle potřebných věcí, kterých je méně, hodlám mít ve své skříni, v šuplíku a na polici také prostor pro děkování. A chci, aby toto místo nezůstalo prázdné.

3. Slušší se, abych děkoval. „Když něco dostaneme, tak za to poděkujeme," slýchávají děti od útlého věku, jelikož moudré sousloví praví: co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš. Proč děkovat? Protože tím dávám najevo úctu darujícímu. Protože ten, kdo mne obdaroval, má radost, když vyjádřím svůj vděk. Protože to předepisuje etiketa. Protože tím pečuji o dobré vztahy s dalšími. Protože chci, aby se podobně chovali druzí ke mně. Protože je zač děkovat.

4. Musím děkovat. Jsem přesvědčený, že vděčnost je životně důležitá. Ne v tom smyslu, že by „nevděčníci" umírali statisticky dříve než „vděčníci." Ale zdá se mi, že více pravdy, jasnější vhled a hlubší pochopení je na straně toho, kdo dary přijímá a děkuje za darované. Musím děkovat, protože je to fér. Musím děkovat, protože bych se nedokázal plně revanšovat. Nemám dost prostředků, jimiž bych přijaté vyvážil či zaplatil. Jsem obohacován, i když pro své obohacení skoro vůbec nic nedělám. Přijímám nezasloužené.

5. Budu děkovat. Budu tak činit, jelikož to dovedu i chci, jelikož to vnímám jako důležité a nezbytné. „Budu zpívat Hospodinu, neboť se mně zastal." (Ž 13,6) Vděčně pohlížím do své paměti a vidím, že mám při sobě zastánce, který je k nezaplacení. A při pohledu vpřed se vděčnost překlápí do doufání: „Já však ve tvé milosrdenství doufám, moje srdce jásá nad tvou spásou." (Ž 13,6) Děkuji a budu děkovat svému zastánci.

Kamil Vystavěl
farář sboru ČCE
Prostějov



Elysia marginata

Podobenství o podivuhodném plži

Když si vyjdeme s otevřenýma očima na procházku do parku, můžeme vidět tolik věcí, které jsou hodny obdivu. Stačí zadívat se na koruny stromů, na růst větví, na ptáky, jejichž druhové složení se sice mění, ale stále obohacují naši přírodu. Když pozorujeme počínání pejsků a jejich hravost, mimiku a interakci s lidmi, přemýšlíme o bohatém duševním životě mimolidské části stvoření. Boží stvoření je prostě úžasné. Jeho poklady můžeme poznávat jen z malé části, a pomáhají nám při tom různé knihy, filmy, informace z internetu i z dalších sdělovacích prostředků aj. Může se zde dobře uplatnit i rozhlasový pořad Meteor, seznamující se zajímavostmi z přírody i s lidským pronikáním do jejích tajů a s využíváním tohoto poznání. Druhou dubnovou sobotu Meteor začal zmínkou o různých pohádkách a pověstech, v nichž vystupují bezhlaví rytíři, kteří sice součástí přírody nejsou, avšak posloužili posluchačům jako úvod k představení plže elysia marginata, žijícího v teplých vodách rovníkových moří a oceánů v oblasti jihovýchodní Asie.
Ten sice neodkládá svou hlavu jako ony pohádkové bytosti, s hlavou je dokonce spojena jeho identita, ale je s to zbavit se celého těla, takže z něho zbude jen ta hlava. Je známo, že ještěrce může dorůst ocas, o nějž ji predátor připraví, nebo že chobotnicím mohou dorůst ztracená chapadla. Ale přijít o celé tělo a po čase mít nové – to je v přírodě zcela ojedinělý jev. Elysia marginata to umí.
Plž elysia marginata se obejde bez českého názvu a je s to obejít se i bez těla. Nemá krk, na pohled hlava a tělo souvisejí, nicméně elysia je s to úzký zářez, který mezi nimi je, zaškrtit a odvrhnout celé tělo se všemi orgány; zbaví se tedy i srdce, trávicího ústrojí a pohlavních orgánů. Zbývá jen hlava, u níž se vazby na tělo rychle zahojí. Toto torzo tvora, přestože nemůže trávit, tak přijímá potravu – živí se zelenými řasami. Z nich získává energii podobně, jako to dělají rostliny. Choroplasty z řas umístí do kůže, kde s využitím světla vyrábí cukr; je to jakési náhradní trávení. Kmenové buňky jsou rozesety tak, že genetická informace zůstane zachována. Zhruba do týdne si plž obnoví srdce a do 6 týdnů celý zbytek těla.
Elysia marginata žije asi 2 roky, tělo je však schopna vyměnit jen zhruba v prvním roce života. A proč to dělá? Staré, odvrhnuté tělo bývá plné cizopasníků, a tak si milý plž zkrátka vytvoří tělo nové, čisté.
Dochází ke změně, k očistě. Písmo vyzývá k pokání – ke změně myšle-

Dokončení na str. 2

Heslo Bůh je láska — 1 J 4,16

„Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm."
1 J 4,16

Bůh je láska – to jsou slova apoštola Jana, miláčka Páně, která vyjadřují smysl celého evangelia. Kristus toho za života neřekl mnoho a podle toho, co víme, nezanechal po sobě žádnou písemnou stopu. A přesto tady zanechal poselství, které žije v lidských srdcích již dva tisíce let. Bůh je láska – zní to tak jednoduše, jsou to jen tři slova. Ale jsou v nich ukryty základní stavební kameny celého vesmíru. Nic jiného člověk nepotřebuje vědět, když chce žít s Bohem. To, o co křesťanská teologie po celý čas své existence pracně usiluje, jsou jenom komentáře k této prosté větě.

Bůh je láska, zůstávejme v lásce, moji milí, a dosáhneme věčnost. Vytvářejme lásku, přátelme se s láskou, vzývejme Kristovu lásku, rozdávejme lásku, přijímejme lásku, dolujme ve svých duších lásku, buďme proniknuti láskou, jako je rozžhavený kov proniknut ohnivým žárem. Najednou zjistíme, že lepší a přímější cesty k Bohu není. Slova pravoslavného mnicha a starce Silvána z hory Athos to vystihují přesně: „Na nebesích mají všichni tutéž lásku, ale na zemi jedni milují Pána silně, další méně

Dokončení na str. 2

Aktualita: Noc kostelů letos potřinácté



V letošním ročníku Noci kostelů, která proběhla v pátek 28. května, bylo přihlášeno 1230 kostelů a modliteben a bylo připraveno celkem 4601 programů. Mottem vizuálního stylu pro rok 2021 byl Žalm 104,20: „Přivádíš tmu, NOC se snese, celý les se hemží zvěří.", jehož součástí je právě slovo „noc". Autoři motta se pokusili spojit téma Noci otevřených kostelů s tématem úcty k životnímu prostředí. Ne náhodou se tak děje v roce, kdy je celý svět zmítán pandemií covid a mnozí lidé si kladou otázku, zda je to trest od Boha, zda má Bůh moc nad tímto světem... Ale právě zmíněný biblický verš ukazuje, že je třeba vidět věci v širší souvislosti. Nejde jen o nemalé utrpení způsobené virem. Jde o to, že člověk znovu a znovu nesmí ztratit ze zřetele, že není králem stvoření, ale jeho součástí. Ve světě platí pevná pravidla, ať se týkají nebeských těles, biologické mikrostruktury živé přírody nebo mezilidských vztahů. Tato pravidla můžeme respektovat nebo popírat, a podle toho se objeví plody našeho konání.

podle www.nockostelu.cz (red)

Z církví doma i ve světě

Superintendentka ECM uvedena do funkce

V pátek 21. května byla na slavnostní bohoslužbě v pražské modlitebně v Ječné ulici pověřena úřadem superintendenta Evangelické církve metodistické v České Republice Ivana Procházková. Jménem ekumeny se bohoslužby se účastnil také biskup Slezské církve augsburského vyznání Tomáš Tyrlík. Ivana Procházková se narodila 25. 1. 1971 v Brně. V Brně vystudovala gymnázium a na Filosofické fakultě hudební vědu a estetiku. Krátce učila hudbu na školách v Brně a v Praze. V roce 1994 nastoupila na Evangelickou teologickou fakultu v Praze. V roce 1997 se vdala, její muž Petr plnil doposud funkci superintendenta v české části Evangelické církve metodistické. Mají spolu tři děti. Ivana Procházková je doktorkou teologie (specializace: starozákonní teologie) a působila jako farářka v Plzni a v Praze. V rámci Institutu vzdělávání měla od roku 2010 na starosti další vzdělávání laiků a kazatelů. Je první ženou v úřadu superintendenta.

V čele Evangelické církve metodistické stojí od roku 2005 její biskup Patrick Streiff. Jeho diecéze zahrnuje dvanáct zemí Evropy (Albánie, Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Francie, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Srbsko, Slovensko, Švýcarsko) a dvě země v Africe (Alžírsko, Tunisko).

Evangelická církev metodistická je světovou církví, která vzešla z probuzeneckého hnutí 18. století uvnitř tehdy již reformací zasažené Anglikánské církve. Jejím zakladatelem byl anglikánský duchovní John Wesley (1703–1791). Metodismus v Česku vznikl působením česky mluvících misionářů metodistické církve z Texasu. Kazatelé byli motivováni myšlenkou, že metodismus vděčí právě českým zemím jako kolébce Jednoty bratrské za to, že John Wesley uvěřil působením ochranovských misionářů, a že by těmto zemím měli splatit svůj dluh. Wesley několikrát navštívil Ochranov (Herrnhut), kde slyšel kázat misionáře a kazatele Kristiána Davida, rodáka z Ženklavy u Nového Jičína, jenž jej tak nadchl svými kázáními, že si je Wesley podrobně opisoval do svého deníku, připomínáji slezští evangelíci. V r. 1921 vznikly první sbory církve metodistické v Československu; předtím roku 1920 probíhala stanová evangelizační shromáždění.

V neděli 23. května byla do vedení místní církve uvedena další žena. Konala se liturgie s biskupským svěcením Naledzani Sikhwari, která se stala biskupkou Luterské evangelické církve v Jižní Africe. K církvi se hlásí přes půl milionu pokřtěných členů. Je rozdělena do sedmi diecézí a kromě Jihoafrické republiky spravuje i území Botswany a malého Svazijského království a Lesotha. Církev má členy převážně mezi černošským obyvatelstvem, ale usiluje o rovnost všech obyvatel jihu Afriky, jak uvádí na svém webu: "Těšíme se na den, kdy všechny luterské církve v Jižní Africe budou sjednoceny a rozděleny pouze regionálně, nikoliv podle barvy a rasy."

podle www.christnet.eu

První střední škola Jednoty bratrské po 400 letech

Pod záštitou Jednoty bratrské se v Hejnicích otevírá střední škola Jana Blahoslava. O otevření střední školy se církev snažila více než 10 let. Po sérii jednání s partnery a několika pokusech o zápis školy do rejstříku škol na MŠMT, k jejichž neúspěchu přispěla také absence vhodných budov, byl Libereckým krajem nabídnut areál střední lesnické školy v Hejnicích. V červnu roku 2020 bylo uzavřeno mezi Jednotou bratrskou, Libereckým krajem a městy Frýdlant a Hejnice Memorandum o spolupráci s cílem zachování středního školství v Hejnicích.

V současné době je škola již zapsána v rejstříku, proběhly přijímací zkoušky do prvního ročníku, finalizují se přípravy na koupi hejnického areálu, pedagogický sbor intenzivně pracuje na přípravách potřebných dokumentů a škola se 1. září otevře svým prvním žákům. V prvním roce nabídne dva maturitní obory – Předškolní a mimoškolní pedagogiku a Veřejnosprávní činnost. Do každého z nich může přijmout až 30 žáků. Druhé kolo přijímacího řízení bude vyhlášeno koncem května a pohovory s uchazeči proběhnou během června.

podle www.krestandnes.cz

Heslo Bůh je láska 1 J 4,16

Dokončení ze str. 1

a jiní jej nemilují vůbec. Duše naplněná láskou Boží zapomíná na nebe i na zemi. Duch hoří a vidí neviditelného Vytouženého a duše prolévá množství slz a nemůže zapomenout na Pána ani na vteřinu, neboť milost Boží ji uschopňuje milovat Milovaného." Láska světu chybí. Kamkoli se podíváme, tam vládne neochota, nepřátelství a nepokoj. Proto je velikým úkolem křesťanů přinášet a rozmnožovat lásku Boží mezi lidmi i národy.

Velký teolog P. Teilhard de Chardin si to uvědomoval, proto napsal: „Přijde čas, kdy po využití větru, gravitace, přílivu a odlivu využijeme pro Boha energii Lásky. A tehdy, podruhé v historii světa, lidstvo znovu objeví oheň."

Juraj Jordán Dovala,
brněnský biskup
Církve československé husitské

Před 100 lety – potomci exulantů ve vlasti otců

Po uzavření vestfálského míru (1648) je J. A. Komenskému jasné, že naděje exulantů na návrat do vlasti jsou zmařeny. Je zklamán, tím že české protestanty hodili přes palubu jejich souvěrci, po jejichž boku ve třicetileté válce bojovali, ale i tím, jak se změnili lidé v Čechách. Píše známý „Kšaft umírající matky Jednoty bratrské". Přes všechno zklamání se v něm ke ztracené vlasti a jejím obyvatelům obrací slovy: *„Na tebe, národe český a moravský, vlasti milá, zapomenouti také nemohu při svém již dokonalém s tebou se loučení ...tebe pokladů svých, kteréž mi byl svěřil Pán, nápadníkem a dědicem činím…"* A bez zášti odkazuje vlasti a národu to nejlepší, co se domnívá, že Jednota měla a co by mohlo být lidem v Čechách a na Moravě ku prospěchu.

Milá vlast se však už změnila. Bělohorští vítězové vytvořili obrazy exulantů v nejčernějších barvách, jako nejhorších ničemů. Později dochází ke snaze exulanty z historického vědomí vytěsnit úplně jakoby žádná násilná protireformace a její oběti nikdy ani nebyli. Odhlédneme-li od minority českých a moravských evangelíků, tak se ve většinové české společnosti téměř podařilo tuto „fake news" prosadit (dnes je opět tento pohled silně fedrován). V 19. století už o exulantech a o jejich historii v původní vlasti mimo zmíněné evangelíky téměř nikdo neví. S národní emancipací se pozvolna obnovuje zájem o českou reformační minulost. To se kromě jiného projevuje i v literární tvorbě např. Václava Beneše Třebízského, Josefa Svátka, Aloise Jiráska a dalších.

Přemýšlím-li o tom, s jakým obrazem pobělohorského exulanta je možné se v české beletrii setkat, mám dojem, že existují vlastně jen dva takové obrazy vytvořené fantazií spisovatelů. V různých odstínech je to buď obraz zlomeného člověka, který v nehostinné cizině prožívá mučivou bolest nad ztrátou vlasti, na níž s lítostí vzpomíná bez jakékoli životní perspektivy nebo obraz psychopata, který se tajně vrací s neovladatelnou touhou, aby se za utrpěná příkoří mstil, ničil, zapálil Prahu apod.

S nástupem 20. století se objevuje zájem o české menšiny žijící v zahraničí. Potomkům pobělohorských exulantů se přejně věnoval především právník a demograf Jan Auerhan. V roce 1913 navrhl pozvat potomky exulantů k oslavám památky M. J. Husa v roce 1915, k čemuž dojít nemohlo a uvažoval i o možnosti jejich repatriace. Po vzniku samostatné ČSR bylo úsilí o repatriaci potomků exulantů pod heslem „odčinění Bílé hory" obnoveno a zastřešeno „Kostnickou jednotou, ústředím čs. evangelíků". Svými sympatiemi úsilí podpořil i prezident republiky T.G. Masaryk.,

Do repatriačního úsilí se dobře hodila účast potomků exulantů na pietních vzpomínkových akcích k 300. výročí staroměstských poprav v roce 1921. Po nezdařených Husových vzpomínkových oslavách v roce 1915 to byla vůbec první příležitost k oficiálnímu setkání potomků pobělohorských exulantů a české veřejnosti.

Pietní akce byly k významnému výročí pořádány na mnoha místech republiky. Na pozvání Kostnické jednoty přijelo z exulantských obcí ve Slezsku, Polsku a na Volyni 116 potomků exulantů, kteří se měli účastnit těch nejmohutnějších akcí v Litomyšli a v Praze. Kromě nich z jižní Afriky dorazil Komenského pravnuk Jiří Viktor Figulus s dceru Gertou.

Na ohromných shromážděních 19. června 1921 dopoledne na Růžovém paloučku u Litomyšle, odpoledne v Litomyšli a potom 20. a 21. června v Praze byli přivítáni mohutnými ovacemi a vyslechli mnoho oslavných řečí. Asi je to potěšilo a povzbudilo jejich hrdost. Nebude však dlouho trvat a ukáže se, že ani s provolávanou slávou ani se zájmem osvobozené vlasti to není tak žhavé, jak se zdálo.

V povznesené atmosféře slavnostních dnů ještě podepsali zástupci potomků exulantů, na symbolickém místě, na Pražském hradě, žádost o umožnění reemigrace. Přes velké úsilí Kostnické jednoty a některých dalších osob, podporu Národní rady československé i osobní sympatie prezidenta Masaryka nebyla žádost příslušnými státními orgány a nemalou částí veřejnosti přijata kladně. Katolický tisk reemigraci silně kritizoval, vrchní ředitel Živnobanky odmítl podporu, předseda Státního pozemkového úřadu celou akci brzdil a sociálně demokratický poslanec Antonín Němec dokonce napadl Kostnickou jednotu jako rušitele národního pokoje. A tak žalostným výsledkem byla jen symbolická reemigrace omezeného počtu rodin v první polovině dvacátých let.

Jan Bistranin

Podobenství o podivuhodném plži

Dokončení ze str. 1

ní a jednání. Biblických míst vyzývajících k nahrazení starého novým, nečistého čistým, časného věčným je celá řada. Učený farizeus Nikodém se tvářil nechápavě, když mu Pán Ježíš říká: "Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží." Možná by mu elysia marginata bývala mohla posloužit jako názorný příklad možné veliké změny. A může pomoci i nám, lidem v 21. století, k ilustraci toho, že radikální změna je možná, a stojí za to. Člověk nemusí měnit svou identitu, nicméně se může stát novým stvořením, může opustit to staré, hříšné, poplatné časným hodnotám, a narodit se znovu, přijmout za své Ježíšovy hodnoty a dívat se k nebesům, k Božímu království.

Podobenství o pozoruhodném plži v Písmu zapsáno není. Lidé tehdy o tomto zajímavém tvoru nevěděli. Žádné podobenství nemůžeme přijímat jako úplné zobrazení skutečnosti (odstrašující je příklad kazatele, který při výkladu podobenství o marnotratném synu pronesl "a to tele je Ježíš"). I to podobenství o plži v určitém směru pokulhává. Pro staršího plže může být už ke změně pozdě. Víme, že činit pokání a rozhodnout se následovat Krista lze v kterémkoli věku. Ale přesto nám elysia připomíná, že není dobré otálet. Může nastat situace, kdy už nebude příležitost. Poučení od onoho zvláštního měkkýše tak zakončeme slovy proroka Izajáše: "Hledejte Hospodina, pokud může nalezen býti; vzývejte ho, pokud blízko jest. (Iz 55,6)".

Jiří Nečas

600 let od čáslavského sněmu

Čáslavský sněm proběhl v kostele sv. Petra a Pavla ve dnech 3.–7. června 1421. Přestože původně mělo jít o generální sněm zemí Koruny české, zúčastnili se ho nakonec jen zástupci orebitů, pražanů, táborů a někteří čeští katoličtí šlechtici. Na sněmu byli přítomni i Zikmundovi zástupci Půta z Častolovic a Aleš Holický ze Šternberka, a dále i přední duchovní Konrád z Vechty, Jan Želivský a Jan z Příbrami. Moravskou šlechtu na sněmu zastupovali Vilém z Pernštejna, Jan z Lomnice, Petr Strážnický z Kravař, Jindřich z Lipé, Jošt z Rosic či Jan Bítovský z Lichtenburka. Jednání se týkalo prosazování čtyř artikul a uznání Zikmunda Lucemburského českým králem. *Jednohlasně bylo přijato prosazování a hájení Čtyř artikul pražských a to i katolíky s podmínkou, že závazek bude platit pouze pokud se podaří univerzitním mistrům obhájit pražské artikuly před mezinárodním církevním fórem*. I přes snahu Zikmundových důvěrníků, kteří přednesli králův list, kde projevil vůli dále jednat o artikulech a smířlivě urovnat spor, byl označen za *„zjevného tupitele pravd svatých" a za nehodného trůnu*. Bylo to v době po odražení i druhé jím vedené křížové výpravy. Část především moravské šlechty se odmítla na místě vyvázat z poslušnosti krále (někteří z nich byli přítomni jeho korunovaci v létě 1420) a vyžádala si šestitýdenní lhůtu toto učinit. Tento slib nakonec nesplnili a na zemském sněmu v Brně ve dnech 11. až 14. června 1421 se od smlouvy s českými kacíři distancovali. Byla jmenována prozatímní dvacetičlenná zemská vláda, jež měla spravovat věci veřejné do 28. září 1421, pokud do té doby nebude přijat nový král.

Ve sboru zasedali:

2 zástupci Starého Města pražského *(Jan Kněževský, Lidéř z Radkovic)*
2 zástupci Nového Města pražského *(Jan Charvát, Pavlík z domu rychtářova)*
4 představitelé dalších královských měst *(Vacek ze Žatce, Matěj Pražák z Hradce Králové, Petr Hostic z Kouřimi, Franc z Rožmitálu za Kutnou Horu)*
2 mluvčí Tábora *(Jan Žižka a Zbyněk z Buchova)*
5 pánů *(Čeněk z Vartenberka, Hynek Krušina z Lichtenburka, Oldřich Vavák z Hradce a katolíci Oldřich z Rožmberka, Jindřich Berka z Dubé)*
5 rytířů *(Jan Sádlo ze Smilkova, Oněž z Měkovic, Mikuláš Barchovec z Dašic, Jindřich z Boharyně, Milota z Chřenovic na Bohdanči)*

(hb)

Jiří Jurok: Co v Čornejově Janu Žižkovi nebylo

Tato stat' není recenzí ani kritikou vynikající, přínosné a dobře napsané knihy Petra Čorneje, Jan Žižka, Život a doba husitského válečníka, Praha 2019. Naopak je shrnutím dosud neznámých poznatků z autorových nejnovějších studií a zvláště poslední věnované Janu Žižkovi: Jan Žižka z Trocnova – straník krále Václava IV., moravského markraběte Prokopa a široce známý hejtman předhusitských lapků? Jihočeský sborník historický 88, 2019, s. 7–56. Závěrem se zamýšlím nad studií francouzského autora, historika prof. Bertranda Schnerba, jehož jsem k širšímu zpracování jeho objevu vyzval v roce 2018. O tom ovšem více níže. Já sám jsem se věnoval především objasnění Žižkova života v předrevolučním období do roku 1419.

Proč a kdy Jan Žižka vstoupil do řad lapků?

Na důvody Žižkova vstupu do kriminálního prostředí Petr Čornej ve své knize rezignoval a rovněž setrval u tradiční datace Žižkova působení mezi lapky v letech 1405–1409, maximálně připouštěl ještě rok 1404. Já jsem dospěl k přesvědčení, že se z Žižkovy strany nejednalo o soukromé důvody, ale že tak učinil z důvodů veřejnoprávních. Jan Žižka totiž nevypověděl záští (válku) mocnému Jindřichovi z Rožmberka sám, ale v rámci celé skupiny nižších šlechticů či zemanů spolu s jej od počátku doprovázejícím bratrem Jaroslavem z Trocnova, Jindřichem (zřejmě z Doudleb) a doloženě s neznámým Troskovcem, jehož jsem podle četných zkomolení knihy útrpných výslechů Popravčí knihy pánů z Rožmberka určil jako jeho známého Oldřicha Drochovce z Omleničky. Ten před Janem Žižkou svědčil na svatební smlouvě Mikuláše řečeného Plachta z Boršova v Českém Krumlově 3. dubna 1378, v kterézto listině Jan Žižka z Trocnova vystupuje vůbec poprvé. Odpověď nepřátelství jednomu z vůdců panské jednoty a nejvyššímu purkrabímu Jindřichovi z Rožmberka souvisela zřejmě se zajetím českého krále Václava IV. Lucemburského 6. března 1402. Tehdy vypověděl 20. července 1402 nepřátelství Novému Městu pražskému spojenému s panskou jednotou, uherským králem Zikmundem Lucemburským a moravským markrabětem Joštem přední hejtman moravského mladšího markraběte Prokopa Jan Sokol z Lamberka. Podle kroniky Sylvia Piccolominiho Historie česká byl Jan Žižka vychováván na královském dvoře, nevíme, zda již císaře Karla IV. nebo krále Václava IV.

Tuto dataci Žižkovy odpovědi záští podle výslechu jakéhosi Pivce potvrzuje poslední paleografický (písemný) rozbor Popravčí knihy pánů z Rožmberka od dr. Miroslava Truce, který zápis s touto výpovědí datuje nejpravděpodobněji do roku 1402. Trucův paleografický rozbor Petr Čornej zcela vynechal. Nicméně já můžu tuto dataci vstupu Jana Žižky mezi lapky doložit ještě několika dalšími argumenty. Především dvě nejstarší výpovědi Pivcova a Buškova, syna Kobylova ze Skřídel asi z konce roku 1402 se pouze ve třech skutečnostech kryjí s výpovědí Matěje Vůdce v Českých Budějovicích z 2. června 1409. Z toho ovšem ještě ve dvou skutečnostech jde o shodu v déletrvající situaci – o prodeji kradeného zboží jakési Larce v Lomnici a o umístění stavu (skrýše) Matěje Vůdce ve vsi Rozpoutí u Kaplice, pouze v jediném případě jde o popis stejného kriminálního činu, a sice o dobytí hradu Velešína. Provedl jsem textovou a geografickou analýzu všech tří výpovědí a zjistil jsem naprostý rozdíl v zachycení akčního rádia dotčených lapků – zprvu se pohybovali pouze v jižních Čechách a později podle Matěje Vůdce nejen po jižních Čechách, ale také po jižní Moravě, Horním a Dolním Rakousku a jihovýchodním Německu. Vyhlášení záští bylo možné podle Zlaté buly císaře Karla IV. z roku 1356, ale bylo postupně stále více zakazováno výnosy českého zemského soudu 25. února 1402, 20. prosince 1404 a 5. ledna 1405. Konečně Oldřich Drochovec z Omleničky je připomínán pouze v letech 1361–1403 a Žižka nemohl unést soukeníka Tandléře se suknem do Jemnice na Moravě pro výkupné po 20. únoru 1405, kdy přešla do rukou markraběte Jošta z panské jednoty, nejpozději se tak mohlo stát do podzimu 1404. Žižka také nemohl za čtyři roky nabýt takových bojových zkušeností, jaké prokázal v husitské revoluci, spíše lapkoval více let 1402–1409.

Velká bojová družina Matěje Vůdce vůbec neexistovala!

V pramenech, tj. v Popravčí knize pánů z Rožmberka není nikde výslovně uvedeno, že by Matěj Vůdce stál v čele bojové družiny, jejímž členem měl být i Jan Žižka. To, co předpokládal historik Josef Pekař a po něm řada historiků, bylo jen dlouho opisované tvrzení. Podnikl jsem podrobnou analýzu výskytu jmen jednotlivých lapků v Popravčí knize pánů z Rožmberka, kdy jsem odhlížel od vlastního jmenování vyslýchaným zločincem ve své výpovědi a četnost jmen byla naprosto překvapující. Dosud předpokládaně podřízený Jan Žižka byl ostatními vyslýchanými lapky jmenován jako druhý nejčastější po zemanu Diviši z Hrádku a před Janem Zúlem, Janem Sokolem z Lamberka, Benešem Macutou z Heršláku aj. Žižka se 17 zmínkami a kdy je většinově uváděn v čele lapků, daleko předčil šest zmínek o Matěji Vůdcovi, ale také Janu Kolúchovi z Pňové Lhoty aj. Jan Žižka měl jako nižší šlechtic vlastní střelce (z kuší) a "tovařišstvo" (bratrstvo), stejně jako Jan Kolúch, Matěj Vůdce, Beneš Macuta z Heršláku a Ctibor z Černčic. Tato malá „tovařišstva“ se vždy dvě až tři spojovala ke společným akcím. Asi tři další lapkové měli též své střelce, ale nejmenují se se svým „tovařišstvem“.

Další příbuzní a spolubojovníci Jana Žižky z Trocnova

Již dřívější historikové si všimli Žižkova darování pozlaceného stříbrného řetízku paní Zdeníkové v Hlavatci u Soběslavi. Ve stejném Hlavatci působili tamní zemané Racek, Jan, Ondřej a Vilém z Hlavatce, kromě posledního již v roce 1397 jako loupeživí šlechtici. Racek z Hlavatce loupil spolu s Karlem řečeným Němec a pacholkem Polákem. Posledně jmenované jsem se pokusil ztotožnit s Polákem a Karlíkem Míšněnínem z výslechu Matěje Vůdce. Tehdy Žižka s Karlíkem Míšněnínem a jejich dvěma strýci unesli soukeníka Tandléře s uloupeným suknem u Strážkova do Jemnice, což se muselo stát nejpozději na podzim 1404. Jestliže šlo o jejich strýce, musel jeden být Žižkův a jeden Karlíka Míšněnína. Tzn. mohlo se jednat o zmíněné lapky Racka a Jana z Hlavatce, když Ondřej z Hlavatce byl útrpně vyslýchán a asi popraven. Přitom Racek z Hlavatce a Polák jsou dále zmiňováni v roce 1399, Polák jako služebník Hynka Suchého Čerta z Kunštátu a Jevišovic, dalšího hejtmana markraběte Prokopa. Označení „strýcové“ mohlo značit erbovní strýce, či jakékoliv pokrevní příbuzné z otcovy strany nebo skutečné strýce z otcovy strany, snad Racka a Jana z Hlavatce. Dedukujeme dále, že jeden z nich mohl mít za manželku paní Zdeníkovou z Hlavatce, která by tak byla Žižkovou tetou z otcovy strany. Strýcové z matčiny strany se nazývali „ujcové“. Jestliže se můžeme spolehnout na označení „strýcové“ z rodu vladyků z Hlavatce, je tu ještě jedna spojitost, a to, že Vilém z Hlavatce zakoupil 13. května 1401 dvory Římov a Řevněvice u Velešína, přičemž po Řevněvicích se psal také Mikuláš z Řevněvic. Tento Mikuláš z Řevněvic jako strýc čtyř zemanů z Doudleb s nimi uzavřel smlouvu o podací právo kostela v Doudlebech v roce 1398. Již historik Josef Pekař pokládal vladyky z Doudleb za příbuzné zemanů z Trocnova, potom by jejich příbuznými mohli být i vladykové z Hlavatce.

Jan Žižka na Moravě

Žižkovu působení na Moravě věnoval Petr Čornej minimální pozornost a zdaleka nevyužil všechny pramenné údaje zde se nabízející. Zcela chybně podal majetkové poměry na Žižkově základně na Moravě – na hradě Kraví Hoře u Náměště nad Oslavou. Na Kraví Hoře v žádném případě neměl jakýkoli vlastnický podíl Vilém Sudlice z Litovan! A v době Žižkovy přítomnosti asi v letech 1402, a zejména 1405–1409 Kraví Horu nevlastnila Zdenka z Odlochovic, která do třetice nebyla ani provdána za Jindřicha ze Šelmberka! V této době po úmrtí jeho bratra a spolumajitele Přibka ze Šelmberka, sice zdědila na hradě svůj věnný podíl vdova po něm Zdenka z Odlochovic, ale ta v roce 1406 žalovala spolumajitele Jindřicha ze Šelmberka, že ji zabral celé věno a rovněž všechny úroky za 4, 5 roku, opětně ještě v roce 1411. To znamená, že v letech 1402–1411 hrad Kraví Horu zcela ovládal Jindřich ze Šelmberka a Kraví Hory. Bojová družina, jejíž přítomnost na hradě potvrdily v jeho předpolí archeologické nálezy zbraní, jezdeckého náčiní, kovářských výrobků a keramiky, zde tak mohla nerušeně působit za přítomnosti Jana Žižky a být dirigována z blízkého hradu Lamberka prokazatelně v pramenech Janem Sokolem z Lamberka. V rámci útrpných výpovědí lapků Zikmunda z Kraví Hory v roce 1410 a Janka, pacholka Jana Kolúcha z Pňové Lhoty před rokem 1417 v Popravčích a psaneckých zápisech jihlavských lze sledovat činnost zdejšího loupeživého bratrstva. Podle obou výpovědí se Žižka jednak zúčastnil oloupení dvou jihlavských kupců Heinricha Schustera a Petira, a jednak jemu a Alšovi z Lichtenburka na Bítově, Leopoldu Krajířovi z Krajku a Janu Kolúchovi, měli Matěj Vůdce a Byňovec předat dobytá města Nové hrady a Třeboň za Lichtenburkův slib vydání lapkům nějaké tvrze na Moravě. Mělo se jednat o úplné ovládnutí Kraví Hory či Sudlicova Rabštejna? Nevíme. Každopádně Jindřich ze Šelmberka a Kraví Hory hradní bojové družině ponechal zcela volnou ruku, neboť úzce spolupracoval s Janem Sokolem z Lamberka a možná dokonce on sám stál za pozváním Jana Žižky na Kraví Horu. Jindřich ze Šelmberka se totiž zúčastnil již v roce 1394 prvního boje vedeného vévodou Janem Zhořeleckým proti panské jednotě za osvobození krále Václava IV. z prvního zajetí. Dokládá to jeho spor o výplatu dlužného žoldu ve vojsku Jana Zhořeleckého s králem Václavem IV. v roce 1397.

Někteří lapkové z Kraví Hory v čele s Žižkou z Krumlova a dále Jankem Spývavým působili i na Olomoucku, což dosvědčují Proskripční záznamy města Prostějova. Na Kraví Hoře je jmenován též Jan Anděl z Ronovce, jenž jedno ze svých sídel měl u Prostějova a jenž se spolu s Jankem Spývavým a dalším lapkou Maršálkem z Proskripčních záznamů dostali nejprve do bojové družiny Prokopa ze (Sezimova) Ústí a poté ještě s Janem Žižkou až do husitské komuny v Táboře v roce 1420. Jestliže tito čtyři z okolí Prostějova doputovali až do Tábora, zvyšuje to pravděpodobnost, že "Zisskonem de Crumlow" byl skutečně náš Jan Žižka z Trocnova. Navíc Žižku s Janem Andělem z Ronovce (a Janem Sokolem) jmenuje polský kronikář Jan Dlugosz v posádce dobytého hradu Radzyňě v roce 1410. Žižka měl důvod zde napadat statky Petra Plumlovského z Kravař, tchána Jindřicha z Rožmberka, jenž měl jeho dceru Elišku z Kravař za manželku. Oba, Jindřich z Rožmberka a Petr Plumlovský, byli totiž členy protiprokopských spolků podporovaných králem Zikmundem Lucemburským a markrabětem Joštem proti králi Václavu IV.

Jan Žižka v Burgundsku?

Jak jsem uvedl již v úvodu, po zjištění nálezu Jeana Susque de Behaigne (Boheme) francouzským historikem z univerzity v Lille Bertrandem Schnerbem v burgundských pramenech v roce 2011, jsem se s dotazy o okolnostech nálezu na něho obrátil 20. listopadu 2018 prostřednictvím známého belgického Čecha a literárního historika. Prof. Bertrand Schnerb mně odpověděl až 18. března 2019, že se rozhodl zpracovat studii o Jehanu Susqueovi a přednese ji na 60. výročním zasedání burgundské historické společnosti v Praze ve dnech 19. – 22. září 2019. Studii mně potom skutečně zaslal a souhlasil s jejím českým překladem, jejž jsem zajistil: *Jehan Susque – panoš z Českého království na vévodském dvoře v Burgundsku,* Jihočeský sborník historický 89, 2020, s. 5–24. Současně jeho studie vyšla ve Francii: *Jean Susque, un écuyer du royaume de Bohéme á la cour de Bourgogne,* Publication du Centre européen dé Études bourgogne (XIVe – XVIe. s.), No60–2020, s. 213–229.

Bertrand Schnerb zaznamenal Jehana Susque de Behaigne v účtech burgundského vévodství v letech 1404–1409. Poprvé k 1. lednu 1404, kdy jako kurýr vévodova komorníka Regniera Pota a za předvedení válečného koně asi z Čech hraběti Jeanu de Nevers (pozdější burgundský vévoda Jan Nebojácný) byl jím odměněn 15 franky ve zlatě. Další dar obdržel český panoš počátkem dubna od téhož hraběte Jeana de Nevers v Lille a Arrasu. Spolu s dalšími pěti panoši se zúčastnil zbrojní přehlídky vojska vévody Jana Nebojácného v Paříži 23. září 1405. Poté až 22. února 1407 prodal vévodovi Janu Nebojácnému koně s šedohnědou hřívou za 50 ecu ve zlatě a v říjnu 1407 plavého koně za 168 franků a grošáka za 80 franků, oba poslední byli dovezeni z Čech. V listopadu 1409 je jmenován chovatelem či štolbou vzácných koní vévody Jana Nebojácného.

Současně byl v roce 1407 od 1. března do 5. září 1407 vévodou Janem Nebojácným vyslán z Paříže do Uher ke králi Zikmundovi Lucemburskému asi jako kurýr ve věci vyplacení peněz od Benátčanů a do Čech ke králi Václavu IV. v jakýchsi důvěrných záležitostech za odměnu 463 franků. Zřejmě tehdy přivezl dva drahé koně z Čech. Není jisté, zda se účastnil následujícího poselství Regniera Pota do Uher, Čech a Německa od 13. listopadu 1407 do 20. června 1408. Jistě se ale ve skupině 15 rytířů a panošů zúčastnil poselství Regniera Pota do Čech od 6. července do 5. září 1408, jež u krále Václava IV. projednávalo připravovaný sňatek vévody Antonína de Bourgogne z Brabantu a Limburku s Eliškou Zhořeleckou, dcerou Jana Zhořeleckého. Při návratu zastihli vévodu Jana Nebojácného v Geraardsberghen u Lutychu a poté se všichni zúčastnili bitvy u Othée 23. září 1408, v níž vévodské vojsko porazilo vzbouřené Lutyšany. Neznámo kdy, opět Regnier Pot v čele svatebního poselství o 100 koních a spolu s francouzským a brabantským poselstvím zamířili do Prahy, kde byla svatební smlouva mezi Antonínem Brabantským a Eliškou Zhořeleckou uzavřena 27. dubna 1409. Poselství se vrátilo do Lovaně a Paříže 23. června 1409. Údajně krátce nato po 3. červenci 1409 byl Jehan Susque jako kurýr vyslán s důležitými dopisy k českému králi Václavu IV. za odměnu 200 franků. Do Paříže k vévodovi Janu Nebojácnému se vrátil před 21. listopadem 1409, což byla poslední zmínka o něm v burgundských pramenech.

Je Jehan Susque totožný s naším Janem Žižkou?

Pokusme se v následujím představit možný obraz života Jana Žižky na základě českých a burgundských pramenů. Jan Žižka po vyhlášení záští Jindřichovi z Rožmberka lapkoval v jižních Čechách v letech 1402–1403. Po osvobození krále Václava IV. ze zajetí v listopadu 1403 se uchýlil před panskou jednotou do Burgundska k vévodovi Filipovi Smělému (nebo ho tam vyslal sám král Václav IV. ke svému příbuznému a spojenci ve společném Řádu točenice), kde snad přivedl prvního válečného koně hraběti Jeanu de Nevers na Nový rok 1404. Po dalším daru v dubnu 1404 se Jehan Susque

Dokončení na str.4

Poselství synodu Českobratrské církve evangelické



Nově zvolená synodní rada ČCE:
zleva – Jiří Schneider, Roman Mazur, Jana Šarounová, Pavel Pokorný, Simona Kopecká, Ondřej Titěra

Delegáti 3. zasedání 35. synodu Českobratrské církve evangelické vydali na svém jednání v pátek 21. května 2021 ve večerních hodinách v Komunitním centru Matky Terezy v Praze na Chodově následující veřejné prohlášení:

Milí spoluobčané, přátelé, bratři a sestry,

Zdravíme Vás v době, kdy se vyrovnáváme s důsledky pandemie Covidu19, především v oblasti duchovní, psychické, sociální a ekonomické.
Děkujeme všem, kdo v těžké době aktivně hledali způsob, jak být v kontaktu s lidmi, jak posilovat naději, jak předávat evangelium. Vážíme si všech nových cest, které jste nalézali.
Jsme rádi, že v naší zemi pandemie slábne. Velmi záleží na tom, jak se z ní poučíme, jak se s jejími důsledky vyrovnáme a jakou společnost po překonání těžkého období utvoříme.
Věříme, že jsme všichni zváni k životu v pravdě a solidaritě, voláni k péči o stvoření a dobro lidí kolem nás, zvláště těch, kteří jsou v jakékoli nouzi. Takto spolu chceme žít v naší zemi, v Evropě i na celé planetě.
Zneklidňuje nás, že právě v čase, kdy jsme krizí pandemie oslabeni, se objevují lhostejnost, nesnášenlivost a zneužívání moci.
Proto každý sám za sebe, a přesto jako ti, kterým Bůh dal život, společně:

*usilujme o důvěru a vzájemný respekt
* napravujme nerovnosti, které mezi námi panují –
mezi ženami a muži, mezi bohatými a chudými,
mezi většinou a menšinami
* pečujme o stvoření, které svým způsobem života ohrožujeme
* stávejme se pravdivými a poctivými vzory svým dětem
a vnoučatům
* nebojme se přiznat chybu či vinu
* odmítejme vše, co podporuje cynismus a hrubost

Prosíme, aby nám Bůh žehnal v úsilí žít spolu v pravdě a solidaritě v naší zemi i na celém světě.
Boží pokoj ať zůstává se všemi námi.

Poslanci 3. zasedání 35. synodu ČCE (v Praze 21. května 2021)

Co v Čornejově Janu Žižkovi nebylo

Dokončení ze str.3

zúčastnil zbrojní přehlídky vojska vévody Jana Nebojácného v Paříži 23. září 1405, aniž ale zřejmě došlo k bojovým akcím. Proto od konce září 1405 se asi bez vojenského angažmá vrátil do Čech a na Moravu, protože celý rok 1406 o něm žádný záznam v Burgundsku nenacházíme. Tehdy mohl pokračovat ve své loupeživé válce na jižní Moravě na hradě Kraví Hora a rovněž v okolí města Prostějova, když v Čechách mu po výnosech zemského soudu z let 1402, 1404 a 1405 hrozila šibenice. Protože je bez stálého příjmu, objevuje se jako znalec a překupník koní v únoru 1407 s asi vyvezeným koněm z Čech v Burgundsku a koně prodává Janu Nebojácnému. Ten Susqueho-Žižku vzápětí od 1. března do 5. září 1407 vyslal jako kurýra do Uher a Čech. Z Čech přivezl nyní již doloženě dva (naloupené?) vzácné koně – plavého a grošáka – a opět je v říjnu 1407 prodal Janu Nebojácnému. Po 28. říjnu 1407 se mohl opět vrátit do Čech a na Moravu, a to až do poloviny června 1408, nebot' v poselství Regniera Pota z přelomu let 1407–1408 není dosvědčen. (Nebo se jen vrátil s ním?)
Naopak je dosvědčen v poselství Regniera Pota od 6. července do 5. září 1408 ve skupině 15 rytířů a panošů, poté v bitvě u Othée 23. září 1408 a znovu ve velkém svatebním poselstvu v čele s Regnierem Potem s týmiž 15 rytíři a panoši až do 23. června 1409.
Z účtu datovaného 3. července 1409 se dovídáme, že asi 10 panošům obou posledních poselství Regniera Pota nebyla vyplacena žádná gáže, a teprve toho dne dostávají bud' každý 7060 franků nebo každý desetinu z této částky.
Pokud by Susque–Žižka téměř jistě patřil k těmto 10 panošům, potom od 6. července 1408 až do 23. června 1409 neměl žádný příjem a musel by se tedy opět vrátit k lapkování během jeho přítomnosti v Čechách a na Moravě, ač by dokonce současně byl členem dvou burgundských poselství! Naposledy se stal kurýrem



od asi 3. července 1409 do 21. listopadu 1409, kdy je jako štolba naposledy zmíněn v Burgundsku. Lze dodat, že kromě svatebního poselství, česká historiografie dosud tato ostatní poselství a kurýrní cesty českého panoše vůbec neznala!
Podle tohoto výkladu by Jan Žižka střídal své lapkování v Čechách a na Moravě v letech 1402–1403, 1406 a snad i v první polovině roku 1408, eventuálně i dále jako člen dvou poselstev se svou služebnou dvorskou a diplomatickou činností na vévodském dvoře v Burgundsku. Teoreticky, jak jsme ukázali, by to snad mohlo být možné, ale mohl Žižka v praxi opravdu střídat bezuzdné loupežení s dvorskou a diplomatickou službou? Vzhledem k jeho známé a dosvědčené vlastnosti důsledně mstít své křivdy a rovněž vzhledem k jeho dosvědčené neutuchající aktivitě v husitské revoluci, i to by snad bylo možné. Dokonce tu jsou celkem tři indicie: čeští lapkové se přímo soustředovali na lup koní a Jan Žižka je proto mohl vyvážet. Ve výpovědi Janka, pacholka Jana Kolúcha z Pňové Lhoty, je zmiňováno zamýšlené předání dobytých měst od Matěje Vůdce a Byňovce nepřítomnému(?) Žižkovi a konečně, čehož si všiml již Petr Čornej, Žižkova první amnestie z 25. dubna 1409 bezprostředně předchází uzavření svatební smlouvy Antonína z Brabantu s Eliškou Zhořeleckou! Obdobně i v druhé amnestii z 27. července 1409 mohl být přítomen kurýr Jan Žižka. Potom by jeho přímluvcem mohla být opravdu ta nejvýznamnější osobnost, a sice sám burgundský vévoda Jan Nebojácný! Nicméně pochyby zůstávají. Mohl být proskribovaný zemský škůdce současně členem diplomatických poselstev?
Na podkladě výše naznačeného výkladu by se historickou ironií například vojevůdci – protivníci v bitvách na Vítkově a u Kutné Hory osobně znali, tj. Jan Žižka s králem Zikmundem Lucemburským!
A paradoxně próza George Sandové „Jan Žižka" by se aspoň ve své předhusitské části jakoby po téměř 200 letech vrátila na půdu Francie!

PhDr. Jiří Jurok, CSc., (1952) je historik, absolvent Filozofické fakulty Karlovy univerzity, žijící v Příboru. Je autorem řady významných studií a publikací. Nakladatelství Veduta vydalo v roce 2006 jeho knihu Příčiny, struktury a osobnosti husitské revoluce. Je také spoluautorem publikace Z počátků husitské revoluce, kterou v roce 2019 vydala Matice moravská.

Oba výše uvedené poslední ročníky časopisu Jihočeský sborník historický 88, 2019 a 89, 2020 (poslední vyšel nedávno v květnu 2021) se jmenovanými články je možno získat na dobírku nebo na objednávku v Jihočeském muzeu České Budějovice (Dukelská 1, PSČ 370 51) za 380 Kč.

Inzerce

Hledám v Praze nezařízený byt 1+1 či 2+kk k pronájmu za rozumné nájemné. (nabízím i výpomoc v domácnosti či se zahradou).
Hana Rebeka Šiander
(křesťanka).
Tel.: +420 720 966 639



Pod záštitou primátora hlavního města Prahy
Zdeňka Hřiba
ve spolupráci s Městskou částí Praha 1 a Městem Mnichovo Hradiště

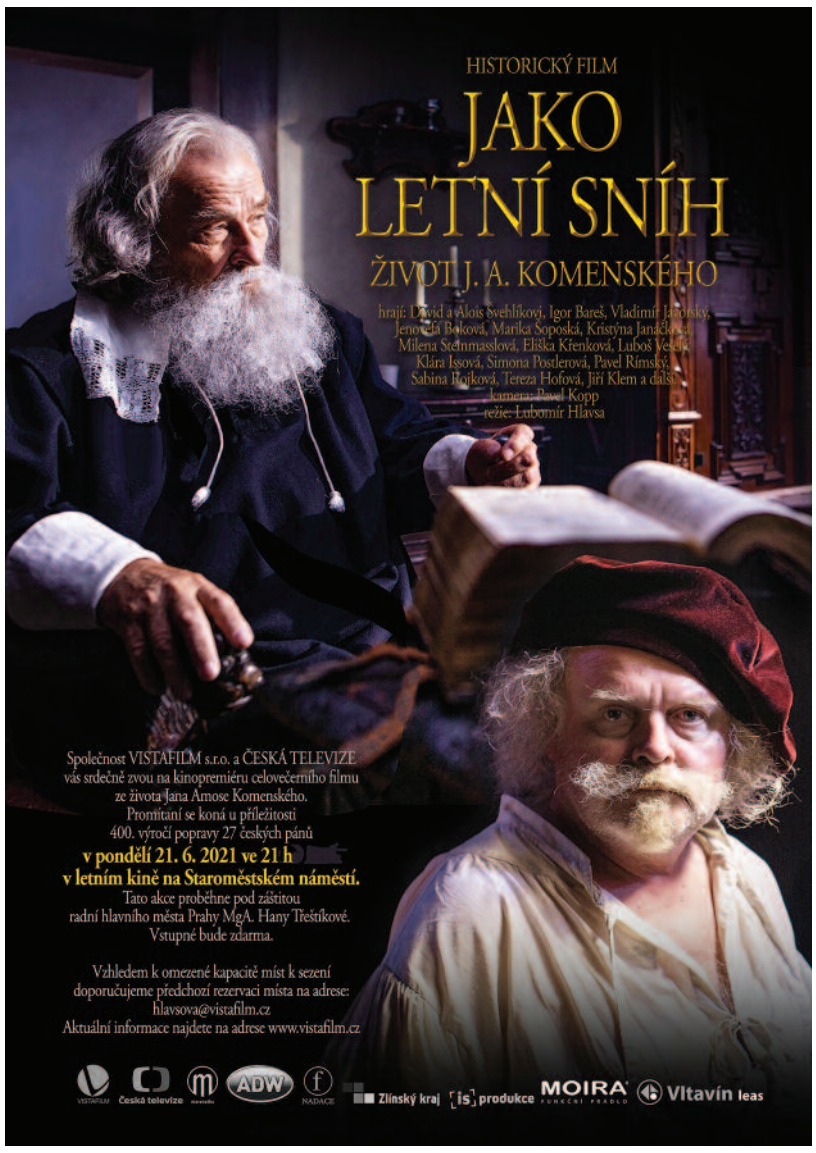
se koná v pondělí 21. června 2021 od 17 h

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH
PŘEDSTAVITELŮ STAVOVSKÉHO ODBOJE

Program v chrámu sv. Mikuláše

1. Představení potomků představitelů stavovského odboje popravených 21. června 1621
2. Slovo hostů
3. Varhanní koncert

Pořádají: Kostnická jednota, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Masarykova společnost, Společnost E. Beneše, historické společnosti a další organizace



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku: Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

18/2021

16. června 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
23. června 2021

Z obsahu

**Stvoření a inteligentní plán*

**O pokoji a rozdělení*

Poselství k 3. neděli po sv. Trojici



Co v životě hledám?

Někdy si říkám, kolik energie vkládám do hledání věcí, které pravidelně ztrácím. Nemáte to také tak? Mobil, brýle, klíče, v poslední době také respirátor. Většinou to jsou věci nezbytné pro mou práci, těžko bych se bez nich obešla. Do jejich hledání vkládám v danou chvíli vše a neskončím, dokud je nenajdu.

V životě však neztrácím jen předměty denní potřeby. Docela často ztrácím nervy, klid, trpělivost (výčet by byl dlouhý). Stává se mi, že v klopotném života běhu ztrácím sama sebe. Hledat ztracenou rovnováhu mě pak stojí hodně energie.

To mě vede k otázkám: Kde tu energii pořád brát? A kolik energie vlastně vkládám do hledání Boha?

K hledání Boha nás vybízí prorok Izajáš. „Hledejte Pána, teď je k nalezení! Volejte ho, nyní je blízko!"

Jenže proč v životě podstupovat další hledání, navíc někoho neviditelného a těžko postižitelného? Není to práce navíc a zbytečné pachtění? Věřím, že ne. Prorok nás povzbuzuje: Bůh je k nalezení, a to právě teď a tady. Nyní je k nalezení. Je nám blízko. I když ho nevidíme, můžeme vnímat jeho působení. Můžeme se na něj obracet s tím, co prožíváme. K hledání Boha mě kromě Izajáše motivuje má vlastní touha po životě.

Boha nemůžeme najít tak jako ztracené předměty, a přece se jeho hledání vyplatí. Nemůžeme ho uchopit, vměstnat do svých představ. Přesto ho potkáváme, působí v našem životě a dotýká se nás. Prostorem k setkání s ním je modlitba. Ztišení tady a teď. Zde v Boží přítomnosti nalézáme tolik potřebnou energii k dalšímu životu, povzbuzení, inspiraci. I když není modlitba místem, kde by byl Bůh automaticky uchopitelný, prostě tu je. Ten svatý, základ všeho bytí.

Kdybychom však hledali Boha jen v modlitbě, kdybychom se v životě soustředili jen na hledání Boha, mohl by se nám paradoxně ze života vytratit. Boha totiž potkáváme i na místech, kde bychom ho možná nehledali. V radosti ze společenství, během dobrého rozhovoru, ale i ve vlastní bezmoci třeba u umírajícího člověka. Boha potkáváme prostě v životě. Tam, kde se odvažujeme žít. Tam, kde se konfrontujeme s něčím těžkým, kde vystupujeme ze své bezpečné zóny. Obojí je potřebné: akce i kontemplace. Bůh je nám blízko v situacích ztišení, i tehdy, když jdeme s kůží na trh. Ve chvílích, kdy se nám daří, i když naopak děláme chyby. Tady a teď hledejme Boha. Je blízko. Podpírá nás, proměňuje naši duši.

Věřím, že Bůh neplní má očekávání, On je přesahuje. Nenalézám ho, ale on nalézá mne.

Martina Zuštinová
farářka sboru ČCE
Klobouky u Brna



Dřevěný kostelík v Gutech vstal z popela

Před 4 lety jsme v našem týdeníku psali o požáru dřevěného kostelíka v Gutech u Třince. Vzácná památka ze 16. století nebyla jen nejstarším dochovaným dřevěným kostelem na Těšínsku, ale také výraznou připomínkou reformačního období v této oblasti. Gutský kostel byl vystavěn jako luterský počátkem 60. let 16. století. Tradičně se jako rok jeho výstavby uváděl rok 1563, vytesaný na dřevěném portálku nad vchodem do sakristie. Dendrochronologický výzkum (tj. výzkum stáří dřeva na základě letokruhů) provedený v roce 2014 prokázal, že stromy použité na výstavbu kostela byly pokáceny v letech 1560–1564. Evangelíkům kostel sloužil jen devadesát let – do března 1654, kdy byl speciální náboženskou komisí odebrán pro Římskokatolickou církev. Protireformaci se v Gutech ovšem tuze nedařilo. V obci bylo tak málo katolíků, že se v kostele bohoslužby konaly jen sporadicky. Ještě roku 1857 kostel sloužil pouze pěti gutským katolíkům, zatímco protestantů v té době žilo v Gutech 769; dokonce i kostelník byl tehdy evangelického vyznání!

Náklady na obnovu vyhořelého kostela činily přes 33 milionů korun. Hrazeny byly především z pojistného, které vyplatila pojišťovna UNIQA, z prostředků veřejné sbírky, kterou zorganizovalo město Třinec a která vynesla díky štědrosti dárců téměř 4 miliony korun. Dřevo na výrobu šindelové krytiny v hodnotě 800000 korun darovalo Biskupství ostravsko-opavské, Město Ostrava přispělo částkou 300000 korun na pořízení 3 nových zvonů.

Nový Gutský kostelík bude mít i něco navíc, co dřívější stavba neměla. „Kostel je oproti původní stavbě vybaven plnohodnotnými varhanami od polské firmy ZYCH. Varhany mají jeden manuál a sedm rejstříků. K novému vybavení patří rovněž čtyři zvony, vyrobené firmou Felczyński v polském Przemyślu.

(hb)

Piknik nové smlouvy

Jr 31,31-33; Ez 36,26.27; J 21,1-18

„Svět mne víc neuzří, ale vy uzříte mne, nebo já živ jsem, i vy živi budete. V ten den vy poznáte, že jsem v Otci svém a vy ve mně a já ve vás," řekl nám Pán Ježíš před smrtí. (J 14,19-20) *„Neopustím vás sirotky, přijdu k vám"* (J 14,16), slíbil a stalo se tak už potřetí, tentokrát na jezeře v Galileji.

Líně se táhne kolem břehu stín lodě s prázdnou. Ze studené ranní mlhy pojednou: „Hej, mládenci nebyla by bělička?" – „Nemáme," sklesle na půl huby.

„Zkuste to na pravoboku," nenechá se odbýt ten nikdo, a rybářům zatrne. Mají toho právě plné zuby, ale tohle!? Chápou se mokré, nočním pachtěním zapráskané sítě. Sotva ji rozhodí, sáhne po nich temná síla hlubin. Loď vázne, lana ji naklánějí, v síti se to pění a zmítá.

Dokončení na str. 2

Pár slov o Kostnické jednotě a jejím zakladateli

Letos v prosinci budeme připomínat 150 let od otevření prvního nově postaveného reformovaného kostela v Kolíně, a tím i jeho prvního faráře Čeňka Duška, prvního předsedy Kostnické jednoty.

Evangelický reformovaný (h.v.) sbor v Kolíně byl založen výnosem Vrchní církevní rady ve Vídni ze dne 16. května 1868. Základní kámen kostela byl položen v květnu 1871 na pozemku darovaném prvním kurátorem sboru (1868/69-1885) Josefem Sixtou (1821-1885) a již 17. prosince 1871 byl slavnostně otevřen seniorem Poděbradského seniorátu h.v. (1861-1904) Janem Janatou (1825-1904), za faráře (1869-1904) Čeňka Duška (1843-1918).

Čeněk Dušek se narodil 5. října 1843 rolníku Josefu Duškovi a jeho manželce Kateřině jako páté dítě ze sedmi. Josef Dušek byl největší sedlák v Semtěši (čp. 17) a patřil k reformovaným evangelíkům - reformovaný sbor tam byl ustaven už v roce 1782. Chlapci bylo při křtu dáno jméno Vincenc, v dospělosti pak užíval českou formu – Čeněk.

Čeněk Dušek měl veliké pochopení pro tradici české reformace, zvláště pak pro tradici Jednoty bratrské. Proto patřil ke skupině církevních pracovníků, kteří vážně uvažovali o spojení tolerančních církví. Se svými přáteli L. B. Kašparem, B. Fleischerem a seniorem J. E. Szalatnayem se velmi energicky pustil do příprav. Považoval za velmi důležité připravit pro spojenou církev pravidla – zásady. Na II. konventu čáslavském (1873) referoval o zásadách presbyterně-synodního zřízení a na IV. zasedání čáslavského konventu (1880) byl návrh zásad presbyterně-synodního zřízení, přednesený právě Duškem, přijat a bezodkladně předložen sborovým staršovstvům.

Dokončení na str. 2

Aktualita: Polské vyznamenání pro manžele Jelinkovy



Polský prezident Andrzej Duda vyznamenal in memoriam české manžele Annu a Jana Jelinkovy a ocenil tak jejich činy za druhé světové války. "Podle různých odhadů pomohli Jan a Anna Jelinkovi na Volyni asi stovce lidí různé národnosti - poskytli jim jídlo nebo úkryt, často jim tak zachránili život," uvedla Lucie Zakopalová z Polského institutu v Praze. Kazatel Jan Jelinek s manželkou Annou za druhé světové války na Volyni poskytli azyl Ukrajincům, Polákům i židovským uprchlíkům.

Jan Jelinek se narodil v roce 1912 v polském Zelově, který založili čeští pobělohorští exulanti, a od roku 1937 působil jako evangelický farář v české vesnici Kupičov na Volyni. "Už po útoku sovětských vojsk na východní území Polska v září 1939 pomáhal Polákům prchajícím do Rumunska a schovával je na své faře, po německé invazi pomáhal Židům a k této pomoci vyzýval i své farníky," přiblížila Zakopalová v tiskové zprávě. V roce 1942 se oženil a společně s manželkou Annou tajně pašovali jídlo do ghetta v Kovlu a pomáhali místním Židům, aby mohli utéct. "V době volyňského masakru, tedy etnických čistek polského obyvatelstva na Volyni řízených Ukrajinskou povstaleckou armádou, ukrývali Poláky," popsala Zakopalová. Manželé podle ní v roce 1944 vstoupili do československé armády a oba získali po válce československá vyznamenání.

Později však Jana Jelinka, jenž působil jako pastor v Podbořanech, pronásledoval i komunistický režim. "V roce 1958 byl jako politický vězeň odsouzen ke dvěma letům vězení, při práci v dole utrpěl těžký úraz páteře a po propuštění musel pracovat v dělnických profesích," podotkla Zakopalová. Manželé Jelinkovi zemřeli v roce 2009.

Vyznamenání Virtus et Fraternitas uděluje polský prezident na návrh Institutu Pileckého - výzkumného a vzdělávacího ústavu, jenž se věnuje odkazu boje proti totalitám. Vyznamenání dostávají obvykle cizinci, kteří v dobách 2. světové války a za komunistické totality zachraňovali Poláky. Medaili převzala ve Varšavě neteř manželského páru Eva Jelinková. "Je to symbolický moment, ve kterém děkujeme těm, kteří dokázali ukázat své bratrství v nejtěžších dobách. Bez ohledu na svou národnost vnímali lidskost a projevovali lásku k bližnímu," uvedl podle twitterového účtu prezidentské kanceláře při předávání vyznamenání Andrzej Duda.

(red)

Z církví doma i ve světě

Papež se v Maďarsku nechce sejít s Orbánem, dá přednost Slovensku

Papež František se při své plánované zářijové návštěvě Maďarska nechce setkat s premiérem Viktorem Orbánem ani prezidentem Jánosem Áderem. S odvoláním na zdroje ve Vatikánu to napsal americký katolický list National Catholic Register (NCR). Pokud hlava Římskokatolické církve skutečně odmítne pozvání nejvyšších maďarských představitelů, může to způsobit významnou diplomatickou roztržku, napsala agentura APA. Budapešť může rozladit i fakt, že zatímco v Maďarsku hodlá papež strávit jen několik hodin, návštěva na sousedním Slovensku bude nejspíš několikadenní. Papež v březnu oznámil, že se do Maďarska vydá, aby odsloužil závěrečnou mši Mezinárodního eucharistického kongresu, který se uskuteční v Budapešti od 5. do 12. září. Podle National Catholic Register chce František v zemi strávit jen nezbytně dlouhou dobu a vyhnout se jakýmkoli setkáním s politiky. Orbán je zastáncem tvrdé protiimigrační politiky, kterou naopak papež dlouhodobě kritizuje a volá po větší solidaritě a pomoci uprchlíkům. Podle katolického listu zatím itinerář papežovy cesty vypadá tak, že z letiště v Budapešti zamíří přímo na bohoslužbu a bezprostředně po ní se přesune do Bratislavy. "Pokud papež nezmění plány strávit tři a půl dne na Slovensku, tedy v zemi, kterou pojí s Maďarskem složité historické vazby, ale která s ním má nyní dobré vztahy, bude to podle zdrojů NCR pro premiéra Orbána obrovská facka," napsal americký deník. Zástupci Maďarska se nyní snaží o to, aby papež změnil názor a své plány upravil. Minulý týden ve Vatikánu jednali místopředseda vlády Zsolt Semjén a kardinál Péter Erdö, arcibiskup ostřihomsko-budapešťský. Papež už v minulosti absolvoval zahraniční cesty, kdy se nesetkal s čelnými politickými představiteli daných zemí. Například v roce 2014 hovořil v Evropském parlamentu ve Štrasburku, aniž jednal s francouzskými politiky. Politickým setkáním se vyhnul i během cesty na řecký ostrov Lesbos v roce 2016 nebo při cestě na ekumenické setkání ve Švýcarsku v roce 2018. Tehdy ale nenavštívil metropole těchto států, a zdvořilostní setkání s vysokými politiky proto na programu nebyla.

www.christnet.eu

Zemřel duchovní Církve československé husitské, sochař, malíř a grafik

Lumír Čmerda

(13. listopadu 1930 Plzeň – 5. června 2021 Praha)

Je známý mj. tím, že ilustroval více než 30 knih s náboženskou tematikou a vytvořil pro architekturu dvaačtyřicet plastik – například pro lutherský evangelický sbor v Těrlicku, pro školy v Třinci, v Rudné, Karviné, Jablunkově, Frýdku-Místku a Bálkové, pro Státní vědeckou knihovnu a Vysokou školu báňskou v Ostravě. Je také autorem plastiky pro muzeum v Terezíně, pro pražský Polarografický ústav Jaroslava Heyrovského a Ústav termomechaniky. Vytvořil i dvě monumentální díla pro obřadní síně zámků v Přibyslavi a Vlašimi.

Vystudoval teologickou fakultu a působil jako farář v Ostravě – Hrabůvce, následujících pět let sloužil ve Frýdku-Místku a byl přeložen do Českého Těšína. Pak ztratil státní souhlas a paradoxní je, že se mohl věnovat tomu, co ho nejvíc těšilo – výtvarné činnosti. K farářině se vrátil až po listopadu 1989 do kostela sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.

(hb)

Piknik nové smlouvy

Dokončení ze str. 1

„Pán jest," vyhrkne jeden, co ostatním bere dech. A je to tady, povzdechl si Šimon. Od začátku to tuší. „Bože, co tu dělám?!" Přehodí smyčku přes pachole nebo nějakou tu rohatinku, popadne košili, tenkrát mu řekl *„Pojď! Pojď za mnou, budeš lovit lidi"* (L 5,10).

Šplouchnul sebou přes bort, ve vodě po pás, bos hmatá kameny, ztěžka se brodí. Ach, Mistře, nic se nezměnilo, jsem člověk hříšnej. Za dobře zavřenými dveřmi, pro strach z Židů po té hrůze kříže všem jsi nám přál pokoj a jako tě poslal Otec, poslal jsi nás. Ach, Pane náš, (potácí se ve vodní spoustě) tenkrát s tebou za zády před námi couvali i ďáblové (L 10,17). Posedlí se nám dneska smějí. ‚Naplnil se čas?' vytrubujou. ‚Přiblížilo se jeho království? Cha! Každej ví, kde skončil!' To o pokání a víře v Boha Krále udusili tvým utrpením k smrti, Mistře, všecko je jinak. Tomáš to řekl rovnou, až jsi kvůli němu přišel znovu: ‚Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.' Jak jim to říct?

Včera večer těchhle šest ze staré party pořád kolem mě: ‚Jak dál, Šimone?' - ‚Co já? Živím rodinu, ne?!' Věděl jsem, že vědí, ale napadlo mě: ‚Jdu na ryby.' Hned, že trhám partu. ‚Jdeme,' řekli. Ano, tohle jsem spískal já, ale toužím být s tebou. S tím ať si poraděj.

Konečně břeh. Hrabe se, crčí z něj voda. Ach, co to dělám? Jsi tu kvůli mně, Pane? Vždycky má tolik řečí, teď tu jak zařezanej klepe kosu. A Ježíš laskavě jako tenkrát: „Pojď. Pojď se ohřát, Šimone."

Příjemně sálají plameny do studeného rána. Jako na dvoře Kaifáše, povzdechne. Zavoní mu pečeně. Ježíš převrací rybu stranou na řeřavé uhlí… A už se hrnou ostatní. S dlaněmi nad ohněm bez řeči postávají. Co taky říct.

„Nu což, jak jste pochodili?" prohodí Ježíš do rozpačitého mlčení. „Přineste z toho něco!" Vzkříšený Pán nad naším živobytím? Šimon se chápe provazů, táhne z vody ohromný balík zmítajících se stvoření, palci pod žábrami zvedá, potěžkává, srdce starého rybáře se směje. Ryba za rybou putuje do lodě k cestě do přístavu, počítá nahlas: „Sto, sto padesát," vykřikuje, „a jedna, dvě, tři u ohně. Sto padesát tři, Mistře, a síť to vydržela," oplachuje si upatlané ruce.

„Pojď se najíst!" ze žhnoucích uhlíků postrkuje Ježíš pečeni na chlebovou placku. Žehná, láme. „Vezměte, jezte," nabízí rukou zjizvenou.

Po obědě ještě chvíli spolu.

„Poslyš, Šimone, Šimone Jonášův," všichni zpozorní, zní to obřadně. „Miluješ-li mne víc než tito…," Ježíš se krátce odmlčí, než řekne: Mně kvůli, Šimone…, ale ten vyhrkne: *„Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluju," spěchá vyloučit každou pochybnost. „…pas moje beránky,"* dopoví Ježíš své přání. Rozhostí se ospalé ticho. Neřekl všem: Posílám vás? Po celoroční štrapaci se oči lítostí klíží. V popeli dosud slabě žhne, a každému z těch sedmi se zdá, že hostitel právě k němu přichází, vztahuje, ach, TY ruce, žehná a promlouvá; tentýž, nerozdělen přítomen.

„Kdo přichází dveřmi, Šimone, pastýř je ovcí…" ubírá se Ježíš jeho dřímotou. Jemu to ovšem nedá, co je tu práce. Brzy ráno s tím na trh, zbytek sušit. Brzy se kazej…

„Já jsem dveře… Skrze mne, Šimone…" (J 10,1-9).

I Jan klimbá a Mistr je s ním opět na počátku: Víno nemají. „Naplňte ty štoudve vodou!" (J 2,7) Šest jich tam stojí kamenných za dveřmi na očišťování od marností týdne. Zejí prázdnotou. *„Nepřišel jsem rušit, ale naplnit"* (Mt 5,17). Jan se vidí, jak podává Ježíši konvici na mytí rukou, a on nese správci svatby ochutnat a nalévá kalichy rudou září té Smlouvy nové.

Téže chvíle tentýž Ježíš jednomu každému z nich oživuje a znovu na srdce klade slyšené: *„Milujete-li mne, hleďte si toho a budu s vámi Duchem Pravdy na věky"* (J 14,15-16). *„Šimone Jonášův, miluješ-li mne,…"* ozvalo se nad nimi znovu zhurta, a sedmero spáčů ze svých zdání opět vidí Mistra prostě v kruhu ostatních vztahovat ruce k teplu. Šimon je rázem při smyslech: „Ale ovšem, Pane," opakuje znovu důrazněji, a slyší „…pas moje ovce."

Duch prohlédá k lidskému srdci a o lásce svého učedníka dobře ví. Dávno mu odpustil. Proč se tedy ptá? A ptá se vůbec? Jak jednoduše čteme jinde? Kraličtí připojením podřadicí spojky li ke slovesu, zdařile vyjadřují podmínku, o níž tu zřejmě běží. Nikoli: „Jestlipak mne miluješ, Šimone?", ale „jestliže mne miluješ…" tři tečky místo otazníku: „Uvaž, co to obnáší, a naopak, co že je podmínkou dobré péče o moje ovce, co je předpokladem, i svědectvím pastýře.

Snad mu to dojde napotřetí: „Šimone Jonášův, miluješ-li mne,…" – Hlasem ztichlým lítostí (ano, třikrát jsem tě zapřel) neprodleně opět naléhavě skáče Mistru do řeči. *„Pane, ty znáš všecko, ty víš, že tě miluji."* – *„…pas moje ovce. Toužíš být se mnou? Jsem mezi nimi. Mezi vámi. Vy ve mně a já ve vás"* (J 14,20).

Ne, Ježíš nezkoumá míru tvé lásky. Mluví o jejím ovoci. O zdroji poptávaného pokoje. Nebude to jako zamlada. Stárneš. Jiný tě opáše a povede volky nevolky, ale Smlouva v mé krvi trvá. „Milujete-li mne, hleďte si mých přikázání. Já budu prosit Otce a jiného Utěšitele vám dá, aby s vámi zůstal na věky. Toho Ducha Pravdy, jehož svět nemůže přijmout, protože ho nevidí a nezná. Ale vy znáte jej, neboť u vás přebývá a ve vás bude" (J 14,15-17). ON je Pravda. Květ Otcovy věrnosti Smlouvě své Lásky. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Pár slov o Kostnické jednotě a jejím zakladateli

Dokončení ze str. 1

Z proslovu na 1. sjezdu českých evangelíků (Praha, 28. září 1903)

…Náš sjezd nesmí vyznít nahlucho. Zastupujeme téměř všechny naše sbory a všechny naše církve v Čechách a na Moravě, svedl nás společný zájem, nalezli jsme cestu srdce k srdci. Tak, jak tu tolik důvěrně sedíme, muselo by na nás něco velikého přijít, aby nás roztrhlo. "Spojme tudíž i ruce k dílu; sepněme se ve svazek a staňme se hned všichni zde jeho členy. Navrhuji i jméno: nazveme jej „Jednotou Kostnickou", neboť u té hranice kostnické je všechen náš počátek. Nechať tato jednota je střediskem v národě českém všech, kdo milují pravdu! Plameny kostnické hranice nechať zahřívají v pravdě každé srdce a svítí na cestu k vítězství Pravdy!

Dnes jsme se však poněkud změnili. I heslo, které máme na prezidentské standartě už nějak vybledlo. Historické vědecké bádání už nevede k poznání pravdy, ale k relativizaci všeho, co jsme za pravdu pokládali a čeho jsme si mohli vážit. Ostatně historie se promítá i do změn podtitulu našeho časopisu. Z původního List budící české svědomí přes Českobratrský týdeník, Týdeník československých evangelíků, Evangelický list se stal Evangelický týdeník. K tomu uvedla Eva Melmuková z historické společnosti pro aktualizaci odkazu české reformace Veritas, se kterou Kostnická jednota ještě nedávno úzce spolupracovala: "Evangelických týdeníků může být na celém světě v různých národech, kulturách a kontinentech velké množství, ale Kostnici v názvu má pouze jediný. Je to totiž vyjádření vlastního programu a obdarování, proto kdysi Kostnická jednota vznikla. Má-li být připomínáno zvláštní osobité svědectví české reformace - důraz morální, sociální a irénický, musí být jednoznačně zdůrazněna návaznost na mistra Jana Husa, a jednota v rozvíjení jeho odkazu zpečetěného právě v Kostnici. Proto: Kostnické jiskry tlumočící a zpřítomňující tento postoj české reformace - jinak zbývá opravdu jen tiše a odevzdaně odejít ze scény života v naší zemi." To si jistě nikdo z nás nepřeje.

Helena Bastlová

Ještě k iniciativě smíření

Reaguji na článek redaktorky Evangelického týdeníku Heleny Bastlové „Zástupné pokání, odpuštění a smíření" (vyšel 26. května t. r.). Článek poněkud skepticky hodnotí akci Iniciativy smíření, která se konala 8. května na Bílé hoře. První, co mě zarazilo, je kritika data: Bělohorská akce probíhala v předvečer svátku Jana Nepomuckého. Na Bílé hoře jsem byl, nicméně přiznám se, že o slavnostech na počest Jana Nepomuckého jsem se dověděl až z článku Heleny Bastlové. Možná to svědčí o mé malé informovanosti, nicméně datum bělohorského setkání se ocitlo v souvislosti s akcí na počest kontroverzního světce skutečně jen „shodou okolností", jak autorka píše.

Autorka vidí poněkud skepticky vliv iniciativy smíření na naši sekulární společnost. V tom má do značné míry pravdu. Nutno ale připomenout, že primárním účelem Iniciativy smíření nebyla evangelizace české sekulární společnosti. Šlo v ní o vzájemné vztahy katolíků a protestantů.

I z jiných autorčiných článků je zřejmé, že moc nefandí plytkému ekumenismu, kdy se navzájem poplácáváme po zádech a o tom, co nás rozděluje, raději mlčíme. Autorčiny obavy z této povrchnosti v podstatě sdílím. Za plytkým ekumenismem může být lhostejnost vůči pravdě.

Sám jsem na Bílé hoře byl jako řadový účastník. Texty, které jsme tam četli – jednak za katolíky, jednak za protestanty, jednak společně – však hodnotím velmi pozitivně. Ne, na Bílé hoře nešlo o spojení církevních institucí. Nebyly popřeny velké věroučné i praktické rozdíly. Šlo primárně o jednu konkrétní věc: O oboustranné zřeknutí se násilí ve věcech víry, a o jasné prohlášení, že násilí páchané v minulosti nebylo správné a my cítíme potřebu se ho jednoznačně zříci.

Autorka se dále kriticky staví k zástupnému pokání, odpuštění a smíření: „Žádný člověk nemá právo kát se za druhého, odpouštět za jiného nebo se zástupně smiřovat… Copak je možné zástupně věřit v Boha tak, aby mi to někdo věřil?"

Zde autorka směšuje několik věcí. Předně: Zástupné pokání nacházíme v Písmu, především v 9. kapitole Nehemjáše a v 9. kapitole Daniele. Zástupné pokání plyne z toho, že před Bohem ani před lidmi nejsme pouze izolovanými jednotlivci, ale patříme do celé soustavy nějakých vyšších (či širších) celků. Mám na mysli rodinu, místní křesťanský sbor, obec, nebo i národ. Nehemjáš i Daniel vyznávali něco, na čem se sami osobně nepodíleli a ani podílet nemohli.

Podobně já jsem se vícekrát při různých příležitostech omlouval za násilí páchané Čechy na Němcích v rámci „odsunu". Sám osobně jsem nikomu z nich neublížil, nicméně cítím se jako Čech a toto násilí mne hluboce trápí.

Jiná věc je ovšem „zástupně věřit v Boha". Plně s autorkou souhlasím, že to je nesmysl. Nicméně je nefér z takové myšlenky podezírat ty, kdo iniciativu smíření zorganizovali. Zde autorka bojuje proti vymyšlenému nepříteli.

Pokud jde o odpuštění a smíření, pak je docela běžné, že někteří představitelé jednají zástupně za určitý z vyšších celků, které jsem zmínil. Jistě, ne každý musí souhlasit. Katolíci mají svůj katolický tálibán a evangelíci zase své evangelikální ultras. Obě tyto krajní skupiny iniciátory akce smíření už dopředu odsoudily buď jako heretiky, nebo jako modláře. Samozřejmě by bylo lepší, kdyby na Bílé hoře vystoupil přímo kardinál Dominik Duka a předseda Ekumenické rady církví. Duchovní dosah by byl větší. Bělohorskou akci z 8. května nijak nepřeceňuji. Přesto

Dokončení na str. 3

Kdy prožil Petr proměnu?

1. Petrovo rozhodnutí pro následování Krista

Lukáš popisuje, jak Pán Ježíš uzdravil Šimonovu-Petrovu tchyni a pak prožil Petr druhý zázrak. Přes celou noc nechytili žádnou rybu a na pokyn Ježíše spustili své sítě do hlubin, zahrnuli veliké množství ryb, že se jim sítě trhaly. *„Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“* Pán mu řekl: *„Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi.“* Pak se Petr rozhodl Ježíše následovat. L 4,39. *„Všechno tam nechali a šli za ním.“* L 5,4-11. Rozhodl se pro následování Pána Ježíše, protože viděl zázraky, které činil, a také naslouchal jeho moudrému učení.

Když byl Pán Ježíš v oblasti Cesareje Filipovy, zeptal se svých učedníků: *„Za koho lidé pokládají Syna člověka? Šimon Petr odpověděl: Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého. Ježíš mu odpověděl: Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích. A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekel ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského.“* Mt 16,16-18. Byla to vskutku zvláštní chvíle v životě Petra se zvláštním prorockým odhalením Petrova poslání v budoucnosti.

2. Petrova selhání

Pán Ježíš začal odhalovat svým učedníkům, že musí jít do Jeruzaléma a mnoho trpět od starších, být zabít a třetího dne vzkříšen. Petr si ho vzal stranou a začal ho kárat: *„Buď toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát. Ale on se obrátil a řekl Petrovi: Jdi mi z cesty, satane! Jsi mi kamenem úrazu, protože tvé smyšlení není z Boha, ale z člověka.“* Mt 16,21-23. Petr nechápal Kristovo poslání na zemi a chtěl ho od díla sebeobětování odradit. Slova Pána Ježíše byla pro Petra jistě tvrdá.

Pán Ježíš po určité době opět sdělil učedníkům, co ho čeká, a jak budou jednat jeho učedníci. *„Budou bít pastýře a rozprchnou se ovce stáda.“* Na to mu řekl Petr s velikou sebejistotou: *„Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!“* Ježíš mu odpověděl: *„Dříve, než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“* Petr prohlásil: *„I kdybych měl s tebou umřít, nezapřu tě.“* Myslel to Petr upřímně? Jistě ano, ale neznal sám sebe, neuvědomoval si, že má zkaženou svoji přirozenost. Mt 26,32-35

Po nějakém čase následovaly hodiny modliteb v Getsemane. Pán Ježíš vzal s sebou Petra a oba syny Zebedeovy a řekl jim: *„Zůstaňte zde a bděte se mnou.“* Po hodině modliteb přišel k nim a oni spali. Řekl Petrovi: „To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou? Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení.“ Pak se modlil podruhé a po modlitbě je našel opět spící. Když se pak modlil potřetí a zase přišel k nim, opět spali. Mt 26,37-45. Pán Ježíš očekával, že ho ti nejvěrnější učedníci budou v duchovním zápase posilovat svými modlitbami. Bylo to pro něho jistě bolestné zklamání. Když pak byl Ježíš zatčen, byl přiveden před radu. Petr byl mezi mnohými lidmi. Pak zakrátko přistoupili k Petrovi ti, kdo tam stáli, a řekli mu: *„Jistě i ty jsi z nich, vždyť i tvé nářečí tě prozrazuje. Tu se začal zaklínat a zapřísahat: Neznám toho člověka.“* Vtom zakokrhal kohout; tu se Petr rozpomenul na slova, která mu Ježíš řekl: *„Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mne zapřeš.“* Vyšel ven a hořce se rozplakal. Mt 26,73-74. I když Petr následoval Krista a myslel to upřímně, měl stále v sobě svoji starou přirozenost, a proto byl schopen se zapřísahat, že Ježíše nezná. Prožíval to, co prožíval také apoštol Pavel: *„Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci.“* Ř 7,18.

3. Petrovo znovuzrození

Po vzkříšení se setkal Pán Ježíš se svými učedníky také u Tiberiadského jezera. J 21,15-18. Po pohoštění, které jim připravil, zeptal se Šimona Petra: *„Šimone, synu Janův, miluješ mne víc, než ti zde? Odpověděl mu: Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád“*. I na druhou otázku, dostal stejnou odpověď. Pak se ho zeptal potřetí: *„Šimone, synu Janův, máš mne rád? Petr se zarmoutil nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: Pane, ty víš všecko, ty víš také, že tě mám rád. Ježíš mu řekl: Pas mé ovce… Až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“* Pro Petra to byla nejdůležitější chvíle v jeho životě. Petr si uvědomil svoji zkaženost i svá hrozná selhání a dal místo vzkříšenému Kristu ve svém nitru. Nyní nastala v jeho nitru proměna, nové narození. Vyznává to ve svém prvním dopise. *„Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději.“* 1 P 1,3. Vzkříšený Kristus vstoupil do jeho nitra a způsobil jeho nové narození, tak začala proměna jeho přirozenosti i jeho života. *„Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání.“* 2 P 3,9. Pak si ho Pán Ježíš začal používat jako svého posla.

4. Petrova mimořádná trojí služba

Při rozloučení řekl Pán Ježíš svým učedníkům: *„Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“* Sk 1,8. Pán Ježíš zde jmenuje tři etapy zvěstování v moci Ducha svatého. Všechny tři etapy zahajoval apoštol Petr: v Jeruzalémě, v Samařsku a v pohanském světě. Dostal totiž klíče nebeského království. Mt 16,19.

V Jeruzalémě. V den seslání Ducha svatého zvěstoval Petr evangelium velikým zástupům. Sk 2,14. *„Tu vystoupil Petr spolu s jedenácti, pozvedl hlas a oslovil je: Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouchejte mě pozorně…* 2,14-37. *Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: Co máme dělat, bratří? Petr jim odpověděl: Obraťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů a dostanete dar Ducha svatého.“* V závěru svého proslovu je Petr zapřísahal a napomínal: *„Zachraňte se z tohoto zvráceného pokolení!“* Sk 2,40. Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí.

V Samaří. Sk 8,14-16. Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že v Samařsku přijali Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana. Oni tam přišli a modlili se za ně, aby také jim byl dán Duch svatý, neboť ještě na nikoho z nich nesestoupil; byli jen pokřtěni ve jméno Pána Ježíše. *„Petr a Jan tedy na ně vložili ruce a oni přijali Ducha svatého.“* Sk 8,17. Otevřely se duchovní dveře do Kristovy církve pro všechny Samařany.

V Cesareji. Sk 10,1.5. V Cesareji žil nějaký pohanský muž jménem Kornelius, důstojník pluku zvaného Italský. Byl to člověk zbožný, s celou svou rodinou věřil v jediného Boha. Anděl mu řekl: Vyprav hned posly do Joppe, ať sem přivedou Šimona, zvaného Petr. Nazítří přišli do Cesareje. Kornelius je očekával a spolu s ním jeho příbuzní a nejbližší přátelé. A Petr se ujal slova: *„Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří…* Sk 10,44. *Ještě když Petr mluvil, sestoupil Duch svatý na všechny, kteří tu řeč slyšeli… A dal pokyn, aby byli pokřtěni ve jménu Ježíše Krista.“* Sk 10,48. První pohané se stali členy Kristovy církve. Tak byly otevřeny dveře církve pro všechny pohanské národy.

Znovuzrozený a proměněný Petr se stal Božím nástrojem k otevření duchovních dveří do Kristovy církve pro Židy, Samařany i pohany. Splnila se Ježíšova prorocká slova: „Dám ti klíče království nebeského.“ Mt 16,19. Nedokonalý Petr je důkazem veliké proměňující moci Pána Ježíše. Z člověka plného zlých vlastností si učinil věrného svědka. Takové zázračné proměny dělá Pán Ježíš v celých dějinách církve v životě mnohých lidí.

Modleme se, aby takových proměněných mužů a žen přibývalo i v současném světě.

Stanislav Kaczmarczyk

Nemůže-li pravda býti projevena bez pohoršení, lépe je přijmouti pohoršení, nežli pustiti pravdu.

* * *

Křesťan má být stálý ve víře a v rozjímání této trojí pravdy: té, která je obsažena v Písmu, té, kterou poznáváme smysly a té, jíž dosahujeme neomylným rozumem. Je lépe za tuto trojí pravdu vytrpět smrt než získat obročí pochlebováním.

* * *

Jeden doktor mi řekl, že ať bych ve snaze podvoliti se koncilu učinil cokoli, všechno je mi dobré a dovolené, a dodal: „Kdyby koncil řekl, ‚Ty máš jenom jedno oko‘, ačkoli máš dvě, musil bys s koncilem vyznati, že tomu tak jest." Řekl jsem mu: „I kdyby mi to celý svět říkal, já, maje rozum, jehož nyní užívám, nemohl bych to říci bez odporu svědomí.""

Jan Hus

Blahoslaveni tiší, nebo „tišší“?

Ještě k románu Hra o manželství, se vzpomínkou na V. A. Žáka

„Co když TIŠŠÍ skutečně zdědí zemi?“ zvažuje americký student Mitchell slova krajanky, kterou potkal v řeckých Aténách (Hra o manželství, s. 295, zvýrazňujeme). V originále románu je ovšem citát blahoslavenství standardní. Zemi za dědictví mají obdržet „tiší“ (tj. pokorní, angl. „the meek“). Přídavné jméno je ve stupni prvém, nikoli druhém. Ježíš nespouští závody, kdo bude „tišší“. (Takové závody by u „nejpokornějšího“ mohly paradoxně vyústit v pýchu, tedy opak pokory.)

Zpotvořený citát z kázání na hoře napovídá, že „katolizující tendence“ (viz Katolizující tendence 2019, ET-KJ 33/2019) nejsou jediným problémem druhého vydání české verze bestselleru od Jeffreyho Eugenidese.

Paleta směrů s jednou karikaturou

Po získání bakalářského titulu z religionistiky se Mitchell začátkem 80. let 20. století rozmýšlí, zda dále studovat teologii. Přes Francii a Řecko putuje do Indie, kde slouží ve špitále Matky Terezy. Přitom se seznamuje s různými duchovními proudy, nejednou v živě podaných setkáních. Leč právě v souvislosti s „pietistickou“ Američankou je do české verze zapraven (či v ní posílen) karikaturní prvek.

Ta třeba Mitchellovi o katolících a pravoslavných říká: „Mají takových rituálů, že je to odvádí od pravého poselství.“ (s. 281) Bylo vypuštěno limitující slůvko „někdy“ („sometimes“) před slovesem „odvádí“! V originále kritizuje pietistka velké církve diplomaticky; česká verze z ní rovnou činí sektářku …

Důraz Vladislava A. Žáka

Další ze tří hrdinů románu, Leonard, na střední škole revoltuje vůči metodistickým rodičům. (Zatím neběží o duševní nemoc, jež u něj propukne až na vysoké.) V rámci toho si on a kamarád přehrávali písničky „V OPAČNÉM POŘADÍ, aby odhalili skrytá satanská poselství“ (s. 307, zvýrazňujeme). Anglické „backwards“ bylo třeba přeložit „pozpátku“. V nakladatelství zjevně nečetli náš týdeník z 90. let. V redakční radě tehdy o „přehrávání pozpátku“ hovořil Vladislav Amos Žák. (K tématu vyšel nejméně jeden článek.)

Tehdy jsem věc nazíral skepticky: lze vůbec „přehrávat pozpátku“? Až nedávno mne moderátor na německém televizním kanálu vyvedl z omylu. Přehrání pozpátku předvedl a vyslechnuté číslo jako „satanistický“ symbol vyložil. Eugenides mezitím praktiku ústrojně začlenil do díla. K jeho českým čtenářům dorazilo autorovo sdělení překroucené …

Ostrakismus?

Ve víkendové literární příloze britského deníku The Guardian z 10. dubna 2021 velebí v rozhovoru o knihách, jež ji formovaly, Emma Clineová (jedna z tvůrkyň, jaké dnes mají v literární branži „zelenou“) opětovné čtení Eugenidesova románu The Marriage Plot jako „útěšnou“ záležitost („my comforting reread“), neboť scény prý mají „kvalitu života“ s maximální možnou bohatostí a podrobností. „Kvalitu života“ má také vylíčená duchovní anabáze Mitchella (který nakonec zakotví u kvakerů), alespoň v originále …

Můžeme překladové ochuzení ekumenického aspektu románu (na němž americký autor pracoval devět let a jejž jeho – jinak tvrdě feministická – kolegyně vyzdvihuje jako dílo trvalé hodnoty) jednoduše přiřadit pod „katolizující tendence“? Nebo jde spíš o náběh k tomu, co se v aktuálních debatách o identitě (zabíhajících místy do extrémů) nazývá anglicky „othering“ a co bychom mohli opsat výrazem „ostrakismus“, a to vůči křesťanství vůbec? Nepojímají v dotyčném nakladatelství veškeré náboženské výpovědi apriorně jako „blábol připomínající něco z katolictví“? Nebyli by ostatně na tuzemské kulturní scéně sami. Jenomže při ostrakismu („othering“) vůči křesťanství a křesťanům jako výchozím editorském postoji nemá česká mutace šanci dostát kvalitě Eugenidesova originálu ani v desátém vydání …

František Schilla

Odkazy:

Eugenides, J.: The Marriage Plot. Paperback edition. Harper Collins Publishers London 2012.

Eugenides, J.: Hra o manželství. Host – vydavatelství s.r.o. Brno 2018. Druhé vydání.

Cline, E.: I like beeing dropped into another life entirely. The books that made me, The Guardian – Review, 10.4.2021

Ještě k iniciativě smíření

Dokončení ze str. 2

považuji za správné a užitečné, že se konala. A pokud se týká sporných otázek – mám dokonce zato, že nyní bude (alespoň pro mne určitě) poněkud snazší je otvírat než dříve. Budu (a mohu) si připomínat, že můj oponent není můj nepřítel, a patrně ani nepřítel Boží, přestože věří věcem, které jsou pro mě nepřijatelné.

Cestou z Bílé hory jsem se v tramvaji sešel s jedním saleziánem. Měli jsme skvělý rozhovor – o tom, jak jsme uvěřili, o tom, jak chápeme svou duchovní službu. Shodou okolností jsme si navzájem požehnali už na Bílé hoře. Rozcházeli jsme se jako přátelé. Byť on dál zůstává katolíkem a já evangelikálem.

Dan Drápal
30. května 2021

Pod záštitou primátora hlavního města Prahy
Zdeňka Hřiba
ve spolupráci s Městskou částí Praha 1 a Městem Mnichovo Hradiště

se koná v pondělí 21. června 2021 od 17 h

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH
PŘEDSTAVITELŮ STAVOVSKÉHO ODBOJE

Program v chrámu sv. Mikuláše

1. Představení potomků představitelů stavovského odboje popravených 21. června 1621
2. Slovo hostů
3. Varhanní koncert

Pořádají: Kostnická jednota, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Masarykova společnost, Společnost E. Beneše, historické společnosti a další organizace

Festival Na Výšinách

Festival ve zkratce: O co nám jde?
Už pátým rokem vytváříme bezpečné prostředí, kde se mladí lidé mohou přiblížit „Ježíši Kristu a osobně jej poznat. Snažíme se bořit nesmyslné předsudky o církvi a ukazovat, jaká skutečně je. Festival Na Výšinách je místem, kam mladí křesťané mohou přivést své nevěřící přátele, sdílet s nimi svou víru a zároveň si v uvolněné atmosféře společně užít den plný kvalitní hudby.
Baví nás propojovat křesťany z různých denominací a kromě známých kapel rádi podporujeme i ty začínající.

2021: Co nového chystáme?
Loni jsme festival museli zrušit, letos nic takového v plánu nemáme. Termín původně jarního festivalu jsme přesunuli na sobotu 4. září a pevně věříme, že tentokrát nám ho epidemická situace nepřekazí.
Na hudebních scénách sice tento rok přivítáme výhradně české a slovenské muzikanty, i tak bychom ale rádi kvalitu programu posunuli zase o krok dál. Posluchačům nabídneme pestrou směs nejrůznějších žánrů, od moderní hudby po osvědčenou klasiku.
Víme, že mnoha křesťanům v období zrušených bohoslužeb chyběly společné chvály, proto jich letos oproti předchozím ročníkům zařadíme více. Nevyhýbáme se tabu, chceme, aby festival Na Výšinách byl místem, kde lidé uslyší odpovědi na kontroverzní otázky. Kromě hudebních čísel proto nově chystáme semináře na aktuální téma.
Církev a homosexualita, partnerské vztahy, vnímání vlastní hodnoty, skandály v církvi, zlo a těžkosti ... tomu všemu se budou věnovat řečníci z různých křesťanských denominací.
Chybět nebude ani duchovní poradenství a osobní modlitby.

A teď prakticky: Jak festival můžete podpořit?
Úplně jednoduše tím, že přijdete. Jsme vděčni za každého, kdo na festival dorazí a vezme s sebou své přátele. Zároveň budeme moc rádi, když o nás dáte vědět dál a pomůžete s propagací celé akce. Vítáme také dobrovolníky, kteří by se chtěli zapojit do příprav na místě.
Podpořit nás samozřejmě můžete i finančně. Záleží nám na tom, aby festival zůstával otevřený opravdu každému – proto nevybíráme vstupné, závislí jsme na darech a dobrovolnické pomoci. Velké poděkování patří každému, kdo v uplynulých letech přispěl jakoukoliv částkou k tomu, že jsme čistě neziskovou akci mohli zformovat do její dnešní podoby. I letos hledáme dárce, kteří by sdíleli naše nadšení a chtěli se podílet na realizaci dalšího ročníku.
Festival pořádá Mládež pro Krista ve spolupráci s dalšími organizacemi a církvemi.
2300515099/2010 VS: 307
info@navysinach.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku: Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Ptačí zpěváci



Vydávání zvuků a někdy i zpěv jsou důležitým nástrojem komunikace ptáků zvláště tam, kde se navzájem nevidí, třeba v hustém lese. Tzv. **kontaktní zpěv** užívají především ptáci žijící v hejnech. Je to informace, kde se právě nalézá jednotlivec, a otázka, kde jsou ostatní. Jiný hlasový signál oznamuje, že hejno odlétá. Důležité je výstražné volání, varovné signály podle různého nebezpečí. Tím jsou známé především **sojky**, které hrají roli jakýchsi policajtů a upozorňují třeba na to, že vcházíte do jejich rajonu. Varování je u mnoha druhů společné, něco jako lidské POZOR nebo BACHA! Někteří ptáci mají různé varovné zvuky před nepřítelem na zemi, hlavně člověkem, a ohrožení dravým ptákem ze vzduchu. Táhnoucí husy, zvláště **bernešky** kvákají hlasitě za letu, snad aby se žádná z nich neztratila. Zato skutečný zpěv ptáků se výrazně liší u odlišných druhů.
Námluvy a pak hnízdění jsou zdrojem nejkrásnějšího ptačího zpěvu. Je dvojího druhu: při námluvách zpívá pouze sameček, ale později se ozývají oba, aby vymezili svoje teritorium kolem hnízda. Samečci se někdy certují za letu ve veliké výšce pro samičku sedící na hnízdě na zemi. Pěnice dávají přednost zpěvu z úkrytu ve křoví, slavíci „tlučou“ v noci. Hlasivky ptáků jsou uloženy v dýchacím ústrojí hlouběji, než je tomu u lidí a savců. To jim prý umožňuje vydávat výše položené tóny a zpěv překvapivé intenzity, když uvážíme zpravidla drobná tělíčka pěvců. Ptáci s dlouhým krkem, a tedy i průdušnicí, jsou slyšet nejdál, třeba „trumpety“ **jeřábů** jsou prý slyšitelné až do dvou kilometrů. Naopak jim podobní čápi nevydávají zvuky vůbec, jsou vlastně němí a vynahrazují si to hlasitým cvakáním mohutného zobáku.
Ptáci jsou zřejmě schopní rozeznat více zvuků než my, zvláště v rychlých kadencích. To znamená, že si mohou sdílet různé informace, které lidské ucho nerozezná. Ornitologové jsou zpravidla i znalci ptačího zpěvu a poznají podle něho druh zpěváka. Ještě za mého studia byl na fakultě pan docent, který vodíval zájemce na vhodná místa a učil je tomuto umění. Jednou provázel takovou skupinu po Petříně a už se jim podařilo několik druhů



předhánějí, kdo zazpívá hezčí melodii zvučnějším hlasem. Asi nejčasněji obdivujeme trylkování kosů, pokud nám tento černý ťešáček nezačne předvádět svoje umění za oknem, pod nímž spíme, ve čtyři hodiny ráno. Samičky navazují kontakt s možným budoucím partnerem podle jeho zpěvu a tím se vyvarují trapné záměně jiným nápadníkem. Některým ptákům, třeba **kosům, drozdům** nebo **strnadům** je jedno, že na sebe zpěvem mohou upozornit i dravce a klidně pějí z vrcholků stromů, lamp, stožárů nebo budov. Je to prý také jakési chlubení: „Jsem ve formě, mě jen tak nechytneš!“ Skřivani zase konslyšet, určit a pak uvidět. Náhle prý zaslechli zvláštní pískavý zvuk. I sám znalec byl na rozpacích a řekl: „Bude to asi budníček, ale netypický.“ Vtom se v zatáčce parkové cesty vynořila maminka s kočárkem, jehož kola pískala o sto šest.
Už malá mláďata dovedou hlasitým pípáním nebo kvákáním vyžadovat další přísun potravy od rodičů. Zpěvu se však musí ptáčata teprve naučit. Zpočátku mají jednoduchý repertoár a ten obohacují naslouchám zpěvu rodičů.
Někde chovali v zajetí mládě pěnkavy a ve vedlejší kleci samečka kanára; tam se prý naučila pěnkavka zpívat skoro stejně jako její žlutý sou-



sed. Bylo pozorováno, že kde blízko sebe hnízdili **kosové** a **sýkory koňadry**, osvojila si jejich mláďata také něco ze zpěvu sousedů. Zvlášť učenliví jsou kanáři. Otec mého spolužáka na základce rád předváděl svého kanářího pěvce. Zapískal mu začátek melodie písně a kanárek se k němu přidal, jak to měl naučené. Potom ještě dále sám vyzpěvoval „Zelení hájové, bývaly jste vždy moje pootěšení!“ Ovšem beze slov.
Také naše děti se první písničky naučí od matky, pak i od otce a kamarádů. Později pochytí všelijaké zpěvy z filmů a televize. Rád vzpomínám na svoji maminku, která si doma při práci ráda zpívala. Její repertoár pocházel hlavně z Křesťanského kancionálu. Platilo u ní biblické: *Zpívejte Hospodinu píseň novou…zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu!* (Žalm 96, 1-2). A také: *Věčně chci zpívat o Božím milosrdenství, příštím generacím budu zvěstovat, jak je nám Hospodin stále věrný* (Žalm 89,2; Slovo na cestu). A tak jsem se ve sboru, v dětské besídce, později ve schůzkách dorostu, mládeže, a zvláště na letních pobytech organizovaných církví, učil překonávat obtíže mutace hlasu a svůj nevalný hudební sluch. Za svižného doprovodu kytar jsme snad ani nevěděli, že plníme doporučení apoštola Pavla: *Zpívejme společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce*! (Ef 5,19). Moje manželka byla lepší zpěvačka. Krátce po tom, co ji spolužačky dvojčata pozvaly do církve, společně vytvořily pěkné dívčí pěvecké trio.
Péčí hlavně bratra Bohumila Kejře staršího vyšlo několik zpěvníčků duchovních písní pro mládež, značná část z nich byly novinky. To se ovšem nelíbilo tehdejšímu komunistickému režimu. Bratr Kejř využil uvolnění situace v roce 1969-70 a vydal objemnější zpěvník **„Písničky na cestu“**, který je v použití dodnes. Jak se k němu ideologové dostali, nevím, ale ve stranickém časopise Tvorba ho komentovali: *„Církev bratrská vytáhla do boje proti socialistické výchově mládeže a vydala zpěvník písní k táborovým ohňům.“*
Nás, tehdy mladší, toto jejich hodnocení zahřálo u srdcí. Bylo ovšem nebezpečné zpívat duchovní písničky mimo dům, třeba při lesních brigádách, které církev pořádala s tajnými duchovními programy místo zakázaných táborů a kurzů. Tak jsme si je cestou do práce a z práce pískali.
Zpěv takových písní je většinou projevem víry v Boží lásku a radosti z Kristova vykoupení našich životů. Projevem skoro tak nutkavým, jaké mají ve svých malých hlavičkách ptáci.
Vždyť i Ježíš, když ukončil poslední večeři se svými učedníky, dříve, než vyšli do tmy, o níž on věděl, že v ní na něho číhá zrada a ta nejbolestnější smrt na kříži, ještě *„zazpívali písničku a vyšli na horu Olivetskou“* (Mt 26,30; Kral.)

Pavel Javornický

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

19/2021

23. června 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
21. července 2021

Z obsahu

**Jméno jako znamení*
** Na svatbě*
** Ke 400. výročí Staroměstské popravy*

Poselství k 4. neděli po sv. Trojici



Velký je náš Pán,
je velmi mocný,
jeho myšlení obsáhnout nelze.
Žalm 147,5

Jaké by to bylo, kdybychom dokázali obsáhnout Boží myšlení. Kdyby toho byl lidský duch schopný. Věděli bychom, rozuměli bychom. Člověk je i v tomto Božím obrazem. Lidé dokáží tolik. Tolik krásného a dobrého! A stále nejsou u konce. Co kdyby uměli ještě víc? Obsáhli a dosáhli i na to Boží. Určitě by to bylo lidskému společenství prospěšné a v mnohém by nám vědění pomohlo.

Jenže. I kdybychom odhlédli od toho, že člověk umí také vše dobré a užitečné zneužít, či využít jen pro sebe a zůstali bychom jen u toho pozitivního, o co by člověk přišel? Tak v první řadě by se z života vytratilo tajemno. Všechno bychom hned nahlédli a obsáhli, nic by nám nezůstalo skryto. Žádné překvapení, žádná radost ze změny. Když člověk všechno ví, všechno je mu jasné.

Přišel by ale také o naději. Vědět všechno a mít to v ruce, nebo mít to v ruce někdo jiný, ztratila by se možnost, že by věci mohly dopadnout jinak, nepředvídatelně. Že by se život mohl změnit, člověk by se mohl změnit, já bych se mohl změnit.

To, že člověk neobsáhne Boží myšlení, dává prostor pro naději na ještě úplně jiný scénář. Na neuzavřenost situace. Také obrovské možnosti v dějích, kterým nerozumím, nebo třeba i rozumím. Příliš bych tomu rozuměl. Kam bychom se pak posouvali? Kde bychom brali motivaci k dalšímu růstu? Čím bychom osvědčovali, že jsme se rozhodli jít božím směrem? Za své by vzaly: možnost volby a svobodné rozhodování.

Bůh dobře ví, proč nás neudělal sebou samým, ale jen svým obrazem. Vzal by nám svobodu rozhodování a možnost růstu, udělal by z nás své kopie.

Boží velikost je mimo jiné také v tom, že unese (třeba až na kříž) naše svobodné (a někdy i jakékoliv) rozhodnutí a nezlomí nad námi hůl. Díky Bohu, za takovou bezpodmínečnou lásku.

Martina V. Šeráková
farářka sboru ČCE
Krabčice



Opuštěné Staroměstské náměstí

Bartimeus Mk 10,46–52

Ježíš praví: *„Na soud přišel jsem na tento svět, aby ti, kteří nevidí, viděli, a kteří vidí, aby slepí byli“* (J 9,39)
„Já světlo na svět jsem přišel, aby žádný, kdo věří ve mne, ve tmě nezůstal.“ (J 12,46)

„Co chceš, abych učinil?“ ptá se Pán Ježíš slepého žebráka podobně, jako krátce předtím Zebedeových bratří, kteří přišli s přáním stát mu po boku v budoucí slávě. „Co chcete, abych vám učinil?“ (Mk 10,36). „Co chcete…?“ Slepcově prosbě „Mistře, ať vidím,“ vychází vstříc: „Víra tvá tě uzdravila,“ zatímco k přání Jakuba a Jana je zdrženlivý: „Nevíte, zač prosíte, do čeho se pouštíte.“ Potíž učedníků (a možná i naše) spočívá v nebezpečné sebejistotě. V přesvědčení, že víme, že do toho vidíme. V Cezareji Filipově si to myslel i lídr učedníků… *„Petře, satan si vyprosil, aby vás třídil jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nezhynula víra tvá“.* (L 22,31)

Směrodatným se stává světlo přišlé na svět. (J 3,19; J 12,46) „Na soud přišel jsem na tento svět, aby ti, kteří nevidí, viděli a ti, kteří vidí, aby slepí byli“ (J 9,39), říká v chrámě prohlédnuvšímu slepci. O jakém zraku, o jakém vhledu mluví?

Průvod poutníků k velikému svátku přesnic právě přichází k městu palem, Jerichu, k oáze ležící 250 m pod hladinou Středozemního moře. O výstavnost své zimní rezidence se tu postaral Idumejec Herodes Veliký. Nechybí hypodrom ani amfiteatr, avšak příchozí se nezdržují, ubírají se dál pustou cestou

Dokončení na str. 2

Pražské Staroměstské náměstí a jeho osudy

I když je dnes asi mnohem známější Václavské náměstí, pro obyvatele Prahy je už od 11. století určitě významnější Staroměstské náměstí. Tady se během času odehrávaly události spjaté s historií národa a tady se také shromažďovali lidé (dobrovolně i nedobrovolně).

Centrem samosprávy Starého Města pražského se stala Staroměstská radnice v roce 1338, kdy získali k jejímu založení měšťané souhlas od krále Jana Lucemburského. Právě zde zvolili čeští stavové roku 1458 českým králem Jiřího z Poděbrad. Po bitvě na Bílé hoře zde byli vězněni přední účastníci stavovského odboje, z nichž bylo dvacet sedm popraveno 21. 6. 1621 na náměstí před radnicí.

Značné úpravy přineslo 18. století, kdy se po spojení čtyř měst pražských roku 1784 stala radnice sídlem jednotné úřední správy města. Úprav se účastnili tito architekti: arch. Matěj Hummel, arch. Petr Nobile, arch. Pavel Sprenger, arch. Bernard Grueber, Jan Bělský a arch. Bedřich Münzberger. Téhož roku byla založena první pamětní kniha, do níž se od té doby podepisují významní návštěvníci radnice. Nejvýznamnějším jsou věnovány kopie klíčů od radnice jako symbolický klíč k hlavnímu městu. Od roku 1871 se na radnici konají svatby.

Od 1. 7. 1922 do začátku října 1941 byly na Staroměstské radnici uloženy ostatky neznámého československého vojína ze hřbitova u Zborova. Na rozkaz K. H. Franka byl za okupace hrob neznámého vojína odstraněn. V posledních dnech okupace byla radnice centrem povstání, v jejím podzemí pracovala Česká národní rada. Radnice byla 7. května 1945 ostřelována a zapálena. Východní a severní křídlo proti Týnskému chrámu bylo zcela zničeno, těžce poškozena byla i věž s orlojem a kaple. V přízemí byl zničen i archiv hl. m. Prahy, knihovna a cenné sbírky. K 30. výročí osvobození byla pobořená část radnice upravena, konzervována a zazděné okno opatřeno mříží a pamětními deskami. Již vícekrát byly vypsány soutěže na dostavbu zničené části, nikdy se však k tomu nepřistoupilo.

Na východním průčelí radnice je umístěna pamětní deska s textem: "DUKLA 1944", která připomíná významnou bitvu 2. světové války, v níž hrdinně bojovala východní československá armáda a kde padlo mnoho jejích vojáků.

Za dobu své existence radnice prošla vývojem všech slohových období. Dnes je tvořena blokem domů z různých dob, které byly postupně při-

Dokončení na str. 3

Aktualita: Ekumenická komise pro české církevní dějiny 17. stol. vydala nový sešit

Na www.husitstvi.cz je mj. uvedeno, že neštěstím postmoderní doby v církevní oblasti je neadekvátní ekumenismus, v jehož rámci by Římskokatolická církev nejraději pravoslavnou a protestantské církve opět přivítala ve všeobjímajícím náručí Říma. Nekatolíci si zase dávají pozor, aby neurazili své katolické bratry v Kristu a nějak se jich nedotkli, když se někde zmíní o tom, co zlého jim v historii udělali. Obávám se, že produktem je "Ekumenická komise pro české církevní dějiny 17. století", založená společně ERC a ČBK, která by se měla v duchu ekumeny... zabývat jedním z nejkontroverznějších období našich národních dějin, tzn. Bílou horou a pobělohorským vývojem (násilná rekatolizace, pobělohorský evangelický exil).

Velice by mě totiž zajímalo, kdo rozdával "partitury" pro činnost této komise... aby její společná sborová píseň zněla jednohlasně a nevykazovala falešné tóny.

podle www.husitstvi.cz



PRACOVNÍ LIST č. 4

Ekumenické komise pro české církevní dějiny 17. století

Vydává Ekumenická rada církví a Česká biskupská konference — červen 2021

S odvahou odstraňujme předsudky

Hrůza popravy dvaceti sedmi mužů nebledne ani po čtyři sta letech. Dnes už si nejsme schopni tu událost vůbec představit, nerozumíme tomu.

Krása červnového jitra versus smrt moudrých, vzdělaných mužů. K tomu zahanbení, že v křesťanské Evropě mohlo někomu vůbec napadnout takto řešit spory. Nadto nás šokuje krutost popravy – odsekávané končetiny, jazyk vyříznutý zaživa, potupné umírání. A ze všeho nejvíc nás zřejmě děsí pomyšlení, že by se to mohlo opakovat.

Jenže, milí přátelé, ono se to opakuje. V různém čase, na různých místech, v rouše různých ideologií. Všelijakými způsoby jsou lidé trestáni a zabíjeni pro svá přesvědčení náboženské nebo politické. Kolik lidí bylo popraveno ve 20. století, spolu s nimi také nedávno, před dvaceti lesti lety tisíce nevinných mužů v nedaleké Srebrenici. A to v době, kdy jsme se těšili z prvních let života ve svobodné zemi. Také dnes diktatury za zdmi věznic a táborů vězní, mučí a popravují své kritiky a odpůrce. Je možné podobným hrůzám předcházet? Jak žít, aby jich bylo co nejméně?

Karel z Lichtenštejna (vlevo) stál v čele mimořádného soudu, který měl potrestat stavovské povstalce. Sám císař Ferdinand II. byl údajně překvapen rozsahem a na evropské poměry i mimořádnou tvrdostí celého procesu vedeného Lichtenštejnem. Karel z Lichtenštejna konvertoval ke katolictví roku 1599 a o devět let později dosáhl knížecího titulu. Potrestil k nejvýznamnějším oporám trůnu a v době českého stavovského povstání stál na straně císaře. Po bitvě na Bílé hoře se z pověření císaře stal zemským místodržícím v Čechách. Organizoval císařskou odplatu na českých stavech. Ilustrace JAZ

Nejjistějším určitě bude žít sám se sebou i se všemi kolem mne v pravdě a lásce. My všichni, protestanté, katolíci, pravoslavní, židé, muslimové, ateisté – si vzájemně přejme to nejlepší, totiž, aby mne i toho druhého Bůh provázel požehnáním. Pak budeme mít dostatek úcty a respektu k sobě navzájem, bez ohledu na místo trvalého pobytu na této planetě či barvu pleti.

Touha po pravdě a lásce nás zbaví lhostejnosti, vyzbrojí odvahou odstraňovat předsudky, dá nám kuráž se společně zastat těch, kdo se i dnes, blízko či daleko, stávají oběťmi náboženských, mocenských či nacionálních sporů. Taková touha má smysl, je blízká Boží vůli. Vždyť Kristus veřejně oznamuje, že to podstatné, život v Boží blízkosti, mají garantován ti, kdo jsou pro spravedlnost pronásledováni: „Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské“ (Mt 5,10). Odtud smí pramenit naše odvaha ke spravedlnosti, že vše dobře dopadne, i když třeba ten svůj boj prohraji. Odtud prameni mocné poselství těm, kdo zde na zemi svůj boj se zlem prohrávají či prohrávají.

DANIEL ŽENATÝ, předseda Ekumenické rady církví v České republice

Z církví doma i ve světě

Mladí američtí Židé více tíhnou k náboženským tradicím, ale cítí se méně spjatí s Izraelem

Průzkum Pew Research Center zjistil silnou korelaci mezi mladšími a staršími americkými Židy a dodržováním jejich náboženského vyznání, a zároveň jejich menší vazby na Izrael.

Průzkum amerických Židů odhalil vyšší než očekávanou úroveň dodržování náboženského vyznání mezi mladšími Židy a také rozdíl v tom, jaký vztah mají mladší a starší Židé k Izraeli. Mladí židovští dospělí ve věku od 18 do 29 let a starší Židé ve věku 65 a více let měli stejnou pravděpodobnost, že budou synagogu navštěvovat alespoň jednou za měsíc, a to u obou skupin ve výši 22 %.

Obě věkové skupiny uvedly, že vaří a konzumují tradiční židovská jídla v poměru 70 % ku zbylým 30 %. Mladí dospělí i starší Židé uvedli, že Šabat je pro ně „osobně důležitým" ve 35 %, respektive 37 %.

Obě generace zaznamenaly pozoruhodné korelace ve víře v Boha (76 % u mladých dospělých, 72 % u seniorů) a důležitosti identifikace s židovskou komunitou (32 %, respektive 34 %). A sedm z deseti Židů z obou věkových skupin uvedlo, že se ztotožnili s Demokratickou stranou nebo se k ní přiklonili.

Generace se však lišily v dalších otázkách, zejména při ztotožnění se s různými proudy judaismu, Státem Izrael a holocaustem. Sedmnáct procent dotazovaných mladých dospělých uvedlo, že se identifikovali jako pravoslavní, u starších dospělých to byly však pouhé 3 %. Třicet sedm procent mladých dospělých se ztotožnilo s konzervativním nebo reformním judaismem; u starších Židů to byla drtivá většina 70 %.

Starší američtí Židé uvedli, že se cítí citově připoutáni k Izraeli z 67 % a že Izrael je nezbytný pro jejich smysl pro židovskou identitu ve výši 46 %. Mladí dospělí uvedli, že se cítili citově spojeni s Izraelem ve výši 46 %, zatímco pouze 35 % označilo Izrael za zásadní pro svou židovskou identitu. Zatímco 84 % starších Židů uvedlo, že vzpomínka na holocaust je nezbytnou součástí jejich židovské identity, jen 61 % mladých dospělých s tímto názorem souhlasilo.

Autor:Redakce World Israel News, 10.6.2021

Autoritativní Enzo Bianchi byl odvolán ze svého kláštera v Bose. Odchod vnímá jako bolestný exodus

Známá charizmatická osobnost - Enzo Bianchi – zakladatel a emeritní převor ekumenické mnišské komunity Bose poslal 7. června následující Twitter: "Milí přátelé, několik dnů jsem mlčel a neposílal jsem vám myšlenky, které se objevovaly v mém srdci, ale únavné a bolestné stěhování mi v tom zabránilo: pro nás staré lidi je migrace nepředstavitelnou trhlinou, také protože se připravujeme na konečný exodus a nikoliv změnit byt na zemi." (enzo bianchi@enzobianchi7)

Osmasedmdesátiletý Enzo Bianchi, laický mnich, teolog, spisovatel, novinář, se měl na základě rozhodnutí Svatého Stolce do 16. února letošního roku vzdálit ze svého kláštera, který založil v roce 1968 a který jako převor vedl do 25. ledna 2017. Spolu s ním byli nuceni opustit mnišské společenství bratři Lino Breda, Goffredo Boselli a sestra Antonella Casiraghi. Jako místo nového určení byla Svatým Stolcem stanovena komunita ve městě Cellole nedaleko Caserty v Campagnii, což je více než 800 km od jeho mateřského kláštera. Po pěti měsících reflexe, během kterých Enzo Bianchi zůstal v klášteře Bose, se nakonec rozhodl pro přestěhování do soukromého bytu, který mu našli jeho přátelé nedaleko Turína.

Důvodem této separace bratří a sestry od zbytku komunity byl výsledek papežské vizitace v klášteře Bose, která probíhala na přání Bianchiho v letech 2019-2020. Papežský vizitátor P. Amedeo Cencini, kanozián a psychoterapeut, došel k závěru, že v šedesátičlenné mnišské komunitě, ve které žijí společně muži i ženy z různých křesťanských vyznání, panuje nezdravé napětí, četné velmi bolestné konflikty a chybí bratrská láska v mezilidských vztazích. Podle serveru Vaticannews, bylo rozhodnutí Vatikánu motivováno způsobem, jakým bývalý převor Bianchi v komunitě uplatňuje svou moc. Enzo Bianchi po celý život neúnavně rozvíjel a uváděl do praxe závěry druhého vatikánského koncilu. Velké zásluhy mu jsou připisovány za rozvoj ekumenických vztahů. Byl ovšem často napadán ultrakonzervativními teologickými kruhy, osočován z herezí a z „nedostatečné znalosti" teologie. Je autorem 300 knih a nesčetných audio a video nahrávek, které lze najít také na kanálu YouTube. Roku 2000 mu udělila turínská univerzita doktorát honoris causa v politických vědách a v roce 2016 vedl mezinárodní duchovní cvičení pro kněze v Arsu. Jeho články se objevily v předních italských novinách a časopisech. Trápí ho četné zdravotní problémy, především diabetes.

www.christnet.eu

Rekonstrukce části Sázavského kláštera se blíží k závěru

Rozsáhlá stavební a restaurátorská obnova farní části Sázavského kláštera se blíží k závěru. Pokrývači ještě dodělávají střechu kostela, dokončena má být začátkem července. Náklady na rekonstrukci jsou kolem 120 milionů korun, většinu pokryla evropská dotace z Integrovaného regionálního operačního programu. Dělníci opravili torzo gotického trojlodí s věží, které je dominantou areálu, barokní faru, kostel a parter mezi těmito objekty. Obnovy se dočkala i krypta svatého Prokopa a nemalá část vybavení, například oltáře či kazatelna. Práce začaly před více než dvěma lety a nabraly mírné zpoždění kvůli koronaviru i letošní tuhé zimě. Farnost původně naplánovala slavnosti požehnání a otevření kostela na výroční den smrti svatého Prokopa, tedy na 25. březen. To se ale nakonec nestihlo. Zatímco fara je už zkolaudovaná, v kostele se zatím smí používat jen přízemí. Stavební část bude hotová začátkem července a od srpna si budou moci návštěvníci prohlédnout novou expozici Český patron svatý Prokop v prvním patře kostela vedle varhan.

Podle www.krestandnes.cz

Bartimeus

Mk 10,46-52

Dokončení ze str. 1

k Jeruzalému vzdáleném ještě 24 km. Před dvěma hodinami přebrodili jihovýchodně od Jericha (9 km) Jordán. Ještě je svírá v duši památka Zachariášova Jana hanebně usmrceného Herodem Antipou. Betabara… Zamlklí hleděli do jordánských tůní. Ještě jim zněl mezi břehy hlas volajícího na poušti: *„Já křtím vás vodou ku pokání. Za mnou jde silnější. Z výsosti sestoupil, aby se ukázal sedícím v temnosti a stínu smrti. Ten vás bude křtít Duchem svatým a ohněm…"* (L 1,79; 3,16).

Tady spatřil člověk Ježíš otevřené nebe. Tady prohlédl k PŘÍTOMNOSTI Otce, který Duch jest. Duch Tvůrce prostoru a času, časů někdejších i příštích od věků do věků. Tady lidé zaslechli: *„Ty jsi ten můj milý Syn, v tobě se mi zalíbilo"* (L 3,22) – Otec v Synu a Syn v Otci z výsosti. Tady prorok spatřil Ducha jako holubici a dosvědčil: „Hle, Beránek Boží, který snímá hřích světa."

Tehdy vykročil směle se spasitelnou výzvou do Galileje: *„Naplnil se čas, přiblížilo se Boží království, čiňte pokání, věřte evangeliu!"* Dnes se vrací. Naposled se vrací k svátku Veliké noci, noci jití Hospodinova. Pro krev beránků na veřejích minul kdysi zhoubce jejich prvorozené, stejně nehodné jako hynoucí děti egyptských. Milostí byla ta krev. Milostí života k příštímu prohlédnutí. Avšak milují více tmu než světlo, protože jejich skutky jsou zlé, shledává záhy (J 3,19) a trpí tím, smutný v duši cestou k slavnosti.

„Na koho jste se to přišli dívat? Na třtinu zmítanou větrem? (Mt 11,7; L 7,24) Draze odívaní bývají v domech boháčů. Nebo jste snad přišli za prorokem? Jistě, pravím vám, více než za prorokem. Eliáš přišel a připravil cestu, ale nepoznali ho a naložili s ním po svém. Tak i Syn člověka bude trpět od nich. Ode dnů Jana Křtitele až dosavad nebeské království násilím trpí a násilníci se ho zmocňují…"

Učiteli v patách opouštějí město, když zpovzdálí za branou volání. Zas jeden žebravý slepec. Vzdálenější průvodci Mistra špatně slyší. „Zmlkni, člověče!" – „Ježíši, synu Davidův?" Není to politicky ošidné, na hranici Judaje s Pereou despoty Heroda Antipy, připomínat rod Davidův? Přijde jim při pomyšlení na Křtitelův osud. Co když to vladařův donašeč slyší? Ostatně vědí vhodnější okamžik a důstojnější příležitost prorockého provolání (Za 9,9) v branách svatého města. Trapně nám teď nezván napovídá bezvýznamný žebrák, a kdožví za co Bohem postižený slepec. Však ještě s patřičnou slávou překvapíme Jeruzalém. My jdeme za Ježíšem. Tenhle tu u Jericha sedí a žebrá. Přidali by se k holdu syna Davidova ale zrovna tady v poušti mu provolávat slávu s politováníhodným šmudlou a chuďasem? Zavřete mu konečně ta nevymáchaná ústa!

Chudák však neodbytně tím hlasitěji volá, domáhá se a jako o život křičí. „Smiluj se! Smiluj se nade mnou, Ježíši, synu Davidův!"… a průvod zastavil.

„Seber se!" strkají do něho. „Rozum do hrsti! Volá tě." Špalírem prve rozladěných zvědavců klopýtá, ruce tápavě před sebou: „Rabboni! Ať vidím!" Aramejské rabboni je vystupňované rabbi – mistře, (v Bibli už jen Maria ke Vzkříšenému: Rabboni! J 20,16), znamená spíše veliteli, vládče, nežli mistře.

Bartimeus o Ježíši dávno ví. Pozorný k tomu, co si lidi říkají, jakkoli nevidomý, má svou představu o léčiteli z Nazaretu. Slepý, žije uvnitř ve své duši nadějí a touhou: Ach, Bože! A náhle je tu vysněná, stokrát vyprošovaná příležitost. Jako spousty podobně postižených denně sedá, kudy lidi chodí. Od kolen před sebe prostírá plášť, kam mu milosrdní snad hodí kousek jídla, pár mincí. Ničemu nevěnuje tolik pozornosti jako svému plášti, chalátu, jímž se v noci přikrývá. Obratným pohybem umí v mžiku sbalit a k tělu přitisknout své bědné živobytí, vytuší-li nekalý zájem obejdy. S tuláky má své zkušenosti. Teď se ze země sbírá, odhazuje, překračuje, čeho si dosud hleděl, vratce vykročí. Věří a jde. Věří neuvěřitelnému, že světlo přišlo na svět a věřící v něho ve tmě nezůstanou… Klopýtá za hlasem, který uzdravuje, zachraňuje. Teď, teď je ta chvíle. Teď ho volá…

„Víra tvá tě zachránila," vidí a žasne nad dosud jen dotýkaným světem. Vidí v tvář svému dobrodinci. Objevil a žasne, jak vypadá svět. Pouští se za Ježíšem, cestou naděje, cestou dalších nových prožení k tomu, co vidět není, v touze dojít tam, kam se dívá, kam se ubírá, on. Amen.

Samuel Hejzlar

O pokoji a rozdělení

Slovo do (teologické) pranice…

Pokoj vám – tento úvodní pozdrav pronášený kazatelem či knězem v průběhu bohoslužby a zejména na začátku kázání, tak ten se může někomu třeba zdát tak trochu frází, floskulí, díky tomu, jak často ho slyšíme pronášet. Ale přátelé, nemyslíte, že toho pokoje, zejména pokoje srdce a mysli, je nám přece tuze zapotřebí? Protože ztráta pokoje a také smíru v sobě samých, ta mívá často někdy i tragické následky – stačí si připomenout například pověst o Svatoplukových prutech… To jsou sice tragédie velké, týkající se jako třeba ve Svatoplukově případě státu, říše, ale jsou i bolesti osobní, mezilidské, plynoucí z neochoty být vnímaví jeden ke druhému, či vůbec z absence jakékoliv empatie. V Markově evangeliu (3,20-35) čteme, jak o takovém rozdělení mluví Ježíš. Prostě, je tomu tak – rozdělení, a to z jakýchkoliv příčin, jde napříč společenstvími, nezřídka i rodinami. Co hůř – rozdělení a svár pociťujeme mnohdy i sami v sobě. Začíná to tehdy, když ztratíme úctu k tomu druhému či druhým, když své názory začneme vnucovat lidem kolem sebe bez ohledu na to, zda pro ně jsou, či nikoliv, přijatelné. Čím to je? Už to bylo řečeno, přesto to zopakuji – ztratili jsme úctu k tomu druhému jako ke svébytné lidské bytosti, chybí nám to podstatné: pokora v Boží režii, vedené duchem Kristovým.

V debatě o rozdělení náboženském a o tom, jak ho překonávat, se mimo jiné hojně cituje slovo „ekumena". Bývá to, bohužel, debata dost často planá, protože se zároveň vymýšlejí nápady, důvody, nařízení, které vlastně toto rozdělení umocňují. Co s tím, čím se řídit, jak se orientovat v tomto problému? Tady nelze nevzpomenout na Jana Husa, pro kterého jakousi jedinou „směrnicí", zákonem, jímž se řídil, bylo Písmo svaté a slovo Boží pak v této Knize knih obsažené. A jediným soudcem, arbitrem, pro Husa pak byl Ježíš Kristus. Hus kritizoval mimo jiné i církevní hierarchii, že se nedrží slov Písma, že si přizpůsobuje a překrucuje k obrazu svému a ke své potřebě Kristovo slovo a že často jedná i v rozporu s Kristovým učením. Přitom k zachování jednoty, k zachování řádu a pokojné vzájemnosti, existuje pouze jedna cesta – držet se slova Božího, a jednat v duchu učení jediného Arbitra – Ježíše Krista. Ano, má slova jsou možná tvrdá, za svým názorem si ale stojím, a zaplať Bůh, že dnes se za to už neupaluje. Ačkoliv, plamenných slov, napadajících mne za tento názor, asi taky nebude málo.

V této souvislosti vzpomínám na jedno nedávné setkání s knězem církve římskokatolické. Jsme dobří přátelé přes denominační různost, a tak i naše debata se odvíjela ve velice přátelském duchu a víceméně i ve shodě. Konec konců, jak také jinak, když to bylo u dobrého moravského. Pak ale padl dotaz, jak dalece že pokročila římská církev v otázce podávání eucharistie, a to jak podobojí, tak i křesťanům jiných denominací. S trpkým úsměvem odpověděl, že „… pokud pokročila, tak směrem zpět. U nás je zákaz podávat eucharistii jiným křesťanům, natož podobojí…" Ohromilo mě, že – jakýkoliv – představitel či teolog (jakékoliv) církve, si osobuje právo jednat v rozporu s naučením a poselstvím Kristovým. Jak si vůbec může dovolit, zneplatňovat Kristova slova!!

Pro Husa, jak už bylo řečeno, byla Bible jediným zákonem, a také i pánové Voskovec a Werich kdysi zpívali: „čtěte Bibli, tam to všechno je…" Ten, kdo rozhodl o tom, že se nebude v té či oné církvi podávat „podobojí" a zakázal podávat eucharistii křesťanům z jiných denominací, tomu nejde o jednotu, o ekumenu, tomu jde o jeho výlučnost a o trvalé rozdělení. Dotyčný „teolog", či teologové, kteří jsou tvůrci zmíněných pravidel - jako že tomu ano, tomu zase ne, tak v Bibli buď z neznalosti (anebo cíleně, což je pravděpodobnější), pominuli například mimo jiné tento text: *„Pojďte ke mně **všichni**, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny a já vám dám odpočinout."* (Mt 11,28.) Kristus všechny, bez rozdílu, všechny jež tíží strázně života, trápí je jakákoliv bolest, kdo trpí nemocí i rozdělením, tak ty všechny zve ke společné večeři. Ježíš nerozděluje, nerozlišuje, ale sjednocuje. V Matoušově

Dokončení na str. 3

Ježíš je světlo světa

Pán Ježíš praví: Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života. J 8,12. „Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ J 9,5. „Já jsem přišel na svět jako světlo, aby nikdo, kdo ve mne věří, nezůstal ve tmě… Nepřišel jsem, abych soudil svět, ale abych svět spasil.“J 12,46.

Jedinečná nabídka pro každého člověka. Každý může žít ve světle. *„Světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo.“* J 3,19-20.

Smutné konstatování o mnohých lidech. Když člověk žije ve tmě, neumí rozlišit co je dobré a co je zlé, neví, proč zde žije a jaký je smysl života a neví kam vlastně směřuje.

Co to znamená pro nás lidi, že Ježíš je světlem pro náš život na zemi? On nám dává pravdivé odpovědi na všechny naše otázky. Sděluje nám, proč jsme byli stvořeni, co je smyslem našeho života, jaká budoucnost nás čeká po smrti těla. To nejdůležitější, že chce být našim osobním Průvodcem, abychom byli věčně šťastnými v Jeho království lásky, pokoje a blaženosti.

Velmi výstižně to vyjádřil jeden z největších vědců v dějinách – Isaac Newton.

Isaac Newton, geniální vědec, napsal o Pánu Ježíši Kristu:

* Sestoupil z nebe na tuto zem. Svůj královský šat vyměnil za oděv pozemšťana a stal se člověkem, abychom my mohli být dětmi Božími.
* Ponížil se až do prachu země, abychom mohli být povýšeni k nebeskému trůnu.
* Přestože byl bohatý, stal se nejchudším z lidí.
* Spal v cizích jeslích, jel po moři v cizí lodičce, jel na cizím oslátku a byl pohřben v cizím hrobě.
* Narodil se proti přírodním zákonům a vyrostl ve skrytosti jako služebník všech.
* Neměl vyšší vzdělání tohoto světa, nenapsal jedinou knihu, ale do největších knihoven světa by se nevešly knihy, které byly napsány o něm.
* Nesložil ani jednu píseň, ale svou odpouštějící láskou rozezvučel víc písní chvály, než všichni básníci světa.
* Když byl dítětem, zneklidnil krále, když byl chlapcem, udivil doktory, když byl dospělý, otřásl národem i mocnou veleříší římskou.
* Ovládal přírodní zákony, chodil po vlnách moře, tišil bouře, nasytil z mála tisícové zástupy, uzdravil bez léků, křísil mrtvé.
* Nepřátelé jej nemohli přemoci, Satan jej nemohl zahubit, ani hrob ho nemohl zadržet.
* Nade vším zvítězil. Svojí láskou přetvořil svět.
* Velcí mužové světa přišli a odešli. On svatý jediný zůstal a je naživy.
* Tento Ježíš je Spasitel světa, můj Spasitel, chceš-li, bude i tvůj. Pokoř se před ním, provolej ho za krále svého srdce a života.
* Zvol si Ježíše, protože nikdo není jako on.

Isaac Newton (1643 - 1727), anglický fyzik, matematik, astronom, chemik, objevitel zákonů mechaniky. Díky své genialitě vytvořil matematické vzorce věrně popisující pohyb planet a gravitaci. Vždy zdůrazňoval, že to vše je možné jedině s pomocí Boha. Byl jedním z nejvýznamnějších vědců všech dob. Objasnil zákony gravitace, zkonstruoval první zrcadlový dalekohled. Z fyziky udělal moderní, ucelenou vědu, dnes nazvanou „klasická fyzika“. V matematice se zasloužil o množství významných objevů. Newton ukázal na Boha – autora všeho stvořeného a na jeho fyzikální zákony, které platí nejen na Zemi, ale i ve vesmíru. Isaac Newton – objevitel Božích zákonů napsal: ***„Nádherný pořádek a soulad vesmíru mohl vzniknout jen podle plánu vševědoucí a všemohoucí Bytosti. Toto je můj poslední a nejvyšší poznatek.“*** „Naučil jsem se dvěma věcem: především, že jsem veliký hříšník a za druhé, že Ježíš je ještě větší Spasitel.“ „Jsem přesvědčen, že Bible je Slovem Božím, napsaným skrze ty, které on inspiroval. Studuji ji každý den.“ „Žádné jiné učení není tak potvrzeno, jako učení Bible.“

Každý člověk se rozhoduje, zda chce žít ve světle, anebo ve tmě, s Ježíšem nebo bez něho.

Vřele doporučuji: Zvol si Ježíše - Světlo světa a budeš věčně šťastný.

Stanislav Kaczmarczyk

Člověk se musí rozhodnout buď nic nového nevytvořit, nebo se stát otrokem, aby nové obhájil.

* * *

Nedefinuji čas, prostor, místo a pohyb, ježto jde o věci všem dobře známé. Musím pouze konstatovat, že neučení lidé si nepředstavují tyto veličiny jinak než v jejich vztahu k smyslovým objektům. A z toho pocházejí jisté předsudky…

* * *

Platón je můj přítel – Aristoteles je můj přítel – ale můj největší přítel je pravda.

* * *

Dokážu spočítat pohyby nebeských těles, ale ne šílenství lidí.

* * *

Muži staví příliš mnoho zdí a málo mostů.

* * *

Ani jeden veliký objev se nerodil bez smělého odhadu.

* * *

V Bibli existuje více důkazů autentičnosti, než bychom nalezli v jakýchkoli světských dějinách.

* * *

Pravdu lze vždy nalézt v jednoduchosti, nikoliv ve velkém množství a záměně věcí.“

* * *

To, co víme, je kapka, co nevíme, je oceán.

Sir Isaac Newton (4. leden 1643 Woolsthorpe Manor – 31. březen 1727 Kensington)

Stvoření a inteligentní plán

Úspěch Darwinova vystoupení (1859) spočíval v tom, že k vágní hypotéze o evoluci (která zde byla už dlouho před ním) nabídl zdánlivě vědecký mechanismus. Položil tak základ evoluční teorie, s ambicí výkladu vzniku a rozvoje života bez potřeby nějakého transcendentního přesahu. Jeho mechanismus (mutace + selekce), spočívající na přesvědčení o tvůrčím potenciálu hmoty, byl v průběhu následujícího století doplňován a modifikován (neodarwinistická syntéza, rozšířená evoluční syntéza atp.), to však na podstatě věci nic neměnilo. Jak uvádí známý molekulární biolog Michael Behe ve své poslední knize *(Mousetrap for Darwin, 2020)*, podstatou darwinismu zůstává i dnes „radikální tvrzení, že neřízené mutace mohou dát vznik molekulárním strukturám a mechanismům života“.

Převratem v tomto ohledu se staly – sto let po Darwinovi – objevy molekulární biologie a následně koncept inteligentního plánu (Intelligent Design – ID), který „jednoduše znamená, že pro vysvětlení života je vedle přírodních zákonů nutný i návrh“ (Behe). Detailům nemusíme rozumět. Důležité je ale vědět, že se jedná o teorii na vědeckém základě, bez přesahu do oblasti teologie. ID není konceptem stvoření, jak se někteří křesťané z neznalosti domnívají; ID přesah do teologie pouze umožňuje, nedostává se s vírou ve Stvořitele do rozporu. Podstatnou věcí zde je posouzení platnosti jeho základního argumentu – že návrh (předchozí plán, nutnost informace) je nezbytnou podmínkou pro vznik a rozvoj života. Druhým podstatným tvrzením je tzv. princip neredukovatelné složitosti (živých systémů), který ukazuje k vložené informaci, a který je možné na biologických strukturách empiricky ověřovat. Rozhodující je vědecké, nikoli filozofické hledisko. Plyne z toho, že inteligentní plán je protikladem darwinismu – jedná se o dvě neslučitelné teorie, které nemohou platit obě současně.

Pro křesťana to znamená jednoduchou, přehlednou situaci, protože základní idea darwinismu – neřízený vývoj – pro něj nepřipadá v úvahu. Ze širšího hlediska chápání a výkladu světa je situace diametrálně odlišná. Zde je možných postojů dlouhá řada – obecně řečeno, od islámu až po marxismus. V naší kulturní oblasti se ale jedná v podstatě jen o dva postoje: o naturalismus (nic mimo hmotný svět neexistuje) a biblický teismus (svět je dílem Stvořitele). A teprve na úrovni křesťanství můžeme rozlišit mezi kreacionismem (s důrazem na přímé Boží stvoření) a teistickou evolucí (evolučním stvořením, Bohem řízeným vývojem). Rozdíl spočívá v tom, jak chápeme biblickou zprávu o stvoření (zda historicky či alegoricky) a zda příroda vykazuje – či nevykazuje – rysy kontinuálního vývoje.

Můžeme tedy shrnout, že u tématu »stvoření vs. evoluce« se setkáváme se dvěma úrovněmi rozhodování: První rovinou je protiklad mezi darwinismem a inteligentním plánem, který spadá do oblasti vědy, s dosahem zásadního významu – možností vyvrácení darwinismu. Druhou úrovní je protiklad mezi přímým stvořením a Bohem řízeným vývojem (kreacionismus vs. evoluční stvoření), kde se rozhodujeme na základě důvodů ideologické, názorové povahy. Zde použití vědecké metody není možné, neboť se jedná o předmět Božího zjevení. Přes jasně daný rozdíl obou těchto úrovní rozhodování je zde i zřetelná souvislost, která má pro biblicky orientovaného zájemce o tuto problematiku velký význam: inteligentní plán, se svým důrazem na nezbytnost návrhu a význam informace, znamená vyčištění cesty směrem ke stvoření – cesty zanesené od doby osvícenství balastem materialismu a naturalismu. ID je převratem v biologii. Křesťan na něj může svým důrazem na princip stvoření legitimně a bez překážek teologicky navazovat. Žijeme v zajímavé době. Cesta je otevřená. Vyprošujme si pro ni Boží moudrost a vedení.

Josef Potoček

Pražské Staroměstské náměstí a jeho osudy

Dokončení ze str. 1

pojovány. Základem jsou domy románské, jejichž pozůstatky se nacházejí v suterénech. Převažujícím slohem v interiérech i exteriérech je však gotika. Jádrem radnice je gotický nárožní dům Wolflina z Kamene z konce 13. století. Má bohatě zdobený gotický portál a okno se znakem Starého Města a Českého království. K němu byla přistavěna mohutná hranolová věž 69,5 m vysoká, dokončená roku 1364, na níž byl později umístěn orloj. Do jejího tělesa byla v prvním patře vystavěna kaple s bohatě zdobeným arkýřem, vysvěcená 1381 a dodnes zachovaná. Kaple byla dříve přístupná přes první patro radniční věže, v současné době je z tohoto místa vidět komůrka s apoštoly orloje. Nad vstupním portálem je umístěn emblém – věneček nesený dvěma ledňáčky a písmenem E – známý motiv Václava IV. E je patrně iniciála královny Eufemie (Žofie) a vztahuje se k její korunovaci roku 1400. Arkýř patří k nejkrásnějším památkám naší gotiky 2. poloviny 14. století. Je pokryt množstvím plastické dekorace s motivy lidských tváří a zvířat.

Není moc známo, že na náměstí došlo ke dvěma bombovým útokům. K prvnímu 7. listopadu 1962 během oficiálního shromáždění k výročí říjnové revoluce v Rusku, kdy vybuchla amatérsky vyrobená bomba. Přestože byli dva lidi těžce zraněni, tiskem byla událost ututlána. K druhému výbuchu došlo během voleb 2. června 1990, kdy bylo zraněno 18 lidí.

Zajímavostí orloje např. je, že jako jediné zařízení na světě umí měřit nestejný tzv. babylonský čas, kdy jsou v létě hodiny delší než v zimě, poněvadž tento čas trvá od východu do západu Slunce.

Nejcennější památkou radnice a středem všeho bývalého dění je radní síň z druhé poloviny 15. století. Cennou prací české vrcholné gotiky je plastika trpícího Krista z roku 1410 Ecce homo, který nese nápis Synové člověka, suďte spravedlivě (Juste iudicate filii hominis).

Helena Bastlová

O pokoji a rozdělení

Dokončení na str. 3

evangeliu (26,26 a 27), v oddíle nazvaném „Ustanovení večeře Páně“, přece o tom čteme: >…když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal, dával učedníkům se slovy „Vezměte a jezte – toto jest mé tělo“ Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni…“

Ano, všichni, nikdo není Kristem vyloučen z možnosti přijímat z kalicha třeba jen proto, že není z téže vesnice jako ostatní. A totéž, v malé obměně, se dočtete i u Marka, 14. kapitola, verše 22–26, či u Lukáše (22,17-19). Tak tolik Písmo a Ježíš, přátelé. A přesto tu máme teology a církevní představitele, kterým Kristova slova patrně nic neříkají, anebo jich nedbají a nakládají s nimi podle vlastní vůle. Nebo zvůle? Každopádně jde přinejmenším o hlubokou nepokoru před Božím slovem, a i ta je také jednou z příčin vedoucích k rozdělení.

Já vím, někdo může namítnout, že lidé přece jsou rozdílní. Ale to jsou naprosto různé pojmy – rozdílní a rozdělení, to je přece něco úplně jiného! Protože ač různí třeba barvou kůže, společenským postavením, majetkem, náboženským vyznáním, přesto můžeme být jednotni. Pro křesťany je to pak především jednota v Kristu. Rozdílnost v politickém, či náboženském smýšlení nemusí a nemá být na překážku v našem humanitním směřování, v našem úsilí o empatii, dobré mezilidské vztahy a respektování se. To je totiž ona tolikrát frekventovaná jednota v různosti. Teď si některý z čtenářů této mé úvahy myslí, že jsem pominul závěr dotyčného evangelního úryvku z Markova evangelia. Nikoliv, nebyl pominut, protože celá tato úvaha je o tom, co je obsaženo v onom vskutku fundamentálním závěru Kristovy řeči, závěru, ve kterém shrnuje v několika větách celou problematiku rozdělení a jeho příčin: „Kdo je má matka a moji bratři?“ táže se Ježíš a zároveň také odpovídá – a tady si dovolím parafrázovat: ten, kdo je se mnou jedné mysli, neubližuje, je milosrdný, plný lásky a má pokojné a pokorné srdce, prostě – a toto jsou už slova Ježíšova: ***„Kdo činí vůli Boží, to je můj bratr, má sestra i matka“***.

Stanislav Kubín

Česká evangelikální aliance zve

Křesťanská konference 2021

Bez zadních vrátek

4. – 6. července 2021
Praha 3 (hotel Olšanka, Táboritská 23)

Hlavní řečník: Sam Allberry (UK)
Bližší informace: http://kk.kmspraha.cz

Milí přátelé, rádi bychom vás pozvali na Křesťanskou konferenci 2021 s tématem Bez zadních vrátek. Konference, kterou pořádá Křesťanská misijní společnost ve spolupráci s ČEA se bude konat v termínu od 4. do 6. července 2021.
Hlavní řečník konference Sam Allberry je anglikánský duchovní a autor knih: 7 mýtů o singles; Proč Bohu není jedno, s kým spím; Je Bůh proti gayům?; bude hlavním hostem letošní konference. Můžeme se těšit na téma Následování Krista.

Dalšími řečníky konference jsou např. Lubomír Ondráček (Normální, nebo radikální?), Dita Targoszová (Stezky světlem zalité), Michal Apetauer (Odvážná víra), Pavel Strežo, SK (Poznat Boha jako Otce), Alois Boháček (Jak a čím zabednit zadní vrátka).

Chvály na konferenci
TIMOTHY (SK), AWAKEN
WORSHIP
5. července od 19 h proběhne večer chval

Česká evangelikální aliance, z. s. ,
Na Žertvách 23, 180 00 Praha
info@ea.cz. www.ea.cz

Prohlášení Ekumenické rady církví v ČR k 400. výročí popravy vůdců českého povstání proti Habsburkům 21. června 1621

S bolestí si v těchto dnech připomínáme vyvrcholení českého povstání – popravu většinou protestantských vůdců boje za udržení vzájemného respektu a tolerance v zemích Koruny české.
Po téměř dvou stoletích, kdy protestanté a římští katolíci dokázali žít ve společných zemích v respektu a relativním míru, začal zápas, který vyvrcholil Staroměstskou popravou. Zápas o spoluvládu šlechty s panovníkem proti povstávajícímu absolutismu. Zápas nutnosti dorozumívání se různých přístupů k víře i způsobu vládnutí. Tak skončilo období, kdy se ku prospěchu národa vzájemně snášely oficiálně uznávané skupiny nekatolíků s římskokatolickou vládou, reprezentovanou panovníkem i význačnými katolickými rody a římskou církevní hierarchií. Nastoupila vláda absolutistického panovníka jediného vyznání, která vyžadovala poddání se všech vrstev obyvatelstva jedinému způsobu víry, a to římskokatolickému.
S bolestí vyznáváme jako hřích, že vinou našich předchůdců byl v zemích Koruny české zažehnut strašný požár třicetileté války, kdy Evropa v důsledku válečných operací, hladu a nemocí přišla o miliony obyvatel. Výsledkem tohoto v pravdě světového konfliktu nebyly územní zisky, ani vítězství jedné z válčících stran. Na České země krutě dopadla dohoda „cuius regio, eius religio“ bezprecedentní ztrátou množství vynikajících jednotlivců i celých rodů. Nepodařilo se vnést do Evropy zkušenost vzájemné tolerance, kterou lidé v Čechách zakoušeli po dlouhou dobu, toleranci, která se ukázala životaschopná i prospěšná všem stranám.
V současnosti, po 400 letech marných pokusů o dominanci jednoho nad druhými víme, jak je tato tolerance důležitá pro nás, křesťany všech denominací. Zakoušíme, že i názory, které zprvu nemůžeme přijmout, nás v trpělivém rozhovoru mohou posunout kupředu při hledání společné cesty.
Již v listopadu 2020 jsme na místě památné bitvy na Bílé hoře a u smírčího kříže deklarovali, že jediným spojovatelem našeho směřování je Ježíš Kristus. Vzal na sebe naše hříchy vzájemného povyšování a netolerance, abychom mohli jít cestou jeho jednoty, tak jak se modlil ve své velekněžské modlitbě (Jan 17).
Dnes, a stejně tak i v čase, který je před námi, chceme společně žít jeho láskou, která přijímá všechny, kdo k němu přicházejí s pokorou.

ERC v ČR
12. června 2021

Inzerce

Hledám v Praze nezařízený byt 1+1 či 2+kk k pronájmu za rozumné nájemné (nabízím i výpomoc v domácnosti či se zahradou).
Hana Rebeka Šiander (křesťanka). Tel.: +420 720 966 639.

č. 3

FS ČCE v Letohradě hledá kazatele na plný úvazek. Byt 4+kk k dispozici. Znalost AJ a zkušenost z práce se všemi generacemi vítána.
Kontakt: kurátor Václav Skalický,
vaclavskalicky@centrum.cz, tel.: 721628774.

č. 7

Rákos a šáchor

Slovem rákos, rákosí je míněno v Bibli zřejmě několik statných travin rostoucích na bahnitých březích nebo dokonce přímo v mělké vodě ze dna. Náš i blízkovýchodní běžný *rákos obecný*, *Phragmites communis*, je mohutná tráva s latovitým květenstvím, dorůstající 2 až 3 metry výšky. Tvoří husté porosty, které se významně podílejí na „zazemňování“ mělkých vod. Hnízdí v nich řada ptáků – jeden ptačí rod je pojmenován rákosník. Suchá stébla ve snopcích se používají jako izolační krytiny střech – v severovýchodním Německu lze vidět úhledně zařízněté rákosové došky na starých chalupách i moderních chatách. Rákos se šíří létavými ochmýřenými semeny, ale hlavně dlouhými podzemními oddenky; proto rychle a úspěšně tvoří spojité porosty.
Charakteristické je, že květní laty rákosu se mohou ve stéblu otáčet ve směru větru jako korouhvičky. Proto je rákos v Písmu obrazem křehkosti a nestálosti: Ježíš začal mluvit o Janovi (Křtiteli): *„Na co jste se vyšli na poušť podívat? Na rákos, kterým kývá vítr?“* (Mt 11, 7).
Ve Středomoří roste také mohutnější rod traviny podobné rákosu, *trsť rákosovitá*, *Arundo donax*. Její stébla dorůstají až 5 metrů a má listy až 7 cm široké, květní laty až 60 cm dlouhé. Stébla jsou tlustší a pevnější než rákosová, takže připomínají spíše bambus. Arundo je zřejmě rostlina, jíž se týká většina jiného použití, než je krytina střech. Staří Egypťané používali k psaní rákosová pera, ze stébel byly vyráběny píšťaly – k tomu účelu slouží třeba v Iráku dodnes. Sloužila i jako hole, které byly lehké, ale nepříliš pevné: Hle, spoléháš se teď na Egypt, na tu nalomenou třtinovou hůl. Kdokoli se o ni opře, tomu pronikne dlaní a propíchne ji (2 Kr 18, 21).
Podobně také: …obyvatelé Egypta …byli domu izraelskému třtinovou oporou. Když se tě zachytili rukama, zlomil ses a rozerval jsi jim celé rámě, když se o tebe opřeli, roztříštil ses, a ochromils jim celá bedra (Ez 29, 6-7).
Pro svou křehkost se stalo stéblo rákosu výsměšným „žezlem“ v ruce mučeného Krista: …do pravé ruky mu dali rákosovou hůl, klekali před ním a posmívali se mu: *„Buď zdráv, židovský králi!“* Plivali na něj, brali tu hůl a bili ho po hlavě (Mt 27, 29-30) – stéblem našeho rákosu by rána nebolela. To se symbolicky spojuje s prorockou předpovědí o Mesiáši: *Nalomenou třtinu nedolomí, nezhasí knot doutnající* (Iz 42, 3). Rákos je v Bibli obrazem něčeho křehkého, nestálého a závislého na špinavém bahně: Cožpak roste rákos, kde není bažina? (Jb 8,11); podobně Iz 19,5-6 – jen řeka opadne, rákosiny rychle usychají.
V Egyptě se těšila velké vážnosti další příbřežní, bahenní rostlina, *šáchor pravý*, *Cyperus papyrus*. Nepatří mezi trávy, ač se jim podobá. Je v teplých krajinách až 5 metrů vysoký a má na vrcholu jakousi štětku na všecky strany trčících tenkých listů. Silné stonky jsou trojhranné. Už před 5000 lety vyráběli Egypťané ze dřeně těchto stonků psací materiál – papyrus. Vyrábí se dodnes jako suvenýry nebo umělecký materiál.





Proužky dřeně se lisují, lepí do dvou vrstev vzájemně kolmých a pak se suší. Přilnou k sobě pevně a na vzniklé listy se dá psát. Lepily se v dlouhých pásech, které se navíjely na zaoblené tyčky – tak vznikaly pověstné „svitky“. Papyrus je trvanlivější než papír, uchoval nám nejstarší rukopisy – i biblické. Např. papyrus pojmenovaný *NASH* ze 2. století před Kristem obsahuje Mojžíšovo Desatero, kus svitku z počátku 2. stol. po Kristu zachoval nejstarší zlomek rukopisu Nového zákona, 18. kapitolu Janova evangelia. Protože navíjením papyry zřejmě trpěly, počaly se později vyrábět ve tvaru archů, které se kladly na sebe a svazovaly. Říká se jim KODEXY a znamenaly počátek našich knih. Na tzv. SINAJSKÉM KODEXU ze 4. stol. po Kristu byl nalezen kompletní rukopis Nového zákona.
Ze stonků papyru se vyráběly také pevné a lehké koše – to byla patrně „lodička“ malého Mojžíše. Tu pak našla faraónova dcera zřejmě v houštině šáchoru rostoucího na břehu Nilu, chlapečka se ujala a vychovala Izraeli vysvoboditele (Ex 2,1-10). Možná proto neměli Židé papyrus ve velké úctě, byl památkou jejich ponižování a zotročení v Egyptě. A také proto, že ve vlhčím podnebí Izraele se papyrus rychleji kazil, psali raději na trvanlivější pergamen - vydělanou kůži.
Ze šáchoru se vyráběly i velké čluny. Napodobil to známý norský etnolog a dobrodruh Thor Heyerdahl, který v roce 1970 přeplul s několikačlennou posádkou v rozměrném papyrovém člunu nazvaném RA (egyptský bůh slunce) Atlantický oceán z Afriky do Jižní Ameriky. Chtěl tím prokázat, jak byla Amerika zalidněna.
Rudé moře se ve Starém zákoně nazývá Rákosové, jak to čteme v moderních překladech Bible. Byla tam zřejmě i sladkovodní jezera, ještě nepropojená průplavem.

Pavel Javornický

MORAVIAN HISTORICKO - VLASTIVĚDNÁ SPOLEČNOST
MORAVIAN - Gesellschaft für Geschichte und Heimatkunde
MORAVIAN - The National History Association

Dovolujeme si Vás pozvat na:
IX. Mezinárodní konferenci MORAVIAN
Ve dnech 24. - 26. září 2021 v Suchdole nad Odrou
s hlavním tématem
300 let od narození Davida Zeisbergera apoštola Indiánů
a další témata: připomeneme si dalších
13 jubilujících Moravských bratří
Dovolujeme si oslovit a přizvat historiky, badatele, studenty, kteří chtějí presentovat své práce s příbuzným tématem. V sérii referátů budou předneseny nové poznatky o Moravských bratřích, kteří na počátku 18. století odešli z tohoto kraje, aby obnovili Jednotu bratrskou v Herrnhutu a skrze ni se nesmazatelně zapsali do historie naší země. Chtěli bychom veřejnosti přiblížit jejich životní osudy. Seznam těchto Moravanů naleznete na **www.moravian.cz**
Vítány jsou referáty badatelů, kteří přispějí i příbuznými tématy, které rozmnoží poznání o době reformace a protireformace. Pořadatelé si však vyhrazují právo odmítnout příspěvek, který nesouvisí s tématem konference. Moravian Historicko-vlastivědná společnost v Suchdole nad Odrou připravuje pro tyto dny zajímavý doprovodný program a v Muzeu Moravských bratří bude přístupna expozice o misijním díle Moravanů. Pozvánky s podrobným programem budou rozesílány v závěru července.
Zájemce, kteří chtějí přednést své referáty, prosíme, aby své příspěvky s předstihem přihlásili, případně předem konzultovali na:
daniel.rican@seznam.cz
Podrobnosti o této akci budou publikovány na: www.moravian.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku: Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

20-21/2021

21. července 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde 18. srpna 2021

Z obsahu

* Skočec a kolokvinta
* Ke 400. výročí Staroměstské popravy 2

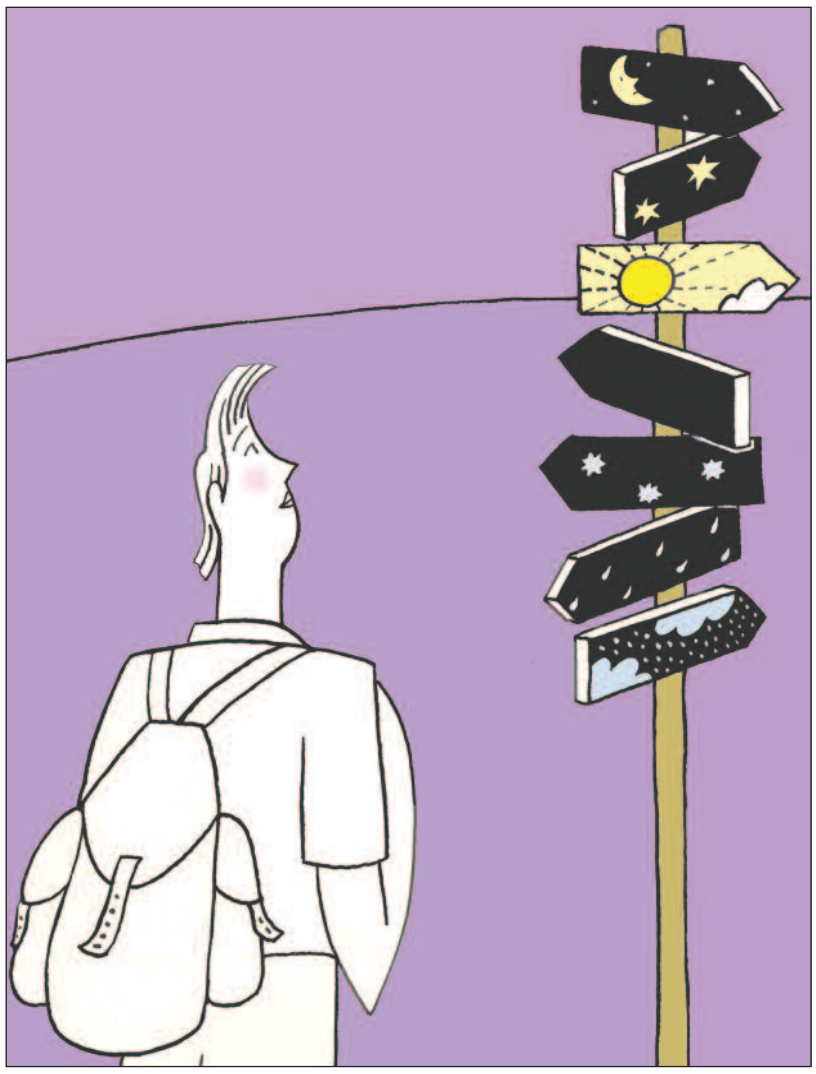
Poselství k 8. neděli po sv. Trojici



Bezmoc proti mocným
Žalm 82,3

Žalm osmdesátý druhý patří k zajímavým biblickým textům. Jedná se o báseň, ve které jsou zachyceny a zpracovány mýtické představy o světě z okolí Izraele. Tamní lidé si představovali, že se bohové shromažďují ke společné poradě. Shromáždění bohů bylo hierarchicky uspořádáno. Předsedal mu nejvyšší bůh, jakýsi generální ředitel zeměkoule. Kolem stolu seděli ředitelé, kteří byli odpovědní za určité regiony. Náš žalm ale nepodává zprávu o poradě bohů, ale o soudu.
Hospodin soudí soudce. Žalm chce dát odpověď na otázku, proč na této zemi vítězí síla nad právem.
Začíná krátkým popisem soudního shromáždění, ve kterém hovoří Bůh. V první části obviňuje, v další části vynáší rozsudek, na konci je uvedena prosba.
Žalmista vyzývá k nápravě nespravedlnosti, která je spojená s bídou, útlakem a opuštěností. Má ochránit bezmocné před mocnými. Bída, bezmoc, opuštění a hlad jsou častým tématem biblických textů. Starý zákon, stejně jako raná církev, chápaly majetek a bohatství jako požehnání. Ale také na mnoha místech ve Starém zákoně najdeme zpochybnění nadměrného bohatství a touhy po moci.
V jednom žalmu můžeme číst o špatném vladaři: *„Ano, byl to muž, jenž nepokládal za záštitu Boha, ve své veliké bohatství doufal, zakládal si na své zhoubné moci.“* (Žalm 52,9) a v knize Přísloví čteme: *„Kdo doufá ve své bohatství, padne, kdežto spravedliví budou rašit jako listí.“* (Přísloví 11,28)
Také v dnešní době jsme svědky toho, jak velké bohatství, spojené s touhou po moci vede ke zbídačení mnoha obyvatel naší planety, k ničení životního prostředí, k pošlapávání základních práv našich bližních. V Ježíšově podobenství o posledním soudu se spravedliví ptají: *„Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasytili jsme tě, nebo žízniového, a dali jsme ti pít? Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?“* A dostane se jim odpovědi: *„Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“* (Matouš 25,37-40).
V novozákonní době, podobně jako v dnešní době platilo a platí, že utrpení jednotlivce se týká každého z nás. Není možné, abychom si užívali bohatství, které nám země dává, a přitom byli lhostejní k bídě člověka.
Bible i naše vlastní historie nás učí, že mocní a bohatí měli a mají stále pokušení přizpůsobovat zákon a právo svým potřebám.
Lidé slabí a bezmocní bývali a jsou často hříčkou nesvědomitých lidí. Bible i historie nám připomíná, že ignorování nespravedlnosti se nám nakonec vymstí.
Můžeme být lhostejní, nebo se nechat vyburcovat nespravedlností. Můžeme odvrátit zrak, nebo převzít odpovědnost. Můžeme vše svést na zlou vládu, nebo se dát pohnout soucitem a solidaritou.

Daniel Freitinger, farář sboru Českobratrské církve evangelické Domažlice



Vítaný čas dovolenkový

Zjevíme se najednou v cizí zemi. Doslova jsme „spadli“ z nebe. Děláme tu dusno, hluku naděláme a pak se najednou zase vypaříme jak pára nad hrncem. Vzatí do letadla se vzneseme a odplouváme pryč. Jaká podobnost s krátkým lidským životem na této zemi!
Teď jsme ale tu, letiště pod horou Pantokrator, jedno z nejnebezpečnějších v Řecku i na světě nás bezpečně přijalo.
V houfu lidí z celé EU, dokonce z Afriky se proplétáme, mluvíme každý jiným jazykem. I když zvládáme jednoduchou angličtinu, dobře si spolu navzájem nemůžeme zpravidla ani popovídat ani porozumět. To lze nejlépe v rodné řeči a ne vždy s každým.
Lidstvo pořád staví babylonskou věž ve svých výbojích do vesmíru i do mikrokosmu. Člověk chce mít Boží všemoc, nahlížet do DNA, tvořit nové organismy, programovat je, ovládat počasí, vstupovat do lidské mysli, ovlivňovat její chtění i rozhodování. Oslněni technickými možnostmi, propojeni vzdálenostmi mnoha kilometrů, hledí lidé i na dovolené do svých mobilů, notebooků, počítačů. Vidíme je tak po většinu dne. Zdá se že nevnímají zpěv cikád, šumění moře, svit měsíce, ani jeden druhého. V městech, hotelích, u bazénů, na lodích je slyšet tuc, tuc – všudypřítomná zvuková kulisa hudebního populáru. Sem tam i půvabný řecký folklor. Rytmus, mnohdy až živočišný, dává připomenout, že se pohybujeme v zemi kdysi mocného Baalova kultu, Artemidy, Adonise, Athény. Turističtí průvodci se předhánějí v líčení pikantních historek ze života řeckých bohů a bohyň. Tu míjíme jeskyni, kde se ukrýval nesmrtelný Zeus se svou smrtelnou milenkou, tam zase ztratil svůj trojzubec mocný Poseidon. Houf turistů přeběhne na jednu stranu lodi a fotí. Vjíždíme do jeskyně kde se propadly skály a světlo zde vytváří tyrkysové odrazy ve vlnách i na stěnách. Vypadá to, že se každou chvíli skála nad námi může utrhnout a zřítit se na nás. Ví to kapitán lodi? Zajíždí sem už po sté s bohorovným klidem. Cestující však trnou a oddechnou si, až když konečně z jeskyně vyváznou živí a celí.
Pohanská Hellada věděla o konečnosti života své. Oslavovala každý rok návrat života, zeleně, úrody, vzkříšení. Udělal se záhon ve tvaru postavy boha Adonise, osel se semeny obilí a jarní déšť dal osivu vzklíčit. Celá postava se zazelenala, osení vyrašilo, Adonis ožil a bylo co oslavovat. Pohanství se drápkem zachytilo i v dnešních časech. Maně nám to připomínají velikonoční dekorační misky s rašícím svěžím obilím. I když se vedle pestrých kraslic pěkně vyjímá, nemá toto obilíčko dlou-

Dokončení na str. 3

Připomenutí 21. 6. 1621

Přísloví říká, že: „historie je matkou moudrosti“. Toto přísloví je však nejednoznačné, dokonce může být i matoucí a to proto, že záleží jak se na tu či onu historickou událost díváme, nebo jak nám to historici, a jejich pohledy mohou být i protichůdné, vysvětlují. Jasně to platí o české historii.
Minulé pohledy historiků vystřídalo za posledních třicet let oblíbené „boření mýtů“.
Letos si připomínáme čtyřista let od popravy „českých pánů“, v uvozovkách proto, že českých šlechticů-pánů bylo jen několik, ostatní byli rytíři a měšťané i intelektuálové – rektor univerzity Jan Jessenius, ale vžilo se, že to jsou čeští páni. Byl mezi jimi i jeden katolík, aby proces vypadal jako politický a ne konfesní – věroučný.
Pokračuje politolog a publicista Ondřej Slačálek, který k tomuto výročí napsal velmi poučnou esej Jazyk Jana Jessenia a který upozorňuje na ono „boření mýtů“ a cituje i význačné osobnosti, které mohou k této tematice něco říci a aspoň výtah jistě bude pro naše čtenáře užitečný.
Co po procesu následovalo ukazuje, že to byl proces konfesní. Toto divadlo hrůzy bylo předznamenáním dlouhodobějšího násilí – masivní konfiskace majetku protestantů a katolizace, tedy vynucené změny náboženské konfese, náboženského

Dokončení na str. 2

Aktualita: Výročí staroměstské popravy připomněli i potomci popravených



Tradičním pietním shromážděním v chrámu sv. Mikuláše na pražském Staroměstském náměstí si připomněli 400. výročí popravy 27 představitelů stavovského odboje mj. i žijící potomci popravených mučedníků, potomci pobělohorských exulantů a další. Setkání letos proběhlo v komornější rovině, protože se z náměstí opět stalo tržiště. Na postaveném popravišti se konala rekonstrukce bitvy apod.
Pietního shromáždění se v chrámu sv. Mikuláše zúčastnili: pražský primátor Zdeněk Hřib, europoslanec Jan Zahradil, starosta Mnichova Hradiště Ondřej Lochman, patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta a další. Shromážděné potomky představila Naděžda Dvořáková.
Pan pražský primátor v projevu uvedl: “Připomínáme si dnes 400 let od historické události, která v českých zemích zcela změnila chod dějin, a to na stovky let dopředu. Diskusi, zda prohra stavovských vojsk na Bílé hoře znamenala skutečně národní katastrofu, nebo něco jiného, nechme na jindy. Jisté je, že to, co po ní následovalo, předznamenalo události, kterými si české země musely projít ještě několikrát. Poněmčování, rekatolizace, vyvlastňování majetku a ničení knih v pobělohorské

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

O granty EU v oblasti ekologie mohou žádat i církve

Životní prostředí je jednou z hlavních priorit Evropské unie pro příští programové období. Tomu odpovídá i objem prostředků určených na projekty v oblasti životního prostředí a udržitelných zdrojů energie. Je dobré se na tuto oblast zaměřit z pohledu žadatele a finanční prostředky v maximální možné míře využít. Koncem roku 2019 přijala EU tzv. Zelenou dohodu (Grean Deal). Zde jsou definována opatření, která by měla směřovat k transformaci Unie v moderní a konkurenceschopnou ekonomiku účinně využívající zdroje za předpokladu současného zachování životního prostředí Evropy, boji proti změně klimatu a do roku 2050 plánované přeměně Evropy v uhlíkově neutrální kontinent.
V ČR mohou žadatelé pro oblast životního prostředí využít tyto zdroje:
Operační program životní prostředí 2021 - 2027
Program počítá s alokací přibližně 2,3 mld. eur, tj. přes 60 mld. Kč.
Zaměří se zejména na tyto oblasti:
- energetické úspory a obnovitelné zdroje energie
- adaptace na změny klimatu – se zaměřením na prevenci a přizpůsobení se suchu, povodním a sesuvům půdy či podporu environmentálních center
- vodohospodářská infrastruktura – podpora výstavby vodovodů a přivaděčů, kanalizací a čistíren odpadních vod
- oběhové hospodářství – podpora prevence vzniku odpadů a jejich materiálového a energetického využití
- biodiverzita – podpora obnovy a péče o přírodní stanoviště a druhy, zprůchodnění migračních překážek, omezování šíření invazních druhů,
- ovzduší – podpora náhrady a rekonstrukce stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší a systémů na monitoring kvality ovzduší
- sanace – podpora sanací kontaminovaných lokalit
Nová Zelená úsporám
Program je financován z výnosů prodeje tzv. emisních povolenek EUA (European Union Allowance) a EUAA (European Union Aviation Allowance). Podporuje snižování energetické náročnosti obytných budov (komplexní nebo dílčí zateplení), výstavbu či nákup domů s velmi nízkou energetickou náročností, environmentálně šetrné způsoby vytápění a instalaci obnovitelných zdrojů energie (OZE).
Národní plán obnovy
Národní plán obnovy, který má pomoci restartovat a modernizovat naši ekonomiku po pandemii má alokaci cca 190 mld. Kč, které podpoří investice do digitalizace, chytré energetiky a dopravy, dekarbonizace, čisté mobility, vody, vzdělání, sociálních služeb, vědy či zdravotní prevence.
V této souvislosti je dobré navštívit webovou stránku ministerstva životního prostředí (www.mzp.cz) a nalézt programy i s žádostmi.

(red)

Ozbrojenci v Súdánu zmlátili ministerského poradce a vyhrožovali mu zabitím

Maskovaní ozbrojenci 2. července napadli ministerského poradce a vyhrožovali mu zabitím jen kvůli tomu, že podporuje navrácení majetku církvi. Butrus Badáví, křesťan a poradce súdánského ministra pro náboženské záležitosti a nadace, cestoval autem jižně od Chartúmu, když vozidlo zastavila skupina banditů. Muži vyzbrojení útočnými puškami křesťana zmlátili a vyhrožovali mu zabitím, pokud bude i nadále podporovat navrácení majetku zabaveného Súdánské presbyteriánské evangelikální církvi.
Útok nebyl úplně nečekaný, Butrus již dříve obdržel řadu výhružných textových zpráv. Útočníky sice nepoznal, ale předpokládá, že se jedná o členy nechvalně proslulé islamistické „Státní bezpečnostní služby" (National Intelligence Security Service) kterou přechodná vláda rozpustila a nahradila jinou organizací.

Hlas mučedníků

Aktualita: Výročí staroměstské popravy připomněli...

Dokončení ze str. 1

době jsou neoddiskutovatelným faktem a neměli bychom na ně nikdy zapomenout. Emigrační vlna, která následovala po bitvě na Bílé hoře a následné rekatolizaci, do té doby neměla v naší historii obdoby. Do dnešních dnů jsme si vlny nucených emigrací ještě několikrát zopakovali a jejich důsledky ovšem pociťujeme vlastně dodnes. Chtěl bych v této době vyjádřit naději, že nás žádná další doba temna či totality, která by si žádala vystěhování do jiných částí světa, nečeká.
Nebude se popravovat, nebudou se hledat a pálit knihy, nebude se násilně měnit vyznání a rodný jazyk. Je ovšem jen na nás, jakým směrem se naše země bude ubírat. Na rozdíl od převážné většiny tehdejších obyvatel českých zemí naši budoucnost můžeme skutečně ovlivnit."
Pan starosta Města Mnichovo Hradiště dodal: "Dnes jsem v kostele svatého Mikuláše vzdal hold 27 popraveným pánům, především Václavu Budovci. Staroměstské krvavé představení před 400 lety ukončilo naději našich předků na svobodu. Přineslo ztrátu volby vyznání, útlak českého jazyka, útěk do ciziny a zahájilo dobu, které říkáme temná. Je naším společným úkolem, aby již nikdy nedošlo ke stejnému zlomu, kdy jsou lidé donuceni opustit svůj domov, svou rodnou zem."
Po varhanním koncertu prof. Bohumíra Rabase, tradičně ukončeném chorálem Kdož jsú Boží bojovníci proběhl pietní akt u pamětní desky se jmény popravených mučedníků, k němuž se přidali zástupci Ekumenické rady církví.
Pravidelní účastníci pietního shromáždění, byli smutní, když neviděli Jana Vodňanského - potomka Natanaela Vodňanského, který mezi tím zemřel. Příčina neúčasti dalšího potomka Fridricha z Bílé, který žije v Německu, byla radostnější: k nejmladšímu potomkovi před několika dny přibyla sestřička, kterou rodina nechtěla v době pandemie vystavovat riziku.

Helena Bastlová

Připomenutí 21. 6. 1621

Dokončení ze str. 1

přesvědčení. Buď přijmout víru vítěze, anebo opustit zemi. Poddaní neměli volbu, museli se podrobit. Podle různých odhadů tvořili katolíci v roce 1621 pouhých 10 až 15 % obyvatelstva Čech.
Na náměstí, které bylo místem popravy se čtyřista let po masakru znovu vrátil Mariánský sloup, představený jako „sloup smíření", Smíření, které v tomto pojetí znamená vlastní triumf, nic menšího.
Italský bohemista Alessandro Catalano zase připomněl, že sloup představoval, tak jako v jiných případech „efektivní nástroj lidové disciplinace" a konkretně pražský sloup se stal v českých zemích symbolem nového pojetí katolicismu řízeného panovníkem. Církev tehdy byla obejita. Kardinál Harrach o stavbě sloupu do poslední chvíle nevěděl, dokonce i církev si uvědomovala, že sloup není symbolem víry, ale toho, že se stala nástrojem a rukojmím politické moci. Přesně tato situace pomohla katolictví krátkodobě k násilím získanému ideologickému monopolu. Dlouhodobě ho ovšem zdiskreditovala. A dnes se církev katolická k symbolu tohoto násilí hlásí a zcela orwelovsky jej nazývá „sloup smíření". Dodávám, že ani městská rada neiniciovala postavení sloupu, a bylo to rozhodnutí císaře Ferdinanda III., jako triumf habsburského vítězství nad odbojnými protestanskými Čechy. Z uvedeného vyplývá, že zástupný důvod postavení sloupu jako poděkování Panně Marii za uhájení Prahy proti švédským vojskům zní velmi nevěrohodně, že to je nepravdivý „mýtus" s kterým se argumentuje. Bylo by osvobozující tuto skutečnost přiznat.
Pokračuje O. Slačálek. V epoše „boření mýtů" někteří historikové zdůrazňují, že Praha by bez úspěchu katolíků na Bílé hoře nezískala svůj krásný „barokní ráz" a že zvítězila ta vývojově vyšší románsko-katolická kultura nad kulturou německo-protestantskou.
Evangelický farář Petr Melmuk připomenul, že hodnocení historika Josefa Pekaře (1870-1937) přes všecky jeho kritické poznámky ke stavovskému povstání je poněkud jiné: povstání podle Pekaře „zůstane v jádře svém plodem obavy před násilím mravním, aktem obrany proti metodě násilné protireformace, vtělené ve Ferdinandu II. To pak musí konečně rozhodovat o mravním, a tím i vyšším smyslu a kulturním hodnocení stran. To jest: na Bílé hoře nezvítězila kultura vyšší. A jakkoli vysoko potom vznesly se kupole barokních kostelů a honosné fronty barokních paláců v pokatoličtěné Praze, jejich vítězný postoj nemohl nikdy zaplašit památku slz a krve, jimiž v letech hrůzy naplnil brutální vítěz znásilněnou zemi".
Tímto hodnocením se Pekař dostává do blízkosti k dnes rozšířenému stanovisku, které by patrně nesdílel: nejsou vyšší a nižší kultury samy o sobě, vyšší a nižší jsou ideje a činy, které z různých kulturních základů odvodíme. Nejsme pouhými nositeli-vězni či vojáky nějaké kultury, utváříme ji znovu svým jednáním a také otevřeností k jiným kulturám.
Čeští protestantští myslitelé Jessenius a Jan Amos Komenský dokázali integrovat více kulturních vlivů: imprint rudolfinství, západní protestantismus i domácí českobratrskou tradici.
Dejme slovo Josefu Polišenskému (1915-2001) z roku 1965: „před třemi sty šedesáti lety (začátek 17. století) žili v Praze lidé domácí i cizí, kteří vášnivě hledali nejenom „elixír života" a „kámen mudrců", ale především „nové umění", „novou filosofii a „novou astronomii". Jenom v Praze a jenom na několik let, jež předcházely bělohorskou katastrofu, mohli se sejít a spolupracovat tito vášnivci a podivíni, snílkové mystického ražení i dobrodruzi. Nejen proto, že v Praze bylo sídlo vladaře, který byl nekonvenční až běda, ale také proto, že čeští potomci husitů byli ochotni vyslechnout – ale také i podporovat všechny ty hledače neznámého a nového. V tom byla a je sláva předbělohorské Prahy. Ještě jsme tu slávu plně nepochopili a nedomysleli význam toho, že se u nás vpravdě rozbřeskl – bohužel jenom rozbřeskl – nový věk lidstva."
Jak se vztahujeme k popravě „českých pánů" dnes?
Nejspíš si máme domyslet, že poprava za vzpouru proti vrchnosti je jaksi adekvátní, že přitom tam o víru zas tolik nešlo, tam šlo o zradu panovníka. Na ideje čas nezbývá. Jessenius není představen jako myslitel práva na vzpouru proti tyranovi.
„Zrada panovníka" nebývá představena jako objekt sporu mezi největšími teoretickými hlavami té doby. „Bořitelé mýtu temna" mají pravdu v tom, že potřebujeme znovuobjevit naše 17. a 18. století, onen „klasický věk", klíčový pro formování moderní doby. Nedosáhneme toho ale pokusem budovat nepřekonatelnou propast, snahou rozostřit, omluvit nebo zlehčit brutální násilí rekatolizace. Měli bychom pochopit, co znamená donucení v náboženských věcech. Potřebujeme zpřítomnit ono násilí, právě tak jako myšlenky jeho obětí. Teprve potom může přijít skutečné usmíření a opravdová historizace.

Připravil: Jan Trnka

Červenec

O kufru pod postelí a batohem na zádech.
Víte, jak se u nás doma pozná červenec? Po celém bytě máme hromádky.
Víte, jak se u nás pozná dovolená? Onemocním slabou, za to však cestovní horečkou.
„Nebuď jak kufr pod postelí, seber se a někam odjeď!", nařídil mi manžel, když jsem díky změně svého povolání získala téměř dvouměsíční volno o letních prázdninách. „To jako sama?" zeptala jsem se, vědouc, že on tedy rozhodně dvouměsíční volno nemá.
A tak začalo moje osamostatňování. Děti opustily před časem rodné hnízdo a já neměla moc přátel, kteří by nebyli vázáni a mohli jezdit se mnou.
Jednou jsem si zaplatila pobyt s odtučňovacím programem na Orlíku. Moc jsem se těšila, věděla jsem, že baculky nezkazí žádnou legraci a mají rády pohyb. Tedy většinou. Dohodla jsem se s jednou XXL kamarádkou a moc jsem se na tuhle dovolenou těšila. Jenže – ouha! Spolubaculka onemocněla.
Co budu dělat? Kdo se mě ujme? Kdo mě odvede, převede, dovede a vyvede? Vždyť je to nějaká osada, žádný Hilton s vodícími lištami a kupou bodyguardů, kteří by mě nosili na rukou. Zvítězila zvědavost a lakota. Přeci jim těch pět tisíc nenechám, když nedovedu vymyslet žádný „závažný důvod", pro který bych mohla svůj pobyt zrušit.
A začaly růst hromádky. Jedna na cvičební dresy, boty, asi kilogram sušených nápojů. Tuna koupelových a kosmetických nádobek a kelímků. Dvě tuny ručníků, plavek, „civilního" oblečení pro každé počasí. Kazety. Hodně kazet se zvukovou knihou a časopisy. Prádlo. Malý polštářek, bez kterého nemohu žít. Jo, pláštěnku nebo deštník. Raději oboje. A hele, tady píšou, že si máme nachystat nějakou žertovnou karnevalovou masku. No, já to sice nenávidím, ale co kdyby mě kvůli mému rebelantství exkomunikovali? Ještě že na takto specializovaném pobytu je prakticky zakázáno jíst, jinak bych sebou vzala nezbytné kilo nebo dvě jablek značky Delicius, podle kterých se jmenuji a kterými se živím.
Ve finále jsem zjistila, že nemáme tak velký kufr, ani pod postelí ani na skříni, který by mé nepostradatelnosti pojal. Požádala jsem syna, aby mi někde zakoupil batoh. „Jak to má být velké?" Představ si pár týdnů v Tibetu," pokusila jsem se upřesnit žádoucí objem. Obdržela jsem nádherný a chytrý batoh s mnoha udělátky, tajnými chodbami a miliónem přezek a šňůrek. „Mám k tomu bedekr nebo alespoň příbalový leták? A proč je to tak malé?" „Tak hele," pravilo mé stodevadesáticentimetrové dítě, „podruhý si to jdi vybrat sama. Tenhle bágl má skoro osmdesát litrů, takže jestli ho naplníš, budeš ráda, že ho zvedneš. Plánek nepotřebuješ, stejně bys ho nepřečetla. Snaž se!" doporučil mi syneček na rozloučenou a ponechal chmurným úvahám, jak já to všechno na tom kurzu ustojím a ucvičím, když vidím metr před sebe a ještě jsem takový chudák, že tam nemohu přijet s kamiónem.
Věnovala jsem týden prostorové orientaci ve vlastním zavazadle a už to tady bylo. Odjezd. Dovlekla jsem sebe i zavazadlo až k autobusu a úplně vyřízená spadla s vypoulenýma očima na sedadlo. Už teď jsem měla pocit, že jsem zhubla třicet kilo. To bylo tím, že můj osmdesátilitrový modrý průvodce dočasně odpočíval v zavazadlovém prostoru.
Vedle mě se posadila usměvavá blondýnka konfekční velikost 50-52."Já jsem Helena", řekla. „Znám vás z odtučňovacího kurzu. Vy jste TAJARKACOŠPATNĚVIDÍ", oznámila mi. V duchu jsem se oklepala, ale pak jsem si pomyslela, že je to lepší než aby řekla – vy jste ta Jarka, co je úplně blbá.
A tak vzniklo nové přátelství. Helena se během cesty vyptala, co budu po ní chtít, když nás nechají bydlet pohromadě. Pak věrně stávala přede mnou ve frontách na přeskromné jídlo, ale i v tělocvičně, abych ji mohla při cvičení

Dokončení na str. 3

Pavel Hošek: Na svatbě

Minulou sobotu jsem byl na svatbě. Ženil se můj starý kamarád Honza. Vzal jsem s sebou svoji čtyřletou dceru Zuzanku, protože vůbec nechtěla slyšet o tom, že by snad zůstala doma. Když jsme se přiblížili k bílému venkovskému kostelíčku s barokní věží, Zuzanka užasle poznamenala: „Tati, to je jako v pohádce, támhleten dům je přece doopravdickej zámek...“ Když jsme vešli do kostela, zdálo se, že Zuzanka s docela vážným výrazem v tváři vyhlíží prince a princeznu...

Jakmile jsme překročili práh, i na mě padla slavnostní nálada. Jako bychom vstoupili do jiného času. Starobylá a vznešená výzdoba hlavní lodi kostela opravdu připomínala pohádkový zámek. Honza jako ženich skutečně připomínal prince na bílém koni a Eva jako nevěsta byla opravdu jako „princezna, krásná, až oči přecházejí“.

Když dozněla hudba a všichni se usadili, pan farář vystoupil na kazatelnu, otevřel starou, v kůži vázanou Bibli a řekl: *„Milí snoubenci, Jane a Evo, vážení svatebčané, dejme na úvod zaznít jedné starobylé svatební písni: »Jak jsi krásná přítelkyně moje, jak jsi krásná, oči tvé jsou jako holubice. Jak jsi krásný, milý můj, jsi líbezný. Jako lilie mezi trním, tak má přítelkyně mezi dcerami. Jako jabloň mezi lesními stromy, tak můj milý mezi syny. Vstaň má přítelkyně, krásko má, a pojď. Holubičko moje v rozsedlinách skály, dopřej mi zahlédnout tvou tvář, dovol mi hlas tvůj slyšet. Můj milý je můj a já jsem jeho. Učarovala jsi mi sestro má, nevěsto, učarovala jsi mi jediným pohledem svých očí. Polož si mě na srdce jako pečeť, jako pečeť na své rámě. Vždyť silná jako smrt je láska. Lásku neuhasí ani velké vody, a řeky ji nezaplaví... Žár její – žár ohně, plamen Hospodinův.«“*

Zdálo se mi, jak pan farář četl, jakoby se rozhostilo slavnostní ticho, jakoby sestoupilo zvláštní kouzlo z jiného světa a spočinulo na tvářích svatebčanů. Rozhlédl jsem se po tvářích lidí okolo. Oči všech přítomných byly upřeny na ženicha a nevěstu, sledovaly je se soustředěným výrazem, plným očekávání. Maminky a tety vzlykaly do kapesníků.

Pan farář mluvil moc hezky. Tak hezky, že jsem ke svému překvapení já, starý cynik, zjihlý a dojatý mačkal v ruce mokrý kapesník. Ráději jsem se proto honem vracel do reality a myslel na to, jaký bude společný život novomanželů, až pomine kouzlo dnešního dne. Jak se budou zabývat špinavým nádobím v kuchyni, pračkou a ledničkou, koberci a nábytkem, složenkami a účty. Možná se budou hádat, možná si půjdou na nervy... V té chvíli přerušil pan farář moje úvahy větou, kterou jako by odpovídal na to, co mi právě táhlo hlavou: *„Ale naštěstí oba dobře víte, že jak říká svatý Pavel, láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne.“*

A jak pan farář četl ze své Bible, jeho slova ve mně k mému překvapení budila důvěru. Představoval jsem si v duchu, jak spolu Eva a Honza budou jednou vybírat vánoční dárky svým dětem, jak budou společně slavit narozeniny a listovat v rodinném albu zažloutlých fotografií, jak budou v důchodu sedět v houpacím křesle...

Vzpomněl jsem si na lidové rčení, že když se dva lidé opravdu najdou, stane se něco mezi nebem a zemí. A taky na jednu rabínskou moudrost, že když se dva lidé opravdu setkají, zrodí se anděl. Vždycky jsem měl pocit, že to zvláštní silové pole mezi Honzou a Evou má v sobě zvláštní, neopakovatelné kouzlo. Že kdysi, když se potkali na škole a přeskočila jiskra, stalo se něco jedinečného: jakoby se rozezněla zvláštní píseň, která má nenapodobitelnou melodii. Ano, říkal jsem si, možná právě tohle znamenají ta známá slova, která zaznívají na svatbách: „I budou ti dva jedno tělo, takže už nejsou dva, ale jeden.“

Na vzájemném propojení životů muže a ženy je něco tajemného. Je to ona tajuplná brána, kterou přicházejí na svět noví lidé. Ano, dějiny lidstva se vlastně nevratně změnily díky setkání mezi Honzou a Evou. Svět už nikdy nebude stejný od chvíle, kdy se ti dva dali dohromady. Po této zemi budou za pár let chodit lidé trochu podobní Honzovi, trochu podobní Evě. Jejich manželství dá vzniknout neopakovatelné kombinaci genů, jedinečné podobě DNA, která nikde v lidském rodu nemá obdoby a která by neexistovala nebýt vztahu mezi nimi.

Možná právě proto je svatba tak zvláštní den, možná proto ji obklopuje to podivuhodné kouzlo. A jakoby opět četl mé myšlenky, říkal pan farář: „Bible, tahle velká kniha, kterou držím v ruce, začíná svatbou a také svatbou končí: začíná svatbou Adama a Evy v ráji, končí svatbou Beránka a jeho Nevěsty v nebeském království. A když otevřete Bibli přesně v polovině,“ pokračoval pan farář, „najdete tam svatební píseň, Píseň Šalomounovu, ze které jsem před chvílí četl několik veršů.“

Nikdy předtím jsem si neuvědomil, že Píseň Šalomounova je přesně uprostřed Bible, přestože ji mám velmi rád a už na gymnáziu jsem z ní citoval spolužačkám. Je to odvážná, žhavá milostná lyrika, tak odvážná, že si mnozí v minulosti kladli otázku, co dělá tato intimní báseň v Bibli. Pak ovšem přišel věhlasný rabín Akiba a řekl, že Píseň Šalomounova je ze všech knih v Bibli nejsvatější. A tím byla učená diskuse ukončena.

Už ve starověku si znalci Bible všimli, že Píseň Šalomounova silně připomíná vyprávění o ráji, o rajské zahradě. I tam byli muž a žena spolu nazí a nestyděli se. Jako by se v intimním vztahu mezi mužem a ženou, jak jej líčí Píseň Šalomounova, odráželo něco z oné rajské nevinnosti a blaženosti. Jako by tato svatební píseň byla ozvěnou oné první svatby v ráji, kterou začíná biblické vyprávění, a zároveň předzvěstí svatební hostiny v nebeském království, kterou biblické vyprávění končí.

Seděl jsem v kostele vedle Zuzanky. Podíval jsem se na ni a z užaslého výrazu v její tváři se mi zdálo, že tomu všemu, co se právě děje, nějak rozumí mnohem lépe než já. Pan farář končil svoje kázání slovy, která mi od té doby leží v hlavě: *„Ano, milí přátelé, tento svatý, sváteční, svatební den nás přivádí k ústřednímu tajemství celé Bible. Když v ní zalistujete, najdete na začátku svatbu, na konci svatbu, a uprostřed svatební píseň. A tato píseň vrcholí vyznáním, které jakoby v jedné větě shrnuje hlavní poselství biblického příběhu. Vyznáním, že láska je jen jedna, že její původ je v nebi a že je silnější než smrt...“*

Jméno jako znamení

„Támar, ne Tamara!“ – Tak občas opravovala toho, kdo ji oslovil, nositelka daného jména. Po jejím narození (v 50. letech 20. století) korigoval obdobně její tatínek matričního úředníka … Na internetu lze zjistit, že jméno hebrejského původu „Abigail“, v anglosaském prostředí poměrně běžné, má v České republice 164 žen a dívek. Jediná Abigail, se kterou jsem se kdy v tuzemsku setkal, byla sestra výše uvedené Támar …

Spolužák z gymnázia Vojtěch Lahoda (žel již zesnulý) vyprávěl, že jeho otec, fascinovaný starobylými českými jmény, jej chtěl původně pojmenovat „Bivoj“; naštěstí si to prý nechal včas rozmluvit. Nemohl jsem nekonstatovat, že k Vojtově robustní postavě by se bývalo jméno „Bivoj“ hodilo. Latinsky: „Nomen omen.“ Česky: „Jméno jako znamení.“ Tak ostatně pojímají jména literární kritici. U Kunderova posledního románu *Slavnost bezvýznamnosti* se zabývají hlavně jmény postav Ramon (přesmyčkou dostaneme „román“) a Quaquelique (bezvýznamný „kterýkoli“ človíček), u románu Herty Müllerové *Cestovní pas* zase jménem Windisch (a zdůrazňují souvislost s banátským větrem).

Jména jako poselství nacházíme rovněž v Bibli. Rodiče, kteří dali dítěti biblické jméno, odkazovali k určité biblické postavě a k souvisejícímu příběhu, případně přímo ke zvěsti ve jméně obsažené (např. „Emanuel“ – „S námi Bůh“). Připomeňme, že ve sdruženích mládeže v 70. letech patřila k „propíraným“ tématům jména dětí v některých evangelických rodinách. Nejednou s (mladicky horkokrevnými) odsudky na adresu rodičů. Teenageři čili náctiletí se chtějí podobat ostatním vrstevníkům … Po listopadu 1989 se i zde prosadila větší rozmanitost, takže Noemky, Esterky a Rutky už tak nápadně „nevybočují z řady“. A Ráchel dokonce ve stejnojmenné písni opěvuje Petr Muk ...

Michel Houellebecq líčí v posledním románu *Serotonin* vztah hlavního hrdiny k jeho jménu: „… jmenuji se Florent-Claude Labouste a nenávidím své křestní jméno … rodičům nemám co vytknout až na tuto … nepříjemnou, ale miniaturní záležitost s křestním jménem: nejenže mi připadá kombinace Florent-Claude směšná, ani oba její prvky se mi nelíbí …Florent je příliš jemné, příliš blízké ženskému Florence, v jistém smyslu skoro androgynní.“ (s. 5-6) Spisovatel si patrně načetl práce Anne-Laure Sellierové, která psychologickým dopadům křestních jmen věnovala již dvě monografie a na prvním místě mezi pociťovanými vadami uvádí „androgynnost“ (smíšení mužského a ženského charakteru) – např. u jména „Dominique“ (užívaného pro chlapce a dívky; čeština naproti tomu rozlišuje „Dominika“ a „Dominiku“). Houellebecqovu hrdinovi se druhá část („Claude“) jeho složeného jména líbí ještě méně, zmírňuje tedy své utrpení tím, že si od blízkých nechává říkat pouze „Florent“. (Podobně si jedna Věra, kterou jsem znal, říkala „Veronika“ a jedna Zlata „Aurélie“.)

Sellierová ve francouzském deníku Le Figaro z 1. 2. 2021 odkazuje na britskou studii z roku 2018, ze které vyplývá, že 28 % britských rodičů lituje jména, jež dali svému dítěti. Ve Francii by to podle Sellierové nejspíš byl každý druhý rodičovský pár. Výběr není snadný, neboť možností přibývá. Zatímco ve středověku měl každý třetí chlapec jméno „Jean“ (Jan) nebo některou z jeho odvozenin, v roce 1945 ve Francii existovalo 2 000 křestních jmen a dnes jich je více než 13 000. Sellierová varuje zejména před přílišnou snahou o originalitu. Větší soudnost by zde, dodejme, měly projevit tzv. celebrity. (Nebude dceři Karla Gotta jednou vadit jméno „Charlotte Ella“? Podle Sellierové totiž jména typu „Josette“ a „Ginette“ jako by – alespoň ve francouzském prostředí – činila z nositelek stařenky …)

Jako nepříjemný může být podle Sellierové u jména pociťován stereotyp spojený třeba s nějakým filmem či hudebním klipem. Lze si představit, že si spolužáci dobírají Ráchelku právě slovy výše zmíněné Mukovy písně: „Vždyť ty na čele nemáš hvězdu! Tak kde ji máš?“ atd., apod. Utahovat si lze koneckonců ze všeho a dětské kolektivy dokážou být kruté… Spolužák z gymnázia Emanuel Šíp byl někdy oslovován: „Ty emane!“ Slangově „eman“ jako „frajírek“, „pásek“. (Existoval účes „na emana“.) Mohlo toto vadit? Nikoli dotyčnému. (Ten to dotáhl až na post ředitele podniku České dráhy.)

Přesto ukazují v evangelických rodinách biblická jména v zásadě jinam, a sice (v nejlepším smyslu slova) „vzhůru“. Nomen omen – jméno jako „směrovka vzhůru“. Kaina neznám ani jednoho. Ani Jidáše. Reminiscence z prostředí evangelické mládeže 70. let: „Čau Michale, eště se rveš s drakem?“ To byl přece stereotyp naveskrz pozitivní, lichotivý. Uzavřeme tedy poopravením horkokrevných odsudků z dávných sdružení mládeže: Některá biblická jména byla sice v ateistickém prostředí Československa 70. let ne zcela obvyklá, mohla však být vnímána nejen jako důvod k „sociálnímu vyloučení“, ale i jako zdroj povzbuzení. Zatímco tendence ke společenskému vylučování odlišných postupně slábly, povzbuzení lze z biblických jmen čerpat dodnes.

František Schilla

Vítaný čas dovolenkový

Dokončení ze str. 1

hého života a užitek nepřinese. V přírodě Adonisovo obilí jistě vyrostlo a dozrálo, záhon se však záhy proměnil ve strniště, seschl a zašel. Vše se muselo příští jaro zopakovat. Adonis umíral každý rok s příchodem vegetačního klidu a s návratem klíčení opět vstával a jakoby žil. Jaro, léto, podzim, zima, byla kritéria kterým podléhal.

V kontrastu s tímto pohanským božstvem náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus jen jednou zemřel a pak vstal z mrtvých. Vstal z mrtvých a to napořád, bez jakéhokoliv opakování. Střídání ročních dob na tuto skutečnost nemělo a nemá žádný vliv. Navíc nezemřel sám sobě, ale pro nás a za nás, což u řeckých bohů bylo nemyslitelné. Kristova smrt má moc smazat naše viny a jeho zmrtvýchvstání je pro nás věřící velikou nadějí do budoucna. Jaký div a rozdíl a jaké potěšení uvědomit si ostřeji tuto realitu i na letní dovolené!

Když jsme přijeli do Řecka, byli jsme seznámeni s minimem řeckých slov, kterými můžeme místním lidem udělat radost. Kalispera – dobrý den, parakalo – prosím, eucharisto – děkuji...

Ano, eucharisto, děkujeme, Pane! Za tebe eucharisto, za tvoji oběť - eucharistii, eucharisto! Za spasení, za odpuštění vin, za tvoji lásku a pomoc. Za život velký dík. Uzdravuješ a proměňuješ nás, dáváš nám šanci povstat z nicoty.

Pod horou Pantokrator jsme po dvou týdnech nasedli znovu do letadla na cestu domů.

Nad Peloponésem zuřila řada bouřek a my museli hodinu čekat, až bude let bezpečnější.

Nejnebezpečnější letiště v Řecku, jedno z nejnebezpečnějších na světě s nejkratší odletovou a příletovou dráhou, již halil noční stín.

Hora Pantokrator se rýsovala ve tmách jako mlčenlivý strážce nad každým letadlem a pasažéry. Celé dny jsme ji vídávali z pláže jako nezaměnitelný vrchol okrašlující vzdálený horizont. Jakoby ta hora bděla nad námi i celým ostrovem. Pevná, majestátní, svrchovaně klidná, nepohnutelná, bezpečná. Pochopila jsem, proč jí Řekové dali jméno Pantokrator - pojmenování pro Krista Spasitele, zachránce a vládce všehomíra.

Marie Plotěná

Červenec

Dokončení ze str. 2

kopírovat. Zhubly jsme dohromady za ten týden tři kilogramy, ale bylo nám fajn a naše XL přátelství trvá.

Od té doby, co mám batoh, nežiju jako kufr pod postelí. K batohu jsem si pořídila psa. Ne tahacího, ale vodícího. Dlužno podotknout, že přibyla další hromádka – psí. Není to tak, jak myslíte. Tohle je hromádka s granulemi, vodítky, náhubkem a dekou. Má cestovní horečka je ještě dramatičtější a zavazadlo objemnější, alespoň ve směru TAM. Ve směru ZPĚT je lehčí o snědené granule.

Jednou mi mladý, silný muž pomáhal odnést můj batoh několik metrů z auta do vlaku. Celý ufuněný mi na rozloučenou řekl: „Já také s sebou někdy vozím úplně zbytečné věci.“ Jak to jen myslel, ten hubatý mladík?

Delicie Nerková

Jubileum protestantského sboru

Jeden z nejstarších protestantských církevních sborů v České republice slaví v tomto roce sté jubileum.





V rámci evangelického spolku Křesťanské společenství (Społeczność Chrześcijańska) v Oldřichovicích byl v létě roku 1921 založen smíšený pěvecký sbor, jehož cílem byla služba Bohu a lidem prostřednictvím vícehlasé interpretace duchovních písní. Podle sborové kroniky se první zkouška dvanácti zpěváků uskutečnila 7. srpna 1921, kdy nacvičili píseň „Cóż to w cichych chwilach nocy" (jednalo se o překlad anglické duchovní písně „In the silent midnight watches" od biskupa A. C. Coxe). Zkoušky se konaly zprvu v dřevěných venkovských chalupách při svitu petrolejek a svíček. K dirigentům sboru patřil i význačný hudební skladatel, pedagog a chopinolog Karol Hławiczka († 1976). Činnost sboru byla nakrátko přerušena jen dvakrát – během druhé světové války a pandemie Covidu-19. Neustala ani během komunistického režimu, navzdory různým překážkám a perzekucím. Oldřichovický pěvecký sbor dokonce zpíval na velkém evangelizačním setkání Billyho Grahama v polských Katovicích 11. října 1978, v důsledku čehož byla řada jeho členů vyslýchána a zastrašována. Krátce po pádu komunistického režimu (v roce 1991) měl sbor dokonce přes šedesát členů! Od roku 1990 vede pěvecký sbor Jan Kaleta; v současnosti má 26 zpěváků. Pravidelně zpívá na bohoslužbách ve sboru SCEAV v Oldřichovicích a účastní se festivalů duchovní sborové hudby. Jubilejní koncert ke 100. výročí pěveckého sboru se uskutečnil v evangelickém kostele v Třinci-Oldřichovicích v neděli 20. června v 15 h. Na programu bylo 15 duchovních písní nejrůznějších žánrů v českém i polském jazyce, jakož i připomenutí historie pěveckého sboru slovem i obrazem.

Kontaktní osoby pro další informace o jubileu pěveckého sboru:

Jan Kaleta, dirigent, e-mail: janek.kaleta@seznam.cz, tel.: 420 723 619 155



Pozoruhodné schopnosti mravenců



Už jsme se dříve zmínili, že snad mravenci představují největší objem živočišné biomasy na Zemi. U tak drobných tvorečků je to překvapivé, ale mravenci svoji drobnost přemáhají svojí početností. Pohled na velké mraveniště v nás budí dojem naprostého zmatku. Ale už když pozorujeme mravenčí „silnice", všimneme si, že část mravenců směřuje od mraveniště a jiná část – často s nějakým úlovkem – se vrací zpátky k domovu. Britští a američtí entomologové (hmyzoznalci) a u nás docent Jan Žďárek z Akademie věd, odborník na komunikaci hmyzu, uveřejnili výsledky svých výzkumů mravenců. Tento hmyz se čile rozmnožuje a občas zakládá další kolonie. Jak si asi vybírají nové místo a jak se na něm část starého mraveniště shodne?

U jednoho druhu se ukázalo, že nejprve se několik pátračů vydá na průzkum. Když některý z nich objeví příhodnou lokalitu (někdy to je i cizí slabé mraveniště), vrátí se domů a dává najevo své vzrušení, prostě jančí. Připojí se k němu několik dalších průzkumníků a on (vlastně ona, jsou to samičky dělnice) je vede ke svému objevu. Všichni si to tam obhlédnou a vracejí se zpět. Pokud jich většina jeví stejné nebo ještě větší vzrušení, vyrazí na průzkum další skupina. Když jejich nadšení slábne, stěhování nebude. Když roste, vytvoří se nové mraveniště.

U včel jsme si všimli podivuhodného způsobu, tzv. „orientačních tanečků", kterými průzkumnice informuje ostatní o směru vedoucímu k hojné pastvě na květech, a dokonce naznačuje i vzdálenost. To je nutné, protože včely ke zdroji potravy létají. Mezi mravenci létá dočasně jen vyvolená skupina při páření, a pak jim ostatní ta křidélka odkoušou. Objev potravy nebo vhodného místa pro expanzi společenství si mravenci navzájem značkují vylučováním vonných feromonů na svých výzvědných stezkách. A ti z nich, kteří zjistí, že je objekt málo vhodný, přestanou feromony vylučovat a pachová stopa rychle vyprchá.

Dojemný je způsob jednoho mravenčího druhu, který nemá voňavé feromony ani neprojevuje kolektivní vzrušení. Tvoří jen menší kolonie o několika stovkách dělnic. Když hledají vhodné místo pro dceřinnou kolonii a některá z pátraček najde něco vhodného, vrátí se do mraveniště a získá jednu kamarádku, aby se s ní šla na její objev podívat. Jestliže se to zalíbí i jí, vrátí se obě a každá pak získá jednu další účastnici výzkumné výpravy. V případě úspěchu už se vrátí s dobrou zprávou čtyři, pak osm atd. Když jejich počet dosáhne určité velikosti, začnou se pátrači měnit na stěhováky. Přenášejí na nové místo část vybavení mateřské kolonie, hlavně larvy a pečlivě pěstované podhoubí, kterým se mravenci zpravidla živí.

Už ve starověku zaujali mravenci člověka svou pílí. Z tohoto pohledu vidí pracovitý hmyz i autoři biblické knihy Přísloví: *Jdi k mravenci, lenochu, dívej se, jak žije, ať zmoudříš. Ač nemá žádného vůdce, dozorce či vládce, opatřuje si v létě pokrm, o žních sklízí svou potravu* (Př 6, 6-8). V předposlední kapitole Přísloví, jsou mravenci dokonce zařazeni mezi nejmenší tvory, a přece *„znamenité mudrce"*: *Mravenci, národ beze síly, a přece si zajišťuje v létě pokrm* (Př 30, 24-25).

Jak by starověké teology asi zaujaly vlastnosti mravenců, které odhaluje moderní výzkum? Myslíte, že by nám třeba dali za příklad vzrušené pobíhání toho druhu, který jsme uvedli jako první? Nadšení a víru Izraelité zřejmě občas dávali najevo i tancem, zpěvem a břeskným troubením.

Vzpomeňme na Saula, budoucího krále, mezi proroky (1 Sam 10,10-13). Ještě výraznější to bylo u Davida, když doprovázel transport Truhly Smlouvy do Jeruzaléma (2 Sam 6, 14-16). Někteří křesťané považují tanec a dovádění za vhodný projev radosti ze spasení. Neměli by to přehánět a napodobovat současnou „mladou kulturu". Nechci je soudit, ale vzpomínám, jak jsme se s manželkou spěšně vytratili z jednoho shromáždění v Anglii, kde křesťané začali tančit a křičet. Jedna dost korpulentní žena tam vyskakovala do výšky snad dvou decimetrů. Prostě nám v tom nebylo dobře.

Umírněnější autor by poukázal na voňavou stopu mravenčího feromonu. Nedoporučil by drahou kolínskou vodu, ale „vůni" přátelství, úsměvu, starosti o potřebného, zájmu, šíření pokoje a lásky. To všecko jsou „vůně živé víry".

Vzpomínám na ty, které právě tohle nenásilné svědectví přivedlo k Ježíši Kristu. Kdosi po první návštěvě v živém sboru udiveně svěřoval příteli: Představ si, že mě tam kdekdo vítal, podávali mně ruce, jako by mě už dávno znali.

Jiný vykladač, nebo spíše vykladačka by položila důraz na ten druh mravenců, kteří se snaží ovlivnit soustředěně jenom jednoho dalšího. I tak může zájem o evangelium růst geometrickou řadou. Kéž umíme jako křesťané volit správný přístup k lidem, který by neodrazoval, ale upřímně zval. Ale vždycky to chce mravenčí vytrvalost.

Pavel Javornický



Výzva člena Církve bratrské v Hodoníně k finanční pomoci postiženým vesnicím na jižní Moravě

Bratr sám v postižených vesnicích v těchto dnech pomáhá s úklidem a potřebným rodinám poskytuje finanční pomoc: „Tímto bych rád oslovil co nejvíce křesťanů, jimž náš Pán dal do srdce touhu pomoci lidem zasažených tornádem. Jsem vedoucí stanice Církve bratrské v Hodoníně, která lidsky i finančně pomáhá cílenou pomocí konkrétním lidem v zasažené oblasti - zejména v Lužicích a Mikulčicích, popř. i dalších. Nyní bydlím v Hodoníně, ale pocházím z 5 km vzdálených Lužic (jedné z nejvíce postižených obcí tornádem) kde jsem vyrůstal a kde stále bydlí moji rodiče a další rodinní příslušníci. Z těchto důvodů v Lužicích, Mikulčicích i Hodoníně znám desítky lidí zasažených touto katastrofou. Aniž bych v tom vyvinul počáteční aktivitu, začali nás oslovovat jednotlivci i celé sbory a to nejenom z naší CB s touhou cíleně pomoci. Dohodli jsme se na systému, kdy své finanční prostředky zasílají na náš sborový účet spravovaný naším mateřským sborem ***CB Třinec Sosna 1735052359/0800****. Odtud je na základě podepsaných darovacích smluv zasíláme na účty lidem postižených touto katastrofou, které osobně známe a na místě navštěvujeme a pokud je potřeba, i pomáháme. Poškození jejich domovů dokumentujeme fotografiemi i s možným jejich příběhem. Pokud Vás osobně, nebo Váš sbor, oslovil tento druh pomoci a chtěli byste se dovědět více, je možno mě kontaktovat na tel. +420 725 614 128.*
(Informace ve facebookové skupině „Křesťanská inzerce")
Bůh Vám moc požehnej.

Pavel Popovský z CB Hodonín

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku: Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 2

20 – 21/2021

VYCHÁZÍ: 21. ČERVENCE 2021

Ke 400.výročí Staroměstské popravy

Jiří Jurok: Protagonisté českého odboje proti Habsburkům v letech 1618–1621



Pamětní deska se sochou na domě čp. 627 v Týnské ulici 7 Praha 1 Staré Město, který patřil Václavu Budovci z Budova.

Političtí a ekonomičtí protagonisté českého stavovského povstání

V čele českého stavovského povstání v letech 1618-1621 stálo od konce května 1618 především české direktorium, celkem o třiceti direktorech po deseti zástupcích z panského, rytířského a městského stavu (právně uzavřených skupin vyšší a nižší šlechty a královských měst). Moravské direktorium o 29 členech bylo ustaveno až po připojení Moravy k povstání v květnu 1619, a tak ho můžeme ponechat stranou. České direktorium představovalo až do zvolení nového krále Fridricha Falckého v srpnu 1619 jakousi vládu v Čechách a v podstatě nejdůležitější úřad a rozhodovací centrum v celé České koruně (tj. svazku pěti zemí: Českého království, moravského markrabství, slezského vévodství a dvou markrabství Horní a Dolní Lužice). Direktorium přitom ovládala vedoucí skupina českobratrské šlechty v čele s presidentem direktoria panem Václavem Vilémem z Roupova na Trnovanech a Žitenicích (1577 - 1634), Václavem Budovcem z Budova na Mnichově Hradišti (1547 – 21. června 1621), Bohuchvalem Berkou z Dubé na Loukovci nad Jizerou (zemřel 1628) a kalvinistou Albrechtem Janem Smiřickým ze Smiřic (1593 - 1618), nejbohatším českým šlechticem a údajně pretendentem na český královský trůn. Tito politici spolu s luteránem Jindřichem Matyášem, hrabětem z Thurnu na Velíši (1567 - 1640), generálporučíkem a pozdějším velitelem české armády (a ještě s Linhartem Colonou z Felzu na Andělské Hoře, Oldřichem Vchynským z Vchynic na Rumburku a několika měšťany Martinem Fruweinem z Podolí aj.), na schůzce v paláci Smiřických v předvečer povstání připravili třetí českou defenestraci s vyhozením místodržitelů Viléma Slavaty a Jaroslava Bořity z Martinic z oken Pražského hradu 23. května 1618, čímž chtěli demonstrovat potrestání narušitelů Rudolfova Majestátu na náboženskou svobodu z roku 1609.

Z hlediska tehdejší ekonomiky současně představovali šlechtické podnikatele, jež podle historika Josefa Petráně především kořistili z rozvoje raněkapitalistických podniků: velkostatků s uplatněním námezdní práce zemědělských nádeníků, dále pivovarů, hamrů, skláren, dolů, pil a využívání podomácké výroby plátna. To platí zejména pro největší dominium Albrechta Jana Smiřického, podle historika Jaroslava Čechury představující protokapitalistický podnikatelský velkostatek, ale v menší míře i pro velkostatkáře a finanční kapitalisty – lichváře Václava Budovce z Budova, a Radslava ml. Vchynského na České Kamenici s otcem Radslavem Vchynským st. z Vchynic na Doubravské Hoře a bratrem Oldřichem Vchynským z Vchynic a další. Budovec půjčoval například Petru Vokovi z Rožmberka (zemřelému 1611) a Radslav st. Vchynský ze Vchynic okolním feudálům, od nichž skupoval jejich zadlužené statky, a také české královské komoře. K využívání námezdních sil přispěla nejrozvinutější sociální diferenciace poddaných, jež v podhorských krajích Krušných, Lužických a Jizerských hor a Krkonoš neuživila jejich malá zemědělská políčka a poddaní tak byli nuceni si přivydělávat podomáckým tkaním plátna, výrobou šindelů apod. nebo v podnicích šlechtických velkostatkářů. A právě tito ambiciózní šlechtičtí podnikatelé ze severních Čech z tehdejších krajů (Mlado)Boleslavska a Litoměřicka a současně direktoři Václav Budovec z Budova, Albrecht Jan Smiřický, Radslav ml. Vchynský ze Vchynic spolu s Václavem Vilémem z Roupova a Bohuchvalem Berkou z Dubé stanuli v čele povstání. Z těchto politiků, ekonomů a lichvářů většina emigrovala, jeden zemřel (Smiřický) a jeden – Václav Budovec z Budova byl popraven na Staroměstském náměstí 21. června 1621. K těmto špičkám povstání lze ještě připočíst hospodářsky zdatné železářské podnikatele Jindřicha Ottu z Losu na Komárově (český bratr a direktor za rytířský stav, byl popraven), Linharta Colonu z Felzu na Andělské Hoře (luterán a generálmaršálek české armády, spolu se svými synovci) a Jana ml. Bruntálského z Vrbna na Bruntále (kalvinista a direktor za panský stav na Moravě), dále lichváře Rudolfa Hertvíka Zejdlice ze Šenfeldu (půjčoval např. Vratislavovi z Pernštejna) a Bohuslava Malovce z Malovic (půjčoval např. Vilému z Rožmberka). K nim lze dodat, že podle výslechových protokolů z roku 1621 byl Jindřich Otta z Losu označen za nejzatvrzelejšího vzbouřence z důvodu jeho zcela pragmatické výpovědi.

Ideoví protagonisté povstání – monarchomachové a tradicionalisté

V boji za náboženskou svobodu a státní samostatnost nejdůležitější ideové zdůvodnění vedle první a druhé stavovské Apologie (obrany) představovalo monarchomachické dílo rektora Karlovy univerzity Jana Jesenského z Jeseně (27. prosince 1566 – 21. června 1621) ***Pro vindiciis contra tyrannos oratio*** (tj. Řeč o právních nárocích na vládu oproti tyranům, Vitenberk 1591, Frankfurt n. M. 1614 a Praha 1620). Dílo zdůvodňovalo hlavní monarchomachickou tezi, a sice, že nespravedlivý panovník může být svržen z trůnu na základě nepsané smlouvy panovníka s lidem (představovaném v té době třemi stavy zastoupenými na zemském sněmu). Tuto tézi zdůvodňovali četní monarchomachové ve stopách francouzského kalvínského myslitele Filipa Mornaye du Plessis, například též direktoři za městský stav Valentin Kochan z Prachové a Jan Oršinovský z Fürstenfeldu (o něm více později) ve svých doktorských pracích. Rektora Jana Jessenia podporovala i většina profesorů Karlovy univerzity – akademie – například prorektor Petr Fradelius ze Štiavnice, Jiří Šultys z Felsdorfu, Jakub Včelín ze Lstiboře, Jan Campanus Vodňanský, Jan Opsimathes Morkovský a další. Tuto skupinu profesorů nazval historik Josef Polišenský „literární skupina Carolina." Radikální kalvínská teze o nespravedlivém panovníku – tyranovi se stala předmětem cíleného pronásledování a nejpřísnějšího potrestání jejich propagátorů. Císařský tribunál všechny tři jmenované autory Jessenia, Kochana a Oršinovského, kteří zpochybnili nárok panovníka na vládu z Boží milosti, odsoudil k smrti ve staroměstské exekuci. Jesseniovi byl dokonce vyříznut jazyk, jímž se nejvíce provinil, pouze Jan Oršinovský z Fürstenfeldu se zachránil odchodem do emigrace.

Dva členové „literární skupiny Carolina" Petr Fradelius (27. prosince 1572 – 7. ledna 1621) a Jan Opsimathes (23. prosince 1568 – po 1620) byli rovněž mozky česko-falcké protestantské propagandy a agitace produkcí četných letáků, když oba dva připravili ty nejdůležitější tisky. Jak nedávno zjistila historička Jana Hubková, tato česko-falcká letáková produkce v letech českého stavovského povstání překvapivě daleko převýšila císařskou katolickou letákovou propagandu (138 česko-falckých letáků oproti 109 císařským letákům!) Nejobsáhlejší monarchomachické zdůvodnění v souvislosti se sesazením českého krále Ferdinanda II. Habsburského přinesl v sedmisetstránkové knize ***Deductio***, Praha 1620 rada královského apelačního soudu českého a uherského a úřadu českých lén v Praze Johann Baptista Eisen z Lehnberka. V jeho díle najdeme dokonce myšlenku o přirozené svobodě každého člověka, 170 let před francouzskou buržoazní revolucí! Tato myšlenka u něj zní: *„Žádný z lidí není od počátku otrokem, nebo podřízen nepřátelské moci či poddán vládní moci, ale od přirozenosti jsou všichni svobodní."*! Bohužel Eisenovo dílo vyšlo již pozdě v červenci 1620 a navíc jeho myšlenka o svobodě všech lidí zapadla v latinsky psaném díle.

Tzv. „kalvínský duch kapitalismu" podle Maxe Webera se neprojevil jen v monarchomachickém zdůvodnění svržení rekatolizátora a krále Ferdinanda II. Habsburského, ale také v samotné argumentaci šlechtických a městských podnikatelů, jak ji máme doloženou z úst bohatých v ***Listech do nebe*** z roku 1619 od Jana Amose Komenského (28. března 1592 – 15. listopadu 1670). Tamější bohatí šlechtici (zřejmě Jan Skrbenský z Hřiště na Fulneku, český bratr a direktor za rytířský stav na Moravě) a českobratrští měšťané (zřejmě přerovský primátor Mikuláš Pitruše, fulnecký purkmistr Jan Siw a další měšťanští obchodníci) tam oproti chudým argumentovali, že zisky ze svého podnikání, lichvy a obchodů a vůbec svou úspěšností dokazují svou boží vyvolenost: *„nás pak, kteříž pracemi svými a potem svým tvého požehnání (tj. božího) sobě dobýváme, požehnáš a přispořiš toho, cožs nám již v ruce uvedl."* Komenský zde doložil rozšíření tzv. predestinační teorie o boží zásluhovosti kapitalistického podnikání v předbělohorském českém státě.

Z tzv. tradicionalistů můžeme naopak jmenovat čelného opozičního politika Václava Budovce z Budova, jenž se svými ekumenickými a částečně rosenkruciánskými díly (například ***Kšaft duchovní*** v roce 1596 nebo ***Circulus Horologii Lunaris et Solaris*** (Kruh měsíčních a slunečních hodin) v roce 1616) snažil dosáhnout aspoň sjednocení všech evangelických církví, a tak se částečně přiblížit vůbec původní církevní jednotě všech křest'anů. Výmluvností jako řečník proslul politik (direktor za panský stav, byl popraven) a luterán Jáchym Ondřej Šlik (9. září 1569 – 21. června 1621), jenž se ovšem přikláněl ke kandidatuře na český trůn luteránského knížete Jana Jiřího Saského a nikoliv kalvínského knížete a vůdce protestantské Unie v Německu Fridricha Falckého.

Konečně k tradicionalistům řadím i pozoruhodnou a dosud zdaleka nedoceněnou osobnost služebníka staroměstského magistrátu v Praze Mikuláše Diviše z Doubravína, který jako český bratr navázal na slavnou husitskou tradici českých zemí a projevil se rovněž jako významný sociální myslitel (o něm více později).

Vznik České konfederace – ustavení moderního českého státu v roce 1619

Na vzniku ústavy České konfederace, přijaté na generálním sněmu všech zemí České koruny dne 31. července 1619 se podíleli jak čelní šlechtičtí politici Václav Vilém z Roupova, Václav Budovec z Budova, Bohuslav z Michalovic, Petr Milner z Milhauzu, Martin Fruwein (předposlední dva direktoři za rytířský stav, poslední direktor za městský stav,



Rektor Univerzity Karlovy Ján Jesenský

první z nich byl popraven 21. června 1621, třetí ve vězení spáchal sebevraždu), tak profesoři Karlovy univerzity, tzv. „literární skupina Carolina“ vedená rektorem Janem Jesenským z Jeseně, Petrem Fradeliem a dalšími. Tuto ústavu, jež kodifikovala práva krále, stavů a ostatního obyvatelstva, evangelíků a katolíků a všech pěti zemí spojených v České konfederaci, ohodnotil právní historik Karel Malý jako první moderní ústavu v evropských dějinách! Tato ústava přetvářela České království vystavěné na lenním principu všech vedlejších zemí k osobě českého krále v dobrovolné „Spojené státy české“ - Českou konfederaci, 160 let před Spojenými státy americkými! Současně bývalou Českou korunu (nazvanou tak podle svatováclavské koruny, uložené v katedrále sv. Víta) měnila z reálné stavovské monarchie v konstituční monarchii. Stalo se tak po svržení z českého trůnu Ferdinada II. Habsburského, potlačujícího svobodu náboženského vyznání, a před zvolením nového českého krále Fridricha Falckého.

Česká konfederace o preambuli a 100 článcích nepředstavovala neuspořádaný soubor článků, ale podle naší vlastní analýzy naopak byla uspořádána do celkem sedmi oddílů, ve kterých se střídaly čtyři oddíly o institucích státu od krále, České kanceláře, sboru defenzorů (kompetentních v záležitostech víry) a generálního a zemských sněmů s třemi oddíly o obecných záležitostech jako obranou evangelického náboženství (první oddíl), účelem, vymezením a smyslem Konfederace (čtvrtý oddíl) a konečně vojenskou obranou Konfederace (šestý oddíl). Přitom v samotné preambuli ústavy se nachází prohlášení o svobodném rozhodnutí všech pěti stavovských obcí zemí České koruny o vytvoření nově definovaného státního celku – České konfederace. A to bez jakéhokoli lenního vztahu k Římskoněmecké říši, takže šlo o uvoření suverénního moderního státu! Toho si všiml již německý historik Rudolf Stanka v knize o České konfederaci.

Ze zmíněného jsem odvodil, že v celé České konfederaci můžeme nalézt uplatnění téze o svobodě a suverenitě státu (v preambuli), monarchomachické téze o odporu proti panovníkovi-tyranovi na základě ideje smlouvy panovníka s lidem (v XXX. článku podle Jana Jessenia), téze o parlamentarismu či preparlamentarismu v článcích o generálním sněmu, téze o konstituční (ústavní) monarchii v článcích o svobodné volbě krále a jeho omezení generálním sněmem a sborem defenzorů (jakousi vládou) a téze o náboženské toleranci v článku VII. s připomenutím českého a slezského Majestátu a článku IX. s rozšířením svobodného vyznávání víry pro každého poddaného(!) na Moravu a obojí Lužice. Lze zde připomenout, že v sousedním Německu se poddaní museli řídit ve víře vírou svých vrchností (známé pravidlo ***„Cuius regio, eius religio.“*** tj. *„Koho panství, toho náboženství.“*) a v mnohých zemích Evropy se mohli svobodně hlásit ke své víře pouze svobodné stavy šlechty a měšťanů, snad s výjimkou Švýcarska, Švédska a Tyrolska. V posledních třech zemích se i sedláci jako poddaní domohli stavovského zastoupení jako čtvrtý stav. Lze zdůraznit, že Česká konfederace sice přinášela zvýhodnění evangelíků v zemských a městských úřadech, ale katolíkům včetně řádů a klášterů po přísaze na Konfederaci a Majestát zaručovala rovněž plnou svobodu víry a žádné konfiskace!

Dříve se u nás soudilo (historici Josef Polišenský, Josef Petráň, Josef Válka), že Česká konfederace převzala některá ustanovení podle vzoru Nizozemí, státu s tehdy nejrozvinutější raně kapitalistickou ekonomikou po buržoazní revoluci v roce 1579. Ovšem podle sdělení nizozemského historika Wilfrieda Engelbrechta Nizozemí až do roku 1795 žádnou ústavu nepřijalo, pouze stručná Akta Utrechtská unie v roce 1579 a unesení Placcaet van Verlatinghe o odchodu španělského krále z rodu Habsburků ze země a konci jeho zákonodárné působnosti z 26. července 1581. Pouze v oblasti náboženské tolerance navázala Česká konfederace na Varšavskou konfederaci a tzv. Jindřichovy články v Polsko-litevské unii z roku 1573 a Nantský edikt ve Francii v roce 1598.

Jan Oršinovský z Fürstenfeldu - direktor, monarchomachista a autor *„Disputationum politicarum septima de aristocratia et democratia....“*

Jan Oršinovský z Fürstenfeldu (1585 – po 1632) pocházel z patricijské rodiny ze Starého města v Praze, jenž po otci zdědil erb a predikát, takže se stal rovněž erbovním měšťanem. Vystudoval kalvínské univerzity v Heidelberku, Amberku, Helmstedtu, Altdorfu u Norimberka a Marburku v letech 1602 – 1610, a podle toho se soudí, že patřil ke kalvinistům. Významné dílo ***Disputationum politicarum septima de aristocratia et democratia...*** pojednávající o různých státních formách, obhájil na univerzitě v Helmstedtu v roce 1605. Po studiích nastoupil v roce 1610 jako právník do České kanceláře na Pražském hradě, kde spolupracoval s významným českým historikem a obráncem stavovského povstání Pavlem Skálou ze Zhoře. Byl dvakrát ženat s Annou Marií Linhartovou a poté s Zuzanou Trejlarovou z Krošvic. Za povstání byl zvolen direktorem za městský stav a povýšen do rytířského stavu. Byl s dalšími vyslán například k jednání s Karlem starším z Žerotína na



Socha V. Budovce na domě čp. 627 v Týnské ulici 7 Praha 1

Moravu v únoru 1619, aby ho přesvědčili k připojení Moravy k povstání. Dostal se rovněž do širší delegace zastupující české stavy k jednání o tzv. interpozici, tj. zprostředkování vyjednávání s delegáty císaře Matyáše II. v Chebu 28. března 1619. Po Bílé hoře byl odsouzen k trestu smrti a proto odešel s celou rodinou nejprve do Frankfurtu nad Odrou a poté do Nizozemí, kde studoval ještě po roce 1628 na univerzitě ve Franekeru.

Za studií si pořídil památník Album amicorum (Album přátel), kam se mu zapsal například Jan Jesenský z Jeseně v roce 1609, zatímco samotný Jan Oršinovský se zapsal do památníku již výše zmíněného Jana Opsimatha Morkovského v Altdorfu v roce 1607.

Jeho nejvýznamnějším dílem je zmíněný spis ***„Disputationum politicarum septima de aristocratia et democratia cum supplemento de dominatu et tyrannide. Item de summa potestate et iuribus maiestatis....“*** (Sedm politických disputací. O aristokracii a demokracii s dodatkem o vládě tyranie. Také o nejvyšší moci a právech majestátu (tj. císaře) – rozšířené znění titulu). Tento filosofický spis obhájil Jan Oršinovský z Fürstenfeldu 20. dubna 1605 na Juliově akademii v Helmstedtu.

Z řady státních forem se nejprve předmětem Oršinovského kritiky stala tyranie jako vláda nespravedlivého panovníka, jenž nepřihlíží k ***„bonum publicum“*** tj. *„obecnému dobrému“* a násilím vládne občanům. Obecné dobré představovalo od středověku cíl všech panovnických a stavovských vlád, znamenalo spravedlivé uspořádání poměrů ve státě. Naopak za nejrozšířenější a nejprospěšnější státní formu považoval dokonalou monarchii. Z ostatních státních forem vyzdvihl aristokracii jako dobrou vládu nejurozenějších oproti špatné oligarchii, tj. vládě nejbohatších, a rovněž demokracii. Demokracie je lidové zřízení, kde vládne nestranně mnoho či větší část občanů podle zákonů. Nejdůležitějším cílem demokracie je svoboda nebo rovnost občanů. V demokracii či republice jsou pouze dvě strany: vládnoucí a podřízení. Na závěr se dotýká nejvyšší moci či císařského majestátu a pojednává neúplně o monarchomachické teorii, když zmiňuje, že panovník má být podroben zákonům a v případě, že se panovník vzpírá zákonům, odkazuje právě na spis ***Vindicationes contra Tyrannos***, tj. *Právní nároky na vládu oproti tyranům*. Přihlášení se Jana Oršinovského k demokratické či republikánské vládě a monarchomachické teorii jej stálo rozsudek smrti a emigraci z vlasti.

Mikuláš Diviš z Doubravína – vůdce čtvrtého stavu a sociální myslitel

Mikuláš Diviš z Doubravína (1577 – 1647) někdy zvaný Berounský se patrně narodil v Berouně. Asi od roku 1600 začal úřadovat jako služebník (servus) či písař staroměstského purkmistra v Praze. Městské právo na Starém Městě získal až v roce 1605 a erbovním měšťanem s erbem a predikátem z Doubravína se stal v roce 1607. Sňatkem s Johanou Dubskou vyženil na Starém Městě dva domy. Protože byl při svých sporech s „jednuškami“ tj. katolíky nazván bakalářičkem a napsal čtyři latinské práce, zřejmě vystudoval Karlovu univerzitu. Aktivně se zúčastnil stavovského povstání a za to byl po Bílé hoře potrestán přibitím za jazyk na dvě hodiny na pranýři Starého Města 22. června 1621 a ještě jednoročním vězením až do 23. srpna 1622. Původně mu měl být též vyříznut jazyk jako Janu Jesenskému, ale po částečném omilostnění od konfiskace majetku a později znovu na prosby jeho tří dcer byl propuštěn z domácího vězení v říjnu 1623. Po druhém uvěznění v létě 1627 odešel s celou rodinou do Pirny v Sasku. Naposledy se do Prahy vrátil se Sasy 15. listopadu 1631 a pomohl tehdy snést ze Staroměstské mostecké věže tam vystavené hlavy popravených pánů ze staroměstské exekuce. Po třetím uvěznění Albrechtem z Valdštejna v roce 1632 byl z Prahy vymrskán a z Českého království navždy vypovězen 4. ledna 1636. Dožil v polském Lešně, kde zemřel v roce 1647, a podle toho se též soudí na jeho českobratrský původ.

Mikuláš Diviš z Doubravína za povstání přivítal nově zvoleného českého krále Fridricha Falckého při jeho příjezdu u Strahovského kláštera 31. října 1619 v čele tří houfů asi 500 řemeslníků (většinou tesařů a pivovarníků), nádeníků (vltavských vorařů a viničné čeledi) a sedláků vyzbrojených staročeskými či husitskými zbraněmi jako železnými cepy, kosami, sudlicemi, kušemi, oštěpy, malovanými pavézami a obouručními meči a sešikovanými pod červeným praporem s pozlaceným malovaným kalichem. Při přivítání Mikuláš Diviš pronesl ke králi vzletnou latinskou řeč, v níž ho žádal o ochranu pro sebe *„i ten všecek stav čtvrtý.“* Po králově odpovědi Mikuláš a poté zástupy „starých táborů“ provolaly králi slávu za hřmotu zbraní.

Dříve byla tato scéna odbývána tím, že šlo o pouhé připomenutí české reformační tradice a vzpomenutí husitských úspěchů. V poslední době však historik Jaroslav Pánek poukázal, že Mikuláš Diviš z Doubravína tu promyšleně upozornil na situaci vrstev městské chudiny, řemeslnických tovaryšů, nádeníků a sezónních zemědělských dělníků na vinicích a na polích z řad poddaných, na neprivilegované obyvatelstvo Čech, které v Praze a jejím okolí mělo značný hospodářský a sociální význam. Proto jsem si sám položil otázky, zda Mikuláš Diviš neusiloval o zastoupení dosud neprivilegovaného čtvrtého stavu na zemském sněmu? Nebo jako erbovní měšťan chtěl využít povýšení tohoto čtvrtého stavu z řad nádeníků a poddaných do zemského sněmu proti zastoupení jiného čtvrtého stavu, a sice katolické církvi, která takto vystupovala v zemském sněmu na Moravě a tak nepřímo posílit pozice městského stavu? Čtvrtý stav se jako tzv. čtveráci projevil v povstáních poddaných v roce 1620 a později zřejmě pojem přešel do lidové písničky: *„Ovčáci, čtveráci.“*

O svém vystoupení před králem Fridrichem Falckým pojednal Mikuláš Diviš ve svém latinském životopise ***Actus martyriologicus seu laniena...*** (*Mučednické utrpení či jatka....*), že nejvřelejší a nejzdvořilejší blahopřání králi Fridrichu Falckému přednesl z nařízení městské rady Starého Města pražského a učinil tak ve vojenské výstroji Jana Žižky z Trocnova.

Doklad, že Divišovo zaujetí pro husitství bylo spojeno s jeho zájmem o sociální otázky přináší nejen jeho vystoupení v čele čtvrtého stavu, ale i jeho druhé dílo napsané česky i latinsky pod českým názvem: ***Soud aneb rozepře mezi lvem z jedné a orlicí, též konsorty jejími z strany druhé, na kterémžto soudu Pán Bůh, soudce spravedlivý, na trůnu stolice spravedlnosti své seděti ráčí jakožto nejvyšší soudce.*** Jedná se o alegorii českého stavovského povstání, v níž na straně žalujícího Lva, tj. Čech promlouvají postupně jako svědci církev, pravda, vdovy a sirotci, vyhnaní pro víru a boží pravdu (exulanti) a konečně chudí, obecný lid a vězňové. Nejdůležitější svědectví tak předkládají na samotný závěr chudí, obecný lid a vězňové pro víru, což dokládá, stejně jako tradiční odkaz na vdovy a sirotky pozoruhodné sociální cítění autorovo. Mikuláš Diviš věřil, že Orlice tj. Habsburkové budou božím soudem potrestáni a Lev, tj. věrní Čechové nakonec odměněni. Což se naplnilo, protože české Divišovy rukopisy pocházejí z roku 1628 a latinské z roku 1629, po 298 respektive 290 letech!

Okamžitou menší odplatou Staroměstské exekuce byla poslední vítězná bitva českého stavovského povstání u Nového Jičína dne 24. července 1621, ve které vojsko kalvínského knížete Jana Jiřího Krnovského a Jindřicha Matyáše z Thurnu porazilo císařský sbor vedený plukovníkem Jeanem Gauchierem, čímž bylo na Moravě znemožněno totéž potrestání odbojných moravských protagonistů.

V článku jsem se opíral o nově zjištěné poznatky ve své knize a studiích:

Jiří Jurok, Česká šlechta a feudalita ve středověku a raném novověku, Nový Jičín 2000.

Jiří Jurok, Čeští monarchomachičtí autoři o svržení nespravedlivého panovníka před a během českého stavovského povstání 1618-1620, Bohemiae occidentalis historica V, 2019/2, s. 239-245.

Jiří Jurok, Komenského kritika české předbělohorské společnosti v jeho díle Listové do nebe, Studia Comeniana st historica, XXI, 43, 1991, s. 29-40.

Jiří Jurok, Česká koruna v roce 1348 a Česká konfederace v roce 1619, in: Korunní země v dějinách českého státu. II. Společné a rozdílné. Česká koruna v životě a vědomí jejich obyvatel ve 14.-16. století, uspoř. Lenka Bobková – Jana Konvičná, Praha 2005, s. 517-541.

Jiří Jurok, Politické myšlení protagonistů českého stavovského povstání Jana Oršinovského z Fürstenfeldu a Mikuláše Diviše z Doubravína, Zprávy Včely čáslavské 3, 2018, s. 31-46.

Jiří Jurok, Poslední vítězná bitva českého stavovského povstání u Nového Jičína 24. července 1621. Důsledky války pro venkovské město a jeho zázemí, in: Jitka Balcarová - Eduard Kubů - Jiří Šouša (edd.), Venkov, rolník a válka v českých zemích a na Slovensku v moderní době, Praha 2017, s. 133 - 145.

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

22-23/2021

18. srpna 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
1. září 2021

Z obsahu

* *Prádlo a okna*
* *Jiráskův Hronov a naše tradice amatérského divadla*

Poselství k 12. neděli po sv. Trojici



Poslušným zaslibuje Hospodin svou ochranu a pokoj.
Leviticus 26,12

Když se podíváme do 26. kapitoly knihy Leviticus, zjistíme, že text z Hesel JB je vybrán z oddílu nazvaného „Požehnání – poslušným zaslibuje Hospodin svou ochranu a pokoj“. A celý oddíl je naplněn plody Božího požehnání – daly by se shrnout do tří slov: „plný, pokojný život“. Líbí se mi na tomto starozákonním obraze ujištění, že „Boží procházení“ mezi lidmi má důsledky pro všechny složky života. Odmítá spiritualizaci víry, která je až příliš často přítomna tam, kde jsou lidé materiálně zajištění a konkrétní nároky Boží přítomnosti by jim narušily jejich pohodlnou představu o Bohu i o světě. Tato „zbožná“ představa o praktickém životě víry byla například jádrem sporu mezi apoštolem Pavlem a sborem v Korintu.

Praktický důraz v našem textu zároveň upozorňuje na ono zvláštní slovo „poslušným“. To pro poslušné je určeno Boží zaslíbení plodů požehnání. A máme problém. Co máme dělat, abychom byli těmi poslušnými? Co si máme počít s tím, že se nám do našich představ plete naše sociální a kulturní zařazení, že se nám do nich plete náš osobní příběh? Nemusíme se ani ohlížet do historie, stačí se rozhlédnout a vidíme celé množství představ o praktických dopadech poslušnosti víry.

A najednou se těm Pavlovým oponentům ze sboru v Korintu nedivím – je mnohem jednodušší stáhnout se do soukromí naplněného radostí z promýšlení té nádherné zprávy o Boží lásce.

Jen – vzadu v hlavě nám stále zní ten výstražný zvoneček, který se jmenuje „poslušnost“. Poslušnost Bohu, který prochází životem svého stvoření, životem každého člověka. Takže ona poslušnost není určována naplňováním jednotlivých příkazů a zákazů (to vskutku není něco, co by patřilo pouze do historie židovství), ale hledáním, jakému Bohu vlastně věříme. Ano, znamená to připomínání svědectví, která nám nabízí Bible. A moc dobře víme, že to je nikdy nekončící zkoumání, promýšlení, hledání. A přece ta základní charakteristika Boha je zřetelná – je na straně těch, kteří jsou bez-mocní a doplácejí na to. Ježíš to dokonale shrnuje ve své programové řeči, jak nám ji předal evangelista Lukáš: „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ (L 4,18-19) To je rám, ve kterém se z kamínků našich představ a důrazů vytváří obraz našeho Boha, který za námi přišel v Ježíši z Nazareta, který je Kristus.

A v tomto obraze se nám otevírá naděje požehnání, jak o ní mluví starozákonní text z Hesel JB pro 12. neděli pro sv. Trojici. Naděje platná uprostřed všech životních bouří, které nás potkávají - „Budu procházet mezi vámi a budu vám Bohem a vy budete mým lidem.“

Jiří Ort
farář sboru ČCE
v Praze 10 Uhříněvsi



Angelus ad Virginem

Napadlo vás někdy, jak souvisí slovo virgin v překladu panna, dívka se slovem viržínka, viržínko? U mužů kuřáků jsou viržínka oblíbené doutníky jak v dobách docela nedávných, tak i dnes.

Jazykově méně obratným lidem se hned neodhalí význam slova v jejich názvu, mohlo by se jim však přeložit a divili by se, že “panna“, je to, co si právě v přeneseném slova smyslu, s gustem muž, nebo dáma pokuřují. Slovo virgin - panna má přitažlivost a dávalo se občas jako nálepka věcem, které měly být také přitažlivé a žádoucí. Prostě čerstvé, kvalitní, čisté, neposkvrněné a krásné. Někdo si bude myslet, že viržínko dostalo svůj název zřejmě podle místa výroby - Virginie, země panenské a pro kolonisty přitažlivé. Není to však tak, viržínka se vyráběla i v dalších státech Ameriky, na Kubě i v Alpách.

Virgin - panna je začátkem a příslibem něčeho velikého a vážného, co se bude odehrávat v budoucnosti. Je nepopsaným listem, na kterém se může začít psát nový děj, nový život. Je jako grafická deska, na které se pod rydlem umělce může zrodit závažné a silné umělecké dílo. Nemysleme si však, že dívka je podobně jak grafická deska pasivní a odevzdaná jen záměrům autora. Má zcela svobodu reagovat a být sama odvážnou autorkou toho co se svým životem udělá. Odpovědně může taková mladá dívka pracovat na sobě, vzdělávat se, usměrňovat své zájmy, formovat své povahové rysy, zkvalitňovat svou osobnost, mít své cíle. V dobách historických tomu tak vždy nebylo a víme že existují země, kde je slabší pohlaví i dnes docela nesvobodné. Nechci se však zaobírat tímto problémem, i když je mi to líto a přeji si, aby ženy i dívky měly všude nezadatelné právo rozhodovat o svých životech. Jsou rovnoprávné říci svobodně ano i ne a jejich vůle by měla být beze zbytku respektována.

Kdysi jedna izraelská dívka Maria řekla ANO. Poselství, že bude matkou Spasitele jí bylo zvěstováno andělem Gabrielem, jako Boží slovo. Přijala ho. FIAT, staň se! Vyjádřila svůj souhlas, i když to pro i mohlo znamenat v tehdejším Izraeli špatný konec. Její ANO nastartovalo děje, které změnily celý svět, změnily i životy nás věřících. Začalo se psát nové dějinné období lidstva - Anno Domini - léta před Kristem a léta po Kristu. Ještě nedávno jsme u nás říkávali „před naším letopočtem a našeho letopočtu“ a někteří tak označují prošlá staletí doposud. Jenže! Slovo bylo učiněno skutečně tělem a přebývalo mezi námi. Stalo se člověkem a zároveň Božím synem. Bible v knize proroka Izajáše vyslovuje fakt, že vyslané Boží slovo vykoná, k čemu je Bůh posílá a nevrátí se zpět k němu prázdné. Slovo se začalo v Marii stávat tělem, stala se jím těhotná a následovalo zanedlouho skutečné narození dítěte Ježíše Krista. I on jako dospělý řekl Boží vůli ANO. ANO můžeme říci Božímu slovu i my. Nezáleží, jestli jsme dívkou, ženou, jinochem či mužem, mladí či staří. Záleží na tom, jaký postoj zaujmeme ke zvěstování Božího slova. A nemusí k nám výjimečně přiletět žádný seslaný anděl Gabriel - zvěstovatel, může to být prostý věřící, bratr či sestra. Někteří lidé, kolem nás jsou také takovými posly, podobni andělům. Přijmeme-li jejich zvěstování a spasitelné poselství o Kristu, můžeme se stát těhot-

Dokončení na str. 2

„Modleme se“

Ř 8,24–28; Fp 4,4–7

„Stane se, že prve než volati budou, já se ohlásím; ještě mluviti budou a já vyslyším.“

Iz 65,24

Málokterá sféra křesťanského života byla v moderní době tak otřesena a rozkolísána, vykořeněna a pleněna jako modlitba. Pro velmi mnohé dnes je v nejlepším případě už jen překonanou formou klamného sebeutěšování a i věřícím zbyl mnohdy jenom formalismus, křečovité lpění na navyklých dětských způsobech modlitby, které dávno neodpovídají skutečnému stavu nitra. Podaří se nám pochopit a znovu zakusit živou todárnou sílu modlitby a radost z blízkosti Pána?

Mezi lidmi, kteří se nemodlí, nebo kteří se modlí málo nebo špatně, jsou takoví, kteří nevěří v modlitbu a myslí, že nás čekají naléhavější a užitečnější práce. Ale jsou i takoví, kteří modlitbě přisuzují magickou moc a „využívají“ ji k tomu, aby dosáhli splnění svých přání – leckdy i ryze materiálních. A konečně jsou tací, kteří by se rádi modlili, ale zdá se jim, že to neumějí, nebo že tomu nerozumějí. Ve všech těchto případech se modlitbě nedostává patřičného místa a nechápe se jako životní postoj víry. Člověk posedlý touhou po úspěchu si někdy i modlitbu představuje v pojmech lidské výkonnosti

Dokončení na str. 2

Aktualita: Několik slov k říjnovým volbám



V právě probíhající volební kampani nešetří nejen církve a náboženské spolky, ale i politické strany, nadace a různéziskové i neziskové organizace, sousedé, spolužáci ze základní, střední i vysoké školy... cennými radami, koho určitě volit a koho v žádném případě nepodpořit.

V listopadu 1989 byla většina lidí nadšená, že konečně budeme mít svobodné a demokratické volby. Lidi oslňovaly termíny jako nepolitická politika a těšili se na novou budoucnost. Není tedy divu, že volební účast v červnu 1990 byla dosud nejvyšší 96,79 % a pak už jen klesala až na 58 % v roce 2002. Můžeme si to vykládat všelijak (opoziční smlouva, předvolební skandály atd.), ale pravá podstata je v tom, že každý si tu budoucnost představoval a představuje jinak. Takže se rozdělujeme na pravici a levici, křesťany a ateisty, marxisty a neomarxisty - přesněji řečeno podle nálepek, které tak snadno a kdekomu dáváme, přestože se ani na těch pojmech nedokážeme shodnout. Na obrázku je naše nejstarší volební urna, do které házeli lístky naši předkové v obci Přebuz v Karlovarském kraji už za první republiky. Tenkrát asi nebyli moc rozdělení, protože převládalo nadšení, že máme po 300 letech svobodný stát a nikdo jim nemusel radit. My bychom si měli být schopní poradit také sami, když jsme dokázali přežít několikery záplavy, covid, tsunami... ***(hb)***

Z církví doma i ve světě

Nominantka za Českou biskupskou konferenci do Rady ČT Hana Lipovská kandiduje za Volný blok v Pardubickém kraji

Zvolení nominantky české biskupské konference Hany Lipovské oslavovali na sociálních sítích nejvíce Dominik Duka, SPD, Trikolora a Komunistická strana. Všechny tyto strany hlasovaly v poslanecké sněmovně pro zdanění finančních náhrad církevních restitucí

Ta však oznámila kandidaturu do sněmovních voleb za politickou stranu Volný blok. Na tiskové konferenci na pražském Kačerově doplnila, že podala trestní oznámení na ředitele ČT Petra Dvořáka, majitele mediální agentury Médea Jaromíra Soukupa a dva členy Dozorčí komise Rady ČT. Mandátu v televizní radě se kvůli kandidatuře nevzdá, nebude ale až do voleb hlasovat ani navrhovat žádná usnesení. Zúčastnit se chce jen případného tajného hlasování o personálních otázkách.

Radní ČT uvedla, že se podílela i na vzniku programu strany. Za svoje priority považuje ekonomiku a vystoupení České republiky z Evropské unie. Hana Lipovská působí jako asistentka na katedře ekonomie Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity. Mezi lety 2015 a 2019 pracovala jako externí analytička pro Institut Václava Klause. Od ledna 2020 působí v Institutu svobody a demokracie, který založila Jana Bobošíková, Lipovská je rovněž členkou správní rady institutu.

Na začátku roku 2020 ji navrhla Česká biskupská konference do Rady České televize. V květnu téhož roku byla zvolena Poslaneckou sněmovnou, dostala 114 hlasů. ČBK nominovala Lipovskou na návrh kardinála Dominika Duky, který byl v té době předseda biskupské konference a biskup-delegát pro sdělovací prostředky. Duka později na svém facebookovém profilu její nominaci vysvětloval tím, že Lipovská má „dar vysvětlování" a v Radě by díky ní mohly zaznívat kritické hlasy: „…přece musí v Radě ČT být i opozice a kritické hlasy. Můžete mi namítnout, že jsme mohli volit třeba člověka, který má znalost filmové tvorby atd., to vše je pravda, ale takový se na listině zájemců neobjevil. Víc nemohu říci, my nejsme nátlaková skupina, jsme demokratická část společnosti."

Volný blok je politická strana, kterou spoluzaložila Jana Bobošíková. Původní název strany zněl SUVERENITA – Blok Jany Bobošíkové (SBB), od dubna 2021 nese název VOLNÝ blok. V roce 2021 do strany vstoupili poslanci Lubomír Volný a Marian Bojko, kteří byli do sněmovny zvoleni v říjnu 2017 na kandidátce SPD. Předsedkyní strany je od roku 2014 Jana Volfová.

Za stranu Volný blok budou letos do sněmovny kandidovat například zpěvačka Ilona Csáková, Jana Bobošíková, nebo někteří členové krajně pravicové Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS). DSSS vznikla v roce 2004 jako Strana občanů republiky České a je pokračovatelkou Dělnické strany, která byla rozhodnutím Nejvyššího správního soudu rozpuštěna kvůli ideovému navázání na národní socialismus, neonacismus a podporování násilí.

Plzeňský biskup Tomáš Holub v září 2020 v rozhovoru pro Deník N uvedl, že při nominaci Hany Lipovské udělal chybu. „Nevěnoval jsem tomu dostatečnou pozornost a málo se informoval. Snažím se z toho vyvodit závěry do budoucna. Myslím si, že už při nominacích do Rady ČRo jsme se zachovali mnohem zodpovědněji", dodal tehdy plzeňský biskup. V květnu 2021 se kriticky k působení Lipovské vyjádřil i současný předseda ČBK Jan Graubner: „Mrzí mě, že členka Rady, kterou nominovala Česká biskupská konference, vyvolává dojem, že hájí zájmy některých konkrétních skupin a osob. V tomto ohledu chápu a sdílím obavy veřejnosti," uvedl Graubner. Dodal, že jediné, co může učinit, a co již udělal, je vyzvat Lipovskou, aby zvážila své setrvání v Radě ČT a na post rezignovala.

Pražský arcibiskup Dominik Duka naopak Lipovské vyjádřil svoji podporu: „V tuto chvíli, kdy slečna Lipovská čelí dalšímu kolu nevybíravých útoků, cítím za svou povinnost už poněkolikáté zopakovat, že si za nominací dr. Lipovské do Rady ČT pevně stojím, stejně jako za svým názorem na otázku jejích odborných a morálních kvalit."

podle www.christnet.eu

V kostele v Neratově začal fungovat dárcovský terminál České spořitelny

Česká spořitelna spustila v poutním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Neratově na Rychnovsku první samoobslužný platební terminál pro veřejný a neziskový sektor v ČR. Takzvaný donátorský totem funguje jako přenosný platební terminál pro bezhotovostní transakce, sdělili ČTK zástupci České spořitelny. Osada Neratov je známá obnoveným barokním poutním kostelem s charakteristickou prosklenou střechou. V posledních letech se stal oblíbeným cílem turistů a poutníků z celé republiky. "Mám radost, že totem jako první můžeme poskytnout našemu dlouholetému klientovi, kterým je Sdružení Neratov. Jeho návštěvníci budou moci darovat peníze bezkontaktní formou během srpna a září," uvedl Otto Mach z České spořitelny. Sdružení Neratov pomáhá zdravotně postiženým včetně lidí s lehkým a středně těžkým mentálním postižením. Sdružení se od počátku 90. let snaží stejnojmennou vysídlenou osadu oživit.

"Jsme první velkou bankou na trhu, která dokáže klientům z veřejného a neziskového sektoru připravit na míru samoobslužný terminál s možnostmi individuálního nastavení," uvedl bankovní poradce pro veřejný sektor v České spořitelně Petr Chlupáč. Platební bezkontaktní terminál lze snadno ovládat prostřednictvím dotykového displeje.

podle www.christnet.eu

Inzerce

Srdečně zveme na pobyt pro nezadané křesťany z protestantských církví ve věku 30+. Uskuteční se 27. - 31. 10. 2021.
Informace a přihlášky na https://www.acregistrace.cz/.
Fakturační adresa:
Olga Kačenková, generála Svobody 1246, Kroměříž 767 01

„Modleme se"

Ř 8,24–28; Fp 4,4–7

Dokončení ze str. 1

a odsuzuje se k tomu, že neporozumí její úloze v životě a nenapadne ho, že by mohl prožívat život v modlitbě. A přece moderní svět přímo volá po tom, aby lidé technického věku byli také lidmi zbožnosti. Jinak z nich technika učiní zajatce a rozdrtí je.

Milujeme-li, musíme si pro lásku najít čas. Láska vyžaduje, aby se člověk zastavil v práci, ochotně a nezištně.

Neříkáš: Už to za to nestojí, abych vyznával své ženě lásku, vždyť ona ví, že ji mám rád… Už nemám čas, abych s ní zůstal chvíli sám, abych k ní byl něžný, objal ji; ostatně už na tom nezáleží, ví i bez toho, že pracuji pro ni…

Neměl bys tedy ani říkat: na modlitbu mi prostě nezbývá, ale vždyť to nevadí, přináším v oběť svou práci, a to je taky modlitbou…

Modlit se znamená zastavit se, věnovat čas Bohu, každý den, týden za týdnem.

V moderním světě se neděle stala dnem, který si vyhrazujeme pro sebe, dnem, který patří nám a zapomínáme, že právě tento den náleží Bohu. Snoubenka, která dostává od svého nastávajícího stále méně dopisů, dobře ví, že její láska je ohrožena. Když si přestáváš „dopisovat" s Bohem, je tvoje láska v nebezpečí. Když se přestáváš modlit, nebudeš brzy poznávat Ježíše Krista, už ho neuslyšíš, až k tobě v životě promluví. Abys ho viděl a rozuměl mu, musíš ho pozorovat a v každodenním setkání mu naslouchat. Modlit se znamená především obracet se k Bohu. Když se přestáváš modlit, obracíš se k sobě.

Modlit se, znamená opět se spojit s Bohem. Přestáváš-li se modlit, zůstáváš sám, a protože člověk Boha potřebuje, dosadíš na jeho místo sebe. Žiješ-li Bohu vzdálen, ponenáhlu dojdeš k závěru, že se ti žije docela dobře i bez něho. Žiješ-li bez Boha, pomalu na něho zapomeneš. A zapomeneš-li na něho, uvěříš nakonec, že není…

Ten, kdo chce od milované bytosti stále něco mít, není milujícím, ale obchodníkem. Velmi často tvá modlitba není nic jiného, než obchodování s Bohem…, abys z toho něco měl. Snadno se tvá modlitba stává žádostí. A přece, modlit se, znamená především postavit se před Boha zcela nezištně: Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé…

Modlit se, znamená pro nás příliš často chtít něco dostat. A nenapadne nás, že bychom vlastně měli nabídnout, obětovat něco ze svého, dát se, zaslíbit se Bohu…

Možná, že modlitbou nesleduješ zrovna, abys „něco" dostal, ale hledíš zakusit spíše citové uspokojení. Býváš pak často zklamán a vzdáváš se dalšího úsilí: „Nic mně to nedává", „mám dojem, že mluvím do prázdna, necítím nic." Modlit se však znamená předstoupit před toho, který není našim smyslům přístupný, vstoupit do styku s ním.

Chceš-li se modlit, musíš počítat i s tím, že se velmi často budeš před dobrým Bohem nudit. Jsi-li na smrt unaven, sklíčený zodpovědností a starostmi, zavalen prací a poháněn ze všech stran ostatními, zastav se a vzdej se před Bohem všeho, uznej před ním svou lidskou nemohoucnost a nezištně, bez jakýchkoliv úmyslů „ztrácej v jeho přítomnosti čas"; teprve pak konáš akt víry, uctívání a lásky, a to je základem modlitby. Musíme se chtít modlit. Chtít se modlit – už to znamená modlit se. Neříkej: Nemohu se modlit, neumím se modlit, neboť být ochoten stále se o to pokoušet, již to je modlit se. Tvá modlitba má z tvojí strany především cenu námahy, kterou vyžaduje. Ze strany Boha pak je působením Božího Ducha, který je v tobě při díle. Nesni o výjimečných podmínkách pro modlitbu. Neříkej: Kdybych měl čas! Kdybych měl klid, kdybych se mohl uchýlit do samoty… Ovšemže je třeba, se o nejlepší vnější podmínky pokusit, ale i v úplné pustině, v nejhlubším tichu by ta hlavní překážka zůstala: ty a tvůj svět myšlenek, představ, dojmů, vášní…, který je v tobě. Jsi ve svých modlitbách roztržitý? Opak by byl něco výjimečného. Proč se zaměstnáváš „zaháněním" své roztržitosti? Vrátí se. Podívej se jí raději pořádně do tváře, pátrej po jejích příčinách: Těžké starosti, malichernosti nebo i lecjaké nestoudnosti. Obětuj to Bohu v pokoře a otevřenosti jako prosbu za odpuštění.

Nerozhoduje tvoje postavení, tvé současné poměry; Bůh na tebe čeká. Nikdo není nikdy vyloučen z modlitby. Co bychom řekli o lásce, jejíž výraz by byl vázán na stav našeho zažívání, naladění naší citlivosti, na časté úspěchy nebo prohry; příznačné pro lidský život? Ať tedy naše modlitba není závislá na naší momentální dispozici. Modleme se pravidelně. Bůh, vždy plný lásky, vždy nás očekává. A jako jsi hřešil celou svou bytostí, jako miluješ celou svou bytostí, je spravedlivé, aby ses také celou svou bytostí modlil. Nech svoje tělo, aby se modlilo. Nech svou duši, aby se modlila, ale respektuj v sobě bytost duchovní, jíž jako člověk jsi. Neodděluj svá gesta od ducha.

Čím víc se prohlubuje láska, tím méně potřebuje slov a gest, ale tím více je jí zapotřebí ticha. I tvá modlitba se zjednodušuje. Nemáš-li chuť vyjadřovat se slovy, nebude proto tvá modlitba méně zbožná. Ostatně zač bychom se měli modlit, jak by náleželo, nevíme (praví apoštol), ale Duch svatý sám se za nás přimlouvá.

Stěžuješ si, že jsi nebyl vyslyšen? To proto, že zaměňuješ role. Žádáš na Bohu, aby prováděl tvou vůli, realizoval tvůj plán a dal se do tvých služeb. Zatímco modlit se znamená pravý opak. Prosit Boha, aby učinil podle svého, aby provedl svůj záměr, abych to pochopil a směl se dát do jeho služeb. Nejde o to, abys přemluvil Boha. Sebe musíš směnit a poddat se jemu. „Nebýt už sám sobě živ, ale tomu, který za nás umřel a z mrtvých vstal. V něm být novým stvořením."

Chceš-li poslouchat hudbu z rádia, musíš zapnout aparát a nastavit správnou délku vlny. Chceš-li se dostat do styku s Bohem, musíš se modlit, musíš se pro něho otevřít a připustit, aby na tebe působil svou milostí a svou láskou.

Důvěřuj. Vždy měj důvěru. Víš, že Otec chce jen tvoje skutečné dobro. Není-li dobré vyhovět tvému přání, věř, že jeho láska přesto odpoví, i když jinak.

Máš možnost přispět k tomu, aby lidská láska na zemi vzrůstala. Máš možnost změnit svět, ale nestane se nic, nebudeš-li se modlit, neboť modlit se znamená, aby se na místo tvé vůle postupně v tobě usídlila vůle Boží, aby tě zaplavila láska Boží namísto tvé lásky, aby se skrze tebe mezi lidi dostal záměr Otce a jeho všemocná láska. Amen.

Podle Quardiniho a Quoista
Samuel Hejzlar

Angelus ad Virginem

Dokončení ze str. 1

ní tímto slovem. Zakoření v nás a bude v nás postupně růst. Vyvíjet se ze zárodku, jako dítě z embrya. Budeme-li je živit, narostou mu postupně ruce, aby mohly pohladit, pracovat, rozdávat, nohy aby mohly chodit ve světle, přispěchat na pomoc, roznášet radostné slovo spásy. Vytvoří se funkční srdce, aby mohlo do celého organismu pumpovat krev, vyživovat jej a bít pro lásku. Oči aby mohly vidět kde je pomoci zapotřebí a vnímat krásu božího stvoření. Ústa aby mohla chválit, potěšovat i děkovat, mozek aby mohl rozlišovat slova moudrosti od blábolení, dobro od zla, léčku od prospěchu. A nejen to, ale aby mohl člověk i poznávat, tvořit a objevovat. Pracovat, radovat se a fandit životu. Tak jako Maria můžeme i my v sobě nosit Krista. Z organismu oplodněného Božím slovem, se působením Božího Ducha zrodí člověk duchovní. Původně přirozený člověk, oddaný svému egu, se tak nově narodí, znovuzrodí. Bible nám říká, že člověk byl Bohem stvořen k Božímu obrazu. My všichni jsme tak byli stvořeni. Málokdy toho ale dosahujeme, obvykle jsme obrazem svých vášní, obav, strachů, pýchy a někdy i Zlého. Máme však šanci to změnit. Narodí-li se v nás Kristus, můžeme nést jeho podobu i s originálními prvky naší osobnosti a při vší své různorodosti se stát Božími dětmi. Tak jako jsou listy jednoho stromu nestejné ve své rozmanitosti, a přitom jednotné ve své podstatě, složení i v podobě. Stát se Kristovými sourozenci, bratřími i sestrami je velká šance daná lidstvu. Dar našemu životu a bytí.

Marie Plotěná

„Po politicích nezůstávají jen zákony, které odhlasovali, ale i zvyky, které vtiskli svému chování."
Karel Čapek (1890 – 1938)

* * *

„Politikům se nevěří, politikové se kontrolují. Věří se v Boha, věří se v přírodu, věří se v krásu, věří se v myšlenku, ideu. V politika se nevěří, a kdo v něho věří, je idiot!"
Karel Kryl (1944 – 1994)

Příběh vlakový, skoro pohádkový

Žijeme v době přemisťovací. Nerekla bych cestovatelské.
Cestovatel, to je něco jako objevitel, a copak chcete objevovat, když pustíte rozhlas nebo televizi, a jste tam. Kdekoli, na kterémkoli konci světa. Už za nás nevaří jen Vitana a necestují jen Hanzelka a Zikmund. Dnes to jeden nafotí, druhý okomentuje, --- ale ani tak si nemyslím, že nastal čas velkolepé konzumace zážitků těch druhých. Upřímně děkuji, i při určitých omezených možnostech ráda poznávám na svoje vlastní čtyři zachované smysly.
Jednou v životě jsem letěla v letadle, a nevzpomínám na to nerada, a přes všechny nevýhody pro naši civilizaci, které beru vážně, se ráda nechám svézt kvalitním autem, ale stejně mne z místa na místo nejčastěji přenášejí vlaky.
Co moje paměť sahá, slýchám o tom, že jsou cestující ignoranti, schovaní za novinami, ti mladší se „jako" učí, nikdo si nikoho nevšímá. Mívám tedy provinilý pocit, když si čtu, v mém případě knihu či časopis v bodovém písmu, někdy také spím. Ale stejně je tenhle způsob dopravy, kdy sedíme v kupé takříkajíc na dotek, na rozdíl od všech jiných, velice nakloněný lidské komunikaci.
Mám tu nevýhodu, že si nemohu spolucestující prohlédnout, ale i tak jsem zažila pár nezapomenutelných setkání. Občas si už několik let vyměňuji letmé maily s letuškou, momentálně maminkou malého Lukáše. Ona mne dlouho ujišťovala, že se zas jednou potkáme, její cesta vedla z Prahy do Pardubic. Měla trochu obavy, jak dojedu, tak jsem slíbila napsat mailem. Na téže trati jsem jednou zažila originální historku: Nastoupil mladý muž, hnal se ke stolku u okna a jal se dojídat přinesený, nevím, zda zaplacený, oběd. Způsobně ukrajoval, kdo ví co s hranolky, zavoněl nám celé kupé a já si říkala, co asi udělá s příborem a talířem. Žádné umělohmotné náhražky, poctivé kousky inventáře nádražní restaurace. Vše bum bác, letělo z okna!
A jednou zas v Praze nastoupím, kamarádka mi vybrala kupé se dvěma mile vypadajícími dámami. Ty se daly brzy do řeči, obě mínily vystoupit hned v Pardubicích. Paní přes padesát a vysokoškolačka.
Srovnávání. Ta mladší žije i při studiu rychle, už má práci. Podobně i syn oné starší. Proletěl univerzitní studia tak, že nikdy v Brně nespal. Dělal v pardubickém hotelu krupiéra. To je něco s hazardem, napadá mne, hned bych litovala jeho zmařeného mládí. Paní vzpomíná, že s lidmi z kruhu je dodnes v kontaktu, i spolužáci jejího zemřelého manžela ji zvou na setkání.
Hlavně se ale rozpovídala o své dceři: „Ona nám konvertovala k židovství. Nejdřív studovala v Praze novinařinu, pak Hebraistiku, jela do Izraele, tam se poznali a vzali s kolegou, no a teď je ve Státech paní Rabínová. I to mému muži moc nepomohlo, že šla tak daleko. Ale mám tam čtyři vnoučata!"
Vlak dospěje brzy k jejich cíli, tedy do Pardubic. Mluvíme zcela vážně o víře, maminka je ráda, že našla dcera určité životní zakotvení. Sama spíš hledající a skeptická jako by byla najednou i ráda, že vše takto dopadlo. Dcera říkává: „Tady bych třeba byla šéfredaktorka nějakého populárního ženského časopisu, ale jsem raději, že mohu být dobrá židovská matka.
Dámy vystupují, ve spěchu se loučíme a já o všem uvažuji až do České Třebové. Nevím, zda někdy tu paní potkám, poví-li mi, jaká byla cesta za milými do Ameriky a zpět. Jednou mne v Praze kousek provázela dáma, která byla po čtyřiceti letech prvně doma z Austrálie. Přímo jsem cítila naši vzájemnou vstřícnost, bezděčnou schůzku ukončila moje tramvaj, do níž mi ona milá žena laskavě pomohla.
Ani na onu téměř pohádkovou babičku s ještě mladým hlasem nikdy nezapomenu. Velký svět je nějak stále menší, což má sice mnoho nevýhod, ale zase mne hřeje naděje, že se na něm, či snad v krajinách nepopsatelných?, jednou potkáme!

Eva Budzáková

Radostný křesťan

Mám na mysli Jiřího Zajíce, jehož knížku rozhovorů vydal v letošním roce Katolický týdeník pod titulem: **„Pojďme ještě kousek"** a rozhovory s ním vedli Tereza Zavadilová a Martin T. Zikmund. Doporučuji četbu této knížky všem, kdo v době koronavirových omezení touží po dobré četbě a také jako inspiraci lidem, kteří zápasí s pesimismem a trpnému poddávání se nepříznivým okolnostem.
Jiří Zajíc je fascinován osobou a vzorem Ježíše Krista a tato fascinace mu umožňuje zůstat jednak bytostným optimistou, jednak aktivním člověkem, přestože jeho životní cesty nebyly vždycky úspěšné. Sám říká v epilogu, že „prakticky skoro stále jsem byl v menšině, někdy hodně malé". To je týká jak vztahu ke katolické církvi, kde je mu při vší loajalitě bližší rozumové zdůvodňování pravd víry, než odvolávání se na tajemství, jemuž nezasvěcený nemůže rozumět, tak i politiky, kde lituje příliš brzké ztráty vlivu Václava Havla ve prospěch drsného a lidsky bezohledného kapitalismu v podání Václava Klause, který projevoval pro duchovní problémy pramalé pochopení. Proti tomuto trendu staví Zajíc mravní étos sociálního učení katolické církve, jak je lze nalézt v novodobých sociálních encyklikách posledních papežů. Jiří Zajíc se aktivně účastnil a mnohdy i při své sedmdesátce účastní především koncepční práce na výchově mládeže a to v řadách skautingu i v odborném zázemí České biskupské konference. Z představitelů církve mu byl asi nejbližší Miloslav Vlk, se kterým spolupracoval dlouho před tím, než se stal arcibiskupem. Zakládal na počátku 90. let náboženskou redakci Českého rozhlasu, pracoval v radách České televize a poutavě popisuje tehdejší události, které si čtenář připomene: jakým bylo nesnadné vyrovnávánís tzv. podzemní církví, nesplněné naděje vkládané do plenárního sněmu katolické církve nebo okupační stávka v České televizi proti pokusu radikálně změnit vedení této instituce. Nevyhýbá se ani bolestné okolnosti svého života, jakým byl konec jeho manželství, který představoval zvláště v katolickém prostředí traumatickou zkušenost. I když byl Jiří Zajíc vnímán zejména ze strany představitelů tehdejších politických stran spíše rozporuplně a zažil četná odsunutí ze svých funkcí, nikdy mu to nevzalo chuť najít si nové pole působnosti, nové spolupracovníky a díky tomu je jeho životní stopa tak inspirující a mnohotvárná.
Předmluvu k této svěží knížce napsal Petr Pithart, který se podivuje nad Jiřího otevřeností a spatřuje v ní klíč k jeho věrohodnosti: čtenář mu prostě věří, stejně jako mu věřily četné generace dětí, které prošly jeho výchovným působením.

Miloš Hübner

Jděte a kažte: výsledky šetření v homiletice

Křesťanství, na rozdíl např. od židovství či buddhismu, obsahuje v sobě dynamickou výzvu aktivního hlásání Kristovy radostné zvěsti a osobního svědectví. Tato misionářská výzva se opírá mimo jiné o Ježíšova slova po Jeho zmrtvýchvstání z nejstaršího dochovaného evangelia v sepsání sv. Marka. „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. Ty, kdo uvěřili, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět démony a mluvit novými jazyky; budou brát hady do ruky, a vypijí-li co smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vkládat ruce a uzdraví je. Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po Boží pravici. Oni pak vyšli, všude kázali, a Pán působil s nimi a slovo přitom potvrzoval znameními (Mk 16,15-20).
Tato slova staví vyvolené a církví pověřené hlasatele evangelia do určité zodpovědnosti před Bohem i lidmi. Ježíšova výzva je stále stejná, ale kázání a svědectví se dějí různými způsoby a procházejí svým dějinným vývojem. Zodpovědnost však mají i jednotlivé křesťanské církve za kvalitní homiletickou přípravu svých duchovních. Kázání je většinou součástí bohoslužby. Jak však vnímají členové farních obcí a sborů promluvy svých kněží a pastorů?
Za tím účelem byl vytvořen malý uzavřený dotazník, který byl distribuován v České republice, Německu a v USA. Statistické šetření se týkalo římských katolíků a protestantů různých denominací. V České republice probíhalo šetření v létě 2012 prostřednictvím webových stránek www.vyplnto.cz. Odpovědi byly rozděleny také podle věku ve třech pásmech: do 45 let; 46-61 let; a nad 61 let. V USA a v Německu šetření probíhalo ve farnostech a sborech.
Při řešení práce byla použita metoda explikační, spekulativní, syntetická, analytická a komparační. Ve výzkumném šetření byl pro testování rozdílu distribuce položkových odpovědí aplikován chí-kvadrát test homogenity (na hladině významnosti alfa = 0,01). Praktický výzkum se stal později součástí odborné publikace o homiletice. V její úvodní části jsem se věnoval teoretickému vymezení definice homiletiky a historickému vývoji počínaje analýzou Ježíšova působení jakožto zakladatele homiletiky, dále stručnému historickému vývoji, přehledu současné katolické i protestantské homiletiky i analýze kázání v post církevní společnosti.
Vraťme se ale k představení a analýze dotazníků.

Předložený homiletický dotazník

Vyplnit osobní údaje a graficky zdůraznit vždy jen jednu vybranou odpověď:
Muž/žena; věk ...; katolík/protestant

I. Kázání v poslání duchovních:
a. není důležité
b. je důležité
c. je velmi důležité
II. Od kázání čekám na prvním místě:
a. exegezi biblických textů
b. téma zaměřené na aktuální životní problémy
c. posilu a povzbuzení ve víře
d. duchovní a fyzické uzdravení a hojení psychických ran
III. Řečnická a jazyková kvalita projevu duchovního by měla být:
a. perfektní
b. není podstatná
IV. Celková doba kázání duchovních by neměla být méně než:
a. 5 min.
b. 10 min.
c. 20 min.
d. 30 min.
V. Vliv kázání může být na změnu života věřících:
a. velmi silný
b. průměrný
c. slabý
d. žádný
VI. Osobní příklad a život kazatele je důležitější než jeho kázání:
a. ano
b. ne
VII. Poslouchám raději kázání:
a. mladých duchovních (do 35 let)
b. starších duchovních
c. věk duchovního nehraje žádnou roli
VIII. Kázání by měla dojímat:
a. ano
b. ne
c. není podstatné
IX. Homilie formou diskuse s posluchači:
a. nemá žádný význam
b. občas by mohla být užitečná
c. měla by být vždy jako diskuse
X. Doškolovací kurz pro zlepšení kvality kázání duchovních by mohl být vítaný:
a. není třeba
b. byl by velmi žádoucí
c. je žádoucí

Výsledky šetření

Celkový počet účastníků, jejichž odpovědi byly vyhodnoceny, byl 1479 osob, z toho 619 mužů (41,85 %) a 784 žen (53,01 %), jenž v sobě zahrnuje 706 protestantů a 773 katolíků. Z toho celkového množství otázaných bylo 76 osob, které v dotazníku nevyplnily údaj, jakého jsou pohlaví, což představuje 5,14 %. Z celkového počtu osob, které se zúčastnily šetření, odpovědělo 322 amerických protestantů a 340 amerických katolíků; 234 německých protestantů a 93 německých katolíků; 150 českých protestantů a 340 českých katolíků. Průměrný věk všech zúčastněných osob byl 52,66 let, u mužů 48,40 let u žen 50,82 let. Ovšem došlo k nerovnoměrnému věkovému rozložení v celkovém souboru osob, a to především rozdílem mezi ČR a USA. Průměrný věk českých protestantů byl 43,44 let proti 56,37 amerických protestantů a českých katolíků 41,82 proti 67,18 amerických katolíků.

Celé výzkumné šetření můžeme vyjádřit v následujících závěrečných tezích:

I. Skupina protestantů do 45 let dává kázání větší důležitost než skupina katolická.
II. U nejstarší věkové kategorie nad 60 let protestanti statisticky signifikantně častěji očekávají exegezi biblických textů.
III. Zatímco u mladších respondentů se požadavek jazykové perfektnosti vyskytuje statisticky signifikantně častěji u katolíků, u protestantů je tomu u nejstarší věkové skupiny naopak.
IV. Celková požadovaná doba kázání je statisticky signifikantně vyšší u protestantů.
V. Silný vliv kázání na posluchače signifikantně častěji uvádějí protestanti.
VI. Soubor českých katolíků považuje „osobní příklad a život kazatele za důležitější než jeho kázání" statisticky více než protestanté.
VII. U katolíků věk kazatelů hraje menší roli než je tomu u protestantů.
VIII. Ve všech věkových kategoriích je požadavek dojetí při kázání signifikantně častější u protestantů.
IX. Více protestantů, než katolíků se domnívá, že diskuse při kázání nemá význam.
X. Čeští katolící vyjadřují větší potřebu, aby vzrostla kvalita kázání duchovních než čeští protestanté.

Petr Živný
www.christnet.eu (mírně zkráceno red)

Autor článku je knězem plzeňské diecéze, t.č. mimo službu. Působí jako klinický psycholog-psychoterapeut v Miláně.
Předložené statistické šetření se stalo součástí dizertační práce „Teoretické, praktické a výzkumné aspekty homiletické komunikace. Katolické a protestantské pojetí", kterou autor tohoto článku obhájil na HTF UK v září 2013. V roce 2014 vydalo nakladatelství L. Marek tuto ekumenickou práci knižně pod názvem „Jděte a kažte" (ISBN 978-80-87127-68-1).

Unitář, který dal světu internet

Sir Tim Berners-Lee



Tim Berners-Lee se narodil jako první ze čtyř dětí v Londýně 8. června 1955 Conwayovi Berners-Lee a Mary Lee Woodsové. Rodiče, oba matematici, byli společně zaměstnáni v týmu, který postavil jeden z prvních počítačů. Vystudoval fyziku na Queen's College Oxfordské univerzity, bakalářský titul získal v roce 1976. Již tehdy se u něj projevila láska k počítačům, jeden si během studia vyrobil ze starého televizního přijímače, který koupil v opravně, a procesoru M6800.

V roce 1976 začal pracovat v telekomunikační společnosti Plessey Telecommunications Limited v Dorsetu jako programátor. V roce 1978 přešel do D. G. Nash Limited, kde napsal software pro sazbu textu a operační systém.

V roce 1980 působil 6 měsíců v Evropské organizaci pro jaderný výzkum (CERN) v Ženevě, kde napsal program jménem ENQUIRE založený na konceptu hypertextu, který mu měl pomáhat při dokumentaci nejdůležitějších okamžiků jeho života a spojovat je s asociacemi k nejrůznějším komplexům úloh.[Vzhledem k zásobě dokumentů, které byly k dispozici pouze v jednom exempláři a na jednom místě, ho napadlo vytvořit multimediální informační systém s dálkovou sítí, aby k těmto zdrojům existoval přístup z různých míst. Ve svém plánu na World Wide Web se nejprve zaměřil na vytvoření nástroje, jehož pomocí by šlo vyměňovat pohodlně data a myšlenky fyziků věnujících se výzkumu vysokoenergetických jevů, kteří byli roztroušení po celém světě.[

Na konci roku 1980 opustil CERN a šel pracovat do společnosti Image Computer Systems v Bournemouthu v Dorsetu, kde tři roky řídil technický úsek společnosti. V roce 1984 se vrátil do CERNu. V březnu 1989 společně s Robertem Cailliauem vytvořil první návrh projektu vytvoření distribuovaného hypertextového systému a jazyk pro vytváření webových stránek. Tím byl zahájen projekt WWW.[Krátce nato napsal první webový prohlížeč WorldWideWeb (později přejmenovaný na Nexus), který byl určen speciálně pro počítač NeXT v CERNu. Sám svůj vynález komentoval slovy: "Vzal jsem myšlenku hypertextu a spojil ji s konceptem Transmission Control Protocol a systémem domén a - ta-dá - World Wide Web byl na světě. Většina technologií zapojených do webu již byla vynalezena, musel jsem je dát jen dohromady." Rozdíl oproti současnému prohlížeči WWW však spočíval v tom, že z každého připojeného bodu sítě šlo nejen si web prohlížet, ale i upravovat.

Tim Berners-Lee zveřejnil první webovou stránku (info.cern.ch), která popisovala samotný projekt, dne 20. prosince 1990. Neexistují žádné screenshoty této původní stránky, jen kopie z roku 1992. ***Tim Berners-Lee si WWW nikdy nedal patentovat a nežádal od nikoho licenční poplatky. Nechal svůj vynález šířit zcela volně****.*

Epochálnost jeho vynálezu byla po celém světě mnohokrát zdůrazňována. Když v roce 2014 British Council vyhlašovala "80 kulturních okamžiků, které formovaly svět v posledních 80 letech", 25 oslovených vědců, akademiků, spisovatelů a světových vůdců, vyhlásilo nejdůležitější událostí vynález World Wide Webu.

Tim Berners-Lee založil na Massachusettském technologickém institutu katedru informatiky a v roce 1994 zde založil konsorcium W3C, jehož cílem bylo vytvořit standardy a doporučení ke zlepšení kvality webu. Od počátku až dosud je jeho ředitelem. V listopadu 2009 založil nadaci World Wide Web Foundation.

Je znám jako obhájce svobody internetu, neboli "neutrality sítě". Hlásá, že poskytovatelé internetových služeb by neměli bez výslovného souhlasu uživatelů kontrolovat ani sledovat jejich aktivity. Obhajuje myšlenku, že "právo na lidskou síť" by mělo být definováno jako nové lidské právo. V květnu 2012 se stal prezidentem Open Data Institute, který spoluzaložil se sirem Nigelem Shadboltem. Od roku 2016 učí také na Oxfordské univerzitě.

V roce 2001 byl zvolen členem Královské společnosti. Roku 2004 byl královnou Alžbětou II. uveden do šlechtického stavu, v roce 2007 od ní dostal řád za zásluhy (Order of Merit). V roce 2016 mu bylo za zásluhy o rozvoj webových technologií uděleno nejprestižnější informatické ocenění, Turingova cena.

Za klíčovou vlastnost webu považuje jeho vynálezce absenci jednoho centra: „Některé populární služby mají téměř monopolní postavení. Přestože to může mít i pozitivní dopady, nesmíme zapomínat na nebezpečí koncentrované moci, která může v důsledku vytvořit velmi křehkou infrastrukturu." Naopak nepořádek a decentralizovanost podle něj vedou k lepším inovacím a zajímavějšímu vývoji.

Podle Tima Berners-Leea je důležitým úkolem udržet internet otevřený a neutrální. To však ohrožuje cenzura, šmírování, manipulace s daty apod. ale také velké internetové společnosti, které mají ve svých odvětvích téměř monopol, jako Facebook v sociálních sítích, Google mezi vyhledávači, Amazon ve sféře online nákupů...

Např. Facebook má po světě 2,23 miliardy aktivních uživatelů, Google ovládá přes 90 % trhu s internetovým vyhledáváním. To se promítá do problémů se soukromím: „Naše soukromí je nesmírně důležité. Lidé si to snad už uvědomují. Vědí, že by měli mít svá data pod kontrolou. Nejprve to bylo jasné u lékařských dat, ale postupně se to přesouvá i na ostatní typy soukromých dat," upozorňuje otec internetu.

Tzv. umělá inteligence může využívat jen těch dat, která jí sami a dobrovolně poskytujeme. Pak se můžeme snadno stát obětí "šmejdů" všeho druhu.

Helena Bastlová

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení

Vaše redace a administrace

Skočec a kolokvinta

Když Jonáš, zachráněný z útrob velryby, ohlásil obyvatelům Ninive, města v Asyrii, Boží soud nad jejich pácháním zla, tito pohané kupodivu prorokovi uvěřili a činili hromadné pokání, krále nevyjímaje. Jonáš, místo aby se zaradoval, jak Boží vzkaz, který pohanům tlumočil, úžasně zapůsobil, se na Hospodina rozzlobil. Vyčítal mu jeho ochotu odpouštět a považoval celou věc za svůj neúspěch: nesplnilo se, co předpovídal.

A tu Bůh připravil pro Jonáše oslovení činem. Rostlina rychle vzrostlá nad prorokův chatrný přístřešek Jonáše dokonale chránila před úpalem a velice ho potěšila: *Hospodin Bůh nastrojil skočec, který vyrostl nad Jonášem, aby mu stínil hlavu a zbavil ho zloby. Jonáš měl ze skočce velikou radost (Jonáš 4,6, Ekumenický překlad).*

Jenže pak byla pak mu byl zdroj stínu rychle zničen nějakým parazitem a Jonáš zuřil. Poslání příběhu zní z Boží strany: *Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž jsi nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zašel. A mně by nemělo být líto Nini-ve, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí?* (verše 10-11).

Boží řeč prostřednictvím rostliny je jasná, zvláštní je její zázračně rychlý vzrůst: i když některé rostliny rostou rychleji než jiné, žádná by bez Božího zásahu nedosáhla stín poskytující velikosti tak rychle. Poselství pro každého z nás je tu jasné: Mějme s lidmi, třeba svými dětmi, partnery nebo spolupracovníky, často i sami se sebou Boží trpělivost! Zvláště, když litují svého jednání, tak jako tehdy obyvatelé Ninive.

Pochybnosti o tom, jaká že to byla rostlina, nejsou tedy důležité, tak jen aby nás nepřekvapily různé biblické překlady. Kraličtí tam mají **břečťan**; ten to určitě nebyl, známe tyto lijány, které přečkají zimu se zelenými listy, z parků i hřbitovů. Staří bratrští překladatelé však přesto správně vystihli, že šlo zřejmě o nějakou popínavou rostlinu, která obrostla Jonášovu děravou budku, a tak mu opatřila chladivý stín. K tomu, že to byla blíže neurčená popínavá rostlina se kloní některé anglické překlady – používají slova vine, což neznamená jen vinnou révu, ale také jakoukoliv lijánu. V revizi Kralické bible, „Překlad 21. století" je uvedeno popínavá rostlina.

Pokud jde o lingvistiku, v textu Jonášova příběhu je ta rostlina nazvána **kikájón**. Starý překlad Starého zákona do řečtiny, Septuaginta, zde dosadil **kolokyntha**, což ukazuje na nějaký druh tykve, tedy popínavé rostliny s velkými listy. Tvůrci Ekumenického překladu se překvapivě přidrželi mínění, že hebrejské slovo odpovídá řeckému kroton, což je **Ricinus communis** – skočec obecný. To je sice statná, u nás až 2 metry, v teplých oblastech i více metrů vysoká bylina z čeledi pryšcovitých, která mohla poskytnout trochu stínu, ale rozhodně to není pnoucí liána s hustými listy. Její semena jsou jedovatá, vylisovaný a varem upravený olej sloužil od starověku jako projímadlo. Můžeme ji občas vidět jako okrasnou v našich zahradách.



Aristolochia goldieana



Skočec obecný

Logicky by se nabízel některý druh rodu **podražec – Aristolochia**, což jsou v tropech a subtropech liány s velikými listy a květy; africký druh A. **goldieana** má květy až 60 cm v průměru. Ale především vytváří hustou pokrývku plochých listů – zdroj stínu. U nás do této čeledi patří **kopytník**, jehož stopě koňského kopyta podobné, leskle zelené, nevelké listy, vídáme často, jak se plazí po lesní půdě. Vzácněji lze nalézt jeho nenápadné květy.

Nikdy se asi nedovíme, co to tam Jonášovi vyrostlo a zase rychle uschlo. Ale poselství toho Hospodinova „rostlinného oslovení" je i pro nás jasné a je hodno pozornosti. Naším úkolem není rozhodovat, komu má Pán Bůh odpustit a komu ne: *Každý z nás sám za sebe vydá počet Bohu. Nesuďme už tedy jeden druhého…* (Ř 14, 12-13).

Když jsme u tykví, máme ve Starém zákoně rostlinu, která nepochybně tykví byla a má název podobný té, která mohla zjednat Jonášovi kýžený stín. **Citrullus colocynthis** - kolokvinta je možná rostlina, o níž se také jedná ve starozákonním příběhu proroka Elíši (Elizea) a jeho žáků: *Jeden z (Elíšových) žáků vyšel na pole nasbírat zeliny. Našel polní popínavou rostlinu a sesbíral z ní plný šat polních tykví. I přišel a rozkrájel to do hrnce na polévku, aniž to kdo znal. Pak to nalili těm mužům k jídlu. Když trochu polévky snědli, vzkřikli: „V hrnci je smrt, muži Boží!" A neodvážili se jíst. Elíša řekl: „Dejte sem mouku." Nasypal ji do hrnce a řekl: „Nalévej lidu." I jedli a v hrnci už nic zlého nebylo* (2 Kr 4, 39-41).

Kolokvinta je planě rostoucí tykvovitá plazivá bylina, příbuzná našim okurkám, tykvím a melounům, které jíme. Plody kolokvinty jsou přibližně velikosti pomeranče. Jsou zeleně mramorované, velmi hořké a mají silně projímavé účinky. Z toho důvodu se i kolokvinta pěstuje.

Zásah Elíšův vypadá zcela prakticky a rozumově, ale není známo, že by mouka sama byla s to odstranit hořké a projímavé glykosidy.

Pavel Javornický



Kolokvinta obecná

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 3

22 – 23/2021

vychází: 18. srpna 2021

Ke 400. výročí Staroměstské popravy

Období po popravě a důsledky pro obyvatele zemí koruny české

Vzpomínka nejtemnější

21. června si připomínáme potupnou popravu českých stavů na Staroměstském náměstí v Praze. Evangeličtí stavové se bránili proti nedodržování Rudolfova majestátu a katolickým Habsburkům. Vyvrcholilo to defenestrací 23. května 1618. Vzbouření čeští protestantní stavové se postavili proti zemské vládě. Nežádoucí a zrádcovské osoby (byli to místodržící Slavata, Martinic a písař Fabricius) vyhodili z okna Pražského hradu. Ti při pádu nebyli zraněni, protože dopadli na šikmý svah, kutáleli se dolů a úrazu za bránil i silný oděv.
8. listopadu 1620 proběhla bitva na Bílé hoře. Po porážce českých stavů byla vítěznými katolickými vojsky vyrabovaná Praha. Majetky poražených stavů byly zabaveny. Došlo k zatýkání, věznění a nakonec k popravě.
V pondělí 21. června 1621 v 5 hodin ráno zaduněla dělová rána. Vedle Staroměstské radnice bylo postaveno dřevěné popravčí lešení, pokryté černým suknem, na které postupně přicházelo 27 obžalovaných. Popravu musel provádět staroměstský kat Jan Mydlář. Pocházel z Chrudimi, studoval medicínu a nakonec se stal katem, protože ovládal anatomii, dovedl udělat popravu na první pokus. Pro něj poprava evangelických stavů byla velice těžká. On byl také tvrdý evangelík. Toho dne byli popraveni:

Páni

Jáchym Ondřej Šlik - direktor, nejvyšší zemský sudí a fojt
Václav Budovec z Budova a Mnichova Hradiště - direktor královský komorník, prezident apelačního soudu, cestovatel
Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic - královský rada a prezident české komory

Rytíři

Kašpar Kaplíř ze Sulevic - direktor, nejvyšší zemský písař
Bohuslav z Michalovic - direktor, druhý místokancléř a purkrabí Hradeckého kraje
Prokop Dvořecký z Olbramovic - direktor, nejvyšší zemský podkomoří a hejtman Žateckého kraje
Jindřich Otta z Losu - direktor, Karlštejnský purkrabí a podkomoří věnných měst
Bedřich z Bílé - direktor, hejtman německých lén
Vilém Konecchlumský z Konecchlumí - válečný stavovský komisař
Diviš Černín z Chudenic - hejtman pražského hradu, místodržící a hofmistr (jediný katolík mezi popravenými).

Měšťané

Valentin Kochan z Práchové - direktor, písař a purkmistr Nového Města pražského
Tobiáš Štefek z Koloděj - direktor a měšťan z Nového Města pražského
Kryštof Kober z Koberšperku - direktor, měšťan z Menšího Města pražského
Jan Šultys z Felsdorfu - direktor a primátor Kutné Hory
Maxmilián Hošťálek z Javořice - direktor, primátor Žatce
Jan Jesenius z Velké Jeseně - lékař, rektor pražské unverzity
Jiří Hauenšild - rada nad apelecemi
Leonard Ruppel - poradce direktora
Jan Kutnauer - vojenský stavovský hejtman
Simeon Sušický - koncipista české komory
Nathanel Vodňanský - primátor Starého Města pražského
Václav Matěřovský - měšťan Starého Města pražského
Jindřich Kozel - radní Nového Města pražského, válečný stavovský komisař
Ondřej Kocour - radní Nového Města pražského
Jiří Řečický - radní Nového Města pražského
Michal Wittman - radní Nového Města pražského
Šimon Vokáč - radní Nového Města pražského

Hlavy 12 popravených byly zavěšeny na Staroměstské mostecké věži, kde byly do r. 1621, kdy byly lebky sundány a uloženy v Týnském chrámu.

Naděžda Zdeňka Dvořáková

Temno

Když se hovoří o době temna v naší české minulosti, většina národa si vybaví pobělohorské období až do Tolerančního patentu z roku 1781. Hodně dnešních historiků to bere jako neoprávněný název.
Pokusme se, ani ne kvůli spisovateli knihy nazvané Temno Aloisi Jiráskovi, zamyslet co to je temno, abychom si sami mohli udělat svůj úsudek.
K tomuto tématu známý český spisovatel Antonín J. Liehm před lety napsal:
Evropa po třicetileté válce a jmenovitě střední Evropa směřovala k násilné ideologické unifikaci se všemi důsledky, jež z toho plynuly pro kulturu. U nás se tato doba navíc vyznačovala pokusy o likvidaci národního jazyka a vysloužilo si označení doba temna. Nikdo netvrdí, že v té době u nás nebyla a nevznikala kultura, že 17. a 18. století bylo v českých zemích obrazem jediné kulturní pouště. Proč tedy doba temna? Z hlediska kultury jistě i proto, že dobou kulturního temna nazve historie s odstupem let každou kulturní epochu, v níž směla kultura mít co do obsahu a názoru jenom jeden hlas, kdy vedle kultury oficiální či oficiálně uznané neexistovala i kultura neuznaná, kdy tvář kultury byla k nepoznání znetvořena názorovou jednostranností.
Zažili jsme to i ve 20. století.
Nedávno, v souvislosti se čtyřstým výročím popravy českých pánů byl v televizi film Mistr Kampanus, který právě pravdivě přibližuje toto období. Mistr Jan Kampanus Vodňanský byl český spisovatel, hudební skladatel i rektor pražské univerzity právě v době tohoto výročí. Byl to jeden z nejslavnějších humanistických latinsky píšících básníků své doby. Jeho nejslavnější dílo „Sacrarum odarum libri duo“ (překládá se jako Posvátné ódy), přebásněné starozákonní Davidovy žalmy. Byl zastáncem kalicha. Po bělohorské porážce se veřejně roku 1622 své víry zřekl a přestoupil ke katolictví. On sám zdůvodňoval svůj postoj snahou prospět pražskému vysokému učení a zachránit jej před pohlcením jezuitskou kolejí. Svoji univerzitu velmi miloval a přinesl osobní oběť pro její záchranu, neuměl si však představit, protože žil celý život v době jisté tolerance a svobody, že tyranové neberou zřetel na žádnou, byť sebevětší osobnost světového formátu. Jeho oběť byla marná. Se zatajeným dechem mohli diváci sledovat, co tomu předcházelo. Způsob jednání lidí, kteří mu nesahali ani po kotníky. Zemřel vnitřně zlomen několik dní po zrušení univerzity a převzetí jezuity 1622.
Mistr Kampanus svým postojem a cítěním ztělesňuje veškerou bezmocnost a zoufalý vzdor poraženého národa v době pobělohorské. Statisíce nejlepších lidí musely odejít do emigrace. Ti co zůstali, byli neuvěřitelným způsobem fyzicky i psychicky lámáni ve věcech víry. Ještě v době Marie Terezie platil zákon, že na hrdle bude trestán, kdo by přechovával kazatele, rozšiřoval knihy kacířské, podnikal tajné schůzky náboženské a že i dítky se mohou odejmout rodičům, kteří nevykonávají svých povinností náboženských. Naštěstí nařízení byla vykonávána úředníky již vlažně. Můžeme nazvat tuto dobu jinak, než dobou temna i když v tomto pobělohorském období dosáhlo české umění vysoké úrovně především v malířství, hudbě, sochařství a architektuře?
Někteří katoličtí představitelé si toto uvědomovali například kardinál a arcibiskup pražský Josef Beran, který byl za komunistického režimu mnoho let internován a až v roce 1965 mu bylo dovoleno odjet do Vatikánu. A prohlásil: *Duchovní násilí, které následovalo po Bílé hoře způsobilo v duši českého národa trvalé stopy. Neznamená to, že toto období po právu nese název doba temna?*
A doby temna náš národ pronásledovaly i ve dvacátém století.
Vytváření svobodné a demokratické společnosti není lehké, jak to i dnes zažíváme. Ale můžeme být velice vděčni, že prožíváme krásné období, jakých v naší historii není mnoho, zvlášť, když se díváme do připomenuté minulosti. Záleží ale i na každém z nás.

Jan Trnka

* * *

Pozn. redakce:
Řada lidí si dnes neuvědomuje, že i v této pobělohorské době u nás stále existovalo nevolnictví. Lidé se nemohli svobodně stěhovat, svobodně cestovat, svobodně se rozhodnout, za koho se ožení nebo provdají. Byli de facto majetkem svého pána. Jen minimum lidí byli tzv. svobodníci (většinou řemeslníci nebo kněží, mniši, řádové sestry...).
I pro ně však bylo složité utéct třeba do ciziny, pokud neměli nikoho, kdo by jim pomohl. Výhodou bylo vzdělání, které však mohli získat jen v bratrských školách nebo veřejných školách spravovaných utrakvisty nebo jezuity.
Ani vzdělání jim však nezaručilo větší svobodu. I když se na husitském období dnes málokdy najde něco pozitivního, i Martin Luther uznával, že u nás bylo mnohonásobně víc gramotných lidí než třeba v Německu nebo ve Francii. V Rusku byla většina lidí negramotných déle než do roku 1917.
Nevolnictví zrušil pod vlivem osvícenství až Josef II. v r. 1781, a to jen ve smyslu tzv. člověčenství nikoli poddanství.


Turčianské Jaseno

Osobnosti a osudy jejich potomků

I když to jistě neměli Habsburkové v plánu, nejspíš nepočítali s tím, že se ještě po 400 letech budou scházet potomci popravených a že se většinu rodů odbojných Čechů a Moravanů nepodaří vyhladit. Přestože byl jejich majetek konfiskovám a prodán nebo darován zahraničním spojencům rakouského císařství, duši národa se nepodařilo úplně konfiskovat, rozdat nebo prodat...

Jan Jesenius (1566–1621)

Do českých dějin vešel 21. červen 1621 jako den popravy českých pánů. Jedním z nich byl Jan Jesenius, lékař, filosof, diplomat, rektor pražské univerzity a ideolog i obhájce práva na odpor proti takové moci, která se stane tyranií, a také mluvčí protihabsburských sil. Za to byl popraven zvlášť krutým způsobem - byl mu zaživa vyrván jazyk, poté sťat, jeho tělo bylo rozčtvrceno, vpleteno do kola a hlava i s kusem jazyka byla spolu s hlavami dalších jedenácti českých pánů pro výstrahu vystavena na Staroměstské mostecké věži, kde byly až do podzimu 1631. Tehdy se Sasové s českými exulanty dostali do Prahy a ti sňali lebky, které byly pietně pohřbeny.
Jeho rodiče pocházeli ze slovenské části Uher, byli luterského vyznání a náleželi k drobné uherské šlechtě. Na počátku šedesátých let se přestěhovali do slezské Vratislavi, zde se jim 1566 narodil syn Jan. Slezsko, kde mladý Jan vyrůstal, náleželo v habsburském soustátí k oblastem hospodářsky i kulturně nejvyspělejším. Vratislav byla významným humanistickým centrem, kde vedle sebe žilo celkem pokojně katolické i luteránské obyvatelstvo a zde Jan získal své první vzdělání, zvláště na kvalitní městské latinské škole a která byla přípravkou nadaných protestantských žáků pro další studium na univerzitách. Touto cestou se vydal 1583 i velmi nadaný Jan, nejdříve na luterskou univerzitu ve Wittenbergu, později pokračoval na další luterské univerzitě v Lipsku. Jako dvaadvacetiletý se rozhodl pro kulturně přitažlivou katolickou Itálii, aby se zde věnoval studiu medicíny a filosofie, což nebylo pro vratislavské studenty tak neobvyklé. Prestižní univerzita v Padově vynikala nejen kvalitou svých učitelů, ale i svou intelektuální otevřeností, díky níž přitahovala studenty z celé Evropy bez ohledu na náboženské vyznání. Zejména studium medicíny bylo v Padově na vysoké úrovni. Začal záhy vynikat a jeho studijní zájem se soustředil na anatomii. (Později ho proslavila první veřejná pitva v Praze).
Studia medicíny a filosofie završil v roce 1591, kdy obhájil lékařskou disputaci o malárii a filosofickou řeč „Pro vindiciis contra tyrannos oratio“. (Řeč ve prospěch nároku na odpor proti tyranům). Tehdy ještě netušil, že za necelých třicet let prožije odpor proti tyranům skutečně a bude ho to stát život.
Při padovských závěrečných disputacích své vědomosti zřejmě důstojně obhájil, ukazuje to doklad potvrzující jednomyslnou shodu zkoušejících, že Jesenius je hoden dokto-

rátu v oboru filosofie a lékařství. Později v oblasti lékařství získal věhlas, napsal řadu lékařských spisů.
Vrátil se do Vratislavi, kde provozoval lékařskou praxi, ale s žitím poklidným životem se nehodlal smířit. Kromě své lékařské odbornosti se věnoval i společenskému a politickému dění, navazoval kontakty s mnoha význačnými lidmi té doby, hodně cestoval, pobýval na mnoha místech Evropy i v habsburském soustátí. Mezitím se vyostřovala situace mezi českými protestantskými stavy, protože po smrti císaře Rudolfa ho nahradil jeho bratr Matyáš, který více a více podporoval katolickou stranu a postoj Jana Jesenia se vůči habsburskému panovníku značně radikalizoval. V roce 1614 vydal svůj spisek o tyranii, který přednesl již na univerzitě v Padově 1591.
Vrátil se do Prahy, kde byl 1617 zvolen rektorem pražské univerzity. V době bezprostředně před vypuknutím stavovského povstání se jednalo o funkci politicky významnou, předpokládalo se, že se univerzita zapojí do očekávaného mocenského střetnutí. Napětí se zvýšilo poté co byl přijat za českého krále Ferdinand II., který slíbil, že bude respektovat Rudolfův majestát, zaručující náboženské svobody, což se nestalo. Odpor vyvrcholil defenestrací v květnu 1618, tím dosavadní napětí přerostlo v otevřený boj mezi stavy a panovníkem.
Friedrich Falcký byl 4. 11. 1619 zvolen českým králem a Jesenius jako rektor univerzity stál na jeho straně. Účastnil se pak i diplomatických misí vyjednávajících pomoc pro Čechy.
V roce 1620 vydal Jesenius podruhé svůj spis o tyranii zjevně s úmyslem teoreticky podpořit a ospravedlnit stavovský odboj proti Ferdinandu Habsburskému, toto vydání vyznívalo ještě revolučněji než vydání předchozí. Rok 1620 byl již velmi dramatický a zdálo se, že se žádný výtisk nedochoval, ale nakonec byl v roce 1988 objeven v knihovně ve Wolfenbüttelu. Péčí Nakladatelství Academia vyšla tato knížka v roce 2019, k vydání připravila, z latiny přeložila a úvodní studií opatřila Kateřina Šolcová a je stále k do-stání pod názvem Proti tyranům. Pro ilustraci malý úryvek: *Vládcové si nemohou dělat, co chtějí, ale jsou služebníci zákonů, strážci občanů a vládnout není nic jiného než povznesení lidu a konečně ne tak libovůle jako bezvýhradná služba veřejnosti. Zastánci tyranidy namítají, že jsme křesťany, jimž přece apoštol přikazuje, aby se modlili za bezpečí panovníků. Nicméně je třeba, poněkud probrat úryvek z onoho Pavlova listu Titovi (3,1): Připomínej bratřím, ať jsou podřízeni těm, kdo mají vládu a moc, a ať je poslouchají. A jinde připojil (1 Tm 2,1-2): …žádám, aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy, díkuvzdání…za vládce a za všechny, kteří mají v rukou moc, abychom mohli žít tichým a klidným životem… Cílem, který má na mysli (a to je třeba mít na zřeteli), je totiž pokojný život církve. Z toho, že je třeba se modlit i za špatné vladaře přece nevyplývá, že jejich neřesti se nemají trestat. Naopak se mají trestat neméně než špatné skutky zločinců, za něž také máme přikázáno se modlit. Tyranie není jen fyzická, ale tyranií se stává i omezování svobody občanské a svobody práva na svoji víru a proto, když se vladař stane tyranem a uplatňuje svou moc proti zákonům, je péčí předních mužů, aby brzy zasáhli svou autoritou a tyranidu odvrátili a zlomili.*
České povstání svého cíle nedosáhlo, skončilo neúspěšně a vrhlo své stíny i na další osudy tohoto dílka. Jan Jesenius v něm řeší klíčovou otázku své doby a situace – ale nakonec pokládá i klíčovou otázku politického myšlení i pro doby následující: Jaké jsou limity moci? Kdy je právem nebo i povinností neposlouchat vládu či kdy se moc stává tyranií. Jan Jesenius k nám mluví i dnes.

Jan Trnka

* * *

Pozn. redakce:
Ale Jan Jesenský nebyl jediný z rodu, kdo se zapsal do našich dějin. O 300 let později se do naší historie zapsali někteří jeho prapraprapravnuci, kteří byli shodou okolností také lékaři – zubaři Jan a Jiří. A rozhodně nebyli neúspěšní. Jan vydal za svůj život celou řadu vědeckých prací a například o porcelánových žaketových korunkách nebo o projevech chorob z povolání na chrupu a v dutině ústní, či tu s názvem „Ošetřování válečných zlomenin kostí čelistních." Působil sice na zubní klinice, kde také získal docenturu, ale současně s působením na klinice vedl se svojí ženou Alžbětou, odbornou zubní lékařkou, soukromou zubní ordinaci.
Mladší bratr Jiří rovněž vystudoval lékařskou fakultu Univerzity Karlovy a po studiích i on začal vykonávat zubní praxi ve svojí ordinaci a zároveň pracoval i na zubní klinice společně se svým bratrem, kde tam tehdy vedl protetickou laboratoř. Jeho žena Žofie byla vystudovaná doktorka medicíny a zastávala profesi zubní asistentky.
Až do druhé světové války to vypadalo, že se kariéra obou bratrů ubírá poklidným směrem. Jejich praxe jim poskytovaly všechno, co ke svým životům a k životům svých rodin potřebovali. Vše se změnilo s příchodem parašutistů v rámci operace Anthropoid, kdy se kolem nich v lednu 1942 utvořila síť podporovatelů. Nejprve se k nim přidal mladší z bratrů Jesenských, Jiří. Ten se seznámil s Jozefem Gabčíkem a Josefem Valčíkem prostřednictvím dobrovolné sestry Československého červeného kříže Anežky Zajíčkové v dubnu 1942. Jiří Jesenský vlastnil osobní automobil


Zámek Mnichovo Hradiště

a tak parašutisty vozil po Praze a okolí. Zavítal s nimi i do Štěchovic nebo Jílového u Prahy. A podporoval je i potom, co se parašutisté ukryli v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici.
A posléze zapojil i svého bratra Jana. Proto se bratři začali více navštěvovat. Aby jejich časté návštěvy nebyly nápadné, nosil u sebe Jiří otisky zubních protéz pro případ, že by ho kontrolovali a on musel zdůvodnit účel své návštěvy.
V důsledku zrady jednoho z parašutistů Karla Čurdy z výsadku se Němcům podařilo odhalit ukrýt parašutistů v Resslově ulici v Praze a postupně rozkrývat celou ilegální organizaci, do které byli zapojeni i oba bratři Jesenští a samozřejmě i jejich manželky. K Jesenským došlo zatýkání v pondělí 22. 6. 1942. Tehdy se Jiří Jesenský viděl naposledy se svým otcem Františkem. Po společné cestě trolejbusem se Jiří otci svěřil s předtuchou, že bude zatčen v souvislosti s atentátem na říšského protektora Reinharda Heydricha. O několik hodin později se tato jeho předtucha naplnila. Gestapo si pro něj přišlo přímo do ordinace a ještě téhož večera byla zatčena i jeho manželka Žofie. Na svobodě dlouho nepobyl ani Jan, který byl zatčen hned druhý den, 23. června. Jeho choť Alžbětu čekal stejný osud o týden později.
Manželé byli nejprve z Prahy převezeni do Terezína a následně je čekala již cesta do koncetrnačního tábora v Mauthausenu. Byla to jejich cesta poslední. Na základě rozsudku byli všichni čtyři 24. 10. 1942 popraveni. Jejich předek byl sťat mečem, oni byli zastřeleni ranou do týla. O tom, že jdou na popravu neměli pravděpodobně ani tušení. Nacisté se totiž obávali, že by tato skupina českých odbojářů nešla na smrt snadno a tak je odváděli postupně, pod záminkou lékařské prohlídky. V ordinaci byl ale schovaný voják, který je při vyšetření bez varování zbaběle popravil zezadu…
Je smutnou shodou historických okolností, že jak jejich slavný předek, tak i zubaři Jan a Jiří skončili na popravišti kvůli svému přesvědčení a osobní statečnosti.

Nathanael Vodňanský z Uračova (1563 –1621)

Nathanael Vodňanský z Uračova byl primátorem Starého Města pražského. Pocházel z rodiny bohatého domažlického měšťana Daniela Vodňanského, primátora Domažlic z let 1570-1573. Po smrti matky roku 1579 město opustil. Vystudoval na pražské univerzitě, cestoval, v roce 1582 navštívil mimo jiné i Řím. Vrátil se do vlasti a vstoupil do služeb Komory české, kde se stal registrátorem. Roku 1604 mu byl přiznán erb a přídomek. Účastnil se jednání o majestát, byl zvolen mezi direktory městského stavu a účastnil se porovnání strany pod jednou i pod obojí.
Při tichém a rychlém pohřbu Rudolfa II., kdy bratrovu rakev pomáhal nést i Matyáš Habsburský, pan z Uračova poznamenal: *„Mizerný pohřeb na tak velkého potentáta."*
Pro urážku císaře Matyáše Habsburského mu bylo vyhrožováno šibenicí již roku 1615. O šest let později po cestě na popraviště z lešení přes náměstí kolem kašny k dřevěné šibenici se prý obrátil ke svým druhům visícím z okna radnice a řekl: *"Ó moji milí tovaryši, líto mi, že od vás odloučen a ještě ku potupnějšímu místu tažen být mám."* Pak byl společně s Janem Kutnauerem a Simeonem Sušickým oběšen.
V roce 1605 podle latinské předlohy upravil a vydal alegorický mravoučný spis Theatrum mundi minoris, Široký plac aneb Zrcadlo světa, ve kterém líčí a komentuje běh lidského života, podobně jako později Komenský ve svém Labyrintu světa.

* * *

Pozn. redakce:
Na pietním shromáždění k výročí staroměstské popravy jsme mohli pravidelně vídat jeho potomka Jana Vodňanského (19. 6. 1941 - 10. 3. 2021) - spisovatele, herce, písničkáře a lidového filosofa, který se 400. výročí už nedočkal. Svým životem i tvorbou by však svého předka určitě potěšil. Vystudoval Fakultu strojní ČVUT a krátce pracoval jako projektant. Již od roku 1963 však publikoval své texty (např. v časopise Mladý svět). Ve stejné době se seznámil s hudebníkem Petrem Skoumalem, se kterým vytvořil na téměř 20 let autorskou dvojici. Vrcholem jejich tvorby byla jejich tři společná autorská představení v Činoherním klubu s Táňou Fischerovou, Miloslavem Štibichem a Leošem Suchařípou na přelomu 60. a 70. let (*S úsměvem idiota, S úsměvem Donkichota a Hurá na Bastilu*), reprízovaná v divadle Ateliér ve Spálené ulici v 70. letech až do zákazu činnosti.
V roce 1973 vystudoval dálkově ještě Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy. Účinkoval s Petrem Skoumalem po klubech, psal básničky pro děti, texty k filmovým písním – především *Přijela k nám pouť* (1973) nebo *Jen ho nechte, ať se bojí* (1978). V roce 1975 byl vyslýchán Státní bezpečností, která se jej neúspěšně snažila donutit ke spolupráci. Na podzim 1977 podepsal Chartu 77, čímž si jej komunistický režim zařadil mezi nepřátele a jeho činnost byla dále omezována. V 80. letech se věnoval prakticky jen tvorbě pro děti.
V polovině 90. let přednášel na Univerzitě Karlově a spolupracoval také s Ondřejem Neffem při propagaci internetu.
„Hra se slovy – tak tomu jsem byl tak nějak geneticky vystaven. Od dětství, ještě než jsem uměl psát nebo číst, tak jsem se už víceméně inspiroval zvuky slov, jimž jsem ještě vůbec nerozuměl. Ta hra se slovy mě provází dodnes v nejrůznějších slovních hříčkách, které mě budí ze spaní, které mě nutí vytahovat zápisník a tužku třeba uprostřed masové hromadné dopravy, kdy se nemohu ani pohnout a musím si třeba rukou vytáhnout zápisník a zuby si vytáhnout tužku, abych si zapsal nápad, který je už jen jednou a nikdy se nevrátí, když není zaznamenán".

Jan Vodňanský, Česká televize, 4. března 2007

Helena Bastlová

Hlas krve

Již jako malé dítě si pamatuji, že moje babička často vzpomínala na své předky, kteří potupně zahynuli rukou Habsburků. Všichni kromě tří pocházeli z rodu Janoviců. Tato odnož Janoviců se usadila v Olbramovicích. Podle velkého dvora již v polovině 14. století jim začali říkat Dvořečtí. Z toho vzniklo příjmení Dvořáci. Později bylo vytvořeno uměle příjmení Dvořákovi, ale ti nemají s námi nic společného. Vzpomínky z vyprávění babičky dokládám nyní i s informacemi z rodinného archivu Dvořáků.
Celkem zahynulo v rámci stavovského povstání 8 předků, z toho bylo popraveno na Staroměstském náměstí 5.
Václav Budovec z Budova a Mnichova Hradiště se do rodu Janoviců přiženil
Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic se přiženil
Prokop Dvořecký z Olbramovic byl v rodině velmi oceňován
Kašpar Kaplíř ze Sulevic
Diviš Černín z Chudenic se přiženil
Kuneš Bohuslav Dvořecký nečekal na císařské pochopy a utekl ze země, takže byl souzen v nepřítomnosti.
Jan Čejka řídil stavovské povstání v Brně, spolu s ostatními předáky byl zatčen a uvězněn na Špilberku, kde mu byl přečten rozsudek smrti.
Ještě jeden Dvořecký působil ve stavovském povstání, ale nezjistila jsem kde.

Naděžda Zdeňka Dvořáková

Pozn. redakce zpracovala: Helena Bastlová

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

24/2021

1. září 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
8. září 2021

Z obsahu

* *Kraluje ve mně Kristus?*
* *Kristus jako Alfa a Omega dějin*

Poselství k 14. neděli po sv. Trojici



Dobrořeč, má duše, Hospodinu,
celé nitro mé,
jeho svatému jménu...
Dobrořeč, má duše, Hospodinu,
nezapomínej
na žádné jeho dobrodiní!
Žalm 103,1–2

Žalm 103 je jedním z top vrcholů biblického žaltáře. Král David nám nastavil pravdivé zrcadlo, odrážející i velkou naději. Není náhoda, že začíná „dobrořeč". Náš jazyk už odmala umí sám od sebe nadávat, prskat, zraňovat. Naopak kouzelné slovíčko „děkuji" se musíme učit a často nám ho rodiče připomínají. Někdy se natolik necháme unést ješitností nebo závistí, že na druhých nenecháme „nit suchou". A zapomeneme jejich dobré vlastnosti. I vůči Pánu Bohu je dost věcí, které máme za samozřejmé a jejich hodnotu zjistíme, když je ztratíme. Proto si máme občerstvovat paměť a vracet svůj život do souřadnic vděčnosti. Někomu pomůže, když si píše deníček, malou kroniku, nebo třeba blog – i kdyby jen do „do šuplíku." Jiný si schovává symboly vděčnosti – fotku, kartičku s biblickým veršem, knížku s věnováním nebo nejrůznější „suvenýry" ze své cesty za Pánem. Možná pomůže k docenění Božího odpuštění, když si natvrdo řekneme, že „i kdybych už v životě nic nedostal, dostal jsem mnohem víc, než jsem si zasloužil."

David měl životní zkušenosti s dobrem i zlem, s nepřáteli i věrnými. Zažil triumfy, vítězství, slávu a požehnání, jenže zároveň i vlastní pády a fatální selhání. Má o čem vyprávět – a chce to říct nahlas a přeje si, abychom se přidali: Hospodin odpouští (když vyznáváme viny), vysvobozuje (když voláme o pomoc), sytí dobrými věcmi (když přicházíme hladoví). Zjednává spravedlnost (když neseme bezpráví), vede nás po cestě bezpečně (i skrz poušť). Ale víte – ze všeho nejvíc jásá nad Božím milosrdenstvím a dokonalým odpuštěním; milost je vlajkovou lodí naší víry!

Nicméně – k čemu by to bylo, kdybychom se nepřidali? Snad krásná starověká píseň? Je zvláštní, že kritika je mnohem nakažlivější než vděčnost a to i v církvi. Někdy stačí jedna kapka jedu… A tak žalm 103 končí osobní výzvou: přidej se k chválení a oslavování Pána! Vy andělé, vy služebníci, vy zástupy lidí… Řekni NE nevděčnosti, reptání, hořkosti, sebelítosti a nekonečnému stěžování si. To určitě neznamená, že bychom neměli kriticky myslet a jít mechanicky se stádem. Znamená to, že máme být „termostatem" a nikoli „termometrem" (teploměrem). Teploměr jen reaguje na náladu okolí a podle toho stoupá či klesá. Termostat ovlivňuje své okolí podle toho, jak je sám uvnitř nastavený.

Žalm 103 nás učí, jak být termostatem víry a vést druhé k vděčnosti – nikdy nezapomeň na Boží dobrodiní v Ježíši Kristu.

Tomáš Holubec
kazatel CB Karlovy Vary



Jiráskův Hronov
a naše tradice amatérského divadla

V letošním roce jsme si připomněli 170. výročí narození Aloise Jiráska (23. 8. 1851 - 12. 3. 1930), na jehož počest se v místě jeho rodiště pořádá každoročně divadelní festival Jiráskův Hronov. Festival navazuje na dlouhou ochotnickou tradici města započatou zakladatelem místního divadelního spolku Antonínem Knahlem roku 1826. Od roku 1991 se přehlídky účastní i zahraniční soubory. Jiráskův Hronov pořádá Národní informační středisko pro kulturu, na organizaci se rovněž podílí město Hronov a jeho kulturní a informační středisko. Finančně na něj přispívá i Ministerstvo kultury České republiky.

Antonín Knahl (15. 11. 1801 Hronov – 26. 4. 1883) byl český divadelník, režisér, hudebník, výtvarník a obrozenec, profesně působící jako hodinář. Byl zakladatelem českého ochotnického spolku v Hronově jako jednoho z prvních souborů amatérského divadla v Čechách. Narodil se v Hronově nedaleko Náchoda do rodiny místního učitele. Vliv otce Antonína posílil k silnému vztahu k českému prostředí, které počátkem 19. století stále čelilo poněmčování. Ačkoliv bylo učitelské povolání v rodině Knahlů tradiční, odešel Antonín po absolvování základního vzdělání do Prahy vyučit se hodinářem a do Hronova se pak vrátil roku 1823. Oženil se s Židovkou Justýnou Pickovou a založil s ní rodinu. Spolu žili v roubeném domě č. 73 u náměstí. Nábožensky rozdílný vztah vyvolával v Knahlově okolí opovržení.

Roku 1826 založil Antonín Knahl v Hronově s místními divadelními nadšenci divadelní spolek s cílem hrát divadelní hry v češtině. Drtivá většina tehdejší divadelní produkce se tehdy hrála jen v němčině. Herci se scházeli v roubeném stavení hronovské školy. V březnu roku 1827 uvedl soubor jednoaktovou hru Berounské koláče od Jana Nepomuka Štěpánka. Následně pak čelil obstrukcím ze strany rakouských úřadů, neboť nezískal potřebné povolení k činnosti. Spolek nicméně fungoval nadále. Antonín Knahl zastával vedle režijní a dramaturgické práce také navrhování a výrobu kulis. Roku 1847 vlastnoručně vytvořil pro hronovský soubor divadelní oponu. Byl také hudebníkem a čile se zapojoval do vlasteneckého života. Osobnost a činnost Antonína Knahla ovlivnila i Aloise Jiráska, hronovského rodáka a spisovatele.

Jiráskův Hronov je nejstarší divadelní přehlídkou v Evropě a pravděpodobně i na světě. Byl založen roku 1931 v Hronově a do roku 1951 se na festivalu vždy uváděla alespoň jedna Jiráskova hra. Zajímavé je, že se festivaly konaly i za 2. světové války, přestože nebyly německými okupačními úřady povoleny. Do roku 1948 se na festivalu objevoval převážně klasický repertoár a festival měl formu soutěžní (hodnotilo se tabulkově podle technické vyspělosti). S příchodem komunistů od roku 1948 se na Festivalu začaly uvádět hlavně ruské a sovětské (neboli jazykem té doby 'budovatelské') divadelní hry. Rok 1948 byl ale zlomový v něčem jiném. Poprvé se v tomto roce konaly veřejné diskuse o divadelních představeních. Festival samozřejmě rostl a začal se rozvíjet, přibyly přednášky, škola lidové tvořivosti, ústřední přehlídka recitace v roce 1956, kurz pro režiséry atd. V 1. pol. 60. let se plenárních diskusí účastnilo až 500 lidí. Od 60. let přibývají diskusní kluby, přicházejí zahraniční soubory, soubory z Jiráskova Hronova jezdí na mezinárodní scénu. Poté však přicházejí léta 70. a s nimi i politické a ideologické tlaky na Festival. Jiráskův Hronov však přežívá i komunistický režim a i přes různé schvalovací procesy politických komisí nepřerušuje svou tradici. S příchodem let 90. se mění struktura Jiráskova Hronova. V roce 2010 byl festival vyznamenán organizací UNESCO.

Helena Bastlová

Dáme či nedáme?" Iz 29,13–14; Mk 12,13–17

„Jeden jest Bůh
a není jiného kromě něho.
A milovati ho ze všeho srdce
a ze vší mysli a ze vší duše
i ze všech mocí,
a milovati bližního jako sebe samého
jest nade všecky zápaly a oběti."
Mk 12,32-33

Krátce před Velikonocemi učí Ježíš v chrámě. Na dávnou píseň dcery sionské milému svému o jeho vinici z oblíbeného Izajášova proroctví (750 př. Kr.), na píseň o vinici, která milému, navzdory mnohé práci a péči na vrchu úrodném, zplaněla a zjalověla ke konečnému zpustošení a zkáze, navázal podobenstvím o zlých nájemnících, kteří pánu vinice opětovně zadržují její užitky a hubí posly jeho upomínek. Nakonec zabijí i jeho syna, jehož posílá v naději, že se konečně zlotřilí vinaři zastydí. Všem tane na mysli prorokovo poselství: „Vinice zajisté Hospodina zástupů dům Izraelský jest a muži judští révové milí jemu. Očekával pak soud a aj nátisk; spravedlnost a hle, křik" (Iz 5,7).

Je zřejmé, kam Mistr míří, komu troufale nastavuje zrcadlo. Sebrali by ho. Ale takhle před lidmi? Ještě by se zdálo, že se v tom poznali… Však se mu na kobylku dostanou. Pár strážců zbožnosti s několika blízkými Herodovi to zkusí se záležitostí pohříchu pozemskou, která ale všechny žere: Daně. PAX

Dokončení na str. 2

Aktualita: 30 let křesťanské mateřské školy v Táboře

Před třiceti lety 1. září započala svou službu Církevní mateřská škola v Táboře. Jejím zřizovatelem je Farní sbor Českobratrské církve evangelické tamtéž. Bylo tak navázáno na tradici, která ke sboru patří. V roce 1912 byl založen sirotčinec zvaný Komenského domov. A v roce 1924 postaven tzv. Masarykův domov, který se stal nejenom sídlem sboru, ale také domovem pro chudé studenty, kteří přicházeli do města za vzděláním. Ke vzniku obou domovů přispělo i to, že jejich zakladatel farář Bohuslav Souček byl toho názoru, že církev má nejenom mluvit, ale i konat. A také tento syn velkostatkáře z Polabí a manžel dcery továrníka byl toho názoru, že nejvhodnější investice pro kapitál je církevní práce (Souček zemřel jako chudý člověk).

Krátce po "Vítězném únoru" se rozhodla majitelka vily paní Hana Šádová, že dům daruje církvi. Jednak proto, aby podpořila církevní práci (vila sousedí s Komenského domovem), jednak proto, že doufala, že tímto způsobem objekt uchrání před novopečenými vládci. Leč po několika měsících byla vila obsazena státními organizacemi, nejprve Vojenskou správou. - Tito uchvatitelé žili snem, že to tak zůstane až "na věčné" časy a tak se nezabývali takovými "malichernostmi", jako jsou zápisy v pozemkové knize, v níž byl sbor stále jeden jako vlastník.

Po změnách v roce 1989 se sbor přihlásil o svá majetnická práva. V tu dobu byla ve vile skomírající státní mateřská škola, kterou navštěvovalo 35 dětí. Sboru se dostalo odpovědi, že město nemá na nájem, proto školu zruší, a tak se sbor rozhodl, že převezme i školu a tento záměr oznámil ministerstvu školství. A první evangelická mateřská škola u nás byla na světě.

Čím se toto zařízení vyznačuje? Především tak, že jsou děti "přijímány". Nikoliv administrativně, ale jsou "objímány"(evangelium podle Marka, kapitola 10, verš 13). K životu školy patří i to, že děti jsou seznamovány s biblickými příběhy, i když v tuto chvíli cca 90 % dětí je z necírkevnch rodin, kdo ví, zda tyto "znalosti" jim nebudou vítanou pomocí v tom, co je v životě čeká (a

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Slovensko vyžaduje registraci na bohoslužbách s papežem. Do příhraničního Šaštína se chystají i Češi

Zájemci o účast na veřejných akcích s papežem Františkem při jeho zářijové návštěvě Slovenska se musejí předem elektronicky registrovat. Země v rámci příprav na příjezd hlavy Římskokatolické církve opraví také silnice a chodníky. Vyplývá to z informací organizátorů a vlády, která už dříve na zajištění návštěvy papeže vyčlenila přes 5,4 milionu eur. Věřící z České republiky budou mít z ohlášených akcí s papežem nejblíže bohoslužbu v Šaštíně 15. září, kdy je na Slovensku svátek Sedmibolestné Panny Marie, patronky země. Významné slovenské poutní místo Šaštín je od hranic vzdáleno jen zhruba 15 kilometrů. Město je nedaleko Břeclavi, poblíž dálnice na Bratislavu. Očekává se, že tam přijede až 300000 lidí. Právě v Šaštíně návštěva papeže na Slovensku vyvrcholí.

O den dříve budou veřejné akce s papežem na východním Slovensku. V Prešově je naplánovaná liturgie, v Košicích na sídlišti Luník IX zase papež zavítá mezi příslušníky romské menšiny a v tomto druhém největším městě Slovenska se na místním víceúčelovém stadionu sejde s mládeží.

Slovenské úřady už dříve informovaly, že na akce s papežem se dostanou pouze lidé, kteří byli očkováni proti nemoci covid-19. Po zmíněné registraci zájemce obdrží vstupenku, se kterou se po kontrole osobního dokladu dostane na zvolenou akci. Očkování proti covidu-19 je až na výjimky podmínkou také pro to, aby lidé při cestách na Slovensko nemuseli do karantény.

Během návštěvy Slovenska od 12. do 15. září se papež sejde i s nejvyššími politiky Slovenska či židovské komunity.

Hlava Římskokatolické církve naposledy navštívila Slovensko v roce 2003, kdy do země zavítal papež Jan Pavel II.

podle ČTK

Ocenění pro obnovitele Mariánského sloupu

Stříbrnou Medailí sv. Vojtěcha ocenil ve středu 18. srpna kardinál Dominik Duka PhDr. Karla Antonína Kavičku a Martina Leschingera za jejich práci na obnově Mariánského sloupu a dokumentaci celého díla. Díky oběma oceněným vychází nyní v Nakladatelství Flétna také výpravná kniha Mariánský sloup v Praze.

www.cirkev.cz

Izraelští archeologové tvrdí, že mají důkaz o biblickém zemětřesení

Archeologové z Izraelského památkového úřadu se domnívají, že našli pozůstatky zemětřesení, které před 2800 lety zasáhlo Jeruzalém, tehdejší hlavní město judského království.

Zemětřesení je zmíněno v knihách Zacharjáše a Amose. Zacharjáš 14,5 uvádí: Vy pak budete utíkat údolím mezi těmito mými horami, neboť to horské údolí bude sahat až k Asalu. Budete utíkat, jako jste utíkali před zemětřesením za dnů judského krále Uzijáše. Pak přijde Hospodin, můj Bůh, a s tebou všichni svatí, Bože.

V Amosovi 1,1 se píše: Slova Ámose, který byl z tekójských drobopravců. Měl vidění o Izraeli za dnů judského krále Uzijáše a za dnů izraelského krále Jarobeáma, syna Jóašova, dva roky před zemětřesením.

Izraelský památkový úřad (IAA) ve svém příspěvku na sociální síti uvedl, že našel tyto důkazy během vykopávek v národním parku Davidovo město. Vykopávky odhalily „řadu rozbitých nádob, misek, lamp, kuchyňských potřeb a skladovacích nádob“ z doby, kdy se zeď budovy zhroutila. Úřad poznamenal, že nebyly nalezeny žádné známky požáru ani záměrného zřícení budovy.

Joe Uziel a Ortal Kalaf, kteří vedli výkopové práce, rovněž potvrdili, že k zemětřesení došlo v polovině 8. století před naším letopočtem a „bylo pravděpodobně jedním z nejsilnějších zemětřesení ve starověku. Důkazy o jeho výskytu byly objeveny v minulých vykopávkách prováděných na různých místech po celém Izraeli,“ cituje stanovisko portál Premier.

Nálezy vykopávek budou v září představeny na archeologické konferenci pořádané Megalim Institute.

www.krestandnes.cz

IX. mezinárodní konference Moravian

Konference se koná ve dnech 24. - 26. září v Suchdole nad Odrou. Hlavní téma je věnováno 300. výročí narození Davida Zeisbergera. Připomeneme si dalších 13 jubilujících Moravských bratří v r. 2020, 2021, 2022. Na programu jsou i další témata k dějinám Jednoty bratrské.

Konferenční poplatek činí 150 Kč denně (250 Kč na všechny dny), oběd nebo večeře 70 Kč. V rámci konference se koná autobusový zájezd do Fulneku a po památkách na Jednotu bratrskou - zájezd je pro účastníky konference zdarma. Přihlášky je nutné dodat do 19. září.

Bližší informace: Daniel Říčan
tel.:: +420 556 736 855, mobil +420 777 348 231
email: daniel.rican@seznam.cz

Dáme či nedáme?“ Iz 29,13–14; Mk 12,13–17

Dokončení ze str. 1

ROMANA něco stojí a císař nás odírá. Žijeme z toho, co zbyde. Chudí dřou celý den, aby večer něco málo s dětmi snědli. Jak je to s tím tvým královstvím, Ježíši? Nehrbíme se před cizákem? Pánu Bohu svému klaněti se budeš a jemu samému sloužiti budeš! Naplnil se čas, říkáš? Zvedneme hlavy proti legiím? Čiňme pokání a věřme v Boha krále, že na to má zbavit nás těch pijavic? Přiblížilo se jeho království, tak se vyslov…

„Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a nedbáš na žádného, nebo nepatříš na osobu lidskou, ale vpravdě cestě Boží učíš…,“ zlehka našlapují, aby toho Nazaretského konečně dostali. Když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají. Daně jsou choulostivá záležitost. Ať řekne tak nebo tak, spadla klec, lítá v tom. Máme ho…

Čekali bychom, že řekne non comment, po způsobu papalášů a veřejných činitelů dneška, ale Ježíš k tomu má co říct. Než na to dojde, všimněme si podobného oslovení zkraje jeho působení v Galileji (J 3,1nn):

„Mistře, víme, že jsi od Boha přišel Mistr, nebo žádný nemůže těch divů činiti, které ty činíš, leč by Bůh byl s ním…“ ano, noční host Nikodém, mluvčí a představený školy. Myslí to upřímně a Ježíš mu zjevuje cestu do Božího království, jehož blízkost zvěstuje. (J 3,1-21) „Mistře, víme…“ oni vědí, komu teď usilují o život. Nepřihodila se jim zatvrzelost srdce jako nehoda z neznámosti v nevěře (Sk 3,17), ani se jejich svévole neděje účelově v roli vyšší režie (srvn. Ř 11,8.11.25.). Ne, hříchem nepřidáváme k Boží bolesti náhodou. Pro úkladný golgotský zločin, pro hřích světa není polehčující okolnosti. Otec neposlal Syna na smrt, ale pro duchovní ovoce vyvolení toho lidu.

„Přineste mi peníz daně, ať pohledím…,“ ať se podívám, o co vám běží. Ježíš sám je bez peněz. Evangelista Matouš zaznamenává úsměvnou epizodu, jak kafarnaumští výběrčí na něm chtěli jakési mýto (Mt 17,25n). „Abychom je nepohoršili, běž, Petře, nahoď udici. První, která zabere, má v ústech moje peníze. Zaplať za sebe i za mne.“

Penězoměnci na nádvoří pohanů se starají o směnu běžného oběživa s pohoršujícím obrazem Římana, za šekely pro chrámovou pokladnici, mince, které mají na líci Krásnou bránu s nápisem Jeruzalém, na rubu pak stylizovanou palmu. Ochotně podali pokušitelům platidlo publikánů a tržišť tohoto světa.

„Co je to tady zač?“ ukazuje jim Ježíš do dlaně. Na denáru se leskne profil Tiberia Claudia – Maximus Pontifex. – „No přece císař. Kde žiješ Ježíši? My versus císař. Símě Abrahamovo jsme. Sluší se mu cpát daně? Dáme nebo nedáme? Jak to vidíš, Mistře?“

„Obraz a nápis císařův? Dejte mu tedy, co jeho jest. Dávejte, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“

Čteme, že se podivili a odtáhli. Setkání se světlem odjinud je vyvedlo z konceptu, jako občas překvapuje i nás. „Království mé není z tohoto světa práva silnějšího a prospěchářské politiky vašich zájmů: Co to vynese, kolik zůstane nám.“

Dát císařovi, co silou vymáhá, by znělo poraženecky jako hlas Jeremjáše v obleženém Jeruzalémě (asi 600 př. Kr.). Málem ho tenkrát pro varovné slovo Boží utopili v bahně jakési jámy, načež svévolí způsobili zkázu města i chrámu. Římané si dnes v násilí s Kaldejci nezadají. „Dejte císařovo císaři,“ by samo znělo rezignovaně, ano zrádcovsky, kdyby nebylo vymezeno prioritou apelu silnějšího: „Boží Bohu!“ Užasli, protože tak své peníze, svůj čas, svůj den a život neřeší. Copak nejde o to, když vyhovím šéfovi a nakrmím berňák, co z toho všeho zůstane mně?! Když vyhovím šéfovi a nakrmím berňák? Pavel sice píše „všecko jako Pánu a ne lidem,“ ale není to řečnická nadsázka v poměrech, kdy předseda vlády o nás „poddaných“ soudí, že všeci krade a podle toho jedná?

Kde žiješ, Ježíši, Pavle? Kde žiješ, ptám se sám sebe. Duch ústy apoštola „s radostí děkuje Bohu Otci, který nás učinil hodnými účasti losu (údělu) svatých ve světle. Který nás vytrhl z moci temnosti a přenesl do království milého Syna svého, v němž máme vykoupení skrze krev jeho (krev Nové smlouvy), odpuštění hříchů. Který jest obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření“ (Ko 1,12-15). Kde tedy je to silové pole Ducha jeho svaté PŘÍTOMNOSTI? Kde je to království, životní prostředí dobra, jako sebe neznalé a sebe zapomínající přízně a milosti (J. Patočka)?

Hledejme. Hledejme nejprve království Boží a jeho spravedlnost. Ostatní nám Otec ze svaté své PŘÍTOMNOSTI přidá (Mt 6,33). Amen.

Modlitba:
Pane Ježíši Kriste,
v tomto všelijak vychytralém čase nenech nás zhloupnout. Před prázdným slovem člověka nenech oněmět slovo své. V tomto chladném čase dej hořet našim srdcím. Nech trvat v lásce ty, kteří vzývají tvé jméno. V tomto unaveném čase dej sílu k novému dílu, a kde naše srdce selhává, buď ty, Pane, naší silou. Prosíme a děkujeme. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Prádlo a okna

Mladí manželé Chajim a Sára Kohnovi se právě nastěhovali do nového domku na kraji městečka. Sára hned začala zvědavě vykukovat z okna po domech sousedů. A najednou jí padlo do oka prádlo, které sousedka odnaproti věšela z okenní římsy. „Podívej se Chajime, ta naše sousedka je ale nemehlo, věší čerstvě vyprané prádlo a přitom ho má samou šmouhu. Budu se s ní muset seznámit a řádně jí vysvětlit, jak má správně prát, aby neměla prádlo takhle flekaté“. Chajim jen pokrčil rameny a pokračoval ve vybalování. Sára ale brzy na své předsevzetí zapomněla a sousedku nenavštívila.

Uběhl týden a Sára se znovu dívala z okna do ulice. Na šňůře pod okny protějšího domku viselo bílé prádlo, ale zase bylo samá šmouha, snad ještě víc než před týdnem. „Tohle už přestává všechno“, řekla Sára Chajimovi, „musím se jít seznámit se sousedkou odnaproti a taktně jí vysvětlit zásady praní prádla, vždyť je to hrozná ostuda“. Chajim zas jen pokrčil rameny a dál si čistil fajfku. Jenže stejně jako minule, Sára své předsevzetí navštívit sousedku a poučit ji o praní brzy pustila z hlavy.

O nějaký týden později se Sára znovu dívala z okna do ulice, právě když sousedka věšela prádlo. A málem nevěřila svým očím. Sousedčino prádlo bylo plné šedivých skvrn, zdálo se ještě špinavější než minule. Teď už opravdu musím za sousedkou jít, pomyslela si Sára, vždyť si dělá mezi lidmi hroznou ostudu. Zřejmě nepoužívá správné mýdlo, nebo má rezatou valchu, která pouští špínu. „Ale že jí nevadí, jaká je to hanba“, kroutila hlavou Sára, když večer celou věc vyprávěla Chajimovi. Ale stejně jako předtím, za sousedkou nakonec nezašla.

Až jednoho dne, když se zase dívala z okna do ulice, uviděla na šňůře pod oknem protějšího domku krásné běloskvoucí prádlo, radost pohledět. „Chajime“, vyprávěla Sára svému muži, když se vrátil z práce domů, „představ si, já za tou naší sousedkou nakonec nešla, abych ji poučila, jak má správně prát, ale zřejmě jí včera poradil někdo jiný. Dnes poprvé má prádlo na šňůře úplně čisté“. „Víš, lásko moje“, odpověděl Chajim, „myslím, že se včera stalo něco jiného. Už jsem to nemohl vydržet, tak jsem vzal hadr a kbelík s horkou vodou a konečně jsem umyl okna našeho domu“.

Pavel Hošek: Chasidské příběhy

Inzerce

Pozvánka do kytarového souboru

Zveme hráče do nového kytarového souboru: 1) děti i dospělé, 2) ty, kdo na kytaru hrát umějí i neumějí, 3) pražské i mimopražské.

Máme v Praze dvě pobočky, hráči si mohou vybrat: komunitní centrum Matky Terezy na Hájích a sborový dům u Klimenta poblíž Náměstí Republiky. Pro koho je to daleko, bude doma cvičit s nahrávkami a prstoklady si ujasníme přes skype.

Repertoár: skladby klasiků i soudobých autorů, úpravy známých melodií, španělská hudba i duchovní písně.

Podrobnosti na pavel.cap@email.cz

Aktualita: 30 let křesťanské mateřské školy v Táboře

Dokončení ze str. 1

také se hojně zpívají církevní písničky pro děti). "Kocábka náramná" je absolutním "hitem". (A ve škole jsou i děti „handicapované"). S touto nedostatečností se jistě každé dítě v životě nějakým způsobem setká a tak je dobře, když se na ni připraví. A také proč tyto děti s nějakou nedostatečností vykazovat do nějakého zvláštního prostoru.

Věci se měly tak, že počet dětí navštěvujících školu narůstal, v současnosti je to 83 dětí a škola je druhou největší u nás a z prostorových důvodů se nedá dále rozšiřovat. Onen nárůst počtu dětí byl umožněn jednak dobrým jménem, které si škola získala, rozšíření "prostorové" bylo umožněno díky štědré pomoci zahraničních přátel sboru a zahraničních podporovatelů této služby.

Přeji škole, aby byla "solí nezmařenou" (evangelium podle Matouše, kapitola 5, verš 13) a "světlem zářícím" (evangelium podle Matouše, kapitola 5, verš 16).

Ondřej Soběslavský, duchovní za zenitem
více na www.cmsrybicka.cz

Sluha dvou pánů

Po návratu z prázdninového zájezdu našeho divadla je všechno zelené na sídlišti i všechno živé uvnitř mne spálené a vyprahlé. Bloudím rozžhaveným bytem a nevím, co ještě otevřít, co ze sebe svléknout, abych se neudusila, neuvařila ve vlastním potu, abych neomdlela. Jak utéci peklu, které mě taví zaživa?

Do vany, do vany, do vany – sténá moje kůže i duše. Zhasínám koupelnové osvětlení a v naprosté tmě se nořím do iluze luxusu nicnedělání.

Nechci na to myslet, nechci na to myslet... Jak nemyslet? Dám rok života za prázdnou hlavu!

Nepudu domu, nepudu domu, nebudu myslet, nebudu myslet... Rytmus dětské písničky mi vtlouká do mozku krátery ulpívavých představ. Myšlení se dostavuje proti mé vůli. Po tisící si přehrávám to nevlídné video z poslední doby.

Už pár dní ti nebylo dobře. Šílené horko, navíc znepokojivé zprávy o znepokojivém životním stylu tvého syna z prvního manželství. Jenže hrát se musí. Vem kde vem – je tady večer, oblékneš strakatou kazajku šaška a jdeš bavit ty, kteří od dnešního představení po právu očekávají vtip, radost a smích, až břicho bolí.

Sluha dvou pánů. Komu vlastně sloužíš, milý Truffaldino? Sloužíš divadlu, divákům, svému poslání nebo své duši a břichu? Komu ses upsal, když ses rozhodl stát se hercem? Sledovala jsem, jak jsi s každou reprízou lepší, svobodnější v projevu, dokonalejší ve výrazu, v každém pohybu, v každém slově, i v narážkách. Po jevišti ses pohyboval jakoby na vzdušném polštáři, jako bys měl na nohách křídla. Představovala jsem si, že jsi cherub, který navždy prokázal čest všem sluhům tím, že se za jednoho převlékl na tři hodiny, každý z těch večerů, kdy se Thálie rozhodla oživit slavné dědictví Carla Goldoniho. A tys byl jedním z nejlepších.

Byl?

Když jsem tě viděla ležet za předčasně spuštěnou oponou, bez dechu, s promodralými rty, snažila jsem se probudit z toho zlého snu, který se ale ukázal jako ohyzdná a nepřijatelná skutečnost.

Divadlo narvané až po střechu obecenstvem všech věkových kategorií, které brečelo smíchem. Ti lidé tleskali bezmála po každé tvé větě, při každém gestu. I my na jevišti jsme se často neovládli a spolu s tebou a s plným hledištěm jsme tutlaným i naplno vytrysklým smíchem tak trochu vypadávali z role. Byl to ten nejlepší kontakt se světem, jaký jsme kdy prožívali.

A najednou pád. Tvé zdánlivě nemotorné tělo, které ale dokázalo obratně a půvabně pobíhat, proskakovat i tančit – to tvé mohutné tělo, které znám do nejmenších detailů, hlavně pro tu lásku, kterou spolu máme – to tělo se bez varování, bez upozornění zakymácelo a padlo uprostřed věty, doprostřed jeviště. Padlo a přestalo dýchat.

Mé vnímání mi pak už jen zprostředkovalo jakýsi barevný a hlasitý mumraj a zvolna se vytrácející smích před oponou – tam, kde nikdo netleskal, protože všichni pochopili, že konec tohoto kusu již dneska neuvidí. Že konec tohoto kusu je dnes večer úplně jiný než předepisuje text příběhu. Šťastné rozuzlení osudů zamilovaných se dnes nekoná.

Potmě vylézám z vany. Koupel mě osvěžila jen málo. Musím vybalit a něco dělat. Usedám do křesla s kávou a asi padesátou dnešní cigaretou a namátkou otvírám noviny, které nacpal zřejmě nějaký pozorný soused do naší schránky na dopisy. „Neočekávaný konec Sluhy dvou pánů".

Hnus. Otřásám se nad nehoráznou dvojsmyslností novinového titulku. Čtu dál o tom, jak známý herec v posledním dějství slavné divadelní hry pokazil zábavu tím, že se nechal dohnat k infarktu.

Taková surovost, taková sprosťárna, takový nevděk! Kdo má zájem na tom, aby se v novinách prodávaly tyhle překroucené senzace?

Sedím, piju kávu silnou a hořkou jako zážitky z posledního představení, které jsem hrála se svým manželem. Trhám noviny na proužky, z proužků pak uškubávám miniaturní kousky papíru a plním jimi popelník. Zírám nepřítomně na své dílo, vrším bez zájmu mohylu z potištěného papíru. Chvíli si bezmyšlenkovitě cpu kapsy županu těmi papírky a jdu na balkon. S další cigaretou nabývám pochybnou jistotu, že jsem vlastně úplně v pořádku, když ještě mohu kouřit. Kouřím, tedy jsem.

S absurdní pečlivostí vybírám po jednom papírové drobečky z kapsy a jeden po druhém vypouštím přes zábradlí balkonu. Jsou to miniaturní poštovní holubi, kteří by snad někomu měli donést nějaký vzkaz, něco jako přání, něco jako modlitbu...

„Bože, ach Bože, jestli jsi, vrať mi ho! Slibuju, že budu už napořád hodná. A přestanu kouřit. A budu dávat na charitu. Bože, prosím tě. Přeci nejsi takový!"

Opět se přenáším na jiné místo, do jiného času. Ta planeta se nazývá Jednotka intenzivní péče. Je obestřená plastikovými obláčky, na kterých se sráží vlhkost. Kapky stékají jako déšť, jako slzy. Pláčou za mne, protože já žádné slzy nemám. Naposled jsem plakala před lety. Ten pláč byl součástí role, kterou jsem tehdy hrála. Nakonec jsem ji předala alternující kolegyni. Všichni – a já nejvíc – věděli, že spíš komické role jsou to, co umím a mohu hrát.

„Do tragédky musíš ještě trochu zestárnout," říkal tehdy režisér a měl pravdu.

Pláč nebo smích – nic než zbytečné emoce. Ten můj velký chlap je tam někde v těch igelitech a nic že života ho nezajímá. Slyším tikání, jemné bzučení, slyším přístroj, který hraje roli živoucího dechu. Nehraje ji špatně, ale já mu nevěřím. A tak jen stojím, nic nechápu, až mě kdosi odvede. Dostanu informace a pilulku, abych mohla spát. A nakonec mě taxík odváží do hotelu, kde budu na posteli pro dva ležet sama. Ze vzpomínky mě probrala melodie z Carmen. Toreadore smělý... Mobil v kabelce a náš režisér na druhém konci vesmíru. „Vím, že mě budeš považovat za cynika, ale pozítří hrajem Goldoniho. Je totálně vyprodáno a nemůžem si dovolit to prošvihnout. Je jasné, že Petra nikdo nenahradí. Ale taky je jasné, že to nemůžeme stáhnout. Teď ne. Musíme hrát, i kdybych se toho Truffaldina měl naučit sám. Naštěstí to není třeba. Nějak to všichni zvládnem. Hlavně vydrž. Jsi skvělá ženská. Věřím ti. Tfuj, tfuj, tfuj."

Konec vysílání.

V hlavě mám malý Velký třesk. Najednou mi všechno dochází. On je v nemocnici a já nevím, jestli dožije dalšího rána. Udržují ho v umělém spánku, a pokud se z toho dostane, čeká ho náročná operace. Pokud ji přežije, čeká ho dlouhá rekonvalescence. Pokud i tu přežije – co ho čeká pak? Komu bude sloužit Truffaldino s polámanými křídly? Manželství má vždycky své krize, kolize, katarze a peripetie. Moje také, ale zatím jsme je zvládli. Děti spolu nemáme a tak jsme sloužili divadelním múzám. Dvojice šašků, on a ona, třebaže ne v párové roli. Myslím na jevišti. Tam jsme nikdy netvořili pár. O to víc jsme si byli na očích. O to víc spjatí náhledem na práci druhého, pokud jsme hráli ve stejné hře. O to sepjatější profesí i láskou a úctou k témuž božstvu.

Dnešní noc ani trochu neochladila unavené a vyprázdněné smysly. Nadcházející ráno nebude milosrdnější. Zbývá mi zhruba šestatřicet hodin, abych po ohlušující explozi posbírala kousky bytosti, která ještě nedávno byla manželkou a kolegyní, kamarádem na život a na smrt a také roztomilou naivkou, rozveselující mnohé zatvrdliny, co si do divadla chodí pro potěchu. Kde to všechno je? Jaká múza mě odnese na svých křídlech z téhle pece do světa komedie?

Tohle může potkat kdekoho, jsem ženská jako každá druhá. Ale teď zrovna strašlivě závidím klaunům, že si mohou na svůj obličej namalovat ten virtuálně odvázaný škleb! Závidím pošťačkám, prodavačkám, průvodčím, učitelkám, ba i baletkám! Každému se může stát, že musí pracovat i navzdory události, která se ho dotýká osobně a bolestně jako nůž opřený o hrot srdce. Ale jak nespravedlivý ke komikům, kteří musí za všech okolností předvádět radost a veselí. A nejen předvádět – především do radosti a veselí uvádět smutné, unavené a znuděné, kteří spoléhají na kvalitu předplacené zábavy.

Tak si tedy na svou vyhaslou tvář nasadím zářivý úsměv. Budu tak roztomilá a komická, jak má role vyžaduje, jak to divák očekává. A nejen to. Budu i dobrá. Budu ta nejlepší Clarise, jakou nosila prkna toho našeho potápějícího se korábu zvaného Městské divadlo. Půjdu a budu sloužit. Od jediné dcery urozeného Pantalone de Bisognosti se sice neočekává služebné postavení, ale co na tom. Sloužíme nakonec všichni. Kdo a komu? A proč?

Na tyto otázky odpověď stále nám chybí.

Na tyto otázky odpověď zdali kdo zná?

Delicie Nerková

z knížky „Darmojedi"

Nepravé pohoršení 2021

K české verzi knihy Unorthodox od D. Feldmanové

„… jeho SVÁTOST by byla poskvrněna, kdyby zůstal s Batšebou, která již jednou vdaná byla." – Tak shrnuje rabínské diskuse o starozákonním králi Davidovi z Talmudu česká verze knihy Unorthodox (s. 53, zvýrazňujeme), bestselleru to deníku New York Times.

Pojem „svátost" (latinsky „sacramentum"), se kterým přece přišla až katolická církev, se k Davidovi ani do Talmudu nehodí. Originál dané pasáže (dostupný v náhledu služby Google Books) zní: „…his HOLINESS would have been defiled had he stayed with Bathsheba, who had already been married." (s. 29, zvýrazňujeme) Řeč není o Davidově SVÁTOSTI (s dlouhým -Á-), ale o Davidově SVATOSTI (s krátkým -A-).

V tuzemské publicistice (nově i v překladatelské branži) můžeme sledovat kuriózní jev. Obecně náboženský pojem „svatost" je mluvčími pociťován jako málo zbožný. U charakteristiky význačných duchovních osobností bývá tudíž – v pseudokatolizujícím hnutí mysli – nahrazen mystičtěji znějícím pojmem „svátost". „Svátost" – toť jaksi vyšší level! (Viděl jsem už i spojení „Jeho Svátost dalajláma".) Devótní gesto, jímž byla Davidova „svatost" opravena v české verzi na „svátost", mohlo nastat na úrovni překladu, korektury či finální redakční úpravy. Pro kvalitu textu mělo důsledky fatální …

Kniha Unorthodox, mezitím zfilmovaná, zachycuje rozvolňování autorčina vztahu k tzv. satmarskému židovskému společenství. Nese podtitul „Skandální odmítnutí mých chasidských kořenů". Nad českou mutací se nám vybaví bultmannovský termín „pohoršení nepravé". Podkladová teologie české verze místy podkladové teologii originálu sotva odpovídá! To se týká rovněž některých pasáží do náhledu v Google Books nezahrnutých. „Ve škole jsme se učili, že faraon byl svolný Izraelce propustit už po první ráně krvavých vod, ale Bůh pokaždé záměrně zatvrdil SVÉ srdce. Mojžíš tak na ně snesl ran deset …" (s. 124-125, zvýrazňujeme) Místo „své" (tj. Boží) mělo určitě stát „jeho" (tj. faraonovo) srdce. Srov. Ex 7,3: „Ale já zatvrdím srdce faraonovo …" Ješiva (židovská škola), jíž je překroucená výuka připsána, je jednoznačně identifikována. Není to – tím spíše, že neběží o publikaci bulvární, leč o autentickou osobní zpověď – na žalobu? Vedle „pohoršení nepravého" s Rudolfem Bultmannem bychom mohli hovořit o „přeludu autenticity" s Václavem Bělohradským …

Při práci na překladu díla, jež mimo jiné přibližuje věroučná specifika chasidů, se nikdo v nakladatelství neobtěžoval otevřít Starý zákon, neřkuli Talmud. Jakýkoli starozákonní citát je „o strach". Třeba 13. žalm byl (jak vidno z náhledu v Google Books) překládán „z voleje" z angličtiny, s nejfrapantnější odchylkou od etablovaných českých verzí v závěrečném verši: „Budu tě opěvovat, … protože jsi ke mně byl štědrý." (s. 59) (Kraličtí: „Zpívati budu Hospodinu, že jest mi tak dobře učinil." Ekumenický překlad: „Zpívat budu Hospodinu, neboť se mě zastal." Situaci, kdy žačka používá daný žalm jako střelnou modlitbu před konfrontací/výslechem ve sborovně, nejpřípadněji odpovídá český ekumenický překlad.)

Relevantní prameny byly ostentativně ignorovány v době, kdy se celosvětově u překládání klade důraz na patřičné zohlednění skupinové i individuální „identity"… V tiráži přichází pro judaistu rána na solar v podobě příjmení či pseudonymu překladatelky. Anglický výraz „gentile" znamená totiž „gój", tedy člověk vně židovské komunity. Náhoda? Nomen omen? (Jméno jako znamení?) Pohoršení pravé, nebo pohoršení nepravé? K úvahám o jménech je čtenář, podtrhněme, přímo naváděn: „Přišla jsem sem s pěticí svých spolužaček, exkluzivní partou z devítky. Je tu s námi pochopitelně i naše nepsaná královna … Závistivě opakuji dokonalé spojení těch dvou jmen: Miriam-Malka. Královské postavení je jí předurčeno jen díky tomuto báječnému jménu, o tom jsem přesvědčená." (s. 134)

Sem tam obdrží ťafku milovníci češtiny: „Rabíni sice zuří, že si přivlastňujeme nežidovskou kulturu, ale mladé manželské páry ze sousedství RÁDI vyzkoušejí něco nového." (s. 266, zvýrazňujeme) „V dubnu škola pořádá den otevřených dveří, během kterého se seznámíme s profesory, JEŽ budou … vyučovat …" (s. 336, zvýrazňujeme, správně „již").

Ačkoli Debořina angličtinářka v ješivě předem prohlásila, že nejvyšší možné hodnocení z angličtiny nedá ve třídě nikomu, Deborah Feldmanová je nakonec přece jen obdržela. Žaččin triumf z vysvědčení nicméně učitelka zchladila řečnickou otázkou, k čemu jí asi tak bude. Učitelčina ironická otázka rezonuje nad českou mutací knihy Unorthodox umocněně.

František Schilla

Odkaz:

Feldmanová, D.: Unorthodox. Skandální odmítnutí mých chasidských kořenů. Z anglického originálu Unorthodox. The Scandalous Rejection of My Hasidic Roots, vydaného nakladatelstvím Simon and Schuster v roce 2012 přeložila Alena Gentile. Redigovala Eliška Prokopová. Jazyková korektura Markéta Popková. Odpovědná redaktorka Linda Donáthová. Technická redaktorka Barbora Pokorná. Vydalo NAKLADATELSTVÍ XYZ v Praze roku 2020, 400 s.

Teprve v pokročilejším stáří, abych tak řekl, dívá se člověk do sebe, nejen kolem sebe. Že zprvu své já promítá do svého okolí, to se děje spontánně, bez kritiky a bez úmyslu, docela naivně.
… Člověk má od pradávna nějaký názor na svět a na život, má nějakou tu filosofii. Primitivní, mytickou –
– a starou jako pazourkové nástroje.
Však ona se, panáčku, neztratila, je v nás zahrabána jako ty pazourkové nože, šípy a sekyry v zemi. Až budeme líp znát nynějšího člověka, najdeme ještě ledacos z jeho prvotní mytickosti. Je v nás ještě ažaž toho naivního egocentrismu, té víry v bůžky a bubáky; chcete-li doklady, najdete je snadno – třeba v politice.

Karel Čapek: Hovory s TGM

Spisovatelka a básnířka
Julie Kateřina Hausmannová

(19. března 1826, Riga, Lotyšsko – 15. srpna 1901, Võsu, Estonsko)

Před sto dvaceti lety zemřela Julie Hausmannová. V našich zpěvnících je od ní jenom jedna píseň. Melodii k ní složil Friedrich Silcher v roce 1842. Tato píseň je oblíbená ve sborech evangelických církví českých zemí a na Slovensku a vůbec na celém světě. V českém Evangelickém zpěvníku se nachází pod číslem 559 a ve slovenském Evangelickém spevniku a. v. církve pod číslem 484 (ve Zpěvníku Církve československé husitské je pod číslem 201) - pozn. red.).

Poprvé text této písně uveřejnil v roce 1862 ve sbírce písní "Tichý v zemi" farář českého luterského sboru v Berlíně Gustav Knak. Překlad "Ó, ujmi ruku moji a veď mne sám, na cestě zde a v boji, ať neklesám!" přebásnil Josef Baštecký.

Tato oblíbená píseň se většinou zpívá na pohřbech, při konfirmacích a na počátku cesty životem. Píseň je jakoby modlitbou člověka, který klade svůj život do milostivých rukou Božích a důvěřuje jeho vedení.

Julie Hausmannová se narodila jako pátá ze šesti dcer středoškolského učitele Johannesa Michaela von Hausmanna a jeho manželky Julie, rozené von Magnus. Dětství a mládí strávila v Mitau (lotyšsky: Jelgava) v Kuronsku. O tomto období života se toho ví jen málo. Je pouze známo, že pastor Theodor Neander, který ji křtil a vzdělával v luteránství, jí dal podnět k vědomému životu v křesťanské víře. To se mimo jiné vyjádřilo i tím, že psala duchovní poezii. Její přítelkyně Olga von Karp navázala v roce 1862 kontakt s berlínským pastorem Gustavem Knakem, který vydal její básně pod názvem Květiny května - Písně tiché ženy. Publikace měla velký úspěch a dočkala se několika vydání. Julie darovala výtěžek sociálním institucím v Berlíně a Hongkongu.

Juliina sestra Johanna - varhanice, získala v roce 1864 místo v anglikánské farnosti v Biarritzu (jižní Francie) a Julii vzala s sebou. V roce 1899 vydala Julie 700stránkovou knihu se stručnými úvahami pro služebníky v církvi a pojmenovala ji Domácí chléb - Jednoduché ranní a večerní pobožnosti.

Julie celý život pracovala jako vychovatelka nebo učitelka. A své životní myšlenky a zážitky uložila v textech plných citu. Jedním z těchto textů se stala světoznámá báseň "O, ujmi ruku moji..."

Zajímá vás, jak vznikla tahle píseň?

Jde o osobní příběh básnířky; Julie Hausmannová byla zasnoubena s misionářem, který pracoval na misijní stanici v Jižní Africe. Julie za ním podle dohody měla přicestovat, aby se potom na misijní stanici vzali. Při příjezdu však už našla jenom jeho hrob. Snoubenec zemřel při náhle vypuklé epidemii TBC. Právě tato smutná událost se stala podnětem k textu této písně.

Julie Hausmannová zůstala po celý zbytek svého pohnutého života svobodná. Zemřela během jedné cesty na dovolenou k Baltu.

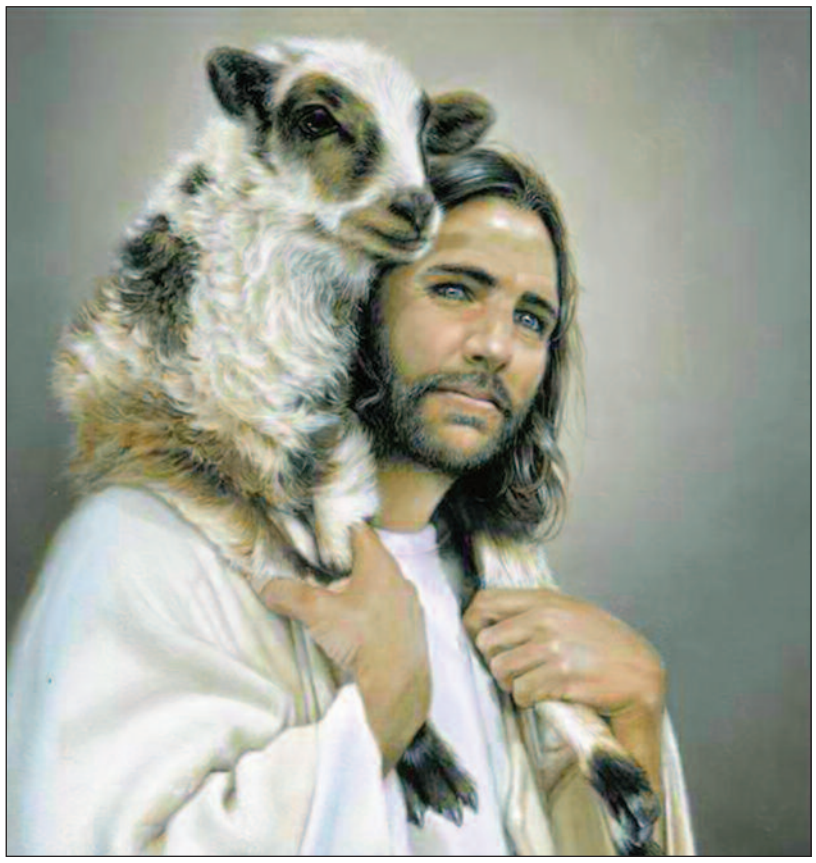
A ještě připojuji původní verzi této písně:

"So nimm denn meine Hande und fuhre mich bis an mein selig Ende und ewiglich.
Ich mag allein nicht gehen, nicht einen Schritt:
wo du wirst gehn und stehrn, da nimm mich mit.

Emeritní farář Vlastislav Svoboda
Doplnila: (hb)



Pomocníci a mazlíčci



Nejenom Ježíš Kristus rád a vtipně přirovnával duchovní záležitosti k přírodním jevům, ale i starozákonní trpitel Jób nás povzbuzuje, abychom přemýšleli nad vším živým: *Dobytka se zeptej, poučí tě, nebeského ptactva, ono ti to poví, poučí tě i křoviska země, mořské ryby vyprávět ti budou. Kdo z nich všech by nevěděl, že ruka Hospodinova to učinila a že v jeho ruce je život všeho, co žije, duch každého lidského tvora* (Jób 12, 7-10).

Ke dlouhé historii lidstva patří také zdomácnění čili domestifikace mnoha zvířat. Tím se u některých do značné míry změnil jejich vzhled i chování. Podle archeologů se lidem podařilo ochočit některá zvířata již v devátém tisíciletí před Kristem. Tehdejší kočovníci prý chovali některé ptáky i savce jako zdroj své potravy, takže přestávali být zcela závislí na lovu. Ochočili si i větší savce k nošení břemen a k tahu. Vlci, předkové psů, se zřejmě přiživovali na zbytcích úlovků lidských lovců, aby se dali po čase téměř dobrovolně do služeb člověka.

Kočky byly domestifikovány v Africe. Egypťanům se zalíbily do té míry, že dnes jsou objevovány mumie kočičích mazlíčků v některých tamních hrobkách. Zároveň tyto malé šelmy pomáhaly lidem od myší a krys. Je zajímavé, že jiná zvířata zdomácněla až mnohem později. Na příklad králíky začali chovat až ve středověku řeholníci ve Francii. Největšími úspěchy ve zdomácnění velkých savců je ochočení koní, skotu a bravu. Koně tažní, jízdní i závodní pocházejí ze stád divokých koní, kteří obývali stepi střední Asie. Památkou na ně je kůň Převalského. Můžete ho vidět v Pražské zoologické zahradě, která se také zasloužila o posílení zbytků divoce žijících stád. Podobně jako koně, byli ochočeni a jsou využíváni také oslové, velbloudi, lamy a sloni. Také veškerý skot, brav (ovce a kozy) i vepři měli nebo dosud mají svoje divoké předky v přírodě. Zajímavým případem jsou severští parožnatci sobi, kteří jsou dílem využíváni podobně jako koně, dílem žijí polodivoce ve stádech, které však sledují na jejich tahu kočovní pastevci.

Úspěšně zdomácněli i někteří užiteční ptáci, slepice, kachny a husy. Jejich užitek je nesporný a staří zemědělci se k nim chovali skoro s láskou. Zločinem naší doby, který má být konečně zakázán, je chov odřených slepic, uvězněných pro snůšku vajec v těsných klecích.

Nelze však z každého zvířete nebo ptáka vypěstovat skutečně domácího tvora. Tak na příklad se nepovedlo ochočit zebry nebo velké kočičí šelmy. Jsou sice chovány i v zajetí, ale při nejbližší příležitosti se vracejí do volné přírody. Platí to i pro takové drobné mazlíčky jako jsou morčata, křečci nebo myši. Chovají se v kleci nebo uzpůsobeném akváriu, ale využijí rádi příležitosti k úniku. Naší dceři Haně takhle zmizel křeček syrský, když jsme bydleli v modlitebně sboru Církve bratrské v Náchodě. Už jsme ho oželeli, až po několika dnech jsem hovořil s jedním bratrem po biblické hodině. Seděli jsme ve velkém sále v první lavici. Tehdy tam byl ještě dřevěný stupínek pro zpěváky a kazatelnu. Najednou se z nitra stupínku ozvalo zvláštní chroustání. Bratr to odhadl na myš, ale ve mně svitla naděje, že to bude ztracený křeček. Na noc jsem nastražil past, kterou mně kdysi někdo poradil: velkou sklenici od okurek s kouskem voňavé buchty a latkou položenou jako můstek ze stupínku k otvoru láhve. Ráno na dně okurčáku podřimoval křeček s plnými torbami, unavený marnými pokusy vylézt po skle.



Velkým zázrakem jsou nejmenší zdomácnělí tvorečci, včely. Už jsme si hodně pověděli o jejich zvláštních schopnostech a užitečnosti. Jejich pobývání s člověkem zřejmě není nějaký vztah ke včelaři, ale příhodné úly tam, kde už skoro nejsou větší dutiny ve stromech. Platí za to, chudinky, vysoký nájem: zásoba výživného medu na zimu je jim odebrána a nahrazena méně kvalitním cukrem.

Již v počáteční biblické zprávě je zvláštní Boží zřízení lidského panování nad *„vším živým, co se na zemi hýbe“* (Gn 1, 28). Vidíme, že se to u mnoha druhů ptactva i savců podařilo, ale převážná většina tvorů zůstává svobodných a je často lidmi lovena a zabíjena. Dnes chápeme to biblické „panování nad tvory“ spíše jako pokyn chránit je a jejich prostředí. Ukázalo se, že vyhubení tzv. škodlivých druhů nevedlo často ke zlepšení životního prostředí lidí, ale spíše naopak. Tak buďme vděčni i za takové zákony, které trestají zabíjení všech ptáků, zvláště těch dravých, medvědů, rysů nebo vlků. A hlavně si uvědomme, že Bůh nedovolil, aby člověk zotročoval jiného člověka, že neustanovil žádné nadřazené skupiny nebo rody.

Boží „model“ vztahů mezi lidmi a ochočenými zvířaty je opakovaně vyjádřen ve Starém zákoně. Sobotní den platil i pro zvířata: *“Pamatuj na den odpočinku…nebudeš dělat žádnou práci…ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče…“* (Ex 20,10). Když zvířata vyšlapávala zrní z obilí, neměla být připravena o požitek z této práce: *„Při mlácení nedáš dobytčeti náhubek“* (Dt 25,4). Zvířata rozdílné velikosti a síly neměla být nucena ke stejné práci: *„Nebudeš orat s volem a oslem zapřaženými spolu“* (Dt 22,10). V Novém zákoně čteme mnohokrát o ovečkách a jen zřídka o psech. Jedno z nejkrásnějších Ježíšových přirovnání poměru Boha a člověka je v Podobenství o ztracené ovci (L 15,1-7). V Janově Zjevení (5. kap.) je konečný osud světa symbolizován *sedmkrát zapečetěnou knihou*. Jeden „stařec“ ohlašuje, že ji dokáže otevřít jenom *„Lev z pokolení Judova“*. Ale příchod tohoto Vládce je zobrazen jinak. Otevření osudové knihy a vláda nad světem je svěřena *„Beránku, tomu obětovanému“*.

Pavel Javornický



Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení

Vaše redace a administrace

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

25/2021

8. září 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
22. září 2021

Z obsahu

* *Na líci lehký žal, hluboký v srdci smích*
* *Velká učitelka*

Poselství k 15. neděli po sv. Trojici



Bezbranný spoléhá na tebe
Žalm 10,14

„Ty však vidíš trápení a hoře. Shlédneš a vše vezmeš do svých rukou. Bezbranný se spoléhá na tebe, sirotkovi poskytuješ pomoc.“ Ž 10,14

Žalm desátý tvoří v původních textech jeden celek s žalmem devátým. Na rozdíl od chvalozpěvu devátého žalmu se zde však setkáváme s žalozpěvem, s bolestí a s těžkými životními otázkami. Hned v úvodu se žalmista ptá: *„Hospodine, proč jen stojíš v dáli, v dobách soužení se skrýváš?“* (Ž 10,1).

V životě jsou chvíle, kdy si připadáme ztraceni, kdy se potýkáme se všelikou svévolí, nadutostí, pohrdáním či výsměchem (v. 5). Jsou chvíle, kdy nám přijde, že je Pán Bůh skrytý a vzdálený, chvíle, kdy nám nezbývá, než si zakrýt ústa a zmlknout; nebo zoufale křičet jako žalmista v tomto žalmu.

Avšak pozor, zoufalý žalmistův výkřik *„Hospodine, proč jen stojíš v dáli?“* zde není projevem jen nějakého zoufalství; vypovídá zároveň i o pevné víře v Boží svrchovanost. Vždyť bez hluboké víry by toto volání vůbec nedávalo smysl. I když nám strach a bolest někdy oslepí oči, pořád zůstává víra, kterou Bůh vidí a k níž se přiznává. Když nás ochromí obavy, Pán Bůh vnímá naše trápení i hledání a přiznává se k němu; je pomocníkem sirotka, jak je zde psáno (v. 14).

Kdo je to ten sirotek? Sirotek je zde ten, kdo třebaže vše ztrácí, cele patří Hospodinu. Na jednom místě žalmista píše: *„I kdyby mě opustil můj otec, moje matka, Hospodin se mě vždy ujme.“* (Ž 27,10) Člověk může zůstat sám nebo i vysmíván a přece vědět, komu patří; může být ponížený, všelijak „zbitý“ a přece znovu a znovu celým srdcem patřit Bohu, na něj spoléhat a k němu volat.

Ne každý tuto naději v těžkých dobách vidí; a přece je tu. *„Hospodin kraluje navěky a navždy,“* (v. 16a) volá žalmista na závěr. Není zde psáno – bude jednou kralovat, nýbrž je zde: „kraluje“! Hospodin je již nyní králem navěky a navždy. Jinými slovy, když Bůh něco učinil, je to hotové, i když my to někdy nevidíme; Pán Bůh je při díle již nyní! I když nám svévolník nedá často spát a všeliká bolest a trápení nás svádí, zlo ve skutečnosti nemůže mít nikdy trvání, o tom nás ujišťuje tento žalm. Žalmista strhává masku všemu našemu strachu ale i masku všemu zlu a připomíná, že Pán Bůh sám se znovu a znovu dotýká našeho srdce svým Duchem, svým Slovem a dává svou pomoc, ujištění a víru. A tak: *„Naději slož v Hospodina. Buď rozhodný, buď udatného srdce, naději slož v Hospodina!“* (Ž 27,14)

Martin Grohman,
kazatel
Sboru Církve bratrské v Chrudimi



Červenka obecná *foto: Tomáš Pikous*

Strach a bázeň

Bojíme se aut
Bláznivě spěchajících
I tíže informací z televize,
Bojíme se klíšťat
A plachoučkých zmijí bludných koček či bojových psů,
Skoro jak vlastní bezmoci
I nemocí,
Vedlejších,
Hlavních i pohlavních,
Bojíme se přezaměstnanosti i nezaměstnanosti,
Věrnosti i nevěrnosti,
Života i smrti.

Však kde je
Hospodine
Před tebou
Bázeň?

Eva Budzáková

Kristus jako Alfa a Omega dějin

„Amen, amen, pravím vám: Kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale přelézá ohradu, je zloděj a lupič. Kdo však vchází dveřmi, je pastýř ovcí. Vrátný mu otvírá a ovce slyší jeho hlas. Volá své ovce jménem a vyvádí je. Když je má všecky venku, kráčí před nimi a ovce jdou za ním, protože znají jeho hlas. Za cizím však nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají.“ Toto přirovnání jim Ježíš řekl; oni však nepochopili, co tím chtěl říci. Řekl jim tedy Ježíš znovu: „Amen, amen, pravím vám, já jsem dveře pro ovce. Všichni, kdo přišli přede mnou, jsou zloději a lupiči. Ale ovce je neposlouchaly. Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu. Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil. Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti. Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Ten, kdo není pastýř, kdo pracuje jen za mzdu a ovce nejsou jeho vlastní, opouští je a utíká, když vidí, že se blíží vlk. A vlk ovce trhá a rozhání. Tomu, kdo je najat za mzdu, na nich nezáleží. Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce. Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř. Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. Nikdo mi ho nebere, ale já jej dávám sám od sebe. Mám moc svůj život dát a mám moc jej opět přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce.“

Jan 10, 1-18

Já jsem dobrý pastýř! Mohli bychom říci, že tato jediná věta představuje smysl Ježíšova poslání. Tuším, že téměř každý z nás si dokáže představit, co je to práce pastýře, co obnáší starost a péče kupříkladu o několik nebo o celé stádo ovcí. Pro tu dobu a území, když vznikala Bible,

Dokončení na str. 2

Zkušenost

Toto slovo nalezne se nejčastěji ve spojení “udělati špatné zkušenosti”; daleko řidčeji už najdete “udělati dobré zkušenosti”. Číselný nepoměr obou případů je tak nápadný, že se zdá, jako by špatné zkušenosti byly nesrovnale přirozenější a rozumnější než dobré zkušenosti. Ale uvažte, že se kdysi začalo topit kamenným uhlím místo dřívím; tehdy nepochybně mnoho lidí udělalo s uhlím “špatné zkušenosti”. Pomyslete si, jaká by to byla pohroma pro svět přítomný i budoucí, kdybychom se byli řídili jejich špatnými zkušenostmi.

Špatné zkušenosti jsou opravdu velmi nebezpečné, velmi konzervativní; s každou novou věcí se musí udělat špatné zkušenosti, ať je to aeroplán nebo očkování, všeobecné hlasovací právo nebo moderní umění; avšak sám prospěch světa žádá, abychom novým věcem nedali pokoj tak dlouho, až na nich docílíme dobrých zkušeností. K dobrým zkušenostem je však třeba veliké obratnosti, dobré vůle, optimismu, statečnosti a veselého, neoblomného ducha; k špatným zkušenostem stačí například smůla nebo nešikovnost.

Nezáleží jen na tom, jaké zkušenosti uděláme, nýbrž ještě více záleží na tom, jaké zkušenosti dovedeme dělat; a zajisté je třeba různé schopnosti a dovednosti, různého smýšlení a temperamentu k tomu, dělat zkušenosti dobré nebo špatné. Kdyby se nebyli našli zvlášť obratní a důvěryplní mužové, kteří dovedli udělat s uhlím dobré zkušenosti, to jest kteří přišli na to, jak dobře a pořádně zatopit, byli bychom na tom dnes všelijak. Zkušenosti k nám nepřicházejí hotové a dané, bez našeho výběru a přičinění; ve velmi mnoha případech záleží jen na nás, jaké uděláme. Jistě pak dobré zkušenosti jsou zpravidla lepší pro nás i pro svět než špatné zkušenosti. Dovést si vybrat a vědět si rady, to dvoje vám propůjčí veliký vliv na vaše vlastní zkušenosti, a tím také převelikou moc ve vašem světě.

Karel Čapek, Kritika slov

Aktualita: Ekumenická bohoslužba pro Moravu

Několik desítek věřících 30. srpna večer zaplnilo kostel v Moravské Nové Vsi při Ekumenické bohoslužbě pro Moravu, kterou společně odsloužilo šest duchovních z pěti církví. Další desítky lidí ji sledovaly prostřednictvím internetového přenosu. „Společnou bohoslužbu připravovali duchovní přibližně měsíc,“ řekl ČTK farář z Moravské Nové Vsi Marián Kalina. Moravská Nová Ves je jednou z obcí, které v červnu zasáhlo tornádo.

„Myšlenka byla taková, že když jsme si dokázali pomáhat v budování společného díla, aniž bychom zjišťovali kdo je katolík, protestant, metodista nebo adventista, mohli bychom společně také poděkovat,“ řekl Kalina.

Bohoslužbu společně sloužili Marián Kalina a Marek Orko Vácha z Římskokatolické církve, Erika Petříčková z Českobratrské církve evangelické, Ctirad Hrubý z Evangelické církve metodistické, Juraj Jordán Dovala - brněnský biskup Církve československé husitské a Daniel Dobeš z Církve adventistů sedmého dne.

„Snažili jsme se vybrat to, co máme ve všech církvích společné. A to je modlitba k Bohu či úcta k Písmu svatému. Ty tvořily základ dnešní ekumenické bohoslužby,“ dodal Kalina.

Duchovní společně vybrali i zpěvy, které znají věřící ze všech zúčastněných církví. Při hodinové bohoslužbě mohli lidé také přispívat na opravu kostela v Moravské Nové Vsi. Zaznělo poděkování všem, kdo do obcí zasažených tornádem přijeli pomáhat a kdo se s následky tornáda vypořádávají dosud.

Bouře s kroupami a tornádem o rychlosti až 300 kilometrů v hodině se prohnala Břeclavskem a Hodonínskem poslední červnový čtvrtek. Zanechala za sebou šest zmařených lidských životů a 1200 poškozených domů, z nichž asi 200 muselo k zemi. Škody dosáhly několika miliard korun.

podle ČTK

Z církví doma i ve světě

Hlavním kaplanem na Harvardské univerzitě se stal ateistický humanista

Kaplani na nejstarší americké univerzitě jednomyslně zvolili za svého nového hlavního kaplana ateistu a humanistu Grega Epsteina. Bude koordinovat činnost více než 40 univerzitních kaplanů, kteří v areálu Harvardské univerzity vedou křesťanské, židovské, hinduistické, buddhistické a další náboženské komunity.

Zvolení Epsteina odráží širší trend mezi mladou generací, která se stále častěji identifikuje jako duchovní, ale nábožensky nezařazená, informuje o tom deník The New York Times.

„Roste skupina lidí, kteří se nadále neztotožňují s žádnou náboženskou tradicí, ale stále mají skutečnou potřebu konverzace a podpory ohledně toho, co to znamená být dobrým člověkem a žít etický život," komentuje svoji práci Epstein.

Pro kolegy kaplany v kampusu není představa zvolení ateisty tak zarážející, jak by se mohlo zdát. „Greg je známý tím, že chce udržovat otevřené komunikační linky mezi různými náboženstvími," uvedla k volbě jedna z křesťanských kaplanek Margit Hammerstrom. Harvardští kaplani hrají na akademické půdě důležitou roli a ovlivňují život stovek studentů. Hlavní kaplan je pak odpovědný přímo kanceláři prezidenta univerzity.

Podle výzkumu Pew Research Center je skupina nábožensky nezařazených nejrychleji rostoucí skupinou v USA. Více než 20 procent obyvatel země se dnes označuje za ateisty, agnostiky nebo bez vyznání, tzv. „nones". Tedy lidi, kteří deklarují své náboženství slovem „žádné". V generaci mileniálů je tento trend ještě výrazně silnější, tam patří do této skupiny každý čtvrtý z deseti.

Důvody, proč se v USA stále více mladých lidí odmítá identifikovat s konkrétním náboženstvím, jsou různé.

Sociolog Christian Smith z univerzity Notre Dame připisuje tento trend například rostoucí alianci mezi Republikánskou stranou a křesťanskou pravicí, poklesu důvěry v instituce, rostoucí skepsi vůči náboženství v důsledku teroristických útoků z 11. září a odklonu od tradičních rodinných struktur.

Georg Epstein je harvardským humanistickým kaplanem od roku 2005. Je také autorem knihy Good Without God: What a Billion Nonreligious People Do Believe (Dobře bez Boha: Čemu věří miliarda lidí bez vyznání). Od roku 2018 slouží i jako humanistický kaplan na Massachusettském technologickém institutu (MIT), kde se zaměřuje na vztah etiky a nových technologií.

www.christnet.eu

Pravoslavný chrám svatého Václava v Brně hlídá kvůli církevnímu sporu policie

Pravoslavný chrám svatého Václava v Brně hlídá kvůli vnitrocírkevnímu sporu policie. Chrám 30. srpna přijel převzít šumperský biskup Izaiáš, uvnitř se zavřel pomocný duchovní Jozef Fejsak. Kolem se shromáždili věřící, kteří hlasitě podporují Fejsaka a provolávají, že je dobrý pastýř. Biskup věřícím na místě řekl, že Fejsak je „zakázaný kněz" a „zlobí církev". Vstup do chrámu blokuje momentálně policie.

Na webu pravoslavné církevní obce se 30. srpna objevila výzva, že „otec Jozef potřebuje pomoc" a že chrám i farnost jsou v ohrožení.

Na výzvu se kolem chrámu sešlo několik desítek lidí. Z velké části jde o rusky či ukrajinsky mluvící členy církevní obce. Mnozí se snaží diskutovat s policisty a přesvědčit je, že o chrámu by měla rozhodovat právě místní církevní obec, nikoliv biskup. Obávají se, že obec zůstane bez duchovního a kostel bude zavřený.

Situace kolem brněnské pravoslavné obce je dlouhodobě napjatá. Už loni byl Fejsak odvolán z funkce duchovního správce a ustanoven jen pomocným duchovním. Farní rada si tehdy stěžovala, že se odvolání odehrálo bez konzultace či komunikace s ní nebo s věřícími. Biskup Izaiáš měl údajně dlouhodobě k práci Fejsaka výhrady.

Brněnská církevní obec naopak kritizuje počínání vikárního biskupa Izaiáše. „Kdo sleduje situaci a již déle než osmiměsíční agonii obětavých a milujících věřících a přátel naší farnosti za návrat duchovního správce brněnské obce v osobě otce prot. Jozefa Fejsaka na místo, které téměř 40 let poctivě zastával, velmi rychle pochopí, oč současnému vedení naší eparchie jde především," stojí v prohlášení na webu církevní obce.

podle ČTK

Inzerce

Pozvánka do kytarového souboru

Zveme hráče do nového kytarového souboru: 1) děti i dospělé, 2) ty, kdo na kytaru hrát umějí i neumějí, 3) pražské i mimopražské.

Máme v Praze dvě pobočky, hráči si mohou vybrat: komunitní centrum Matky Terezy na Hájích a sborový dům u Klimenta poblíž Náměstí Republiky.

Pro koho je to daleko, bude doma cvičit s nahrávkami a prstoklady si ujasníme přes skype.

Repertoár: skladby klasiků i soudobých autorů, úpravy známých melodií, španělská hudba i duchovní písně.

Podrobnosti na pavel.cap@email.cz

* * *

Hledám někoho, kdo by dovedl provést v Praze drobné opravy dámského oblečení.

Kontakt: +420 775 190 260, e-mail: kajetan.tyl@post.cz

Kristus jako Alfa a Omega dějin

Dokončení ze str. 1

vnímání toho, co je to být pastýřem ovcí bylo normální a samozřejmé. Evangelium nám proto představuje obraz Ježíše, jako dobrého pastýře. Jedná se dokonce o jedno z nejstarších zobrazení Krista a bylo nalezeno v římských katakombách. Nicméně představa o tom, že jsme součástí nějakého stáda ovcí, i když tím dobrým pastýřem tu je Ježíš, může pro leckoho být problematická. Pochopitelně, málokdo z nás chce být nějaký stádní tvor, a ještě méně by chtěl být tupou ovcí, jak si ji dnes někteří představují. Opravdu nevím, jak ovce přišly k této špatné pověsti. Vždyť jde o domácí zvířata, která jsou poměrně bystrá a pozorná. Ona přece slyší a rozeznávají hlas svého pastýře, cizího nikdy nenásledují, vždycky jdou za hlasem toho svého. Tak jako pes jde po čichu, tak ovce jde po hlasu. Tato část vyprávění o Ježíšovi jako dobrém pastýři nás vyzývá k zamyšlení, jestli bychom, kupříkladu, i my nepotřebovali v té záplavě různých hlasů, reklam, nabídek a všelijakých svodů, rozeznat ten hlas, který se nejspíš nikdy nemůže vyrovnat dnešním mediálním možnostem, ten a takový hlas, který nám říká to, co opravdu potřebujeme, to, co potřebujeme slyšet, a to navzdory podbízivému a manipulujícímu způsobu, kterým je možné propagovat cokoliv. Další inspirací plynoucí z toho, co je povolání být pastýřem, nám Bible nabízí ještě jedno podobné povolání, je to povolání být rybářem. Je zajímavé, že právě pro obě tato povolání je typická trpělivost a umění čekat. Viděno v kontextu doby a v tehdejším Izraeli šlo ještě také i o notný druh odvahy. Pastýř musel ubránit stádo před vlky a rybář musel přečkat strašný nečas na moři. A není také od věci si říci a uvědomit si, že rybář musí umět zajet na hlubinu a pastýř vědět kudy vyprahlými stráněmi k vodě, kde se nachází oáza se studnou. Ježíš nám chce představit ještě jednu vlastnost, typickou pro tato povolání a tou je obětavost. Dobrý pastýř zná své ovce, je ochoten je bránit i za cenu života, protože mu na nich záleží a má je rád. Když se na vlastnosti, které jsou podobné anebo stejné u obou povolání podíváme trochu z jiného úhlu, ukazuje nám to taktéž na Ježíše, nejen jako dobrého pastýře, ale také a právě na jeho motivy, které ho vedou na kříž a k přinesení oběti vlastního života. Ve Starém zákoně byl pastýř metaforou pro krále a v některých případech i pro Hospodina. Pastýři dnešní doby jsou farářky a faráři, ale také presbyteři a presbyterky i další členové církve, kteří mají obdarování k duchovnímu vedení druhých lidí.

Zmiňovaný obraz dobrého pastýře dnes berme jako Ježíšovo podobenství, které k nám promlouvá o statečném a důsledném nesení odpovědnosti. Které se projevuje ve svědectví o víře, jde tedy o to jakou kdo máme zkušenost z víry, a má se projevovat ve správném vnímání tradice a nejvíce v samotném hlásání Božího slova, jež by se mělo činit, dít, opakovaně a znovu živým. Má vést k nesení tohoto obdarování z jedné kulturní krajiny do druhé, přeložit je z jazyka, který se stal mrtvým, do jazyka živého, přeložit je z lodi, která se potápí, do jiné lodi. Určitě tím nemyslím nějakou lacinou modernizaci, či líbivé a podbízivé formy jdoucí ruku v ruce s dobou. Neměli bychom ale zapomínat na to, že se například změnil význam mnoha slov, dokonce mnohé obrazy a metafory vyhasly, a právě ten požadavek věrnosti tradici ideálně znamená, že bychom měli citlivě reagovat na každé znamení doby, jako se právě událo v reformaci. Smyslem tradice je stále živý pohyb sledující zákruty a proměny v řečišti života. Nemělo by tedy jít jenom o nás, kolik je v evidenci členů několika generací a kolik bude třeba nashromáždit saláru. Nejde už jen o vlastní ovečky, řekli bychom, o soustředění se pouze na návštěvníky svého kostela.

Ježíš říká: Mám ještě jiné ovce. Ano, máme odpovědnost i za ty, kteří – řečeno s Karlem Poláčkem – s námi nechodí. Samozřejmě musíme počítat s tím, že tu bude určitý počet těch, kteří s námi budou chtít jít jen kus cesty a třeba jen v některých věcech. Nepodsouvejme jim, že jsou rozmazlení, vybíraví, pyšní a neochotní se změnit, ať bychom měli úplnou pravdu anebo jen z části. Respektujme, že to jsou jiné ovce, respektujme a nenič me hned jejich jinakost. A i když se nám takováto úvaha zrovna nemusí líbit, znovu se tu ozývá Ježíšův hlas, který říká: I takové musím přivést, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř. A nezapomínejme nikdy na to, že se nejedná jenom o misii a ekumenu a pokud, tak jde o ekumenismus a misii daleko širší, než si umíme představit. Církev obecná je reálným symbolem jednoty celého lidstva, které je jako celek povoláno ke spáse. Onen jeden ovčinec z Ježíšova podobenství je eschatologický obraz, je to ona konečná jednota lidstva v Kristu, která je nadějí pro čas za horizontem našich dějin. Neomezujme se jenom na jakýsi tvar, podobu, církevní instituce, jak o tom vypovídají dějiny v minulosti, ale ani na jakousi budoucnost naplánovaných misijních úspěchů, či ekumenických dohod. Ono se toto bude muset také řešit a citlivě promýšlet i v případech budoucího slučování našich sborů. Tím jedním pastýřem je zde opravdu míněn Kristus a nikdo jiný, a to Kristus jako Alfa a Omega dějin. Jde o Krista, který jako Spasitel vstupuje a jednou trvale přijde znovu na tuto zem, aby spasil každého, který jej vyznává a následuje. Než to ale budeme tímto způsobem představovat a svědčit o takové spáse, pokoušejme se nejprve ovládnout netrpělivost a nervozitu, abychom se nedopouštěli ty jiné ovce až příliš rychle nahánět do těch našich leckdy až příliš úzkých tradičně institučních ovčinců.

Respektujme jinakost druhých a třeba i tak, že to může být Boží dar pro nás, milujme je takové, jací jsou a pokusme se je s aspoň částečnou statečností bránit jako opravdu dobří a zodpovědní pastýři a nositeli pokoje a naděje. Amen.

Duchoslav S. Ehmig

Kraluje ve mně Kristus?

Před mnoha léty se mi dostal do rukou leták, na kterém byla namalována dvě srdce. Ve středu jednoho srdce bylo napsáno JÁ a ve středu druhého srdce bylo napsáno KRISTUS. Pod těmi obrázky byla napsána otázka: Kdo kraluje ve tvém srdci? Tato otázka mě vedla k důkladnému přemýšlení o mém nitru i o mém životním programu. Připomněl jsem si slova apoštola Pavla: *„Nežiji už JÁ, ale žije ve mně KRISTUS."* Ga 2,20. Pro apoštola Pavla to byla radikální změna života. Dokud kralovalo v jeho nitru jeho JÁ, měl svůj vlastní sobecký program, ke kterému se veřejně přiznával: *„Víru v Ježíše Krista jsem pronásledoval až na smrt, muže a ženy jsem dával spoutat a uvěznit."* Sk 22,4. *„Když jsem dostal od velekněží plnou moc, dal jsem mnoho věřících uvěznit, a když měli být usmrceni, schvaloval jsem to. Po všech synagógách jsem je často dával trestat a nutil je, aby se rouhali."* Sk 26,10.

Pak přišla chvíle, kdy se mu zjevil Ježíš Kristus plný lásky; Pavel ho přijal s velikou pokorou a v upřímném pokání a Kristus úplně proměnil jeho nitro. Odstranil z jeho nitra veškeré sobectví, nenávist i pýchu a naplnil ho opravdovou láskou, laskavostí a dobrotou ke všem lidem. Pavel byl za to nesmírně vděčný, že se Kristus rozhodl proměnit jeho srdce a bydlet v něm.

Co všechno se stane s člověkem, když Kristus začne kralovat v jeho nitru? Stará přirozenost plná sobectví a zlých vlastností je umrtvována a roste v člověku nová přirozenost plná lásky a dobrých vlastností. Apoštol Pavel to vyjádřil slovy: *„Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, žije ve mně Kristus."* A pak jmenuje nové vlastnosti, které v něm vyrůstají: „Láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost, sebeovládání." Ga 5,22.

Při promýšlení proměny Pavlova života, jsem si položil otázku: Chce Kristus kralovat v každém člověku? Připomněl jsem si Kristova slova: „Hledejte nejprve Boží království a jeho spravedlnost, a toto vše vám bude přidáno." Mt 6,33. Je to možné, aby každý člověk zde na zemi mohl nalézt Boží království? Jistě ano, potvrzuje to výzva Pána Ježíše, která je určena všem lidem: „Hledejte nejprve Boží království." Slova Pána Ježíše platí pro všechny. Je tedy možné, aby každý člověk prožil takovou proměnu svého nitra, jakou prožil apoštol Pavel? Je to Boží nabídka pro každého. Boží království nachází člověk ve chvíli, když otevře v pokání své nitro pro Krále králů a Pán Ježíš pak vstupuje do jeho nitra a ujímá se vlády. Když jsem si uvědomil, že takovou proměnu chce Kristus uskutečnit v každém člověku, i v mém nitru, svěřil jsem Pánu Ježíši Kristu celé své nitro i celý svůj život. V průběhu svého života se setkávám s mnohými křesťany, kteří prožili podobný zázrak, jaký prožil apoštol Pavel.

Je to vskutku opravdový zázrak, že Kristovou přítomností v člověku se v jeho nitru uskutečňuje království Boží. Naplňuje se prosba, kterou vyslovujeme v mod-

Dokončení na str. 3

Credo

Milí bratři, milé sestry v Kristu. Dnešní téma je nejdelší část vyznání víry, creda, která se týká Ježíše Krista, druhé Božské osoby v Trojici a ústřední postavy v křesťanství. Boží Trojice – jeden Bůh ve třech osobách to je velký křesťanský paradox, kámen úrazu pro všechny racionalistické výklady. Zdůrazňuje především neproniknutelné tajemství Boha, který není součástí světa, není tvorem, nýbrž je původcem i cílem světa, alfou i omegou, takže přesahuje každou lidskou představu. Tím také brání, překáží jednoduchým a nebezpečným myšlenkovým zkratům, které by ho chtěly chápat jako člověka nebo dokonce věc. Otec, Syn a Duch svatý tvoří trojici, která se nedá rozumem proniknout ani redukovat na nějaký pojem boha jako u Platona nebo na absolutistického samovládce jako v islámu. Žije svým vlastním vnitřním životem lásky, který ruší každý lidský individualismus.

Tajemství Trojice, které už samo brání tomu, aby se z křesťanství mohla stát pouhá ideologie, těsně souvisí s dalším tajemstvím Božího vtělení.

Tato část creda, hned na začátku, obsahuje asi nejstarší shrnutí křesťanské víry, totiž, že Ježíš z Nazareta, který žil a zemřel mezi lidmi v určité době je zároveň Kristus a náš Pán. Toto spojení náš Pán je v Novém zákoně velmi časté. Opakuje se tak často, že ho mnozí chápou jako jediný pojem, ačkoliv je to spojení dvou rozumově těžko slučitelných věcí, první skutečné vyznání.

Další část Nicejsko-cařihradského vyznání, toho delšího, která v apoštolském vyznání chybí, se snaží řadou symbolických výrazů vystihnout povahu a odlišnost Ježíše Krista. Je to výsledek staletých sporů hlavně ve východní církvi a dnes těžko chápeme, proč je tu najednou tolik symbolů. Cituji – zrozený a nestvořený, světlo ze světla, pravý Bůh z pravého Boha, stejné podstaty s Otcem. Nahromadění těhle obrazných symbolů, které se vzájemně vysvětlují a korigují, zdůrazňuje nepochopitelnou jednotu Ježíše Krista s Otcem. Církev tehdy odmítla opačné mínění alexandrijského kazatele Areia, který zemřel roku 336, že Kristus je Otci podřízen. Toto mínění, arianismus, mělo tehdy významné politické důsledky. Panovník, který se přirozeně přirovnával k Otci, mohl z toho totiž odvozovat, že jako je Kristus podřízen Otci, je i jeho církev poddána vladaři. To je také důvod proč se ariánství tak rychle rozšířilo, a tak dlouho udrželo, zejména u panovnických dvorů. Vyznání víry trvá na tom, že Ježíš je zároveň člověk i Bůh, že je Otci bytostně roven, že není součástí stvoření, nýbrž zrodil se z Otce, a to ne jako tvor, nýbrž Syn a to přede všemi věky. On je to Slovo, kterým podle evangelia Janova 1,3-4 všechno začalo: „Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí“.

Tento Boží Syn a prostředník stvoření, zase podle Janova evangelia, pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Nenarodil se z vůle pozemského otce, nýbrž z Ducha svatého, přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem.

Tomu se dá rozumět jenom se starověkou představou o původu dítěte, kterou dnes nesdílíme. Ještě dlouho do středověku byli i vzdělaní a učení lidé přesvědčeni, že početí dítěte se děje tak, že je otec do matky jakoby zaseje, jako se sejí rostliny a role ženy je potom vyloženě pasivní. Ona přijme semeno, sperma, kterému už dává jenom tělo, když je nosí, živí a porodí. A náš text se snaží prostě vyslovit, že Ježíšovým otcem je Bůh sám, Duch svatý. A když přijal tělo od své matky, mohl se z lásky, jakožto Bůh, stát zároveň člověkem, aby se na lidském životě, se všemi jeho bolestmi a smrtí, mohl také sám podílet. Ačkoliv Ježíš přijal plné, a tedy také smrtelné lidství, přece s ním nepřevzal zátěž lidské neposlušnosti a hříchu. To je smysl učení o neposkvrněném početí, podle něhož už jeho tělesná matka byla jaksi vyňata z obecného údělu padlého člověka a počata bez dědičného hříchu.

Hříchem Bible i církve není jen vážná porušení Božích přikázání, jak o nich budeme hovořit později, ale i jeho důsledek. Totiž porušení náležitého vztahu úcty a oddanosti lásky k Bohu. Takže takhle. Porušení člověka trvale poškozuje, přinejmenším tím, že oslabuje jeho schopnosti milovat Boha a přijímat jeho milost, stejně jako odolnost vůči starším příležitostem ke hříchu. Dědičným hříchem se zde patrně míní obecná lidská hříšnost, sklon ke špatnému jednání, možná neposlušnost Adamova a všechno co způsobila, nikoli sexualita jako taková, jak se někteří domnívají. Děkuji za pozornost a zkuste promýšlet, jak vy sami věříte v Ježíše Krista jako našeho Pána.

Jan Sokol *(poslal Jan Trnka)*

Kraluje ve mně Kristus?

Dokončení ze str. 2

litbě Otče náš: „Přijď království tvé.“ Tam, kde vládne Boží syn Pán Ježíš Kristus, tam je opravdu Boží království. Připomíná to i apoštol Pavel ve svém dopise: „Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého.“ Ř 14,17.

Když psal apoštol Pavel dopisy křesťanům, kteří přijali Krista do svého srdce, vždy jim připomínal: „Oblečte nového člověka, který dochází pravého poznání, když se obnovuje podle obrazu svého Stvořitele.“ Ko 3,10. „Oblečte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.“ Ef 4,24. Je to vskutku zázrak, že se v člověku obnovují kladné vlastnosti, které měli první lidé po svém stvoření. Byli stvořeni k Božímu obrazu. Gn 1,26. Tento Boží obraz se obnovuje v člověku působením Ježíše Krista. „Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré pominulo, hle, je tu nové.“ 2 K 5,17. „Aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích.“ Ef 3,17. Připomíná to i apoštol Petr ve svém druhém dopise: „Abyste se stali účastnými božské přirozenosti.“ 2 P 1,4. „A Pán Kristus budiž svatý ve vašich srdcích.“ 1 P 3,15.

Kristovo kralování v člověku je vskutku úžasným Božím zázrakem na této zemi. Být podřízen Pánu Ježíši jako Králi je pro nás lidi ta nejvzácnější výsada, je to skvělé privilegium, protože můžeme být pod vedením a ochranou toho, který si nás zamiloval a záleží mu na tom, aby náš život měl tu nejlepší kvalitu a nejvzácnější hodnotu zde na zemi i věčně v Božím království. Pod jeho vedením a kralováním je člověk opravdu dokonale šťastným. Za to patří Pánu Ježíši Kristu i moje nejvřelejší poděkování, čest a věčná chvála.

Stanislav Kaczmarczyk

„Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapusťte kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry.“

Ko 2,6–7

„Buďme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista.“

Ef 4,15

„Uvádíme do poddanství každou mysl, aby byla poslušna Krista.“

2 K 10,5

„Aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích….“

Ef 3,17

„Kdo mne miluje, bude zachovávat mé slovo a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek.“

Jan 14,23

„Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapusťte kořeny, na něm postavte základy.“

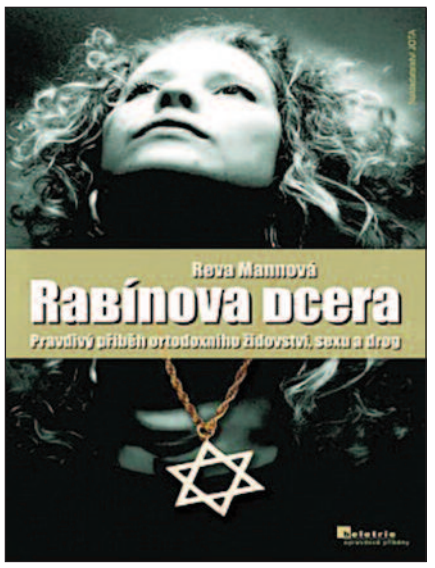
Ko 2,6

„Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství.“

Ko 3,16

A je „mše“ košer?

Ke knize Rabínova dcera od Revy Mannové



„Tohle je nejnovější móda – hippies, ze kterých se stávají chasidi. Pejzy místo copánků. Ostuda židovství,“ mumlá si londýnský rabín na svatbě své dcery Revy v Izraeli (Rabínova dcera, s. 99). Odjakživa vedl Revu k umírněnosti při zachovávání tradice, ta si však bere horlivého ultraortodoxního konvertitu z Ameriky Simchu (původně Sheldona).

Autorka knižně vydané zpovědi dá otcovým výhradám zapravdu až dodatečně.

V danou chvíli (kdy je jí pětadvacet) se hlavně obává, aby se nedonesly „druhé straně“.

Je srozuměna s tím, že vydělávat (jako porodní asistentka) a starat se o domácnost bude výhradně ona, zatímco Simcha se bude věnovat celoživotnímu studiu. Přece jen však nepočítá s tím, že i v kritických okamžicích bude veškerá podpora od Simchy až tak nulová …

Deziluze přichází postupně; definitivně vykrystalizuje dva roky po třetím porodu. Manželství vydrží celkem šest let. Při rozvodu (na jedno stání před rabínským soudem) je Revě jednatřicet. Ačkoli dohazovačka (původem z Československa) svědčí proti ní, jsou všechny tři děti svěřeny do péče Revě – k její velké úlevě.

(Zjevně zapůsobilo, že Revin dědeček druhdy jako vrchní izraelský rabín všechny tři rozhodující rabíny vyučoval.)

Kniha zachycuje autorčiny životní peripetie od pětadvaceti do čtyřiceti let (kdy zůstane v Jeruzalémě sama se třemi dětmi), s občasnými ohlédnutími do dob rebelantského dospívání.

Tenor zaznívající za různých okolností jako by ukazoval tamtéž co (v knize výslovně nepoužitý) novozákonní citát: „Sluší-li v sobotu dobře činiti, čili zle, život zachovati, čili zamordovati?“ (Mk 3,4 par.)

Autorka – v kontrastu s ultraortodoxním rituálním puntičkářstvím – opakovaně nahlas či v duchu namítá, že její tatínek či dědeček by tu či onu záležitost posoudili „lidštěji“.

(Od určité doby dokonce s otcem spornou problematiku pokaždé telefonicky konzultuje a řídí se pak radou jeho, nikoli manžela.)

Citujme alespoň Revinu reakci na výrok rabína u rozvodového stání, že jejího dědečka dobře znal a ví, že ten by se styděl, kdyby svou vnučku viděl stát na veřejnosti s nezakrytou hlavou: „Mám chuť vrátit úder a říct mu, že se zřejmě od mého dědečka nic nenaučil, protože ten by nikdy nikoho nepřivedl úmyslně do rozpaků, ale mlčím.“ (s. 197)

Mimořádně otevřené, „probolené“ a fundované dílo dává šíří záběru nahlédnout rovněž do kolotání a pnutí v současném Izraeli a židovství vůbec.

Při otcově pohřbu Reva konstatuje, že mladí rabíni na rozdíl od jejího otce rigidně lpějí na Zákonu. Její postesknutí jako by směřovalo k Pavlovu: „Nebo litera zabíjí, ale Duch obživuje.“ (2 K 3,6)

Fundamentalistické tendence v jednotlivých abrahámovských náboženstvích (křesťanství, židovství, islámu), dodejme, podle některých autorů rostou a posilují v jakési souběžnosti až vzájemné interakci.

(Tento proces umocňují moderní média, pro něž jsou nejzajímavější extrémy.) Paul Tillich spatřoval důsledky tzv. reconquisty (znovudobytí celého Iberského poloostrova pro křesťanství) v posledu až v holocaustu…

České verzi prospělo, že překladatelce poskytl (dle poděkování) „zasvěcené a časově náročné konzultace“ Jaroslav Achab Haidler.

Sám jsem se v jednom bodě poučil z připojeného slovníčku. Jenomže hotový překlad už nejspíš integrálně nezkontroloval nejen žádný bohemista (občas nehraje shoda či interpunkce), ale ani žádný judaista. Místo modlitby „PRO královnu a královskou rodinu“ (s. 214, zvýrazňujeme) rabín v Hove v Británii nejspíš odříkával modlitbu „ZA královnu a královskou rodinu“. Obzvlášť zaráží tato pasáž: „A jakmile bude (třetí Chrám) znovu postaven, učila nás paní Hillmanová, bude obnoven rituál zvířecích obětí, který se násilně přerušil po zničení druhého Chrámu v roce 70 našeho letopočtu. Velekněz bude sloužit MŠI a obětovat ovce, krávy a holubice pro odčinění našich hříchů …“ (s. 66, zvýrazňujeme). Šťoural by se zeptal, zda při oné „mši“ nebude také vysluhována eucharistie.

Specificky katolický výraz „mše“ je zkrátka v dané souvislosti sotva (vyjádřeno klíčovým termínem z rabínských konzultací) košer. Velekněžova „mše“ ve třetím jeruzalémském Chrámu …Projev eschatologicky orientovaného mezináboženského blouznivectví učitelky z ješivy? Nebo plíživé terminologické reconquisty?

František Schilla

Odkaz:

Mannová, R.: Rabínova dcera.
Z anglického originálu The Rabbi´s Doughter vydaného nakladatelstvím Hodder and Stoughton roku 2007 přeložila Sabina Čechová.
Odpovědná redakce Hana Pospíšilová.
Nakladatelství JOTA, s. r. o. v Brně roku 2010.
Dotisk prvního vydání. 288 s.

Vzpomínka na kostely v Ratiboři u Vsetína

Ratiboř patří mezi nejstarší potoleranční sbory. Když byl dne 13. října, roku 1781,vydán císařem Josefem II. toleranční patent, zaručující evangelíkům, že se mohli svobodně přihlásit k luterství nebo ke kalvínství, v Ratiboři zvítězilo luterství. Bylo to za faráře Nikolajdese. Jeho snaha a veliké úsilí, vedlo ke stavbě prvního kostela. Místo na kostel, hřbitov a faru věnovala, později prodala sboru zemanská rodina Mikšíků.

Kostel byl dřevěný, dlouho nevydržel, začal se rozpadat. Proč tak brzy, když na jiných místech tyto dřevěné kostelíky stále sloužily bohoslužbám? Teprve před několika léty jsem zjistila proč. Vyměřila jsem pomocí virgulí, že pod místem, kde stával kostel, je v hloubce pramen.

V době působení Jana Lányho ml. se začal stavět nový zděný kostel asi 4 m od původního dřevěného. Pozemek na stavbu kostela věnoval Jiří Babovec - fojt a církevní hospodář. A tak se 31. 7. 1842 konala slavnost, kdy byl položen základní kámen k novému kostelu. Stavba trvala dlouho, nebyly finanční prostředky.

Žádaly se evangelické sbory i v cizině, aby na stavbu přispěly. Stavělo se s přestávkami 19 let. Potom se již mohly evangelické kostely stavět s věžemi. Teprve roku 1861 došlo ke slavnostnímu posvěcení kostela.

Naděžda Zdeňka Dvořáková



Původní dřevěný kostel



Luterský kostel



Oltář a ohrádka



Původní schr. tajných evangelíků

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení

Vaše redace a administrace

Vinná réva



Nejvlastnějším znakem země zaslíbené Izraeli byl vinný hrozen. Zvědové vyslaní do Kanánu přišli až k úvalu Eškolu, kde uřízli ratolest s jedním vinným hroznem, dva ji museli nést na sochoru… (Nu 13,23). Ten mohutný hrozen se, žel, nestal závdavkem vítězné hostiny v zaslíbené zemi. Představme si Izraelity, jak ochutnávají veliké a sladké bobule a při tom na poušti pláčou strachem před opevněnými městy a bájnými obry v Kanánu.

Vinná réva patří k prastarým užitkovým rostlinám. **Vitis vinifera** z čeledi popínavých lián byla kultivována už v rozmezí od 7. do 4. tisíciletí před Kristem v oblasti mezi Černým mořem a Íránem. Stopy vína byly nalezeny v hliněných džbánech z konce 7. tisíciletí před Kristem, Ve městě Ur (domovina Abrahamova) byla nalezena semena révy stará 3500 let.

Víno přinášelo lidem potěšení: *Hospodine…dáváš víno pro radost lidskému srdci…* (Ž 104,14-15); *Jdi, jez svůj chléb s radostí a popíjej své víno s dobrou myslí, neboť Bůh již dávno našel zalíbení ve tvém díle* (Kaz 9,7). Bibličtí mudrci však varují, že víno působí také hádky, rvačky a potupu: *Komu zbude „Ach" a komu „Běda"? Komu sváry? Komu plané řeči? Komu zbytečné modřiny? Komu zkalený zrak?* Těm, kdo se zdržují u vína, kdo chodí okoušet kořeněný nápoj. Nehleď na víno, jak se rdí, jak jiskří v poháru. *Vklouzne hladce a nakonec uštkne jako had a štípne jako zmije* (Př 23,29-32).

Známý je biblický příběh z úsvitu lidských dějin (Gn 9,20-27). Noe po potopě pěstuje révu, vyrobí (snad bezděky) kvašený nápoj, v opilosti leží nahý a je potupen před svým synem Chámem. Přesto zakládat, udržovat a sklízet vinice znamenalo později činit zemi krásnou a užitečnou. *„Boží vinice"* byla obrazem církve Staré smlouvě, výsledkem Boží lásky, pozornosti a práce; místo sladkých hroznů – říká Izajáš (5,1-7) - však přinášela často jen „odporná pláňata". Situace v prorokově době vedla k porážkám a zavlečení Židů mezi pohany. V Novém zákoně je rovněž vinice, vinná réva obrazem práce na Božím království v církvi – Ježíšovo slavné podobenství o dělnících na vinici (Mt 20,1-16), kteří jsou odměněni všichni stejně, ať odvedli velký nebo malý kus práce: obraz spásy z milosti, darem, ne podle zásluh. Ale také je tu podobenství o zlých nájemcích Boží vinice (Mt 21,33-41), kteří nejen že neodvádějí majiteli podíl na úrodě, ale bijí a zahánějí jeho posly, a nakonec zabijí jeho vlastního syna.

Víno bylo běžným nápojem zvláště v zemích, kde je nouze o dobrou pitnou vodu: *Nenuť se pít vodu, ale kvůli svému žaludku a kvůli svým častým nemocem (zřejmě zažívacího traktu) mírně užívej vína* (1 Tm 5,23). Možná k tomu uslyšíte i anekdotickou poznámku: „Jsi-li nemocen, užívej vína mírně. Jsi-li zdráv, pij, co hrdlo ráčí". Netřeba dodávat, že tento „výklad" je pochybený. Dlužno poznamenat, že i mnozí pohanští Řekové a Římané pili víno ředěné vodou, čili jakýsi „vinný střik". Apoštol Pavel byl však ochoten vzdát se nejen vína, ale i masa, kdyby to mělo pohoršovat citlivého bratra (Ř 14,21). Víno sloužilo také jako aseptická tekutina k vymývání ran: Ježíšovo podobenství o milosrdném Samaritánovi (L 10,33-34).

Pro nás však zůstává rudé víno obrazem nejdražší krve, prolité také podle Božího soudu, ale za naše hříchy. To si znovu a znovu podle příkazu Ježíše Krista, připomínáme při večeři Páně. Toto víno samo není magický prostředek, který by přinesl spásu. Proměňuje naše životy jen tehdy, když vyrůstáme a sajeme duchovní mízu z jediného Pravého Kmene révy, z Krista (Jan 15,1-8). Někteří křesťané se domnívají, že by se k večeři Páně nemělo používat alkoholické víno. Je však velmi pravděpodobné, že Ježíš je použil. Jednak v jeho době nebyly účinné konzervační prostředky, které by udržely vinný mošt nekvašený, jednak by si pitím „nealko" šťávy sám Ježíš stěží vysloužil nadávku „žráč a pijan vína" (Mt 11, 19). Pro vyléčeného alkoholika jsme v jednom sboru použili zvláštní kalich s vinným moštem – pěkné bylo, že mládež si spontánně sedla k němu, aby z něho nepil sám!

Zvláštní je první div Pána Ježíše podle Jana (2,1-11). Povšimněme si, že Ježíš přál obecně svatbám a poseděl rád u stolu s obyčejnými lidmi. Překvapuje však, že v Káně pro svatebčany „vyrobil" asi 500 litrů vína – ale tu svatbu slavilo zřejmě celé městečko. Šlo mu jistě především o laskavou pomoc nezámožným lidem, kteří se ocitli v trapné společenské situaci: Došlo jim víno! Namísto ostudy se tak svatba v Káně stala nejznámější svatbou v dějinách světa, to proto, že na ni pozvali Ježíše. Těch šest kamenných nádob bylo určeno k rituálnímu omývání podle příkazů Starého zákona. Nyní jsou naplněny vínem, obsahem, pro který nebyly určeny. To byl zlomový okamžik, počátek Nového zákona: Voda přeměněná ve víno je podobenstvím nové epochy, která se začíná evangeliem... Ze smutku vstupujeme do radosti, ze vdovství Starého zákona k svatebnímu veselí s Novým zákonem" (PAPINI). Tento předěl mezi starým a novým vysvětluje také podobenství Pána Ježíše o novém víně ve starých měších (Mt 9, 17) – evangelium je překvapivé a dynamické jako kvasící mladé víno.

Abychom mohli pochopit, že svoje hříchy nemůžeme smýt vodou, očistit žádným obřadem, že k naší spáse musela být prolita krev Božího Syna, Ježíš pozvedl kalich vína se slovy: Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá (L 22,20). V té chvíli to asi ještě nechápali ani jeho nejbližší učedníci. Jenom Ježíš věděl, že je na počátku těžké cesty, která skončí na kříži, kde bude zápasit s mocí temnosti i s lidmi o záchranu celého lidstva. Nepředstavitelné břemeno! Nepřekvapuje nás Ježíšovo zaváhání v modlitbě v Getsemane: *Otče, chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň* (L 22,42). I naše cesta za Kristem vede a povede strmými úseky a nesením těžkých křížů. Ale je tu zaslíben i radostný rámec naší spásy v Kristu: svatbou to začalo, svatbou to skončí: *Blahoslavení, kdo jsou pozváni na svatbu Beránkovu"* (Zj 19,9).

Ale jsme na tu svatbu pozváni? *Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečeťuje novou smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů. Pravím vám, že již nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu s vámi pít kalich nový v království svého Otce* (Mt 26,27-29).

A tak se uzavírá nejen kruh mezi svatbou v Káně Galilejské a poslední večeří Pána Ježíše s učedníky, ale ještě mnohem větší časový kruh mezi ubohým selháním Noema a jeho syna Cháma a mezi hostinou Beránkovou pro veliké zástupy učedníků v nebi. Obojí je jakoby spojeno s „plodem vinné révy" a Beránkova svatba se bude konat proto, že všecky opilosti, nemravnosti a jiné hříchy nás lidí budou obmyty „krví Beránka".

Buďme vděčni, ale nespoléhejme na žádný obřad: jenom krev Kristova, jeho oběť obmývá naše hříchy. Uvěřili jsme, ale jděme cestou víry stále dál. Vyprošujme si sílu nést svůj kříž, ale neztrácejme nadějný výhled: Jsme pozváni na svatbu Beránkovu. Mezitím buďme stále Pánu Ježíši co nejblíž, jen tak se neztratíme. Pěkně to vyjádřil v písni Sváťa Karásek: Víno tvé výborné pít mi dej. Říká Bůh: Jen už dnes ochutnej. Hle, kalich můj oplývá, v něm čas se ti otvírá, kalich můj oplývá, přijímej! Děkujme, že i nám je dán zázračný dar víry a Božího laskavého přijetí symbolizovaný – ne vytvořený! – kalichem vína.

Pavel Javornický



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

26/2021

22. září 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
6. října 2021

Z obsahu

* *Důkazy, že se Ježíšova slova naplňují*
* *Chléb*
* *Matematika +*

Poselství k 17. neděli po sv. Trojici



HOSPODIN OTVÍRÁ OČI SLEPÝM
ŽALM 146,8

Zavažte někomu oči, dejte mu do rukou tužku a nechte ho namalovat třeba vysněný dům. Jak se mu to povede? Výsledek bude zřejmě zmatený. Komín na zahradě, garáž na střeše, dveře metr nad zemí a z okna možná poroste strom. Nevidět znamená dělat věci zmateně a prožívat bolestnou nejistotu. Naopak, když vidíte, obvykle nešlápnete vedle, vyhnete se nebezpečí, vaše práce nebude zmatená.

V kontextu žalmu, jde ve verši o vděčný úžas a chválu za to, že Hospodin pamatuje na znevýhodněné, kde slepí to mezi nimi mají zvláště těžké, proto: „Blaze tomu, kdo má Boha ku pomoci“. Slepota ale není jen tělesná. Kolikrát jen řekneme o někom, že je slepý, i když zrak má dobrý. Kolikrát řekneme: „Ty to snad nevidíš?“ Někdy nevidíme zítřejší důsledky našich dnešních rozhodnutí, jindy nevidíme, kterou cestou se dát nebo jsme úplně slepí, když nám druzí dobře radí, abychom něco nedělali, někam nešli, někoho neposlouchali. Zmůže něco Hospodin i s takovou slepotou? A zkusme si položit odvážnou otázku, jestli zmůže Hospodin něco se slepotou, kterou vidíme dnes kolem sebe. Slepotu v otázkách pandemie, ekologie, emigrace, sociální nerovnosti… A pomůže nám Hospodin s tím základním, abychom vůbec připustili, že jsme slepí třeba právě my a ne jen ti druzí?

Odpověď možná leží v tom, proč Bůh otvírá oči slepých. Otvírá je tak, aby slepí zakusili jeho milosrdenství. Ti skutečně slepí i ti obrazní slepí mají zakusit, že Bůh je k nim nakloněný svou usměvavou tváří. Bible vypráví příběhy takového otevření očí. Hagar, vyhnaná služebná Sáry, nevidí na poušti možnost záchrany, ale Bůh jí otevře oči a ona uvidí studnu. Géchází, mladý student Elíši, panikaří před komandem kolem domu, ale Elíša prosí, aby mu Bůh otevřel oči, a on uvidí kolem domu Boží zástupy. Bůh nesoudí, ale zachraňuje.

Bůh nám otvírá oči, abychom zakusili jeho milosrdenství. To se zdá být podstatou. Vidět a zakusit Boží milosrdenství, to je otevření očí pro Boží svět. Svět, který nebývá vidět očima, ale vírou. A pak, uvidět vírou ten Boží svět taky znamená, přestat tápat, bloudit a strachovat se v tom světě skutečném. Když třeba jako Géchází uvidíme, že Bůh se rozprostřel kolem nás, už se přestaneme děsit a bát. Pokud tedy z našich životů, rozhovorů, postojů a činů bude cítit a růst milosrdenství, můžeme mít naději, že Hospodin otvírá i naše oči.

Petr Asszonyi
kazatel Církve bratrské v Kyjově

Tajemství jména Ježíš

„Není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“
Sk 4 12

Jako křesťané jsme začali i tento rok ve jménu našeho Spasitele – ve jménu JEŽÍŠ. Je to nejlepší zahájení každého roku. On nás ujišťuje, že má veškerou moc na nebi i na zemi a svěřit se cele do jeho péče a do jeho vedení je to nejmoudřejší, co můžeme udělat. Jeho jméno znamená *„Hospodin je spása“*. On je náš zachránce z moci zla, z moci satana i z moci smrti. Své poslání na této zemi vyjádřil mnohokrát, a také těmito slovy: *„Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“* Mt 11,28

Jádrem jeho zvěsti je bezvýhradná láska k Bohu a současně s ní i láska k nám lidem. Jeho posláním na této zemi byla záchrana člověka pro království Boží. Ve jménu Ježíš máme zajištěnou tu nejskvělejší budoucnost v Božím království. Za vše, co pro nás vykonal a co nám připravuje, chceme ho oslavovat písněmi.

Ježíš, nejkrásnější ze všech jmen, Ježíš slyší hlas můj každý den.
Ó, Ježíš, on mne z pádu pozvedá, ó, Ježíš, krásné jméno má.
Ježíš, chválu vzdává srdce mé, Ježíš, stále stejný včera, dnes.
Ó, Ježíš, zemřel též za hříchy mé, ó, Ježíš, nejkrásnější z jmen.
Ježíš, přijde brzy jako Král, Ježíš, přines lásku na zem k nám.
Ó, Ježíš, jemu chválu zazpívám, ó, Ježíš, krásné jméno má.

Jméno Ježíš je jedinečné jméno, které uctívají již dvě miliardy lidí na zemi. Je to jméno, které pochází z nebe a poslal ho na zem nebeský Otec. Marie dostala příkaz od anděla, aby narozenému chlapci dala jméno Ježíš. *„Porodíš syna a dáš mu jméno*

Dokončení na str. 2

AKTUALITA:

V Tetíně na Berounsku 17. až 19. září vyvrcholily akce k 1100. výročí mučednické smrti kněžny Ludmily, zakladatelky přemyslovské dynastie a babičky knížete Václava. Národní pouť spojenou se slavnostní mší doplnil bohatý doprovodný program, jehož součástí byla hudební vystoupení, přednášky nebo výstavy, informovala za organizátory Hana Tietze. Oslavy začaly v podvečer příjezdem lebky kněžny Ludmily na Tetín a přivítáním papežského legáta Christopha Schönborna na radnici v Berouně. Ludmilina lebka byla vystavena v sobotu v kostele. Návštěvníci se také mohli seznámit s příběhem české světice v loutkovém vyprávění, pobavit u klaunsko-mimického vystoupení s Vandou Hybnerovou, získat informace o Cyrilometodějské stezce napříč republikou apod. Komunitní centrum sv. Ludmily nabídlo panelovou diskusi s odborníky a mnoho dalšího. V Tetíně, kde první česká světice zemřela, vznikl spolek Svatá Ludmila 1100 let, jenž přípravy na oslavy zahájil v roce 2015. Zakládajícími členy jsou vedle Tetína Mělník, Roztoky a farnosti v Berouně a Roztokách, k iniciativě se přidaly i Dobřichovice, Srbsko či Beroun. Starosta Tetína a předseda spolku Martin Hrdlička uvedl, že výročí Ludmiliny smrti je pro obec největší událostí století. „Vážím si, kolik institucí, obcí a vůbec lidí se dalo dohromady, a to i přesto, že se v řadě témat rozcházejí,“ dodal. Svatou Ludmilu připomenou i akce v jiných městech, v Mělníku to bude slavnostní průvod na Mělnickém vinobraní nebo setkání u vizualizace sochy věnované Ludmile. Ludmila kolem roku 889 ovdověla, přežila i své syny Spytihněva a Vratislava. Osudným se jí podle legendy stal spor s vdovou po Vratislavovi Drahomírou, které se nelíbilo, že velmožové svěřili výchovu Vratislavových potomků Ludmile. Drahomíra si patrně najala vrahy, kteří Ludmilu na přemyslovském hradišti Tetíně uškrtili. Stalo se tak údajně v noci na 16. září 921. Ludmila byla pohřbena na Tetíně. Vnuk Václav nechal její ostatky přenést do Prahy, kde byly uloženy v chrámu sv. Jiří na Hradčanech.

podle www.christnet.eu



Sliby jsou zdarma a nikoho nezarmoutí

Nedá mi, abych nezačala historkou z vlastní rodiny. Od malička jsme slavili Vánoce u prarodičů s jejich dětmi i vnuky. Když mi bylo asi deset let, vstali dědečkovi potomci a pravili: “Tati, my bychom ti chtěli něco říct. Když jsi nám slíbil železniční vagón, opravdu jsme se těšili a moc jsme si vyhráli. Vybírali jsme kamarády, kteří s námi půjdou do vagónu, a na ty, kteří možná ano, možná ne, určitě ne... Chápali jsme, že to je dost nákladná hračka zvlášť v době hospodářské krize, tak jsme se těšili dál. Pak přišla válka a nám bylo jasné, že za války asi vagóny tak snadno prodejné nebudou. Po válce přišel komunismus a měnová reforma a také jsme měli docela jiné starosti, i když každé zdražení bylo kompenzováno zlevněním lokomotiv, varhan apod., na vagón to nikdy nevyšlo. Pak jsme měli sami děti a ty už mají úplně jiné touhy. Když jsme se jich ptali, řekli, že o vagón skutečně nestojí. A protože máme zkušenost, že jsi vždycky splnil to, co jsi slíbil, chtěli jsme ti hlavně říct, že už vagón nechceme, tak abys ho zbytečně nesháněl.”

Dědeček se smál, ale bylo vidět, že na svůj jediný slib už dávno zapomněl. Bylo také vidět, že mé rodiče dobře vychoval, protože se nechovali jako malé děti a neotravovali ho každou minutu dupáním a řevem: “Ty jsi to ale slíbil!”

Teď máme před sebou zase dobu slibů. A protože slib je zdarma a nikoho nezarmoutí, musíme dobře zvažovat, koho podpoříme a dáme mu šanci, aby ho mohl splnit. Praktickou zkušenost moc nemáme, zvláště z poslední doby, kdy vláda vládla pohodlnou většinou, takže nebylo nutné se s nikým na ničem domlouvat. Přečíst si volební programy také mnoho nepomůže. Každý bude bojovat za demokracii, i když pro každého znamená něco jiného, za svobodu slova, i když si ji každý představuje jinak a mnozí ji ztotožňují se svobodou lhát a pomlouvat, strašit lidi černou budoucností, bude-li zvolen ten či onen.

Nejhorší je však dát na to, jak kdo vypadá nebo jak je nám sympatický nebo nesympatický. Copak se málo lidí nechalo nalákat na různé slevy elektřiny, “výhodné” nákupy zboží, služeb, akcií investic apod.?

Stejně tak naivní je myslet si, že starší lidé jsou moudřejší, zatímco mladí nemají žádné zkušenosti a přivedli by stát na mizinu.

Napadlo někoho, že mladí lidé budou muset v tomto systému žít, zatímco starší už si ledasco odžili a zpětně vidí podle své povahy jen to špatné nebo dobré.

Je škoda, že si mnoho lidí myslí, že když viděli “své” kandidáty v televizi, dobře je znají. Chyba však je, že znají jen jejich obraz. K tomu, aby člověk toho druhého opravdu znal, je třeba, aby s ním mluvil tváří v tvář. To však většinou není možné.

Měli bychom si uvědomit, že to, co je pro budoucnost nejdůležitější, je schopnost domluvit se a táhnout za jeden provaz stejně jako v případě různých živelných katastrof.

Helena Bastlová

Z církví doma i ve světě

Známý americký teolog vzdal hold Janu Husovi

Známý reformovaný teolog byl hostem podcastové relace 5 minut v křesťanské historii, kterou vede Stephen Nichols. Na dotaz, která významná křesťanská osobnost je podle MacArthura vedle velikánů víry, jako jsou Luther nebo Kalvín, nejvíce přehlížena, pastor kalifornského megasboru Grace Community Chruch odpověděl, že je to Jan Hus.

„To je trochu obtížná otázka, ale v tuto chvíli bych volil osobu Jana Husa. Rád bych mluvil o Tyndaleovi nebo Wycliffovi kvůli jejich zápalu pro šíření Božího slova. Hus však vyniká tím, že vystoupil sto let před Lutherem. Luther byl silně ovlivněn Husem, jmenovitě odpustky. Myslím, že příběh Husův je tak úžasný," uvedl.

MacArthur poznamenal, že Hus byl obyčejný kněz, který však přišel s přesvědčením, že hlavou církve je Kristus nikoli papež, což byla na tu dobu revoluční myšlenka. Jako populární duchovní poutal pozornost zástupů svými kázáními v Betlémské kapli. „Začal dělat něco, co nebylo dovoleno. Začal kázat jazykem lidí a nemumlal jen latinské texty. Kázal Boží slovo a v zásadě porušoval všechny protokoly. Byl politicky nekorektní," dodává dále pastor, který patří mezi nejkonzervativnější evangelikály.

Pastor a autor několika teologických knih dále řekl, že Luther později objevil některé Husovy texty a byl hluboce ovlivněn myšlením českého reformátora, který tak vadil tehdejší církevní vrchnosti, že ho nechala v Kostnici upálit.

MacArthur na závěr citoval údajný výrok, který měl Jan Hus říci před svým upálením, že dnes pečete hus, ale přijede labuť, kterou nebudete moci zabít. Mělo se jednat o proroctví, které o sto let později naplnil německý reformátor Martin Luther.

www.krestandnes.cz

Anglikánský biskup se rozhodl přestoupit k římským katolíkům

Reverend Jonathan Goodall byl v pozici biskupa posledních osm let a byl proti ženám biskupkám. Ve svém stanovisku podle Christian Today popisuje, jak se po období modliteb bude snažit o plné společenství s katolickou církvi. „Po dlouhém období modliteb jsem dospěl k rozhodnutí odstoupit z funkce biskupa v Ebbsfleetu, abych byl přijat do plného společenství s Římskokatolickou církví," uvedl britský biskup.

„Život ve společenství anglikánské církve formoval mé učednictví jako katolického křesťana po mnoho desetiletí. Zde jsem poprvé obdržel – a po polovinu svého života sloužil jako kněz a biskup – svátost milosti křesťanského života a víru. Vždy si toho budu vážit a budu za to vděčný," pokračoval. „Rozhodl jsem se říci ano současnému Božímu volání a pozvání, a ne neříkat tomu, co jsem poznal a zažil v anglikánské církvi, které za tolik věcí vděčím a mám velký dluh."

Arcibiskup z Canterbury řekl, že přijal jeho rezignaci „s lítostí". „Jsem biskupu Jonathanovi hluboce vděčný za jeho dlouholetou věrnou službu. Modlím se s ním a (jeho manželkou) Sarah za jeho budoucí službu i za směr, kterým jsou povoláni v jejich další službě Kristu," cituje arcibiskupa Justina Welbyho portál Christian Today.

www.krestandnes.cz

Papež se na Slovensku sešel s představiteli státu, charity, židovské obce i s odvolaným arcibiskupem Bezákem

Papež František 14. září při návštěvě Slovenska vyzval Evropu k prosazování myšlenky solidarity a odsoudil antisemitismus. Učinil tak po rozhovoru se slovenskou prezidentkou Zuzanou Čaputovou a po setkání s představiteli židovské komunity. Nejvyššího představitele katolické církve, který je na Slovensku na čtyřdenní návštěvě, nejprve přivítala prezidentka Zuzana Čaputová v prezidentském paláci. Papežovi darovala chléb jako symbol spojování, med od včel z úlů v zahradě prezidentského paláce a také nabíjecí stanici pro elektromobily ve Vatikánu. Zuzanu Čaputovou a papeže Františka spojují názory na životní prostředí. Po schůzce papež vyzval Evropu k prosazování solidarity. "Skutečné bohatství spočívá v dělení se s těmi, co jsou kolem nás. To, co dáváme, je ve skutečnosti darem pro nás samotné. Bratrství potřebujeme, abychom mohli podporovat integraci, která se stává stále důležitější," zdůraznil mimo jiné František.

Za důležitou přitom označil spolupráci lidí a států a odmítl tendence k izolaci. "Vzájemně se potřebujeme, nikdo se nemůže izolovat, ani jako jednotlivec, ani jako národ," poznamenal.

Po setkání se zástupci židovské komunity František připomněl povraždění více než sto tisíc slovenských Židů a v této souvislosti zdůraznil jednotu v odsouzení "každého násilí, každé formy antisemitismu". V projevu u památníku holokaustu také varoval před nástrahami současnosti, jakými jsou podle něj lhostejnost a modla moci a peněz.

Vpodvečer papež přijal předsedu parlamentu Borise Kollára a poté i premiéra Eduarda Hegera. Podle Kollára není František tak zkostnatělý jako jeho předchůdci. Šéfovi parlamentu, který má přes deset dětí s vícero ženami se zejména líbí, že nynější hlava katolické církve nečiní rozdílu mezi dětmi z úplné a neúplné rodiny. Na Hegera udělalo dojem, že František při schůzce zavázal tkaničku na botě jeho syna, který se spolu s dalšími členy premiérovy rodiny setkání zúčastnil. Podle listu Sme se papež odpoledne mimo oficiální program sešel s emeritním arcibiskupem Róbertem Bezákem, který se na Slovensku těší oblibě. Bezáka z úřadu arcibiskupa odvolal v roce 2012 tehdejší papež Benedikt XVI.; oficiální důvody tohoto kroku nebyly zveřejněny.

Jedním z míst, kam František ve slovenské metropoli zavítal, bylo také centrum Betlehem. Misionářky z kongregace Matky Terezy se tam věnují charitativní činnosti zaměřené zejména na pomoc lidem bez domova. V budově bývalé mateřské školy poskytují útočiště i vážně nemocným lidem.

podle www.christnet.eu

Tajemství jména Ježíš

Dokončení ze str. 1

Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce." I Josef dostal příkaz od anděla: *„Dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů."*

Když Pán Ježíš ve třiceti letech začal plnit veřejně své poslání, všem obětavě sloužil a všem zvěstoval Boží poselství o záchraně z hříchů i Boží nabídku věčného života v Božím království. Řekl lidem, že je *„dveřmi"* do Božího království, že je *„světlem světa"*, *„dobrým pastýřem"*, *„chlebem života"*, *„vinným kmenem"*, *„cestou, pravdou i životem"* a také *„vzkříšením"* a dárcem *„věčného života"*.

Rozhodnout se pro život s Pánem Ježíšem je to nejmoudřejší rozhodnutí v životě. Přijetím Pána Ježíše se otevírá pro člověka zcela nová budoucnost. Je to napsáno i v těchto slovech: *„Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi."* Jan 1,12. Být Božím dítětem a patřit do Boží rodiny, to je pro nás tím největším vyznamenáním.

Jezu, mój Jezu, Jezu me kochanie. W Tobie pokładam całe swe ufanie.
W Tobie jedynie serce się raduje i triumfuje.
Przyjmij mnie, Jezu, abym szedł przy Tobie, mękę Twą pilnie rozważając w sobie.
W życiu i w śmierci niech przy Tobie wszędzie sługa Twój będzie."

Apoštol Petr zvěstoval představitelům Židů v Jeruzalémě: *„Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni."* Sk 4,12. Zvěst o Spasiteli Pánu Ježíši se šíří mezi národy již dva tisíce let. V dějinách národů vidíme, jak veliké požehnání přináší učení Pána Ježíše jednotlivým lidem i národům. Především inspiruje národy k hledání Božího království na prvním místě, potom ke vzdělání všech lidí. Pod vlivem Ježíšova učení byly zakládány školy a všem bylo umožněno vzdělání. Ježíšův příkaz *„získávejte mi učedníky a učte je"* byl jasným příkazem k vyučování, a tedy ke vzdělávání. Rozšiřováním Bible mezi národy se šířilo mezi lidmi i základní vzdělání. Pro nadané žáky byly pak zřizovány i vyšší školy a pak i univerzity. Díky biblickému učení bylo v křesťanských národech zavedeno všeobecné vzdělání pro všechny děti.

Učení Pána Ježíše bylo také zdrojem sociálního cítění a inspirujícím zdrojem pro aktivní pomoc nemocným a trpícím lidem. Slova Ježíše *„co jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili"*, měla zásadní význam pro formování vztahů k lidem trpícím a nemocným. Lidé, pod vlivem Kristova učení o službě trpícím, věnovali mnoho péče sirotkům, vdovám, nemocným a starým. Můžeme říci, že veškerá lékařská služba a všechny nemocnice a sociální ústavy – to je ovoce Kristova učení.

Biblické učení bylo také zdrojem inspirace pro uměleckou činnost. Kniha žalmů byla zdrojem inspirace mnohým lidem ke zpěvu, k hudební tvorbě i k vynalézání hudebních nástrojů.

Lidé, kteří měli básnické schopnosti, skládali písně, které byly zpívány i celá staletí. Můžeme připomenout Třanovského kancionál *„Cithara sanctorum"* z roku 1636, který sloužil evangelíkům 350 let.

Kniha žalmů inspirovala rovněž Antonína Dvořáka k napsání *„Biblických písní"*, ve kterých zhudebnil texty z deseti žalmů. Touto hudební tvorbou se dostala Bible nesmazatelně do dějin mnohých národů.

Pán Ježíš svým životem plným obětavé služby mnohým lidem, svým jedinečným učením i svoji dobrovolnou obětí pro naše vykoupení z moci zla a smrti, má stále veliký požehnaný a kladný vliv na život lidí ve všech národech. I my přijímáme mnohá dobrodiní, která jsou ovocem jeho úžasného požehnání v našich evropských národech. Chceme ho proto oslavovat se všemi jeho věrnými učedníky, pro které je jméno Ježíš stále tím nejvzácnějším jménem na Zemi:

Je Meno, ktoré mám tak rád, čo o Ňom stále spievam.
Ono mi zvučí na perách, aj keď sa modlievam.
Ľúbim Ježiša, Ľúbim Ježiša, Ľúbim Ježiša, veď za mňa život dal.
V tom Mene nový život mám, to Meno pokoj dáva.
Do slávy večnej ponáhlam, môj Pán ma tam čaká.

Než Pán Ježíš odešel do nebeské slávy, dal svým učedníkům zvláštní zaslíbení: *„A začkoli budete prosit ve jménu mém, učiním to, aby byl Otec oslaven v Synu. Budete-li mne o něco prosit ve jménu mém, já to učiním."* Jan 14,14. *„Budete-li o něco prosit Otce ve jménu mém, dá vám to. Proste a dostanete, aby vaše radost byla plná."* Jan 16,23.

Pán Ježíš nám zde odhaluje zvláštní tajemství. Budou-li naše prosby k němu nebo k nebeskému Otci předkládány „ve jménu Ježíš", budou vyslyšeny. Využijme tato úžasná zaslíbení a volejme k nebeskému Otci i k našemu Spasiteli v tom drahém a vzácném jménu Ježíš. Vyprošujme milost a požehnání pro své rodiny, pro své sousedy i pro celá naše města i národy, aby i v tomto roce se mnozí rozhodli pro důvěrný život s Pánem Ježíšem.

Ježíši krásný, Panovníče jasný, Boží i lidský Synu,
tebe milovat a oslavovat žádám každou hodinu.

Stanislav Kaczmarczyk

Na líci lehký žal, hluboký v srdci smích

Mám rád smích. Nejde ho vysvětlit. Nejde ho přikázat. A nejde ho zakázat. Ale co to je? Prý „radost, která tančí", jak praví básník. Nebo, jak praví psycholog, reakce člověka na setkání s nenadálou, překvapivou a osvobodivou nepatřičností. Další mudrcové dodávají, že blažené pocity uvolnění, které smích přináší, způsobuje prožitek osvobození. Od čeho? Od tísnivých mezí řádu, od omezujících pravidel a povinné uspořádanosti společenských vztahů. Ano, zdá se, že neúprosný a smrtelně vážný řád dokážeme unést a přežít jen tehdy, je-li občas odlehčen osvobodivou parodií. Panu generálovi na vojenské přehlídce odfoukne vítr z hlavy slavnostní čepici. Všichni vojáci zachovají výraz strnulé vážnosti, zatímco pan generál s kulatým bříškem a plešatou hlavou běží za svou čepicí, která vesele skotačí ve větru a kutálí se po náměstí. Roztržitý pan profesor s brýlemi na nose je natolik zabraný do složité vědecké záhady, že přijde ráno do laboratoře mezi své asistenty v pyžamu. Elegantně oblečený pán sedí v metru s oduševnělým výrazem ve tváři, a na kolenou má položený kufřík, na jehož dno mu kolegové v práci tajně napsali křídou „Jedu do Psího zadku". Ano, smích dává duši křídla, jak říká Milan Kundera, nabízí člověku osvobodivý nadhled a blahodárný odstup. A taky nám umožňuje přitakání. Smích, ten laskavý, ne ten hořký, totiž znamená přitakání světu – i v jeho nedokonalosti, neohrabanosti a nemotornosti. V dobrosrdečném smíchu zaznívá přitakání lidem i s jejich slabostmi, a také velkorysé přitakání sobě samému, i vlastní trapnosti a vlastnímu cimrmanství. „Malej, tlustej, brejlatej, ale náš", říká laskavý smích o všem, na čem spočine svým milosrdným kouzlem. Je to „radost, která si hraje", je to „jiskra přicházející z nebe". A pak je tu ještě smích svatých, těch moudrých mužů a žen, kteří se smějí smíchem Ducha svatého, kteří s laskavými vějířky vrásek kolem očí shlížejí na lidské hemžení, a kteří svým smíchem přemáhají zlo, hojí a léčí bolesti duše i těla. Ano, ti vzácní lidé, kteří svým smíchem pomáhají věřit, že v hlubinách vesmíru na nás nečeká smrtící chlad nebo zlomyslný škleb, ale laskavý úsměv toho, který tvoří, protože miluje. A protože miluje, nenechá dílo svých rukou propadnout zkáze a zmaru.

Pavel Hošek

„V životě jsem nic nezradil, tím jsem si jist, a můžete mi věřit."

* * *

„Bylo nás právě devět. Ale to nebyl nikterak důvod ke jménu spolku. V té době právě vyšla Krakonošova zahrada bratří Čapků a v té jsme listovali, hledajíce příhodný název. Hoffmeister navrhoval Zlaté kapradí. To bylo však zamítnuto. Ale v téže knížce objevil Teige – devětsil. Toto jméno bylo okamžitě přijato."

* * *

Kdo hledá, bývá očekáván. Kdo čeká, je jen nalezen.

Jaroslav Seifert

Velká učitelka 1

„Není nic silnějšího než láska“
vyznání i náplň života Dobroslavy Štěpánkové, „velké učitelky“ (1909–1993)

Před lety jsme se v Karlových Varech setkali s mladou sympatickou paní ze Slovenska. Během zajímavého rozhovoru vyšlo najevo, že máme společnou známou – Dobroslavu Štěpánkovou, učitelku její maminky. Sotva dokážeme vyjmenovat jména svých učitelů ze základní školy, o učitelích rodičů obvykle nevíme nic. Paní učitelka Štěpánková dokázala již v letech svých učitelských začátků zanechat stopu i na další generaci.

Dobruška vyrůstala v Roudnici nad Labem a když v dětství onemocněla tuberkulózou, byla úspěšně léčena v Tatrách. Snaha rodičů o upevnění jejího zdraví vyústila v další pobyt na Slovensku v Modré, kde dokončila základní školu a vystudovala učitelský ústav. Její osobnost se zde rozvíjela i díky možnosti setkávat se s některými významnými osobnostmi evangelických církví z Čech (prof. J. L. Hromádka, J. B. Čapek, J. Šimsa) i Slovenska (F. Ruppeldt, G. Viktorim). Již na prvých místech své učitelské praxe na evangelických církevních školách v Bzincích pod Javorinou a Moravském Lieskovém měla na své žáky tak významný vliv, že paměť na ni přetrvala desítiletí, jak potvrzuje i setkání v Karlových Varech.

Po smrti matky roku 1938 přibyl Dobrušce další náročný úkol, pečovat o 18 let mladší sestru Miroslavu. Nerada a s bolestí po okupaci roku 1939 opouštěla milované Slovensko. Nové působiště i přátele v období druhé světové války nalezla v kraji Komenského, kam se po letech ráda a natrvalo vrátila.

Konec války přinesl Dobrušce největší životní výzvu – podílet se na akci záchrany dětí z tábora Terezín, kterou přijala bez zaváhání. Významný český křesťanský myslitel a činitel Přemysl Pitter navázal na svou předválečnou práci s dětmi z pražského Žižkova v Milíčově domě, na niž s uznáním vzpomínala i Olga Havlová. Bezprostředně po uzavření míru a s maximálním nasazením zahájil akci na záchranu životů dětí, které zatím v Terezíně přežívaly v zoufalých podmínkách. Již 9. května získal od České národní rady souhlas a pověření k tomuto úkolu. Vyhledal a zajistil potřebné objekty – zámek Štiřín, Olešovice, Kamenice, Lojovice a pension v Ládví, včetně jejich vybavení potřebným zařízením.

Neméně náročné bylo najít a získat pro tuto práci vhodné, schopné a obětavé spolupracovníky. P. Pitter píše: *„Nehleděl jsem na vysvědčení a diplomy, nýbrž především na to, jaké mají porozumění pro zvláštní potřeby těchto dětí a jak to s nimi dovedou. Řadu velmi schopných a nadaných našel jsem právě mezi těmi, kteří by z hlediska úřední kvalifikace nevyhovovali.“* Synodní rada Českobratrské církve evangelické P. Pitterovi doporučila schopnou, navíc kvalifikovanou D. Štěpánkovou, která možnost osobně se jako dobrovolnice podílet na této akci přijala s radostí.

Pro všechny nastalo období nesmírně náročné, ale záslužné práce. Již 22. května bylo umístěno v připravených objektech čtyřicet dětí z Terezína a v polovině června zde našlo dočasný domov více než sto padesát dětí ve věku od dvou do šestnácti let, opět převážně z Terezína. Celoživotní souputnice a spolupracovnice Přemysla Pittera, Švýcarka paní Olga Fierzová, která se naučila dokonale česky, pomáhala nejen osobní účastí, ale i získáváním podpory ve válkou zdevastované Evropě.


Dobroslava Štěpánková s neteří Ivuškou

Děti z Terezína, traumatizované otřesnými zážitky, které dosud znaly jen hlad, lhostejnost a nenávist, prožívaly v domovech dny naplněné láskyplnou péčí, díky níž se poměrně rychle tělesně zotavovaly. Dobruška poznala, že *„daleko těžší a odpovědnější bylo křísit v nich ubité a ušlapané dětství, naučit je úsměvu a láskou nasytit vyhladovělé duše, tolik let strádající v prostředí plném zloby a nenávisti.“* Děti deptala i bolestná touha nalézt drahé a blízké, pokud ovšem vůbec byli. Splnit tuto touhu, najít kontakty ve spolupráci s Červeným křížem i mezinárodními organizacemi, bylo věnováno mnoho úsilí a času. Všichni pracovníci se dětem věnovali celé dny, často i noci, a oblíbená Dobruška se zde stala „velkou učitelkou“, jistě nejen díky své postavě.

Laskavá a obětavá péče o tyto válkou těžce zraněné děti budila silnou nevoli některých místních obyvatel. Vadilo jim, že část dětí hovoří německy, přestože většinou šlo o židovské děti z koncentračních táborů. Nevole vzrostla, když uvolněná místa po dětech, jejichž zdravotní stav se zlepšil, byli nalezeni příbuzní, či adoptivní rodiče, nebo když starší především chlapci odjeli do nynějšího Izraele, P. Pitter neváhal zaplnit podobně zuboženými dětmi z internačních táborů pro německé obyvatelstvo čekající na odsun. Vyvrcholila, když byli později přijati dokonce i chlapci z Hitlerjugend, kteří byli po válce internovaní v Terezíně. Pamatuji si, že za války jsem se víc než německých vojáků, bála pochodujících hochů Hitlerjugend a jejich nenávistných pohledů.

Tuto činnost vedle různých stížností a udání ostře odsuzoval i socialistický tisk. Citace z Rudého práva: *„V zámku v Lojovicích P. Pitter za velikého rozhořčení místního občanstva umístil německé děti, které mají německé ošetřovatelky v takovém počtu, že připadá jedna na dvě děti… a německá Hitlerjugend dostává i plnotučné mléko apod.“* Rudé právo neotisklo vysvětlení, v jak těžké situaci se nacházely tyto děti, ani pravdu o skutečném stavu, kdy pouhé tři pečovatelky měly na starost až 55 nemocných dětí, které nedostávaly plnotučné mléko atd., a P. Pitter byl dále opakovaně tiskem napadán.

I na naši velkou učitelku podala stížnost pracovnice propuštěná ze zámku Kamenice, že D. Štěpánková nadržuje německým dětem. Byla pověřena péčí o šestnáctiletého Jochena, který pro onemocnění tuberkulózou byl od ostatních dětí izolován. Starala se o něho s láskou, až do jeho předčasné smrti. Částečně mu tak nahradila matku, které byl po rozpadu manželství rodičů ještě jako malé dítě manželem odebrán a nevěděla ani, zda a kde žije. Telegram z Jižní Afriky, že si pro syna, jehož pobyt konečně vypátrala, přijede a zajistí mu léčbu ve Švýcarsku, přišel málem pozdě, i tak způsobil Jochenovi nesmírnou radost a do poslední chvíle se od něj neodloučil. Složité podmínky poválečného cestování zavinily, že přijela až po jeho skonu. Dobruška zaznamenala nejen Jochenův nelehký osud, ale i malého Honzíka, jedenáctiletého Bedřicha a jeho sourozenců, jemné Traute, šestiletého Vilíka, Joachima a řady dalších dětí, včetně zázračné proměny malé Haničky – Litevky, která nemluvila a zřejmě ani nerozuměla dění kolem sebe: *„Má stařecky svraštělou tvářičku – nehybnou masku, která neumí vytvořit přirozený úsměv… Poté, co se objevila maminka, vějířky vrásek podivně soupeří s oživlýma očima, a má najednou plno řečí.*

Eva Žárská *Pokračování příště*

Credo 5

Milí bratři a milé sestry. Dnes chci hovořit o Ježíšově smrti a vzkříšení, o křesťanské naději a posledním soudu. Že byl Ježíš pro naši spásu také ukřižován, že umřel a byl pohřben, to už nejsou symboly, nýbrž historické skutečnosti. Vezmeme-li do úvahy, že Ježíš žil na samém okraji velkého římského světa jako prostý řemeslník v bezvýznamné obci, který se veřejně začal projevovat až v posledním roce, nebo třech letech svého života, pak jsou tyto události doloženy velmi dobře. Že Syn Boží může trpět a jako člověk zemřít je další těžko přijatelný a přece podstatný rys křesťanské víry. Proč nám to připadá jako paradox? Nejspíš proto, že máme jinou, svoji lidskou představu o Bohu. České a slovenské slovo Bůh je skutečně předkřesťanského původu a souvisí se slovem bohatství, které ovšem původně neznamenalo majetný, nýbrž štědrý. Jenže křesťan ví, že se o Bohu sice nepřímo dovídá z jeho stvoření, jak říká Ř 1,20: *Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvy.*

O něm samém však může vědět jen to, co mu Bůh sám ve svém sdělení sdělil. Podle toho musí naopak korigovat své vlastní představy. Smrt je pro člověka příliš vážná věc, než aby ji mohl odbýt epikurejským sofismatem, které říká asi toto: *„Dokud jsme zde, není naše smrt a až přijde, nebudeme už my“*, takže smrt se člověka vlastně netýká, nikdy se s ní nesetká. To ovšem přijmout nemůžeme. Výklad vykoupení a jeho souvislosti s Ježíšovou smrtí není jednoduchý. Mohu jen doporučit výklad Josepha Ratzingera, pozdějšího papeže v knize Úvod do křesťanství. Zde nám stačí připomenout, že skutečnost Ježíšovy smrti je zásadní podmínka, aby jeho zmrtvýchvstání mohlo být skutečné, a tak také základem naší naděje na vzkříšení. Jenže vzkříšení z mrtvých je pro nás problém a nemáme ho teprve dnes. Už apoštolové, když to poprvé slyšeli, jak říká Markovo evangelium, rozebírali, co to znamená. A sv. Pavlovi se Athéňané rovnou vysmáli. Sk17,32 *Jakmile uslyšeli o vzkříšení z mrtvých, jedni se mu začali smát a druzí řekli: “Rádi si tě poslechneme, ale až někdy jindy“*. Možná, že dnes, kdy se lidé dožívají většinou vysokého věku a umírají, jako Abraham, sytý svých dnů Gn 25,8, není vzkříšení pro naše současníky tak přitažlivé, jako pro první křesťany. Přesto by ztráta jakékoli naděje měla i pro dnešního člověka a společnost zhoubné důsledky. Tato velmi podivná a doslova protipřírodní představa, že život je jen životem odsouzence k smrti, se zříká i té elementární naděje, jakou projevuje každý živočich, který se stará o potomstvo. Je charakteristické, že už epikurejci, kteří tuto podivnou představu života vyslovili poprvé, o děti nestáli.

V kázání apoštolů má ovšem vzkříšení takové místo, že se mu nemůžeme vyhnout. Vzkříšení Lazara nebo dcery Jairovy v Novém zákoně popisuje oživení mrtvého člověka a jeho návrat do běžného života, který, ale dříve nebo později smrtí stejně skončí. Je tedy jen znamením a symbolem vzkříšení Kristova a křesťanská naděje, že i my po smrti vstoupíme do nového života v duchovním těle. Jak říká 1. list Korintským 15,44 *Rozsívá se tělo tělesné, vstane tělo duchovní. V duchovním těle, které neumírá, protože smrt nad ním nepanuje.* Ř 6,8-9 *Jestliže jsme spolu s Kristem zemřeli, věříme, že spolu s ním budeme také žít. Vždyť víme, že Kristus, když byl vzkříšen z mrtvých, už neumírá, smrt nad ním už nepanuje.* Samo spojení duchovní tělo, v protikladu k tělu přirozenému ukazuje, že i sv. Pavel měl s vyjádřením velké nesnáze a že se tedy zřejmě nejedná jen o nějaký paradox, který by se dal rozlousknout, nýbrž o skutečné tajemství.

Co z něho však pro věřícího plyne je, zdá se mi, poměrně prosté. Křesťan se nemusí a nemá bát ani smrti. Bůh, který mu dal smrtelný život, se o něho postará, i když zemře. Že si nedovedeme představit jak, to není důležité. Ale vedle tohoto, řekněme útěšného poselství, je tu však ještě druhé, spíš hrozivé. Kristus, který se vrátil k Otci, přijde soudit živé i mrtvé. Ani zde si nedovedeme představit, jak a kdy se to stane. Ostatně Ježíš několikrát říká, že to neví nikdo, jen Otec sám. Proč ale vůbec nějaký soud. Zdá se mi, že jen představa soudu, konečného zhodnocení a rozlišení mezi dobrým a zlým, dává lidskému životu konečný smysl a jeho jednání vážnost. Jinak by všechno bylo jedno a na ničem by nezáleželo. Pouze představa soudu, důsledek už prvního přikázání Adamovi podle Gn 2,17 *Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti* vytváří rozdíl mezi dobrým a špatným. Zatímco příroda okamžitě ztrestá myš, když vběhla kočce do spárů nebo cyklistu, který neměl na hlavě helmu, svoboda a velikost člověka je právě v tom, že ničemnost není na místě potrestána. Kdyby hřích znamenal okamžitou smrt, z lidské svobody by nic nezbylo. Symbol soudu tedy zakládá jak svobodu, tak také vážnost života. Na mém jednání záleží, není jedno co udělám, a i když se mi naopak daří dobře, neznamená to, že je všechno v pořádku. To je vlastní smysl obrazu soudu, který každého čeká. Ale co znamená potom věčné zavržení? To je především, zdá se mi, tmavé pozadí, aby proti němu mohlo vystoupit to, co je jasné a zářivé – světlo světa. Konečný soud ovšem patří pouze Bohu a nikdo z nás nemá právo někoho odsoudit, dokonce ani v myšlence. Když se Dante kdysi odvážil zalidnit své peklo lidmi, které neměl rád, včetně českého krále, rozhodně nejednal jako křesťan. A trochu záhadná věta apoštolského vyznání, že Kristus cituji „sestoupil do pekel“, ta dokonce možná naznačuje, že by peklo nakonec z jeho milosti mohlo zůstat prázdné, neboť milosrdenství vítězí nad soudem, říká Jakubův list 2,13. Ale dokud je svět světem, musí tu být představa soudu, asi tak jako gravitace, abychom vždycky věděli, kam nechceme spadnout. Co přijde po soudu, je Kristovo království, o němž víme jen to, že bude bez konce. Ježíš sám je opatrně přirovnává ke svatbě a k hostině, ale sv. Pavel připomíná, že si je nemůžeme nijak představit. 1 K 2,9: *Co oko neviděl a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kteří ho milují.* To ovšem také není naše starost. Dokud království nepřijde, máme mluvit a jednat jako ti, kdo mají být souzeni zákonem svobody Jakub 2,12. Tohle není všechno, ani zdaleka všechno, co jako křesťané o Pánu Ježíši věříme, nýbrž je to látka k vlastnímu přemýšlení a rozjímání. Příští přednáška, bude věnována závěrečné části vyznání víry o Duchu svatém, o církvi a věčném životě.

Jan Sokol *(poslal Jan Trnka)*

Osvobozující obraz lidské nezdolnosti a mnohotvárnosti

Jaroslav Seifert

(23. září 1901 Praha – 10. ledna 1986 Praha)

Září

Košíky jsou již vrchovaté,
vy na květy však vzpomínáte,
když rozpukly a zrůžověly
a přiletěly první včely.

Ta tam je křehká krása jejich,
žebříky vidíš po alejích.

Na drátě, který teskně zpívá,
vlaštovka sedí zimomřivá
a déšť jí stéká po fráčku.
Je září, měsíc pasáčků.

Jaroslav Seifert

Jaroslav Seifert se narodil do chudých poměrů v dnešní Bořivojově ulici čp. 816/104 (tehdy Riegrově č. 19) na Žižkově a byl pokřtěn 5. října jako Jaroslav Václav. Na rodném domě je umístěna pamětní deska.

Jeho otec, původně úředník, pak nepříliš úspěšný obchodník s obrazy a rámy a později dělník, byl „uvědomělým socialistou", zatímco matka byla zbožná katolička. Seifert se o tom později vyjádřil: *„Tyto protiklady mi také trochu zůstaly – v životě i v poezii."* Během jeho dětství se rodina několikrát stěhovala po různých, vesměs nuzných, podnájmech v rámci Žižkova. Svá středoškolská studia si Seifert odbýval nejprve na c. k. vyšším gymnáziu na Žižkově v Kubelíkově ulici, později jako privátní žák gymnázia v Hálkově ulici na Vinohradech (1918–1919). Od roku 1919 mu začínaly vycházet první básně v různých časopisech a novinách, např. pod patronací Josefa Hory v Právu lidu. Jeho první básnická sbírka *Město v slzách* byla vydána v roce 1921. V témže roce vstoupil do právě založené Komunistické strany Československa a stal se pravidelným přispěvatelem jejího nově založeného listu Rudé právo, jímž byl až do roku 1929.

V březnu 1929 byl po V. sjezdu KSČ vyloučen z komunistické strany, protože podepsal Manifest sedmi (protestní dokument „Spisovatelé komunisté komunistickým dělníkům") protestující proti bolševizaci v novém gottwaldovském vedení KSČ pod taktovkou stalinské Kominterny. Vypovězen byl též od 30. června 1929 z Komunistického nakladatelství a knihkupectví. Krátce působil jako soudní referent Lidových novin. Od roku 1930 začal pracovat jako kulturní redaktor v sociálnědemokratickém deníku Právo lidu a tentýž rok vstoupil do Československé sociálně demokratické strany dělnické. Ve 20. letech byl Seifert již považován za hlavního představitele československé umělecké avantgardy. Podílel se na vzniku a činnosti skupiny Devětsil a promýšlel formulace avantgardních manifestů.

Z klubu Devětsilu byl však v roce 1929 rovněž vyloučen a následujících avantgardních experimentů (surrealismus) se již neúčastnil. V poezii pak našel svůj vlastní osobitý hlas, který již rozvíjel poměrně nezávisle na okolním literárním dění. 19. ledna 1928 se Jaroslav Seifert oženil na magistrátní úřadovně Praha-Žižkov (občanský sňatek). Jeho manželkou se stala Marie Ulrichová, úřednice Zemské správy, dcera jičínského pekaře. Manželé měli dvě děti, dceru Janu (vdaná Plichtová) a syna Jaroslava.

Svou poúnorovou tvorbou se vracel ke smrti Edvarda Beneše a Všesokolskému sletu. Na jaře 1949 odmítl členství ve Svazu československých spisovatelů vzniklému ze Syndikátu českých spisovatelů (jehož byl členem). Na konci roku 1949 odešel do invalidního důchodu a nadále žil jako spisovatel z povolání. Po roce 1949 se začal věnovat výhradně psaní. Pro své občanské postoje i veřejnou autoritu patřil mezi autory, kteří upadli v nemilost nového režimu a byli nuceni stáhnout se do ústraní. Z jeho děl mohly vycházet pouze ojedinělé reedice, novou tvorbu směl zveřejňovat s výhradami až na konci 70. let, kdy režim vzhledem k jeho popularitě hledal způsoby, jak s oblíbeným básníkem naložit. Dohody, že výměnou za vydávání knih nebude veřejně vystupovat a podepisovat žádné petice, Seifert opakovaně nedodržoval, naopak v prosinci 1976 patřil mezi první signatáře Charty 77.

V 70. letech se spřátelil se slovenským hercem Ladislavem Chudíkem. Jejich vzájemná korespondence (vydaná v knize *Tichý dvojhlas*) začala dopisem, ve kterém Ladislav Chudík obdivoval Seifertovu poezii, díky které se naučil výborně česky. Do své smrti předčítal Ladislav Chudík každoročně o Vánocích Seifertovy básně.

V roce 1984 obdržel Jaroslav Seifert Nobelovu cenu za literaturu, kterou však za něj přebírala jeho dcera, a to kvůli jeho špatnému zdravotnímu stavu. Ačkoli to byla velmi významná událost, ve sdělovacích prostředcích ovládaných tehdejším režimem o tom padla jenom suchá zmínka. Jiřina Šiklová, která do zahraničí zaslala podklady k jednání o Nobelově ceně a rovněž rukopis jeho pamětí *Všecky krásy světa*, za to byla soudně stíhána. Fakt udělení nejvýznamnějšího literárního ocenění však režim musel nakonec uznat a místo umlčování podnikl posléze pokusy přivlastnit si básníka pro sebe a své propagandistické účely.

Počátkem ledna 1986 Jaroslav Seifert zemřel. Pohřeb se státními poctami v Rudolfinu hrozil přerůst v protikomunistickou manifestaci, proto ministerstvo vnitra z příprav pohřbu vyloučilo rodinu. Pochován je v Kralupech nad Vltavou, odkud pocházeli jeho prarodiče z matčiny strany.

(hb)

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

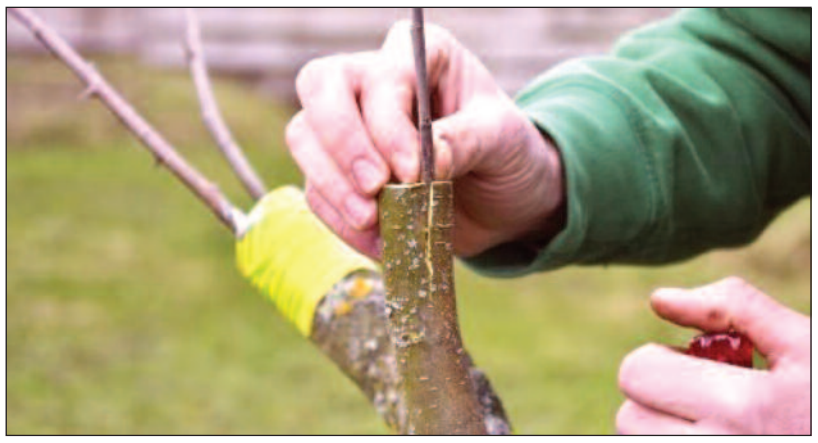
Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení

Vaše redace a administrace

Tajemství roubů



Roubování čili štěpování se užívá k zušlechtění ovocných a okrasných stromů. Je to spojení větví planého stromu s větvičkami ušlechtilých odrůd, které nesou dobré ovoce nebo krásně kvetou. Ze semen ušlechtilého ovocného stromu vyroste jen vzácně strom stejných vlastností, většinou vznikne jen „pláně". Je nutné je naroubovat.

Rouby mají být silné asi jako tužka, rovné, dlouhé asi 30 cm, mladé, plné síly, ne náhodné boční výhonky, tzv. „vlky". Roubuje se buď na větvičku stejně tlustou jako roub, obojí bočně seřízneme, obnažené dřevo přitiskneme k sobě, ovážeme roubovací páskou (klasicky lýkem) a zatřeme štěpařským voskem, aby do rány nemohla zatékat voda. Podobně roubujeme do rozštěpu silnější větve. U starého stromu je možno roubovat pod naříznutou kůru jeho větve, postup je vždy podobný-. Dokonce je možné pro zábavu naroubovat na jeden strom několik různých odrůd ovoce. Jeden návod láká začínajícího štěpaře slovy: Zažijete výjimečný pocit stvořitele. Roubování pravděpodobně vzniklo, když si lidé všimli, že odřené větve stromů v přírodě vzájemně srostly. Původ této šlechtitelské metody je zřejmě v Asii, dočítáme se o ní již u římských spisovatelů před císařskou dobou.

Je možné, že Izraelci znali roubování dříve než Římané. Zdá se tomu nasvědčovat jeden biblický citát: *Smilstvím Efraimovým poskvrňuje se Izrael. Ano i u tebe, ó Judo, vsadil rouby* (Ozeáš 6,10-11, Kral). Myslím, že kralický text je tu srozumitelnější než moderní překlady, ale nedovedu posoudit, zda Kraličtí našli slovo roub v originále, který měli k dispozici, nebo zda ho jen použili pro větší názornost. Podle jejich verze se tedy zdá, že je možno zneužít roubování i ke zlému.

Máme jeden takový příklad z nedávné minulosti. Komunistický režim v Rusku zasahoval i do různých vědeckých oborů. Leccos z výsledků západních badatelů bylo považováno za škodlivé. Hlavně se to projevilo v nauce o dědičnosti – genetice. Tu založil svým objevem náš německý krajan, učitel a opat brněnského kláštera Gregor Johann Mendel a rozvinuli ji američtí a angličtí vědci. Když jsem začal studovat v roce 1952, nesmělo se ještě o jejich objevech na univerzitě přednášet. Za to byl ve flóru sovětský akademik Lysenko, který sice věřil ve vývoj všeho živého, ale prohlašoval, že změny se projevují náhle, skokem třeba k jinému druhu. Jako svůj triumfální objev popsal, že našel na keři lísky větvičky habru – to jsou dvě příbuzné, ale zcela rozdílné rostliny. Jakožto vědec musel udat přesné místo svého nálezu. Bylo to v době jistého uvolnění po Stalinově smrti. Dva studenti se rozhodli prozkoumat Lysenkův objev, našli skutečně habrové větvičky na lísce, ale – zřetelně naroubované. Dokonce v sousední vesnici vypátrali štěpaře, kterému soudruh akademik zaplatil, aby to roubování provedl. Nález studentů byl publikován, a to ukončilo Lysenkovu odbornou pověst; skončila i jeho kariéra, která byla lemována jmény poctivých genetiků, které se mu podařilo vyhnat z akademie i univerzit. Jak je vidět, může být i tak ušlechtilá činnost, jako je roubování, ošklivě zneužita.

V Novém zákoně máme zajímavý oddíl o roubování olivových stromů. Některé olivovníky jsou prý starší dvou tisíc let a „pamatují" tedy Pána Ježíše. Apoštol Pavel píše o přijetí uvěřivších pohanů do duchovního společenství Izraele: *Jestliže však některé větve byly vylomeny a ty, planá oliva, jsi byl naroubován na jejich místo a bereš sílu z kořene ušlechtilé olivy, nevynášej se nad ty větve!... Považ dobrotu i přísnost Boží: přísnost k těm, kteří odpadli, avšak dobrotu Boží… k tobě, budeš-li se jeho dobroty držet. Jinak i ty budeš vyťat, oni však, nesetrvají-li v nevěře, budou naroubováni, neboť Bůh má moc naroubovat je znovu. Jestliže tys byl vyťat ze své plané olivy a PROTI PŘÍRODĚ naroubován na ušlechtilou olivu, tím spíše budou na svou vlastní olivu naroubováni ti, kteří k ní od přírody patří* (Ř 11,17-18,22-24).

Někteří se pro tuto pasáž posmívají Pavlovi, že nerozuměl sadaření, když pojal roubování obráceně. Rouby z plané olivy nemohou přece nést dobré ovoce ušlechtilého stromu! Jeden vykladač však cituje starořímského autora (Columella: O sedlačení), který napsal, že když oliva špatně plodila, byly prý na ni naroubovány větvičky z pláněte, které daly ušlechtilému stromu novou životnost.

Rozhodně nepodezírám Saula Pavla, že by napsal do důležitého dopisu křesťanům v římské metropoli nějaký nesmysl. Byl nejen teologem, ale rozuměl i problematice života pracujících lidí. Podle zvyku farizeů měl dokonce řemeslo, vyráběl stanovinu – nepromokavou hrubou látku z černé kozí srsti; tím si jako misionář zachovával hmotnou nezávislost.

Překvapující roubování planých olivových výhonků na ušlechtilou podložku je však možno vyložit dvojím způsobem. Pokud se přidržíme zprávy Římana Columelly – prý byl Pavlův současník – nabízí se krásný obraz toho, že nově uvěřivší lidé, obrácení ke Kristu, mohou být pro církev *„novou mízou"*, povzbuzením a oživením. Sbory, které dlouho nezískaly duchovní „novorozence", mohou upadnout do únavného zdůrazňování zvyků, tradice a formalit.

Je tu však ještě druhá možnost, jak pochopit Pavlovo zvláštní sadařské přirovnání. V citaci jeho textu jsme zdůraznili slova PROTI PŘÍRODĚ. Možná to vyjadřuje překvapující nečekanost toho, že lidé vychovaní třeba v ateistickém prostředí, v pohanském náboženství nebo v duchovní lhostejnosti, kteří uvěří v Ježíše Krista, v jeho božství, ale i zástupnou smrt a zmrtvýchvstání, jsou přijati jako právoplatní synové a dcery Božího lidu. Tedy lidu, kterým byli původně téměř výlučně jen Izraelité. Musím přiznat, že ten druhý výklad je mně bližší, i když oba mají co říct.

Pavel Javornický



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

27/2021

6. října 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
13. října 2021
Z obsahu
* *Být „odevzdanější“ než muslimové?*
* *Trvalá inspirace evangelia o „předních místech“*

Poselství k 19. neděli po sv. Trojici



Samému Bohu sláva čest
2 Kr 5,17

Potom Naamán řekl: „Tedy nic? Kéž je tvému služebníku dáno tolik prsti, kolik unese pár mezků, neboť tvůj služebník už nebude připravovat zápalné oběti ani obětní hody jiným bohům než Hospodinu. 2 Kr 5,17

Nic?! Nic nechceš, Elíšo, za pomoc Naamánovi?

Uzdravil tě Pán Bůh, ne já, to si pamatuj! A já sloužím jemu, ne tobě, ať už za peníze nebo výhody. Člověk by často tak rád druhému oplatil, splatil, zaplatil. Aby se necítil zavázán a dlužen nebo aby si naopak zavázal druhého svou štědrostí, takto podivně to někdy mezi námi lidmi chodí. Elíša připomíná, že pokud je na Naamánově místě něco potřeba, pak vděčně přijmout uzdravení jako Boží dar a poděkovat za ně právě Bohu. Vděčnost Bohu jako třetí rozměr, vertikála do mezilidských vztahů, které tak často fungují na principu má dáti – dal.

Dobrá, ty nechceš nic ode mě, zato já tě ještě o něco požádám: o pár pytlů s hlínou této země. Hlína? To má být nějaký suvenýr? Svým způsobem snad. Naamán prošel Jordánem. V jeho životě se cosi zásadně změnilo. Stal se podivuhodně součástí Božího lidu – lidu, který je určen tím, že se k Bohu hlásí, jej ctí, jej vyznává, jej prosí, jemu děkuje. Zemina může být připomínkou toho, co se tehdy u Jordánu stalo. Ale také výrazem trvalé spjatosti se zemí zaslíbení.

Naamán byl v Aramu velikým mužem. Když přišel do Izraele, musel svou moc i velikost poodložit. Nebylo to pro něj snadné. Po troše váhání se však spolehl na Hospodina a *jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist.* Zvláštní příběh, ve kterém si vypravěč s velikostí a malostí tak trochu hraje: velkému Naamánovi pomáhají napřed mladinká otrokyně jeho manželky, potom jeho služebníci, když se mu doporučený léčebný postup zdá být směšně málo.

Ještě zvláštnější však je, že ten, komu se skrze Elíšu dostane pomoci, je cizák, pohan, navíc velitel nepřátelského vojska. Hospodin se tu slitovává nad někým, kdo není „náš“, kdo přichází odjinud. Hospodinova moc, síla a působnost, jeho vůle k záchraně přesahuje (dalece!) hranice Božího lidu. Mějme na paměti, že to o něm zpíváme: „Samému Bohu sláva, čest, budiž za milost jeho…“

Alexandra Jacobea
farářka sboru ČCE
v Praze - Dejvicích



Necháme se rozdělit?

Protože znal jejich smýšlení, řekl jim: „Každé království vnitřně rozdělené pustne a žádná obec ani dům vnitřně rozdělený nemůže obstát.

Mt 12,25

Těžko se hledá lepší příležitost k rozdělení lidí, než jsou volby a především volební kampaň, která jim předchází. Mnoho lidí si idealizuje období první republiky, kdy jsme po téměř 300 letech získali svobodný stát, kde jsme se mohli zařídit podle svého. Když odeznělo prvotní vlastenecké nadšení, začaly problémy. Na první volby si lidé museli počkat až do 18. dubna 1920. Volilo se do dvoukomorového Národního shromáždění Republiky Československé, které se skládalo z Poslanecké sněmovny o 300 členech a Senátu o 150 členech. Do obou komor se volilo poměrným systémem, do Sněmovny na období 6 let, do Senátu na 8 let. Volební právo získaly i ženy. Kandidovalo 23 stran s vázanými kandidátkami a z výčtu je patrné, o jak mnohonárodnostní stát se jednalo. Zároveň také platilo, že tehdejší politické subjekty reprezentovaly konkrétní sociální skupiny – dělníky, rolníky nebo třeba živnostníky Existovaly prvorepublikové reversy poslanců. Kandidát se zřídkal mandátu v případě, že se zpronevěřil straně a jejímu programu... Přesto vzniklo víc vlád, než bylo voleb. Dnes je v ústavě napsáno, že se poslanec řídí pouze svým svědomím, což má často za následek, že poslanci běžně mění stranický dres během volebního období, utíkají ze stranického klubu, hlasují i proti vlastní straně.

Přesto náš stát přežil i v situaci, kdy jsme ztratili samostatnost, kdy jsme se museli vyrovnat s přítomností cizích vojsk na svém území, s nástupem totalitního systému, se sametovou revolucí... Nezažili jsme ale diktaturu v pravém slova smyslu, ani diktátora ve smyslu “vůdce”.

“Každý konec demokracie je zároveň porážka inteligence. Inteligence to musí prohrát, když nemá schopnost vést. Kdybyste zavolal k nemocnému tři doktory a oni se jenom hádali mezi sebou, tak je pošlete domů a zavoláte bábu kořenářku. Musí se jednat, a nemůžeme jednat bez jistot; když selhává rozum a vědění, musí nastoupit poroučení nebo slepá víra. Vy intelektuálové mluvíte pořád o krizích a problémech; ale skutečnost netápá ani nebloudí, to jenom tápá a bloudí vaše filosofie... Rozum se může mýlit, ale nesmí lhát; lež víc podvrací autoritu ducha než omyl. Nesmíme si lhát. Nesmíme si lhát o svých dějinách, o sobě ani o svém postavení; má-li se něco dělat, nesmíme si předem skutečnost zfalšovat. Je-li u nás tolik nejistot a nekritičnosti, koho chcete vinit? Jenom intelekt, který selhává ve vedení lidských myslí,” řekl v rozhovoru s Karlem Čapkem předseda tří československých vlád agrárník Antonín Švehla - velkostatkář a majitel rozsáhlých pozemků (LN 17. 12. 1933).

TGM říkával: “Nebát se a nekrást” a Antonín Švehla by k tomu dodal: “Nelhat”. Pak by jistě i ta letošní kampaň musela vypadat jinak.

Helena Bastlová

Důkazy, že se Ježíšova slova naplňují

Ano, máme důkazy, že Pán Ježíš žije a má moc nad dějinami lidstva.

„V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“ Sk 4,12

1. Ježíš Kristus se narodil jako bezvýznamné dítě ve chlévě. A právě on rozdělil dějiny lidstva svým vlivem na dvě epochy: před Kristem a po Kristu. Je STŘEDEM dějin, máme rok 2021 po Kristu. Nikdo to nedokáže změnit. Pán Ježíš řekl slova, která stále platí: *„Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.“* Mt 28,18. *„Já jsem ta cesta, pravda i život, nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne.“* Jan 14,6 *Ježíš řekl: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.“* Jan 8,12.

2. Ježíš byl vyveden na smetiště – zemřel na kříži mezi zločinci. Dnes se hlásí k němu víc než 2 miliardy obyvatel naší planety. Proč? Lidé se přesvědčují, že Pán Ježíš nabízí duchovní a mravní hodnoty, které nikde nemohou nalézt. Lidem, kteří se rozhodnou pro život s ním, pak skutečně tyto hodnoty dává. Jejich život dostává pak úplně novou kvalitu. On je vzorem kvalitního lidského života. Obětoval svůj život službou bližním, je jedinečným nepřekonatelným vzorem. Ježíš přirovnává sebe k pastýři a své následovníky k ovečkám. *„Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Moje ovce slyší můj hlas, já je znám, jdou za mnou a já jim dávám věčný život: nezahynou na věky a nikdo je z mé ruky nevyrve.“* Jan 10,11+27.

3. Ježíš řekl: *„Nebe a země pominou, ale má slova nikdy nepominou.“* L 21,33. Jeho učení je již přeloženo do 4000 jazyků a v brzké době bude přeloženo do všech jazyků. Mezi překladateli je mnoho univerzitních

Dokončení na str. 2

Naši milí čtenáři,
znovu se ozýváme po prázdninách, abychom Vás informovaly, my dvě ženy v redakci, jak to tady vedeme. Nejprve Vám děkujeme za finanční dary, které dostáváme.
Prázdninová dvojčísla byla věnována čtyřstému výročí popravy 27 představitelů stavovského odboje. Snad se Vám články líbily a obohatily Vaše vědomosti o nové poznatky. Jsme také vděčny za Vaše mailové příspěvky, které do redakční kanceláře dostáváme, také bratrům farářům a kazatelům a sestrám farářkám jednotlivých církví za vypracování biblických úvodníků.
O prázdninách nás ale potkala nemilá věc, o které v každém čísle informujeme. Začátkem července nám vypověděla smlouvu poštovní distribuční služba s odůvodněním ukončení své činnosti. Ta distribuovala zásilky Vám, jednotlivým odběratelům. Proto jsme musely narychlo hledat službu novou. Firma ADLEX, která rozesílá zásilky hromadné, ponejvíc sborům, přibrala také zásilky pro jednotlivé čtenáře. Tak často dotazovaný variabilní symbol by už měl být na jednotlivých dodávkách v nejbližší zásilce uveden. Hromadné dodávky zůstávají beze změny. Doklad pro předplatné na příští rok tedy dostanete od nás a uhradíte ho na náš účet, uvedený v novinách. Je to stejný účet, na který posíláte své finanční dary – 2101709261/2010.
Je tu velké ale s ještě větším vykřičníkem. Naše finanční situace do konce roku je velice kritická. Ke dni, ve kterém zprávu píšeme, 21. září, máme na účtu něco málo přes 92 tisíc Z toho budeme muset zaplatit do konce roku 9 čísel + 2 dvojčísla a 3 výplaty. Proto Vás naléhavě prosíme. Jestliže máme letošní rok dokončit a vydat naplánovaných 37 čísel, bez Vaší finanční pomoci to v žádném případě nepůjde! Prosíme, zachovejte nám finanční přízeň a my se vynasnažíme o co nejlepší obsah našeho časopisu.
Nezbývá, než si navzájem přát: Pán Bůh nám všem buď milostiv.

Helena Bastlová a Támar Kočnarová

Z církví doma i ve světě

Modlitba za domov vyzve k naději

Tak jako každý rok, připomene i letos Ekumenická rada církví spolu s dalšími lidmi dobré vůle 28. říjen, Den vzniku samostatného Československa, tradiční Modlitbou za domov. Vlastní Modlitba za domov se bude konat v nově vybudovaném Kostele a komunitním centru Krista Spasitele v Praze na Barrandově a jejím hlavním tématem bude naděje. Modlitba za domov začne 28. října v 15 h a bude přenášena živě Českou televizí na programu ČT 2. Hudebními hosty budou Igor Orozovič a Vladimír Javorský. Komponovaný pořad se zajímavými hosty budou moderovat Lucie Výborná a evangelický farář Jaroslav Pechar. Pozvání do pořadu přijali MUDr. Anna Kočovská a Gisela Younisová, které pracovaly na covidových odděleních, biskup Tomáš Holub a teolog Pavel Černý a zástupci komunity na Barrandově farář Josef Ptáček a Jakub Černý.

Od 15. do 28. října připravuje Ekumenická rada církví s dalšími partnery na několika místech na Barrandově doprovodný program Modlitby za domov, který nabídne stavění Lego® města, výstavu dětských výtvarných prací, rodinnou bohoslužbu, tvořivé dílny a kulturní vystoupení. Výtvarné práce dětí a mládeže včetně multimediálních klipů je možné zaslat do výtvarné soutěže do 10. října.

Doufáme, že Vám Modlitba za domov přinese naději a že se spolu s námi spojíte v modlitbě i v zamyšlení nad slovy Ježíše Krista: „Já jsem s vámi“, která dala letošnímu ročníku jeho motto. Akce se koná s podporou Ministerstva kultury ČR. Více informací najdete na webové stránce www.modlitbazadomov.cz.

Aleš Čejka, Ekumenická rada církví

Problémy lidí v Afghánistánu

Žid Zabulon Simantov se rozhodl zůstat v Kábulu navzdory invazi Tálibánu. „Neopustím svůj domov, kdybych odešel, nikdo by neudržoval synagogu.“ Tálibán ho již dříve pronásledoval, byl 4x ve vězení. „Snažili se o moji konverzi. Tálibán je stejný jako před 21 lety. Sikhové, hinduisté, dokonce i muslimové opouštějí svou zemi, ale já zůstanu.“ Přitom jeho manželka a dvě dcery žijí v Izraeli. Simantov se denně modlí. Pokud by Simantov opustil rodnou zemi, skončila by éra židovského života v zemi, o které se vědci domnívají, že trvá nejméně 2000 let. V roce 1948 žilo v Afghánistánu 5000 židů.

Když se vláda USA rozhodla ukončit dvacetiletou válku proti Tálibánu vojáci této kruté kmenové milice se dopouštějí mnohého násilí, hrozí znovuzavedení přísného zákona šaría v celé zemi. V této době se mnozí členové rozrůstající se podzemní církve bojí o život, mnoho křesťanů v Afghánistánu se ocitlo v pasti. Křesťané patří k lidem, které Tálibán nejvíce ohrožuje, proto se zoufale snaží utéct.

Sjednoťme se na modlitbách s modlitbami podzemní církve v Afghánistánu, aby je Pán v této obtížné době ochraňoval a posiloval ve víře, stejně jako ochránil mladé hebrejské muže od jisté smrti v knize Daniel. Modleme se i za bezpečí všech lidí v Afghánistánu. A modleme se také, aby se mnozí z tálibánské milice proměnili, stejně jako se Saul proměnil v Pavla.

Z časopisu ICEJ-Slovo z Jeruzaléma

Válka v Gaze a média

Teroristická organizace Hamás zahájila 10. května 2021 raketové ostřelování izraelského území. Během několika dní Hamás na izraelské civilní cíle vypálil 4300 raket. Izrael odpověděl leteckými útoky na raketová odpaliště Hamásu, na výrobny zbraní, objekty vedení Hamásu a na rozsáhlý tunelový systém, který tvoří podzemní bunkry, velitelská stanoviště, sklady zbraní a kilometry chodeb umožňující pohyb bojovníků a přesun útočných zbraní.

Podporovatelé Hamásu a kritici Izraele vznesli obvinění vůči Izraeli v OSN, v sociálních médiích i ve zpravodajství. Většina obvinění proti Izraeli však byla od základů lživá, nepodložená a falešná, založená na překrucování mezinárodního práva. Exemplárním příkladem šíření lží, pomluv, zkreslování, výmyslů a anti-izraelského jedu je prestižní New York Times. Pořadem o válce v květnu 2021 deník New York Times potvrdil svou pověst jednoho z nejzaujatějších a nejlživějších kritiků Izraele mezi hlavními americkými médii. Historie anti-izraelských článků v Times zaručuje, že od těchto novin se Izraeli a jeho příznivcům spravedlivého přístupu nedostane.

Je smutné, že Times svým vlivem udávají trend zpravodajství, a přitom včetně dalších médií bez ohledu na fakta využívají nespolehlivé zdroje Hamásu a jím řízených korespondentů v Gaze.

Z časopisu ICEJ-Slovo z Jeruzaléma

Izrael se znovu připojil k Africké unii

Po téměř dvaceti letech Izrael znovu vstoupil do Africké unie, což je významný diplomatický úspěch. Aleligne Admasu, izraelský velvyslanec v etiopské Addis Abebě, předložil koncem července Africké unii svou chartu pozorovatele. Ministr zahraničí Jair Lapid prohlásil: „Toto je svátek pro izraelsko-africké vztahy. Pomůže nám posílit naše aktivity vůči kontinentu a vůči členským státům organizace.“ Africká unie je největší a nejdůležitější organizací na africkém kontinentu a jejími členy je všech jeho 55 zemí. Izrael má vztahy se 46 africkými zeměmi, v jejichž rámci probíhá četná a rozmanitá spolupráce v oblasti rozvoje, obchodu a pomoci. Izraelská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci MASHAV realizuje programy v několika afrických zemích. V posledních letech Izrael obnovil diplomatické styky s Čadem a Guineou.

Normalizaci vztahů s Izraelem oznámil také Súdán, který se nedávno připojil k Abrahámovským dohodám. Po navázání vztahů s Africkou unií budou moci strany spolupracovat v oblastech boje proti koronaviru a prevence šíření terorismu na celém kontinentu.

Z časopisu ICEJ-Slovo z Jeruzaléma

Důkazy, že se Ježíšova slova naplňují

Dokončení ze str. 1

profesorů. Žádný spisovatel, filosof ani vědec se mu nemůže vyrovnat. Co je na Ježíšově učení tak zvláštního, že je nezničitelné a je překládáno do všech jazyků na Zemi? Především je to PRAVDA! Ježíš nám říká pravdu o Bohu, o člověku, o zlu, o smrti i o věčnosti. *„Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“* Jan 18,37. *„Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.“* Jan 11,25.

4. Evangelium je již přeloženo pro sedm miliard lidí. 7 miliard lidí má už možnost slyšet Ježíšovu nabídku spasení. Pán Ježíš řekl: *„A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec.“* Mt 24,14. *„Ale dříve musí být evangelium kázáno všem národům.“* Mk 13,10. Již 7 miliard lidí má evangelium ve svém jazyce a mohou se rozhodnout, zda nabídku věčného života přijmou, anebo od-mítnou. Evangelium je třeba přeložit ještě pro 171 milionů lidí. Pán Ježíš volá k sobě všechny, protože všechny lidi miluje: *„Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“* Mt 11,28.

5. Ježíšova prorocká slova o pronásledování jeho lidu se naplňují v celých dějinách; nyní je pronásledováno 245 milionů křesťanů. Pán Ježíš řekl: *„Tehdy vás budou vydávat v soužení i na smrt a všechny národy vás budou nenávidět pro mé jméno.“* Mt 24,9. *„Nenávidí-li vás svět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás… Protože nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí.“* Jan 15,18-19.

Pán Ježíš otevřeně upozorňoval své učedníky a následovníky, že se budou setkávat s lidmi, kteří ho budou nenávidět a jeho vyznavače budou pronásledovat. I tato prorocká slova Pána Ježíše se naplňují v celých dějinách.

6. Ježíšova proroctví o přírodních pohromách se rovněž naplňují. Prorocká slova: *„A na zemi bude úzkost národů, bezradných, kam se podít před řevem valícího se moře. Lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět. Neboť mocnosti nebeské se zachvějí.“* L 21,26 Obrovské mořské vlny dovedou zaplavit nejen vesnice, ale i města.

V současné době k nám promlouvá neviditelný virus; nahání strach a hrůzu lidem na celém světě. Znamení v přírodě signalizují, že se blíží druhý příchod Ježíše Krista na naši zem.

7. Jsou také proroctví o životním stylu lidí před druhým příchodem Krista. *„Jako bylo za dnů Noe, tak bude i za dnů Syna člověka: Jedli, pili, ženili, vdávaly se. Jako bylo za dnů Lotových: Jedli, pili, kupovali, prodávali, sázeli, stavěli.“* L 17,27-28. Před druhým příchodem Krista budou lidé zaměřeni na hmotný blahobyt, na užívání, na ekonomickou prosperitu a na technický pokrok. Žijeme v době, kdy se tato prorocká slova viditelně naplňují. Většina lidí nemá o duchovní hodnoty zájem. Soustřeďují se na hmotný blahobyt a myslí si, že je učiní trvale šťastnými.

8. Pán Ježíš řekl také proroctví, že vychladne láska mnohých křesťanů: *„A protože se rozmůže nepravost, vychladne láska mnohých.“ Mt 24,12. Křesťané před jeho druhým příchodem budou jako 10 družiček čekajících na příchod ženicha.* Mt 25,1-12. Polovině vyhasínaly lampy. Polovině křesťanů bude vyhasínat oheň lásky k Pánu Ježíši. Pán Ježíš řekl prorocká slova: *„Vychladne láska mnohých.“* Mt 24,12. V současném období je mezi křesťany největší duchovní vlažnost v dějinách. Mnohé křesťanské chrámy jsou již proměněny na muzea. I tato proroctví se viditelně naplňují.

9. Ježíšova církev je nezničitelná. Pán Ježíš řekl o své církvi prorocká slova: *„A na té skále zbuduji svou církev a brány pekel ji nepřemohou.“* Mt 16,18. Přes veškerá pronásledování i přes lhostejnost mnohých křesťanů je církev nezničitelná. Útoků na Kristovu církev bylo v dějinách mnoho. Přes všechny útoky se Kristova církev stále rozrůstá. Přibývá těch, kteří po dlouhém hledání smyslu života, přicházejí k němu a nalézají v něm mnohem víc, než hledali. *„A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozvážnému muži, který postavil svůj dům na skále.“* Mt 7,24. Vyjádřil to také apoštol v dopise Židům 10,23: *„Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný.“* Dnes se k Pánu Ježíši Kristu hlásí 2 miliardy a 200 milionů křesťanů na zemi. Církev je nezničitelná, Pán Ježíš jí splní všechny své sliby.

10. Ježíš předpověděl, že se Izraelci vrátí do své země. Jeruzalém bude opět jejich městem. Pán Ježíš řekl o Židech prorocká slova: *„Budou jako zajatci odvedeni mezi všecky národy, po Jeruzalému budou šlapat pohané, dokud se jejich čas neskončí.“* L 21,24. Pán Ježíš zde sděluje, že Izraelci budou rozptýleni mezi všecky národy, a město Jeruzalém bude pod vládou pohanů až do chvíle, kdy Pán Bůh situaci Izraele změní a vláda pohanů nad Jeruzalémem skončí. Prorokoval to už Jeremjáš: *„Změním váš úděl, shromáždím vás ze všech pronárodů a ze všech míst, kam jsem vás vyhnal, je výrok Hospodinův, a přivedu vás zpět na místo, odkud jsem vás přestěhoval.“* Jr 29,14. Nastane nové období i pro Jeruzalém: *„V onen čas nazvou Jeruzalém Hospodinovým trůnem a shromáždí se v něm ke jménu Hospodina v Jeruzalémě všechny pronárody.“* Jr 3,17. Po devatenácti stoletích rozptýlení vznikl dne 14. května 1948 novodobý stát Izrael a od roku 1967 je Jeruzalém opět hlavním městem Izraele. Ježíšova slova se naplnila ve 20. století.

Uvedené skutečnosti jsou jasnými důkazy, že Pán Ježíš řekl prorocká slova, která se v dějinách uskutečňují. Jsou důkazem, že Pán Ježíš má moc nad národy, nad dějinami a uskutečňuje svůj plán a realizuje všechno, co předpověděl. Také splní věrně svá zaslíbení, která dal lidem, kteří v něho uvěří a spojí s ním svůj život. Všechna zaslíbení, která dává svým věrným následovníkům ve své církvi, budou uskutečněna. Máme stoprocentní jistotu a velmi se těšíme na všechno, co nám náš drahý Spasitel zaslíbil. *„Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“* 1 K 2,9. *„Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte.“* 1 P 1,4.

Stanislav Kaczmarczyk

Chléb J 6,24–40; J 6,41–71

„Podobno je království nebeské kvasu, který vzavši žena, zadělala ve třech měřicích mouky, až by zkysalo všecko.“

V šesté kapitole evangelia Janova jsme svědky otevřeného setkání věcí Království Božího s naší racionální realitou. Ježíš svačinou nějakého chlapce nasytí zástup hladových lidí, kteří za ním přišli. Jen mužů bylo okolo pěti tisíců. Slušná manifestace zájmu o tohoto vandrovního kazatele a příležitostného léčitele z Nazaretu. Jeho know how je, že se naplnil čas, přiblížilo se Boží kralování, čiňte pokání a věřte! „Snímá hřích světa,“ volá Křtitel. Dnes by řekl: Zbavuje závislostí. Sundá ti brejle mámení zážitkových agentur a bavičů, prohlédneš ošidnost morálky blaženosti bez Boha.

Věřte, že je PŘÍTOMEN, obraťte se k němu. Naslouchají a žasnou, jak před ním zlo couvá, nemoc ustupuje zdraví, zdraví ducha i těla.

Tentokrát kazatel překvapí demonstrací, jak že to všecky uživí. Blíží se židovské Velikonoce. Jakoby se tím, co se tu stane, připomnělo, čím na poušti podle předcházejících tří evangelistů začal (Mk 1,13; L 4,2; Mt 4,1): *„Jsi-li Syn Boží, udělej něco s tím kamením. Proč bys měl strádat hladem, že?“* Ježíš teď svému pokušiteli názorně předvádí, jak *„ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem přicházejícím skrze ústa Boží“* (Mt 4,4): Celý den promlouvá k zástupu, a dá jim najíst, až se zdá to jeho království na dosah. To by byl lídr, šeptají si radikálové. Prorok, který měl přijít na svět. To je ON, mluvčí Božího panství v Izraeli, nový Makabejec proti nenáviděným Římanům! Pryč s Herodem! Živitele králem!!! Ať žije král!, snaží se pokušitel: Chop se toho! Však jsi Syn Boží, ne? Začneme v Galileji. Dej na mne, všecko ti dám…

Člověk Ježíš, Syn člověka, odchází stranou, aby se modlil. Jde tam, kde dopoledne seděl s učedníky (Mk 6,48). Odchází, aby se klaněl tomu, který Duch jest. Vzývá toho, který jej poslal. Čerpá, obnovuje se, sílí zajedno s Otcem, a myslí na ty, které mu Otec dal. S těžkostí se plaví a tak jde k nim. Jde za nimi. Jde proti větru po vzedmuté hladině nesen samozřejmě anděly, řekl by žalmista (Ž 91,11-12). Neokázale. Nikdo netleská, nezírá, jak by určitě žasli při skoku plavmo z vrchu chrámu (Mt 4,5-6). Jen učedníky poleká. Pokušitel couvá, a Ježíš, inspirován modlitbou, včerejší příběh v kafarnaumské škole rozvádí: „Hledáte mě ne proto, že se vás dotklo to kralování odjinud, ale že jste dosyta jedli chleby,“ říká horlivcům, kteří si ho tam našli. *„Pracujte ne o pokrm, který hyne, ale o ten pokrm, který zůstává k životu věčnému, který vám dá Syn člověka, protože toho potvrdil Bůh Otec… Chléb Boží je ten, který sestupuje z nebe a dává život světu“* (v. 33). Co je to za doporučení, tenhle odkaz k nebi? Ke skryté duchovní skutečnosti, o níž naše slova jen přeneseně

Dokončení na str. 3

Velká učitelka

„Není nic silnějšího než láska“
vyznání i náplň života Dobroslavy Štěpánkové, „velké učitelky“ (1909–1993)

Pokračování z minulého čísla

Dítě ožívá, dušička se zotavuje,… ale kolik ubohých dětí v našem domově se jí nikdy nedočká…“

Že je na světě sám a nikdo na něho nečeká, byl přesvědčen i malý Honzík. Z bombardovaného Porýní přešla koncem války celá rodina do Prahy, kde po osvobození došlo k jejímu rozdělení a on se velmi trápil obavou, že nikdo z blízkých už nežije. *„Jeho bledá nevýrazná tvář se stává časem otevřenou ranou. To mluví jeho oči, když vzpomíná, ústa se chvějí a mlčí. Jak je to krásné, že oči mluví! Tomu rozumí i česká učitelka a přidává svou němou odpověď.“* Tak začalo přátelství a Honzík, který mluvil směsicí rusko-česko-německých slov, se z lásky k „Frau“ učitelce učí česky. V období Vánoc přišel za „Frau“ učitelkou s prosbou: *„Já myslím, že už nikdy rodiče nenajdu, vezměte si mě! Není to žert, to mluví srdce, hra přestala a hovor zvážněl. Honzíku, chceš to jistě? Když já bych byl tak sám, šeptá. Ano, když zůstaneš sám, tak ti budu maminkou. Honzík má ještě jednu starost – co tomu řekne vaše sestra? Uklidní ho – bude ráda, že má bratříčka.“* Hodně spolu hovoří, a netuší, že se „Frau“ učitelka raduje, když občas zazlobí. Po příjezdu nových dětí, které rovněž potřebují intenzivní péči, dokáže pochopit, že tam „Frau“ učitelka není jen pro něho. Děti využívají každé příležitosti k psaní dopisů do Německa, i Honzík píše, přestože nevěří, že přijde odpověď. Když jednoho dne přinese pošta obálku i pro něho, nemůže uvěřit, že se skutečně ozvali rodiče, kteří jsou už v Německu. *„Honzík má ten den srdce plné radosti a ráno hvězdy v očích. Honzíku, kde máš vrásky, žasne učitelka. Trpký rys kolem úst zmizel, tvář zpěkněla a zdětštěla…Karlák* (pozn. kde byl původně internován) *byl moc zlý. Myslel jsem si, že žádného Čecha nebudu mít rád. A teď máš, ptá se učitelka a sklidí za to pěkný pohled zářících očí. Honzo, Honzíčku, víš, jak bude po tobě teskno, až tě odveze vytoužený transport.“*



Dobroslava Štěpánková (druhá zprava) s příbuznými a přáteli v Lopeníku v roce 1974

Přípravu prostor pro ubytování skupiny německých chlapců dostali na starost již zotavení židovští chlapci. Navzdory otřesným zážitkům z koncentráků dokázali pochopit, že pomoc potřebují i chlapci z nenáviděné Hitlerjugend – *„děti za nic nemohou“*, aby se kromě tělesného uzdravení zbavili pohrdání a nenávisti, která jim byla dlouhá léta věnována. Pro všechny pečující to byl nesmírně složitý úkol. Nenávist k podřadné židovské rase i Čechům byla u těchto chlapců hluboce zakořeněna a vedla k několika incidentům, včetně nadávek židovským chlapcům. Přiblížit se jim a hovořit s nimi bylo obtížné, neboť někteří z počátku reagovali pohrdavým mlčením, zvláště Viktor, považovaný židovskými chovanci za nejhoršího z nich. Nechtěli pochopit, že děti a mládež z koncentráků právem dostává větší příděly jídla a má možnost volného pohybu. Všichni pečující vynaložili mnoho sil, moudrosti, trpělivosti a zvláště lásky, které nakonec přinesly dobrou úrodu.

„Žila jsem s nimi půl druhého roku“, píše Dobruška, *„a potvrdili jsme si a ověřili dvě pravdy. Ta první je, že není nic silnějšího než láska. Ona byla tím klíčem, který nám otevřel srdce dětí i dětí našich nepřátel a připoutal je k nám… Ta druhá pravda je, že není možno budovat lepší svět bez Boha.“*

Pravdivost těchto slov potvrzují dopisy mnoha starších dětí i po dlouhých letech. Nejmenší děti si dobu strávenou v zámečcích sotva mohly pamatovat, přesto doufala, že i zapomenutá, ale kvalitní semínka mohla vzejít a přinést užitek.

Eva Žárská
Pokračování příště

Credo

Milí bratři a milé sestry v Kristu. Dnes skončíme výklad Vyznání víry. Budeme se věnovat jeho závěrečné části, pojednávající o Duchu svatém, o církvi. Slovo duch v češtině i v dalších jazycích souvisí se slovy dýchat a dech, čili se životem. Duch svatý je ta Božská osoba či tvář, která, jakožto láska, život dává a životu vládne jako moudrost. Na tom, že Duch svatý vychází z Otce i Syna, i když se na tom rozešla církev západní a východní, protože chtěla zdůraznit naprostou rovnost a souměrnost Boží Trojice proti, možná snáze pochopitelné představy jakési podřízenosti Otci, jak jsem o ní už mluvil. Není to tedy tak, jak si představoval středověký mystik, že po věku Starého zákona čili Otce přišel věk Nového zákona čili Syna a teď, v jeho době, to je ve 13. století, nastává věk Ducha. Není to tedy tak, že Duch svatý bude mít jakýsi svůj věk, nýbrž naopak se nám Bůh vždycky dává poznat jen jako trojice neredukovatelných osob ve svém stvoření, zjevení a vykoupení, na nichž se všechny podílejí.

V jednu svatou církev, jako společenství Kristovo věří všichni křesťané. Katolík se od jiných odlišuje asi tím, že svůj vztah k Bohu vidí jako zprostředkovaný církví, že víc zdůrazňuje její všeobecnost, řecky katolicitu, a to jako viditelný rys své církve, která se nedělí na národy a přes všechny potíže a překážky o jakousi jednotu usiluje už v tomto věku. Také její viditelná apoštolská povaha, čili souvislost, její trvání napříč staletími, je pro katolíka možná významnější, než pro jiné křesťany. Proto nám ostatně tolik záleží i na starých textech církve, jako je vedle Bible i Vyznání víry nebo třeba liturgie. Proto se katolíka také víc dotýká historická minulost jeho církve, včetně jejích temných stránek. Pro tento závazný vztah k vlastní minulosti může katolická církev někomu připadat jako konzervativní, nepružná nebo těžkopádná. Jenže tato minulost není pro nás jen břemeno, ale také pevné zakotvení. Protože jsme s Kristem spojeni nejen historickými texty, ale také svátostmi, liturgií a živou tradicí své církve, nemusíme se bát o těchto textech vždy nově uvažovat, jako to kdysi udělal třeba sv. Pavel, sv. Augustin nebo Tomáš Akvinský. Nemusíme tedy být tak úzkostliví jako současní fundamentalisté, a přitom nám také nehrozí, že bychom kázali nějaké jiné evangelium, jak říká 2. list Korintským. Toto je jediné a pravé evangelium, určené pro všechny národy a časy, viz Mt 28,19 Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého, všem obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu, jak říká Zj 14,6.

Nabízí každému možnost odpuštění a věčný život. Je tu ale ještě jedna nesnáz, totiž představa vzkříšení mrtvých, nebo dokonce těla, s našimi názory na život tak těžko slučitelná. Už jsem řekl, že neznamená oživení mrtvoly. Ale proč se to tak důrazně připomíná? Zdá se mi, že vyjadřuje jednu podstatnou věc, že totiž i věčný život, ať už je to cokoli, má být život osobní, nějak související s jednotlivými životy, vzpomínkami, pamětí každého z nás. Je to jistá polemika s řeckou představou ducha, který ovšem jako netělesný nemá žádnou individuální tvář ani historii a nemůže vlastně ani promluvit, protože nemá mluvidla. Je věčný jen v tom smyslu, jako třeba číslo nebo Pythagorova věta. Je nesmrtelný jen proto, že nežije.

Proti tomu paradoxní spojení vzkříšeného či duchovního těla trvá na tom, že i ten zcela jiný život, který očekáváme, bude život jednotlivých a nezaměnitelných osob, nikoli nějaké splynutí s vesmírem, v němž by se každá individualita rozpustila.

A teď už zbývá jen staré hebrejské potvrzení Amen, ať se tak stane.

Jan Sokol *(poslal Jan Trnka)*

Chléb

J 6,24–40; J 6,41–71

Dokončení ze str. 2

cosi naznačují? Chlebem odtud je míněna úživa duchovního bytí člověka. Člověka, který se z Ducha narodil, a vešel do silového pole toho království (J 3,5). Tedy člověka, jejž Otec dal Synu, resp. jejž vírou k Synu přitrhl (v. 37. 44.) a dává mu perspektivu. Přenesl jej do království milého Syna svého,“ řekl by apoštol (Ko 1,13) „do silového pole, v němž je řešení jeho existence.

Vedlejším, přidaným (Mt 6,33) účinkem je teď i nasycení těla, ukázal včera Ježíš. *„Já jsem ten chléb života. Kdo přichází ke mně, nebude nikoli lačněti, a kdo věří ve mne, nebude žízniti nikdy“* (v. 35.), říká o životě duchovním.

Mluví o hladu a žízni Otcem duchovně probuzených. Narození dychtí po pokrmu. „Toho, kdo ke mně přijde, neodeženu“ (v. 37). Ovšem přijde jen ten, koho přiměje Otec. *„Já jsem chléb živý, který z nebe sestoupil“* (v. 41). Ježíš šokuje židovské předáky, a k jejich pohoršení a protestům poznamenává: *„Žádný nemůže ke mně přijít, jedině leč by jej můj Otec, který mne poslal, přitrhl* (vnitřně probudil); *a já jej vzkřísím v nejposlednější den,“* (v. 44). Taková je vůle Otce, aby kdo vidí Syna a věří v něho, měl život s ním, život věčný. Poznání Otce i Syna, živené chlebem odtamtud. Svévolník té stravě na chuť nepřijde… *„Já jsem ten chléb živý, sestoupil jsem ze svaté Boží skrytosti. Při kom Otec způsobí ten div, že mu zachutná nebeské, živ bude na věky,“* opakuje Ježíš, a pro duchovně alergické tomu dá korunu. *„Chléb, který já dám, tělo mé jest, které dám za život světa“* (v. 51). (A pozor, „za“ se tu opět překládá ošidná předložka „hyper“ s významy především s 2. pádem „pro“, ve prospěch, „za“, „místo“, „kvůli“, „pro“) život světa. Ježíš dává sebe, aby to s člověkem a jeho světem něco udělalo. Vyvádí jej z odcizení, snímá mu tento hřích světa, odcizenost Bohu. Léčí jeho nemoc k smrti. Zachraňuje. Neskládá pokutu za jeho převrácenost. Bůh ji nežádá. Nepočítá se s jeho hříchy, ale osvobozuje k životu v pravdě (2 K 5,19), a je chlebem toho života.

Odmítání strážců zbožnosti vysvětluje Ježíš známým podobenstvím o zlých vinařích (Mt 21,33; Mk 12,1; L 20,9): Syn přichází pro užitky Otcovy vinice (pro ovoce duchovní zralosti toho lidu, aby jej Otci získal. Dává jim z Otcova ochutnat) Přes trpkou zkušenost má s Otcem o vinařích ještě naději: Snad to nahlédnou. Snad se zastydí před mým Synem a přiznají mu duchovní užitky dávno štípené vinice Izraele. Že ho tím vystavil vražedné nenávisti zlých vinařů je opět zklamáním, nikoli záměrem. Vinaři – správci zbožnosti – se nestydí a Syna učiní svým hříchem, zločinem, avšak i bezděčnou obětí. Oběť Izraeli je kajícím obrácením obětníka, obnovou hříchem přerušeného vztahu k Bohu. Bůh se v Kristu obětuje pro možnost slitování… Ano, pohněme se lítostí. Taky kvůli nám, nechápavcům, se nelitoval, pro nás to podniká. Nám se obětuje, abychom se v pokání slitovali sami nad sebou. Smiřme se s tím, jak se v Kristu dává poznat (2 K 5,20). Křesťané jsme svědkové této krajnosti, která nás duchovně živí pro bytí s ním.

„Nebudete-li se živit Synem, a žít ze Syna člověka, nemáte v sobě život,“ varuje Ježíš (v 53.). *„Kdo jí tělo mého konání – mého příkladu - a pije krev mého myšlení, mých slov, mé duše, žije ve mně. Ve mně přebývá a já v něm“* (v 56-57). *„Jako jsem živ skrze Otce, tak kdo jí mne (kdo mne s chutí a potěšením baští), živ bude skrze mne.“* To je, co v plnosti času sestoupilo ze svaté Boží skrytosti. Ne jako manna otcům. Ti posléze zemřeli. *„Kdo jí chléb tento, živ bude na věky“* (v 58).

Žid pojídá jen, co je košer (kulticky a rituálně vhodné) v košer společnosti: Jsme tím, co jíme. *„Kdo jí mne* (říká Ježíš), živ bude skrze mne. Nebudete-li mne jíst, nemáte v sobě život.“ Buď tím, co jíš. Cele se dávám, aby ses bez výhrad cele ztotožnil a odevzdal.

Tvrdá řeč, takhle absolutní nárok. Kdo to má poslouchat?! Ze všeho lze vycouvat k něčemu jinému. Je čas zbožnosti a čas vzdálení se Bohu. Tak to chceme a tak to zůstane. Příliš na život a na smrt je ta Nová smlouva v tvé krvi, Ježíši.

„Co kdybyste viděli Syna člověka, jak vstupuje, odkud přišel? (říká jim Ježíš) Duch obživuje. Tělo nic neprospívá. Slova, která vám mluvím, jsou Duch a život. Žádný nemůže přijít ke mně, leč by jemu dáno bylo od Otce mého,“ opakuje Mistr a mnozí učedníci ho opouštějí.

„A co vy?“ ptá se nás.

„Pane, ke komu bychom šli. Ty máš slova věčného života. Uvěřili jsme a poznali, že jsi Kristus, Syn Boha živého.“

„Však jsem si vás vybral i s tím, který mne zradí,“ říká své církvi i dnes. Amen.

Modlitba:

Bože, náš Otče v Pánu Ježíši Kristu, Bože Duchu svatý, díky, že na nás v Kristu pracuješ, a měníš nás pro věčnost. Sebou samým nás živíš a vychováváš, aby nám zachutnalo u tebe, abychom zdomácněli ve tvém království. V silovém poli tvého zájmu o život, kde setba slova klíčí ke šťastným rozhodnutím, kde ze zrnka dobrého nápadu se stává strom. Učiň, prosíme, abychom se dokázali radovat ze skrytých pokladů, a vděčně vynášeli nová i stará poznání tebe do tohoto společenství. Přijď s kvasem svého kralování, připrav nás pro svoji hostinu.

Ty jsi skrýší před větrem a schránou před přívalem zla v nás i mimo nás. Pomoz nám, prosíme, zůstávat ve tvém slovu, ať svobodní od marností a skutků mrtvých trváme ve službě tobě, Bohu živému a pravému. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Matematika+

Bylo nás několik bývalých spolužáků z gymplu, co jsme se ještě několik let po vysoké scházeli víceméně pravidelně v jedné příjemné pražské hospůdce. Já jsem vystudoval teologii, jiný spolužák bankéřství a další ajťáctví. Jednou přišel ajťák s tím, že ho na ulici zastavil misionář, a na lísteček s čárkami za pivo napsal matematickou rovnici, kterou ho misionář naučil: 1 + 1 + 1 = 1. Asi tušíte, že je to výstižné vyjádření učení o svaté Trojici, resp. trojjediném Bohu. Pokročilejší poznají ozvěnu Athanasiova vyznání, jednoho ze čtyř ekumenicky přijímaných vyznání staré církve.

Ajťák i bankéř z matematiky odmaturovali, a tak se té rovnici ihned vysmáli jakožto nesmyslné. Snažil jsem se jim vysvětlit, o čem se v ní mluví, avšak neúspěšně. Nicméně jsem jim tehdy výjimečně nevynadal, že se posmívají něčemu, čemu nerozumějí. Spíš mi bylo divné, že nejsou s to přijmout, že ti, kdo tu rovnici vymysleli a další předávají dál, vědí, že je matematicky špatně, a přesto ji používají, protože za její pomoci chtějí vyjádřit něco, co neumějí vyjádřit jinak.

Tuto neděli jsem při bohoslužbách slyšel biblické čtení z Pavlova prvního dopisu Korintským o Božím bláznovství, které převyšuje lidskou moudrost. Není tato příhoda z hospůdky ukázkou toho, jak je snadné zaměnit moudrost s bláznovstvím? Kázání poté bylo o moudrosti, kterou si od Hospodina vyžádal král Šalomoun. Není tato příhoda ukázkou i toho, že moudrost je ostražitá, než se rozhodne, co považovat za moudré a co za bláznivé?

Pokud mi tento článek v Kostnických jiskrách otisknou, noviny někdy vezmu do hospůdky (do jiné, ta původní už je zrušená) a se spolužáky zavzpomínáme; třeba na tu příhodu zapomněli anebo si ji pamatují jinak. Buď jak buď, to poučení se mi líbí: moudrost je uvážlivá, protože ví, že je snadné ji zaměnit s bláznovstvím. Což je dobré i jako přání do nového školního roku: buďme ostražití a uvážliví; cest je mnoho, tak ať nezabloudíme.

Pavel Čáp

Pozvánky

Pozvánka na autorský večer

Zveme vás srdečně na autorské čtení Delicie Nerkové a Ralfa Mošta u příležitosti vydání knihy Rybí polévka za časů korony.

Tato kulturní událost se uskuteční v prostorách Evangelické církve metodistické v Praze 2, Ječná 19, v zadním traktu. Tramvajová zastávka Štěpánská ze směru I. P. Pavlova nebo ze směru Karlovo nám.

Zahájení autorského čtení bude po nedělních bohoslužbách 17 10 2021 v 11.15 h. Budete-li se chtít zúčastnit bohoslužby, přijďte již v 10 h.

Ukázky textů Delicie Nerkové přednese Jitka Morávková, písněmi a hrou na hang drum doprovází Jiří Šámal. Součástí programu bude též vernisáž obrazů výtvarníka a pedagoga Ralfa Mošta, který knihu ilustroval. Prezentovanou knihu bude možno si zakoupit a nechat podepsat.

Těšíme se na vaši účast především s ohledem na dlouhotrvající kulturní vacuum, které už snad, díky Bohu, máme za sebou!

Delicie Nerková - autorka textů

Ralf Mošt - autor ilustrací

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě vděčnosti za stvoření.

Bohoslužba bude v úterý 12. října 2021 v 18 h v kapli sv. Jana (Obec křesťanů) v Praze 7, Na Špejcharu 3.

Kázáním poslouží Jiří Nečas (Českobratrská církev evangelická) a hudbou pěvecký sbor Obce křesťanů. Po bohoslužbě bude následovat posezení a rozhovor.

(JNe)

Novinka

Pavel Hošek: Ve víru Velkého tance

Duchovní zkušenost přítomná v literárním díle C. S. Lewise

Pavel Hošek, profesor religionistiky na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy, se dlouhodobě zabývá literární tvorbou spisovatelů, jejichž dílo se dotýká duchovního rozměru skutečnosti. Napsal knižní studie o Jaroslavu Foglarovi, E. T. Setonovi, J. R. R. Tolkienovi a C. S. Lewisovi, ve kterých si všímá spirituálních a symbolických motivů, přítomných ve slavných dílech těchto autorů. Dokládá, jak tito literáti uvažovali o vlastní umělecké tvorbě a jak chápali působení krásné literatury na čtenáře. A zároveň hledá odpověď na otázku, jak správně rozumět duchovní dimenzi jejich díla. Hoškovy portréty jednotlivých spisovatelů jsou založeny na důkladném studiu dostupných pramenů včetně korespondence a také na odborném rozhovoru mezi znalci jejich díla.

Vydalo Centrum pro výzkum demokracie a kultury v r. 2021

Možno objednat na: https://www.cdk.cz

Cena:195 Kč

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení.

Vaše redace a administrace

Křesťanství a politika v současné době

Věřící i nevěřící současníci většinou předpokládají, že křesťané budou v politice zastávat konzervativní názory. Na co? V podstatě na všechno. A proč? Protože ideál vidí v minulosti.

Má to svou logiku. V minulosti křesťanství v Evropě skutečně určovalo politiku, dávalo jí zastřešující rámec. Jádro křesťansky orientované politiky proto dodnes mnozí vidí v takzvaných tradičních hodnotách. Jak ti, kdo se k nim hlásí, tak ti, kdo proti nim bojují.

Velká část křesťansky profilovaných politiků i představitelů církví věří, že právě v těchto „tradičních hodnotách" se projevuje stvořitelský řád. Tedy konkrétní obrysy, meze a hranice toho, jak nás Bůh stvořil a jak si přeje, abychom žili. Pro křesťanské politické strany proto bývá příznačná tendence „zachránit, co se dá". Z čeho? Z hodnotového dědictví křesťanské Evropy. Což mimo jiné znamená vzdorovat progresivistickým nápadům levicových idealistů.

Křesťané angažovaní v politice často poukazují na minulá staletí jako na dobu, kdy se společnost spravovala osvědčenými tradičními hodnotami, díky kterým panoval kýžený řád a pořádek. Řád, který odrážel Boží vůli. Pořádek, ve kterém se zrcadlily stvořitelské řády, uložené lidskému rodu shůry.

Proto politicky angažovaní křesťané často varují před nezodpovědnými nápady všelijakých pokrokářů, vyhlížejících tak či onak definovanou šťastnou budoucnost. Proto si váží odkazu předků a vůči novátorským nápadům levicových vizionářů jsou principiálně nedůvěřiví. Považují je v lepším případě za blouznivé utopie.

Vůči tomuto zkreslujícímu a zjednodušujícímu pojetí křesťanské angažovanosti v politice je třeba vyslovit tři důležité výhrady, jednu historickou, jednu psychologickou a jednu teologickou.

Výhrada historická

Nejprve poučení z historie: Přesně tento druh politického programu, založeného na takzvaných stvořitelských řádech, byl v dějinách znovu a znovu používán jako nástroj hrozného bezpráví a nelidské nespravedlnosti ze strany křesťanských států a jejich politických reprezentantů. Touto argumentací byly po staletí znovu a znovu ospravedlňovány zločiny proti lidskosti, včetně otrokářství a kořistného plenění kolonií po celé zeměkouli.

Nejen to. Návrat ke „stvořitelskému řádu" a „tradičním hodnotám" sloužil jako hlavní argument fašistických a fašizujících režimů evropských zemí ve třicátých letech 20. století. Dějiny zneužití argumentace stvořitelským řádem jsou opravdu otřesné a měly by být v současných debatách o politicky angažovaném křesťanství mnohem více reflektovány.

Přídavné jméno „osvědčené" v sousloví „osvědčené tradiční hodnoty" je totiž nanejvýš problematické a pochybné. Co přesně se osvědčilo? Ve jménu tak zvaných tradičních či konzervativních hodnot se dělo tolik šíleného bezpráví (vůči ženám, menšinám, otrokům, Židům, indiánům, Afričanům atd.) a vedlo tolik zbytečných válek, že je tu opravdu otázka, co přesně můžeme považovat za „osvědčené". Potřebujeme mnohem kritičtější pohled, máme-li se vyvarovat ideologických zkratů.

Výhrada psychologická

Z psychologického hlediska je třeba upozornit na následující: určitě existují psychologické dispozice k permanentnímu vzdoru vůči autoritám a tradicím, jak to vidíme u mnohých levicových pokrokářů. Ale právě tak existují silné psychologické dispozice k tradicionalismu a konzervativismu, zejména v neklidných dobách, kdy mnozí lidé reagují na nepřehledné změny všude kolem bezděčným hledáním pevné půdy pod nohama. A mnozí nalézají spočinutí v „návratu k tradici". Stabilita řádu, opřeného o autoritu tradice, jim poskytuje existenciální bezpečí.

Proč je to důležité? Protože takto motivovaný tradicionalismus vůbec nijak nesouvisí s konkrétním obsahem té či oné tradice. Funguje v islámu stejně jako v buddhismu, v hinduismu stejně jako v konfucianismu nebo taoismu. Tradice je opěvována ne pro její specifický hodnotový obsah (jako jsou například Boží stvořitelské řády), ale pro její stabilizující a terapeutické účinky na znepokojené lidské nitro. Je oceňována především pro bezpečí řádu, které nabízí.

Co to znamená? Že na tomto typu konzervativismu či tradicionalismu není vůbec nic křesťanského. Korán mu poslouží úplně stejně jako Nový zákon, Bhagavadgíta stejně jako Tóra nebo třeba Kniha Mormon.

Ano, všichni nějak tušíme, že někteří pokrokáři zřejmě ustrnuli ve fázi věčného adolescentního vzdoru. Ale pozor, i mnozí konzervativci ve skutečnosti realizují především své psychologické dispozice a jejich případné křesťanské zakotvení je pak více méně nahodilé. O křesťanství samotné tady vlastně nejde, jak o tom až překvapivě často svědčí soukromé životní poměry hlasatelů tak zvaných tradičních křesťanských hodnot.

A také tu hrozí velmi problematické spojenectví mezi křesťanskými konzervativci a stoupenci jiných podob tradicionalismu, zejména těch „vlasteneckých" a národoveckých, které mívají úplně jiná hodnotová východiska.

Výhrada teologická

A nakonec teologická výhrada, vycházející z Bible. Boží království je v biblické tradici vize očekávané budoucnosti, ne osvědčené minulosti. Je to utopie v tom nejlepším slova smyslu. Tedy to, co ještě není, ale dáli Bůh, jednou bude. Hebrejští proroci nehlásají návrat k tradičním hodnotám a stvořitelským řádům. Hlásají nadějné očekávání přicházejícího království. Jsou v tomto smyslu přinejmenším stejně „pokrokoví" jako „konzervativní". Volají Boží lid, aby už teď a tady uskutečňoval hodnoty a kvality Božího království, které jednou v plnosti přijde. Aby byl předvojem zaslíbené budoucnosti, ne restaurátorem minulosti.

Úkolem Božího lidu je šíření Božího kralování v lidských srdcích a v mezilidských vztazích. Boží lid má již teď a tady uskutečňovat budoucí (nikoli minulou!) podobu lidského společenství. Církev, jak říká evangelický teolog Jürgen Moltmann, je znamení, ukazující k budoucnosti, ne k minulosti.

Jistě, Bůh, který stvořil svět a vepsal do něj své stvořitelské řády, je tentýž, který nás zve do svého přicházejícího království. Ten, který je Alfa, je také Omega. Ale kdy jste naposledy slyšeli o křesťanech, kteří v politice prosazují pokrokové vize? O křesťanech, kteří vnášejí do tohoto světa hodnoty a kvality Božího království, a tím připravují jeho budoucí příchod v moci a slávě? O křesťanech, kteří odmítají nespravedlivé řády minulosti a s nadějí očekávají příchod nových věcí, které přicházejí od Hospodina, jak o tom hovoří prorok Izajáš?

Proč se křesťanské podoby politické angažovanosti více méně automaticky profilují jako bytostně konzervativní, opěvující údajně osvědčené tradiční hodnoty, zděděné po předcích? Byl Ježíš konzervativec? Nepůsobil na většinu zbožných současníků jako nezodpovědný pokrokář? Snílek s hlavou v oblacích, novotář a hlasatel utopických vizí?

Má křesťan z nějakého důvodu upřednostňovat minulost před budoucností? Má mít raději tradici než pokrok? I špatnou tradici? I tradici vymyšlenou, vyretušovanou, idealizovanou? Má se vždycky klonit spíš k stabilitě řádu než k osvobozující změně? I kdyby to byla změna ve znamení spravedlnosti a lásky k bližnímu? Proč? Kde se to v Bibli píše?

Jistě, příklon od jedné krajnosti k druhé není žádné řešení. Pohyb od zarytého zpátečnictví k blouznivému pokrokářství není pohyb vpřed. Jen mi připadá, že hodně politicky angažovaných křesťanů v našich zeměpisných šířkách dokáže velmi dobře pojmenovat slabiny a úskalí té druhé alternativy, zatímco o slabinách a úskalích té první mlčí jako hrob.

Není to přesvědčivé. A v Bibli žádné takové upřednostňování minulosti nenajdeme. Ba co víc: Vedle úcty k tradici a k odkazu předků tam najdeme takové skvosty jako třeba zvolání: „Nevzpomínejte na věci dřívější, o minulosti nepřemítejte. Hle, činím něco docela nového a už to raší." Nebo: „Ten, který seděl na trůnu, řekl: ‚Hle, všecko tvořím nové.'"

Pavel Hošek
Magazín Proboha

Magazín Proboha byl založen v roce 2019 Strategickým nadačním fondem. Cílem magazínu je vytvářet prostor, který stojí na základech křesťanské víry – na lásce, důvěře, naději, porozumění a otevřenosti. Vytváříme platformu, která kultivuje dialog a diskuse uvnitř světa víry a náboženství, ale zároveň bourá českým a slovenským čtenářům zažité stereotypy, které jsou s křesťanstvím spojeny. Sdružujeme náboženské servery, významné autory a osobnosti nebo akademiky. Magazín Proboha je díky tomu pestrou mozaikou víry nejen v Boha, ale také víry v dobro a naději, kterou dnešní společnost a svět tolik potřebuje.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

28/2021

13. října 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
20. října 2021

Z obsahu

* *Trní a bodláčí*
* *Smutek z plotů mezi námi...*

Poselství k 20. neděli po sv. Trojici



JAK ŽÍT SVOU VÍRU?
IZAJÁŠ 53,7

„Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý,...“

Iz 53,7

Obvykle tento text slýcháváme v období kolem Velikonoc. Zvěst o Beránkovi, který za nás trpěl, aniž by se ohradil. O Beránkovi, který se nepostavil Boží vůli a který položil svůj život v oběť za vinu nás všech. Jan Křtitel se nespletl, když rozpoznal, že v Ježíši přichází onen Boží Beránek. A podobně o tom svědčili další svědkové. Nakonec Petr ve svém listu o Ježíši svědčil a napsal: *„Když mu spílali, neodplácel spílám; když trpěl, nehrozil, ale vkládal vše do rukou toho, jenž soudí spravedlivě“*. (1 Pt 2,23).

Stojíme stále v čase mezidobí. V čase, kdy máme s celou církví promýšlet, jak prakticky žít svou víru. K čemu nás vede ten tichý Beránek, který „neotevřel úst svých“?

Možná k tomu, abychom do světa vnášeli pokoru, tichost, smíření a pokoj. Abychom světu nastavovali jinou, druhou tvář. Abychom mu ukázali jiný způsob a životní postoj, než jaký je právě v kurzu. Postoj naplněný pokojným očekáváním věcí příštích. Postoj zakotvený v naději pramenící z Hospodina. Postoj, který svědčí o tom, že naším útočištěm je Boží spravedlnost.

Evangelium o Kristově oběti nemůžeme odsunout pouze někam k Velikonocům. Ta dobrá zpráva přece musí zaznívat stále a znovu! Zpráva o tom, že ten tichý a pokorný, který bez reptání přijímá Boží vůli, přichází za námi. Přichází tichý a pokorný, ale ne rezignovaný. Přichází tichý a pokorný a plný naděje. A tak se směle smíme připojit k volání církve:

„Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi... a daruj nám pokoj!“ Amen.

Lenka Freitingerová
farářka sboru
Českobratrské církve evangelické
Jasenná

Trvalá inspirace evangelia o „předních místech“

Kdo obsadí po volbách „přední místa“ ve společnosti, to je aktuální šum kolem nás ve všech podobách. Nic nového pod sluncem od pradávna v lidských dějinách.

I v evangeliu se objevuje ukázkový příběh o touze po předních místech. Bylo by jistě zajímavé slyšet rozhovor dvou učedníků Jakuba a Jana, který se týkal jejich předního místa v Božím království.

Přistoupili k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, a řekli mu: „Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme.“ Řekl jim: „Co chcete, abych vám učinil?“ Odpověděli mu: „Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici v tvé slávě.“

Postihla je představa o záslužnosti průkopníků, kteří pro sebe nárokují určitou odměnu. Na politické scéně se tomu říká "dostat trafiku". V dějinách světa se vždycky rozdávaly. V Římě na příklad zasloužilým vojákům v legiích. Naše současnost není výjimkou.

Učedníci však dostávají jako odpověď pozoruhodnou a názornou lekci. Lekci o potřebě služby, nikoli panování. Vyžadovali pro sebe dvě nejčestnější místa, po pravici a po levici v nebeském království.

Těch zbývajících 10 učedníků bylo nejspíše šokováno troufalým nárokem Jakuba a Jana. V takové situaci není daleko k roztočení kola lidské žárlivosti a intrik. Dobře víme, že povýšení těch dvou se nekonalo. Ježíš naopak užívá tohoto napjatého okamžiku k tomu, aby jim dal nahlédnout do tajemství PRAVÉ VELIKOSTI ŽIVOTA. Názorně jim pověděl, že být s ním, vydat se za ním, znamená vskutku především cestu služby a oběti. A v té chvíli zaznívá z Ježíšových úst pozoruhodná ilustrace trvalé platnosti. Hovoří o národech a státech, o jejich vládách.

"Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi (jen) panují, a kdo jsou u nich velcí, (jen) je utlačují."

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: SVĚTOVÁ VÝSTAVA EXPO POPRVÉ NA STŘEDNÍM VÝCHODĚ



Expo 2020 (arabsky: إكسبو 2020) je název světové výstavy, která se koná v roce 2021 v Dubaji, největším městě Spojených arabských emirátů. Akce se měla uskutečnit od 20. října 2020 do 10. dubna 2021. Kvůli celosvětové pandemii koronaviru byla přesunuta na rok 2021. Začala tedy 1. října 2021. Titul pořadatele udělil Dubaji Mezinárodní úřad pro výstavnictví 27. listopadu roku 2013 na zasedání v Paříži. Spojené arabské emiráty si vybraly téma "Connecting Minds, Creating the Future", což znamená spojování myšlenek, vytváření budoucnosti. Další dílčí témata jsou udržitelnost, mobilita a příležitost. Jde o první světovou výstavu pořádanou v regionu Středního východu, jižní Asie a severní Afriky. Pavilony na Expo 2020 se dělí na 4 typy: Národní pavilony (každý stát, který se Expa účastní, má vlastní), Pavilony partnerů (určené pro soukromé společnosti a jejich prezentaci), Pavilony pro organizace, ve kterých mohou mezinárodní organizace prezentovat svou práci a Speciální pavilony, které spravuje pořadatel a obsahují různé výukové výstavy. Účastní se i Česká republika, která zde má vlastní pavilon s názvem Czech Spring (viz obrázek). Podrobnosti jsou i na str. 4. ***(hb)***



Dobrý rok!

Celá tradice novoročního svátku Roš ha-šana se vyvinula z přikázání: „prvního dne sedmého měsíce budete mít slavnost odpočinutí s pamětným vytrubováním a svatým shromážděním. Nebudete vykonávat žádnou všední práci, ale přinesete Hospodinu ohnivou oběť.“ (Lv 23, 24-25)

Ke každému židovskému svátku se váží určitá požehnání, modlitby, pozdravy a přání, pokrmy a písně. Před svátkem Nového roku – Roš ha-šana – si lidé v Izraeli všude přejí dobrý rok: u pokladny v supermarketu, v autodílně, na rozloučenou po setkání s někým známým. Podle situace se přání ještě doplňuje. Například po rodičovském sdružení ve škole – začátek školního roku spadá přibližně do stejného období – popřejí pedagogové rodičům i žákům dobrý a úspěšný anebo dobrý a plodný rok. Lidé si také vzájemně přejí dobrý a požehnaný rok.

Slovo „Dobrý“ hebrejsky „tov“, znamená víc než v mnoha jazycích. Je to biblický výraz, který se objevuje hned několikrát na začátku ve zprávě o stvoření. V Bibli se toto přídavné jméno nestupňuje. Nenajdeme tam ani výraz lepší ani nejlepší. Když se například Elkána snaží potěšit svou bezdětnou manželku, říká: „Chano, proč pláčeš? Proč nejíš? Proč jsi tak ztrápená? Což já pro tebe nejsem tov než deset synů?“ (1 S 1,8) Frustrovaný Jonáš, kterému je zatěžko akceptovat Boží zacházení v Ninive, naříká: „Nyní Hospodine, vezmi si prosím můj život. Tov moje smrt než můj život.“ (Jonáš 4.3) A žalmista vyznává: Tvé milosrdenství je tov než život…“ (Ž 63,4)

Přesto najdeme ve zprávě o stvoření vystupňování výrazem „velmi dobré“. Tímto „velmi dobré“ ohodnotil Stvořitel šestého dne svou kreativní činnost a dovedl ji k dokonalosti požehnáním sedmému dni – dni odpočinku. Dopřál si přestávku po dobře neboli perfektně vykonané práci. Podle židovské tradice je právě šestý den stvoření tímto počátkem Nového roku. V novoročních modlitbách je Bůh oslavován jako Stvořitel a Král celého světa.

Ze všech přání nejvíce je ovšem slyšet přání dobrého a sladkého roku. Rabbi Shraga Simons se ptá, proč se připojuje přání sladkého roku. Protože to, co je pro nás dobré, nemusí být vždy příjemné nebo hezké. Dodnes je v židovství známa myšlenka, kterou apoštol Pavel v listu Římanům doslova formuloval takto: „Víme, že těm, kdo milují Boha, všechno dohromady působí k dobrému, těm, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí.“ (Ř 8,28)

Takže je to vlastně jako v písničce dnes už legendární skladatelky a textařky Naomi Šemer: Možná, že tento rok bude dobrý, možná, že zazpíváme haleluja, protože to vlastně záleží na nás.

Roš ha-šana patří k svátkům měsíce tišri společně se Dnem smíření a Svátkem stánků. Nikdo se nepozastavuje nad tím, že nový rok začíná sedmého měsíce. Svátky připomínající Boží činy v cyklu židovského roku ukazují, že nový počátek není jen jeden. I stromy mají v Izraeli svůj Nový rok na konci období dešťů, když zase začnou vyrážet.

O Novém roku, ke konci parného a prašného léta, kdy už se dny začínají zkracovat, a po ránu se objevuje svěží rosa, jakoby příroda chytila druhý dech. Je to konec zemědělské sezony a zároveň začátek nové. Podruhé vykvetou růže, jak se o tom zpívá v jedné známé izraelské písničce: „na roš ha-šana vykvetla šošana“

Krista Gerloffová
z časopisu ICEJ - Slovo z Jeruzaléma

Z církví doma i ve světě

Kýrova cena Hondurasu

V červnu udělilo Křesťanské velvyslanectví Jeruzalém prestižní Kýrovu cenu prezidentovi Hondurasu Juanovi Orlandu Hernandezovi za rozhodnutí přestěhovat honduraské velvyslanectví do Jeruzaléma. Prezident Hernandez navštívil Izrael, aby oficiálně otevřel nové jeruzalémské velvyslanectví. Honduraská republika se tak přidala k USA, Guatemale a Kosovu, které rovněž přestěhovaly svá velvyslanectví do Jeruzaléma, a uznala tím Jeruzalém jako hlavní město Izraele. Toto rozhodnutí si mezi lidmi v Hondurasu získalo tak širokou podporu, že 24. červen bude od nynějška v Hondurasu státním svátkem.

Kýrova cena, kterou uděluje Křesťanské velvyslanectví, navazuje na historické prohlášení prezidenta USA Donalda Trumpa z roku 2017, v němž se rozhodl de jure uznat Jeruzalém jako hlavní město Izraele a přestěhovat do „Svatého města" americké velvyslanectví. Kýrova cena je pojmenována po Kýrovi Velikém, zakladateli Perské říše, který se zapsal do dějin svým tolerantním přístupem a jednáním vůči náboženským a etnickým menšinám a rozhodnutím znovu postavit jeruzalémský Chrám. Samotná Kýrova cena je zlatou replikou prastarého Kýrova válce, jedné z nejvýznamnějších starověkých památek, která je dnes vystavena v Britském muzeu v Londýně.

Z časopisu ICEJ - Slovo z Jeruzaléma

Omalovánky 2021

(Zatrženo v zahraničním tisku)

K „odbourávání emocí" mají sloužit omalovánky „Angela Merkel Legendary Coloring Book" prodávané v Německu po deseti eurech. Odcházející kancléřku si lze po libosti „vybarvit".

Šifra „stau" ve Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung z 19. 9. 2021 spatřuje v počinu autorky omalovánkového sešitu Jasmine Herreraové (což může být pseudonym) perfektní metaforu: Merkelová jako bytost bez vlastností, do níž si každý promítá, co chce. Pro jednoho „zachránkyně eura", pro jiného „ta, která zničila Řecko", pro dalšího „chameleon". Ještě pro další zas „máti", „nejmocnější žena světa", „německá železná lady" atd.

Ve Francii se svého času Nicolas Sarkozy jako prezident soudně domohl, aby byla z trhu stažena soupravička vúdú umožňující zapichovat špendlíky do jeho miniaturního modelu (a „přivolávat" tak na něj smrt). Ne magii! Leč adresné omalovánky, zejména u političky hlásící se ke křesťanství, lze chápat jako odkaz na kázání na hoře, kde se (v rámci zavržení přísahy) praví: „Ale buď řeč vaše: Jistě, jistě; nikoli, nikoli …" (Mt 5, 37)

František Schilla

V hlavním městě USA proběhl Pochod za mučedníky

Zastánci náboženské svobody pochodovali v sobotu 30. září v ulicích Washingtonu, aby tímto způsobem vyjádřili solidaritu s pronásledovanými křesťany po celém světě. Akce proběhla v rámci hnutí Povstaňme jako jeden hlas za pronásledovanou církev. Druhý ročník Pochodu za mučedníky, v jehož čele stál zakladatel organizace For the Marthyrs Gia Chacon, pochodoval k Bílému domu, kde se účastníci společně modlili za trpící křesťany.

„Myslím, že nyní více než kdy jindy je důležité, aby se křesťané všech denominací shromáždili jako jeden společný hlas," řekl Chacon v rozhovoru pro The Christian Post. „Je tak důležité, že nyní stojíme jako bratři a sestry v Kristu ve Spojených státech a jsme hlasem pro naše pronásledované bratry a sestry."

Zatímco chválil prezidenta Joea Bidena za to, že se stal „prvním prezidentem USA, který uznal arménskou genocidu", vyjádřil Chacon touhu vidět „více opatření v jiných zemích k ochraně menšin před náboženským pronásledováním".

„Toto je poprvé, kdy proběhl pochod pro mučedníky v hlavním městě, a myslíme si, že zvláště vzhledem k tomu, co se děje v Afghánistánu, a jak pokračuje narůstající pronásledování křesťanů, je důležité vyslat jasný signál."Chacon dále poznamenal, že podle zjištění organizace Open Doors v loňském roce celosvětově narostlo náboženské pronásledování o 30 %. Během svého vystoupení shromážděným účastníkům řekl: „Pochodujeme za více než 340 milionů křesťanů po celém světě, kteří trpí pro jméno Ježíš. Pochodujeme za lidi, kteří každý den položí svůj život, aby šli do kostela a vlastnili Bibli." Chacon poukázal na statistiku Open Doors, podle které v loňském roce došlo k 60% nárůstu počtu křesťanů zabitých kvůli víře. „Pokud jsou křesťané nadále pronásledováni kvůli své víře, proč je kolem tohoto problému tolik ticha?" zeptal se. „Proč svět mlčí, když jsou křesťané perzekvováni a popravováni za víru v Krista?"

Chacon slíbil, že „budeme pamatovat na každého křesťana, který položil život kvůli evangeliu, a upozorníme na každého křesťana, který trpí pod radikálními vládami, pod extremistickými skupinami". Dále vyjádřil vděčnost „statečným pastorům v těchto zemích, kteří organizují bohoslužby v podzemních církvích" a za „křesťany, kteří se i nadále shromažďují a vyslovují jméno Ježíš bez ohledu na možné důsledky."

„Pokud křesťané v jiných zemích mohou položit život za evangelium, měli bychom být povzbuzováni, abychom stáli ve své víře pevní," dodal.

www.krestandnes.cz

„Posláním od začátku do konce budiž hledati a nalézati způsob, který by umožnil, aby učitelé méně učili, žáci se však více naučili, aby ve školách neměl místa křik, pocit ošklivosti, vědomí marné práce."

* * *

„Ne ze souhlasu, ale z pochybnosti se rodí pokrok."

Jan Amos Komenský

Trvalá inspirace evangelia o „předních místech"

Pokračování ze str. 1

Řeknete si, odkud to vůbec Ježíš zná, že hovoří o národech a státech, když právě on, vzato přísně zeměpisně, žil celý svůj život na velmi malém prostoru. Několik vesnic a měst kolem Nazareta, to byl nejprve jeho akční rádius. Potom vykonal jednu cestu do fénické oblasti, jednu do Zajordání, dvakrát, třikrát byl v Jeruzalémě. Jednou už jako dvanáctiletý. To bylo tak asi všechno, co tento provinciální učitel viděl z velikosti celého stvoření.

A PŘECE, jeho horizont nebyl omezen jen okruhy jeho skromného putování. Viděl mnohem dál. Ví o národech, ví o mocných země a světa. Zná jejich cesty a způsoby. Ví, že jsou zde mocní a slabí, bohatí a chudí. Všude, kde je jen možno na zemi zahlédnout lidi, je také zřejmá skutečnost panování na jedné straně, a poddanosti na druhé straně. Tak tomu bylo před Ježíšem, v jeho době, po něm, až do dneška. Ani minulá společnost, která prohlašovala beztřídní společnost, rozdělení lidí neodstranila. A naší současné zastupitelské demokracii se to také nějak nedaří, protože ti delegovaní a námi všemi vysílaní ke spravovaní společnosti do vrcholných orgánů, letos znovu se tak stane při volbách, si evidentně oblíbili více privilegia než službu. Výjimkám v dějinách, případně i dnes, patří naše úcta a čest.

Jen letmým pohledem do minulosti připomenu mezi mocnými světa některé osobnosti, které svým vlivem poznamenaly celé epochy nebo alespoň jedno století. Ve starověku hovoříme o době císaře Augusta, o době císaře Konstantina, iniciátora cesty křesťanství dějinami. U nás o době Karla IV., v Anglii o době královny Alžběty, ve Francii o době Napoleonově, a tak dále a podobně. Zvláštní tajemství velikosti obestírá často tyto lidi. Dnes je zpřítomňujeme ve více či méně podařených seriálech. Často díky obratné psavosti úplatných historiků nebo nakoupených politologů či novinářů. Stručně řečeno, o tak zvaných „velikánech", dnes se spíše říká o celebritách, bylo popsáno mnoho papíru. Když se Ježíš nad nimi zamýšlí, hodnotí je velice stručným výrokem: "jen panují nad lidmi", "jen provozují moc".

To je v Ježíšových očích konečná bilance životní činnosti těchto zdánlivě fascinujících osobností dějin. Vládli silou, mocí a mečem v minulosti, dnes intrikami, arogancí, nevybíravým lhaním, tvrdými lokty a hroší kůží. To je také vše, co dokáží a co dělají při správě „res publicam". Ježíš dobře ví, že člověk poznamenaný hříchem, má-li v rukou moc, vlastně ani nic jiného nedovede. To je paradigma, pravidlo, možná lépe řečeno „model" prosazující se v toku dějin, který běží dál, včera i dnes.

Někdo by namítl, že tato výpověď platila ještě snad pro dobu nedávno minulou, možná pro minulý režim u nás. A pro dnes že snad už neplatí. Demokratičnost života, tak bychom se mohli domnívat, že je dostatečnou zárukou spolehlivé kontroly, aby moci nemohlo být zneužito. Škoda, že takřka každý den nám přináší opačné nemilé i bolestné překvapení.

Kdo ví, zda právě v takovýchto podmínkách se nemůže objevit diktátor, který by na sebe strhl moc a postavil pod tvrdé komando všechno a všechny. Ve dvou velikých dějinných tragédiích se to odehrálo jen v minulém století, pomyslím-li na německý nacismus a jeho důsledky a stalinský bolševismus a jeho nezákonnosti. Kristovo slovo o vládě, moci a panování platí bezpochyby i pro dnešní svět, pro každou dobu.

Ba co víc, ono platí zcela obecně o každém člověku, o každém z nás. Přirozený spád naší mysli a našeho chtění směřuje jen a jen k naší sebestřednosti. Ve třicátých letech minulého století to mistrně vyjádřil švýcarský teolog Emil Brunner, když napsal malou knížečku pro své konfirmandy s názvem: VĚŘÍM. Píše: "Tak jako pavouk sedí uprostřed své sítě a dychtí po kořisti, tak my lidé sedíme uprostřed svého vlastního světa s jedinou myšlenkou, jak všechno, co je kolem nás dostat k sobě. Jak to uchvátit, získat, využít, vysát, ano jako pavouk."

Jako král sedí naše lidské JÁ na svém trůně a dává se lidmi a světem obsluhovat. Žena, děti, přátelé, sousedé, spolupracovníci, společnost, církev, škola, kultura, technika, politika a civilizace a její možnosti, ano snad i Pán Bůh sám, to všechno a ti všichni mají sloužit našemu lidskému JÁ. Koncentrovaný egoismus se dnes objevuje stále více. Taková je poloha lidského života od časů synů Zebedeových, až po dnešek. Spíše už od časů Adamových. Pravda, jeden člověk to umí jemněji prosadit, druhý hrubě a necitlivě. Ale tyto síly jsou přítomny v lidských dějinách stále. Každá generace znovu musí s ním zápasit.

Geniálně to vystihl apoštol Pavel, když napsal: "Činím to, co nechci. A nečiním, co bych měl". Učinil stejnou zkušenost sám se sebou a dochází k poznání, které je unikátním výkřikem člověka, který si o sobě nic nenamýšlí a vidí se v zrcadle boží pravdy. "Jsem bídný člověk, kdo mě vysvobodí z mé sevřenosti?" To je pravá lidská podoba v dějinách až dodnes.

Z jiného těsta nebyli ani Jakub a Jan Zebedeovi, jakkoliv byli dost dlouho v Kristově blízkosti a chtěli mu i sloužit. Měli však představu o podmínkách své služby. Být po jeho pravici a levici. Nejspíše více při panování než při službě. Jenže Ježíš chápe službu docela jinak, řekl: "Slouží-li mi kdo, následuj mě." A následovat Krista znamenalo vyměnit své panovačné JÁ, které se už nedá obsluhovat jinými, ale začne samo pro druhé žít. Místo nároků na panování a předního místa, si vyhradí nárok služby na kterémkoliv místě.

Kristus přece řekl: "Nepřišel jsem, aby mi bylo slouženo, ale abych sloužil." A jeho cesta služby šla křížem krážem celým světem a všemi podobami lidských životů. Těch příběhů o podobě jeho služby je v evangeliích více než dost. Jsou to modely komplexnosti života.

Pravda, Ježíš řekl také jiné a významné slovo, a to v kontrastu ke službě. Avšak až po dokonaném díle při loučení s učedníky. "Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi..." Tento výrok by se Zebedeovcům všeho druhu jistě líbil. A tak se přímo nabízí otázka. Patří také Kristus k mocipánům světa? Nebo tuto ambici si po celá staletí přisvojovala spíše církev? Ani o tom moc nepochybuji.

Kristus k takovýmto mocipánům nepatří. Není vedle nich jako jeden z mnoha v dějinách. Jeho moc měla a má jiný rozměr. Spočívala a stále spočívá: v uzdravování nemocných, v sycení hladových zástupů, v pozvedání pošpiněných a utlačených. Je to moc k záchraně podstaty našeho lidství.

Je to moc nad hříchem, který deformuje život chudých i mocných. Je to moc, která proměňuje člověka tak, jako by se podruhé narodil. Moc bez vnějších efektů, že ti dva z nejmocnějších právě v jeho době, Pilát a Herodes, kteří měli k disposici všechny mocenské prostředky, se začínají Ježíše bát. Proč se ho báli? Snad právě proto, že se proti nim nepostavil s mečem a silou. Zahlédli v jeho působení a v jeho životě, i v jeho umírání na kříži moc, která není založena na bodácích a útlaku, ale na službě, která se nechá zbít, poplivat, pomluvit, zostudit, a která přes to nepřestane být a existovat dál jako láska a služba i pro ty, kdo ji odmítají a někdy hrubou mocí likvidují.

Slovo o službě z úst Kristových volá dnes v krizové situaci světa celé křesťanstvo k tomu, abychom začali praktikovat Kristovu metodu bezbranné, a přece nezničitelné lásky a služby.

Je-li vůbec ještě nějaký program pro křesťanstvo jako celek v současném tak ambiciózním, a přitom rozbitém světě, pak právě tento. Proto volá Kristus už po staletí přes hradby generací: "Kdo mi chce sloužit, musí jít stejnou cestou, po níž jsem šel já."

Zcela prostě to znamená: nezařizujme to ve svém životě, v mé rodině, na mém pracovišti, mezi sousedy, v národě a ve společnosti po příkladu mocných tohoto světa. Je to jistě náročná cesta, ne zrovna přitažlivá v současném duchu doby. Nový zákon ji nazývá "úzkou cestou". Je však pozoruhodně schůdná a nemíjí se s cílem.

Krásně i hutně to vyjádřila spisovatelka Olga Scheipflugová:

Rozumět tomu, kdo nám nerozumí,
a smát se v hlaveň namířené zloby,
a křičet pravdu, kde ji ticho tlumí,
a vidět věčnost za přeháňkou doby.
Milovat lidi láskou nenadané
a zaplakat si tam, kde tupí smějí se.
Toť tvoje království a naše nebe, Pane,
jež jenom vykoupeným zjeví se.

O tuto citlivost duše, o odvahu srdce a postoj celého života, o to jde právě dnes. To je křesťanský program pro dnešek a pro zítřek.

Kolik příkladů bychom mohli snést, že cesta služby se stává mocí, kterou je přemáhán nepřátelský svět. Tam, kde je a bude při nás patrná, tam se také všechny současné pilátovské a herodesovské moci rozplynou jako jarní sníh. Nekřesťan Mahatma Gandí, papež Jan XXIII. i Matka Tereza pověděli, že v naší době je jediná brána, která je křesťanství stále otevřená pro vstup do moderního světa, je to brána SLUŽBY, nikoli panování.

A docela závěrem. V roce 1981 na ekumenické konferenci v Římě jsem si poznamenal slova, tehdy nám přednášejícího prefekta pro nauku víry Josefa + kardinála Ratzingera o podobě služby křesťanství dnes, když řekl: „Současný člověk je ve

Dokončení na str. 3

Velká učitelka

„Není nic silnějšího než láska“
vyznání i náplň života Dobroslavy Štěpánkové, „velké učitelky“ (1909–1993)

Dokončení

Pravdivost těchto slov dokazovala i celým svým životem, který nebyl jednoduchý a bez bolestných ran.

I Viktor, ten kdysi *„zarytý hitlerovec“*, vyhledal koncem padesátých let P. Pittera v uprchlickém táboře Valka, aby se s ním radil, jak v životě dál a později roku 1960 píše: *„Dnes první adventní neděli vzpomínám na několik událostí, které mně zůstanou jako stálý ukazatel cesty. Posadit k jednomu stolu dvě skupiny navzájem znepřátelených ras, to je třeba ocenit jako čin, který převyšuje pouhou lidskost. Vzpomínám na Štědrý večer ve Štiříně …na mladé Židy, kteří nás přijali otevřeně a bez nedůvěry, …též na Jochena, po kterém zůstala jen malá básnička, která by měla být ukazatelem nám všem.“*

Šestnáctiletý Walter Geck: *„Kdyby to bylo možné, vrátil bych se hned k Vám. Však se budeme řídit slovy našeho zesnulého kamaráda Jochena a klást první základní kameny k mostu, který spojí národy. Věříme, že i ti po odvetě toužící a zlovolní lidi, budou Bohem přivedeni k dobrému…“*

Patnáctiletý Siegfried Strobach: *„Zítra to bude rok, kdy jsme společně s židovskými dětmi slavili na Štiříně Vánoce. Zpívali jsme německé i české vánoční písně. Všechno to mi nyní přichází na mysl. Letos nebudou naše Vánoce tak štědré jako bývaly kdysi v našem domově. Na Štiříně se stalo něco, co bychom byli pokládali za nemožné – sedět za jedním stolem s židovskými chlapci a slavit s nimi Vánoce! Ale tam to bylo tak samozřejmé….“*

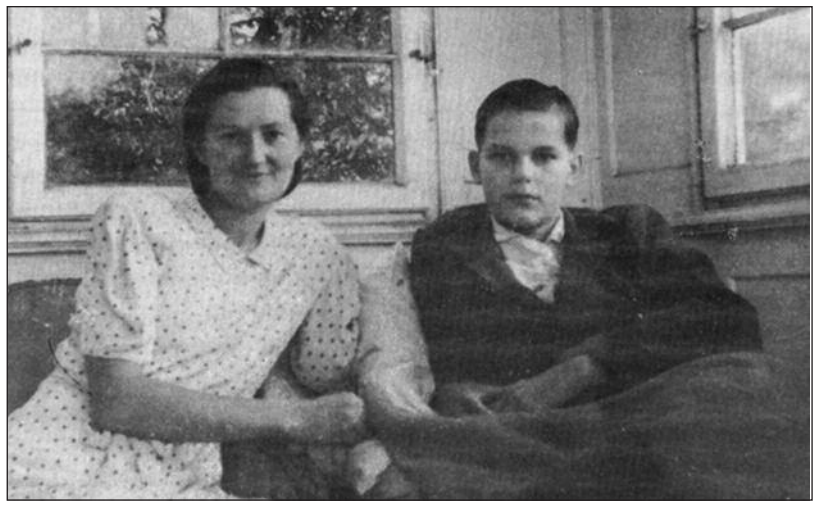
Po 40 letech píší z Izraele Gréta, David a Jehuda-Jiří, kteří se sešli, *„…aby vzpomínali na setkávání se ‚strýčkem Přemyslem‘ a jeho spolupracovníky. Cítíme mnohem jasněji než tehdy, jak vzácná byla lidská velikost, které jsme se dívali do tváře. Co jsme prožívali* (pozn. za války), *nedovolovalo nám spojovat pojem ‚křesťanství‘ s pojmem láska k bližnímu. Teprve díky vaší obětavosti vůči nám se to podařilo…“*

I v květnu 1985 při setkání v památníku Jad-va-Šem vzpomínalo sedm bývalých židovských chovanců *„na své znovuzrození“*.

Léta vděčně psali a dodnes mnozí vzpomínají „na své znovuzrození.“ Pouze ve vlasti „strýčka Přemysla“ se nesměla v době vlády jedné strany připomínka jeho jména a díla objevit.

Akce na záchranu dětí, o níž se její organizátor domníval, že bude trvat několik týdnů, maximálně měsíců, skončila až v květnu 1947. Bylo zachráněno nejen 810 mladých životů, léčeny byly též i jejich těžce zraněné duše.

Nastupující komunistický režim



Jochen se svou ošetřovatelkou Dobruší Štěpánkovou

práci P. Pittera v Milíčově domě v Praze soustavně omezoval, jeho správu v dubnu 1951 převzal a pro jejího zakladatele vydal dokonce zákaz vstupu. Po varování, že mu hrozí vězení, raději emigroval.

Spolupracovníci se vrátili ke svým původním zaměstnáním, paní učitelka Dobruška na Písecko. A když se rozhodla přejít na Moravu, jako věřící křesťanka, která se *„dosud nevypořádala s náboženskou otázkou“* (pozn. obvyklá fráze při politickém hodnocení v zaměstnání), byla počátkem šedesátých let určena pro školu v dostatečně zapadlé a malé obci Lopeník v oblasti Kopanic na moravsko-slovenském pomezí. Ani zde nešetřila obětavostí a láskou. Zajímala se, v jakém prostředí žijí děti, které učí, a její knihovna se stala základem obecní knihovny. Navázala spolupráci s muzeem učitele národů J. A. Komenského v Uherském Brodě.

Možnost kontaktů Dobrušky se vzácnými přáteli P. Pittrem a O. Fierzovou ve Švýcarsku byla v období reálného socialismu omezena na korespondenci. Pouze v období „pražského jara“ je mohla navštívit, což si s lítostí připomínala. *„Včera večer jsem mluvila s Přemyslem a sestrou Olgou. Vždy kolem 15. prosince si je pravidelně telefonicky přivolám. Už po deváté protože toho dne jsem se před osmi lety vrátila od nich z návštěvy. Stýská se mu, ale tam je volný ke službě, kterou koná.“*

Důchod trávila se svou sestrou a neteří Ivuškou v Luhačovicích, odtud podpis dopisů „tři z domečku“, jehož přátelské pohostinnosti jsme s užitkem a vděčností rádi užívali.

Dobruščina péče o krásnou, ale mentálně těžce postiženou Ivušku, umožnila mladší sestře MUDr. Vignati vykonávat plně povolání lékařky. Pro dobré jazykové znalosti jí byli přidělováni zahraniční pacienti a časem se objevila i možnost neoficiálních kontaktů s cizinou, včetně dodávek u nás nedostupné či zakázané literatury. Bylo by možno uvádět řadu dalších jmen těch, kterým Dobruška za svého života nezištně a s láskou posloužila.

V červnu 1989 měla velká učitelka Dobruše Štěpánková dovršit osmdesát let svého obětavou láskou naplněného života. Pro časopis Kostnické jiskry napsal manžel medailonek, kde vedle její osobnosti připomenul i dílo P. Pittra, neboť si byl jist, že to ji potěší. Sloupek nadepsaný jménem neznámé osmdesátnice nevzbudil pozornost a vyšel. Skutečně přinesl radost nejen naší vzácné přítelkyni, ale jak jsme se později dověděli i paní Olze Fierzové ve Švýcarsku. Teprve změna politických poměrů umožnila veřejně připomínat následováníhodný život a práci P. Pittera a jeho spolupracovníků včetně těch, jejichž jména a podíl na tomto velikém díle zde nemohla být zmíněna.

Závěrem přání jednoho z „Pitterových dětí,“ jak se sám nazval – Dana Reima, z článku v dubnu roku 1985 v Izraeli: *„Nechť příští generace vyrostе mezi květy a trávníky a památné stromy v Jeruzalémě (pozn. míněno v Aleji spravedlivých) jen připomenou, že láska k člověku je protikladem hrůzy a utrpení. Pokud tato láska bude růst, náš svět bude existovat.“*

Eva Žárská

Literatura a zdroje

FIERZOVÁ, Olga. Dětské osudy z doby poválečné: Záznamy ze záchranné akce přátel Milíčova domu v Praze. 1. vyd. Praha: Spolek přátel mládeže a družstva Milíčův dům, 1992, 114 s.

KOSATÍK, Pavel. Sám proti zlu: život Přemysla Pittra (1895–1976). Vyd. 1. Praha: Paseka, 2009, 378 s.

ŠIMSOVÁ, Milena. Přemysl Pitter – zachránce dětí. (Samizdat, 1988.)

Osobní kontakty, korespondence a záznamy D. Štěpánkové

Trvalá inspirace evangelia o „předních místech“

Dokončení ze str. 2

stavu vážného ohrožení při hledání smyslu života. Pojďme mu, všichni křesťané, posloužit evangeliem, tj. slovem, zvěstí i skutkem, službou a pomocí.“ Zdá se, že jeho nynější nástupce František citlivě i naléhavě ohlašuje právě tento program.

Vím, že služba je velice široký pojem, a mohli bychom se ptát o jakou službu máme usilovat dnes my? Má snad církev, aby si zachovala vliv ve světě, dělat ze sebe "děvče pro všechno"? Ani náhodou.

Naše poslání je zcela určité a jasné. Máme našim současníkům posedlým v touze po moci, slávě, po sebeprosazování znovu a znovu připomínat, že sláva člověka nespočívá ani v udělených řádech a poctách, ani v moci a vlivu, ani v sofistikovaném výkonu, ale v odvedené službě života při vzájemné pomoci, vzájemné sdílnosti, ochotě naslouchat a rozdávané lásce. To je zlaté jádro evangelia.

Odvážíme-li se vykročit tímto směrem, začne platit při nás druhá polovina této Kristovské rovnice víry o následování. "Nebo kde jsem já, tu bude i můj služebník", řekl také Kristus. A to je ono místo, o které by především měli stát všichni křesťané. V jeho blízkosti právě při jeho následování. Ostatní se mohou také přidat.

(Na žádost studentů „Univerzity třetího věku“, úvaha k letošním volbám a k úsilí všech kandidátů po předních místech v dnešní zmatené době.)

Josef Hromádka

Být „odevzdanější“ než muslimové?

Ž 23,4 ve spojení s L 15,4nn

„Bůh, jenž nás uvádí v pokušení – to není dobrý překlad …“ – Ve světle papežovy kritiky dosavadních italských překladů porovnal a přehledně utřídil rozmanité české verze odpovídající prosby z Otčenáše Jiří Nečas (blíže viz článek A neuvoď nás v pokušení, ET-KJ 1/2018). Diskusi vyvolal, připomeňme, posun v obecně užívaném francouzském překladu z prosince 2017, jímž byla zohledněna „permisivnost“ předpokládaného aramejského slovesa.

Aniž by bylo třeba cokoli rekonstruovat (po způsobu podkladového aramejského znění Otčenáše), zbývá aplikovat na české překlady hebrejského znění Ž 23,4 úvahu analogickou: Pastýř, který by kohokoli „posílal“ do „údolí stínu smrti“, není oním pastýřem, o němž se v celém žalmu 23 zpívá. „I když půjdu roklí šeré smrti …,“ začíná 4. verš v ekumenickém překladu. Přesně tak. Po úvodních až „bukolických“ (pastorálně idylických) záběrech (filmařsky řečeno) přichází střih a takřka „hororový“ zvrat. Kdosi se zatoulal!

V pravidelném dotazníku „knihy, jež mě formovaly“ v literární příloze deníku The Guardian z 21.8.2021 spisovatel Frank Cottrell-Boyce zařadil do rubriky „kniha, jež mi změnila život“ Lukášovo evangelium – „slova, která by pochopilo dítě a která by stále mohla obohatit a okouzlit i tu nejstarší hlavu“. Do rubriky „poslední kniha, jež mě rozplakala“ uvedl: „Lukáš, kapitola 15, marnotratný syn. Hemingway řekl, že to jsou nejkrásnější slova, jaká byla kdy napsána. Pokaždé mě to dostane.“

Podobenství o marnotratném synu tvoří, dodejme, jedno ze tří podobenství o „ztraceném a nalezeném“ z L 15, jež tvoří odpověď na námitku zákoníků, že „tento hříšníky přijímá a jí s nimi“. V prvním z těchto tří podobenství Ježíš líčí, jak se pastýř vydává za jednou jedinou ovcí, kterou předtím ztratil a která zbloudila a zahynula (L 15,4nn). Zbloudilou a zahynulou ovcí je míněn hříšník, který vlastní vinou opustil společenství Božího stáda, vlastní vinou se vzdálil od Boha a vlastní vinou po zásluze zahynul. Obětavým pastýřem je milostivý Hospodin, jak ho Ježíš zvěstuje a zjevuje.

Přesně o tomtéž je už ale Ž 23,4! Propojení Ž 23 a L 15 jsem „bohoslužebně testoval“ v 80. letech. „To bylo slovo!“ spontánně zvolal po pohřebním kázání v městečku Odry člen místního sboru ČCE. „Oba texty, které jsi spojil, se jinak nikdy nedostanou dohromady. Věříme v zajetí tradice,“ zdůraznil jindy luterský farář z kanadského Halifaxu.

Ach ouvej, tradice! Po mnou vedené biblické hodině věnované Ž 23 mi jedna účastnice položila „osobní otázku“, zda se cítím být tou správnou ovcí. (Sama předtím kdesi Ž 23,4 volně rozvíjela: Pastýř prý navečer při vpouštění do ovčince ovce „prověřuje“ tak, že je klepne holí do týla. Ovce následně skloní hlavu, zato šelma, jež se mezi ovce vloudila, vycení na pastýře zuby … Koukej se tedy, člověče, ranám Prozřetelnosti podvolit.) Středem pozornosti mají být nicméně – tvořivosti spravedlivých navzdory – dobrodiní pastýřem skýtaná, nikoli kvalifikace příjemce oněch dobrodiní. (Pro zohlednění hlavního důrazu „podobenství o marnotratném synu“ je podle prof. Petra Pokorného případnější nazývat toto podobenství „podobenstvím o milosrdném Otci“. Podobně by tedy bylo nejvhodnější nazývat Ž 23 „chvalozpěvem na dobrého Pastýře/Hostitele“.)

Zjednodušeně lze říci, že fatalistickým (tradičním) pojetím Ž 23,4 jako by křesťanští kazatelé konkurovali imámům, kdo že hlásá dokonalejší a důslednější „podvolení“ … Na tuzemské veřejné scéně naposledy v souvislosti s privatizačním „zhasnutím“ a „útěkem před právníky“ rozvíjel fatalistické pojetí Ž 23,4 za svého ministrování Tomáš Ježek. Novinový titulek (ministra doslova citující) z „divokých devadesátek“ zněl: „Musíme co nejrychleji projít údolím stínu smrti.“ Jakpak to, prosím pěkně, že „musíme“? (Doplňme: T. Ježek byl jako ministr po různých veřejných prohlášeních s to dodatečně říci: „Mýlil jsem se.“ Sebekritičnost u našich veřejných činitelů od té doby nevídaná …)

Oproti polohám blízkým islámu upřednostňuji spíše polohy blízké judaismu. Dle Jaroslava Achaba Haidlera si židovská tradice potrpí na „vpašovávání“ hříšníka tam, kde by rigidní vykladač počítal se samými spravedlivými („kteří nepotřebují pokání“, dodejme dle L 15). Ba co víc (zde navazuji na rabína Jonathana Henryho Sackse): v podobenství o ztracené a zachráněné ovci mohl být Ježíš zajedno s některými jinými židovskými učiteli vykládajícími Ž 23,4. Všechna tři podobenství doložená v L 15 mohla být dokonce formulována v rámci disputací o Ž 23,4. Ty trvají. Zastáncům „lukášovské“ linie jde, vyjádřeno moderně, v prvé řadě o identitu Boží, zatímco druzí vyzdvihují hlavně identitu „správné ovce“. Oba důrazy zůstávají, obávám se, sotva slučitelné… (Hospodin se chce sdílet, leč „identitář“ jakéhokoli ražení striktně vymezuje „našince“ vůči ostatním, žel i v „distribuci“ Boží milosti.)

František Schilla

Odkaz:

Cottrell-Boyce, F.: I read Adrian Mole every year, it gets funnier each time. Books that made me, The Guardian – Review, 21.8.2021

Nenávidíme mnoho lidí jen proto, že jsme příliš pohodlní hledat možnost, jak je milovat.

* * *

Mír přináší bohatství, bohatství přináší zpupnost, zpupnost přináší válku, válka přináší chudobu, chudoba přináší pokoru, pokora přináší mír.

Arabská přísloví

K výročí Tolerančního patentu

13. říjen 1781 – toleranční patent Josefa II.

Bělohorský vítěz Ferdinand II. (1620) neváhal svým neústavním zásahům do správy českých zemí dát podobu zákona. Vydal (pro Čechy 1627, pro Moravu 1628) tak zvané Obnovené zřízení zemské, jímž povýšil svoji panovnickou moc na absolutní. Ten panovnický výnos byl zaměřen na víru obyvatel. Na nějaké husitství či českobratrství zapomeňte, v této zemi se povoluje jen jedna víra! - Pokud jste šlechtici či měšťany a nelíbí se vám to, máte možnost opustit tuto zemi, ovšemže bez majetku! Vám ostatním nezbývá, než se k té jedině povolené víře se vrátit!

Důsledky toho vladařského výnosu jsou známé: část šlechtického stavu ten diktát akceptovala, změnila víru a podřídila se novým poměrům. Ta druhá početná v přesvědčení, že víru nelze na povel měnit, jako oblečení nastoupila cestu do neznámého exilu doslova s holýma rukama. - Nevolnický stav obyvatel ovšem možnost volby neměl. - Avšak ještě v časech krále Jiřího z Poděbrad (uvádí se datum 1457) vznikla na české půdě společnost později známá jako „Unitas fratrum“ (Jednota bratrská); na rozdíl od husitů programově „lid bez meče“, přísně soustředěná na příklad trpícího Krista a na Písmo. Její vůdcové Řehoř Krajčí, Lukáš Pražský, Jan Augusta, Jan Blahoslav, Jan Amos Komenský a další vedli společenství po samé hraně legality; poslední jmenovaný biskup už musel do exilu. -

S přechodem do 18. století sláblo vědomí o pravém křesťanském vyznání; avšak v pohraničních oblastech si obyvatelé udrželi kontakt s potomky českých nekatolíků, kteří kvůli Obnovenému zřízení své domovy opustili. - Leč ani tato doba si nemohla dovolit ignorovat ekonomické souvislosti života. V celé řadě západních zemí se rozvíjely manufaktury a v nich moderní výrobní postupy. Zrodila se otázka: Lze nalákat zkušené zahraniční řemeslníky do českých zemí, pokud by zde nesměli vyznávat svou víru? A jak ty šikovné řemeslníky z pohraničí v zemi udržet? - Tyto a další problémy trápily mladého císaře Josefa II., avšak ten mohl kroky ke změnám uplatnit až po smrti své matky Marie Terezie. Tak zvaný Toleranční patent z 13. října 1781 sice oslaboval dominantní postavení velké církve, avšak císařovi úředníci uplatňovali způsoby, jak celou věc přibrzdit. Především zveřejnili nový zákon pouze v němčině a nadto ještě s několikatýdenním zpožděním. A tolerováno mělo být jenom luterství a kalvínství a řecko-pravoslavné vyznání. – Neuznávala se víra husitů (to přece byli rozvratníci a rebelové), ani víra českých bratří (to byli sektáři) - proces se ztěžoval ze všech sil: kdo chtěl přestoupit k některému z nově povolených vyznání, musel podstoupit jakousi prověrku u duchovních, kteří se mu snažili úmysl rozmluvit. Prostý člověk tu měl stačit školenému bohoslovci. Brzy se však rozšířily neoficiální návody, jak na chytlavé otázky odpovídat. - Šlo také o výklad slova „tolerance“; dnes jí rozumíme snášenlivost, ale v tom slově je také skryta otužilost a odolnost vůči nevůli a nepřízni. Josefem druhým vydaný Toleranční patent je důležitý milník na cestě ke společnosti, kde už konfese nebudou předmětem sporů.

Připravil L. K.

Nové webové stránky Červené středy

Červená středa se letos koná 24. listopadu 2021 již počtvrté. Je to kampaň s heslem Make a stand for faith and freedom (Společně za víru a svobodu), která vznikla na britských ostrovech. Iniciativa chce propagovat víru i toleranci ve společnosti a podpořit solidaritu s obětmi pronásledování či být hlasem proti násilí a útlaku vykonávaného ve jménu náboženství. Červená je barva krve, mučednictví; světlo je symbolem naděje v temnotách. Iniciátorem je britská pobočka křesťanské organizace Aid to the Church in Need (u nás známá spíše jako Kirche in Not).

Smyslem akce je veřejně si připomenout všechny, kdo jsou ve světě pronásledováni pro své náboženské přesvědčení. Znakem této iniciativy je rozsvícené červené světlo symbolizující krev trpících pro víru. V České republice ji organizují Česká biskupská konference společně s Eku-menickou radou církví v ČR a Federací židovských obcí v ČR. Akce se koná na dalších místech ve světě – mj. v Londýně, Bratislavě, Vídni, Budapešti, na Filipínách.

www.cervenastreda.cz

Inzerce

Pozvánka do kytarového souboru

Zveme hráče do nového kytarového souboru: 1) děti i dospělé, 2) ty, kdo na kytaru hrát umějí i neumějí, 3) pražské i mimopražské. Secvičování přes Skype a podle nahrávek. V Praze máme dvě pobočky: komunitní centrum Matky Terezy na Hájích a sborový dům u Klimenta poblíž Náměstí Republiky. První vystoupení proběhne 26. 11. na evangelické fakultě - můžete se přidat!

Podrobnosti na www.heosforos.cz a pavel.cap@email.cz

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení.

Vaše redace a administrace

Stalo se v Antiochii

O prvních letnicích po Ježíšově slavném vzkříšení vznikla Církev jako společenství Jeho následovníků. Ještě před touto slavnou událostí budoucí Církev dostává pověření (Mt 28,19-20): "Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto věku."

Věrni slovům svého Mistra nesli první křesťané svědectví o něm do světa. Viditelná křesťanská komunita vznikla v Antiochii, tehdy v jednom z největších měst římské říše, které - dnes pod názvem Antakya - se nachází s jižním tureckém výběžku mezi Středozemním mořem a Syrií. Komunita byla natolik výrazná, že její příslušníci dostali charakteristické označení "Kristovci", tedy ti, kdo jdou za Kristem (Sk 11,26). Do češtiny toto označení proniklo ve tvaru "křesťané", což mu ubírá na výraznosti a vede spíše ke spojení s křtem (jehož smysl v obecném povědomí je hodně zkreslený) než s Kristem. Charakteristickým pro křesťana není monoteismus – či přesněji víra v Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova, k níž se hlásí také židé a muslimové, nýbrž vědomé přijetí Božího Syna Ježíše Krista jako Pána a Spasitele, následování jeho vzoru, spočinutí na jeho cestě. Zastavme se nyní u dvou novozákonních příběhů.

První z nich je zapsán v počátečních 10 verších 7. kapitoly Lukášova evangelia. Římský setník zde prosí Ježíše o uzdravení svého otroka. Onen důstojník byl jistě člověkem mimořádným – velice mu záleželo na otrokovi, měl rád židy, sponzoroval stavbu synagogy. Nicméně zůstával pohanem. Obrací se ovšem s naléhavou žádostí na Ježíše. Dostalo se mu o něm svědectví, věděl o něm. A projevuje velikou víru. Uvědomuje si, že Ježíš je více než nějaký šaman či zázračný léčitel; věřil v jeho moc natolik, že netrval ani na tom, aby k nemocnému Ježíš osobně dorazil. Ježíš skutečně na dálku otroka uzdravuje. A vyjadřuje se k setníkově víře: "Pravím vám, že tak velikou víru jsem nenalezl ani v Izraeli (L 7,9b)". Víra v tom nejryzejším smyslu, tedy ve smyslu, v jakém o ní mluví Ježíš, není vázána na monoteismus. Nejde totiž o filosofický názor. Jde o víru v něho, v Božího Syna a Spasitele. Jde o životní cestu, o cestu za ním. Jeho pozvání není vázáno na nějakou skupinu lidí. Říká: "Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží (Mt 11,28-30)."

Druhý ze zmíněných příběhů je zapsán v počátečních 12 verších 4. kapitoly Skutků apoštolských. Jsme jím uváděni do konfliktní situace, kde na obou stranách jsou lidé, kteří věří v jednoho Boha, Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova, a přesto si nerozumějí. K držitelům tradice a náboženské moci, k těm, kteří ovládají Zákon, doléhají svědecká slova apoštolů: "Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni (Sk 4,11-12)." Cosi oněm znalcům zákona uniká. Ve spleti různých ustanovení se jim ztrácí to, co je v Zákoně nejpodstatnější a co Ježíš zdůrazňuje: "Milovat budeš Pána Boha celou svou osobností. Milovat budeš svého bližního jako sama sebe". Pro křesťanskou víru jsou podstatná Pavlova slova "litera zabíjí, ale Duch dává život" (2 K 3,6b).

Živý vzkříšený Kristus je hlavou Církve, jejíž hranice zná jen on. Když se v modlitbě Páně modlíme "Buď vůle tvá", pamatujme na úzkou souvislost této prosby s prosbou předchozí "Přijď království tvé". Boží vůle je, aby jeho království přišlo na naši zemi, mezi nás lidi. Dal nám ovšem svobodnou vůli. V této svobodě k myšlení a jednání můžeme žít v souladu s Ježíšovým učením. Svými životy, vztahy, myšlenkami, činy můžeme ony dvě prosby modlitby Páně podpořit.

Ježíš Kristus nejen že má pravdu, on je Pravda. Věřme mu a následujme ho. Život s ním je životem plně lidským, životem zbaveným břemene hříchu, které on vzal na sebe.

Jiří Nečas

Češi pro EXPO 2020 vymysleli oázu, pro niž získají vodu ze vzduchu

Světové výstavy EXPO 2020 se účastní 190 států celého světa, které se snaží propagovat svou historii, způsob života a jeho udržitelnost.

Např. německý pavilon má za cíl ukázat, jak důležitá je spolupráce pro řešení klimatické krize. Výstavy v pavilonu jsou zaměřeny na děti a popisují význam německých inovací v zábavním průmyslu. Jedna z výstav ukazuje i to, jak se jednotlivé spolkové země staví ke změnám klimatu a boji proti nim. Pavilon byl navržen tak, aby byl obklopen zelení.



Výstava v americkém pavilonu má ukázat, jak je v moderním světě důležitá svoboda. Součástí pavilonu jsou i výstavy o světových výstavách konaných v USA. Celým pavilonem vede pohyblivý chodník. V pavilonu se nachází kopie pochodně, kterou drží socha Svobody v New Yorku v životní velikosti. Nalezneme zde také výstavu věnovanou americkým inovacím, například vynálezu telefonu, žárovky nebo internetu. Další výstava se věnuje budoucnosti americké vědy a výzkumu vesmíru. Další dvě výstavy se věnují americké kultuře a místopisu.

Česká repubika šla poněkud jinou cestou. Vědci otestovali tzv. fotobioreaktor, který by měl vyrábět vodu ze vzdušné vlhkosti a s její pomocí pak pěstovat v poušti například obiloviny. Na projektu spolupracovali experti z pražského ČVUT a také z Botanického ústavu Akademie věd. Fotobioreaktor a vypadá jako jakási umělá kaskáda. V korytě nahoře vytéká voda. Na jednotlivých stupních kaskády jsou usazené zelené mikrořasy, které jsou schopné získat z vody veškeré živiny – hlavně fosfor a dusík – a organicky je navázat do svých buněk. Koncentrovaná kultura řas naroste do celého objemu během asi deseti dnů. Pak vodu opět vypustí, ale řasy už v systému zůstanou, a tak je možné dále fotobioreaktor doplňovat už pouze čistou vodou, kterou získají ze vzdušné vlhkosti. Na vývoji přístroje, který vodu ze vzduchu získává, se podílely Univerzitní centrum energeticky efektivních budov a ČVUT.

Řasy usazené v bazénku na konci fotobioreaktoru jsou jednou ze dvou složek, kterými vědci z Botanického ústavu budou zúrodňovat poušť v Dubaji.

Druhou vyrábějí v krabicích s takzvaným vermikompostem, který tvoří běžný biologický kuchyňský odpad. Ten efektivně zpracovávají statisíce žížal.

Výstavu si lze prohlédnout až do 31. března 2022.

Helena Bastlová

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

29/2021

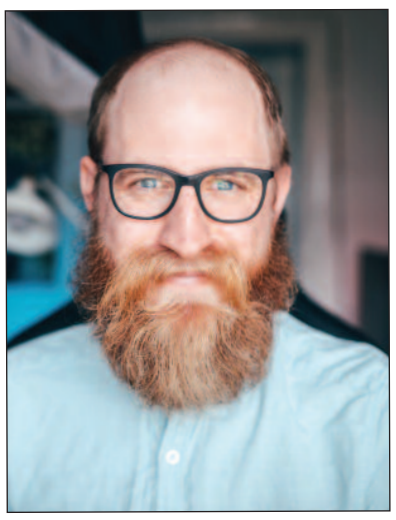
20. října 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
3. listopadu 2021

Z obsahu

* *Albert Einstein či apoštol Pavel?*
* *V uniformě Armády spásy*

Poselství k 21. neděli po sv. Trojici



Nebojte se!
Ageus 2,5

...podle slova, kterým jsem se vám zavázal, když jste vyšli z Egypta. Můj duch stojí uprostřed vás. Nebojte se!

Jak nemít strach a úzkosti? Někdy máme představu, že nejlepší lék na to, abychom neměli strach a neměli úzkosti, je zajištění naší budoucnosti. Možná si říkáme: "Kdybych měl více peněz, kdybych měl jistotu, že najdu dobrý vztah, kdybych věděl, že se to podaří, kdybych věděl, že to dobře dopadne, tak bych se teď nemusel bát." Díváme se před sebe a máme strach, že budoucnost nebude přesně taková, jakou si ji představujeme. Trávíme svůj čas snahou se před tímhle strachem ubránit. Snažíme se zajistit svoji rodinnou pohodu, svoji kariéru, najít ten nejlepší vztah. Myslíme si, že s tou další věcí, kterou si pořídíme, ta jistota a radost přece konečně musí přijít. Ale nepřichází.

Ta situace v našem textu je následující. Boží lid stojí před rozbořeným chrámem. Střed jejich života nebyl takový, jaký si mysleli, že má být. Mnozí z nich nejspíše pochybovali, jestli je Bůh vůbec s nimi. Nedaří se jim a nemají žádnou vyhlídku na to, že by se to zlepšilo. Strach nemají jenom obyčejní lidé. Mají ho i vedoucí. Ti, kteří by měli mít odpovědi, je sami nemají.

Bůh jim uprostřed toho všeho připomene dvě věci. Vzpomeň si na to, jak jsem jednal v minulosti a věř tomu, že tak jednám i teď.

Odpověď na strach není jen v tom, že známe budoucnost. Odpověď na strach je taky o tom, že známe minulost a víme, že v přítomnosti se nic nezměnilo. Jestli víme, že Bůh byl pro nás, tak to znamená, že pro nás je i teď a vždycky bude. Bůh se nemění.

Bůh Izraeli připomíná slávu dřívějšího chrámu. Připomíná jim svoji věrnost a to, jak jednal s Božím lidem v minulosti. A právě tato jeho minulá věrnost je taky zárukou té nynější i té budoucí. Jestli je Bůh pro nás, kdo je proti nám? Izrael vzpomínal na dřívější chrám, o co víc jako křesťané můžeme důvěřovat Bohu nyní my? My víme, že Bůh neušetřil ani svého Syna, ale za všechny z nás ho vydal! Jestli je to pravda, tak víme, že Bůh byl pro nás a vždycky bude se vším, co má. Ať se děje, co se děje. Ať už život vypadá tak, jak si myslíme, že by vypadat měl, nebo nevypadá vůbec tak, jak si myslíme, že by měl vypadat. Ať se děje cokoliv, tak víme, že to není, protože by na nás Bůh zapomněl. Není to, protože by nebyl pro nás nebo nás opustil. Právě naopak. Bůh je pro nás a je dokonce uprostřed nás. Je blízko.

Tohle zaslíbení bylo pro Izrael, ale je stejně tak pro nás. Víme, jak Bůh jednal. Věříme tomu, že jedná i teď a to v nás vytváří naději pro lepší budoucnost než jen tu, kde se mám trochu lépe.

Naději pro budoucnost, kde Bůh dovede všechny věci ke svému vítězství. Tohle není nejlepší život, tohle je nejlepší cesta do nejlepšího života. Často skrze zdánlivé prohry a neúspěchy, ale nikdy bez Boha, který jednal, jedná a bude jednat.

Václav Andrš
kazatel sboru Církve bratrské (Kostel trochu jinak) v Šumperku



Smutek z plotů mezi námi
Pohled z prostoru „mezi ploty“

Při mém šestadvacetiletém pobytu v církvi a jednadvacetileté službě kazatele jsem se pohyboval v různých církevních prostředích. Seznámil jsem se s širokým spektrem názorů. Už jako mladý, naivní, čerstvý konvertita jsem měl snahu na vysokoškolských kolejích spojovat různé skupiny křesťanů. Dost dobře jsem nechápal, proč se spolu nechtějí setkávat. Navštěvoval jsem různá společenství. Vždy mě dráždilo, že se setkávám s negativním vymezováním. Poznal jsem, že různé skupiny křesťanů zakládají svoji identitu na tom, že nejsou jako tamta konkrétní skupina. S těmi se nekamarádíme, kvůli křtu. S těmi zase kvůli pojetí večeře Páně. S těmi dalšími kvůli názorům na Bibli nebo dokonce kvůli určitému rozdílnému výkladu Zjevení Janova.

Celou moji službu jsem se snažil věnovat lidem, kteří těmito bariérami měli problém proniknout. Byli to lidé mimo církev, na okraji církve a bývalí členové různých církví. Tak dlouho jsem se jim věnoval, až jsem se stal jedním z nich. Momentálně nejsem formálně členem žádné církve.

Poté, co jsem se hlouběji seznámil se skutečnou podstatou zvěsti biblických příběhů a podobenství, začaly mi zážitky s rozdělením křesťanů velmi kontrastovat s tím, jak k lidem přistupoval Ježíš. O něm vyznáváme všichni, že jej následujeme. Z výkladu biblických příběhů vyplývá, že kdykoli Ježíš někomu pomohl, někoho uzdravil, porušil tím nějaké nepřekročitelné tabu. Stýkal se s lidmi pro tehdejší židovství nečistými, s pohany, celníky, nevěstkami, malomocnými. Sám se vlastně takto kvůli pomoci potřebným stával podle tehdejších náboženských pravidel nečistým.

Velmi mě v této souvislosti například oslovuje příběh o setkání se samařskou ženou u studně. Tam je těch překročení různých tabu opravdu požehnaně. Ježíš se baví o samotě se ženou. Už to je nepřijatelné. Žid se nebavil se ženou o náboženských věcech. Žid se nestýkal s pohany. Z pohanů pro židy byli nejhorší Samařané. A ta Samařanka byla, ó hrůzo, vlastně cizoložnice, žila s mužem na hromádce. A s touto ženou, u které bylo z různých důvodů pro žida nepřijatelné se k ní třeba jen přiblížit se Ježíš nejen baví. Od si od ní nechává podat vodu. S někým jíst a pít, to byl tehdy výraz nejužšího společenství.

Velmi bolestně se tento rozpor projevuje v přístupu k eucharistii. Ta úžasným způsobem zpřítomňuje nezištnou nepodmíněnou Boží lásku. Velmi mě zaujal text nazývaný duchovním testamentem kardinála Martiniho. Cituji ze znění tohoto dokumentu na stránkách Vojtěcha Kodeta: „Pro koho jsou svátosti? Tyto jsou tím třetím nástrojem uzdravení. Svátosti nejsou nástrojem k nastolení kázně, ale pomocí člověku, který se nachází v určité etapě na životní cestě a prožívá svou slabost. Přinášíme svátosti těm, kteří potřebují novou sílu? Myslím na všechny ty

Dokončení na str. 2

Cesty víry

Mk 8,27–30

Co tam Ježíš s učedníky dělal, co vlastně dělá celou tu dobu když vypráví evangelista jeho život? Někam jde, jen tak mimochodem káže, léčí, mluví, diskutuje, oponuje. Ale vlastně, co je však typické pro Ježíše, někam jde. Odněkud vyjde, prochází vesnicemi, městy, jeho působení je velká pouť. Říkám si, to je nám velmi blízké, že toto známe a žijeme i my. Ten náš život je cesta. Když se na tu Ježíšovu cestu podíváme, tak se můžeme mnohému přiučit, možná to, že si tu cestu máme užívat a každý ten den, ten kus cesty je velký dar, velká výzva, že toho hodně můžeme ujít a že sice jdeme k nějakému cíli, ale že s Ježíšem už ta cesta je důležitá, už to, že jdeme, že vykročíme. Také to, že na této cestě nás potkají různé otázky a také my si ty otázky můžeme klást a také to, že na té cestě nejsme sami, že nás na té cestě někdo provází. A myslím si, že na té cestě, že taková cesta vlastně může být i náš duchovní život, to, jak jdeme s Bohem. První věc, co musíme udělat, je také na tu cestu nějak vykročit, chce to někdy hodně odvahy, síly a někdy úplně praktic-ky se musíme donutit vstát „z postele“, abychom nějak začali. A to, co na té cestě je těžké, a to co si uvědomujeme je to, že na tu cestu s Ježíšem se nedá moc dobře připravit, možná ano jak se o to snažíme a jistě jste to zažili, že nějak se vydáte na nějakou cestu a jak ten den začne, znova a znova přinese výzvy, překvapení něco na co musíme rychle i zareagovat, že musíme být duchaplní, aby-

Dokončení na str. 2

Aktualita: K výročí založení Mezinárodního vězeňského společenství

V Senátu Parlamentu České republiky proběhla 5. října oslava jedenáctého výročí založení Mezinárodního vězeňského společenství (MVS) a desátého výročí vstupu do zastřešující Prison Fellowship International (PFI). Organizace PFI vznikla v roce 1976 ve Spojených státech. Jejím cílem je společné sdílení lásky věřících z různých křesťanských církví s vězni, bývalými vězni, oběťmi a jejich rodinami. Zaměstnanci a dobrovolníci jsou členy širokého spektra církví. Spojuje je vize pomoci nejvíce zapomenutým lidem. Ježíš říká: *„byl jsem ve vězení a navštívili jste mě.“* MVS si vybírá nejzranitelnější klienty, ať se jedná o děti, chudé rodiny, o oběti, o vězně, zejména staré a nemocné vězně, nebo ty, jejichž osudy se zdají beznadějné, o propuštěné, kteří nemají kam jít. Letos je tato organizace zaměřena na děti odsouzených, jako znamení budoucnosti. Ony jsou významnou součástí začarovaného kruhu, který je možné přerušit, uzdravit zlé věci, které se staly a nahradit je dobrem. Byly představeny pohledy dětí na trestnou činnost rodičů, protože děti jsou obětmi toho, co se stalo.

Projekty organizace jsou zaměřeny jak dovnitř věznic (příprava na propuštění, setkávání obětí a pachatelů, celodenní návštěvy rodin, péče o staré).

Tak na projekty mimo věznice (následná individuální péče o propuštěné, pomoc propuštěným a rodinám, služba dopisování, týden modliteb za vězeňství).

Pokračování na str. 2

Z církví doma i ve světě

Britská královna poděkovala BBC za program prezentující křesťanství jako živou víru

Královna Alžběta II. poděkovala za dlouhodobý televizní seriál BBC s názvem „Písně chvály“, který 10. října oslavil 60. výročí za prezentaci křesťanství jako „živé víry.“ Za více než půlstoletí dokázal program vyprodukovat téměř 3 000 epizod.

„Písně chvály už 60 let spojují diváky BBC po celém Spojeném království při společném uctívání,“ řekla podle Christian Post královna pro speciální díl nedělního pořadu. „Během té doby program ukázal křesťanství jako živou víru nejen prostřednictvím chvalozpěvů a bohoslužebných písní, ale také tím, že představil mnoho lidí, kteří dali víru do centra svého života,“ pokračovala 95letá královna.

Aled Jones, který je moderátorem programu více než 20 let, to nazval „jednou z největších radostí mého života“. „Je pro mě ctí sdílet s naším drahým publikem povznášející příběhy víry a potěšit srdce hudbou, která pro mě znamená svět. Tady je budoucnost plná nádherných „Písní chvály!“, řekl Jones.

Královna poprvé od manželovy smrti veřejně hovořila v sobotu 9. října ráno při zasedání nového skotského parlamentu v Holyroodu. „Mluvila jsem předtím o své hluboké a trvalé náklonnosti k této nádherné zemi a o mnoha šťastných vzpomínkách, které jsme s princem Philipem tady vždy měli,“ cituje ji Christian Post.

Blízký přítel zesnulého prince Philipa v dubnu v rozhovoru pro média prozradil, že „přesvědčil“ královnu, jeho manželku, aby před jejím vánočním vysíláním v roce 2000 více promluvila o své křesťanské víře. Rev. Bradley řekl, že ve svém vysílání z roku 2000 „královna velmi dojemně a mocně hovořila o své vlastní křesťanské víře a o dopadu, který to na ni mělo.“ Bradley také poznamenal, že princ Philip se zajímal o teologii. „Zapisoval si všechny detaily kázání. Měl extrémní zájem o teologii. Měl skvělé znalosti o Bibli, a pak se během oběda ptal na kázání.“

www.krestandnes.cz

Pokračuje debata o asistované sebevraždě ve Velké Británii a Itálii

Eutanazie je nejenom českým předvolebním tématem. V blízké době o ní, resp. o její variantě, nazývané „asistovaná sebevražda“, budou diskutovat parlamenty dvou evropských zemí – Itálie a Velké Británie.

Sněmovna lordů ve Spojeném království začne projednávat návrh zákona o asistované sebevraždě 22. října. Tím bude zahájena druhá fáze legislativního procesu, který v květnu otevřela Dolní sněmovna a jehož cílem je schválit návrh zákona o tzv. „pomoci při umírání“, který předložila baronka Molly Meacherová, předsedkyně skupiny podporující asistovanou sebevraždu. Zákon se bude vztahovat na nevyléčitelně nemocné dospělé osoby, které si budou moci vybrat, jak a kde ukončit svůj život, a to po obdržení souhlasu dvou lékařů a soudce Nejvyššího soudu. Poslední pokus o legalizaci asistované sebevraždy ve Spojeném království proběhl v roce 2015, kdy byl Marrisův návrh zákona v Dolní sněmovně zamítnut 330 ku 118 hlasům.

Římskokatolická církev se k návrhu tohoto zákona dlouhodobě vyjadřuje a nyní svůj nesouhlas zopakovala v postojích několika svých pastýřů. Kupř. nottinghamský biskup Patrick McKinney připomíná, že „podle vnitrostátního britského práva mají lékaři povinnost udělat vše, co je v jejich silách, aby smrt byla klidná a důstojná. Nabídnout zoufalým pacientům smrtící recept by naopak znamenalo znepokojivou změnu v naší kultuře péče“, vysvětluje. „Právě jsme zažili celosvětovou pandemii“, dodává biskup McKinney, „a mnozí lidé přinesli obrovské oběti, aby ochránili nejzranitelnější členy naší společnosti před potenciálně smrtícím virem. Tento postoj“, objasňuje nottinghamský biskup, „jasně potvrzuje, že jako civilizovaná společnost si přirozeně vážíme života každého člověka bez ohledu na jeho věk nebo zdravotní stav. Naproti tomu zavedení systému, který by povoloval asistovanou sebevraždu nevyléčitelně nemocných, by vyslalo zprávu, byť neúmyslnou, že některé životy si již nezaslouží, aby se o ně bojovalo“.

Rovněž italský parlament bude 25. října projednávat zákon o asistované sebevraždě. Itálie by se mohla podobat několika málo zemím (jen z deseti ze 194), které již léta legalizují asistovanou sebevraždu nebo eutanazii, která se nevyhýbá ani kojencům a dětem, o nichž se lékaři domnívají, že by se u nich mohly rozvinout závažné choroby, varoval před přijetím takové verze zákona předseda italské neziskové organizace podporující rodinu a život.

www.krestandnes.cz

Aktualita: K výročí založení Mezinárodního vězeňského společenství

Dokončení ze str.1

Projekty zaměřené na děti odsouzených:
Andělský strom: vánoční dárky dětem vězňů, andělské kempy, andělské kluby, příprava dívek pro správnou volbu povolání.

Úvodní slovo tohoto setkání pronesli:
Mgr. Pavel Fisher - člen Senátu Parlamentu ČR
JUDr. Jaromír Tejc - náměstek pro koordinaci boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti ČR
brig. gen. Mgr. Simon Michailidis – generální ředitel Vězeňské služby
Gabriela Kabátová – výkonná ředitelka MVS
Součástí oslav byl i koncert zhudebněných básní Bohuslava Reynka a Suzanne Renaud.
Oslavám předcházela ekumenická bohoslužba s promluvou kazatele Církve bratrské Daniela Fajfra.
Zaznělo také poděkování za uplynulé roky, za všechno, co se povedlo, za spolupráci s tolika vzácnými lidmi, za každého, kdo pomáhá svým časem, modlitbami i sdílením.

Jan Trnka

Cesty víry

Mk 8,27–30

Dokončení ze str. 1

chom to zvládli. Je dobré vědět, že na této cestě nejsme sami. Taková cesta je náročná a my na ní čelíme novým výzvám. Život jako cesta, jako výzva a také je dobrá jako dar, kdy můžeme věci měnit a objevovat. Hodně se teď mluví a diskutuje o budoucnosti církve a já si říkám, že ta naše církev je na cestě. I my jsme toho kus ušli, možná nás něco čeká a Ježíš říká, to je v pořádku, že jsme na cestě, to k životu patří i k životu církve a nebojme se té cesty. Na té cestě se mohu učit a hlavně nesmím zapomínat, že na té cestě nás provází Ježíš a také, co je dobré a co nás Ježíš také učí, abychom si kladli otázky, abychom se těch otázek nebáli.

Takže když vychází s učedníky a jdou kolem Cesareje Filipovy tak klade otázky: *„Za koho mne lidé považují?“* Dostává různé odpovědi, možná to, co učedníci okolo slyšeli, možná co by chtěli slyšet. Ale potom Ježíš jde přímo na tělo, a pro mne je to mnohem dramatičtější a řekla bych osobitější, ptá se: „Za koho mne pokládáte vy, jak je to s vámi, za koho mne teda máš?“ A my víme z evangelií, že odvážný je Petr a jako první řekne: *„Ty jsi Mesiáš.“* To je dobré jak to celé Ježíš nainscenuje a dělá – klade otázky a nebojí se klást otázky, důležité otázky, dokonce dvě, ale už ne odpovědi. On už neříká učedníkům já jsem ten a ten. Možná bychom to měli snažší, po dvou tisíciletích co věříme také v Krista, možná bychom chtěli jasnou odpověď, abychom ji měli v rukávu a vytasili ji světu a dokázali jak to vše je. Ale takhle to není. Ježíš nám tu odpověď nedává takhle jasnou. A je to tak asi správné, protože tu odpověď musíme hledat my. To je naše odpověď. Za koho pokládáme Ježíše. Za koho pokládáš Ježíše. A já, když nad tím tak uvažuju, tak zjišťuji, že také nemám žádnou jasnou odpověď, anebo mám, ale jen chvilku, ale mnohem víc a mnohem líp, se mi o Ježíšovi povídá, za koho ho pokládám, když popíšu kus té své cesty s Ježíšem, když řeknu, co jsem s ním zažila, co jsem slyšela, jak to pro mne bylo důležité. A tak si myslím, že když máme nějaké otázky, možná, že i nějaké odpovědi, že to k cestě patří. A Ježíš, a je to důležité a dobré nám ukazuje že si na to máme vzít čas, že nemáme být u těch důležitých odpovědích zbrklí, nemusíme na to přijít hned, dokonce nám to může trvat hodně dlouho, možná celý život a když už konečně nějakou odpověď dostaneme, jak to zažil Petr, když provázel Ježíše, tak na to přišel. Ty jsi Mesiáš, nebo ty jsi pravda, láska, spravedlnost. Já nevím, kdo z vás na to přišel, také bychom dokázali říci, za co Ježíše pokládáme, ano jasně, ale zároveň musím dodat nejenom, tak lehké to není Protože stejně Petr, když odpověděl, jak na to přišel, tak hned přišlo zklamání, hned dostal ťafku. Takový Mesiáš já nejsem. Takhle to prostě nefunguje. Možná máme nějakou představu, nějaký obraz, ke kterému dojdeme, je to dobře, ale nejenom. Boha si nemůžeme vydefinovat, vyodpovědět, takhle to nefunguje. Ježíš nám ukazuje, že často je mnohem důležitější být na té cestě, ptát se, neztratit tu sílu, pro nás je mnohem víc otázka než ta odpověď to, co se děje, to, co zažíváme, než to, co jsme nějak jasně formulovali a dali si nějakou jasnou teologickou definici. Život s Bohem přináší, mám pocit, mnohem víc otázek než odpovědí. Tak si představuji, jakoby jsme s Ježíšem šli, jakoby jsme ho měli před sebou, jakoby jsme viděli jeho záda a snažili se ho nějak dotknout, ale pořád za ním jako cupitáme a snažíme se ho dohonit. Takže, být na cestě s Ježíšem nás má i znepokojovat. Nemáme se bát otázek, dokonce se nemáme bát ani otázek ostatních lidí, kteří teprve na to přicházejí, kdo Ježíš je, kteří teprve kus cesty ušli, protože i ty otázky jsou pro nás důležité. A to je třetí moment, který v tomto příběhu spatřuji jako hrozně důležitý a to sice – jaká ta cesta je. Je to cesta, na které nejsme sami, po které jdeme s ostatními. A na tu cestu si vybíráme ostatní, takové, které máme rádi, které milujeme, s kterými se cítíme dobře, ale také na té cestě potkáváme lidi, které bychom si nevybrali, abychom s nimi putovali, ale je to dobře. A i tito lidé mají své otázky, možná, že nám tyto otázky připadnou netaktní, někdy dokonce hloupé a jiné, které se nám nelíbí.

Jak na to reagoval Ježíš? On uměl výborně komunikovat, neslyšíme od ně j- ty jsi mimo, to jsou divné otázky… Ježíš bere vážně všechny otázky, bere vážně tu situaci člověka, ve které je, vidí jinakost a to si myslím, že pro nás lidi, kteří poznali Ježíše je velká výzva.

A tak nám všem přeji, aby ta naše cesta byla dobrá, inspirativní, aby byla plná otázek, aby byla požehnáním, aby to byla naše společná cesta.

Ludmila Míchalová Mikšíková
farářka ČCE Strmilov

Smutek z plotů mezi námi
Pohled z prostoru „mezi ploty“

Dokončení ze str. 1

rozvedené a znovu sezdané, na ty „rozšířené rodiny“. Tito všichni potřebují zvláštní ochranu. Církev zastává nerozlučitelnost manželství. Je to milost, když se manželství a rodina „zadaří“... Postoj vůči „rozšířeným rodinám“ určí, zda se generace jejích dětí přiblíží k církvi. Dejme tomu, že určitá žena, opuštěná manželem, našla nového přítele, který se stará o ni a o její tři děti. Tato druhá láska vyjde. Pokud je tato rodina diskriminována, bude odříznuta nejen matka, ale také její děti. Pokud se rodiče cítí jako vnější vůči církvi, církev ztratí budoucí generaci. Před přijímáním se modlíme: „Pane, nejsem hoden...“ My víme, že nejsme hodni. (…) Láska je milost. Láska je dar. Otázka, zda znovu sezdaní mohou přistupovat k přijímání eucharistie, se má otočit. Jak má církev v síle svátostí přijít na pomoc těm, kteří se nachází ve složitých manželských situacích?“

Současná praxe vysluhování svátostí je známá. Je v rozporu s výše citovanými myšlenkami kardinála Martiniho, které v církvi nejsou ojedinělé. Dle mého názoru je tak i v rozporu s postojem Ježíšovým. Dochází tak k absurdním situacím. Sloužil jsem ve společenství, kde mladí horliví křesťané nechodili k večeři Páně, protože se tam vyskytovali staří nemocní lidé, mající za sebou bolestné životní zkušenosti. Kvůli vzájemné pomoci a podpoře tyto dvojice spolu žily ve společné domácnosti. Nezaznamenal jsem, že by se tito mladí horlivci zajímali o to, jak ti staří nemocní lidé žijí, co potřebují, co prožívají. Mě ale napadali, že tolerujeme ve sboru smilstvo. V jiném společenství, kde se uvažovalo o tom, že by se večeře Páně vysluhovala alespoň jedenkrát měsíčně, a nejen pouze o svátcích členové argumentovali takto: „Jen abychom nebyli jako katolíci, jen aby nám večeře Páně nezevšedněla.“ Říkal jsem si: „Jak může něco tak úžasného a nekonečně hlubokého jako večeře Páně zevšednět?“

Velice bolestné pro mě bylo, když jsem se dozvěděl o situaci, která nastala v jednom nejmenovaném domově důchodců. Paní se seznámila se starším pánem, klientem. Pomáhala mu. Pomohla mu k návratu do aktivního života. Aby mu mohla co nejvíce pomáhat, přestěhovala se k němu na pokoj. A od té doby jí kněz, ke zděšení všech zúčastněných, odmítal vysluhovat eucharistii.

Jeden velmi horlivý kazatel velmi výlučného společenství z blízkého města se snažil zvýšit příliv nových členů negativním se vymezováním vůči katolické církvi. Šlo to až tak daleko, že se nerozpakoval ve veřejném kázání přirovnat vysluhování eucharistie v katolické církvi k odlití býčka Áronem na Sínaji. A v líčení takovýchto absurdit bychom mohli pokračovat hodně dlouho.

Co mi z těchto zážitků a poznatků vyplývá? V církvi převládá mentalita staršího bratra z podobenství o marnotratném synu. Naším zdrojem motivace není úžas nad skloněním se Boha k člověku a jeho nepodmíněná láska. To je podstatou eucharistie, základem, na kterém se můžeme spojit. Jakékoli úvahy kde, kdy a jak je Bůh přítomen naprosto kazí to, co nám eucharistie má sdělovat. Nedělá nám totiž dobře pozice obdarovaných. A tak se chceme něčím před Bohem vykázat. Chceme být těmi, kdo to správně chápou, kdo mají k Bohu nejblíž. No, a naopak nám dělá dobře, když můžeme někoho vyloučit. No, jenže přesně tenhle postoj tehdejších náboženských představitelů přivedl Ježíše, který mezi lidmi nerozlišoval, na kříž. Tak do jaké míry jsme Kristova církev?

Kdysi jsem četl návrh jediného pravidla, které by mohlo vést křesťany k rozdělení. Vychází z Jakubovy epištoly: „Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa.“ Solidarita s trpícími a zřeknutí se poskvrny světa – tedy sebestřednosti, kariérismu, mamonu. Často je to tak, že se zříkáme trpících, protože trpí různými nedostatky v sexuální oblasti, myslí si něco jiného než my, prostě nebudou mít tu žádoucí zbožnou fasádu. Ale, jak jsem četl u Richarda Rohra, naopak si nevšímáme toho, jak je výše zmiňovaná poskvrna světa mezi námi v církvi přítomna. Nemáme soucit s lidskou slabostí a nedokonalostí. Tolerujeme a nevšímáme si toho, co skutečně ničí životy lidí.

Jak z toho ven? Asi tím, že si Bůh povolá pokorné, láskyplné lidi, kteří prošli tím, co všichni Ježíšovi apoštolové, včetně apoštola Pavla – poznáním toho, že se naprosto mýlili a že to jediné, co mají, je nezasloužená Boží láska.

Marek Ryšánek
(www.christnet.eu)

Malé ohlédnutí za velkou změnou po třiceti letech

Rád bych byl dobrým prorokem pro generaci historiků alespoň v polovině 21. století, kteří se v budoucnosti budou zaměstnávat 20. stoletím, zvláště jeho převratným posledním desetiletím, devadesátými lety. Tím dobrým prorokem bych rád byl v tom smyslu, aby dokázali rozpoznat z našich nynějších zápasů a rozhodování, že devadesátá leta tohoto bouřlivého století představují významnou změnu v hodnotové orientaci nejen v rozbořené postsocialistické polovině bipolárního světa, ale také hledání hodnotové orientace lidstva jako celku na cestě globálně utvářeného světa. Přál bych budoucím historikům, aby mohli poctivě konstatovat, že lidstvem nezvládnuté takřka celé dvacáté století našlo ve svém posledním desetiletí možnou jedinečnou šanci, aby nemuselo se smutkem konstatovat, že jsme se ocitli na konci dějin.

Dvě světové války byly příčinou nevyřešených rozporů, které rostou v dějinách takřka vždycky s rozvojem nových technických objevů. Ty jsou obvykle svodem a lákadlem pro držitele moci, aby za jejich pomoci mocenským zkratem řešili otázky vzájemné koexistence národů, států, lidstva. Vážné otázky nebyly nikdy v dějinách řešitelné mocenskými mechanismy. Tak i obě světové války nakonec pomohly vytvořit nebývale nebezpečný bipolární svět, jemuž vévodily na život a smrt znepřátelené ideologie. Oba tyto systémy, po celá desetiletí s diplomatickým úsměvem na tváři, s rukama za zády držely prst na spoušti sofistikovaně jištěných zničujících nukleárních zbraní. Až v posledním desetiletí, tedy v devadesátých letech tohoto století, nepřetekl pohár hojnosti ve vyspělém světě, nýbrž přetekl kornout nesmyslného zbrojení, které způsobilo ekonomický i ideologický kolaps především východní části bipolárního světa. Západní část tohoto bipolárního světa se ocitla také v nevídané variantě nových možných vztahů k ostatním částem světa. To však nebylo o nic snazší než jejich minulý velmocenský zápas. Východní totalitní blok se ekonomicky i politicky zhroutil. Nastalá situace otevřela nové možnosti rovnějších a bezpředsudečných vztahů. Vyspělá část lidstva dostala dějinnou příležitost k plnému a odpovědnému soužití pro všechny, kdo se na planetě Zemi těší z jedinečnosti života. Ať už se nacházejí na kterémkoli kontinentu otevřeného světa. Devadesátá leta, soudím, byla výzvou pro lidstvo k lekci meditace i k vděčnému údivu, že v přezbrojeném světě dvacátého století nevzplál oheň atomové apokalypsy. Naopak se překvapivě otevřela lidstvu příležitost zvážit v odpovědnosti další potřebné společné směřování dějinami při mnohovrstevném a pluralitním pohledu na budoucnost. Nejen spektrem politických a ekonomických přístupů, ale také přístupů filozofických, náboženských a spirituálních.

Na společnou cestu takto otevřenými dějinami, jsme se měli vydat s podílem všech bez rozdílu. Každá kultura a civilizace s rozmanitou výbavou svého vývoje a dědictví. Protože jsme byli všichni také ochuzeni o řadu hodnot poztrácených v rozporuplných dějinách. Některé hodnoty důležité pro život jsme dokonce v jejich hloubce ještě ani neobjevili. Ani více jak po třiceti letech jsme se nepropracovali k tomu, abychom respektovali jedno zlaté pravidlo, které připomíná: ne vše, co je technicky možné, je také správné a potřebné na Zemi, která nám byla svěřena, uskutečnit.

Po pádu železné opony měla společnost v naší nevelké zemi, v podmínkách nově otevřeného světa i Evropa jako celek, možnost sáhnout do pokladnice hodnot evropské židovsko-křesťanské kultury pro stavební kameny ke stavbě nově se tvořící společnosti. Nebylo potřeba zbrkle budovat eticky nezakotvenou tržní ekonomiku. Bylo potřeba sbírat stavební kameny k uvážlivé stavbě otevřené, svobodné, pluralitní a pravdu hledající společnosti. Kladu si otázku, co jsme na troskách a zbořeništích starého systému posbírali k nové stavbě? Co jsme našli sami v sobě v potřebné schopnosti restaurovat své lidství a občanství? A pro co jsme vskutku konečně vztáhli ruku z velikého evropského kulturně-civilizačního a křesťanského odkazu pro potřebu dneška? To je otázka obtížná k zodpovězení. Zvláště pohledem do našeho dnešního stavu. Ztratili jsme dost času i zbytečnými akcemi, pokus – omyl. Tím vším jsme dezorientovali sami sebe.

Bankrot komunistické diktatury, která chtěla napravovat nebo dokonce obnovovat svět tvrdým klackem své zkratové ideologie, byl evidentní. Obávám se, že jsme nesáhli po potřebné a důležité hlavní linii evropského myšlení oplodňovaného křesťanstvím. Nesáhli jsme po programu nápravy, obnovy, bez níž v dějinách, tak soudím, nic skutečně nového nevzniká.. Mám na mysli na příklad Komenského spis "De rerum humanarum emendatione consultatio catholica", tj. “Obecná rozprava o nápravě lidských věcí“. Byla to vážně míněná nabídka k obnově života a vztahů všem evropským národům na konci třicetileté války. Konec konců jako teolog rád připomenu první článek reformační výzvy Dr. Martina Luthera: "Omnis vitam fidelium poenitentiam esse voluit." Tj., že „Celý život křesťana má být ustavičným pokáním.“ Což představuje důkladnou revizi a obnovu, že i po zklamáních, které přinesly lidem totalitní systémy našeho století, které chtěly napravovat a nově tvořit všechno u jednotlivce i ve společnosti násilnou ideologií a grobiánskou politickou praxi. Kolaps toho všeho nás neopravňuje k tomu, abychom skutečnou nápravu a obnovu odmítli cestou radikální síly, v křesťanství zvané METANOIA, tj. gruntovní změna myšlení a života.

Ve filosofickém světě se stále ozývá šum o tom, že prý už žádná velká idea nevytvoří vlivný směr, který by oslovil všechny. Možná, protože každý i dobře vytvořený systém je zároveň kandidátem na svůj vlastní pád. Jistou velikost mu neupřeme, ví-li právě toto sám o sobě. Přesto bychom neměli odmítat sílu, která s lidstvem zůstává napořád a žádné systémy netvoří. Spíše všechny nepodařené boří.. Je to filozofická i náboženská METANOIA. Je bytostnou základnou evangelia, které křesťanství, navzdory všem jeho kotrmelcům v dějinách, nevnucuje, jen stále připomíná. Její vnitřní síla sáhne vždy hluboko do mysli a životních programů člověka i společnosti, pokud se jich dotkne. Tíha naší doby a nejeden její zmatek je v tom, že tuto nevtíravou sílu přehlíží. Tato nepozornost nebo lhostejnost zmátla hodnotovou orientaci devadesátých let při této velké změně. Prosadil se spíše úzkoprsý závěr učiněný z rozpadu sovětského impéria i celého jeho bloku, když se tato kapitola uzavřela pro mnohé prostoduchým kupeckým součtem. Západ zvítězil ve studené válce. Ano, tak bychom soudit mohli jen potud, pokud by tento vítěz se jako vítěz zachoval. To znamená, pokud by postkomunistickým zemím, s rozdílnou tradicí jejich vlastního před komunistického vývoje, s velkorysostí vítěze a s odpovědností zkušeného, nabídl vizi dalšího zdravého vývoje. Vítěz však začal poskytovat či investovat především kapitál v řadě zemí. Dokonce jen politicky pubertální garnituře, která se ujala moci. Poskytnutý kapitál přinesl většinou jeho bolestnou a marnivou ztrátu. Do tohoto prostoru se přivalila vlna neoliberalismu namíchaná jako opojný koktejl. Nedokázala odplavit všechny minulé nánosy totalitních praktik. Naopak obalovala značně dezorientované osvobozené lidství svým vlastním dekorem. Neoliberální reformátoři a vůdci začali v devadesátých letech aplikovat šokovou terapii takřka podobným způsobem, jako kdysi organizátoři při socializaci vesnice, kterou jsem jako selský synek zažil v době studií na gymnáziu v počátku padesátých let.

Příslibem a cílem této transformace nebylo jen ekonomické uzdravení společnosti, nýbrž také její napojení na síť světové ekonomické, společenské a politické spolupráce, a tím napojení na cílenou rostoucí osobní spotřebu, která je toho všeho hnací silou, žel často bez jakéhokoli etického náboje. Ekonomická reforma takto koncipovaná za pomoci a účasti demokraticky vytvořených mechanismů, jeví se mi, že pozvolna přerůstá v ekonomickou diktaturu s doprovodným civilizačním inženýrstvím.

Toto moderní strašidlo dnes obchází Evropu i celý svět. Varuje nebo hrozí méně přizpůsobivým trestem exkomunikace či dokonce věčného zatracení z tohoto takto ekonomikou a financemi řízeného světa, užiji-li náboženského slovníku pro zcela sekulární procesy. Neoliberální reformisté posledních deset let ve 20. století práskali bičem svých floskulí proměněných ve strojové mechanismy ekonomicko-finančních novotvarů nad lokálními, kontinentálními, neglobálními, demokratickými snahami, které souběžně nebo alternativně usilovaly také svým podílem o odpovědnou cestu vpřed. Docházelo k tomu, co odvážně pojmenoval psycholog MUDr. Ivo Pondělíček: "Nastupuje numerická, peněžně fetišistická, pragmatická generace, což je problematická vyhlídka, dobrá leda tak pro jednorozměrného člověka."

Ptám se tedy, jak se bránit, a je vůbec správné, a má nějakou šanci bránit se této jednorozměrnosti, pragmatismu, často jen vychytralému, bez špetky etiky selského rozumu? Jak se bránit tomuto odvážnému či dokonce hazardnímu experimentu? Inteligence a kulturní sféra, která v minulém i v předcházejících stoletích působila, a věřím i kultivovala veřejné mínění, byla značně vystrašená, že v prostředí konzumu, dnes už prefabrikované "kultury", rapidně klesá její skutečná role. To není replika na přítomný stav, to je vážná otázka. Její lokální a detailní znalost země a kultury v nejširším možném záběru, její zkušenosti s místní duchovní a lidskou specifikou jsou jí dnes spíše k újmě než ku prospěchu. Navíc, ve srovnání s "ekonomickými transformátory" současného globalizovaného světa. Potřebná komunikace a skutečný dialog ve světě vázne. Klasická inteligence stále ještě užívá bohatý alfabetický slovník s košatostí světové kultury. Kormidelníci světové ekonomiky užívají globální sumarizující numerický slovník, který chce být znamením, před nímž všechno minulé se má klidit z cesty. Vše má být zahrnuto do symbolu či spíše do zkratky nebo spíše jen šifry. Tři desetiletí, která máme za sebou, nás mohou vést ke zcela zásadnímu poznání. Zdaleka nestačilo se vrátit jen k darwinismu trhu, kde silnější vyhrává, ani k parlamentním svobodným volbám. Oba instrumenty byly potřebné pro cestu ven z prolomené hradby minulého ghetta. Jen, žel, je trvale nedoprovází etická obezřetnost, lépe odpovědnost. Deficit je patrný na všech stranách. Naprosto nebude stačit pro hodnotovou orientaci jedince i celé společnosti z hlediska náročného života v 21. století, který nás čeká.

Někdy až hrubiánský, častěji však velmi bystrý glosátor našeho nového vývoje, zesnulý spisovatel Ludvík Vaculík, už v devadesátých letech v Lidových novinách přímo zakřičel: "Nejvíc mi vadí, že se mechanicky vracíme k jakési liberální demokracii, bez poučení z toho kapitalismu i z toho socialismu. Nepřidali jsme totiž ani jednu novou myšlenku." Mám za to, že jen málo jsme pochopili, že nastalá skutečnost po roce 1989, kterou nám otevřela buď Prozřetelnost nebo dějiny, je především darovaná šance pro jednotlivce, národ a náš malý stát. Jsme jen nepatrnou částkou v procesu dějin. V procesu, který započal a hledá svoji podobu v kontextu evropském (EU) a potom i světovém (globalizace).

Že nejde jen o prosté navázání na přetrženou niť našeho vývoje před desítkami let do západního evropského kontextu, to musí být zřejmé nejen nám, ale také našim nejbližším sousedům. Protože současný svět západní kultury a civilizace se dostává podobně už delší dobu také do rozporu s hodnotami, z nichž vyrůstal. To vede po desetiletí k rozmanité kritice západního systému, právě tak jako ke snahám o jeho reformu a obnovu. Jsem přesvědčen, že tak jako nebylo možné reformovat totalitní socialismus, ani cestou socialismu s lidskou tváří, tak nelze reformovat ani současný mnohovrstevný kapitalismus euforickým pocitem vítěze nad dějinami v podobě v jaké se právě nachází.

Devadesátá leta 20. století přinesla nejprve do našeho prostoru radost a úlevu ze zhroucení totalitního systému. Svoboda pro patnáct milionů, už tehdy nevelkého Československa, požadovaná protesty jeho kritiků, ujařmením velké většiny národa, se nakonec uskutečnila rozhodujícím způsobem především politickou dohodou dvou představitelů super velmocí (G. Busch st. a M. Gorbačov na Maltě, listopad 1989), které kormidlovaly tehdejší bipolární svět. Jen touto souhrou nastala tato velká změna. Tak jsme se ocitli v post moderním světě, takto je označován. Horizonty budoucího směřování je však potřeba znovu pečlivě objevovat, odpovědně hledat a věřím, že i společně nalézat.

Tento proměněný svět postihla jedna riskantní euforie, že nastalo vítězství nad "říší zla", řečeno okřídleným výrokem amerického prezidenta R. Reagana. Až po řadě let světu dochází, že nejde tak ani o vítězství, jako o nový a zásadní společný úkol. Vydat se na cestu se všemi, i s těmi méně úspěšnými, a začít společně budovat konečně "říši dobra", když užijeme protipól Reaganova výroku.

Jsem přesvědčen, že je potřebné stále připomínat, právě v současném globalizací omámeném světě, jedno důležité a trvale platné varování, které trefně vyjádřil německý filozof Friedrich Wilhelm Joseph Schelling: "Lačnost sebelásky (jedince či státu), jež čím více se zříká odpovědnosti za celek a jeho soudržnost, tím více je prázdnější a vyprahlejší, ale o to více chtivější, nenasytnější a rozezlenější." (Volnější překlad textu „Filosofická zkoumání bytnosti lidské svobody…," vyd. Filosofický ústav ČSAV, 1992, Praha). To platí pro "poražený" Východ i pro "vítězný" Západ.

Jestliže se domnívám, že ani socialismus, ani kapitalismus nejsou reformovatelné systémy, nepléduji pro nějakou třetí cestu. Nevím o ní. A přece "Tertium est datur". Jde o nové společné vykročení vpřed s jedinou život obnovující METANOIA, tj. radikální revizí dosavadních cest a obnovou základních pilířů života v naší euroatlantické civilizaci. Tato obnova netrpí ani fundamentalismem, ani liberalismem, ale evidentně straní tolikoživotu, tomu jedinečnému daru. O jeho smysl a náplň je člověku svěřeno zápasit už od počátku dějin samým jeho Dárcem. Nevstoupí-li současný člověk do tohoto zápasu, pak mohl zůstat kamenem nebo kusem dřeva. Tuto východiskovou alternativu nenabízí ani jeden ze systémů, které dějiny vytvářejí. Žádný není takto komplexní, celistvý. Pro život jedince i lidstva jako celku je třeba celistvosti, ze které jedinec i lidstvo čerpá vždy potřebný díl inspirace i sílu pro cestu dál. Věřím, že touto malou sebereflexí vlastních cest v posledních desetiletích smíme nabrat sílu k cestě dál. Janovo Evangelium to napovídá geniální větou: „A z plnosti jeho my všichni vzali jsme, a to milost za milost“ (1,16). Jen nepropadněme zhoubné skepsi a trpkému pesimismu. I přesto, že žijeme v „numerickém“ světě, na cestu dál vykročme s klasickým „alfabetickým“ vyznáním: SURSUM CORDA, ano VZHŮRU SRDCE.

Váš dlouholetý lektor

Josef Hromádka

(Úvaha na žádost studentů pro „Univerzitu třetího věku“, v čase „pandemie“ duben 2021)

Copak jsem zvíře, abych jen pro tělo a pro potěšení těla vydával svůj život všanc? Vždyť tak nejednají ani zvířata, natož člověk, který v sobě má cennější věc, svou duši, a měl by spíše hledat její prospěch a blaho.

Jan Amos Komenský
Labyrint světa a ráj srdce

Ochránce bratrské tiskárny

Karel starší ze Žerotína

(15. září 1564 Brandýs nad Orlicí – 9. října 1636 Přerov)

Karel starší ze Žerotína byl moravský šlechtic, stavovský politik s rozsáhlými literárními zájmy a představitel moravského zemského patriotismu z rodu Žerotínů. Dostalo se mu důkladného vzdělání, na jehož průběh dohlíželi podle dobových zvyklostí preceptoři. V Žerotínově případě to byly mimořádně vzdělané osobnosti: polyhistor Jan Krato z Krafftheimu (1519–1585), rektor gymnázia ve slezském Břehu a vychovatel knížete Jiřího II. Břežského Vavřinec Cirkler (1534–1598), a Václav Lavín z Ottenfeldu (cca 1550–1602), který se později stal Žerotínovým dvorním lékařem. První škola, kterou Karel navštěvoval, byla bratrská akademie v Ivančicích, kde byl jeho spolužákem pozdější katolický konvertita a významný člen císařského dvora Karel I. z Lichtenštejna. Pak se vydal na zahraniční cesty, které trvaly deset let.

Navštěvoval při nich další vzdělávací instituce, jako například gymnázium ve Štrasburku (1578), univerzitu v Basileji (1579), reformovanou akademii v Ženevě (1582 a opět 1583–1584) a univerzitu v Orléans (1585), kde studoval zejména filosofii, historii, teologii a právo. Pobýval také na panovnických dvorech a poznával život v evropských zemích. Již na přelomu let 1580-1581 cestoval po Itálii, později poznal Francii, Nizozemí a Anglii, kde pobýval ještě v roce 1587. Navazoval kontakty s významnými osobnostmi, zejména vzdělanci, ale také předními politiky, které později tvořily jádro jeho zahraniční korespondenční sítě. Osvojil si několik jazyků do té míry, že jimi aktivně komunikoval: latinu, italštinu, francouzštinu a němčinu.

V roce 1578 poskytl v Kralicích nad Oslavou útočiště bratrské tiskárně působící doposud v Ivančicích. Byl vychován v bratrské víře a v dospělosti se stal předním ochráncem Jednoty bratrské na Moravě. Na svých panstvích podporoval bratrské sbory a jejich správce, ale také studenty - budoucí duchovní. Není vyloučeno, že jedním z nich byl i Jan Amos Komenský, který po svém návratu z Německa působil jako učitel na přerovské bratrské škole.

Důsledně se držel zásady, že k prosazování náboženských záležitostí nemají být užívány světské prostředky. Nebyl tak literárně činný jako Václav Budovec z Budova, s nímž je často srovnáván. Zachovala se jen jeho korespondence. Jeden z těchto dopisů však získal v moderní době statut samostatné literární jednotky: **Apologie neb obrana ku panu Jiříku z Hodic** – sepsána v květnu a červnu 1606 ve formě dopisu Jiříkovi z Hodic, který Karla staršího ze Žerotína kritizoval za pasivitu v době politické krize. Dílo je po stylistické stránce považováno za dokonalé a vstoupilo do kánonu české literatury. Jméno Karla staršího ze Žerotína bylo umístěno pod okny Národního muzea v Praze mezi další významné osobnosti české a moravské historie. Jsou po něm nazvána náměstí, ulice i školy zejména moravských měst.

(hb)

Kostnická jednota Kolín, sdružení evangelikálních církví v rámci celoročního programu

pořádá setkání k připomenutí

400. výročí bitvy na Bílé hoře



a 350. výročí úmrtí

Jana Amose Komenského



Součástí setkání bude přednáška bratra docenta Oty Halamy, Th.D., z katedry církevních dějin ETF University Karlovy Praha.

Termín: neděle 7. listopadu 2021 v 15:00 hodin.

Místo konání: Sborový dům CB v Kolíně, Královská cesta 226, Kolín IV.

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení.

Vaše redace a administrace

Trní a bodláčí

Skupina rostlin, zmíněná v Genezi, trní a bodláčí (hloží), má vyjádřit Hospodinův soud nad lidskou pýchou: Bůh Adamovi řekl: *„Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny“* (Gn 3,17-18).

Trní a bodláčí (KRAL) je výstižnější než trní a hloží (EP), protože hloh má sice také trny, ale poměrně málo, a je to statný keř nebo menší strom. Bodláky jsou daleko úpornější, rychle rostoucí plevel – jejich semena obalená chmýřím se rozletí do kraje a zamoří okolní pole a zahrady. Toto prokletí lidské práce neznamená, že práce na polích nepřinese nic dobrého, ale zemědělec bude stále zápasit s plevelem. A trnitý plevel jej bude zraňovat do krve. Každá lidská práce kromě dobrých, očekávaných výsledků přinese vždy také obtíže, neúspěchy, zklamání, ztráty, zranění – někdy i smrt. A může být zneužita k tomu, aby omezovala a zraňovala druhé.



Hebrejština má prý na 20 slov pro trní a bodláčí, pro trnité byliny a keře – nevím, zda jsou to druhy. Trní a bodláčí zvláště na Blízkém východě rostlo po deštích velmi



rychle a tvořilo husté a vysoké porosty. Pak zase rychle uschlo, bylo vysoce hořlavé. Před orbou muselo být vypalováno, což přinášelo nebezpečí požárů. Užívalo se z nouze i k topení, ale těžko se s ním pracovalo, zraňovalo ruce. Shořelo rychle na rozdíl od hutného dřeva: *Jako praskot trní pod hrncem je smích hlupáka. I to je pomíjivost* (Kaz 7,6). Ze suchých trnitých větví spletené ploty, ohrady kolem polí, ovčinců a sídlišť tvořily ochranu před dravou zvěří i lidskými zloději. Nesnadno se jimi pronikalo, bylo to něco jako zátarasy z ostnatého drátu v moderní válce.

Ve Starém zákoně je trní častým obrazem Božích soudů a trestů, zpustošení krajiny: *Nyní vám tedy ukážu, co se svou vinicí udělám: Udělám z ní spoušť, nebude už prořezána ani okopána a vzejde bodláčí a křoví* (Iz 5,5-6).

V palácích šlechticů poroste hloží, na jejich pevnostech bodláčí a trní (Iz 34,13).

Zpleněna budou posvátná návrší Ávenu, hřích Izraele. Na jejich oltářích vyroste trní a hloží (Oz 10, 8).

Bodláčí může být také výsledkem lidské lenosti: *Cesta lenocha je zarostlá trním* (Př 15, 19).

Trní je také obrazem nebezpečných vztahů a nedůslednosti ve výběru „sousedů“ (přátel, partnerů): *... budou vám trnem v očích a bodcem v boku, budou vás sužovat…*(Nu 33, 55).

Trnitých větví bylo dokonce někdy užíváno ke zraňujícímu bičování: Gedeón prohlásil: *„Za tohle zmrskám vaše těla stepním trním a bodláčím“* (Sd 8, 7).

Snad nejvíce aktuálním, moderním významem trnitého keře je syndrom vnitřního vyhoření: *Eliáš sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové“* (1 Kr 19, 4).

Výraznou roli hraje trnitý keř v Jótamově satirické bajce o volbě krále stromů (Sd 9, 8-15): V ní se sejdou stromy, aby vybraly svého panovníka. Postupně to odmítá oliva, fíkovník i vinná réva – vidí svoji užitečnost v něčem jiném než vládnout druhým. Nakonec dojde na trnitý keř, který souhlasí a zve: „Pojďte se schoulit do mého stínu (!). Jestliže však ne, vyšlehne ze mě oheň a pozře i libanonské cedry!“

V Ježíšově podobenství o rozsévači je trní (tady spíše bodláčí) obrazem – jak sám Ježíš učedníkům vykládá – časných starostí, vábivosti majetku a chtivosti věcí, které patří jiným (Mk 4,7 a 18). Jindy použil Pán Ježíš trní jako obraz neplodného života: *Což sklízejí z trní hrozny, nebo z bodláčí fíky?* (Mt 7,16).

Na pozadí těchto biblických obrazů se pokusme znovu pochopit, co všecko bylo vloženo na zmučeného Ježíše Krista: *Tehdy dal Pilát Ježíše zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vložili mu ji na hlavu a přes ramena mu přehodili purpurový plášť* (Jan 19,1-2). Římské důtky byly vlastně napodobeninou trnů, ale háčky byly železné, hluboko zraňující, vytrhávající kousky kůže a svalů. Pak přichází koruna – věnec spletený z trní. Tak ještě před ukřižováním je symbolicky na hlavu nevinného Ježíše vloženo – spíše vraženo – všecko lidské zlo, bolest, selhání, zklamání, hřích a Boží trest za hřích. Trnová koruna na pozadí významu trní v Písmu získává daleko větší a hlubší význam než jenom výsměch římských katů: *Byly to naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal… On byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni* (Iz 53, 4-5).

Tři rostliny, jež mohly být použity k výrobě Kristovy trnové koruny:

1. Ziziphus spina-christi (Jujuba Kristova trnu) má listy podobné vavřínu, to znamená ironii: odsouzenec se dělal králem!
2. Paliurus spina-christi Trnovec Kristův
3. Sarcopoterium spinosum (krvavec).

Pavel Javornický



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

30-31/2021

3. listopadu 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3

Příští číslo vyjde
10. listopadu 2021

Z obsahu

* *Cesta do nebe*
* *K výročí Dne reformace*

Poselství k 23. neděli po sv. Trojici



HOSPODIN OSVOBOZUJE SVŮJ LID
IZAJÁŠ 59,21

Tato slova, která jsou vyřčená v Izajáši 59. kapitole 21. verši a jsou určena Izraelitům a věřím tomu, že i křesťanům. Jsou nadějí a slibem pro každého člověka. Bůh zde jasně říká: *"Co se mě týče. Toto je moje smlouva s nimi"*. Jiný překlad říká: *"Osobně vám jako Hospodin slibuji…"*. Jsou to Hospodinova slova, která říkají: Z mé strany je to takto. A to se nezmění. V povzdáli můžeme slyšet hlasy lidi, zjišťujících, že dodržování zákonu od Hospodina je nad jejich síly. Slyšíme: "nezvládám to, nejde mi to".
Ale zde ve 21. verši je psáno, že Hospodin vysvobodí Izraelce – svůj lid. Jeho touhou je zachránit a vysvobodit člověka z hříchu a zákonictví. Zachránit člověka od sebe samého. A pokračuje: *"Já vás obdařím svým Duchem a má slova vám vložím do úst"*. Ta aktivita je jasně na Boží straně.
Ještě předtím, než byl Pán Ježíš vzat do nebe, řekl svým učedníkům, že dostanou Ducha Svatého a s ním zvláštní sílu k tomu, aby se stali jeho vyslanci po celém světě. Oni ji dostanou – nezaslouženě.
Člověk zjišťuje, že pokud chce naplnit zákon ve své síle, bez živého vztahu s Bohem, nedokáže to a nenaplní zákon.
Skutky nám hovoří o seslání Ducha Svatého. Člověk uvěřil a přijal Ducha Svatého. Zamiloval si Boha.
Je důležité si skutečně zamilovat Boha, dát jej na první místo ve svém životě. Zní to možná zvláštně, ale je třeba se nedívat na zákon ale na Krista. Pak se tato slova o Duchu vloženého do nás a slova o vložení jeho slov do našich úst naplní. Bůh přichází, aby tě pozvedl. My milujeme jej, on miluje nás. On první miloval nás. To opět slyšíme i z těchto slov zaslíbení – Já osobně, z mé strany, pokud na mě záleží…. Slibuji vám dobré. Mé slovo platí. Na vás je…
První přikázání zní: Slyš Izraeli, Pán Bůh je jediný Pán. Miluj ho z celého srdce, celou bytostí a ze všech sil. (Mk 12,28-30)
S tím že jej milujeme, máme na něj upřeně oči, je nám snazší plnit zákon. Můžeme pak i slyšet slova: *"Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží."*(Mt 11,28-30)
Jestliže je náš pohled směrován na Krista, a pokud se díváme na Krista, tak vidíme jeho lásku, soucit a pak vše ostatní - naše hříchy, touhy jdou mimo náš zorný pohled. Člověk pak v jeho přítomnosti vstupuje do Boží slávy.
V baseballu nás vždy učili a vštěpovali. "Když někdo nadhazuje míček, dívej se na míček a pak ho chytíš". Pokud se díváš na Krista pak jsi soustředěn jen na něj a zachytíš jeho pohled lásky, soucitu, rady a jsi jím doslova uchvácen – v dobrém slova smyslu.
Je krásné slyšet ta slova, když Bůh říká. Já to tam vložím do vás, já to tam dám a moje Slova vložím do vašich úst. Již to není naše starost, ale on to tam vkládá, on vkládá ten pokoj do našich životů. Naším úkolem je jen hledět na něj, milovat jej a pak půjdeme a budeme jeho světlem. Pak se naplní i v našich životech ta slova. Duch vložený do nás a slova v našich ústech nás neopustí a neopustí ani naše děti, ani děti našich dětí, protože budeme mít osobní a živé svědectví v našich životech.

Zdeněk Neužil
kazatel sboru
Evangelické církve metodistické
ve Vimperku



Albert Einstein či apoštol Pavel?

Prostor, který kolem sebe vnímáme, je trojrozměrný. Sice dnes snad téměř každý slyšel o vícerozměrných prostorech, matematici pracují dokonce s prostory nekonečně rozměrnými, ale naše představivost se až malé výjimky pohybuje v trojrozměrném prostoru. Kromě něj si uvědomujeme stále plynoucí čas. Ve své speciální teorii relativity počátkem minulého století Albert Einstein ukázal, že čas a fyzikální prostor nelze od sebe úplně oddělit a že vlastně žijeme ve čtyřrozměrném časoprostoru či prostoročase. Tato skutečnost se ovšem projeví až tam, kde se setkáváme s velikými rychlostmi, blížícími se rychlosti světa, a tak nepatří k naší bezprostřední zkušenosti. Nicméně čtvrtý rozměr se dostal z abstraktního světa do reality.
Za komunistického režimu se k nám jen obtížně dostávala západní literatura. A také, aspoň v některých obdobích, kromě svatebních či úmrtních oznámení se nesměly uveřejňovat citáty z Písma. Matematickou západní literaturu bylo ovšem možno koupit velmi levně v ruském překladu. Velmi milým překvapením pro mne bylo, když jsem v přeloženém Coxeterově Úvodu do geometrie (nematematik by knihu spíš nazval vyčerpávajícím geometrickým kompendiem) v kapitole o čtyřrozměrné geometrii našel jako motto text z 3. kapitoly epištoly Efezským (18. verš v návaznosti na verš předchozí): *"Abyste ... mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka*". Se čtyřmi rozměry se tedy setkáváme už u apoštola Pavla. Skeptik by asi namítl, že výška a hloubka představují týž rozměr, jen se liší znaménkem. Když se však do Pavlových slov začteme ne jako rýpalové, nýbrž ve snaze z Pavlových slov slyšet poselství evangelia o Kristu, uvědomíme si, že Pavlovi zde opravdu jde o čtyři dimenze, tedy o překročení toho, co vnímáme a umíme si představit. Epištola Efezským je textem napsaným ve starověku, a tak od ní nemůžeme očekávat nějaké kvantitativní vztahy, nicméně kvalitativně vyjadřuje, že Bohem stvořený svět je bohatší, než jakým je svět naší smyslové zkušenosti. Jestliže zde výška vyjadřuje vertikální rozměr v materiálním světě, pak hloubka představuje to, co jej přesahuje.
Pavlovu úvahu o čtyřech rozměrech je dobré číst v širším kontextu. Připomeňme si proto posledních osm veršů zmíněné 3. kapitoly listu do Efezu: *"Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod, a prosím, aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil `vnitřní člověk´ a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích; a tak abyste zakořeněni a zakotveni v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vší plností Boží. Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecka pokolení na věky věků! Amen."* To, co převyšuje poznatelný svět, co se do fyzického světa nevejde, je především láska. Ta přesahuje každé poznání. Více o tom Pavel píše ve známém Žalmu lásky, ve 13. kapitole 1. listu do Korintu.
Láska je více než poznávání světa. Obojí přijímáme z Božích rukou. Pravé lidství je možné bez poznání, ale není možné bez lásky. Když

Dokončení na str. 2

Marnotratný syn – milosrdný otec

Ježíš řekl: „Jeden člověk měl dva syny. Ten mladší řekl otci: Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá". On jim rozdělil své jmění. Po nemnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem svůj majek promrhal. A když…

L 15,11-32

Příběh o dvou bratrech. Já jsem slyšela jiný příběh také o dvou bratrech, ale úplně jiný a myslela jsem si, že právě tím začnu, abych vyšla z kontrastu.
Byli dva bratři, měli pole a to pole společně obhospodařovali, orali, seli, sklízeli. Když jednou sklidili bohatou úrodu tak si řekli, že si tu úrodu rozdělí na dvě poloviny, aby to bylo fér a tak se také stalo. Každý měl svou sýpku a svou polovinu tam uložili. Přišla noc a jeden ten bratr nemohl spát, pořád se mu honily myšlenky. Já žiju sám a můj

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: LETOŠNÍ CENA ARNOŠTA LUSTIGA



Cena Arnošta Lustiga byla zřízena k prvnímu výročí spisovatelova úmrtí v r. 2012 Česko-izraelskou smíšenou obchodní komorou. Udílí se každoročně jednomu ze žijících českých občanů, kteří se, obdobně jako spisovatel, zasloužil o udržení a rozvoj celospolečenských hodnot, za odvahu, statečnost, lidskost a spravedlnost. Arnošt Lustig, jako žid, prošel v dospívajícím věku terezínským ghettem, koncentračními tábory Buchenwaldem a Osvětimí...
V březnu 1945 uprchl z pochodu smrti a tím si zachránil život. Byl tolikrát v ohrožení a přesto si zachoval životní optimismus a byl přesvědčený, že i v období velkých zmatků, a to může být i dnes, si musíme hlídat velmi prosté hodnoty - soucit a ohled člověka k člověku, statečnost, upřímnost i schopnost lásky.
Letos tuto cenu obdržel chirurg Pavel Pafko, který se stal známým odstraněním plicního nádoru prezidentu Václavu Havlovi v prosinci 1996. V následujícím roce, spolu se svým týmem, provedl první transplantaci plic v České republice.
Jednaosmdesátiletý laureát Lustiga osobně neznal, ale oceňuje na něm jeho optimismus. „My dnes nemáme hlad, nejde nám o život, a přitom jsme pořád otrávení a naštvaní. Ale z jeho osobnosti, i když měl těžký život, je cítit radost ze života," řekl Pafko. „V srpnu jsem měl těžký úraz na kole, přežil jsem. Oba jsme s Lustigem byli blízko smrti, oba jsme byli na dně a díky tomu jsem pochopil, že vztahy v rodině jsou absolutní základ všeho. Je potřeba myslet na rodinu, vše není v práci, v penězích a o slávě," dodal břišní a hrudní chirurg. „Je vidět, že hrdinství se dá splnit i v mírových dobách," uvedl k letošnímu udělení předseda výboru kardiochirurg Jan Pirk.

(jt, ČTK)

Z církví doma i ve světě

Anglikánský biskup z evangelikálního proudu přestoupil ke katolíkům

Biskup Michael Nazir-Ali, jedna z předních osobností anglikánského společenství, přijal katolickou víru. Podle týdeníku The Catholic Herald bude ještě tento měsíc vysvěcen na kněze v Ordinariátu Naší Paní z Walsinghamu pro bývalé anglikány. Vzhledem k tomu, že žije v manželství, bude nadále sloužit jako kněz. Nazir-Ali pochází z Pákistánu. Jeho otec byl muslim, který konvertoval k anglikánství. Jako dítě navštěvoval katolickou školu v Karáčí. Po studiích na univerzitě v Cambridge se stal anglikánským pastorem a sloužil ve farnostech v Karáčí a Láhauru. V roce 1984 se stal biskupem v Raiwindu. Tehdejší primas anglikánského společenství ho však přeložil do Spojeného království, protože další služba v Pákistánu ohrožovala jeho život. V roce 1994 byl jmenován biskupem v Rochesteru a záhy se stal jednou z nejznámějších postav britského anglikanismu. Byl vůdčí osobností evangelikálního proudu v této denominaci. Důrazně se vyslovil na obranu života, manželství a rodiny. Podle listu The Catholic Herald byl před 20 lety považován za jednoho z hlavních kandidátů na canterburského arcibiskupa. Vzhledem ke svému původu byl rovněž předním odborníkem na islámskou problematiku. V roce 2009 odstoupil z biskupské služby a založil v Oxfordu centrum na podporu evangelikálního anglikanismu a dialogu s jinými náboženstvími. Nazir-Ali je již čtvrtým anglikánským biskupem ve Velké Británii, který se za poslední dva roky rozhodl přestoupit do katolické církve. Jeho konverze je však považována za nejvýznamnější a nejdramatičtější od roku 1994, kdy londýnský anglikánský biskup Graham Leonard přijal katolickou víru. Předpokládá se, že Nazir-Ali svou službou posílí význam ordinariátu pro bývalé anglikány.

RaVat

Pravoslavný chrám svatého Václava v Brně je znovu otevřený, spor není vyřešený

Spory mezi brněnskou církevní obcí a Olomoucko-brněnskou eparchií však stále nejsou vyřešené. Eparchie vyhlásila výběrové řízení na nového duchovního správce pro Brno. Dosavadní kněz Jozef Fejsak, za kterým stojí brněnští věřící, je v dlouhodobém sporu s vikárním biskupem Izaiášem, který chtěl koncem srpna chrám převzít, Fejsak se však na několik hodin zamknul uvnitř, další týdny zůstával chrám nepřístupný.

Řešení měl přinést posvátný synod, který zasedl 7. října v Praze a částečně se zabýval Fejsakovým odvoláním. „Posvátný synod se usnesl na tom, že aktuální spor mezi Olomoucko-brněnskou eparchií a naší farností má být vrácen k přezkoumání a dořešení eparchiálnímu archijereji, tj. arcibiskupu Simeonovi. S ním se nyní, prozatím neúspěšně, snažíme spojit," uvedl na dotaz ČTK člen farní rady a tajemník brněnské obce Michal Dvořáček.

Arcibiskup Simeon je dlouhodobě nemocný. Eparchii tak v podstatě řídí právě vikární biskup Izaiáš, který plánoval převzít jako duchovní správce po Fejsakovi také brněnskou farnost. Podle Dvořáčka ale ministerstvo kultury zápis Izaiáše jako duchovního správce nedávno zrušilo. Eparchie při ustanovení Izaiáše jednala bez dohody s místní církevní obcí, uvedl Dvořáček. V rejstříku ministerstva kultury je místo duchovního správce vedené jako neobsazené od 23. září.

Eparchiální rada Olomoucko-brněnské eparchie vyhlásila 12. října konkurz na nového kněze. Nový duchovní správce pro Brno by měl být pravoslavným teologem a knězem v nejméně desetileté činné službě.

Dění v pravoslavné církevní obci v Brně vyvolalo pozornost po událostech z 30. srpna letošního roku. Fejsak se zamknul uvnitř, kolem chrámu se shromáždili věřící, kteří jej hlasitě podporovali. Situace se uklidnila až po pěti hodinách za asistence policie. Zámečník vyměnil zámky, Fejsak vyšel ven a společně se zástupci policie a biskupa odjeli klíče uložit k tajemníkovi úřadu městské části Brno-střed. Situace však byla napjatá už před tím. Loni byl Fejsak odvolán z funkce duchovního správce a ustanoven jen pomocným duchovním, letos měl farnost zcela opustit, s čímž ale nesouhlasila farní rada.

podle ČTK

Covid připravil katolickou církve o miliony, přesto hospodaří se ziskem

Příjmy katolické církve z kostelních sbírek se v loňském roce meziročně snížily o 192 milionů korun na 336 milionů Kč. Propad o 75 procent vinou pandemie koronaviru zaznamenaly také příjmy ze vstupného do památek, a to meziročně o 103 milionů korun na 35 milionů Kč. Pandemie způsobila i výpadek příjmů pro diecéze z provozu ubytovacích a stravovacích zařízení a mimořádné výdaje na provoz otevřených kostelů. Loňské hospodaření církve přesto skončilo se ziskem 376 milionů korun, což bylo o 347 milionů korun více než v roce 2019. Novinářům to řekli zástupci církve 24. října na tiskové konferenci.

Kladný hospodářský výsledek se podle nich podařil díky zhodnocení některých dřívějších investic a vyšším výnosům z lesní činnosti. „Ukázalo se, že církev je schopná ze svého majetku vygenerovat zisky. Pokud by měla jenom hotely, tak by to byl samozřejmě velký problém, ale potravinářství, nájmy nebo výpočetní technika byly oblasti, které fungovaly. A podařilo se také prodat některé nemovitosti," řekl ČTK Karel Matyska, ekonomický poradce České biskupské konference.

Souhrnné výdaje na služby pro věřící i širokou veřejnost činily 3,3 miliardy korun a zůstaly srovnatelné s předchozími lety. Nejnákladnější jsou dlouhodobě opravy památek, na které v roce 2020 šlo 1,4 miliardy korun. Na pastorační činnost, kam patří svatby, pohřby, křty, duchovní pomoc nebo práce v nemocnicích, putovalo 720 milionů korun. Na zdravotní a sociální péči, vzdělávání a kulturní aktivity pak šlo dalších téměř čtvrt miliardy korun. Necelou miliardu korun diecéze vynaložily na mzdy zaměstnanců, včetně kněží.

podle ČTK

Marnotratný syn – milosrdný otec

Dokončení ze str. 1

brácha má rodinu, těch je hodně, to je vlastně nefér, abych já měl celou polovinu, já mu přidám a budu mít lepší pocit. Tajně naplnil pytel a přidal bratrovi kus své úrody do jeho sýpky. Ale té noci nemohl spát ani jeho bratr. Honily se mu hlavou myšlenky. Já mám rodinu o mne se má vždycky kdo postarat a co brácha, žije sám. Co kdyby se mu něco stalo, kdo se o něj postará, kde on vezme rezervy. To je vlastně nefér, já kus své úrody mu přidám. A tak šel v noci a tajně mu také přidal. A jaké bylo překvapení, když se ráno probudili a zjistili, že ty díly jsou rovnoměrné jako předtím, ale nikdo nic neřekl. A další noc, když všichni usnuli, tak bráchové, oba dva, toho využili, naložili pytle a potkali se v půli cesty mezi sýpkami. A když uviděli ten záměr, o co se oba dva snažili, tak se zaradovali, objali se a v té chvíli si uvědomili jak se moc mají rádi a to, že jsou spolu, je ten nejcennější a největší dar.

A já si říkám, jak je ten příběh jiný, kontrastní. A zároveň si říkám, že do našich životů patří oba příběhy. Někdy zažíváme a myslím si že s námi se nebe raduje, když se nám to daří, když v rodinách prožíváme lásku, když dokážeme žít láskyplné vztahy, když si dokážeme cenit a vážit toho co máme. Ale zároveň do našich životů patří i druhý příběh o marnotratném synu a já si říkám, jak jsem hrozně ráda, že právě tento příběh říká Ježíš, že on ví, jak tu žijeme, jak to máme a že ví, jak se nám to často nedaří, že to často kazíme, že nejsme tak obětaví ani tak láskyplní, že to prostě nejde a Ježíš to ví, že někdy to chce hrozně moc síly, abychom to se svým bráchou či ségrou, nebo s kým máme nějaký konflikt dohodli, abychom si odpustili a zároveň ví, že to chce někdy nadpozemskou trpělivost a lásku, abychom byli dobrými rodiči. A Ježíš nás právě do toho komplikovaného příběhu marnotratného syna zve.

A tak jsem si říkala, že bychom se mohli do tohoto příběhu podívat zevnitř. Do tří postav.

Začněme tím marnotratným synem, to pěkné slovo marnotratný. Jak to vlastně je, jak to celé začalo? Ten mladší syn dává přednost majetku před tátou a to tím, že ho vyzve, již za života otce, což je velmi neobvyklé i dnes, aby už bylo rozděleno dědictví. A svůj díl si vezme a naloží si s ním jak chce. On na začátku měl nějakou touhu. Možná bych to nazvala nějaký hlas, který ho hnal, že to chce vyzkoušet, chtěl se řídit tím, co chce on, a to také udělal. Je zvláštní, jak se ten hlas v jeho příběhu mění a dokonce na konci zní úplně skutečný, opravdový hlas, úplně obyčejný, ale zároveň ho ten hlas dovede k poznání co mu v životě skutečně chybí a díky tomu je schopen se vrátit zpátky. To nejvíc co mu chybí je vztah s otcem.

Starší syn, ten hodný, ten pracant. Řekli bychom, ten se hněvá spravedlivě. Tak jsem to tak jako dítě vždy chápala, jak je to nefér. Ale pojďme se podívat také dovnitř, jak on to má. Myslím si, že tomu synu chybí jakési vcítění jak do otce, ale i do mladšího bratra. On vlastně nezískal tu zkušenost, on se neoddálil od otce, aby se mohl s jistou vděčností vrátit. Tohle neměl a díky tomu není ani možné mít tu úctu, kterou získal mladší bratr. Hněvá se, hněvá se tak moc, že není ani schopen vidět radost svého otce, když se mu vrátí syn. Hněvá se tak moc, že svým hněvem vylučuje sám sebe z celé rodiny. Tak si uvědomuji, jak je hněv silná emoce, která nás dovede ovládat, a která nás také zaslepí, a to je zajímavé. Díky tomu nevidí, co může získat. Nevidí to, že se může zaradovat, zatancovat, najíst se … vidí jen ten svůj konflikt, to, co mu chybí, nebo má pocit co mu bylo upřeno, ale díky tomu o hodně přichází. Myslím, že i toto do našeho života patří i dnes.

Třetí postava otec. Nazvala jsem ho milosrdný. Říkám si, sama jako rodič, jak musel mít velmi velkou lásku a odvahu, že nechal ty syny žít, jak oni chtěli, že jim dal svobodu. A že toho mladšího syna nechal jít, aby odešel, že mu dal díl majetku, i když možná tušil, že se mu něco stane, že to není fakt dobrý nápad, ale udělal to. Kolik svobody ten otec musel mít.

Asi nejsilnější moment tohoto příběhu pro mne je okamžik, kdy se ten mladší syn vrací. Z pohledu úplně cizího člověka se nejspíš jevil jako bezdomovec, vandrák, zkrachovalec, nemá oblečení, nemá co jíst, má pouze holý život a přichází. Příběh nám odhaluje, jak ten otec ho zdálky vidí a podle toho jak jde, jeho gesta, vzezření, jeho chůze ví, že je to mladší syn. A pro mne je to obrovsky dojemné, ten okamžik, že jemu stačilo jenom to, že přichází, že se vrací. On přibíhá, obejme ho, políbí ho, dá mu nový šat, dá mu prsten, což je symbolem, že ho znovu přijímá za svého syna a vrací všechna privilegia. Přijímá ho bezpodmínečně, přijímá ho, i když to pokazil i když to bylo těžké. Otec se raduje, že se syn vrátil. A myslím si, že toto je i pro nás velká inspirace, že téhle lásky být schopen je asi fakt těžké, ale moc bych nám přála, abychom, nejen my, tuto lásku zažívali, ale abychom ji dokázali dělat, dokázali žít. A tak si říkám, že mnohem víc by se toto podobenství mělo jmenovat podobenství o milosrdném otci.

A také si uvědomuji, že ten první příběh, který jsem říkala o těch dvou bratrech, kteří měli krásný vztah, že tam něco chybělo. Chyběl otec, který v našich životech nám dává inspiraci, směr jak na to.

Na závěr. Žijeme oba ty příběhy. Oba nějak do našich životů patří a myslím, že to je v pořádku, že to tak má být, že je to na nás, abychom se v tom nějak vyznali. Ale zároveň ten příběh o marnotratném synu je pro nás velkou inspirací. Inspirací k tomu, že my už máme to přijetí, že tohle už zažíváme a díky tomu to pro nás může být síla, naděje, jak tady na zemi konkrétně žít, v těch svých vztazích, třeba sourozeneckých či s otcem či ve vztazích obecně.

Pane Bože Otče, děkujeme za to, že každého přijímáš, děkujeme za každého člověka, děkujeme za to, že nám jdeš vstříc, když zrovna váháme, přešlapujeme, když si netroufáme. Moc za to, Pane, děkuji. Amen.

Ludmila Míchalová Mikšíková
farářka ČCE Strmilov

Albert Einstein či apoštol Pavel?

Dokončení ze str. 1

v Pavlových slovech čteme, že Kristova láska přesahuje každé poznání, pravděpodobně myslíme především na poznání přírodovědné. Ale není důvod, proč je takto omezovat. Ono jde i o poznání teologické, případně s ním související učení etiky či antropologie. Vzpomínám na rozhovor u oběda na jednom křesťanském setkání. Mluvilo se o nebezpečí nepřirozených způsobů početí. Hovor se k nim stavěl rezervovaně až kriticky. Zneužití těchto možností může mít hodně špatné důsledky. Do diskuse tehdy zasáhl jeden starý kněz s velkou pastorační praxí, který naše myšlenky obrátil jiným směrem: "Víte, když za mnou přijde šťastná mamina, která si dlouho přála dítě, a konečně je má, tak to nejde nesdílet její radost". Spolunesení radosti i bolesti (Ř 12,15) je projevem lásky. Lásky, která převyšuje naše poznání, i to, které se týká umělých či asistovaných způsobů početí.

Einsteinova speciální teorie relativity znamenala velký přínos k našemu poznání Božího díla. Kromě jiného ke třem pozorovaným dimenzím hmotného přidala dimenzi čtvrtou. Apoštol Pavel určitou čtvrtou dimenzi přidal už v prvním století. Byla jiného typu než relativistická; kdyby psal své řádky do Efezu znaje speciální relativitu, byla by to asi dimenze pátá. Dimenze, která překračuje materiální svět, kterou nevnímáme rozumem, nýbrž vírou, jejímž hlavním obsahem je láska (a apoštol Jan nám připomíná, že Bůh je láska) a která život naplňuje nadějí.

Jiří Nečas

Mám-li říci, v čem se můj život vyvrcholil, tedy ne v tom, že jsem se stal prezidentem a že mohu nést tuto stejně velkou čest jako těžkou povinnost. Má osobní satisfakce, smím-li to tak nazvat, je hlubší: že jsem ani jako hlava státu nic podstatného nevyškrtl z toho, več jsem věřil a co jsem miloval jako chudý študent, jako učitel mládeže, jako nepohodlný kritik, jako reformní politik; že, stoje v moci, nenacházím pro sebe nižádného jiného mravního zákona ani jiného vztahu k bližním, k národu a k světu, než jaké mne řídily předtím. Smím říci, že se mi potvrzuje a naplňuje vše, več jsem věřival, takže jsem nemusel změnit nic na své víře v humanitu a demokracii, na svém hledání pravdy, ani na nejvyšším mravním a náboženském příkazu lásky k člověku.

Tomáš Garrigue Masaryk

V uniformě Armády spásy

Armáda spásy, která pracuje pod heslem "Srdce Bohu, ruce lidem", byla založena roku 1865 Williamem Boothem. V současné době tato křesťanská organizace působí ve více než 130 zemích světa. V Československu zahájila Armáda spásy práci roku 1919, ale v roce 1950 byla její činnost komunistickým režimem násilně ukončena. K obnovení práce došlo v roce 1990, kdy se Armáda spásy v ČR zaregistrovala jako občanské sdružení. V současné době působí v Praze, Brně, Ostravě, Havířově, Karlových Varech, Krnově, Opavě, Přerově, Šumperku, Frýdku-Místku, Jirkově, Chodově, Bohumíně a Kopřivnici.



Manželé Erna a Josef Korbelovi

Ve své knize „V nepřátelském táboře" napsal Josef Korbel toto svědectví: „Mnoho jsem uvažoval o smyslu života. Pro svůj vlastní život jsem neměl žádný cíl. Už z případu svých rodičů jsem viděl, že peníze nemohou učinit člověka šťastným a že ani vzdělání nemůže přinést uspokojení… Hluboko ve svém nitru jsem postrádal uspokojení. Pocit prázdnoty, jenž mé srdce ustavičně tížil, vyvolával často téměř fyzickou nevolnost. V roce 1925 jsem složil zkoušky a našel si v Brně zaměstnání jako textilní kreslič. Doufal jsem, že mi práce přinese uspokojení, zůstala však opět jen prázdnota.

Dny ubíhaly pomalu a bez zvláštních zážitků – až k 25. listopadu 1925. Jako obvykle jsem i tento večer po večeři opustil svůj osamělý studený pokoj, abych se prošel po městě. Bylo deštivo a chladno a na ulicích jen málo lidí. Špatné počasí donutilo ostatní zůstat doma. Měl jsem depresivní melancholickou náladu. Prošel jsem nejdříve park, zahnul do boční ulice a dále – proti svému obyčeji – ještě za jeden roh. Něco mne k tomu místu přímo táhlo. Ocitl jsem se ve středu města… Náměstí bylo téměř liduprázdné, jen u sochy Marie stáli tři lidé, zpívali a hráli. Pouliční hudba patřila k běžnému obrazu města. Mnozí si tak vydělávali peníze. Ale tito tři lidé mi připadali zvláštní, jiní. Jeden hrál na lesní roh, druhý na buben a třetí, žena, držela v ruce prapor. Skoro mi jich bylo líto. Proč tady asi stojí v té zimě? Divil jsem se. Že by potřebovali peníze? Co si slibují od svého vystoupení? Nikdo nebyl nablízku a já jsem stál tak daleko, že si mě snad ani nevšimli. Opřený o zeď domu jsem se chránil před drobným deštěm a naslouchal jejich zpěvu až do konce. Teď asi svinou vlajku, pomyslel jsem si. Ale nesvinuli. Naopak, jeden z nich začal hovořit. Mluvil tak nahlas a zřetelně, že jsem rozuměl každému slovu. A věřte, slyšel jsem slova, s jakými jsem se nikdy dříve nesetkal. „Přátelé, Bůh vás miluje", hlásal tento muž. „Proto nechal Pána Ježíše zemřít na kříži. Zemřel za vaše hříchy. Chce vám darovat odpuštění hříchů a věčný život. Boží náruč je pro vás otevřená v milosrdné lásce. Otevřete mu své srdce. Obdržíte pokoj a radost, jakou nenajdete nikde jinde. Jste opuštěn a zklamán? Zde je vaše záchrana."

Nedbal jsem už na déšť a zimu, byl jsem přemožen a ohromen současně. Neudržel jsem slzy, které se mi draly do očí. Ptal jsem se sám sebe: Je možné, že Bůh existuje? Skutečně mi chce dát pokoj a radost? Jak by mohli tito lidé mluvit tak přesvědčivě o Bohu, kdyby to nebyla pravda? Zdálo se mi, jako by řečník věděl všechno o ubohosti a prázdnotě mého života. Byl jsem hluboce dojat. Potom odcházeli. V uších mi ještě zněla jejich poslední slova: Jestli chcete slyšet víc, pojďte s námi. Při naší pobožnosti budete srdečně vítán. Následoval jsem je v určité vzdálenosti a dával pozor, aby se mi neztratili z očí. Chtěl jsem se toho dovědět víc o jejich Bohu a jeho lásce. Konečně jsme se ocitli v sále. Nad vchodem byl nápis Armáda spásy. Bylo tam už mnoho posluchačů. V poslední řadě za sloupem jsem si našel volné místo… Vpředu začal mluvit jeden řečník… Bylo to něco vzrušujícího a znepokojujícího, a přece jeho slova na mne působila jako balzám. Když se na konci shromáždění zeptal, kdo chce přijít dopředu, byl jsem ve svém nitru puzen vstát a poslechnout tuto výzvu. Poklekl jsem u dřevěné lavice. Chvěl jsem se zadržovaným pláčem. Někdo klečel vedle mne a tiše se mnou hovořil… Pověděl jsem muži po svém boku o svém nepokoji a prázdnotě, které mě od malička tížily. Muž mi řekl: Nyní se, milý bratře, modlete a proste za odpuštění svých hříchů. Po chvíli jsem zašeptal: Neumím se modlit, nikdy v životě jsem se nemodlil. Položil ruku na mé rameno a láskyplně řekl: Tak dobře, opakujte slova po mně. A začal se modlit. A já jsem jako malé dítě opakoval jednoduchá slova jeho modlitby. Poprvé v životě jsem se modlil.

Když jsme povstali, byl jsem jako ve snu. Stalo se se mnou něco nového. Nevěděl jsem ještě přesně, co to je, ale bylo mi jasné, že v mém životě nastala úžasná a ohromná změna. Naplnila mě dosud nepoznaná radost a cítil jsem se jako osvobozen od strašného břemene. Nevýslovný pokoj a hluboké uspokojení nahradilo dosavadní vnitřní prázdnotu. Svatá Boží přítomnost byla ve mně. A byl jsem šťasten. Tam jsem našel svého Spasitele." „Víte přece, že jste z prázdnoty svého života, jak jste jej přijali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou." 1 P 1,18.

Josef Korbel se narodil 17. ledna 1907 v Praze. Vyrůstal v městečku Přelouči, kde jeho otec vlastnil továrnu na zemědělské stroje.

Navštěvoval textilní uměleckou průmyslovku a stal se textilním kresličem v Brně. Pak se 25. listopadu 1925 setkal s Armádou spásy a uvěřil v Boha Poté nastoupil do důstojnické školy Armády spásy v Praze a po dobu 22 let pracoval v jejích řadách na Kladně, v Praze, v Plzni, v Ostravě a v Brně.

V roce 1968 emigroval s rodinou na Západ. Pak se zapojil do evangelizační a misijní práce v USA, v Austrálii, na Novém Zélandu, na Karibských ostrovech a na Havaji.

Po sametové revoluci se vrátil do své rodné země a žil v Praze.

Jeho manželka Erna von Thun se narodila v Solingenu v Německu a až do své svatby v roce 1933 pracovala jako sekretářka na hlavním velitelství Armády spásy v Praze.

Na konci 40. let se manželé Korbelovi s celou rodinou chystali k odjezdu do Jižní Afriky, kde měli začít misijní práci. Den před odjezdem do ciziny v říjnu 1949 byl Josef Korbel zatčen agenty StB a uvězněn. Byl přesvědčen, že ho záhy propustí, že se jedná o omyl, protože nespáchal žádný zločin. Čím se provinil, se dozvěděl až při zinscenovaném soudním procesu. Jeho zločin spočíval v tom, že uměl výborně pracovat s dětmi a mládeží a pro komunistický režim byl nebezpečný tím, že z jeho hlediska mezi mládeží šířil socialistickému zřízení nepřátelskou náboženskou propagandu.

Za tento „zločin" byl odsouzen k 12 rokům vězení, v němž měl být podroben komunistické převýchově – jeho návrat do společnosti ale byl nežádoucí.

Komunistická převýchova spočívala v surovém mlácení, týrání samovazbou v naprosté tmě, ustavičném šikanování. Cyničtí věznitelé ho např. zavřeli do cely, kterou sdílel s nebezpečným duševně nemocným člověkem.

Josef Korbel ve své knize „V nepřátelském táboře" vzpomíná, jak se tohoto člověka napřed děsil, ale nakonec ho přemohl soucit, začal ošetřovat jeho zhnisané rány na nohách, modlil se za něj a nakonec si získal jeho důvěru. Postupně zjistil, že se jedná o komunistického funkcionáře, který skutečně spáchal těžký zločin a trpí výčitkami vědomí (jež do dovedly na práh šílenství), protože udal jiného člověka, kterému nyní hrozila poprava. Byl zoufalý z toho, že ublížil svému příteli a zároveň se nesmírně bál smrti. Korbel si získal jeho důvěru (a šokoval tím dozorce, s nimiž tento člověk vůbec nekomunikoval, vydával jen zvířecí skřeky). Poté s ním dlouho a trpělivě hovořil o Boží lásce a modlil se s ním, až přijal Ježíše Krista a s ním získal vnitřní pokoj. Přiměl ho, aby podepsal své přiznání, poté se jejich osudy rozdělily. Korbel se o mnoho později od jiných spoluvězňů dozvěděl, že tento muž (Miroslav) před komunistickým soudem odvážně svědčil o své víře a upozornil tyto zatvrzelé lidi, že i oni budou jednou stát před soudem Boží spravedlnosti. K překvapení všech porota tohoto muže neodsoudila k trestu smrti a jeho přiznání zachránilo i jeho druha před popravou...

Komunističtí věznitelé uplatňovali různé brutální i rafinované metody, aby zlomili vůli svých vězňů. Korbela převáželi z místa na místo, (asi se báli jeho působení na spoluvězně) přesto se mu dařilo mezi nimi šířit evangelium. Postupně dospíval k pochopení, že v jeho zatčení a uvěznění byl Boží záměr, aby mohl i těmto nejbídnějším, zoufalým lidem zprostředkovat zvěst o Boží lásce a odpuštění. Ale i na něho samého měly tvrdé podmínky vězení zničující vliv. Ve chvílích největšího zoufalství a beznaděje ho ale vždy posílily prožitky a zjevení, díky nimž věděl, že i v této situaci je Bůh s ním: Jednou jej v pracovním táboře krutý dozorce v zimě připoutal zdviženýma rukama k drátěnému oplocení a nechal jej den viset na plotě. Když už zcela umdléval, uviděl, jak se jeho rukou dotýká jiná ruka, ruka přicházející shůry, se stigmatem na zápěstí. Prostoupila jej vlna tepla a pokoje a uvědomil si, že mu dodává sílu Ukřižovaný. Jindy, ještě ve vazbě, se na něj vrhla při výslechu skupina běsnících agentů STB. Korbel se schoulil do klubíčka a v duchu volal o Boží pomoc. Najednou si všiml, že necítí žádné údery – jako by kolem něj byla nějaká neviditelná bariéra a agenti místo něj se mlátili navzájem. Když viděli, že mu nemohou ublížit, odvedli ho vztekle do cely.

Nejhůř mu ale bylo v později samovazbě, kdy zcela ztratil pojem o čase a začal blouznit. Byl zcela vysílený, ztrácel paměť, už ani nebyl schopen se posilovat slovy Bible, protože si na žádný verš z Písma nemohl vzpomenout. Volal k Bohu a ten mu před očima vytvořil zářivý obraz, jehož se mohla jeho mysl chopit a postupně se díky tomu vzpamatoval.

Ve své knize vzpomíná na mnoho spoluvězňů, kteří byli tak jako on nevinní a procházeli podobným utrpením. Jejich osudy ale byly často tragické - jeden z nich zemřel v den, kdy mu bylo oznámeno, že je propuštěn. Jeho srdce, které bylo tolikrát trýzněno, neuneslo tuto radostnou zprávu. Když nakonec Korbela propustili (stalo se to poněkud dříve, než vypršel jeho původní trest, protože se československá vláda zavázala podpisem mezinárodních smluv, že nikoho už nebude věznit za náboženské přesvědčení), byla z něj fyzická i psychická troska. Nemohl najít žádnou práci, jenom fyzickou, a pokud nějakou našel, (mytí oken), omdléval při ní, což vedlo k jeho zranění. Co ho trápilo ještě více, byla skutečnost, že se zcela odcizil své rodině – opouštěl své děti jako malé a když se vrátil, byly již dospělé.

Korbelovi měli tři děti: Borise Helmutha, Alenku Eriku a Viktora Gothartta. Komunistické vězení ho připravilo o jejich dětství. Jako následek věznění navíc trpěl nekontrolovatelnými změnami nálad, byl hrubý na svou ženu a děti, takže se ho báli.

Postupem času se ale jeho stav zlepšil, nalezl si zaměstnání jako průvodčí a potom řidič tramvaje – zde nikomu nevadilo, že je ideologicky nespolehlivý. Jeho rodina ovšem nadále trpěla důsledky jeho vězení – děti nemohly studovat, přestože byly talentované. Nepřímým důsledkem komunistické šikany pak byla i smrt nejmladšího syna při vojenské službě, kterou vykonával u pracovních čet a utrpěl během ní smrtelný úraz.

V roce 1968 emigrovala celá rodina na západ. Od května 1969 stáli Josef a Erna Korbelovi v čele sboru Armády spásy v Arbonu ve Švýcarsku. V roce 1971 byli přeloženi do Chicaga, kde pracovali jako evangelisté. V roce 1973 odešli do důchodu, ale ve své práci pokračovali. Konali evangelizační práci i v Austrálii, na Novém Zélandě, na Karibských ostrovech a na Havaji.

Během evangelizačního tažení v St. John na Novém Foundlandu 2. května 1980 Erna náhle zemřela. Josef Korbel žil v Coloradu v USA. V 80. letech mohl znovu navštívit svou rodnou zem.

Po sametové revoluci žil v Praze. Zemřel roku 2002.

Podle knihy Josefa Korbela V nepřátelském táboře, jejíž obsah je možno si poslechnout na internetu:
http://sotva.blogspot.cz/2011/07/josef-korbel-v-nepratelskem-tabore.html

Přidávám ještě zajímavý odkaz se vzpomínkou na J. Korbela v angličtině:
http://www.frankallnutt.com/FS.2010.04.24AndrewCorrieJoe.html

Poznámka na okraj:
Nejstarší syn J. Korbela Boris Helmuth byl později v USA velmi úspěšným podnikatelem, stal se mnohonásobným milionářem. Působil nějakou dobu po roce 1989 i v Československu. Jeho působení u nás je spojeno s úspěchy fotbalového klubu Slavie Praha v 90. letech (byl prvním velkorysým investorem českého fotbalu na klubové úrovni). Znechuceně ale spolupráci se Slavií skončil poté, co byl podveden jejími funkcionáři.

Stanislav Kaczmarczyk

Autor mnoha vynálezů a zakladatel vědeckých časopisů

Thomas Alva Edison

(11. února 1847 Milan, Ohio, USA – 18. října 1931 West Orange, New Jersey, USA)

Thomas Alva Edison byl americký vynálezce a podnikatel. Na jeho jméno je vedeno 2332 patentů, další tisíce jich registrovaly jeho firmy. Mezi nejznámější Edisonovy vynálezy patří fonograf (předchůdce gramofonu) a mylně je k nim počítána i žárovka, kterou ovšem pouze zdokonalil a nechal si patentovat. Edison je také zakladatelem dodnes vydávaného prestižního časopisu Science.

Neměl lehké dětství. Od malička byl hodně nemocný, do školy chodil pouze krátce. Už jako chlapec se velmi zajímal o přírodní vědy. Ve svých 10 letech ve sklepě domu, kde s rodiči bydlel, vybudoval malou chemickou laboratoř. Chemikálie byly drahé, musel si na ně vydělávat prodejem zeleniny a roznáškou novin.

Jeho život silně ovlivnil fakt, že při svých pokusech částečně ohluchl. V 15 letech začal vydávat vlastní noviny – The Weekly Herald. Vystřídal různá zaměstnání, mnoho jeho prvních vynálezů souviselo se skutečností, že pracoval jako telegrafista.

Tiskací telegraf, duplexní telegraf a vícekanálový automatický telegraf patřily mezi první vynálezy, které Edison prodal. Utržené desítky tisíc dolarů investoval do laboratoře v Menlo Park. Ta byla celosvětově prvním zařízením, které bylo vybudováno za účelem vývoje a aplikace nových vědeckých poznatků a technologií.

Mám neobyčejnou úctu a obdiv vůči každému inženýrovi, zejména vůči největšímu z nich – Bohu.

(hb)



Rádi bychom vás i v roce 2022 pozvali ke společným modlitbám během Aliančního týdne modliteb, jehož tématem je Šabat.

Církev během Aliančního týdne modliteb po desetiletí začíná nový rok společně na modlitbách s prosbami za Boží působení, vedení a požehnání napříč denominacemi a společenstvími v jednotlivých městech a komunitách.

Nacházíme se v době mnoha nadějí a obnovy, ale také v době obvazování ran, úzkostí a vyčerpanosti. Tím více potřebujeme zůstávat v Božím odpočinutí, složit zbytečná břemena a vzít na sebe Kristovo břemeno, které netíží, protože je on nese spolu s námi.

Kéž v nás Bůh na modlitbách obnovuje novou radost a naději, důvěru v přítomnost a působení Ducha Svatého a sílu být požehnáním lidem kolem nás.

Jiří Unger
tajemník České evangelikální aliance

Již tradičně prosíme, abyste během modlitebních shromáždění uspořádali také sbírku, která by podpořila spolupráci a projekty, kterými ČEA podporuje českou církev a různé oblasti její služby.

Služba ČEA již přes 30 let stojí na podpoře dárců a nezávislosti na financích od státu.

Pokud se rozhodnete svým finančním darem podpořit ČEA, můžete tak investovat do vzdělávání budoucí generace vedoucích, podpory zakládaní sborů a jejich revitalizace a mnoha dalších oblastí, v nichž se ČEA angažuje.

Dary můžete zasílat na č.ú. 13808359/2010 s variabilním symbolem 31110
Česká evangelikální aliance, z. s.
kancelář Na Žertvách 23, 180 00 Praha 8

Více informací:
www.ea.cz a info@ea.cz

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.
Děkujeme za pochopení.

Vaše redace a administrace

Poděkování za život stavitele mostů

Rozloučení s bratrem Janem Hudcem (30. 11. 1950 – 23. 9. 2021)

V sobotu 2. října zažila malá obec nedaleko Zábřehu nebývalý rozruch. Ke zdejší dominantě, evangelickému kostelu, mířily spousty nejen místních, ale také přespolních z Valašska či Slovácka. Ve 14 hodin zvony oznámily začátek shromáždění, ve kterém jsme směli poděkovat za život místního kazatele bratra Jana Hudce a posílit se v naději, že ani smrt nemůže rozdělit společenství, ve kterém nás spojuje náš Pán. Slovem z Písma shromážděné povzbudil bratr senior Marek Zikmund, své pozdravy připojili za církev bratr synodní senior Daniel Ženatý, za obec pan starosta Jiří Linhart a za sdružení Exulant tlumočila pozdrav sestra Jana Opravilová. Kromě společného zpěvu vyplnil prostor kostela hlas pana Jiřího Přibyla, sólisty olomoucké opery, když v doprovodu varhan a houslí nechal zaznít Bachovu skladbu Jesus bleibet meine Freude.

Pro všechny byl jistě silným zážitkem okamžik, kdy se před shromáždění postavili tři Jendovi vnuci, aby všem přiblížili, jakými různými pěšinami a cestami Pán Bůh jejich dědečka vedl až na toto místo rozloučení. Tato cesta byla vlastně takovým okruhem po moravské zemi a k jejímu popisu vybírám ze vzpomínek vnoučat:

Vyrůstal ve sboru v Zábřehu. Tam byly v rámci rodiny i evangelického sboru položeny základy jeho celoživotního směřování, tedy především ukotvení v evangeliu a zapojení do církevní práce. Zároveň se učil mít radost z přírody, výletů, hudby a zpěvu. Tohle směřování ho logicky vedlo k přání studovat teologii a stát se farářem. Na radu svého tatínka ale nejdřív vystudoval průmyslovku, aby měl nějaké „praktické" povolání. Tak se stalo, že se před svým prvním farářováním nejprve s jednou mladou farářkou – tedy naší babičkou Pavlou - oženil. V Zábřehu se jim pak narodily dvě děti – náš táta Martin a teta Milena.

V roce 1980 se rodina přestěhovala do dědečkova prvního sboru v Uherském Hradišti. Zde dědeček prokázal schopnosti nejen pastýřské, ale i manažerské: po opravě malého sálu sborového domu se pustil do velké rekonstrukce v Luhačovicích. Tam se pro zdejší kazatelskou stanici a vlastně i pro celou církev podařilo zakoupit jako rekreační dům vilu Doubravku, což se v roce 1988 rovnalo malému zázraku. To platí i pro první návštěvy v rámci holandského partnerství, které se pak naplno mohlo rozvíjet až po listopadu 1989, podobně jako činnost křesťanských mateřských škol, kterou dědeček inicioval.

Dalším působištěm se stal Horní sbor na Vsetíně. Kromě mnoha sborových činností byl také zapojen do aktivit s partnerským děkanátem Sulzbach – Rosenberg a převzal projekt Budujeme mosty, ve kterém koordinoval spolupráci učitelek z církevní mateřské školy z partnerského bavorského seniorátu a několika vsetínských mateřských škol. Na seniorátních akcích míval na starost německé hosty a jeho kolegové ho tak někdy nazývali seniorátním ministrem zahraničních věcí. Dědečkovo estetické cítění a smysl pro pořádek stálo také za tím, že během jeho farářování na Horním sboru byly opraveny historické budovy fary a kostela. Na půdě přitom objevil desky s texty z toleranční doby a zasadil se o jejich restaurování a instalaci v interiéru kostela.

Svým příchodem do Liptálu v roce 2003 spustil dědeček malou revoluci, když během bohoslužeb začal hrát na kytaru. Intenzivně pracoval s dětmi, mládeží i střední generací, organizoval cyklopuťáky a víkendovky i parterství s holandským sborem v Beilen, takže i lidé mimo církev začali vnímat sbor i faráře jako veskrze civilní.

Posledním působištěm se stal sbor v Hrabové. I zde kromě práce pastýřské a misijní neodolal výzvám jako oprava kostela či aktivity v rámci česko-německého smíření. Díky předchozím kontaktům se tak v roce 2015 mohl uskutečnit projekt Krok ke smíření, v rámci něhož se konala bohoslužba smíření na hřbitově v Leštině, kde se nachází pomník obětem divokého odsunu v roce 1945.

Ačkoliv bratr Jan přišel jako kazatel sboru Hrabová, vypomáhal i v sousedním Zábřehu. Zde se také v rodinném kruhu s prvním podzimním dnem jeho pozemská pouť uzavřela.

Připomenutím vzácné Boží milosti ve zpěvu Jiřího Přibyla pak zástup přítomných kazatelů doprovodil bratra Jana při jeho posledním vycházení z chrámu, který mu tolik přirostl k srdci, aby se před ním ještě naposled všichni pozdravili, než vyrazí do svých domovů - pozemských i toho nebeského. Rozruch kolem kostela tak opět utichl. Díky bratru Janu Hudcovi však neutichá ani zde slovo, které přináší radostnou zvěst každému člověku.

Vlastislav Stejskal,
text životopisu:
Martin Hudec

Nejstarší a největší českou vysokou školu poprvé v historii povede žena



Rektorkou Univerzity Karlovy byla 22. října jako první žena zvolena lékařka Milena Králíčková. Musí ji ještě potvrdit prezident, školu povede do roku 2026. Od akademického senátu získala 55 hlasů od jeho 69 přítomných členů. Poté, co ji ve funkci potvrdí prezident, se stane první ženou v čele nejstarší a největší vysoké školy v ČR. Funkce by se měla ujmout v únoru 2022 a školu by měla vést do roku 2026. Nová rektorka ve vedení univerzity vystřídá Tomáše Zimu.

Milena Králíčková ve volbě porazila jediného protikandidáta, kterým byl bývalý děkan Filozofické fakulty UK Michal Stehlík. Uspěla hned v prvním kole volby. Ke zvolení potřebovala nadpoloviční většinu hlasů všech členů akademického senátu, kterých je 70. Stehlík získal 14 hlasů.

Devětačtyřicetiletá Milena Králíčková vystudovala všeobecné lékařství na Lékařské fakultě UK v Plzni, kde od roku 2011 vede Ústav histologie a embryologie. Od roku 2014 je na UK prorektorkou pro studijní záležitosti. Od roku 2019 se stala jednou z vůdčích osobností evropské univerzitní aliance 4EU+, kterou koordinuje pařížská Sorbonna a tvoří ji kromě Univerzity Karlovy též univerzity z Heidelbergu, Kodaně, Milána a Varšavy. Je mimo jiné i ambasadorkou Fulbrightovy komise.

„Dovolte mi v první řadě pogratulovat panu profesoru Stehlíkovi za férovou a korektní kampaň," řekla nová rektorka hned po zvolení. „Pevně věřím, že všichni společně budeme pracovat pro blaho Univerzity Karlovy". A dodala: „Před sto dvaceti lety začínaly ženy studovat v Čechách na vysokých školách. Dnes je to tak, že ženy tu na některých oborech převažují. Nesmírně si vážím vaší důvěry a věřím, že ji nezklamu. Děkuji všem kolegům, kteří mi pomáhali. Děkuji za podporu a spolupráci. A úplně na závěr děkuji své rodině, svému manželovi a dcerám, bez nich bych tu dnes nestála," řekla v emotivním projevu nová rektorka, profesorka Milena Králíčková.

Ve svém volebním programu nově zvolená rektorka slíbila, že by se chtěla zaměřit mimo jiné na posílení elektronizace a digitalizace, snížení administrativní zátěže a efektivnější čerpání peněz z evropských fondů. Uvedla také, že bude usilovat o modernizaci studijního informačního systému, rozvoj ekologické udržitelnosti v provozu školy, větší prostupnost studia či intenzivnější zapojení univerzity do dění ve společnosti.

Na budoucí šéfku UK čeká například stavba vědeckého a vzdělávacího kampusu v centru Prahy na pražském Albertově, který by měl stát zhruba osm miliard korun a hotov by měl být do konce roku 2025. Vysokým školám bude také umožněno zapojení do čerpání dotací z Národního plánu obnovy, jenž má pomocí evropských peněz restartovat a modernizovat ekonomiku po koronavirové krizi. Plány obnovy všech členských států EU musí podporovat zejména digitální a zelenou transformaci, přičemž ministerstvo školství chce podpořit hlavně digitalizaci.

(hb podle ČTK a UK)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 4

30 – 31/2021

vychází: 3. listopadu 2021

Podaří se změnit dnešní protipřírodní kulturu na kulturu dlouhodobě možnou – slučitelnou s člověkem i se Zemí?



Nebudeš mít jiného boha...

"Nebudeš mít jiného boha mimo mne." To čteme v prvním přikázání Desatera (Ex 20,3). Mohlo by se zdát, že ateisté, aniž by jim o to šlo, toto přikázání splňují. Vždyť oni nevěří v žádného boha! Nicméně i oni boha mají a uctívají ho. Je sice jiný než jsou ti, které známe z učebnic dějepisu z kapitol o Řecích, Římanech, starých Slovanech či dávných zámořských civilizacích, ale jeho kult je neméně výrazný. A, žel, sloužíme mu často i my, kdo se hlásíme k Hospodinu, Bohu Abrahamovu, Izákovu a Jákobovu, k Bohu, který poslal na svět Spasitele Ježíše Krista. Ten před ním varuje ve svém Kázání na hoře, když říká "Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. ... Nemůžete sloužit Bohu i majetku" (Mt 6,24). Tento moderní pohanský bůh vystupuje prostřednictvím hrubého domácího produktu (HDP), jehož růst je jedním z nejdůležitějších cílů dnešního člověka v naší civilizační oblasti. Už před padesáti lety před ním jako ohyzdnou modlou vyslovil varování ekonom Herman Daly, profesor Marylandské university a analytik Světové banky. A od té doby se stal ještě nebezpečnějším. Vývoj klimatu je alarmující, Evropská unie a další státy si proto dávají ambiciózní cíle, které však jsou se zmíněným růstovým ekonomickým paradigmatem sotva slučitelné. Kněží onoho moderního pohanského boha namítají, že růst HDP nemusí nutně znamenat růst materiální spotřeby, což je sice pravda, ovšem poněkud alibistická, neboť zkušenost ukazuje, že mezi HDP a materiální spotřebou silná kladná vazba je.

Obecně přijatá ekonomická "pravidla hry" a nutnost změnit počínání ve prospěch pozemského domova nejsou v souladu. Ukazuje nám to i nová zkušenost s koronavirovou pandemií. Místo abychom se radovali z toho, že se podařilo omezit četné činnosti, které nejsou Zemi přátelsky nakloněny, tak jsme netrpělivě očekávali, kdy se budeme moci vrátit k "předkovidovému" stavu. Týká se to ve značné míře letecké dopravy a dalekého cestování vůbec. Teď zas musejí omezit výrobu automobilky; chybějí dodávky čipů z Asie. Závislost ekonomiky na dalekých dodavatelích není dobrá, nicméně v současné době je aut až příliš moc, ta v nezanedbatelné míře zatěžují životní prostředí, takže omezení jejich výroby v podstatě dobré je, jenže se nevejde do fungování naší ekonomiky a platy za nevykonanou práci podporují inflaci s neblahými sociálními důsledky. Řešení zřejmě neznáme. Změna ekonomického systému se ukazuje jako nutná, přičemž s jeho umělým či násilným přepracovávaním máme špatné zkušenosti. A nejen my.

Krátce před citovanými Ježíšovými slovy o nemožnosti sloužit dvěma pánům čteme Jeho slova: "Ukládejte si poklady v nebi, kde je neničí mol ani rez a kde je zloději nevykopávají a nekradou. Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce." Skládání pokladu v HDP vede do slepé uličky, či přímo ke zkáze. Ježíš nabádá ke skládání pokladu v nebi. On učí, co jsou pravé hodnoty. Jeho hodnoty Zemi neškodí. Vycházejí z lásky – k Bohu i k bližním.

Žijeme v určité kulturní oblasti, v níž existují určité zvyklosti, je zavedena určitá životní praxe. Ta zatím stále není životnímu prostředí příliš přátelská. Dokládá to i reakce společnosti na kovidová opatření a jejich příležitostné zmírňování. Ježíšovo vykupitelské dílo znamená i vykoupení ze společenských zvyklostí a praxe. Znamená i vykoupení z modloslužby, jejímiž objekty nemusejí být zrovna dávné minulosti patřící Zeus, Mars, Radegast či Perun, nýbrž i aktuální HDP, materiální životní úroveň či společenská "imidž". Pavel římské sestry a bratry varuje před přizpůsobováním se "tomuto věku" (Ř 12,2). Ježíšovi učedníci nemusejí (a nemají) přejímat styl života, který narušuje integritu Božího stvořitelského díla.

Bůh Hospodin poslal na svět Ježíše Krista, aby nám dal příklad a my šli v jeho šlépějích (1 Pt 2,21). Kristus sám je tou pravou cestou, vedoucí k životu a k usmíření; ano, i k usmíření s přírodou. On je nadějí pro svět. Jeho slova "Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal" ze závěru Matoušova evangelia tak patří mezi texty týkající se životního prostředí. Svět potřebuje změnu. Vývoj klimatu vzbuzuje oprávněné obavy. Svět potřebuje evangelium. Jeho dosah je univerzální, a je i nadějí pro zemské klima.

Jiří Nečas

Křesťan a životní prostředí

Pohleďte znovu na Boží dílo, jak skvělé věci nám na zemi dal!
Žalm 46,9 (Slovo na cestu)

Někdy nás krása krajiny, lesa, řeky nebo dokonce moře opravdu uchvátí. Ale nepůjde nám jenom o obdiv a vycházky do pěkných krajin, či dokonce o nákladné výlety k přírodním zvláštnostem. To všecko není špatné, ale důležité je, jak se v té kráse přírody chováme. Přečtěme si něco o moderní přírodní vědě, která se jmenuje EKOLOGIE. Tady je definice: **Ekologie je věda, jež se zabývá popisem, analýzou a studiem vztahů mezi organismy a jejich prostředím.** Název pochází z řeckých slov OIKOS = *obydlí* a LOGIA = *nauka*.

Toto odvětví přírodních věd studuje vztahy druhů, které mají jedinci mezi sebou navzájem, vztahy, které mají s jinými organismy i vztahy, které mají s prostředím. Ekologie studuje rozmanitost i počet jednotlivých organismů tvořících společenství, jejich spolupráci nebo konkurenci navzájem, uvnitř „ekosystému" nebo mezi ekosystémy. Důležitá je intenzita činnosti a růstu organismů, společenství a přijímání vlivu životního prostředí. Tato věda nalézá rozmanitost těchto vlastností a činností organismů a jejich společenství – termín **biodiverzita**, biologická rozmanitost. Cílem ekologů je porozumět tomu, jak biodiverzita ovlivňuje život organismů.

Praktické uplatnění ekologie je v ochraně přírody, využívání poznání těchto vztahů v zemědělství, zahradnictví, lesnictví, rybolovu, dobytkářství, ale také v urbanismu – ekologie měst a obcí, zdravotního stavu společnosti i lidské sociální činnosti. Existuje dokonce ekologie člověka. Ekologie chce být více než soubor myšlenek a definicí. Ve svém pravém významu je specifickým způsobem nazírání na svět, který zdůrazňuje pochopení vzájemných vazeb a vztahů a odhaluje jednotlivé souvislosti.

Jako první nazval a definoval ekologii **Ernst Haeckel** již v roce 1866. Ale kořeny této vědy sahají už do 4. století před Kristem. Nejstarší zachované myšlenky v tomto oboru vyslovil **Aristoteles** a zejména jeho žák **Theophrastes**. Ten jako první popsal vztah mezi živočichy a jejich prostředím. Až v 18. století po Kristu v tom pokračoval švédský učenec **Carl Linné**. Za jednoho z otců moderní ekologie je považován Angličan **Charles Darwin**. Pak následuje řada dalších badatelů v této oblasti. Od počátku 20. století se rozvíjí ekologie člověka. Zdůrazňuje, že člověk přetváří své životní prostředí růstem měst, továren a dalších podnikatelských stanovišť, intenzivním využíváním přírodních zdrojů – zemědělstvím, chovem zvířat, lovem ryb a dalších tvorů, těžbou ropy, uhlí a dalších nerostů, často, jak se dnes ukazuje, bez ohledu na změnu životního prostředí. Ekologie tak vedla k snahám o ochranu přírody a životního prostředí. Vzniká myšlenka „udržitelného rozvoje".

Intenzivně se zabýval křesťanským pohledem na ekologické problémy RNDr. Jiří Nečas. Uvádím některé z jeho myšlenek. ***Během asi 150 let dochází k závažnému poškozování životního prostředí – je to důsledek lidské bezohlednosti, chtivosti a sobectví – tedy lidského hříchu. Dnešní doba je vlastně ekologickou krizí. Jak se asi bude žít našim vnukům a pravnukům? Úkolem člověka bylo svým způsobem pokračovat v Božím dokonalém stvoření: Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil*** (Gn 2,15).

Všimněme si, že nestačí Zemi obdělávat, rabovat a těžit z ní, ale je třeba dávat pozor a ctít božské přírodní zákony. Tomu se dnes vymyká třeba intenzivní obdělávání velikých lánů polí, kde se myslí jenom na cenný výsledek, ale půda se drancuje. Česká republika prý je v tom na jednom z předních míst v Evropě. Hospodinova vůle se v tom projevila i ustanovením sedmého dne odpočinku. Je to naprosto výjimečné zařízení, které nemá mimo judaismus a křesťanství obdobu. Týkalo se nejen lidí včetně otroků, ale i domácích zvířat a samozřejmě i obdělávání půdy nebo těžby dřeva, nerostů a jiných surovin.

Stanovisko Ježíše Krista je pádně vyjádřeno třeba v „Kázání na hoře": ***Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu*** (Mt 6, 24). Apoštol Pavel to vyjádřil v epištole Římanům (8,19-21): ***Tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naději, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.***

Pán Bůh miluje nejen lidi, kteří mu věří, ale objímá celé svoje stvoření. Na zneužívání a plundrování Země, ale i na zamořování vesmíru zbytky raket a odpadky tam zanechanými tzv. „dobyvateli kosmu", a což teprve na zdokonalování ničivých zbraní, na to vše se jistě dívá Tvůrce jako na závažné a bezohledné hříchy. Je to zneužívání krásného životního prostředí, které nám vytvořil.

Jak se to má projevit v našich životech, nás, kteří nemůžeme zasahovat do velké politiky ani do rozsáhlého hospodaření? Myslím, že jako křesťan bych neměl v krásném lese odhodit papír nebo láhev, neměl bych pošlapat louku plnou květů, nesmím ublížit nejen člověku, ale zbytečně ani zvířeti. A už vůbec nesmím způsobit třeba požár lesa tím, že si rozdělám ohýnek a lajdácky špatně ho udusím. A taky se budu rozmýšlet, zda si mám koupit drahou pochoutku, která stála zbytečné utracení zvířete nebo vykácení pralesa, který sloužil rostlinám, zvířatům i místním lidem. Nekoupím si kožich se srstí zvířat, kterých v přírodě rapidně ubývá. Budu se snažit ve svém obydlí i kolem něho o to, abych neznečisťoval okolí ani nezamořoval kouřem okolní sousedy. A také si neopatřím moderní sekačku trávy nebo jiný stroj, který vystaví lidi a ptáky v okolí hodinám nepříjemného rachotu nebo zápachu.

Pavel Javornický



V současné době to vypadá, že nemáme moc důvodů k optimismu. Můj dědeček, který prožil obě světové války, zažil první auta, první rádio, televizi, letadlo, lety do vesmíru, přistání na Měsíci... vždycky říkával, že brzy žádné války nebudou nutné, protože stačí vyřadit elektrárny a lidé nepřežijí. Tvrdil, že už jsme si natolik zvykli na to, že máme dost energie, že se ani nenamáháme něco dělat rukama, neumíme někam dojít pěšky, pokud to není naplánovaný výlet, neumíme si něco uvařit, vyprat prádlo apod. Protože žil dostatečně dlouho (dožil se více než 100 let), pamatoval si dobře i na své dětství.

Dědeček zažil Rakousko-Uhersko, první republiku, druhou republiku, okupaci, osvobozenou republiku, tzv. reálný socialismus i socialismus s lidskou tváří, "pražské jaro", normalizaci a naději, že když už se skoro všude režim "položil", tady se snad v nejbližší době "položí" také. Když se to stalo, chvíli jsem litovala, že se toho nedožil. Možná je to dobře, protože si mohl zachovat své naděje a sny. Co by asi říkal dnes?

Je pravda, že jsme si zvykli na luxusní život, i když jsme si ho moc nezasloužili. To, co vytvořily generace před námi, mnohým lidem ani nestačí a chtějí stále víc. A ti, co na našich požadavcích vydělávají, chtějí vydělávat také víc. "Odměnou" je zničená země, zkažený vzduch, nedostatek kvalitní pitné vody, epidemie, svět rozdělený na bohatý sever a chudý jih a z toho pramenící migrace...

Naštěstí stále žijí lidé, kteří mají sny o budoucnosti, a nejsou to jen autoři sci-fi, ale vědci, kteří hledají cestu, jak z toho ven.



Jak získat elektřinu z tepelného záření Země kvantovým tunelováním?

Naše planeta není právě vzorem v hospodaření s energií. Ve skutečnosti se na Zemi plýtvá energií v naprosto ohromujícím rozsahu. Většinu slunečního záření, které k nám posílá naše hvězda, pohltí souše, oceány a atmosféra. Přitom se ohřejí a pak z nich nepřetržitě uniká infračervené, čili tepelné záření, jehož úhrnná energie je jenom obtížně představitelná. Podle některých odhadů jde o miliony gigawattů za každou sekundu.

Atif Shamim a jeho spolupracovníci z univerzity King Abdullah University of Science and Technology v Saúdské Arábii vymysleli způsob, jak by tohle odpadní teplo mohli zužitkovat. Jejich nová technologie ho přemění na elektřinu. Infračervené záření má velice krátké vlnové délky. Proto k jeho zužitkování Shamim a spol. potřebovali nesmírně malé antény a ještě ke všemu museli využít podivuhodného kvantového jevu, takzvaného kvantového tunelování (quantum tunnelling).

Nová terahertzová technologie je jako kvantový zázrak. Dokáže vytěžit elektrickou energii ze všudypřítomného tepelného záření, které jinak bez užitku uniká pryč. Blahoslaven budiž tunelový jev! Kvantové tunelování, čili tunelový jev, představuje známý fenomén kvantové fyziky, při němž se částice dostane přes energetickou bariéru, aniž by k tomu měla dostatek energie. Jako kdyby se provrtala skrz. Kvantová mechanika totiž takové částici umožňuje, aby s určitou pravděpodobností prošla bariérou, jako by se nechumelilo.

Právě tunelový jev pomohl Shamimovi a jeho kolegům s těžbou elektřiny z odpadního tepla planety. Vytvořili totiž nanoantény, v nichž se elektrony mohou provrtat bariérou v MIM (metal-insulator-metal) diodě. Oficiálně k tomu nemají dost energie, ale zvládnou to díky tunelovému jevu. A takové nanoantény generují elektřinu z infračerveného záření. Aby tato technologie fungovala, vědci museli velmi přesně vytvořit a umístit kovová ramena nanoantény, která jsou z titanu, a mezi ně umístit tenký film z izolantu. Protože mají dobré přístroje a šikovné nanoinženýry, dokázali to. Jejich technologie úspěšně zachytává infračervené záření a generuje elektřinu.

Co s takovou technologií? Možnosti jsou veliké. Standardní solární panely obvykle zužitkují jen výsek spektra viditelného záření. Pokud by solární panely vyráběly elektřinu z infračerveného záření, byla by z toho revoluce v produkci energie. Velký průlom, který změní pravidla hry. A co také jistě stojí za zmínku, solární panely s touto technologií by pracovaly prakticky nonstop. Dnem i nocí, za sucha i za deště. Těžba elektřiny z odpadního tepla planety je očividně velmi slibná. Vědci ale přiznávají, že ještě bude nutné vyřešit celou řadu technických obtíží. Např. ve své současné podobě není nanoanténa příliš energeticky účinná. Jak ale říká A. Shamim, tohle je teprve začátek. Mohla by z toho být infračervená budoucnost.

(hb) podle OSEL (Objective Source E-Learning)

Jak zlepšit život miliónů chudých a zároveň přispět k ochraně klimatu?

Jedním z řešení může být solární žehlička, vynález 14leté dívky z jižní Indie. Dostala se mezi 15 finalistů ceny vyhlašované britským princem Wiliamem. Na vítěze, každého, z pěti kategorii čeká odměna jeden milion liber a šance uvést svůj nápad v život.

Pro pochopení je nutno vysvětlit, jak takové žehlení v Indii vypadá, protože tam není běžné, že by to lidé dělali doma, jsou na to specializované služby. Jsou to kasty lidí, především chudých, kteří se tím živí a dělají to pro ostatní. Mají takové čtyřkoláky, které jim slouží jako pojízdné žehlicí prkno. Mají velké ocelové žehličky, které jsou vevnitř duté a hoří v nich dřevěné uhlí, které je zahřívá. Ten nápad, na který ta mladá dívka přišla, je docela jednoduchý.

Sama o tom říká: „Viděla jsem, jak u nás na ulici žehlí prádlo a pak jsem si zjistila, co všechno pálení dřevěného uhlí způsobuje a rozhodla jsem se najít řešení a tím je solární energie."

Vytvořila vozík, který je šlapací a stříšku tvoří solární panel, který je pak zdrojem elektrické energie pro normální žehličku. V roce 2019 tímto nápadem vyhrála celonárodní indickou soutěž. Otázka zní, nemá Indie mnohem palčivější problémy? Jistě ano a je jich spousta, ale i tento malý zlepšovák může mít citelný dopad, protože těch žehličů, jenom na jihu Indie, je kolem deseti milionů a každý spálí 5 kg dřevěného uhlí denně, a to je asi padesát tisíc tun.

A pro představu velká uhelná elektrárna Počerady spálí patnáct tisíc tun uhlí denně, čili ušetřené dřevěné uhlí by byl objem čtyř velkých elektráren. Navíc i výroba takového množství dřevěného uhlí způsobuje další emise a přispívá k odlesňování, což je další ekologický problém, který Indie musí řešit.

Tento vynález může, i jako velký bonus, mít čisté prostředí pro žehliče, kteří musí celý den dýchat znečištěný vzduch vycházející ze žehliček při spalování uhlí. A co když nebude svítit slunce? Nebudou muset rozpalovat své staré žehličky často, protože tam mají 300 slunečných dnů za rok, a navíc vozík má baterii, která vydrží dodávat energii na žehlení dalších šest hodin, a je tam i větrák pro horké dny, konektor pro nabíjení mobilů a pro ně důležitý hlasitý klakson.

Cena britského prince Wiliama byla založena v roce 2019 a cílem je, během dekády, přijít s padesáti projekty, které pomohou zlepšit svět a uvést je do praxe. Uvidíme, jestli tato dívka získá tuto cenu. Hned několik členů britské královské rodiny otevřeně podpořilo aktivnější postup v boji proti změnám klimatu i samotná královna se nechala slyšet, že se o tom hodně mluví, ale málo dělá. Pro Britanii to má velký význam, zvláště když koncem října 2021 začíná globální summit o klimatu pod záštitou OSN.

Jan Trnka dle ČRo

Na Novém Zélandu připravují komerční dálkový bezdrátový přenos energie

Novozélandský startup Emrod chce do jisté míry splnit sen Nikoly Tesly o bezdrátovém přenosu energie. Jeho zakladatelé spojili síly s novozélandským distributorem energie Powerco a připravují testy prototypu zařízení, které právě tohle dokáže. Dočkáme se distribuce energie bez drátů?

O bezdrátovém přenosu energie sní lidé už dlouho. Nikola Tesla v devadesátých letech 19. století rozsvítil žárovky na více než 3 kilometry, i když při tom usmažil dynamo místní elektrárny a vyvolal blackout celého města Colorado Springs. Tesla si to představoval tak, že po celém světě rozestaví věže, které budou přenášet energii pro domácnosti, průmysl i dopravu. Z jeho plánů tehdy sešlo.

Uplynulo 120 let a sny Nikoly Tesly by mohl vyplnit novozélandský startup Emrod. Podařilo se jim přesvědčit druhého největšího distributora energie na Novém Zélandu, společnost Powerco, aby se podílela na revoluci v distribuci energie. Emrod má technologii, která umožňuje efektivně přenášet velká množství elektřiny mezi dvěma body, které jsou navzájem nadohled.

Podle Nicolase Vessiota z vedení Powerca by se dálkový bezdrátový přenos energie měl stát doplňkem ke stávajícím technologiím. Takový přenos se uplatní na obtížně dostupných místech, jakých je na Novém Zélandu požehnaně. Emrod již má k dispozici fungující prototyp zařízení. Pro Powerco postaví druhý prototyp, který poté stráví několik měsíců testováním v laboratoři. Následovat by pak měly testy v terénu.

Jak uvádí zakladatel Emrodu Greg Kushnir, prototyp zvládne přenos pár kilowattů, ale toto množství energie lze snadno zvýšit na stonásobné množství. Systém využívá vysílací anténu a přijímací rektenu (speciální anténu, která dokáže přeměnit přijímané mikrovlny na elektřinu). Podle dostupných snímků tyto komponenty představují jednoduché čtverce umístěné na tyčích. Technologie Emrodu přitom využívá neionizující záření z části spektra, která zahrnuje i Wi-Fi a Bluetooth.

Energie je přenášená přímým paprskem mezi dvěma body. V okolí paprsku není žádná radiace. Bezpečnost hlídá laserové zařízení, které okamžitě vypne hlavní paprsek přenášející energii, pokud by se k němu přiblížil jakýkoliv objekt, ať už pták, dron, helikoptéra nebo třeba zloděj energie.

Podle Emrodu zařízení pracuje v jakýchkoliv atmosférických podmínkách, včetně deště, mlhy nebo prachu. Jedinou podmínkou je, že oba body přenosu je možné spojit přímým paprskem.

Emrod má za to, že by se jejich technologie mohla stát rozhodující pro zásadní rozšíření energetiky obnovitelných zdrojů. Tyto zdroje se totiž často nacházejí na vzdálených či obtížně dostupných místech, daleko od místa spotřeby. Stejně tak by technologie Emrodu mohla posloužit při výpadcích proudu či katastrofách, kdy by bezdrátový rozvod energie mohly zajišťovat například automobily vybavené vysílacím a přijímacím zařízením.

Podle Nicolase Vessiota z vedení Powerca by se dálkový bezdrátový přenos energie měl stát doplňkem ke stávajícím technologiím. Takový přenos se uplatní na obtížně dostupných místech, jakých je na Novém Zélandu požehnaně. Emrod již má k dispozici fungující prototyp zařízení. Pro Powerco postaví druhý prototyp, který poté stráví několik měsíců testováním v laboratoři. Následovat by pak měly testy v terénu.

Mamutí solární farma v australské pustině

Austrálie a Singapur společně připravují kolosální projekt PowerLink, který by se mohl stát největším projektem s obnovitelnou energií na světě. Jde o vybudování infrastruktury za 22 miliard amerických dolarů, která propojí slunnou Austrálii se Singapurem prostřednictvím vysokonapěťového podmořského kabelu. Hotovo by mělo být v roce 2027. Pokud se během příštích let neobjeví ještě více ambiciózní projekt, tak by PowerLink měl mít k dispozici největší solární farmu a největší komplex baterií pro ukládání energie na světě.

(hb) podle OSEL (Objective Source E-Learning)

* * *

A teď si představme, kolik peněz by se ušetřilo, kdyby se bohatí distributoři eletrické energie mezi sebou dokázali dohodnout. Nemuseli by vyrábět vysokonapěťový kabel. Ve městech by nemuseli kopat ulice, ničit trávníky a stromy, když někdo rozhodne, že postaví benzínku nebo vylepší osvětlení náměstí.

Všechno se ovšem nedá měřit penězi. Četla jsem zajímavou myšlenku o tom, jaký je rozdíl mezi penězi a časem - peníze mohu spočítat, ale nevím, kolik času ještě budu mít.

Naše naděje je v tom, že děti a mladé lidi tyto úvahy netrápí, mohou svobodně snít o novém světě a vymýšlet věci, které by ho pomohly vytvořit.

Helena Bastlová

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

32/2021

10. listopadu 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3

Příští číslo vyjde
24. listopadu 2021

Z obsahu

* *Sebe vědomá identita jako předpoklad mezináboženského dialogu*
* *Počátek*

Poselství k 24. neděli po sv. Trojici



Naše slavné prohry a prorok Izajáš

Izajáš 58,1

Rozezvuč svůj hlas jako polnici a mému lidu ohlas jeho nevěrnost.

Iz 58,1

Co je to šofar? Táží se v jednom židovském vtipu. Šofar je šofar, zní odpověď. Trubka z kozího či beraního rohu, na níž lze vyloudit jen tři různé tóny, byla pro svou pronikavost původně signalizačním nástrojem v boji. Česká Bible překládá starý dobrý šofar výrazem polnice, Luther v šofaru dokonce viděl pozoun. Šofary zaznívají dnes v synagogách hlavně na modlitby k židovskému Novému roku.

Připomínají hlas svědomí, který k člověku mluví zevnitř, ale někdy dost naléhavě a zřetelně. Podle Izajáše má hlas zaznívat jako hlas šofaru, tedy velice zřetelně a nahlas. Dnes by zřejmě Izajáš nařizoval: Zapni megafon naplno.

Hlasitý křik zřejmě nezaznívá někde na tržišti, ale v synagoze při postním svátku.

Když si přečteme z 58. kapitoly Izajáše více, vyjasní se nám situace – víra Izraelců po zničení Jeruzaléma byla posilována připomínáním nedávných tragédií, a spojována s posty při výročích začátku obléhání Jeruzaléma, prolomení hradeb, dobytí města, zničení chrámu, a vraždy místodržitele Gedaljáše.

„Naše slavné prohry“, řekl by znalec díla Járy Cimrmana. Čtenář Kostnických jisker by si vzpomněl na výročí bitvy na Bílé hoře, popravy 27 českých pánů, upálení M. Jana Husa a Jeronýma Pražského.

Vzpomínání na slavné prohry dává poraženému příjemný pocit morální převahy a stmeluje poražené. Snad tím přijímá mentalitu vítěz kontra poražený. Člověk pak má pocit, že kdyby poražený vyhrál, choval by se stejně špatně k poraženému vítězi, jako se choval on k němu.

Příjemný pocit morální převahy může dávat člověku i to, když se postí. „Jaký jsem pašák, když se dokážu ovládnout, na rozdíl od mých konzumních sousedů“, může si říci. Posty, přebarvené do diet, jsou v trendu i dnes: Zhubněte do plavek, jezte i žije zdravě. V zdravém těle, zdravý duch!

Jenže Izajáš nám hlasem síly trubky připomíná: V zdravém těle vůbec nemusí být zdravý duch. Připomínání si výročí porážek nemusí být žádnou zásluhou. Když vede k pýše a nevede k lepšímu chování k bližním, působí spíš trapně. Půst, který má Hospodin za správný, je prokazování lásky k bližnímu, kdy se člověk zříká svého já ve prospěch druhých (Iz 58,6-8).

Přátelé postů a přátelé šofarů, pomalu končí církevní rok, venku přibývá temnoty a do Adventu zbývá ještě čtrnáct dní. To je vhodný čas pro úklid vnější i vnitřní, pro zpytování svědomí. Přeji vám, ať na této cestě zažíváte naplnění Izajášových zaslíbení o tom, že Hospodin odpovídá těm, kdo ho volají a dává vzejít svému světlu v temnotě. (Iz 58,9)

Mikuláš Vymětal,
celocírkevní kazatel
Českobratrské církve evangelické
pro humanitární aktivity,
menšiny a lidi sociálně vyloučené



Cesta do nebe

Svatý rebbe Moše Lejb zestárl. Když přišel jeho čas, ulehl na lůžko, rozloučil se se svými blízkými, požehnal všem věrným žákům a odešel na onen svět. Hned potom, co vydechl naposled, ujali se ho andělé a vedli ho cestou k věčné blaženosti. Cesta do nebe ale vedla kolem pekla. Když míjeli pekelnou bránu, Moše Lejb se znenadání zastavil a nemohl odtrhnout zrak od trápení hříšníků v pekle.

„Pojď honem dál, Moše“, ponoukali ho andělé, „tady se nezdržuj. Sem někdo jako ty vůbec nepatří. Vedl jsi svatý, příkladný život, za všechny tvé dobré skutky tě čeká přehojná nebeská odměna“.

Ale Moše Lejb se odmítal hnout z místa. Obrátil se k andělům, kteří ho doprovázeli, a řekl jim: „Nezlobte se, ale nemohu vás následovat. Jak bych se mohl radovat v nebeské blaženosti, když vím, že ti ubožáci tady zakoušejí pekelná muka? Tito lidé jsou moji bratři a moje sestry, zůstanu tady s nimi. Nezlobte se, nepůjdu s vámi dál“.

Andělé byli zmatení a zaskočení. Svatý rebbe přece nemůže zůstat v pekle, to nejde. Naléhali na něj, ale nic nepořídili.

Moše Lejb trval na tom, že se odtamtud nehne, leda že by mohl vzít s sebou všechny ty, kdo byli uvězněni v pekle. Andělé věděli, že takhle to zůstat nemůže. Odešli do nebe a vyřídili tam, co jim Moše Lejb pověděl. V nebi nastal zmatek, ale bylo zřejmé, že rebbe si nedá říct. Nakonec sestoupil celý nebeský soudní dvůr za Moše Lejbem před bránu pekla.

Jakmile se tak stalo, Moše Lejb promluvil: „Slavný soude, nechci, aby to znělo jako troufalost, ale nemohu následovat anděly do nebeské blaženosti, když vím, že moji bratři a sestry trpí tady dole. Nabízím výměnu. Já zůstanu navěky tady a všichni tito nešťastníci budou osvobozeni a přijati do nebeské blaženosti“.

Mošeho návrh pochopitelně vyvolal pozdvižení. Moše byl jedním z nejsvatějších lidí, kteří kdy žili, bylo jasné, že nemůže zůstat v pekle. Nakonec nebeský soudní dvůr dospěl k následujícímu závěru: za každý rebbeho dobrý skutek smí vysvobodit jednoho obyvatele pekla a vzít ho s sebou do nebe.

A protože byl Moše opravdu velmi svatý člověk, stačily jeho svaté skutky akorát na všechny tehdejší obyvatele pekla, které takto vykoupil a vzal s sebou do nebeské radosti.

Pavel Hošek
Chasidské příběhy

Setkání s Gedeonem

Sd 7,1–25

„Protože těm mým bylo jedno, jestli vyruší vodníky pod hladinou, až jim tam strčí ty svoje rypáky,“ zasmál se po vojensku Gedeon, když jsem se ho na závěr zeptal, proč bojovníky podrobil tak divné zkoušce. Slovo „rypák“ jsme se v hebrejštině sice neučili, ale přesto jsem Gedeonovi rozuměl.

Bylo na něm vidět, že o tom rád vypráví. Už o svém setkání s Hospodinovým poslem. „Zrovna jsem se chystal vypařit, jen jsem si ještě mlátil obilí, co jsme uchránili, když přišel. Hned od začátku provokoval, tak jsem mu řekl, co si o tom všem myslím. ‚Vadí ti, co se děje?‘ zeptal se mě. ‚To je dobře. Tak to naprav.‘ Chtěl jsem se z toho vykroutit, ale pokaždé mě převezl. No nic, dobře mě vyškolil. Před cizími lidmi si nikdy nestěžuj! Nikdy nevíš, jestli to není Hospodinův posel.“ A Gedeon se už zase smál.

Pak jsme si dali rozchodníčka a rozloučili se. Zatímco jsem si naléval sólový kalvádos, náš rodinný,

Dokončení na str. 2

Aktualita: Parlament náboženství světa – téma Otvíráme svá srdce světu: Soucit v akci



Ve dnech 16. až 18. října 2021 se konal osmý Parlament náboženství světa. Poprvé se pod tímto názvem sešli zástupci náboženství z různých částí světa u příležitosti světové výstavy v roce 1893 v Chicagu. Nejednaly tam spolu náboženské instituce. Šlo spíše o setkání a hnutí. Dialogu naklonění příslušníci jednotlivých náboženství se tam shromáždili rovnoprávně vedle sebe a s respektem spolu komunikovali.

Druhé setkání se uskutečnilo tamtéž o sto let později. Iniciátorem parlamentu z roku 1993 byl německý katolík kritický ke své církvi Hans Küng (1928–2021), který přišel s iniciativou s názvem světový étos. Předpokládal, že případná neshoda náboženství ve výkladu světa a rituálech nepřekáží jejich etické shodě.

Parlament v roce 1993 se společně zavázal ke kultuře bez násilí a k úctě vůči všemu živému s ochranou života zvířat a rostlin a k podpoře menšin. Přijal závazek ke kultuře tolerance a k životu v pravdě s tím, že pravdě mají sloužit média, politika věda a umění.

Na letošním parlamentu se 6500 zástupců (muslimů, zoroastrijců, džinistů, buddhistů, a stoupenců náboženství původních etnik a širokého spektra nových náboženských hnutí... i zástupců sekulární veřejnosti setkalo pouze virtuálně. ***(hb)***

Z církví doma i ve světě

Útoky na křesťanské vzdělávací instituce nabírají na intenzitě

Již mnoho let se křesťanští rodiče v Číně potýkají s komunistickou indoktrinací, které jsou jejich děti i oni sami vystaveni. Problémy je čekají i v případě, že se rozhodnou poskytnout svým dětem biblické vzdělávání. Křesťanská společenství jsou často trestána za to, že umožňují dětem účast na bohoslužbách. Také křesťanské dětské tábory se již několikrát staly terčem policejních razií. 4. září proběhla jedna taková razie na střední hudební škole; vedení bylo obviněno ze „svádění nezletilých k náboženství“. Při akci byli zadrženi všichni zaměstnanci i studenti. Většina byla později propuštěna, ředitel však stále zůstává ve vazbě. Snahy představitelů režimu zlikvidovat veškeré křesťanské vzdělávání mezitím stále pokračují. 12. října se uskutečnila další razie v čínské kanceláři Abeka Academy v Sučou. Abeka Academy je instituce zastřešovaná školou Pensacola Christian College ve Spojených státech, která nabízí biblické korespondenční kurzy zájemcům po celém světě. Program si v Číně získával na popularitě a neunikl pozornosti státních orgánů, jejichž představitelé začali tvrdit, že aktivity Abeka Academy jsou v rozporu s čínskou ústavou. Při razii bylo zadrženo pět zaměstnanců, včetně ředitele, bratra Wanga Ťiena. Další razie proběhla následující den v křesťanské škole v Čen-ťangu. Policisté vzali do vazby deset dětí, tři učitele a tři rodiče. Žáci byli propuštěni, ostatní však podle posledních zpráv zůstávají ve vazbě.

1. září vešlo v platnost nové zákonné opatření, které zavádí nová pravidla a povinnosti pro organizace poskytující náboženské vzdělávání. Je možné, že poslední zmíněný incident byl jednou z jeho prvních aplikací.

Hlas mučedníků

Americký prezident Biden navštívil papeže, jednání bylo nezvykle dlouhé

Americký prezident Joe Biden s manželkou Jill navštívili 29. října ve Vatikánu papeže Františka. Jednání s hlavou Římskokatolické církve trvalo nezvykle dlouho, uvedly tiskové agentury. Prezident s papežem jednali o klimatických změnách či o reakci na pandemii covidu-19. Biden poděkoval papežovi za nasazení ve prospěch chudých a ve prospěch lidí, kteří trpí konflikty či útlakem. Papež před Bidenem přijal i jihokorejského prezidenta Mun Če-ina, který jej požádal o návštěvu KLDR.

Schůzka s Bidenem trvala podle italské televize RAI nejméně 90 minut. Vatikán uvedl, že přímé jednání mezi papežem a americkým prezidentem trvalo v knihovně Apoštolského paláce 75 minut. Pro srovnání - papež František jednal v roce 2014 s tehdejším americkým prezidentem Barackem Obamou 50 minut a v roce 2017 s prezidentem Donaldem Trumpem 30 minut. Po papeži americká delegace jednala také s vatikánským státním tajemníkem kardinálem Pietrem Parolinem.

Bidena doprovázela do Vatikánu rozsáhlá delegace, ve které byl např. ministr zahraničí Antony Blinken. Biden v uplynulých letech navštívil Vatikán několikrát, dnešní návštěva je první od jeho nástupu do prezidentského úřadu. Mluvčí Bílého domu Jen Psakiová před schůzkou ve Vatikánu uvedla, že od Bidenova jednání s papežem očekává vřelé a konstruktivní rozhovory. Poukázala na to, že Biden má názorově blízko k papeži například v otázkách boje proti chudobě, klimatických změn či reakce na epidemii covidu-19. Bílý dům v tiskovém prohlášení uvedl, že Biden vyzdvihl nasazení papeže Františka v otázce klimatických změn, pandemie covidu-19, rovnější distribuce vakcín či spravedlivějšího ekonomického rozvoje po pandemii. Poděkoval mu za úsilí ve prospěch chudých a těch, kteří trpí hladem, konflikty či útlakem. Podle Vatikánu hovořili o politické situaci ve světě, ochraně životního prostředí, řešení epidemie covidu-19 či dodržování lidských práv.

Tiskové agentury se domnívají, že Biden jednal s papežem také o situaci v americké katolické církvi. Biden je druhým americkým prezidentem Římskokatolického vyznání. Prezident je praktikujícím katolíkem a často chodí na bohoslužby. Tvrdí také, že víra je jeho osobní záležitostí. Kvůli svým názorům ohledně potratů ale čelí kritice konzervativnější části amerických biskupů. Ti chtějí prosadit zákaz podávání svatého přijímání politikům, jejichž názory nejsou v souladu s církevní naukou v otázce potratů.

Prezident po audienci řekl, že o tématu interrupcí se nemluvilo. "Mluvili jsme pouze o tom, že je rád, že jsem dobrým katolíkem a že mám dál chodit k přijímání," řekl novinářům.

Papež dopoledne přijal i jihokorejského prezidenta Mun Če-ina. Ten s papežem jednal o návštěvě na Korejském poloostrově, a to včetně komunistické Severní Koreje, uvedla agentura AP. Mun papeži řekl, že jeho návštěva KLDR i Jižní Koreje by velmi přispěla k usmíření obou korejských států. Pontifex uvedl, že Severní Koreu rád navštíví, pokud dostane z Pchjongjang pozvání. Mun Če-in papeži daroval kříž vyrobený z ostnatého drátu z hranice na 38. rovnoběžce, která odděluje Jižní a Severní Koreu.

podle ČTK

Pravoslavná církev dostala výpověď z krypty na Olšanech

Správa pražských hřbitovů vypověděla pravoslavné církvi smlouvu o užívání krypty na Olšanských hřbitovech v Praze. Podle ředitele Červeného krypta zejména při několikadenních pravoslavných svátcích trpěla, dým ze svící poškozoval její vnitřní malby a kryptu zakrýval stan. Zástupci církve podle něj výpověď odmítli jako politické rozhodnutí.

Ředitel Správy pražských hřbitovů Martin Červený Radiožurnálu řekl, že podzemní krypta bude nyní jen v režii správy hřbitovů, kapli bude církev dál využívat v nějakém lépe kontrolovatelném režimu.

Pravoslavnou kapli, pod níž je pochován mimo jiné první československý premiér Karel Kramář, užívala i s kryptou pravoslavná církev desítky let. Kaple s kryptou je postavena v typickém pravoslavném architektonickém slohu, její základní kámen byl položen 11. září 1924. Výzdoba je dílem ruských umělců působících v Praze a v západní Evropě.

podle ČTK

Setkání s Gedeonem

Sd 7,1–25

Dokončení ze str. 1

poslouchal jsem, jak jede výtahem dolů. Dnes má službu profesor Wells, tak se snad Gedeon vrátí zpátky k sobě domů v pořádku.

Sedl jsem si se skleničkou na pohovku pod nový vitrážový lustr s kousky jantaru a znova si nalistoval Soudců 7. Jsem rád, že mi Gedeon vysvětlil, jak to bylo s tím „chlemtáním“. Tady jsem různým výkladům a překladům moc nerozuměl.

Byla to zvláštní příprava k boji. Nepřátel bylo jako kobylek, přesto Gedeon množství svých bojovníků umenšoval, takže mu jich z původních dvaatřiceti tisíc zůstalo pouhých tři sta. Tři sta odvážných, co nepoklekli.

Ale když se to tak vezme, Abraham šel v počtech ještě níž, na celou Sodomu by mu stačilo jen deset spravedlivých. Ježíš mluví dokonce o pouhých dvou nebo třech, co se shromáždí v jeho jménu. A konečkonců – Ježíš byl úplně sám. Zajisté je možné a někdy nutné bojovat a zabíjet. Ale pak jsou bojovníci jako žíravina. Naštěstí je tady ta další možnost. Jako sůl působit i v malém množství.

Vzpomněl jsem si na Gedeona a taky jsem se zasmál. Protože pokud bychom zvolili tuto možnost, znamenalo by to strkat i naše rypáčky do panství démonů, z nichž jde strach.

Pavel Čáp

Výročí Jesus Christ Superstar

12. října 1971 proběhla Broadwayská premiéra tohoto muzikálu neboli rockové opery. Připomínáme si tedy již padesáté výročí. Autoři tohoto výjimečného díla byli mladí Britové, hudební skladatel Andrew Lloyd Webber, teprve jednadvacetiletý a libretista Tim Rice, pětadvacetiletý. Muzikál vznikl již v roce 1969. Jelikož různí producenti, které autoři oslovili měli obavy z odmítavého postoje církve a věřících, tak realizovali svůj projekt vydáním gramofonové nahrávky v roce 1970. Premiéra byla obrovským úspěchem, což museli přiznat i protestující křesťané a oba autory vystřelila „ke hvězdám“ a platí to až dodnes. Příběh tohoto muzikálu je život posledního týdne pozemského života Ježíše Krista od jeho příchodu do Jeruzaléma až do jeho ukřižování. Příběh je poměrně zvláštní tím, že je vyprávěn z perspektivy Jidáše Iškariotského.

První česká inscenace byla v pražském divadle Spirála 22. července 1994 a setkala se s neobyčejným zájmem. Do derniéry 28. června 1998 mělo představení 1288 repríz a navštívilo ji více než 850 tisíc diváků. Od té doby se u nás uvádí v různých divadlech až do dnešní doby.

Biblický příběh ukřižování a zmrtvýchvstání Krista nalézáme již v samých počátcích středověkého divadla. Na rozdíl od dřívějších zpracování klade jeho muzikálové pojetí nové otázky, vytváří netradiční asociace a na příběh Spasitele hledí očima moderního člověka, a tak přesto, že od zrodu uplynulo již více než padesát let, jeho příběh zůstává stále stejně aktuální a možná dnes ještě více aktuální.

Snad již více než milion lidí u nás se mohlo seznámit s Ježíšovým příběhem, a to je evangelizace, která nemá obdoby a jako křesťané za to můžeme být vděčni, a navíc ještě s nádhernou hudbou.

Pro ilustraci uvádím části:

Poprvé Kristus před Pilátem

Čím to, že jsi tak sláb?
To není, zdá se, stářím.
Ptám se, kdo je ten chlap?
Kristus. Prej všech Židů král.

Ježíš Kristus, hlas jako zvon,
Tohle tedy má být on
Ten Židů král? To bych nečekal.
Žes to ty, to snad bych bral.
Však povídám, jsi vskutku král?

To slova tvá jsou.

Ptám se, co říci tím chceš?
Jasnou odpověď žádám.
Měl bys popřít lež,
To, že jsi Židů všech král.

Kde se bere v něm ten klid?
O to jde, zda bude žít.
Jeho důstojnost! Je vskutku král?
Z Galileje přicházíš, to mi nepřísluší dnes.
Ať soudí tě spíš Herodes.

Hosana, hej sanna, sanna,
hej sanna, hosana.
Kriste Ježíši byls nám nejbližší.
Řekni, proč to všechno skončit má?

Song krále Heroda

Ježíš Kristus? Jaké štěstí stát ti tváří v tvář.
Čím sis slávu vysloužil, kde máš svatozář?
Léčíš chromé, mrtvé probouzíš
A taky tvrdíš, že jsi Bůh, tak přistup ke mně blíž.

Jsi víc nebo míň? S námi zázraky čiň!
Zahrajem si domino, proměň vodu ve víno!
Tak nejlépe sám, můžeš dokázat nám,
Žes Bůh, židovský král.

Ježíš Kristus, hvězda roku! Všude o ní čteš.
Kolik škody nadělá, má-li to být lež.
Jen jedním gestem, bez větších cavyků,
Záhy smeteš argumenty cyniků.

Jsi víc nebo míň? S námi zázraky čiň!
Suchou nohou, jak bys plul, přejdi přes můj swimming pool!
Ty nejsi přec hňup, vem si na dlani chlup
A já volnost ti dám.

Tak se nám předveď, ukaž aspoň triků pár!
Žádám jen to, oč bych žádal každou superstar.
Jsem divák, tvůj fanda dychtivý.
Tak dokaž, že jsi mesiáš, žes jiný než my!

Jo, tak jestli jsi Bůh a všech Židů král
Nakrm davy chlebem tvým. Stát na uších ti dovolím.
Takže rychle se vzchop, jinak z tvé show je flop
A já ztrácím tu čas.

Hej, já vím, ty nejsi Bůh, žádný židovský král!
Jsi jen splasklá bublina, svíčka, která zhasíná.
Ty nejsi žádný židovský král.
Kdo by na tvé bludy dal?
Bludy!
Kdo by na bludy dal!
Zmiz! Ať tě už nevidím!
Vypadni z mého života.

Jan Trnka

***„Za pravdu je různá sazba – jednou pomník, jindy vazba.
Kdo ji řekne dřív než včas, tomu pravda zlomí vaz.“***

* * *

„Komunismus znamená v pravém a úplném smyslu bludné učení, že nikdo nemá mít žádné jmění, nýbrž aby bylo všechno společné a každý dostával jenom část zaslouženou a potřebnou k jeho výživě. Bez všelijakých důkazů a výkladů vidí tady hned na první pohled každý, že takové učení je nanejvýš bláznovské a že se mohlo jen vyrojit z hlav několika pomatených lidí, kteří by vždy chtěli z člověka učinit něco buď lepšího, neb horšího, ale vždy něco jiného, než je člověk.“

Slovan, 1, 26. 6. 1850

* * *

„Smažme husitskou válku z naší historie, i zhasne sláva českého národa. Ta jediná doba váží více než ostatní naše dějství, ba více, než celé věky čínské říše.“

Karel Havlíček Borovský (1821 – 1856)

K výročí Dne reformace

500 let od výročí konání říšského sněmu ve Wormsu

V roce 1521 císař Karel V. svolal na svůj první říšský sněm ve Wormsu všechna německá knížata I se svým doprovodem. Všichni tehdy chtěli poznat nejen nového císaře, ale také současně měli absolvovat bohatý program tohoto sněmu.

Jedním z diskutovaných bodů mělo být rozhodnutí odstranit nepokoje, které způsobil celkem bezvýznamný mnich Martin Luther. Zdálo se totiž nemyslitelné, že by jediný člověk - křesťan se se svým vlastním přesvědčením mohl obrátit proti celému křesťanstvu.

Jiskra, kterou Martin Luther roznítil svými 95 tezemi přibitím na dveře wittenberského chrámu, se rozhořela ve velký plamen a zaplála nad Německem a později nad Evropou.

A toto nečekala ani knížata, shromážděna na sněmu, ani široké vrstvy obyvatelstva a ani sám Luther neměl na mysli, že by to mohlo vést k založení nové církve.

A tak Luther dostává předvolání, aby se dostavil před říšský sněm. I přes mnohá varování, se Martin Luther v dubnu 1521, vypravil se svými průvodci na cestu do Wormsu. Ve městech, kudy procházel, jako Lipsko, Weimar, Erfurt, Gotha, Eisenach a Frankfurt nad Mohanem, je Luther pozdravován a nakonec v cíli, ve Wormsu ubytován v johannitském klášteře.

Nato je předvolán před říšský sněm, kde místo očekávané disputy je však vyzván k odvolání svého učení. On požádal o určitý čas



Martin Luther: Zde stojím a jinak nemohu...

na rozvážení této disputy, ale dali mu na to jenom jeden den.

18. dubna 1521 Luther stojí před duchovními a světskými představiteli sněmu a před císařem.

Na výzvu k odvolání, jak již v roce 1518 při tehdejším výslechu před kardinálem Cajetanem v Augsburgu, Luther odpovídá: "Když budu přesvědčen, že jsem skrze svědectví Písma, neměl pravdu..., potom já nemohu a nechci odvolat ...Zde stojím a jinak nemohu. Bůh mi pomáhej!"

Dobře víme, že už v lednu 1521 papež Lev X. vyloučil Luthera z římské církve; což vlastně znamená do císařské kletby.

Jisté je, že ediktem císaře byl Luther vydán napospas každému, každý ho mohl dokonce i zbavit života!

Na zpáteční cestě se Lutherovi podařilo na podnět svého ochránce, kurfiřsta Friedricha Moudrého, pomocí fingovaného přepadu dostat se na hrad Wartburg.

Na Wartburgu začíná Martin Luther jako "Jorg Juncker" překládat Bibli do němčiny. Luther byl totiž přesvědčen, že každý muž, každá žena, by měli číst Slovo Boží.

Již v září 1522 byl překlad Bible hotov a na knižním trhu v Lipsku, byl překlad Lutherovy Bible vydán knihtiskem u Melchiora Lothera v Lipsku.

Překlad Bible do němčiny byl rychle rozebrán.

I po 500 letech po Lutherově vystoupení ve Wormsu, je důvod k naší vděčnosti i k radosti, i důvodem k oslavě Dne reformace v evangelické církvi na celém světě. My si připomínáme tuto významnou událost tohoto roku právě 31. října.

Vlastislav Svoboda

Význam Lutherových tezí pro začátek refomace

Den reformace se tradičně slaví 31. října a je spojen s osobou reformátora Martina Luthera. Tento den máme obvykle propojený s romantickou představou Luthera s obrovským kladivem, jak přibíjí svých 95 tezí na dveře zámeckého zámeckého wittenberského kostela. Skoro už slyšíme bušení zmíněné „palice“, která tímto téměř až fyzickým způsobem “otřásá základy středověké církve“. Pro mnohé protestanty je Luther mnichem „hrdinou“, odvážným rebelem nebo nekonvenčním typem člověka, který dokáže upoutat pozornost. Přitom ve skutečnosti šlo spíše o mnicha hledajícího milostivého Boha.

Jak to tehdy vlastně probíhalo? Pokusme se proto nyní proniknout hlouběji k historické skutečnosti této události. Někdy od roku 1957 se mezi církevními historiky objevila otázka, zda Luther skutečně přibil své teze tak, jak bylo popsáno výše a zda se tato událost odehrála 31. října nebo až 1. listopadu. Předně je potřeba říci, že obraz přibití je založen pouze na zprávě Filipa Melanchtona, která pochází až z roku 1546. U Luthera samotného v jeho spisech nic o přibití nenajdeme. Jde tedy opravdu o heroizaci osobnosti?

Ne tak docela, jak dále uvidíme. Datum zveřejnění určitě nebylo náhodné, vždyť šlo o předvečer svátku Všech svatých, kdy se v tento den 1. listopadu udělovaly ve Wittenberku plnomocné odpustky. Očekával se příliv poutníků, kteří měli být konfrontováni s Lutherovými tezemi. Bohužel se nám nezachoval ani rukopis ani prvovýtisk zmíněných tezí, pouze tři tisky z roku 1517, navíc v různých formátech, formách a místech vytištění.

Jistý posun v bádání přinesl až rok 2007, kdy byl v Jene v Duryňsku objeven Lutherův překlad Nového zákona z roku 1541, který používal Lutherův asistent Georg Rörer, a ten si zde poznačil, že v roce 1517 v předvečer Všech svatých byly na dveřích kostelů ve Wittenberku představené teze o odpustcích Dr. Martina Luthera. Rörer je tedy přesnější než Melanchton, nicméně ani jeden z nich nebyl očitým svědkem události.

Na základě tohoto poznání můžeme tvrdit, že s největší pravděpodobností Luther vyvěsil své teze na dveře všech wittenberských kostelů a to v latině, nikoliv němčině, do které byly přeloženy později, z počátku k Lutherově nelibosti. To proto, že nechtěl vyvolávat nějakou náboženskou revoluci, šlo mu spíše o teologickou akademickou diskusi o odpustcích, neboť teologie římské církve této doby v otázce odpustků byla nedokonalá a nedotažená do konce. A tak v úvahu připadá i umístění těchto tezí na obvyklou univerzitní nástěnku. Přeložením tezí do němčiny a jejich hromadné šíření tuto Lutherovu upřímnou snahu o akademickou diskusi o odpustcích úplně zmařilo a ve finále vedlo ke causa Lutheri, tedy k římskému procesu s Lutherem.

Lutherův původní záměr byl skutečně vést akademickou univerzitní disputaci, proto byly teze v latině a obsahově vysoce teologické. Jejich uveřejnění mělo význam jako veřejné oznámení o záměru diskutovat na půdě univerzity. Pak by nemělo smysl vyvěšovat je jen na dveře wittenberského zámeckého kostela jako „vzdělávání laiků“, nýbrž na všechny dveře i na univerzitní nástěnku.

Jiří Sladký



Trendy v nemocniční pastýřské péči

Zatrženo v zahraničním tisku

Za nemocniční pastýřskou péči integrovanou do švýcarského zdravotního systému se přimlouvá teolog Simon Peng-Keller v deníku Neue Zürcher Zeitung (NZZ).

Posun od „pastýřské péče o nemocné“ pojímané jako rozšířená sborová pastorace směrem k „nemocniční pastýřské péči“ pojímané spíše bezkonfesijně (jako „Spiritual Care“, tj. „duchovní péče“) začal podle Peng-Kellera v 70. letech minulého století a na mezinárodní úrovni se prosazuje stále více. Přestože na tradičním pojetí (sborové pastorace sahající až do nemocnice) mnozí členové církevních vedení i zdravotního personálu lpějí, umožňuje novější trend mimo jiné osvobodit pastýřskou péči od negativního obrazu nejednou s církvemi spojovaného, Pastor zde protějšku „transparentně“ nabízí rozhovor otevřený vůči přesahu a posledním otázkám lidské existence.

Kriticky je zmíněna „humanitní pastýřská péče“ praktikovaná v Nizozemsku; kladně pak péče, kterou v curyšském kantonu provozoval myslitel Wilhelm Schmid (neboť klasická křesťanská pastorace přejala mnohé od antiky).

Simon Peng-Keller na univerzitě v Curychu vyučuje předmět „Spiritual Care“ („duchovní péče“), volitelný pro studenty teologie i medicíny. Důraz klade na předávání „komunikační dovedností“.

(Dodejme: Podobně prof. Josef Smolík v 70. letech 20. století v rámci praktické teologie seznamoval studenty teologie se základy směru zvaného „clinical pastoral training“ / „klinický pastýřský výcvik“ a ovlivněného Carlem Ransomem Rogersem.)

Kritiku tradičního pojetí jako „autoritativního“ a „moralizujícího“ prohlašuje Simon Peng-Keller za oprávněnou. Má vzpomínka na stáž u luterského nemocničního kaplana ve francouzském Štrasburku v létě 1980. Zdravotní sestra na dotaz ohledně manžela zahanbeně řekla: „Jednoho jsem měla …“ Kaplan ji okamžitě zepsul: „Kdo z vás neměl rozum? Koukám, že oba, co?!“ A téma bylo vyřízeno … Brutální to ukázka konfesijní pastorace! (Ač manželství nepředstavuje v luterství svátost, někteří luterští teologové přirovnávají související tělesné společenství ke svazku pokrevnímu, čímž dospívají k nepřípustnosti rozvodu.)

Dva dny před otištěním celostránkového rozhovoru o bezkonfesijní nemocniční pastoraci v NZZ hovořil v televizním pořadu Jana Krause herec Marek Lambora o novém seriálu kanálu Prima, kde hraje hlavní roli kněze. Na úvodní otázku, z jaké že je onen „kněz“ církve, odvětil: „Teď jste mě zaskočil. Já nevím.“ Po návodných otázkách si vybavil konzultace od duchovních „asi katolických“. Hereckou celebritu, připojme v nadsázce, mohli konzultovaní duchovní pojímat jako „nemocnou celebritózou“ a poskytovat jí bezkonfesijně artikulovanou pastoraci … Výsledkem bude – pravděpodobně od února 2022 – seriál o bezkonfesijně působícím duchovním. Problémem může být, dodejme již vážně, že u „pastorační bezkonfesijnosti“ v podání Marka Lambory poběží o bezkonfesijnost nereflektovanou …

František Schilla

Odkaz:

„Selbst religiöse Patienten denken manchmal noch, Seelsorger seien Todesengel“, Neue Zürcher Zeitung, 22.10.2021, s. 10

Několik slov o odpovědnosti

Co chvíli čteme v novinách vážné výzvy k odpovědným činitelům. Je-li na pražských ulicích nějaký nepořád, voláme veřejně odpovědné činitele, aby jej odstranili. Padají-li z některé střechy tašky, dovolávám se mocným, tak říkajíc kozinovským hlasem odpovědných činitelů, přinejmenším pražského primátora, aby do roka a do dne zakročil. Vystrčí-li někdo někde červený nebo velkoněmecký prapor, strhne se pokřik volající za to k odpovědnosti přinejmenším ministerského předsedu. Od veřejných záchodků až po veřejné otázky domáháme se sluchu odpovědných činitelů; což rozšiřuje tajemný dojem, že existují jakési bytosti, které nemají nic jiného na práci nežli být odpovědny za vše, co se děje. Je-li na Karlově náměstí ucpaný záchodek, neupozorníme na to nejbližšího strážníka, nýbrž celý pražský magistrát s pochmurnou narážkou na jeho odpovědnost. Zpozdí-li se vlak, voláme za to k osobní odpovědnosti a soudu božímu ministra železnic a tak dále.

Máme jakési demokratické představy o všem, jenom ne o odpovědnosti; odpovědnost připisujeme pouze “činitelům”, čímž míníme osoby zvláště vysokých hodnostních tříd. Voláme-li pořád k odpovědným činitelům, zapomínáme na demokratický fakt, že všichni lidé jsou odpovědni. Za ucpaný odtok není tak tuze odpovědný starosta jako spíše lidé, kteří tam naházeli papíry a ohryzky. Ve většině případů je skutečná odpovědnost daleko blíže než tam, kde se jí slavnostně dovoláváme. Nikde ve světě se tolik nepíše o odpovědných činitelích jako u nás; snad je to proto, že jsme ze všech darů přírody zvláště zapomněli pěstovat dar osobní občanské odpovědnosti.

Včera to bylo v jednom večerníku třikrát; a čtenář, který ještě nezapomněl na poslední zbytky své latiny, se třikrát otřásl, že vlast je v nebezpečí. Někteří lidé dokazují, že učit se latině je zbytečné; není to zbytečné, ale je to někdy poněkud škodlivé, protože to zůstavuje v bývalých gymnazistech nepříjemnou náklonnost volat v pravidelných intervalech Caveant consules. Nikdy politický lokálkář necituje Vergila ani Horáce; mám silně za to, že si nekrátí dlouhé večery četbou Tacita; pouze pochmurný výkřik Caveant consules přežil v našich končinách velikost starého Říma.

Po česku se tito consules jmenují odpovědní činitelé; a caveant znamená, abyste to věděli, že se mají mít na pozoru, jelikož na obzoru jsou hrozné věci. Rudé právo, neuznávajíc krom tolika jiných věcí ani latiny, obyčejně praví přímo a po česku, že na to musí přijít revoluce. Caveant consules je bojovný výkřik vlastenců a venkovských listů; míní se jím, že my bychom to sice mohli rozházet, ale dáváme ještě poslední vážnou a tragickou výstrahu odpovědným činitelům; nestane-li se náprava, myjeme si ruce – učinili jsme vše, co jsme mohli; tedy Caveant consules!

***Karel Čapek**, Lidové noviny, 23. 5. 1926*

Zakladatel české žurnalistiky a satiry

Karel Havlíček

31. října 1821 Borová u Přibyslavi – 29. července 1856 Praha

Karel Havlíček je považován za zakladatele české žurnalistiky, satiry a literární kritiky. Literárně bývá řazen do realismu, politicky pak patří k druhé generaci národních buditelů. Přídomek „Borovský“, kterým často podepisoval své články, je odvozen od jeho místa narození.

Byl synem Matěje Havlíčka, kupce, a Josefíny Dvořákové, dcery sládka z Horní Cerekve. V dětství žil ve vesnici Borová na Vysočině a v Německém Brodě (dnes v Havlíčkově), kam se rodina v roce 1830 přestěhovala. Jeho otec měl zde na náměstí živnost (dnes je v tomto domě muzeum se stálou expozicí věnovanou životu a dílu Karla Havlíčka Borovského). V devíti letech odešel na rok do Jihlavy, kde se učil němčině a také zde začal chápat národnostní rozdíly. Od roku 1833 studoval v Německém Brodě gymnázium. Od roku 1838 studoval filosofii v Praze. Osobní zbožnost a také touha po tom, aby mohl působit na výchovu českého lidu, vedly 19letého Havlíčka k vstupu do pražského kněžského semináře. Nelíbily se mu však poměry, které zde panovaly – kněžstvo bylo vychováno v konzervatismu a také v duchu protinárodním. Zejména pro svůj příklon k ruštině, v níž byla viděna schizmatická východní ortodoxie, byl 9. září 1841 ze semináře vyloučen (strávil tam tedy od října 1840 dohromady necelý rok). V jeho hodnocení mu jistě nepřidaly ani jeho epigramy a žertíky, stejně jako slabý prospěch). Stal se až do konce života nekompromisním kritikem Římskokatolické církve. Vystupoval rovněž proti celibátu, který byl dle jeho názoru proti přírodě a lidské přirozenosti.

Zprvu byl vlivem Jána Kollára a dalších přátel zastáncem rusofilství a všeslovanské vzájemnosti. Svůj názor výrazně korigoval po ročním pobytu v carském Rusku, kde působil jako vychovatel u významného profesora. Již roku 1844 se vrátil s přesvědčením, že slovanská vzájemnost je zcela nereálná. Po návratu z Ruska vychází jeho první tištěné dílo v příloze **Pražských novin** – *Obrazy z Rus*.

Roku 1846 se stal na doporučení Františka Palackého redaktorem **Pražských novin**. Psal také do satirické přílohy časopisu **Česká včela** s názvem *Žihadlo*. Roku 1845 se proslavil ostrou kritikou nového Tylova románu Poslední Čech.

V revolučním roce 1848 odešel z Pražských novin a za finanční pomoci šlechtice Vojtěcha Deyma založil vlastní **Národní noviny**, které dosáhly velké popularity. **Národní noviny byly první česky psaný deník** v českých zemích. Ačkoli byl Havlíček jedním z největších zastánců české národní myšlenky, formu revoluce spíše odsuzoval. Byl si vědom slabé síly Čechů a případných následků, které mohly vrátit politiku o řadu let zpět. Obě tyto obavy se následným vývojem potvrdily.

Podílel se na organizaci **Slovanského sjezdu**, navštívil Polsko a Chorvatsko, aby přesvědčil tamní spisovatele k účasti na sjezdu. Byl členem Národního výboru. Roku 1848 po potlačení povstání v Praze byl poprvé zatčen a několik dnů vězněn. Z důvodu získané imunity jej vojenští správci Prahy propustili. V této době byl totiž ve volbách roku 1848 zvolen do rakouského ústavodárného Říšského sněmu. Zastupoval volební obvod Humpolec v Čechách. Uvádí se jako redaktor. V Národním výboru byl poměrně aktivní, ve Vídni na Říšském sněmu však působil více jako novinář než jako poslanec. V prosinci 1848 na svůj poslanecký mandát rezignoval. Nadále však vystupoval velmi ostře proti vládě. V důsledku zavedení kaucí na politická periodika byl nucen přestat vydávat satirickou přílohu Národních novin nazvanou Šotek. Po vyhlášení výjimečného stavu nad Prahou a okolím v důsledku tzv. májového spiknutí pražské vojenské velitelství v červnu 1849 zakázalo i Národní noviny. Karel Havlíček hledal místo, kde by mohl pokračovat ve své žurnalistické činnosti mimo oblast výjimečného stavu. Usadil se v Kutné Hoře, kde založil **časopis Slovan**, který vycházel dvakrát týdně. Úřední orgány se však snažily jeho dosah komplikovat, redaktor byl sledován, podrobován domovním prohlídkám, několik čísel Slovana bylo zkonfiskováno a s ním byly vedeny soudní procesy pro porušení tiskového zákona. Vládní strana se jej neúspěšně snažila přimět k loajalitě. V reakci na činnost opozičních žurnalistů bylo v létě 1851 vydáno opatření, na jehož základě bylo možné zakázat vydávání protivládních periodik, pokud obdrží dvě úřední výstrahy. Poté, co byly Slovanu tyto výstrahy uděleny, Havlíček sám v srpnu jeho vydávání zastavil. Žurnalistickou práci přerušil, nechtěl se však literární činnosti a veřejného působení zcela vzdát. Plánoval vydávat neperiodické publikace (na ty se nevztahovaly tak přísné zákony jako na noviny a časopisy). Na radu Františka Palackého vydal knižně soubory svých článků **Duch Národních novin** a **Epištoly kutnohorské**. V listopadu 1851 byl Havlíček postaven před kutnohorský soud a obviněn z několika přečinů. Soud ho ale i na základě jeho brilantní obhajoby osvobodil.

Na začátku prosince 1851 přinesl ministr Alexander Bach císaři Františku Josefovi I. doporučení deportovat Havlíčka do Salzburgu. Císař však pobyt v tomto významném městě zřejmě nepovažoval za dostatečné opatření a zvolil odlehlý Brixen v tehdejším jižním Tyrolsku. Kolem třetí hodiny ranní 16. prosince 1851 vstoupil do Havlíčkova bytu policejní komisař Franz Dedera s dvěma strážníky (akci dozoroval i brodský okresní hejtman Ferdinand Voith, jenž se s Havlíčkem znal a vyzval jej, aby ho následoval. V doprovodu dalších tří strážníků byl spěšným dostavníkem dopraven do tyrolského Brixenu.

V roce 1852 za Havlíčkem přijela jeho manželka Julie s dcerou Zdeňkou. V roce 1854 se manželka Julie s dcerou vydaly zpět do Prahy. Julii se totiž zhoršila její tuberkulóza a vedle toho si rodiče přáli, aby Zdeňka chodila do školy v Čechách. Teprve poté, co Karel Havlíček podepsal protokol, jímž se zavázal nepokračovat ve veřejných aktivitách, byl po téměř čtyřech letech i on propuštěn zpět do Čech. Do Prahy přijel až 15. května 1855. Cestou se dozvěděl smutnou zprávu, že jeho manželka Julie před měsícem, 16. dubna 1855, zemřela na tuberkulózu, na kterou zemřela i jeho dcera Zdeňka a nakonec ve 35 letech i on sám.

(hb)

Ohlédnutí za mnohaletou službou pěveckého sboru Kostnické jednoty

Hlavním podnětem k napsání tohoto článku je mimořádný počin br. Miroslava Litomiského, který zmapoval především činnost nuselského pěveckého sboru v letech 1937-1986 a pak i spolupráci s pražskými církevními pěveckými sbory, především právě s pěveckým sborem Kostnické jednoty (PSKJ), který jsem spolu s br. Zdeňkem Coufalem vedla.

Tím druhým podnětem byl telefonát mého prasynovce Jordana Tomeše. Po nástupu ke službě v Berouně pročítal jejich sborovou kroniku a tam se dočetl i o naší dvojí návštěvě.

Zdálo by se, že alespoň sborové zpívání v té v mnohém těžké době před rokem 1989 bylo bez problémů, ale nebylo tomu tak. Uvedu dva příklady a hned tím prvním byla činnost PSKJ, který mohl zpívat jen tam, kde byl odbor Kostnické jednoty. Pamatuji se, jaké problémy měl br. farář Molnár v Lysé, když si dovolil na to nedbat. Druhým příkladem byl dětský pěvecký sbor Pramínek, kam chodily naše děti. Sbormistryně i autorka mnohých písní musely z nich vyškrtnout slovo Bůh, Ježíš apod. nebo tyto písně z repertoáru vyřadit.

Návštěvy pěveckého sboru v pražských i mimopražských sborech byly obapolným povzbuzením a radostí. Já osobně jsem oceňovala možnost poznání nejen téměř všech pražských, ale hlavně těch mimopražských sborů. Byli jsme zváni k různým příležitostem, např. Hudební nešpory, výročí sboru nebo postavení chrámu, ekumenická shromáždění, připomínka staroměstských mučedníků, Lutherovy oslavy, adventní a postní shromáždění, sjezd Kostnické jednoty apod. Repertoár byl opravdu široký, např. G. F. Händel, J. S. Bach, J. A. Komenský, C. Goudimel, F. Schubert. Schütz, M. K. Vodňanský, A. Vivaldi a další, samozřejmě Zdeněk Čep a J. Urbanec.

Nemohli bychom si troufnout na tak náročný repertoár, kdybychom ve svých řadách neměli dobré sólisty - Evu Božkovou, Jaroslavu Tajovskou, Zdeňka Coufala a především také naše věrné a skvělé spolupracovníky u varhan či klavíru, jimiž byli Jožka a Jiří Bícovi. Poradili si s jakýmkoli nástrojem včetně někdy neposlušného harmonia. Musím zmínit i občasnou spolupráci několika studentů Pražské konzervatoře – Tomáš a David Proskovi, Tomáš Nývlt.

Bratr Litomiský ve své skromné, ale krásné publikaci, doplněné fotografiemi, otiskl i několik úryvků z mých deníkových záznamů. Jeden z nich bych ráda uvedla, abych „vtáhla“ čtenáře do atmosféry jednoho z našich vystoupení, konkrétně o průběhu dvou celocírkevních shromáždění ke dvoustému výročí Tolerančního patentu:

„Ve 13.30 byla zkouška pěveckých sborů u Salvátora. Jedna strana kruchty byla věnována výstavě dokumentů z toleranční doby, kterou připravil br. farář Svatoň. První sbor – Zpěv o lásce bratrské br. Čepa - jsme zpívali po modlitbě a čtení. Zazněl velice slavnostně a pěkně společně s výborným doprovodem orchestru. Po pozdravech hostů přišla na řadu Liturgická kantáta na slova 73. žalmu „Podle rady své“ a moje obavy se vyplnily: v mužských hlasech páni bratři třikrát malinko ujeli. Z toho jednou na ně prof. Čep zle zakoulel očima, protože nastoupili dříve, než měli. Ale celkově nevyzněla kantáta špatně, přestože jsme ji poprvé zpívali jen nedlouho před tímto provedením. Přednášky u Salvátora měli farář Luděk Rejchrt a senior B. Otřísal.

V kostele u Martina ve Zdi jsme měli zkoušku v 18 hodin. Kostel svítil čistotou – byl opatřen novou dřevěnou podlahou, zdi mezi klenutými oblouky zářily bělobou, zábradlí malé galérie, dveře a kazatelna byly tmavě hnědé. Slavnostní shromáždění mělo začít o půl osmé, ale kostel byl už v sedm hodin tak plný, že si zpěváci museli stoupnout na svá místa, aby měli vůbec kde zpívat. S provedením kantáty „Zpívejte Hospodinu píseň novou“ mohl být prof. Čep spokojený. Nás ale po tom dlouhém stání už hodně bolely nohy. V závěru synodní senior Milan Hájek řekl, že bychom se měli učit více doufat v toho, který přemohl svět, více na něj očekávat. A vyjádřil naději, že v tomto hlubokém smyslu sebezpytování i nového očekávání víry zůstane tento slavnostní den a jeho svědectví na požehnanou památku všem účastníkům i celé církvi.“

Na závěr malá statistika: mezi léty 1983 a 1992 posloužil PSKJ (a občas spojené sbory) celkem 83krát, z toho mimopražských vystoupení bylo 27.

Současnost je hodně jiná, než jakou jsme zažívali před rokem 2000, ale jedno zůstává: sborový zpěv stále přináší dvoustranné obohacení a radost – zpěvákům a posluchačům.

Drahoslava Rut Nývltová

Pozvánky

Pozvánka na autorský večer

Zveme vás srdečně na autorský večer Delicie Nerkové u příležitosti vydání knihy **Rybí polévka za časů korony** Tato kulturní událost se uskuteční v prostorách Církve bratrské KOSTELNA Modletická 1391/4 Praha – Jižní Město, a to ve středu 24. 11. 2021 v 18 h.

Kostelnu snadno najdete nedaleko zastávky busu 213 nebo 136 Ke Kateřinkám. Budova je rekonstruovaná bývalá kotelna mezi sídlištěm a Obchodním centrem Opatov směrem do Kateřinek.

Ukázky textů Delicie Nerkové přednese Jitka Morávková, písněmi a hrou na hang drum doprovází Jiří Šámal. Možná přijde i...?

Součástí autorského večera bude výstava obrazů výtvarníka a pedagoga Ralfa Mošta, který knihu ilustroval. Prezentovanou knihu bude možno si zakoupit a nechat podepsat.

Těšíme se na vaši účast především s ohledem na dlouhotrvající kulturní vacuum, které už snad, díky Bohu, máme za sebou!

Delicie Nerková
autorka textů
Ralf Mošt
autor ilustrací

* * *

Pozvánka na představení nových knih

Spolek Exulant vás zve na představení dvou nových knih. Jednou z nich je zatím poslední knížka historičky Edity Štěříkové **„Johann Böhner (1710–1785), moravský exulant, misionář mezi indiány a černými otroky“**. J. Böhner byl potomkem pobělohorských exulantů, avšak žil v jiné části zeměkoule, než jsme u exulantů zvyklí, a to v Novém světě. Jako misionář působil v americkém státě Georgia u indiánů, později u černošských otroků na plantážích několika karibských ostrovů. Druhou knihou je **„Dědic české reformace. Památník k nedožitým padesátinám Daniela Nevečeřala – Nevala“** (ed. Jan Bistranin). Jedná se o sborník textů o D. Nevalovi, učiteli na Evangelické teologické fakultě UK, který roku 2005 nečekaně skonal ve svých 35 letech. Jedním z autorů příspěvků je též historička E. Štěříková.

Během programu zahraje nový kytarový soubor a Petra Meislová se svým otcem Janem Meislem. Meislovi zahrají Koncert pro violoncello Antonína Dvořáka (části).

Setkání se bude konat v pátek 26. 11. 2021 v 16 hodin na Evangelické teologické fakultě UK, Černá 9, Praha 1 ve velké posluchárně. K dispozici budou i další knihy spolku Exulant. V případě zájmu si prosím z covidových důvodů rezervujte místo na pavel.cap@email.cz

Pozor, změna v předplatném!

Protože nám pošta ze dne na den vypověděla smlouvu, jsme nuceni využívat jiný způsob distribuce našeho periodika.

Předplatné, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.

Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

Děkujeme za pochopení.

Vaše redace a administrace

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

33/2021

24. listopadu 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
1. prosince 2021

Z obsahu

* *Jan Blahoslav*
* *Bible je nad vším a se všemi*

Poselství k 1. adventní neděli



Milosrdenství dnes
Žalm 119,76

Ve Starém zákoně jsou pravidla, jak má být nastaven chod společnosti, která se hlásí k Bohu. Ty předpisy zakotvují, že do života patří milosrdenství. Pár příkladů: tzv. útočištná města. Kdo v oněch dobách i neúmyslně zabil, obvykle byl vypátrán krevním mstitelem a byl zabit. Bible tomuto zvyku klade hráz – takový mohl utéct do určitých měst, kde byl chráněn před pomstou. Nebo třeba ustanovení o zástavě. K zajištění půjčky bylo věřiteli povoleno žádat zástavu. Nesměl však požadovat cokoliv. Zařízení a nástroje na nichž závisí dlužníkovo živobytí, jsou nedotknutelné. Proto se nesměl zabavit například mlýnský kámen. Věřitel si zástavu nesmí vzít podle své libovůle, dlužník nabízí zástavu sám. A pokud je dlužník naprosto nemajetný, věřitel si nesmí podržet jeho zástavu přes noc. A to především tehdy, když je zástavou plášť, který tehdy sloužil jako přikrývka. A při sklizni – to, co zůstane na poli, patří bezzemkům, těm, co pole nemají. Sbírat klasy, olivy i hrozny mohou chudí či cizinci. Kraj pole, to je prostor milosrdenství. Určitě jste slyšeli také o létu milosti Hospodinovy. Může dojít k situaci, že člověk musel prodat svůj díl země, anebo že se člověk dostal do neřešitelné finanční tísně a prodal sám sebe jako otroka. Co pak?

Pak, vzkázal Hospodin po Mojžíšovi, to nebude navždy. Každých padesát let bude milostivé léto. Otroci dostanou svobodu a půda bude navrácena těm, kdo jí byli nuceni prodat. Proč ? Protože víte, co je to bezmoc otroka v Egyptě, a jaké je to, když člověk díky Bohu zakusí milosrdenství. Tak ho nechte zakusit i dalším.

Bůh vyžaduje, aby v životních pravidlech našeho světa byl prostor pro milosrdenství. Tak aby dlužníci nebyli zadupáni do země, aby z bezbranných nádeníků nebyla vymačkána životní energie do poslední kapky. Aby nebyli lidé obětí podvodů a zadlužení, jen proto, že lehkovážně, anebo pod nátlakem něco podepsali. Musí být v zákonech prostor pro milosrdenství. A tak je dobře, že je institut oddlužení, že je při zkouškách i opravný termín, že v naší zemi právě probíhá akce Milostivé léto - konkrétní program proti zadlužení spirále chudoby, za důstojnost a naději i těch, co si život zpackali.

Možná si řeknete: *„Jo, jednou přijde ten den, kdy bude konec všemu nemilosrdnému.“* Ale když jednou v Nazaretě Ježíš dočte z Písma, sroluje svitek a klidně řekne: Je to tu. "Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli." Evangelium milosrdenství je výzva, hybná síla – k akci, teď.

Bible nám připomíná, že milosrdenství se děje díky Boží velkorysosti. My ji jen zrcadlíme. A tak mají i otroci v Izraeli v sobotu volno – ne proto, že mají hodné pány, ale protože to tak pán Bůh ustanovil. Milosrdenství se děje, protože sám Boží Syn zažil, co je to být nejslabší.

Milosrdenství a ochrana nejslabších se děje proto, že život daroval Bůh a člověk je božím obrazem, a tak není dovoleno nikoho zašlapat do země. Vždyť Hospodin je ten, co třtinu nalomenou nedolomí a čadící knot neuhasí.

David Balcar
farář sboru ČCE Praha 1 - Kliment

Počátek

Otázky po rozměrech a stáří vesmíru nás vedou do oblasti přesahující možnosti našich představ. Nás teď bude více zajímat časová stránka tohoto problému. Má historie vesmíru svůj počátek? A pokud ano, jak vypadal? Roku 1931 formuloval belgický kněz a astronom Georges Lemaître hypotézu velkého třesku, která se stala teorií a postupně se zdokonaluje. Podle ní byla "na počátku" hmota koncentrovaná v nesmírně malém prostoru, a tedy měla nesmírně velkou hustotu. Vycházejíce z tradiční představy prostoru a času se můžeme ptát, co bylo před velkým třeskem. Speciální teorie relativity ukazuje na provázanost prostoru a času a její pokračování – obecná teorie relativity – učí, že tento časoprostor je zakřivený v souvislosti s rozloženým hmoty v něm. A tak, když čteme o vzniku a vývoji vesmíru, neměli bychom tyto informace spojovat s běžnou představou prostoru a

Dokončení na str. 2



Tajemství života

Veliký mistr chasidské zbožnosti, svatý Bál Šem Tov, jednou přišel do synagogy mezi své žáky. Sotva vstoupil, shlukli se učedníci kolem něho a jeden z nich promluvil: „Rebbe, chtěli jsme se tě zeptat, v čem spočívá tajemství života“. Bál Šem Tov na ně upřel tázavý pohled a řekl: „Tak to já nevím, milí přátelé“. Zaskočení učedníci nechtěli věřit svým uším. Hleděli jeden na druhého a pak na rebbeho s neskrývaným rozčarováním. Už už se chystali dát najevo své zklamání, když Bál Šem Tov promluvil znovu: „Ale povím vám příběh. Jeden král měl dva rádce, Ivana a Vasila. Stalo se, že oba rádcové přijali od královských nepřátel úplatek a spikli se proti němu. Dopustili se velezrady. Král ale spiknutí odhalil a oba rádcové měli být podle zákona popraveni. Jenže král je měl oba velmi rád a popravit je nechtěl. Rozhodl se, že obejde platný zákon a nabídne jim milost. Nechal natáhnout silný provaz mezi dvěma kopci nedaleko královského hradu. Rádcům řekl, že mají možnost zachránit si život. Když přejdou po provaze z jednoho kopce na druhý, budou omilostněni.

Jako první se osmělil Ivan. Nechal se strážemi odvést na první kopec, opatrně vstoupil na provaz, roztáhl ruce a vyrazil k protilehlému cíli. Občas se trochu zakymácel, několikrát opravdu nebezpečně zavrávoral, ale nakonec vždycky své výkyvy vyrovnal a šťastně se dostal na protější kopec. Získal milost a zachránil si život. Druhý rádce Vasil, který všechno užasle sledoval, na Ivana čekal dole v údolí. Objal ho a vzápětí se ho naléhavě zeptal: „Jak jsi to dokázal, Ivane, že sis zachránil život? Prozraď mi to tajemství, tajemství života“. „Tajemství života?“ odpověděl zamyšleně Ivan. „Já vlastně nevím. Když jsem se nakláněl moc doleva, přesunul jsem váhu doprava, dokud jsem nezískal rovnováhu. A když jsem se nakláněl moc doprava, přesunul jsem váhu doleva, dokud jsem nezískal rovnováhu. A takhle jsem šel celou cestu k cíli. V tom to asi bude, to tajemství života“. „Ano“, uzavřel své vyprávění Bál Šem Tov, a užaslí chasidé mu jen viseli na rtech, „v tom to asi bude“.

Pavel Hošek
Chasidské příběhy

V r. 2021 (od ledna do srpna) jsme od našich milých čtenářů přijali tyto finanční dary, za které velmi děkujeme.

bratr Josef Bodeček	500 Kč	sestra Miloslava Listoňová	2000 Kč
bratr ing. Josef Hanuš	3000 Kč	sestra Věra Nečasová	15000 Kč
bratr Ladislav Hanuš	5000 Kč	sestra Rút Nývltová – Praha 5	600 Kč
bratr Petr Hlavsa	10000 Kč	sestra Marta Olexová	200 Kč
bratr Pavel Javornický – Náchod	2000 Kč	sestra Marie Pražanová	700 Kč
bratr Tomáš Jedlička	1000 Kč	sestra Eva Říhová	2500 Kč
bratr Jaroslav Kraus	5000 Kč	sestra Věra Říhová	1000 Kč
bratr Vojtěch Mach	2000 Kč	sestra Žofie Vobrová – Praha 5	1000 Kč
bratr PhDr. Pavel Nečas PhD	500 Kč	Farní sbor ČCE Opletalova ul. Brno (sbírka)	5000Kč
bratr Petr Novotný	5000 Kč	Farní sbor ČCE Lysá nad Labem (sbírka)	1000 Kč
bratr Otto Pawlica	3000 Kč	Farní sbor ČCE Olomouc (sbírka)	3000 Kč
bratr Daniel Pilát	500 Kč	Farní sbor ČCE Ostrava (sbírka)	1541 Kč
bratr Josef Potoček	100 Kč	Farní sbor ČCE Praha Dejvice (sbírka)	3000 Kč
bratr František Schilla	3000 Kč	Farní sbor ČCE Praha Chodov (sbírka)	2000 Kč
bratr M. Siruček	1000 Kč	Farní sbor ČCE Praha Kobylisy (sbírka)	2466 Kč
bratr ing. Jan Sláma	5000 Kč	Farní sbor ČCE Suchdol nad Odrou (sbírka)	500 Kč
bratr František Ševčík	1000 Kč	Farní sbor ČCE Vanovice (sbírka)	1320 Kč
bratr Jaroslav Švarc	500 Kč	Farní sbor ČCE – místo neuvedeno (sbírka)	1200 Kč
bratr Jaroslav Švaříček	2000 Kč	Sbor CB Praha 5 Smíchov	6000 Kč
manželé Plotění	6000 Kč	Ochranovský sbor při ČCE – místo neuvedeno (sbírka)	700 Kč
manželé Škrabalovi – Praha 10	5000 Kč		
sestra Lydie Beranová – Boskovice	1000 Kč	dárci, kteří nechtěli být jmenováni	30200 Kč
sestra Libuše Havlíčková	500 Kč	celkem:	143527 Kč

„Je pravda, že svět jde od zlého k horšímu, ale zdalipak to napravíme svým strachováním?“

* * *

„Chceš, aby tvůj žák věděl mnoho a bezpečně? Uč jej mnohé pomíjet, totiž hlouposti, jimiž se zabývá dav.“

* * *

„Je věcí rozumnosti zdržovat se úsudku před plným poznáním věcí, zvláště pak slov a činů.“

* * *

„Komukoli prospěti můžeš, prospívej rád, možno-li celému světu. Sloužiti a prospívati je vlastnost povah vznešených.“

Jan Amos Komenský *(28. března 1592 – 15. listopadu 1670)*

Z církví doma i ve světě

Evangelická Diakonie spustila projekt chytrých domovů pro seniory

Diakonie Českobratrské církve evangelické a technologická společnost Sigfox spustily v Česku projekt chytrých domovů pro seniory. Ve více než 150 zařízeních Sigfox postupně zavede čidla napojená na internet věcí (IoT). Ta budou sledovat kvalitu prostředí, bezpečí klientů i spotřebu energií. Uvedly to ve společné tiskové zprávě. Diakonie systém otestovala ve dvou domovech pro seniory na východní Moravě.

Diakonie je druhým největším nestátním provozovatelem sociálních služeb v České republice. Stará se o 21000 klientů. Její tým tvoří přes 2000 pracovníků a využívá také pomoci stovek dobrovolníků. "Hledali jsme inovativní řešení, které posune naši péči o seniory a po-třebné na další úroveň. Chytrá technologie zajišťuje vyšší komfort pro naše klienty a zároveň znamená úlevu pro personál, protože nahrazuje část jeho práce. Ten se pak může více věnovat činnostem, kde je člověk opravdu nenahraditelný," uvedl ředitel Diakonie Jan Soběslavský. V chytrých domovech pro seniory je instalováno pět různých typů inteligentních čidel. Jde například o čidlo, které hlídá kvalitu vzduchu na pokoji. Ve chvíli, kdy se zvyšuje koncentrace CO_2, dává personálu signál, že musí vyvětrat. Součástí sady čidel je také kouřový a záplavový detektor, který hlídá budovu před vznikem požáru nebo havárií vody. Vedle zabezpečení budovy řeší chytrá technologie energetiku domova pro seniory. Důležitým zařízením, které může zachránit lidský život, je chytré tísňové SOS tlačítko. Francouzská technologická firma Sigfox působí na českém trhu více než pět let, během kterých zde vybudovala infrastrukturu pro chytrou síť internetu věcí.

www.christnet.eu

Papež František se setkal s palestinským prezidentem

Papež František přijal 4. listopadu na soukromé audienci ve Vatikánu palestinského prezidenta Mahmúda Abbáse. Podle tiskové zprávy setkání papeže s prezidentem proběhlo ve srdečném duchu a potvrdilo dobré vztahy mezi katolickou církví a státem Palestina.

Papež a prezident se shodli na nutnosti podporovat lidské bratrství a mírové soužití mezi různými náboženstvími. V souvislosti s mírovým procesem mezi Izraelci a Palestinci zdůraznili potřebu obnovy přímého dialogu k dosažení dvoustátního řešení, třeba i s pomocí důraznějšího závazku mezinárodního společenství. Oba konstatovali, že „Jeruzalém musí být všemi uznán jako místo setkávání a nikoli konfliktů, a že jeho status si musí zachovat svou identitu a univerzální hodnotu jako Svaté město pro všechna tři abrahámovská náboženství, a to i prostřednictvím zvláštního mezinárodně garantovaného statusu". Hovořili také o „naléhavosti pracovat pro mír, vyhýbat se používání zbraní a bojovat proti všem formám extremismu a fundamentalismu“.

Během rozhovoru, který trval 55 minut, si oba lídři vzájemně předali dary. Papež František daroval prezidentu Abbásovi bronzovou plaketu dvou přátelsky sevřených rukou se zobrazením kolonády Svatopetrského náměstí, ženy s dítětem a lodě s migranty na pozadí a s italským textem „Naplňme své ruce rukama druhých“, vyrytým na spodní straně desky. Předal mu také knihu papežských dokumentů a kopie svého mírového poselství pro letošní rok, Dokument o lidském bratrství a knihu o bohoslužbě Statio Orbis ze dne 27. března 2020, kterou vydalo Vatikánské nakladatelství. Prezident Abbás věnoval papeži knihu o Kostele Narození Páně v Betlémě a vyobrazení jeskyně Narození Páně v jantarovém provedení.

www.christnet.eu

Pravoslavní věřící v Brně vyjádřili podporu odvolanému knězi

Až 400 lidí přišlo v neděli do kostela sv. Václava v Brně na mimořádné shromáždění brněnské pravoslavné církevní obce, na němž všichni přítomní jednomyslně vyjádřili podporu knězi Jozefu Fejsakovi. Po 37 letech by měl skončit ve funkci. Člen rady brněnské pravoslavné církevní obce Michal Dvořáček ČTK řekl, že Olomoucko-brněnská eparchie navrhla ministerstvu jako nového duchovního vikárního biskupa eparchie Izaiáše, církevní obec proti tomu ale pošle námitky. Podle eparchie bylo dnešní shromáždění nezákonné. Farní rada brněnské pravoslavné obce je s Olomoucko-brněnskou eparchií dlouhodobě ve sporu. Izaiáš se letos pokusil sám brněnskou církevní obec převzít jako duchovní správce poté, co Fejsaka odvolal. Posvátný synod pravoslavné církve ale Fejsakovu suspendaci zrušil, ministerstvo kultury navíc v rejstříku vymazalo zápis Izaiáše jako nového duchovního správce brněnské farnosti. Vedení eparchie poté vypsalo konkurz na nového kněze, navíc dalo výpověď také brněnskému pomocnému duchovnímu Marku Malíkovi. Dvořáček spolu s Fejsakem přítomným v kostele situaci vysvětlovali. Lidé se v hlasování jednoznačně vyjádřili pro to, aby Fejsak ve funkci setrval. Jeden z přítomných uvedl, že pokud Fejsak skončí, nikdy už do kostela nevstoupí a bude chodit jen na setkání ve venkovních prostorách. Po jeho slovech se souhlasně ve stejném duchu vyjádřilo mnoho dalších lidí. "Všichni otce Fejsaka podporují, mají ho rádi a nepřejí si nikoho jiného, kdo přichází hrubou silou. Církevní obec má právo se k duchovnímu vyjádřit a musí s ní být dohoda, nelze to obcházet," uvedl Dvořáček. Eparchie uvedla, že shromáždění bylo neústavní, že se může konat jen s požehnáním eparchiálního biskupa, který k tomu ale nedal svolení. "S ohledem na vzpouru bývalého duchovního správce není možné tímto způsobem shromáždění církevní obce svolávat. Konání lidí svolávajících nyní shromáždění v Brně je v rozporu s ústavou a kánony a se zásadami pravoslavné církve," stojí v prohlášení eparchie, která uvedla, že kněz byl zbaven funkce. Podle Dvořáčka existuje dlouhodobá snaha Fejsaka z pozice odstranit. "Není to dialog, je to násilná snaha sem někoho dostat. Nedostali jsme žádnou zprávu o nesouhlasu se shromážděním. Naopak se domníváme, že vladyka Simeon je izolován". Podle dostupných informací žije eparchální biskup v domově pro seniory v Praze. V čele eparchie tak prakticky stojí vikární biskup Izaiáš.

podle ČTK

Počátek

Dokončení ze str. 1

času. Otázka, co bylo před velkým třeskem, tak postrádá smysl. Počátek vesmíru, toho, o němž vyznáváme, že je Božím stvořitelským dílem, se dostává do oblastí mimo naše chápání.

Bible se počátku nevyhýbá. Dvě biblické knihy začínají slovy "Na počátku": první biblická kniha, tedy Genesis, a Janovo evangelium. Podání knihy Genesis odpovídá stupni poznání starověkého člověka, avšak přináší důležité poselství i v 21. století po Kristu: Svět je harmonickým smysluplným Stvořitelovým dílem, není tedy produktem náhody. Bůh tvořil (a stále tvoří, Jan 5,17) Slovem. Tato skutečnost je dále rozvedena v druhém zmíněném biblickém oddíle, v prvních pěti verších Janova evangelia. Řecké slovo *logos*, překládané jako slovo, má širší význam, znamená také vztah či řád. Slovo je to, čím Bůh tvoří. A 14. verš 1. kapitoly Janova evangelia (Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi; spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy) svědčí, že oním Slovem je Kristus. Jsme tak vtaženi do uvažování o tajemství Božího času, který mohutně překračuje naše vnímání a jehož hloubku a komplexnost můžeme jen tušit. Lineární čas, tedy čas, který vnímáme a ve kterém uvažujeme, a zároveň čas, v němž probíhá líčení Geneze, se promítá i do historie planety Země, i do našich lidských dějin. V něm proběhl i ten stěžejní časový interval, kdy Bůh v Ježíši Kristu na Zemi fyzicky pobýval. Jako počátek vyjadřování času bylo zvoleno Kristovo narození, dnes předpokládáme, že k němu došlo o několik let dříve. Nejdůležitější však bylo Kristovo ukřižování a pak především vzkříšení, vyjadřující jeho vítězství nad mocí zla. Vztah volby začátku letopočtu k Ježíšovu pozemskému životu vyjadřuje, že tehdy se odehrávalo něco pro celou historii neobyčejně významného, dokonce nejvýznamnějšího, něco, co do historie sice zařazujeme, ale co veškeru historii přesahuje. V Kristu Boží stvořitelské dílo nabylo nový rozměr. Díky tomu, že žijeme až po oněch významných událostech, které se proběhly před dvěma tisíci lety na východním pobřeží Středozemního moře, můžeme vědět a radovat se z toho, že hřích nemá poslední slovo, že Bohu na stvoření záleží, že Bohu na nás záleží. V Kristu Stvořitel své dílo obnovuje – činí všechno nové (2 K 5,17). Ježíš Kristus nepřišel Zákon zrušit, nýbrž naplnit. Vede k pokání – ke změně myšlení a jednání. Co to znamená, velice pěkně ukazuje příběh z Lukášova evangelia (9,52-56), který si připomeňme ve znění překladu Slovo na cestu: *Na cestě přes samařské území* (Ježíš) *poslal napřed učedníky, aby vyjednali nocleh v jedné vesnici. Tamní obyvatelé však Židy a Jeruzalém nenáviděli a nepřijali tedy Ježíše. Jakuba a Jana to rozhněvalo a řekli: „Pane, nemáme na ně svolat oheň z nebe, jako to kdysi udělal Elijáš? Ať ta vesnice shoří!“ Ježíš to rozhodně odmítl: „Jak vás může něco takového napadnout? Jako byste ani nebyli moji učedníci. Syn člověka přece nepřišel lidské životy mařit, ale zachraňovat.“* Učedníci se zde zcela prostě odvolávali na Starý zákon. Tam podobná silová řešení jsou docela běžná. Avšak Ježíš, ten, v němž Bůh přišel na svět, ten, který nepřišel Zákon zrušit, nýbrž naplnit, vidí věci docela jinak. Neřeší věci silou, nýbrž láskou. Za stěžejní v celém Zákoně vidí dva nenápadné oddíly z 5. a 3. knihy Mojžíšovy (Dt 6,5; Lv 19,18): *Protož milovati budeš Hospodina Boha svého z celého srdce svého, a ze vší duše své, a ze vší síly své.* – Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého. Já jsem Hospodin.

Pán Ježíš Kristus tak přináší nový pohled na Zákon. Ze spousty různých ustanovení vystupuje jako centrální motiv láska. Nepřišel na svět, aby jej soudil, nýbrž aby jej zachránil. Svědčí tak o tom, že Bohu na světě opravdu záleží. Tato skutečnost je základem i pro vytváření našich vztahů, nejen k druhým lidem, ale i k celé živé i neživé přírodě. Skrze ni se máme dívat na svět a všechno, co se na něm děje.

Aj, nové činím všechno. To jsou slova vzkříšeného a oslaveného Krista (Zj 21,5). A protože Boží čas není lineárně uspořádaný, vztahují se do všech dob, vztahují se i do minulosti, do níž se můžeme prizmatem této zvěsti dívat. To nové je i součástí prosby Přijď království Tvé z modlitby Páně. A týká se všeho, celého světa či vesmíru. A tak i my lidé jsme zváni v souladu s Ježíšovým pohledem na Zákon obnovit své vztahy k celému stvoření, k druhým lidem i k přírodě. Otevírá se nám brána Božího království, která byla hříchem uzavřena. Otevírá se nový úžasný prostor svobody, bez pout hříchu, prostor, v němž se můžeme radovat a prožívat vděčnost – za naše životy jako takové, za druhé lidi, jimiž Bůh naše životy obohacuje, za krásu a bohatství přírody, a tak dále, a především za to, že sám Stvořitel k nám v Kristu přichází a tvoří vše nové, že jsme součástí jeho úžasného díla. Díky, Bože Otče, Synu i Duchu svatý.

Jiří Nečas

Naše recenze – nový film Duna

Dunu předcházela pověst jednoho z nejočekávanějších filmů letošního roku. Lákadlo pro fanoušky představovalo téma stejně jako jméno režiséra. Denis Villeneuve se zařazuje mezi filosofující tvůrce, mezi jeho díla patří mimo jiné inspirativní sci-fi film Příchozí.

Film je natočený podle stejnojmenného románu Franka Herberta, resp. první knihy postupně dopisované série pokračování. Rozsáhlý mnohovrstevný příběh odehrávající se v galaktických sférách technologicky vyspělé civilizace říznuté feudálním způsobem vládnutí doprovázela pověst nezfilmovatelného díla. Několik pokusů sice v minulosti bylo učiněno, ty ale byly přijaty chladně a bez většího zájmu.

Pouštní planeta Duna, anebo též Arrakis, se ocitla v centru pozornosti obyvatel galaktických světů kvůli magickému koření známému pod jménem melanž. Představuje pro tuto planetu požehnání, které se změnilo v prokletí. Melanž prodlužuje život, pozitivně ovlivňuje a posiluje psychiku, a co především, umožňuje cestování v kosmickém prostoru. Těžba třpytivých magických zrnek ukrytých v písku pokrývajícím planetu, se stala zdrojem obrovského bohatství. Nikoliv však Fremenů, místních obyvatel, ale rodu Harkonnenů, kteří utiskují a pronásledují Fremeny. Na svoji obranu vytvořili Fremeni řadu sofistikovaných způsobů přežití v naprosto nehostinných podmínkách. Vyvinuli též systém dokonalého hospodaření s vodou, jejich šaty jsou zhotovené natolik precizním způsobem, že zamezují jakékoliv ztrátě tělesných tekutin.

Film začíná v okamžiku, kdy se Imperátor rozhodl vystřídat správu planety a nadále ji svěřit rodu Atreidů v čele s vévodou Letem. Pro Fremeny nepochybně změna k lepšímu, protože vévoda staví svoji strategii na spolupráci a snaze o zlepšování životních podmínek na planetě Arrakis. Imperátor však nesleduje nikterak bohulibé cíle, právě naopak. Jeho cílem je definitivní odstranění vlivného a oblíbeného Leta, a vyhlazení rodu Atreidů, což ale kvůli dohodám uzavřeným v minulosti nemůže zařídit napřímo, ale vyvoláním zásadního střetu mezi Atreidy a Harkonneny. Leto tuší nepravost, ale věří, že se mu podaří navázat přátelský vztah s Fremeny, jeho vize spravedlivější správy planety se uskuteční a své nepřátele porazí. Záhy po jeho příletu na Arrakis se ukáže, co dokáže touha po bohatství a moci.

Dunu si lze plně vychutnat jen na velkém plátně. Obraz a hudba představují podstatnou část příběhu. Úchvatné záběry pouštní krajiny spojené s nekompromisní hudbou Hanse Zimmera vypráví beze slov. Villeneuve se v rozhovoru pro Screenrant vyznává ze své vášně pro román a označuje jej za svoji Bibli. Ostatně biblických odkazů nacházíme v knize více, a režisér ty základní převedl i do filmové podoby. Především tedy motiv očekávaného proroka či mesiáše, za kterého je považován vévodův syn Paul. Jeho matka pocházející ze Sesterstva Bene Gesseritu mu předala speciální výcvik spočívající v mimořádných fyzických i psychických schopnostech. Otec mu vštípil mimo jiné definici velkého muže: je to ten, kdo neusiluje o vůdcovství, protože je k němu povolán. Paul hledá odpovědi, protože vnímá neklid, spojený se zvláštními výzvami, pochybnostmi a hledáním odpovědí na otázky o své budoucnosti, o místu, které je mu svěřeno a úkolu, za který ponese odpovědnost. Zjišťuje, že vidí dál a ví více než ostatní, což ho zneklidňuje, protože netuší, jak se o tuto schopnost zasloužil.

Duna působí intenzívně svou majestátností, pozvolným vtahováním do děje a osudovosti. Poušť je místem, kde se jde na dřeň. Jen písek, pod kterým se pohybují obrovití červi neuvěřitelných rozměrů, číhající na každý dunivý zvuk, který je aktivuje k nebývalé rychlosti. V jejich obří tlamě rychle zmizí vše, co je v dosahu. Paul je vydán této poušti. Přichází prakticky o vše,

Dokončení na str. 3

Sebe vědomá identita jako předpoklad mezináboženského dialogu

Skutečný mezináboženský dialog je myslitelný pouze tam, kde proti sobě stojí dvě (nebo více) sebe vědomé, filosoficky řečeno „v sobě jsoucí“ a sebe reflektující identity. Tam, kde druhý nekriticky přijímá vše, co je mu nabídnuto, a mění se plasticky jako beztvará hmota, nelze mluvit o skutečné v sobě jsoucí identitě a nelze také hovořit o oboustranně plodném dialogu. Na druhé straně v případě, že jedna identita vstupuje do dialogu s tím, že „vlastní plnost pravdy“ (což je obrat, který v křesťanství často slýchám) a předem zná konec dialogu, nejedná se o dialog, ale přesvědčování druhého pod záštitou falešného dialogu s naprostou neochotou učit se a případně měnit mylné či nepřesné předporozumění. Taková identita asi nebude výkladní skříní zdravé individuace, ale naopak trochu „puberťácké identity“ à priori postavené proti všem. Jako poutník jsem milovníkem plurality, milovníkem diverzity a také milovníkem sebevědomých identit, které mi na cestách umožňují opravdová lidská setkání; ono totiž setkání s rozmazanou nesebevědomou identitou, která se všemu přizpůsobí, je jako hrát tenis s míčkem z měkké modelíny.

Domnívám se, že numinózní prožitek bytostného já potřebuje i v oblasti náboženské identity zakušení sebevědomého a svéprávného ty, tedy jiného náboženství, respektive příslušníka onoho náboženství. Mezináboženský dialog neznamená ode všeho trochu, ale naopak přátelské setkání poměrně stabilně kotvících identit. Dialog vyžaduje setkání korábů na otevřeném moři, kdy každý koráb velmi dobře ví, kde kotví, kde je jeho domovský přístav, jaká je jeho historie i současnost, ale nebojí se vyplout do neprobádaných vod, setkat se s jiným korábem, nerozstřílet jej, nevydrancovat a nepoplivat, ale vypít s jejich kapitánem a posádkou dobrou kávu, vzájemně se obohatit rozhovorem, vzájemně se varovat před nebezpečími jistých míst v oceánu a poté si dál plout vlastní cestou, ale s větší znalostí druhého a nejlépe s nově navázaným přátelstvím. Jeden oceán, jedna voda, mnoho korábů – nestrašme se děly, nepovyšujme se vlastněním plnosti pravdy, nebojme se upozornit na nepříjemné skutečnosti a mluvme spolu.

Podobně jako se lidská osoba sama lépe poznává v dialogu s jinou lidskou osobou a ve vztahu se aktualizuje a realizuje (nikoli však zakládá), tak se i vlastní náboženská identita vyjevuje a zřetelně vyjadřuje (opět ale nikoli zakládá) v dialogu s odlišnou náboženskou identitou. Vidět sebe sama bez zakušení jinakosti je nesmírně těžké, vidět se zevnitř je téměř nemožné, zatímco nechat si nastavit zrcadlo odlišnou identitou je sice často bolestivé, ale mimořádně zdravé. Dialog, např. křesťanství a buddhismu, oběma stranám při-nese nejen poznání druhého a jeho odlišné cesty, ale také větší poznání sebe sama díky nastavenému zrcadlu.

Dialog a otázka: „Kdo je bližní?“

Elementární otázkou nejen mezináboženského dialogu je prostá, leč záludná kvestie: „Kdo je bližní?“ Podle filosofa Jana Sokola měly snad všechny prastaré lidské kultury velmi podobná pravidla soužití, tedy mravy: základem byl imperativ bližního nezabíjet, bližním v nouzi pomoci – afinita základních kulturních imperativů byla zjevná, odlišné bylo ale pojetí toho, kdo je bližní. V pradávných kmenových společenstvích (a stále taková existují) byl bližní pouze pokrevní příbuzný, a tedy imperativ nezabíjet bližního se vztahoval pouze na rodinu, zatímco ostatní se zcela samozřejmě zabíjeli. Později se za bližního považovali lidé z celého kmene, potom z celé vesnice, dále z celé oblasti, mnohem později celého národa. Marek Vácha hovoří o tzv. rozšiřujících se kruzích. Byli to patrně Židé, kdo poprvé v dějinách uznali za bližní také příslušníky jiných národů, cizince a poutníky, neboť sami byli cizinci v Egyptě, sami byli čtyři desetiletí poutníky, a nakonec imigranty v zabydlené zemi Kanaánu. Ještě před příchodem křesťanství zaujali radikální postoj k dialogu buddhisté tzv. velké cesty (mahájána), kteří uznávali za bližní všechny živé bytosti bez rozdílu, což mimochodem odpovídá poselství z úvodu biblické Geneze před pádem do hříchu. Mezi lidmi buddhisté nedělali rozdíl: bližní byl bohatý i chudý, zdravý i postižený, černý i bílý, právě narozený i umírající, muž i žena, zkrátka všichni, což v tehdejším indickém společenském systému znamenalo hotovou myšlenkovou revoluci. V našem západním světě potom názor o tom, že bližními jsou úplně všichni lidé bez rozdílu, prosadilo učení Ježíše z Nazareta. Dnes to bereme jako samozřejmost, ale nenechme se mýlit, na přelomu letopočtu šlo o šokující sociální zemětřesení.

Pro mezináboženský dialog a plodné mírové soužití lidí je zásadní, zda jednotlivá náboženství považují sama sebe za exkluzivní, tedy výlučné s nárokem na plnost pravdy na rozdíl od ostatních – nebo zda tolerují a respektují odlišné pohledy, aniž by jakkoli ztráceli svoji identitu. Pokud se proti sobě postaví exkluzivisticky nahlížené křesťanství a exkluzivisticky nahlížený islám bez chuti poznat druhého a vést s ním dialog, můžeme očekávat uzavírání světa, stavby vysokých zdí a neustálou hrozbu války.

Vlastníci pravdy a kluzký svah

Čas od času se někdo pokusí všechny spřátelit neuváženým výrokem, že všichni vlastně v důsledku vyznáváme totéž a měli bychom se obejmout a hulákat aleluja – to podle mého soudu není šťastná cesta a rozhodně to není dialog. Je to vlastně dosti umělá a násilná odpověď na všechny otázky, která hloubavým věřícím jednotlivých náboženství nemůže stačit. Jako poutník jsem fascinován mnoha náboženstvími, líbí se mi jejich odlišnost, baví mě pronikat k jejich podstatě, ale také mám své náboženství a v něm svoji cestu, ke které inklinuji a vše, co se naučím na cestách, mě nakonec vždy utvrdí v tom, že moje cesta je pro mě tou pravou. Pokud se mě někdo na cestách zeptá na mou víru, rád mu ji vyložím, ale jako poutník se děsím myšlenky, že chodím po světě a tlačím lidem do hlavy, že se mýlí a musí na mou víru přestoupit. Poutník svědčí sám sebou, svým bytím, svou cestou a sám se nechává plodně proměňovat, aby dával svému darovanému času tvar do posledních detailů. Vytvarovat svůj darovaný čas, to je náš jediný, nejvznešenější úkol.

Osobně si dávám pozor na lidi, kteří „vlastní pravdu“ a obviňují všechny ostatní z omylu a herezí. Pravdu nemůžeme vlastnit, o pravdě se můžeme pouze snažit co nejméně nepřesně vypovídat svým niterným poznáním. Podobně – slovy Ctirada Václava Pospíšila – jako básník, který ve verších vypovídá o lásce, ale lásku rozhodně nevlastní, jen má dar ji ve verších vystihnout méně nepřesně než ostatní. Nikdo z nás nevlastní pravdu, všichni jsme poutníci na cestě za pravdou, a proto nezaměňujme cíl za naše velmi nepatrné a vždy pouze částečné poznání. Takové náboženství, které považuje za bližního pouze věřícího svého kultu a svírá v pěsti plnost pravdy, má v dnešním světě nakročeno na kluzký svah, končící ostrou střelbou do jinověrců.

Tři stupně dialogu: tolerance, ochota, sdílení

Dnes je často zdůrazňována tolerance, jako by stačilo druhého respektovat v jeho odlišnosti – to je ale málo. Tolerance je pouze výchozím bodem, jakýmsi elementárním základem dialogu, ale opravdu pouze základem. Tolerance by neměla znamenat zdvořilou lhostejnost ani primitivní naivitu. Sama tolerance ještě zdaleka neznamená plodný dialog, obohacující vztahovost ani aktualizaci vlastní identity; po toleranci je zde další stupeň: otevřenost druhému a zájem o druhého. Dialog vychází z tolerance jako předpokladu, ale staví na zájmu o protějšek v dialogu. Zájem neznamená opuštění vlastní identity, dokonce ani opuštění vlastních východisek a předporozumění. Zájem znamená aktivní vstup do nezajištěného dialogu s otevřeným koncem. Představitelé světových náboženství (ale také prostí věřící) se dnes v době výrazného prolínaní světů nemohou spokojit s pouhou tolerancí existence jiného náboženství – nemůžeme žít vedle sebe, tolerovat se a zároveň se ignorovat. Nezájem o druhého plodí výmysly a bludy o jeho nauce, což vede ke hloupé nevraživosti. Dokonce i na teologické fakultě jsem mezi některými studenty zaregistroval absurdně nepravdivé výroky o islámu na jedné straně, ale také zcela nekritické až dětinsky naivní postoje k vytváření výlučných muslimských oblastí v Evropě na straně druhé. Soužití náboženství musí vycházet z tolerance, ale stavět na aktivním zájmu o nauku, tradici i projevy odlišného náboženství.

Posledním stupněm je ochota učit se novému, modifikovat svůj názor, pokud zjistíme, že je k tomu smysluplný důvod, ochota sdílet své přesvědčení a smysluplně jej vyjádřit tak, aby jej druhý na základě svých východisek a pohledů co možná nejpřesněji pochopil. Takový dialog v žádném případě neznamená omezení nebo znejistění vlastní identity, ani misionářské přesvědčování druhého; znamená spíše aktualizaci a realizaci vlastní identity vyjitím ze sebe směrem k druhému zakušením opravdového vztahu s odlišným, kdy vyložíme své světonázorové karty na stůl, představíme je druhému a zároveň se na ně sami nově podíváme, podrobíme je nové kritické kontrole a případné nesrovnalosti napravíme. Ovšem může se stát, že nám druhý nečekaně „otevře oči“ a my nakonec zcela změníme kurz své plavby – taková možnost musí zůstat potenciálně otevřená a nemyslím, že je důvod se bát. Pokud okusím lepší kávu, než doposud vychutnávám, mohu volit: mohu zůstat u své dobré kávy, ale s poznáním, že existuje i jiná, možná lepší, nebo mohu začít vychutnávat onu lepší, aniž bych musel zavrhovat tu stávající a láteřit nad promarněným časem. Růst znamená nebát se učinit krok do nejistoty. Naznačené neznamená změnu náboženství (snad jen v krajním případě), ale spíše růst, vytříbení své cesty v rámci zabydleného náboženství.

Dialog s odlišným je obrovským potenciálem pro obě strany: umožňuje nahlédnout za horizont svého dohledu, umožňuje podívat se za roh svého světonázoru a obohatit svou perspektivu pohledem z jiného úhlu a v neposlední řadě pohledem na sebe

Nepříliš promyšlená forma dialogu, kdy se vytrácí identity, aby vznikla jedna „superidentita“ ve formě synkretického náboženství, tedy jakési umělé syntézy všeho, podle mého soudu není správná cesta. V této disidenci hájím tezi, že dialog má obohacovat identity a odhalovat je sobě samým i druhým. Tam kde identity násilně splynou, dialog v podstatě končí. Není ovšem pluralita jako pluralita: pluralitu v teologickém myšlení miluji, ale kompilace všeho nebo nezdravě přílišná flexibilita jsou spíše karikaturou zdravé plurality a znamenají absenci vlastní identity. V synkretismu nakonec můžeme zahlédnout jen fragmenty původních identit, které již ve výsledku neznamenají zhola nic. Sebe vědomá identita je předpoklad mezináboženského dialogu. Ochota sdílet, poznávat, růst a vyjít vstříc je dalším nezbytným stupněm.

O autorovi:

Jmenuji se **Ondřej Havelka**, jsem cestovatel, religionista, teolog, podnikatel.

Zabývám se mezikulturním a mezináboženským dialogem

Naše recenze – Nový film Duna

Dokončení ze str. 2

aby nacházel sebe. Naučil se překonávat strach, musí se vyrovnávat s tím, že s k němu upínají naděje, že je spatřován jako vyvolený, i když po této roli netoužil, a musí ji nejdříve zpracovat v sobě. Kým byl povolán, je on tím pravým?

Dennis Villeneuve se rád opájí atmosférou, a zdálo se, že této droze propadl až příliš. Kvůli předchozímu filmu Blade Runner 2049 přejmenovali milovníci akce režiséra na vrchního uspávače. Dennis Villeneuve tentokrát ukázal, že parádní akce zvládá též. Kombinuje meditativnost obrazu se stejně velkolepými a dynamickými prvky bojových scén a s bezchybným hereckým obsazením. Za odvážné lze považovat i rozhodnutí převést do filmové podoby jen zhruba necelou polovinu první knihy bez jistoty, že bude příběh dovyprávěn. Už nyní je jasné, že pokračování budou, zdá se, že nejméně dvě. Okamžitý divácký úspěch významně urychlil rozhodování. Doufejme, že Villeneuve bude nadále zdařile předávat onu základní filosofii. Dovolím si zde malinko předběhnout: Nic není tak, jak by se po první části zdálo být.

Na Duně oceňuji, že stále diváky výrazně oslovuje silný příběh, s pečlivě vedenými dialogy, které dokážou vytáhnout z předlohy základní filosofii. Hluboce promyšlená struktura se obejde bez balastu prázdných frází, bez zbytečného blbnutí a laciných vtipů, bez neurotického pobíhání hrdinů z místa na místo. Villeneuve ovládl 155 minut filmového času, aniž by na okamžik nudil.

Ačkoliv původní román pochází z roku 1965, jeho téma je nadčasové a v současnosti aktuální ještě více než v době vzniku. Ekologická témata, hrozba vydrancování přírodního bohatství, neustálá touha po zvyšování zisku z těžby, útisk původních obyvatel, jsou mimo jiné ve stálé pozornosti papeže Františka. Poušť je s oblibou spojována s duchovními tématy, v této souvislosti bych upozornila například na dílo Carla Carretta, člena Malých bratří Ježíšových, který se živil jako meteorolog na poušti. Anebo třeba také na situaci v Sin-ťiangu, zemi oplývající rozsáhlým nerostným bohatstvím, což se jí stalo stejně jako planetě Arrakis zdrojem neštěstí. Jen málokdy jí byla dopřána samostatná existence a řada Ujgurů, původních obyvatel, nyní živoří v nelidských podmínkách čínských koncentračních táborů.

Marie Kolářová
www.christnet.eu

Autorka: ThLic. JUDr. Ing. Marie Kolářová je absolventkou Vysoké školy ekonomické v Praze, Právnické fakulty UK a Katolické teologické fakulty UK, na níž v současné době studuje k doktorátu. Specializuje se na teorii a filosofii práva. Je kancléřkou Arcibiskupství pražského a advokátkou Interdiecézního církevního soudu v Praze (2008).

„Na celé člověčenstvo padá cosi jako mrazivý stín hrůzy. Co jiného je ta frenetická požívačnost, ta neúkojná žízeň po zábavě a rozkoši, to orgiastické rozpoutání, které se zmocnilo dnešních lidí? Nebylo podobného úpadku mravů od dob, kdy se na Římskou říši užuž sesouval vpád barbarů. To není jen ovoce nebývalého hmotného blahobytu, nýbrž zoufale přehlušovaná úzkost z rozvratu a zániku. Sem s poslední číší, než bude s námi konec! Jaká hanba, jaké třeštění! Zdá se, že Bůh z hrozného milosrdenství nechává zchátrat národy a třídy, které se řítí v záhubu. Chcete číst ohnivé mene tekel napsané nad hodokvasem lidstva? Pohleďte na světelné nápisy, které po celé noci září na zdech hýřících a prostopášných měst!“

Karel Čapek: Válka s mloky

Smutný příběh Bílé hory



Bitva na Bílé hoře na obrazu Pietera Snayerse

Když krátce po poledni v neděli 8. listopadu 1620 končilo vcelku krátké, nejvýše tříhodinové střetnutí vojska českých stavů se spojenými oddíly císařské armády a katolické Ligy nedaleko západních hradeb pražského souměstí, znamenalo to konec dvouletého českého stavovského odboje, podporovaného i stavy v rakouských zemích. Již následující den opouští Prahu, pouhých 53 týdnů po své korunovaci, vskutku jen ´zimní´ volený český král Fridrich Falcký a přenechává tím symbolicky země Koruny české svému soupeři, jehož vojsko v té nevelké bělohorské bitvě uspělo, Ferdinandovi II.

Odbojem českých stavů proti Habsburkům v letech 1618-1620 vrcholil dlouholetý vývoj, náboženský, politický a ekonomicko-finanční v českých zemích. Na 90 procent obyvatel se ve vyznání ´nesrovnávalo´ s katolickou vládnoucí habsburskou dynastií. Evangelíci, od utrakvistů přes luterány až po členy Jednoty bratrské, sice v roce 1575 předložili králi Maxmiliánovi II. Českou konfesi, ale získali jen ústní příslib. Plnou náboženskou svobodu, ´ani sedlský lid nemá býti přinucován´, měly zaručit v Čechách a ve slezských knížectvích Majestáty z července a srpna 1609 - v Evropě tehdy něco jedinečného.

Ruku v ruce se však po celou dobu jednalo také o stavovské svobody. Většinová evangelická šlechta, a to šlechta hovořící jak česky tak německy, měla od husitské a jagellonské doby značný podíl na politické moci. Po Šmalkaldské válce v roce 1547, když král Ferdinand I. omezil účast a vliv zástupců královských měst na minimum, se váha šlechty na zemských sněmech paradoxně i zvýšila. Nicméně habsburská politika se i dál snažila stavovské svobody a politický i ekonomický vliv šlechty omezovat, paradoxně na základě náboženské regule uplatňované od Augsburského náboženského smíru z roku 1555 v německých zemích: ***´Cuius regio, eius et religio – Kdo vládne, ten určuje víru´***.

Na základě Majestátu, ke kterému byl Rudolf II. českou šlechtou v roce 1609 přinucen, když stavy, vedené členem Jednoty Václavem Budovcem a luteránem Jindřichem Matyášem Thurnem, využily politické situace a český sněm odmítl předem rozhodnout o výši každoročně vypisovaných daní do státního příjmu. Daňovou a také měnovou ´politiku´ měly české stavy právně zajištěny zápisem do zemských desk. Na sněmu zároveň vznikla ´konfederace českých a slezských stavů´; dodatky k Majestátu také umožňovaly svolávání stavovských sněmů i bez souhlasu panovníka.

Po císaři Rudolfovi II. nastoupil na český trůn v roce 1611 jeho také bezdětný bratr Matyáš. Ten vrátil sídelní místo do Vídně, a pokud jde o schvalování výše ročních daní, zvolil ze svého hlediska jednodušší systém státních půjček na daně vybrané v budoucnosti. Když to zemský sněm roku 1615 projednával, usnesl dvě věci: Nejprve sice schválil daně na příštích pět let, zároveň ale zamezil další růst státního dluhu tím, že odmítl splácet státní dluhopisy vzniklé mimo území Českého království a usnesl budoucí vybrané daně použít předně na splacení státního dluhu. Se stejným záměrem zároveň zablokoval císaři i výnosy z komorních statků. Do Vídně odcházela z Čech jen osobní renta císaři coby českému králi.

Matyášovi se ovšem z hlediska nedávného úsilí stavů o Majestát a jejich dlouholeté snahy o zachování stavovských práv a svobod, povedl politicky i nábožensky velice úspěšný tah. Český sněm v červnu 1617 přijal za Matyášova nástupce tvrdého katolíka Ferdinanda Štýrského na pouhý ústní slib zachovávat Majestát, a to přesto, že celá Evropa znala Ferdinandův silně protireformační již dvacetiletý postup proti evangelíkům v jeho zemích Štýrsku a Korutanech. Paradoxem je, že mu svůj hlas dali i oba šlechtici z boje o Majestát.

Postupně došlo k uzavření nově postavených evangelických kostelů v Broumově a v Hrobu u Teplic, kde byl kostel nakonec v prosinci 1617 i zbořen. Sporným bodem byl u obou výklad blíže neupřesněného ustanovení Majestátu z 9. července 1609 týkající se královských (komorních) statků, mezi které byly v Čechách automaticky zahrnovány také statky církevní. Na rozdíl od toho Majestát pro luterské Slezany, vydaný o pouhých šest týdnů později, 20. srpna 1609, výslovně prohlašoval církevní statky za statky královské.

Během krátké doby bylo jasné, že absolutistický způsob vlády bude Ferdinand soustředěně uplatňovat i v českých zemích. Pokud jde o způsob splácení státního dluhu, rezignoval na případný dlouhodobý právní spor se stavy a vsadil na porážku stavů politicky a nábožensky s tím, že si tak uvolní ruce i po ekonomické stránce. Tato sázka vabank mu politicky na Bílé hoře vyšla.

Nespokojenost s náboženským i politickým vývojem vedla ke třetí pražské defenestraci 18. května 1618, následně k volbě 30 direktorů (´stavovské vlády´, včetně deseti zástupců měst), a tím ke stavovskému odboji s vizí zachovat, případně i rozšířit moc a práva zemského sněmu a vliv na řízení země, podle soudobého příkladu Spojených nizozemských provincií. V červenci 1619 byla usnesením generálního sněmu Koruna česká přeměněna na Konfederaci pěti rovnoprávných zemí (Čechy, Morava, Slezsko, Horní a Dolní Lužice).

Po Matyášově úmrtí koncem března 1619 sesadil tento generální sněm Koruny české 19. srpna Ferdinanda II. a nato 26. srpna byl zvolen králem Fridrich Falcký. Ferdinand však obratem získal satisfakci, když byl 28. srpna ve Frankfurtu nad Mohanem jednomyslně zvolen a korunován císařem. Svůj kurfiřtský volitelský hlas za Falc mu kupodivu dal i jeho právě zvolený soupeř na českém trůně Fridrich Falcký. To je další z paradoxů tohoto příběhu.

Fridrich Falcký byl zetěm anglického krále Jakuba I. a vůdcem evangelické Unie. Při Fridrichově volbě vsadili čeští stavové na obě tyto skutečnosti. Ale žádnou větší vojenskou ani finanční podporu z toho nakonec pro stavovskou věc nezískali. Vojenská kampaň, nejprve i úspěšná, když stavovské vojsko dvakrát ohrožovalo Vídeň, postupně upadala. Pro žoldnéřské vojsko, jen z malé části složené z českých, tím méně moravských vojáků, nebyly stavy ochotny, a nejspíš ani schopny shromáždit dostatečnou sumu na výplatu žoldu. Jindřicha Matyáše Thurna vystřídal v čele stavovského vojska po Fridrichově volbě německý šlechtic Kristian z Anhaltu. Ten velel i té krátké bitvě na Bílé hoře v neděli 8. listopadu 1620.

Vojenská situace stavovského českého odboje v té době už nebyla dobrá. Na bělohorskou porážku a chvatné Fridrichovo opuštění ´sídelního města´ už české stavy nedokázaly politicky ani vojensky reagovat. Následky známe. Již 23. listopadu prostřihl císař Ferdinand Rudolfův Majestát a symbolicky tak zrušil jeho platnost. Poprava ´27 českých pánů´ 21. června 1621 byl okázalý trest a msta za stavovskou protimonarchistickou akci, spojené s konfiskací jejich majetku. Zlatý kalich a sochu Jiřího z Poděbrad na věži Týnského chrámu nahradil po roce 1623 relief Madony se sluneční svatozáří ze zlata z roztaveného kalicha.

Záhy po svém bělohorském vítězství začal císař protiprávně nakládat s mincovním regálem, když absolutisticky vstoupil do finančního systému. Proces tzv. ´zlehčování´ mince (zvyšováním její nominální hodnoty a zároveň snižováním obsahu stříbra v mincovní slitině) se urychlil, když stát koncem roku 1621 pronajal mincovny v Čechách, na Moravě a v Dolním Rakousku několikačlennému tzv. finančnímu konsorciu (např. český místodržitel Karel z Liechtensteina, budoucí vévoda Albrecht z Valdštejna, moravský místodržitel František z Dietrichsteina, i dva bankéři - kalvinista /!/ Hans de Witte z Holandska a Žid /!/ Jakub Baševi).

Konsorcium získalo pronájmem mincovního regálu právo na nákup všeho stříbra i na výkup všech stříbrných mincí. Během několika měsíců, zavedením tzv. ´dlouhé mince´ (jak dalším snižováním obsahu stříbra, tak zvyšováním nominální hodnoty mincí), došlo k vysokému znehodnocení měny. Následně byla tato devalvace se značným ziskem využívána při ekonomické vlně konfiskace majetku šlechty i měst po císařském Generálním pardonu v předjaří 1622. Majetek příštích exulantů byl ohodnocen ve staré měně, proplácen byl ale v té devalvované, pokud nebyl zčásti a leckdy i celý konfiskován.

Následná inflace vyústila do státního bankrotu, tzv. ´mincovní kalády´ z 28. prosince 1623. Svým způsobem tím bylo ´vyřešeno i vyrovnání státního dluhu´ z dob Matyášovy vlády. Mince ztratily 80 % nominální hodnoty. Ožebračeni byli všichni, kromě nejvyšších prominentů. K císařem plánovanému a očekávanému doplnění státní pokladny ovšem, paradoxně, nedošlo. Vyšetřování se přes období třicetileté války táhlo až do 18. století, bezvýsledně. Mimochodem, zde je i podstatný zdroj Liechtensteinského majetku.

Obnovené zřízení zemské´, v Čechách roku 1627, na Moravě v roce 1628, znamenalo politicky a ekonomicky porážku stavů a ztrátu stavovských svobod a nábožensky ztrátu svobody vyznání pro všechny, kdo se do budoucna ´nesrovnají ve víře´ s vládnoucím katolickým panovníkem. Šlechtici a měšťané ´směli odejít´ do exilu, poddaným nezbývalo než víru tajit nebo konvertovat ke katolictví. Exil zvolilo na půl milionu lidí, cca 20 % obyvatel českých zemí.

Následovalo ovšem ještě období třicetileté války s Westfálským mírem z roku 1648, nábožensky podloženým oním pravidlem ´Cuius regio, eius religio´. V roce 1650 byl před Týnem vztyčen sloup údajně jako poděkování Panně Marii za uhájení Prahy před švédským vojskem v roce 1648, v podstatě však jako symbol vítězné strany a vítězné víry. I když především jako politický výraz vládní náročivosti, arcibiskup Harrach se o akci dozvěděl dodatečně a také z Říma zazněl protest. Navázaly absolutismus, centralismus, postupná germanizace a nábožensky rekatolizace. České země také dostaly z velké části novou šlechtu z ciziny, katolickou.

Takový je příběh Bílé hory. Nakolik budeme všechny tyto skutečnosti posuzovat záporně nebo kladně? Můžeme se dnes z toho něčemu naučit? Jistě to je příběh zápasu o svobodu. Zároveň je ale nutné přidat ještě jednu soudobou skutečnost. Stejně potřebná je i tolerance, která tehdy, v době dětství a mládí Jana Amose Komenského, doprovázela situaci na Moravě, a proto tam ani nebylo potřeba o nějaký Majestát usilovat. O obě tyto hodnoty, svobodu a vzájemnou toleranci, stojí zato se nasazovat i v naší současné občanské společnosti 21. století.

Jaroslav Fér, k 8. listopadu

Zajímavosti o papežích

Inocenc XII. byl poslední vousatý papež, Klement VIII. jako první vyzkoušel kávu a Lev X. byl první (a poslední) papež, který měl jako domácího mazlíčka slona. Papež Pavel VI. (známý jako „papež poutník“) byl první, který cestoval letadlem, jako první od roku 1809 opustil Itálii a jako první navštívil všechny kontinenty. Vykonal pastýřské návštěvy v Ugandě (čímž se stal prvním úřadujícím papežem v dějinách, který navštívil Afriku) a na Filipínách, účastnil se eucharistických kongresů v indické Bombaji a kambodžské Bogotě a v říjnu 1965 oslovil v New Yorku Spojené národy.

Už jsme možná zvyklí vídat, jak papežové cestují po světě, ale papež, který vycestoval z Říma, byl po staletí spíše výjimkou. Během prvních pěti set let křesťanství papeži opouštěli Řím jen tehdy, pokud k tomu byli přinuceni – většinou když je představitelé říše poslali do vyhnanství. V podstatě se zdá, že vyhnanství bylo v počátcích křesťanství pravidlem. Papeže Klementa I. (čtvrtý papež hned po Petrovi, Linovi a Klétovi) poslal do vyhnanství císař Traianus a podle apokryfních záznamů pak byl kolem roku 99 jako mučedník vhozen do Černého moře. Papež Ponián (230–235) zemřel ve vyhnanství v Sardinii. Papež Kornélius (251–253) také zemřel po roce vyhnanství v Civitavecchii (pouhých 80 km od Říma). Papeže Liberia vykázal Konstantin II. do města Beroia. Vyhnanství lze však stěží považovat za „cestování“. Od šestého století nacházíme nejméně tři papeže, kteří cestovali z Říma do Konstantinopole: Vigilius roku 547, Agatho roku 680 a papež Konstantin v roce 710. Papež Štěpán II. se stal prvním papežem, který roku 752 překročil Alpy, aby mohl korunovat Pipina Krátkého, a Pius VII. učinil totéž (jen zhruba o tisíc let později), aby mohl korunovat Napoleona. Letadlo však nikdo samozřejmě k dispozici neměl.

Je pravda, že papež Jan Pavel II. vykonal víc pastoračních cest než všichni jeho předchůdci dohromady: urazil přibližně 1 160 000 kilometrů, což víceméně odpovídá jednatřiceti cestám kolem světa. Papež Pavel VI. však zůstává nejen prvním papežem, který cestoval letadlem, ale také tím, který jako první cestoval mimo Evropu. Jeho cesty se staly příkladem pro další papeže a navázali na ně jeho nástupci papežové Jan Pavel II., Benedikt XVI. a František.

První cesta Pavla VI. mimo Evropu (byl prvním papežem, který od r. 1809 opustil Řím) byla historicky první papežskou poutí do Svaté země, kdy v lednu 1964 navštívil Jordánsko a Izrael. V prosinci téhož roku se vydal do Libanonu a Indie. V říjnu 1965 cestoval do New Yorku a setkal se s prezidentem Lyndonem B. Johnsonem, oslovil Valné shromáždění OSN a sloužil mši svatou na stadionu Yankee.

Podle RC monitor (hb)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

34/2021

1. prosince 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
8. prosince 2021

Z obsahu

* *Synodní rada Českobratrské církve evangelické - střídání stráží*
* *Spánek*

Poselství k 2. adventní neděli



„Vyuč mne, Hospodine, cestě své, abych chodil v pravdě tvé.“
Žalm 86,11

Není to ojedinělá výzva - prosba v Písmu. Např. Ž 25,4-5 hovoří téměř stejnými slovy. A podobně čteme i v Exodu 33,13: *„Jestliže jsem tedy nyní u tebe našel milost, dej mi poznat svou cestu, abych poznal tebe a našel u tebe milost;...“*
Poznávat Hospodinovy cesty znamená, rozpoznávat, jakými způsoby s námi, s ostatními lidmi, ale i se světem kolem nás Hospodin jedná. A to vše u vědomí, že Hospodina a jeho cesty, se učíme poznávat celý život, není to něco, s čím bychom byli někdy hotovi.
Slovo „cesta“ je navýsost spirituální pojem zde čteme, že i Hospodin je na cestě, někam směřuje, má své záměry a své cíle. S našimi lidskými životy je to podobné, životní příběh každého z nás se ubírá jistými cestami. A tyto cesty mohou být spojeny s poznáváním a následováním Boha nebo s naší svévolí. Svévolník má v Bibli vždy pejorativní nádech. Je to slovo, které už není běžné v našem slovníku. Dnes spíše užíváme sofistikovanější výrazy jako nezávislost, svoboda, volnost...
Už dlouho se „modernímu“ člověku vtlouká do hlavy, že musí být nezávislým (minimálně od francouzské revoluce, přes různé ismy 20. století, až k naší post/postmoderní době) - na Bohu, na panovníku, na počasí, na úrodě, na přírodě..., na všem možném. Má si vše podrobit, vše ovládnout, a tak se stát nezávislým. Ale je dnešní člověk opravdu nezávislý, šťastný a svobodný?
Vždyť jen v posledních letech, můžeme vidět jak tato „nezávislost“ vypadá. Jak mnozí považují „svůj názor“ za směrodatný, byť objektivní znalosti ukazují něco jiného - viz mnohé fake news a chování okolo očkování a restrikcí, v době covidové pandemie …
Takovéto úvahy, které nakonec unaví a znechutí, by šlo rozvíjet dlouho. Ale vraťme se k tomu, že východiskem, alespoň pro věřícího člověka je učit se pokorně chodit s Hospodinem. V duchu Ž 25,9, který jsem již zmínil v úvodu: *„On pokorné vede cestou práva, on pokorné učí chodit po své cestě.“*
Závěrem bych rád ocitoval slova sv. Augustina, z výkladu na Janovo evangelium (J 14,6): *„Já jsem cesta. Než ti řekl, kam máš jít, řekl ti nejdřív, kudy. Já jsem cesta, praví. Cesta kam? A pravda a život. Napřed řekl, kudy máš jít, a potom, kam přijdeš. Já jsem cesta, já jsem pravda a život. Zůstává u Otce, proto pravda a život. A stal se člověkem, proto cesta. Snad se pokoušíš chodit, ale nemůžeš, protože tě bolí nohy. Proč tě však bolí? Není to tím, že je chtivost honila cestou necestou? Slovo Boží však uzdravilo i chromé. Já mám nohy zdravé, namítneš snad, ale nevidím žádnou cestu. On však i slepým vrátil zrak.“*
Kéž poznáváme – vidíme Boží cesty a nebojíme se po nich jít.

Daniel Majer
farář Církve čs. husitské
Praha 10 - Vinohrady

Proč

Ř 8,1–4; J 17,20–26; J 14,22–26

„Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“
J 3,16

Bůh Duch jest. Vzývejme jej v duchu a pravdě, radí nám Pán Ježíš (J 4,24). Ví, co mluví. Žádný nevstoupil do bezbřehé PŘÍTOMNOSTI Ducha, než ten, kdo odtud přišel, Syn člověka, který je v nebi, říká překvapenému Nikodémovi ve třetí Janově. „Co víme, mluvíme a co jsme viděli, svědčíme“ (J 3,11n). Přišel jsem, tlumočník toho, jejž nevidíte. Dosvědčuji Boha věrného Smlouvě své Lásky. Všem, jimž se nad sklizní toho, co zaseli, nad katastrofami vlastní hlouposti a bezbožnosti zdá o jeho přísnosti a hněvu (Ř 10,18), dosvědčuji Lásku Stvořitele. Jeho přikázání je život věčný (J 12,50).
Duch lásky zvedl člověka z prachu země k obrazu svému, tedy v bytost ducha. JSEM, který jsem, jejž žádný nikdy neviděl (J 1,18), zvedá k bytí jedinečný transparent sebe sama.
Každý jsme svým vztahem víry zvláštní a přece v jednotě, o níž Syn mluvil cestou domů: *„Svět mne víc neuzří, ale vy mne uzříte, neboť já živ jsem a i vy živi budete. V ten den vy poznáte, že já jsem v Otci svém a vy ve mně a já ve vás.“* Osměluje nás k tomu pomyšlení, a zvedá svůj obraz v nás (J 14,19-20). Při vší zvláštnosti jednoho každého, vnitřně nás sjednocuje. „Slávu, kterou jsi mi dal, dal jsem jim, aby byli jedno jako my. Já v nich a ty ve mně, Otče, aby dokonáni byli v jedno, aby poznal svět že jsi ty mne poslal, a že jsi je miloval, jako jsi mne miloval“ (J 17,22.23). Z vody a Ducha zrozeni (pokáním obráceni od marnosti k Bohu živému) slýcháme jeho hlas. *„Vítr kam chce věje“* (J 3,8). Svěřujeme se duchovní dynamice lásky. Vede nás říší pravé svobody.

Dokončení na str. 2





Evangelium podle Jaroslava Foglara

„Pojď se mnou tam, kde nebe je vysoké a modré a kde oblaka bílá rychleji než jinde plují. Slyšíš tu píseň větrů v korunách borovic? Slyšíš tu píseň dálek závratných? Večer oheň táborový pak do tmy zasvítí a vyvolá v tobě pocity, které otřesou tvou duší.“ Těmito slovy mě kdysi uhranul, poranil a rozjitřil Jaroslav Foglar. Položil mě na lopatky. Bylo mi dvanáct let a moje duše se skutečně otřásla. Neměl jsem vůbec žádnou obranyschopnost vůči takovému čarování. Doširoka otevřenýma očima jsem hltal jednu foglarovku za druhou. Se zatajeným dechem jsem podnikal výpravy do Stínadel, s nepopsatelnými pocity jsem hledal Jezerní kotlinu a objevoval Zemi nikoho. Foglar mě úplně omámil, podmanil, spoutal svými kouzly. Lovil jsem bobříky, plnil modrý život, zakládal klub Rychlých šípů, chodil na výpravy, psal si deník a maloval do kroniky, sháněl klubovnu, všude s sebou nosil krabičku poslední záchrany. Po půdách a sklepeních jsem pátral po starých zažloutlých vydáních Foglarových knížek. A toužil být jako Mirek Dušín. Ach, tak nesmírně jsem toužil být jako Mirek Dušín… Rodiče se shovívavě usmívali, spolužáci ve škole si ťukali na čelo, ale já planul pro ušlechtilé ideály a pro písně dálek závratných – až po samou hranici nepříčetnosti. Nemůžu to popřít a nestydím se za to. Jaroslavu Foglarovi vděčím za nejsilnější zážitky prvních patnácti let svého života. Zážitky, jejichž intenzitě jsem nerozuměl a dodnes úplně nerozumím. Byla v tom touha a stesk a něco bolestně krásného a nevýslovného a posvátného. Naučil mě mnohému, veliký čaroděj chlapecké fantazie Foglar. A naučil mě také trostkání. Naučil mě smutku, že dětství pomíjí a nejde to zastavit. Dovedl mě k rozčarování, že nejsem jako Mirek Dušín, ke zklamání, že nejde zůstat věčně v ráji chlapectví. Nebyl to smutek, bylo to hoře. A přece bych je za nic nevyměnil. Ano, Foglar dokázal rozjitřit touhu. Dokázal to jako málokdo. Ale nedokázal ji naplnit. Otevřel ve mně hlubiny, o kterých jsem neměl tušení. Otřásl mojí duší. Až po letech jsem někde četl větu, která mi pomohla trochu pochopit, co se mnou tenkrát Foglar udělal. Ta věta zní: „Setkání s Krásou probouzí v srdci člověka touhu, kterou nic pozemského nedokáže naplnit“. Ano, Foglar mě dovedl k setkání s Krásou. Probudil ve mně touhu. Nedokázal ji naplnit. Ani nemohl. Není to jeho vina. Ale ukázal mi cestu…

Pavel Hošek

Tak už se dostala i k nám, sice s jistým zpožděním a zatím jen poskrovnu; ale ani v ohledu chřipky jsme tedy nezůstali za Evropou. Nuže, je tudíž na místě udělit nemocným, zdravým a zejména těm, kdo se chřipky bojí, několik ne sice odborných, ale dobře míněných rad:
Jakmile poznáte, že vám je tak nějak divně, a jakmile na sobě zjistíte horečku, zůstaňte doma a vlezte do postele, ale hlavně nechoďte mezi lidi a nedýchejte jim pod nos, hekajíce a bědujíce, že máte chřipku. Každý, kdo si svým bližním naříká, že má chřipku, zaslouží jednu do zad, ne proto, že je vůbec protiva, ale proto, že chřipku nebo rýmu roznáší...
Když už marodíte, vemte si dobrou knížku a čtěte, abyste aspoň nestonali nadarmo. Posléze neříkejte každé rýmě, kašli, angíně, katarům, bolení hlavy a jiným svízelům, že je to chřipka. Zbytečně jí tím děláte reklamu a ztěžujete život všem hypochondrům, kteří náhodou ještě kašel nebo rýmu nemají a bojí se skoro dýchat, aby nevdechli nějakého toho Pfeifferova bacila nebo jaký neřád. Čím míň se bude o chřipce povídat, tím dřív přejde – už z nedostatku veřejného zájmu.

Karel Čapek: Lidové noviny 29. 1. 1931

Z církví doma i ve světě

Ocenění evangelického faráře

V pátek 24. září t.r. bylo v Postupimi předáno tamnějšímu bývalému faráři Gottfriedovi Kunzendorfovi vyznamenání, které mu udělil president Německé spolkové republiky Frank Walter Steinmeier. A v jeho zdůvodnění také stojí, že se farář Kunzendorf zasloužil i o rozvoj dobrých vztahů mezi Čechy a Němci.

Gottfrieda Kunzendorfa jsem poznal počátkem šedesátých let minulého století na jednom z tzv. Aufbaulagrů v bývalé Německé demokratické republice (byl to vlastně jeden z počátků nových vztahů mezi Čechy a Němci na úrovni mládeže). Gottfriedovou "vášní" byla historie, včetně té české. A nebylo snad roku, aby se nejméně jednou k nám nevypravil a neprováděl své rozsáhlé historické "výzkumy".

Jedna z věcí, která jej zaujala, byl sbor Jednoty bratrské v Lanškrouně, který vznikl koncem 15. století pro tamní německy mluvící obyvatelstvo a kam byli pozváni pronásledovaní valdenští z Braniborska. V čase začátku Gottfriedových návštěv byl farářem tamního evangelického sboru můj otec Jaroslav. Jednu dobu v tomto německy mluvícím sboru působil Michael Weisse, muž literárně nadaný, který pro své "farníky" sestavil kancionál, který obsahoval 176 písní (nejedna z nich jeho vlastní tvorba) v německém jazyce. Ten je dodnes v zahraničí ceněn a jenom v současných zpěvnících německých církví se nalézá 11 Weisseho písní (některé z nich jsou také ve zpěvnících maďarských, holandských a byl jako celek používán také při reformačních snahách ve Strassburku (tehdy Alsasko). - Weisse byl také pověřen vedením Jednoty rozhovory s německým reformátorem Martinem Lutherem. Celkem se vypravil z Lanškrouna do Wittemberka čtyřikrát pěšky... zhruba 500 km. Z podnětu Gottfrieda Kunzendorfa je ve sborovém domě, kde se dnes lanškrounský evangelický sbor shromažďuje, pamětní deska, dar brandenburské církve.

Ke "specialitám" faráře Kunzendorfa patřilo i připomínání pokusu o atentát na Hitlera v červenci 1944. Na hřbitově sboru Potsdam Bornstedt, který Gottfried obhospodařoval, je pochováno několik z těch, kdo se na tomto pokusu podíleli a byli proto popraveni, Toto "vzpomínání" bylo jednak svědectvím, že ne všichni Němci s Hitlerem souhlasili (byli mezi nimi i křesťané) a to nejenom slovem či pouze v "srdci" a také možností, aby se setkávali ti, kdo žili v různých částech tehdy rozděleného Německa a takových příležitostí nebylo pro nejrůznější omezení mnoho. A tak se rok co rok v Bornstedtu vzpomínalo za účasti pozůstalých na některého z oněch popravených, což tehdejší státní úřady sledovaly s neskrývanou nevolí.

Bylo dobře, že synodní rada Českobratrské církve evangelické napsala faráři Kunzendorfovi gratulační dopis, který jsem Gottfriedovi z jejího pověření při této příležitosti předal. Gottfried měl radost.

Ondřej Soběslavský, duchovní za zenitem

Průzkum veřejného mínění k víře v Boha

Přibližně pětina lidí v Česku věří v Boha, byť někteří s pochybnostmi, v nějakou vyšší moc věří 35 procent dotázaných, ani v jedno nevěří 23 procent lidí. Více než polovina dotázaných také míní, že víra v Boha lidi více rozděluje, než spojuje. Vyplývá to z aktuálního průzkumu zaměřeného na otázky víry, který provedla agentura STEM/MARK na zadání křesťanské neziskové organizace Maranatha. Průzkumu se účastnilo přes 1500 lidí nad 18 let formou internetového nebo telefonického dotazování.

Na 48 procent věřících přivedla k víře rodina. Víru v Boha nebo ve vyšší moc si před časem dospělosti uvědomilo 57 procent takto založených lidí. V Boha podle průzkumu věří častěji ženy, lidé starší 60 let a obyvatelé Moravy. Během pandemie změnilo postoj k víře a k Bohu pět procent lidí – z toho dvě procenta spíše nevěřila a teď věří, tři procenta to mají naopak. Pět procent respondentů podle průzkumu dovedla pandemie k úvahám o smyslu života na zemi a uvědomění vlastní konečnosti.

Ohledně vztahu k desateru 57 procent uvedlo, že o něm ví, ale i bez přikázání ví, co je a není správné. Důležité je pro osm procent lidí. Nicméně více než polovina dotázaných míní, že by čelní představitelé státu a významné osobnosti měli usilovat o to, aby byly v české společnosti více vyznávány hodnoty, které z desatera vycházejí. Na 85 procent respondentů si také myslí, že pro to, aby měl člověk morální zásady, nepotřebuje víru.

Bibli vůbec nečetlo 56 procent lidí, 50 procent ji považuje za historický pramen, který částečně vychází z historických událostí, ale je třeba brát ho s rezervou.

(ČTK)

Bylo zvoleno nové vedení Ekumenické rady církví v ČR

Na valném shromáždění konaném 23. listopadu v Praze ve sboru Církve bratrské v Soukenické ulici Ekumenická rada církví zvolila své nové vedení. Novým předsedou byl zvolen biskup Slezské církve evangelické augsburského vyznání Tomáš Tyrlík, první místopředsedkyní byla zvolena superintendentka Evangelické církve metodistické Ivana Procházková, která je tak první ženou, která zasedne v nejužším vedení Ekumenické rady církví. Druhým místopředsedou byl zvolen biskup Marián Čop z Evangelické církve augsburského vyznání a náhradníkem předsednictva nový synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný.

Dosavadní předseda Ekumenické rady církví a emeritní synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý popřál svému nástupci: „Přál bych novému předsedovi, aby se ve své funkci setkával hlavně s otevřeností a s touhou všech křesťanů být spolu jako jedna Kristova rodina."

Jako zvláštní host valného shromáždění vystoupil římskokatolický plzeňský biskup Tomáš Holub, který představil synodální cestu Římskokatolické církve a možnosti, kterými k ní mohou přispět věřící jiných denominací.

Ekumenická rada církví v ČR v současné době sdružuje 16 křesťanských církví a Federaci židovských obcí. Zastupuje jednotlivé církve ve vztahu ke státu a koordinuje mezicírkevní spolupráci.

(podle ČTK hb)

Proč

Ř 8,1–4; J 17,20–26; J 14,22–26

Pokračování ze str. 1

Čteme v jeho stopách: *„Zůstanete-li v mé řeči, vpravdě budete moji učedníci, poznáte pravdu, a pravda (věrnost Otce své Smlouvě lásky) vás vysvobodí"* (J 8,31-32). To je vykoupení.

Tohle když Ježíš řekl Židům, ohradili se: „Jsme Abrahamovci a žádnému jsme nesloužili nikdy. Vlamuješ se do otevřených dveří, Ježíši. Jsme Mojžíšovi učedníci a s nebem jsme si kvit (J 9,28). Svoboda? Všecko je na prodej. Kdo maže, ten jede, Mistře, a pravda je, co nás živí, že. Pravda se prosadí. Pravdu má, kdo dá víc. Pravda je konec konců, co sype. Toť zákon (NOMOS) pro všechen svět (OIKOS). OIKONOMIE odvěků roztáčí svět. Závod všech se všemi o všecko, takže jedem. Nepřekážej!"

Docela na začátku té hry se potkávají bratři Kain a Abel (Gn 4,1-16). Zemědělec Kain ví své o tom, co je a co být má. Má svou pravdu a sklízí její plody, ovoce svého vědění. Abel to vidí jinak a překáží. Oba se obracejí k Bohu; praktický Kain pro sebepotvrzení, snílek Abel s chvalami (Ž 50,23). Leč nastojte!

První nenalézá radost z vědomí šťastné cesty, jako brácha. „Proboha! Čím je lepší toulavej pasák, větroplach neználek, že ho Bůh přijímá? Ovčáka místo mě?" (Žd 11,4), nechápe a rozčiluje se. Na poli pak, třebaže varován, „povstal Kain proti Abelovi bratru svému (čteme) a zabil jej" (Gn 4,8). „Nět člověka, nět problema!" Vytýčil silové pole své prosperity, svého vědení a zájmu proti všem, cestou přes mrtvoly, Bohu navzdory.

„Ze stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez; nebo v který bys koli den z něho jedl, smrtí umřeš!" (Gn 2,17). Kainovci jedí…

Brzy přestali Boží výstrahy dbát. Vědění je moc, jíž se budou ohánět na poli svého dobrého a zlého neznajíce bratra… „Litoval Hospodin, že učinil člověka na zemi a bolest měl v srdci svém" (Gn 6,6). Jediný Noe našel milost před Hospodinem, milost osvícených očí mysli. *„S Bohem ustavičně chodil Noe,"* svědčí starověký vypravěč o tomto člověku ducha (Gn 6,9). Bohem napomenut o čem dlouho nikde ani zdání, marně lidi varuje. Léta, sto let umanutě staví. Dům? Palác? Hrad? Loď. Nevídané plavidlo lidem k smíchu. Zvykli si. Ekologické katastrofě nakonec čelí sám. Archou na vodách potopy soudí svět. Leč vůle Stvořitele trvá. Bolestí sklíčená Boží Láska od záměru přivést člověka k duchovnímu bytí neupouští (J 12,50).

Cesta Noe, dědice spravedlnosti z víry, se přeživším ztrácí. V práci a vědění doufají v spasení: „Učiňme sobě jméno, abychom nebyli rozptýleni na zemi" (Gn 11,4). Věží, zikkuratem vzhůru do oblak nebeských! Bohové sídlí na výsostech. Nuže, umem a pílí vstříc bezmezné PŘÍTOMNOSTI Boží, jak to každý po svém vidí. Jeden přes druhého si vede svou, až se od stavby Babel, „Brány Boží," od svého kosmodromu Bab-illi (v semitském překladu sumerského „Ka-dingir-ra") jeden před druhým rozprchnou po vší zemi (Gn 11,9). Dávno je nesdružuje společný cíl, ale strach, společný nepřítel. Kolem věží k nebesům zvedají hradby.

„Tak mocné nepostavil žádný člověk. Učinils nesmrtelným své jméno," povzbuzuje převozník Uršanabi uruckého vládce Gilgameše po marném trmácení se za tajemstvím věčného mládí a života bez konce. Akadské nájezdníky ze severu a elamské „draky z hor" na východě, ani nejslavnější opevnění neodradí. Bez konce trvá toliko Nářek nad zkázou města Ur.

V dobách úpadku druhdy snad nejskvělejší civilizace úsvitu lidských dějin, někdy v první půli druhého tisíciletí před Kristem, Semita Tarach s rodinou navždy opouští staroslavné město Sumerů. Bere sebou syna Abrahama a vnuka po zesnulém jeho bratru Haranovi, Lota, a zamíří z tuhé kaldejské despocie do větší volnosti v zemi Kananejské. Severozápadně povodím Eufratu dojdou do půvabné krajiny mezi Velkou řekou a zprava přítokem Chabur, a usadí se zde v Pádan Syrské, zvané též Pádan Aram. (Semitští Aramejci tu dávno ukusují z babylonského koláče.)

Když zemře otec Tarach, Abrahamovi táhne na pětasedmdesát. Tehdy prožije nepřeslechnutelnou výzvu Boha své víry, aby zbaven pohodlí a bezpečí padanského domova pustil se dál. „Opusť Babylon. Jdi do země, kterou ti ukážu. A učiním tě v národ veliký, požehnám ti a zvelebím tvé jméno. Všem čeledím země budeš požehnáním" (Gn 12,2). Pohodlně usedlý měšťan Abram promluví s manželkou, shromáždí, co s otcem nahospodařili v Cháran, načež se služebnictvem, pastýři a zvířaty vychází. S tím, co unesou táhnou na západ. Jdou, předák neví, kam přijde, věří hlasu Neviditelného. Ke karavaně se přidává se vším, co má, i synovec Lot.

Damašskou cestou kolem pohoří Hermon konečně Kanán. U města Sichem ve střední Palestině vzdělá Abram oltář Bohu své víry. Vzývá Boha silného nejvyššího. Čteme: Ukázal se Hospodin Abramovi a řekl bezdětnému: *„Semeni tvému dám zemi tuto"* (Gn 12,7).

Brzy pro neshody mezi pastýři se přátelsky rozchází s Lotem, prochází slíbenou zemí. Pase v dubinách roviny Mamre blízko Hebronu. V místech táboření uzavírá s domácími pokojné smlouvy a staví oltáře Bohu nebe a země. Tady na přání neplodné Sarai zplodí v šestaosmdesáti syna Izmaele z její služebné, Egypťanky Agar. Uplyne třináct let nesnadného soužití Sarai s Agar, než se opět Abramovi ukáže Hospodin.

„Já JSEM Bůh silný všemohoucí. Přestaň se bát, budiž dokonalý" (Gn 17,1).

Nezapomenutelný Hlas potvrzuje sliby a uzavírá s Abramem Smlouvu obřízky na znamení vyvolení a oddělenosti od lidu země. V naději otcovství mnohých národů přijímá Abram jméno Abraham (Gn 17,5). Sarai pak porodí v devadesáti letech syna. Sára bude požehnaná v národy, i králové z ní vyjdou (Gn 17,16).

Z rovin Mamre budou svědky zkázy měst svévolníků v jordánském povodí, kam se druhdy odebral Lot se stády za lepším. Po děsivé katastrofě Sodomy a Gomory se vydají za pastvou západně mezi Filistince v oblasti Gazy, k městu Gerar. Stoletému zde Sára k Božímu slibu v pokročilém věku počne a porodí syna Izáka. K Abrahamově veliké lítosti pak zapudí jeho druhou ženu s prvním synem, který se jí zdá poťouchlý a bez respektu. A opět balí stany a táhnou jihovýchodně k Bersabé.

„Bůh s tebou jest ve všech věcech, které ty činíš," přichází za ním předák země, Abimelech, s knížetem vojska. „Proto mi přisáhni dnes skrze Boha," žádá smlouvu pokoje a potvrdí Abrahamovi právo na studnu, kterou v jeho zemi vykopal. Brzy Abrahamovci promění místo v zelenou oázu, vzývají tu Boha silného věčného. Bydlí ve filistínské zemi drahně dní, když pojednou po letech opět nezmýleně Hlas, tentokrát bolavě na samu dřeň vědomí dobra a zla: „Vezmi syna, jediného svého, kterého miluješ, jdi do země Moria a obětuj ho tam v oběť zápalnou na hoře, o níž ti řeknu… Brzy zrána je stařec v sedle. Provázen synkem a dvěma sluhy, po třech dnech v dálce spatří to místo. Dál pak Izák s dřívím, otec s mečem a ohněm, jdou oba spolu. Už spolu staví oltář a rovnají dříví. Už je chlapec svázán na hranici a otec se chápe meče, vtom Hlas: „Abrahame!" – „Hle, já." – „Nevztahuj ruku na dítě…"

Jako z mrtvých vzkříšeného přijímá svého Izáka, (Žd 11,19) a znovu Hlas Boží: „Že jsi učinil tu věc, a neušetřil syna svého, jediného svého pro mne… Požehnám velmi tobě… a požehnáni budou v semeni tvém všichni národové země, protože jsi poslechl můj Hlas" (Gn 22,17-18).

Spolu obětují, stařec a dítě, skopce zmítajícího se v trní. V krajnosti se na hoře Hospodinově uvidí, říkají, opatří se (Gn 22,14).

Hetejští tehdy přebývali ve městě Kirjat – arbe, jak nazývali Hebron. Ve stosedmadvaceti letech tu umírá Abrahamovi Sára. K jejímu pohřbu kupuje jeskyni Machpelach na poli Efrona Hetejského, naproti Mamre.

„Hostem a příchozím jsem u vás," osloví shromáždění v bráně města. „Dejte mi místo, abych pochoval mrtvého svého od tváře své."

„Slyš nás, pane milý," odvětí synové Het. „Kníže Boží jsi uprostřed nás. V nejpřednějších hrobech našich pochovej mrtvého svého," nabízejí hrobové místo darem kdekoli. S hlubokou poklonou však Abraham prosí přítomného Efrona syna Sohar, jenž chce svůj majetek darovat. „Prosím, vyslyš mne. Dám stříbro za pole. Vezmi je ode mne a pochovám tam mrtvého svého." Nakonec odváží Efronovi požadovaných čtyři sta lotů, což v babylonském kurzu 16,37 gr/lot, užívaném v Palestině, obnáší přes pětašedesát kg stříbra, za místo k dědičnému pohřbu. Do nedohledna se tu zakoupí kočující Abraham v zemi Božích slibů. „Víra je nadějných věcí podstata a důvod toho, co vidět není" (Žd 11,1).

Jsme na začátku Bible. Obrátíme-li

Dokončení na str. 3

Těm, kteří se dali získat dobrovolně, můžeme důvěřovat, ale nikdy těm, kteří byli mocí donuceni nebo lstí získáni.

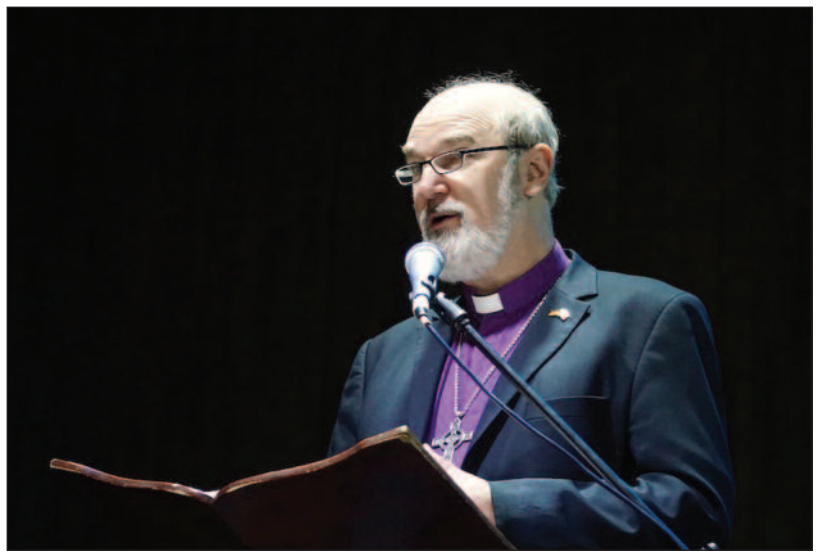
* * *

Majetek jistou starostí, hodnosti prázdným dýmem, rozkoše sladkým jedem, osidly našeho zla. Dokud to lidé nechápou, honí se za stíny bez věcí, a rozplývají se oddáni svým nicotnostem sami v nic.

Jan Amos Komenský

Bible je nad vším a se všemi

Obviňují nás, že spolupracujeme s Antikristem, říká o vztazích s římskými katolíky a muslimy tajemník Světové evangelikální aliance.



Thomas Schirrmacher byl nedávno zvolen do pozice generálního tajemníka a ředitele Světové evangelikální aliance (WEA).

I když je autorem desítek knih, jeden titul nenapsal sám, ale vznikl na jeho počest – **Bůh nepotřebuje obranu: Přetvoření muslimsko-křesťanských vztahů v 21. století.**

Upravená sbírka esejí, prohlášení a pojednání obsahuje také jednu esej od Schirrmacherovy manželky Christine, která je profesorkou islámských studií.

Svazek je svědectvím Schirrmacherovy vize: světa, kde, jak říkají redaktoři, **„muslimští a křesťanští věřící napříč rasovými, náboženskými, kulturními a politickými liniemi usilují o rovná práva a důstojnost každé lidské bytosti.“**

Autoři uvedli, že Schirrmacher je muž, který je intelektuálně, emocionálně a teologicky veden k tomu, aby spolupracoval s různorodým spektrem partnerů při řešení některých nejpalčivějších problémů světa. Výzvou nyní je sjednotit evangelikály po celém světě, aby to udělali také.

„Někdy jsme ve WEA kritizováni za naše přátelské interakce s římskými katolíky nebo muslimy nebo jinými skupinami, prý spolupracujeme s Antikristem, když s nimi vstupujeme do duchovní jednoty,“ řekl pro Christianity Today. „Někteří evangelikálové se toho odmítli zúčastnit, protože jsme si dali kávu s papežem Františkem nebo se setkali s pravoslavnými křesťany, hinduisty, muslimy nebo sikhy.“

Jednašedesátiletý německý šéf WEA je však přesvědčen, že evangelikálové z celého světa by podpořili tyto rozhovory, pokud by tomu dobře porozuměli.

„Pokud by pochopili, že mi tato setkání dávají příležitost mluvit o evangelizaci z evangelikální perspektivy,“ poznamenal, „pak by samozřejmě chtěli, abych šel.“

WEA, založená v roce 1951, je největší mezinárodní organizací evangelikálních církví, zastupující evangelikální aliance ze 140 zemích a více než 600 milionů jednotlivých protestantů po celém světě.

Její kořeny sahají až do roku 1846, kdy se setkali křesťané, které trápila sociální nespravedlnost, jako je otroctví, a byli znepokojeni konfesními problémy souvisejícími s pokrokem darwinovské evoluce a komunismu.

Jejich cílem bylo podle původních dokumentů zahájit „novou věc v dějinách církve, založit organizaci pro vyjádření jednoty mezi křesťanskými jednotlivci patřícími k různým církvím“.

Dnes, o více než 150 let později, si WEA klade za cíl poskytovat identitu, hlas a platformu milionům evangelikálních křesťanů v otázkách, jako je obchodování s lidmi, úsilí o mír a usmíření a misie.

Volba, aby Schirrmacher vedl WEA, se může zdát poněkud zvláštní. Důvodem je, že pochází ze země, kde evangelikálové mají v populaci méně než 2 procenta, a jeho jmenování přichází v době, kdy Německo a Evropa obecněji mají slábnoucí vliv na globální křesťanství.

Dnes tři čtvrtiny evangelikálů žijí v Latinské Americe, subsaharské Africe a Asii. Nicméně bývalý generální tajemník WEA Geoff Tunnicliffe, který se Schirrmacherem léta úzce spolupracoval, věří, že právě Schirrmacher je osobou, která sjednotí evangelikály kolem důležitých věcí a podnítí je ke spolupráci s novými partnery. Věří, že dokáže věci dotáhnout do konce.

„Existuje mnoho složitých lidských a globálních výzev – evangelizace, sociální spravedlnost, globální pandemie, chudoba, uprchlíci. Budování jednoty a kolektivního hlasu pro evangelikály je v této historické době zásadní,“ upozornil.

Tunnicliffe poznamenal, že když byl Schirrmacher zvolen dalším vůdcem WEA, bylo to s ohledem na tyto důrazy. „Neznám žádného jiného vůdce, který by udělal více pro podporu křesťanské misie, mezináboženského dialogu, lidských práv a náboženské svobody v rámci pevného biblického základu,“ konstatoval pro Christianity Today.

Schirrmacher, pocházející z hugenotů – kalvinistů, kteří čelili těžkému pronásledování během reformace – byl vychován v rodině, která podporovala celosvětové křesťanské svědectví o Ježíši Kristu a bránila náboženské menšiny.

Inspirován misionáři, se kterými se setkal, Thomas Schirrmacher vystudoval teologii a kulturní antropologii ve Švýcarsku, Nizozemsku, Kalifornii a Německu. Poté sloužil jako pastor v různých sborech v Bonnu – bývalém hlavním městě západního Německa – než ve věku 36 let založil seminář Martina Bucera a sloužil zde jako rektor 22 let.

V těch letech Schirrmacher hodně cestoval, učil se a poznával globální evangelikalismus od Lakelandu na Floridě po Bangalore v Indii a mnoha míst mezi tím.

Vedl dialog s prezidenty, papeži a hledal způsoby, jak by se evangelikálové mohli spojit se světovými vůdci a globálními náboženskými institucemi při řešení globálních problémů. Zároveň se setkával i s křesťany od Turecka po Gambii, Indonésii a Brazílii, aby jim naslouchal a učil se z jejich různých pohledů na víru a život.

Podle Thomase Schirrmachera tím největším problémem, kterému dnes globální evangelikální hnutí čelí, je rostoucí nedostatek biblické gramotnosti.

„Náš největší problém je, že se vytrácejí biblické znalosti,“ řekl Schirrmacher v rozhovoru pro Christian Post. „Nad rámec všech teologických rozdílů, finančních problémů a politických otázek, je toto ten největší problém.“ „Stále více dětí pocházejících z evangelikálních rodin ve skutečnosti nemá biblické základy“ a mnohé z nich pak opouštějí víru. „Na Západě klesá procento dětí z křesťanských rodin, které zůstávají při křesťanství,“ podotkl. Počet mladých lidí opouštějících víru v zemích západního světa je podle Schirrmachera „vyvážen“ tím, že mladí lidé v jiných částech světa zas naopak přichází k víře v Krista.

„Těmto mladým křesťanům však také chybí hluboké biblické znalosti a o Bibli vědí jen to, co se naučili při svém obrácení,“ zdůraznil a dodal, že ve venkovských oblastech mají mladí křesťané často za úkol vést velké místní sbory, přestože nemají biblické a teologické znalosti.

„Tolik lidí se stává věřícími, že ten, kdo je nejdéle věřícím, se stává lídrem sboru,“ popsal Schirrmacher situaci oblastí, kde křesťanství zažívá probuzení. „To často mohou být jen tři roky.“

„Celosvětově máme tak vysokou míru konverze, že je extrémně obtížné navázat na učednictví a výsledkem je, že lidé vědí o Bibli mnohem méně a jsou mnohem otevřenější sekularismu a evangeliu prosperity“, dodává Schirrmacher. „WEA se snaží bojovat proti krizi způsobené malou znalostí Bible a označila ji za klíčovou. Není to jen jedna věc, kterou děláme, ale je to nesmírně důležité,“ zdůraznil.

„Protože pokud evangelikálové neznají Bibli, není pravda, že jsme biblickým hnutím. Nemáme nic jiného. Nemáme žádného papeže, nemáme žádnou strukturu, která by nás držela pohromadě”.

Thomas Schirrmacher také poukázal na to, že samotná myšlenka, že papírový dokument – spíše než osoba – má nejvyšší autoritu, pochází ze Starého zákona, kde byla Tóra považována za důležitější dokonce i než král.

„Musíme si sednout a studovat Bibli, znát Písmo a být náležitě vybaveni pro službu,“ konstatoval Thomas Schirrmacher.

Ten v březnu 2021 nahradil v čele Světové evangelikální aliance biskupa Efraima Tendera, který po celá desetiletí působil jako hlavní představitel Filipínské rady evangelikálních církví.

Evangelikální hnutí roste hlavně v Asii, Jižní Americe a Africe.

V České republice se k evangelikálním církvím řadí třeba Církev bratrská, Apoštolská církev nebo Bratrská jednota baptistů.

(hb)

Reakce čtenářů

Od klimatu do normálu

Před časem jsem si zde *„V Kostrách“* přečetl článek Jiřího Nečase s honosným názvem *„Od koronaviru ke klimatu“*, ve které dle mého dojmu až dojemně kladně hodnotí dopady koronavirové krize na náš nový životní styl vnucený nám vládou. Až se mi zdá, že změny glorifikuje jako nezbytné a Bohem žádoucí, protože nám ledovce tají před očima, žili jsme si v nadbytku a moc létali letadly. Nyní tedy prý máme žít podle Kristových slov *„Nejen chlebem je člověk živ!“*, uskromnit se a odolávat svůdci ďáblu.

Opravdu nevím, co je dobrého na tom povinně pobývat doma a například nemoci jíti na bohoslužby. Nevím, co je na tom dobrého, když lidé onemocní a někteří z nich i zemřou. Jistě, Bůh když miluje, tak také trestá a dopouští na svůj lid zlo, ale chceme to? Myslím, že co svět světem stojí, lidé se vždy v těžkých dobách modlili za to, aby to už přestalo a znovu nastal čas hojnosti. Jistě, pokání většinou neuškodí a je asi dobré se ohlédnout zpět, přiznat chyby a uvědomit si, že nynější katastrofa svým způsobem může být trestem za náš společný lidských hříchy, ale zároveň s nadějí, že nám Pán odpustí a svět uvede zpátky do normálu.

Tedy neschvaluji například elektromobilitu, která by upoutala lidi téměř jako nevolníky k půdě několika vesnických sedláků jen proto, že by neměli možnost dojíždět do měst za prací. Nesouhlasím s názorem, že se má venkov vylidňovat, aby se do přírody mohli vrátit medvědi a vlci. Nechci vybít krávy, neboť mléko či maso mi přijde chutnější než červi a sója. A proč jsem možná buranským zpátečníkem? Protože se domnívám, že na lidech záleží víc a jestliže by plánovaný evropský „Green Deal“ v kombinaci s koronavirem vedl k zbídačení chudých, ptám se, jestli má cenu tyto změny podporovat?

Tuším, že katastrofisté čerpají své přesvědčení o brzkém zániku naší planety vlivem člověka především ze svého heretického darwinistického pohledu, který nepočítá s Bohem. Zřejmě si ani nepřipouští, že Stvořitel učinil svět pro člověka a dal ho do zahrady. Tedy ne do divoké přírody. V té lidé téměř vůbec nežijí. Máme rádi civilizaci nebo romantické představy o krajině z dob Jana Cimbury. Ruku na srdce, kdo by si přál vrátit se na stromy a žít jak ušlechtilý divoch?

Tím neříkám, že se o přírodu staráme dobře, ba naopak. Bydlím na venkově a všímám si jak lidský hřích doslova ničí přírodu za humny. Olámané větve stromů po invazích sběračů ovoce, černé skládky, zasypané vodoteče na parking, zanedbané cesty, zmeliorované rybníčky, potoky i studánky, zorané nebo zanedbané polní cesty, chybějící remízky, vytrhaný větrolam, suť odvezená na stráň, věčně plné popelnice PET flašek, výsadba nevhodných borovic v nížinách, převažující lány žluté řepky, apod. Řekl bych však, že takové věci vypovídají hodně o naší civizilaci, o našem národě, o nás samotných a méně již o globálních přírodních změnách, které de facto ovlivnit nemůžeme, leda modlitbou.

Prosím Hospodina, aby od nás odvrátil všechno zlo, zachoval nás při životě, dával nám dostatek všeho, čeho zapotřebí a vládce, vědce i odpovědné lidi obdařil moudrostí ke spravování věcí veřejných. Modlím se také za to, aby Pán zapudil zlé myšlenky vedoucí k prohlubování bídy a utrpení mnohých, ať už by byly omlouvány jakýmkoli vznešeným důvodem. Zjev světu Bože svoji pravdu a dej mu zpět víru, neboť jenom tak může dojít záchrany.

Ivo Kraus

Proč...

Dokončení ze str. 2

nějakých těch osm set stran sepsání Boží trpělivosti s lidmi tvrdé šíje a mnohé svévole v knihách Zákona a proroků, když přeskočíme snad patnáct staletí Smlouvy svatosti, uslyšíme v osmé kapitole posledního evangelia Smlouvy Nové kazatele z Nazaretu, Ježíše, k posmívajícím se zákoníkům a farizeům:

„Abraham, otec váš, veselil se, aby viděl den můj, i viděl a radoval se.“

„Ještě ti není padesát a Abrahama jsi viděl?“

„Amen, amen pravím vám: Prve nežli Abraham byl, já JSEM.“

Rázem odkudsi vybublá kainovství, vědí přece své. V mžiku hotovi zabíjet se chápou kamení. „Rouhá se! Člověk jsa, dělá se Bohem. Hoden je smrti.“

Zraněn vzedmutou nenávistí, jíž odedávna strádali proroci a viděli jí trpět Bohem poslaného, s lítostí opouští chrám. „Syn člověka musí mnoho trpět, být potupen, křižován svými, protože jsou, jací jsou, ale z mrtvých vstane. Chápete?“ říká zaraženým učedníkům. *„Přichází čas, že každý, kdo vás bude mordovat, bude si myslet, že tím Bohu slouží. To proto, že nepoznali Otce ani mne“* (J 16,2-3). *„Nemají život v sobě“* (J 6,53). Vědí své. Jejich rozhodnutí a výnos o Bohu, jejich dogma Boha usmrcuje.

Otec v Synu, odvěků věrný Smlouvě své Lásky, svým utrpením k smrti svět svévolných božností zpochybní (J 16,8-11).

S bolestí přichází, aby hledal a spasil (J 3,17; L 19,10). Svou duši, světlo JMÉNA Otce a jeho SLOVA, dává Syn na vykoupení za mnohé (Mk 10,45). „Posvěcuji sebe samého za ně,“ (modlí se v předvečer Velkého Pátku – mysleme Syna v Otci a Otce v Synu, jak si to přál – odhodlán sebe neušetřit ale za nás za všecky se vydat) *„aby i oni byli posvěceni v Pravdě“* (J 17,19), tj. ospravedlněni v novotě života Smlouvy nové (Mk 14,24; Ř 6,4) mocí jeho z mrtvých vstání. „Ocejchován mezi přestupníky, trýzněn pobožnými pro jejich boha, na smrt vylil svou duši,“ pověděl dávný prorok. „Dám mu díl pro mnohé,“ končí se to vidění, „aby se s nesčíslnými dělil o to, čeho dosáhl, když v jeho utrpení poznali svoji spoluvinu a činí pokání (Iz 53,10-12 srvn. Ř 8,32 a L 15,10). Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Jan Blahoslav

20. 2. 1523 Přerov – 24. 11. 1571 Moravský Krumlov



Socha Jana Blahoslava v Přerově.
Dílo Františka Bílka k 400. výročí Blahoslavova narození

Je to již 450 let co si připomínáme úmrtí této jedinečné osobnosti, která je především pro nás spojená s překladem Nového zákona a také bez jeho iniciativy by nebyl ani nový překlad Starého zákona a vydání celé Bible kralické. Šlo mu především o to, aby se překládalo z původních jazyků a aby Písmo svaté bylo přeloženo do té nejlepší, nejčistší, nejnádhernější a nejkvalitnější češtiny. To se podařilo opravdu mimořádně. Z Bible kralické se stal nepomíjitelný pomník jazyka českého a stala se i zachránkyní českého jazyka v těžkých dobách pobělohorských, ovlivnila celou řadu následujících překladů a my starší jsme ještě vyrostli s touto Biblí a některé části jsou dodnes nepřekonatelné např. Ž 23. Aby český jazyk v tomto překladu byl co nejlepší, napsal Jan Blahoslav nejdříve Mluvnici jazyka českého, která velmi pomohla k vytříbenosti tohoto překladu. Historik Ernest Denis o něm píše že to byl jeden z duchů nejosvícenějších a z duší nejšlechetnějších, jaké zrodila země česká v 16. století. Byl nejen překladatel, ale i básník, historik, jazykovědec, hudební teoretik a skladatel i biskup Jednoty bratrské.

Od mládí byl spjat s Jednotou bratrskou a v tomto duchu získal vzdělání v Přerově, Kroměříži, také ve Slezsku a Německu, kde uprostřed reformačního kvasu se seznámil též s Martinem Lutherem i Filipem Melanchtonem. Krátce studoval i v Basileji. Studiem a pobytem v cizině získal velký rozhled, který ho připravil na jeho další životní dráhu a ovlivnil podstatu jeho činnosti. Blahoslav byl přesvědčen, že co nejvyšší vzdělání kazatelů je nutným předpokladem dalšího rozvoje Jednoty.

Zápas o otevření Jednoty ke vzdělanosti a opuštění přílišné uzavřenosti i možnosti přijímat šlechtické a měšťanské členy se podařilo až v devadesátých letech 15. století především zásluhou Lukáše Pražského, ale i v době Blahoslavově mu jeho předchůdce a výrazná postava Jednoty biskup Jan Augusta připravil nepříjemné chvíle především svým odporem proti vyššímu vzdělání.

Po studiích se vrací do Přerova jako správce bratrské školy. Brzy však odchází do Mladé Boleslavi. Léta tady strávená naplnil intenzivní literární prací a zároveň pokročil v přípravě na dráhu duchovního. Byl zde ordinován na jáhna a zanedlouho na kněze. Na synodu 1557 povolán do úzké rady a zvolen již ve třiceti čtyřech letech biskupem. Za rok přichází do Ivančic, kde sídlil až do své smrti. Hned zakládá školu a 1562 založil tiskárnu. Tiskárna byla tajná, tehdy to nebylo jinak možné. Kromě mnohé činnosti překládá Nový zákon, 1564 je vytištěno první vydání a roku 1568 druhé. Tiskárna byla však 1578 převezena z bezpečnostních důvodů na panství Žerotínů do Kralic, kde byla v letech 1579 až 1594 vytištěna Biblí česká, která vešla do dějin jako Bible kralická.

Také již 1561 sestavil a vydal Šamotulský kancionál a brzo vyšlo i upravené druhé vydání pod názvem Ivančický kancionál. Je zajímavé, že v kancionálu je na titulní straně uveřejněn i jeho portrét, takže spolehlivě známe jeho podobu.

Období ivančické je naplněno správou církve, byl také odpovědný za veškerou literární produkci Jednoty, věnoval mimořádné úsilí vydávání bratrských děl. Jménem Jednoty korespondoval s jejími domácími i zahraničními příznivci, ale také svými spisy bránil Jednotu před útoky protivníků. Velkou pozornost věnoval bratrským školám, vysílání mládenců na zahraniční univerzity. Práce v oblasti hymnologie pozvedly hudební úroveň Jednoty. Význam Jana Blahoslava je tedy možno sledovat v mnoha rovinách. Na rozdíl od svých předchůdců vystoupil z anonymity a podepisoval svá díla, což doposud se v Jednotě autorství neuvádělo. Blahoslav také vytrvale prosazoval samostatnost Jednoty a nebyl pro užší spolupráci s ostatními protestanskými církvemi, aby si Jednota uchovala své důrazy.

Blahoslav nebyl pevného zdraví a zemřel na vizitační cestě v Moravském Krumlově již ve svých čtyřiceti osmi letech. Je podivuhodné, jak velký odkaz zanechal i když zemřel tak brzo.

Je dobré si připomenout, proč tiskárna byla tajná. Jednota bratrská od samého založení to neměla lehké. Období klidu a nerušené práce bylo poskrovnu, skoro celé období trvání Jednoty bylo, s krátkými přestávkami, provázeno pronásledováním, jak královskými úřady, tak, žel, bylo i protivenství ze strany pod obojí – utrakvistů. A to už i za panování „husitského krále“ Jiřího z Poděbrad. Velkým zásahem byl Svatojakubský mandát z r. 1508 vydaný králem Vladislavem II. Jagellonským vydaný speciálně proti Jednotě bratrské. Přikazoval uzavření bratrských sborů, zničení bratrské literatury, nucení kněží ke konverzi buď ke katolíkům, nebo utrakvistům. Platnost mandátu se vztahovala pouze na Čechy, neboť pro odpor moravských stavů na Moravě se nerealizoval. Pozdější habsburští panovníci potom mnohokrát v Čechách tento mandát obnovovali.



Oproti jiným reformačním proudům byla Jednota bratrská značně tolerantní, což vyvěralo z toho, že se sama zrodila jako pronásledovaná, odsouzená i jinými církvemi, i protestanskými. Bratrské vyznání víry zdůrazňovalo nalezení vlastní cesty jako věc osobní zbožnosti a nepovažovala se za jedinou správnou církev, jen za její část.

Roku 1526 byl zvolen českými zástupci Ferdinand I. Habsburský českým králem, což ovlivnilo naši historii až do 20. století. Před volbou Ferdinand I. sliboval českým stavům a potvrdil platnost zemských svobod a privilegií, což však po volbě začal omezovat a také jako katolík se snažil prosazovat katolictví, i když většina národa již byla protestanská. Snažil se o to i povoláním jezuitů 1556, kteří svou výchovnou činností, ale někdy i prostředky problematickými, významně posílili pozice katolicismu. Proto za habsburských panovníků panovalo značné napětí. Vyvrcholilo to začátkem roku 1547, kdy vypukl stavovský odboj českých stavů proti Ferdinandu I., když král požadoval od stavů pomoc proti protestantům ve šmalkaldské válce v Německu, což stavové odmítli. Po vítězství habsburské strany se však strana odbojných stavů začala rozpadat, až se nakonec podřídili. Potrestání dopadlo zvláště na města a také zvláště na Jednotu bratrskou dopadlo protivenství a mnozí členové Jednoty museli Čechy opustit a odejít do vyhnanství. Na Moravu se toto opatření nevztahovalo. Proto se také se vedení Jednoty přestěhovalo na Moravu. Ale i tam nebyla situace svobodná a proto se i tiskárny musely utajovat. Jednota se později přenesla do Kralic na panství Žerotínů, kteří Jednotu chránili.

Je vlastně velký zázrak, že Jednota přežívala a dokonce rostla i přes velká protivenství a dala našemu národu řadu vynikajících mužů včetně Jana Blahoslava a Jana Amose Komenského a také vrcholným darem je Bible kralická.

Jan Trnka

Rozloučení se statečným knihařem

Knihař Josef Brchaň, mladší bratr faráře Pravdomila Brchaně zemřel 15. října 2021. Rozloučili jsme se s ním 22. října v evangelickém kostele v Jindřichově Hradci.

Boj výborný bojoval jsem, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Tento verš z 2. Timoteovy mě napadl, jako první, když jsem zavzpomínal na bratra Josefa Brchaně. Jeho víra a zbožnost, to je myslím to nejdůležitější, při vzpomínce na tohoto svědka víry. Dlouholetý presbyter Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Jindřichově Hradci byl kurátorem v letech 1987 až 2005. Byl také členem Seniorátního výboru Jihočeského seniorátu a delegátem na synodech Českobratrské církve evangelické za Jihočeský seniorát.

Josef Brchaň se narodil 15. března roku 1931 v Jindřichově Hradci, do rodiny zdejšího knihaře, ale kořeny jeho rodu jsou v obci Zahrádky. Tam Brchaňovi a jejich příbuzní Kolmanovi patřili ke statečným evangelíkům, kteří svou víru projevovali odvážně nejen v dobách po staletí trvající náboženské nesvobody, ale také např. během 2. světové války, kdy po dva roky ukrývali ve svém domě židovského uprchlíka. Brchaňovi měli vždy na prvním místě svou víru v jediného Boha a patřili k těm, kteří ji i v těžkých dobách aktivně projevovali. Proto už při stavbě rodinného domu v Bezručově ulici tatínek Brchaň počítal s prostorem, kde by se mohli scházet členové „Snahy“, tedy spolku opravdových křesťanů, ke svým schůzkám nad rámec tradičních bohoslužeb. Ve Snaze se konaly nejen bohoslužby, biblické hodiny a modlitební setkání, ale také hudební produkce a vzdělávací akce, tedy hlavně přednášky z historie a biblistiky, ale také setkání s kazateli a evangelizátory z jiných zemí a míst. V takovém prostředí vyrůstal Josef Brchaň, v úctě k Písmáctví a k české historii, v lásce k duchovním písním a v důvěře, že dobrý Hospodin se vždy postará o své věrné.



Zeptáte-li se kohokoliv ze starších Hradečáků na knihaře, všichni vám okamžitě řeknou jméno Josef Brchaň. Ano knihařině věnoval takřka celý svůj život. Už během základní školy se pomalu seznamoval s knihařinou u svého otce, který hodně spolupracoval s Landfrasovou tiskárnou. Knihařině se vyučil u knihaře Jaroslava Doležala v Praze. Další poznatky získával v kurzech grafické školy u profesorů Hakla a Brože. Své znalosti a dovednosti zúročil při práci v knihařské dílně i ve vlastních uměleckých vazbách. Pro své umělecké vazby, které jsme mohli zhlédnout na mnoha výstavách, si často vybíral tituly, ke kterým měl hluboký vztah. Na prvním místě to byly bible, ale také zpěvníky, díla evangelických autorů, knihy s regionální tématikou, oblíbená beletrie a próza. Ale s láskou a vděčností budou na knihaře Josefa Brchně vzpomínat také studenti, kterým vázal diplomové práce. Do jindřichohradeckého knihařství přicházeli a přijížděli lidé ze širokého okolí, ale i zdaleka, protože se vždy setkali s profesionalitou a s laskavým jednáním. A některé knihy vázal Josef Brchaň zvláště rád. Mnozí z nás máme doma Bibli, zpěvník nebo jinou knihu z jeho dílny, často s osobním monogramem či věnováním. Nádherně vázaná Bible patří také do vlastnictví evangelického sboru v Jindřichově Hradci a při bohoslužbách se užívají zpěvníky ve vazbě, kterou nenajdete nikde jinde. Je totiž z knihařské dílny Josefa Brchaně.

Josef Brchaň byl milovník kultury v nejširším slova smyslu. V závěru října jsme si připomněli sto let od založení Klubu filatelistů v J. H., jehož se stal členem. Aktivně se podílel na sběratelské činnosti, i na pořádání filatelistických výstav. Rád spolupracoval a přátelil se s významnými umělci našeho regionu. S paní Teinitzerovou, panem Holubem, s návrhářem tapiserií p. Müllerem a dalšími. Měl hluboký vztah také k židovské kultuře. Vzpomínat na něj budou také v pěveckém sboru Smetana a YMCA - Jakoubek kde patřil do basové sekce.

Ale vzpomínat na Josefa Brachaně budeme všichni.

Nikdy nikomu neodepřel pomoc a podporu. Vždy laskavý, usměvavý, smířlivý, ochotný, se specifickým humorem. Vzpomínám si, jak při návštěvách, když byl zván, aby si bral pohoštění, říkal „ s upejpáním“: „Tak abych neurazil…“

V evangelickém sboru budeme vzpomínat především na jeho modlitby. I když se Josef Brchaň pro nemoc už nemohl pravidelně účastnit sborového života, vždy myslel na svůj sbor, na šíření evangelia, a na všechny, kdo potřebují Boží blízkost a Boží pomoc.

Výborný boj bojoval, běh dokonal, víru zachoval.

Čest jeho památce.

Při rozloučení pronesl:

Jan Blažek, t.č. nemocniční kaplan

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

35/2021

8. prosince 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
15. prosince 2021

Z obsahu

Advent a Vánoce 2021

Poselství ke 3. adventní neděli



UPROSTŘED SVÉHO LIDU DÁM POZNAT SVÉ SVATÉ JMÉNO
EZECHIEL 39,7

Ezechiel nepatří k prorokům, se kterými si spojujeme adventní dobu. Ezechiel znamená Bůh má síla, nebo Bůh posiluje. To prorok ve službě, ke které ho Bůh povolal, velmi potřeboval. Více než jiní proroci Ezechiel, doslova vlastním životem, vyřizuje Boží poselství. Tak musí například ležet 390 dní na levém boku, aby tak nesl nepravosti izraelského království a pak 40 dní na levém boku, aby tak nesl nepravosti judského království. Jindy zase, když mu náhle zemře manželka, nesmí prorok uronit ani slzu. A možná právě proto nám pomáhá i v trápení a těžkostech nacházet pomoc, která je v Boží blízkosti.

Je to asi zásadní otázka Ezechielova proroctví: Kde je Bůh? Boží lid je v zajetí, je to Boží soud? Ano je, ale Boží lid neporozuměl srdci svého Boha: vzdálil je mezi pronárody a rozptýlil po zemích; avšak v zemích, do nichž přišli, se jim stal na ten krátký čas svatyní, Bůh sám se s nimi chce setkávat i uprostřed tříbení. Boží soud je především o nápravě a obnově. K tomu odkazuje i náš text: *„Uprostřed svého lidu dám poznat své svaté jméno."* A všechno Boží jednání vede k tomu, aby svému lidu dal svého Ducha, svůj lid obnovil a dal mu výhled na obnovený Jeruzalém, který se ale bude jmenovat jinak: Jméno města od onoho dne bude: *„Zde je Hospodin."*

Ezechiel nám v letošním Adventu připomíná, že Bůh je tam, kde je vlastně stále. Je se svým lidem! Je s ním uprostřed soudu, protože ten soud byl vykonán na kříži, když Boží syn vzal na sebe naše hříchy. Je s ním v novém životě podle Nové smlouvy, protože do nich vložil svého vlastního Ducha. Ježíš splnil Ezechielův slib. Poté, co po vzkříšení odešel k Otci, seslal nám Ducha svatého a i nyní nás oživuje mocí svého Ducha. A Bůh bude navždy se svým lidem v novém Jeruzalémě, v tomto městě, které již nepotřebuje chrám, protože sám Bůh bude přebývat uprostřed nich.

Chceme vědět, kde je Bůh, když se náš svět rozpadá, když se Boží zaslíbení zdají nedosažitelná, když to vypadá, že nepřítel má navrch, a zdá se, že Bůh to ani nevidí, ani se o nás nestará a nezajímá.

Ezechiel znal bolestnou pravdivost těchto otázek z vlastní trpké zkušenosti. Jeho proroctví nečteme jen proto, že vyslovuje i naše otázky. Čteme ho proto, že zvěstuje Boží odpověď. Naději nenacházíme v našich možnostech, v našich pocitech nebo ve svém úsilí, ale v důvěře, že Bůh je se svým lidem. To, co prorokoval Ezechiel, splnil Ježíš Kristus: *„A hle, já jsem s vámi každý den až do skonání světa!"*

Je snadné ztratit nadhled ve výzvách a těžkostech života. Diskuse o detailech a načasování posledních dnů nás mohou rychle zmocnit, takže ztratíme pozornost. Ezechiel nás vede k tomu, abychom pozdvihli oči a znovu se zaměřili na jistotu evangelia, na Boží dílo spásy. Bez ohledu na to, co vidíme ve světě. kolem nás, nebo ve svém vlastním životě, Boží plán se naplnil na kříži Ježíše Krista. Toto naplnění se nyní projevuje v životě církve a zažije své konečné završení v novém Jeruzalémě. Prožijme letošní Advent s Ezechielem, ale především s naším Bohem, který je uprostřed nás.

Daniel Komrska
2. kazatel Sboru Církve bratrské v Brně



Advent

Víte, jak se u nás doma pozná advent?
Všude, kam to jen jde, zavěsím, postavím nebo posadím nějakého anděla.
Víte, jak se u nás doma poznají Vánoce?
Navštívíme lidi, na které nikdo nemá čas.
Začíná prosinec a s ním takové zvláštní období. V celém kalendářním roce není podobné. Žádný měsíc nebo svátek nás tolik nevychyluje z kolejí, jako prosinec. V žádném měsíci nemáme tolik úkolů.
Musíme totiž:
Uklidit byt, případně i chalupu, upéct cukroví, nakoupit dárky, ozdobit vánoční stromeček, zabalit dárky, darovat dárky, dostat dárky, rozbalit dárky, sníst to napečené cukroví, zaneřádit si uklizený byt, odstrojit stromeček a konečně uklidit.
Pak si konečně můžeme oddychnout a těšit se, že příští Vánoce nebudou tak brzy. Nakonec si stoupneme na váhu a sepíšeme další zaručeně přesný a účinný program hubnutí.
Slovo „advent" znamená „očekávání příchodu". Někdo očekává příchod Krista a kvůli tomu slaví oficiální den jeho narozenin.
Někdo očekává slunovrat a tak raději ten čas tak nějak prolebedí, dokud slunce zas nezahřeje duši i zem pod nohama.
Někdo čeká na návrat svého dětství a sentimentálních scének, a tak prožívá své virtuální Vánoce s betlémem, vůní františků a s tolika pohádkami, co jich jeho televizní přístroj dokáže vychrlit.
A pak jsou tady řady splněných i nesplněných očekávání, která se koncentrují většinou do Štědrého dne, příležitostně i do dalších vánočních svátků.
Někdo si myslí, že měl dostat lepší dárky, protože sám dal to nejlepší, co mohl a chtěl.
Někdo očekává slušné až hřejivé zacházení od svých bližních. Někdy se dočká, někdy se nedočká, a pak se také nezachová hřejivě, potažmo slušně.
Ten je zklamaný, že tamti nepřišli, tamti jsou naštvaní, že jiní přišli. Ten dává to a ten zas tohle a všichni dohromady nedávají nic. V nastalém chaosu výměny dárků a řečí, jakož i obžerné konzumace potravin a tekutin, si mnozí v duchu přísahají, že příští Vánoce stráví na Sahaře nebo v podmořské říši korálových ostrovů.
A tak mám pro vás nápad.
Udělejte jen to, co nemusíte a přesto chcete! Udělejte jednu velkou radost sobě a deset radostí deseti bližním, kteří už dlouho žádnou radost neměli, a tak ji ani nečekají. Radost z neočekávaného bývá větší než z očekávaného. Kupte navíc jednu vstupenku na koncert a pozvěte někoho, kdo nemá s kým chodit na koncerty.
Také můžete vzít na vycházku někoho, kdo už na takové pozvání dávno čeká. Možná, že vás teď hned nikdo nenapadá, ale určitě někde takový člověk je. A jestli není, tak si ho třeba vymyslete. Možná sousedku, z které znáte jen její posmutnělé „Dobrý den", když vás potká na chodníku. Pozvěte k nám do kostela na půlnoční člověka, o kterém víte, že je mu na Štědrý večer smutno.
A když se vám podaří nemyslet jen na práci a povinnosti, když se neočekávaně necháte nést na vlně očekávání, možná si ani nevšimnete, že u sousedů už smaží kapra. Možná, že někoho, kdo je vám nablízku, jen tak mimochodem vyzvete, aby u vás v obýváku zapálil svíčku, zavěsil andělské zvonění, aby si s vámi v tom tichém cinkajícím usebrání vypil skleničku vína, poslechl hezkou hudbu anebo aby vám vyprávěl svůj příběh nebo vyslechl ten váš. A pak mu podejte ruku nebo ho obejměte, a řekněte třeba – „Požehnané Vánoce"!
A – možná –pak přijde i Král...

Delicie Nerková

Čtyři rozměry lásky

Od konce vlády komunistů už uplynulo více než tři desetiletí, takže mnozí o tom, jak to tu tehdy vypadalo, vědí jen z "druhé ruky". Objevivší se pokusy zrušit Vánoce se ukázaly nereálnými, a tak se z Vánoc udělala příležitost ke splnění nebo překročení plánů tržeb, a také, což je docela milé, byly chápány jako svátky rodiny. Nicméně jejich duchovní náplň byla potlačována. V té době dokonce bývalo zabraňováno kromě úmrtních či svatebních oznámení uvádět citáty z Bible. O to větší byla má radost, když jsem si v Sovětské knize, námi matfyzáky oblíbeném zdroji informací, koupil za levný peníz ruský překlad Coxeterova Úvodu do geometrie a tam jsem v záhlaví kapitoly věnované čtyřrozměrným prostorům našel jako motto citát z Bible *"Abyste ... mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka"* (Ef 3,18). My teď známe čtvrtý rozměr v relativistickém časoprostoru, známe vyšší dimenze z různých abstraktních prostorů, avšak svět naší smyslové zkušenosti je trojrozměrný, a tak onen čtvrtý rozměr u apoštola Pavla je docela revoluční. Skeptik by mohl namítnout, že výška a hloubka představují týž rozměr, jen se liší znaménkem. Když se však do

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: ŘÍMSKOKATOLIČTÍ VĚŘÍCÍ Z PLZEŇSKÉ DIECÉZE PŘIŠLI O ČASOPIS

Biskup Tomáš Holub rozhodl, že se v kostelích, na farách a jiných podobných církevních budovách nebude distribuovat časopis RC Monitor. Důvodem jsou dlouhodobé neoprávněné útoky na představitele katolické církve, což se týká zvláště papeže Františka a zpochybňování jeho autority. „RC Monitor jsem se rozhodl zakázat proto, že ačkoliv jsem již několikrát upozorňoval na tendenci, která nebyla vstřícná vůči současnému papeži, situace se nezlepšuje, ale naopak zhoršuje. Poslední články, ve kterých je kritizován jak předseda ČBK, tak přímo papež, jsou důvodem, proč není možné, aby byl tento časopis oficiálně nabízen v kostelích, tedy na místech, která jsou spojena se zodpovědnými osobami církve, proti nimž se autoři časopisu vymezují," uvedl Holub pro portál plzeňské diecéze. „Rozhovory, o kterých jsem věřil, že jsou otevřené, bohužel nevedly k tomu, co jsem si tolik přál – aby tento časopis podporoval skupinu věřících s tradičními názory, kteří jistě do církve patří, ale zároveň nepodrýval autoritu papeže a předsedy ČBK."

(hb)


svět katolickýma očima
MONITOR
Náš problém

Z církví doma i ve světě

Biskup Václav Malý dostal nejvyšší francouzské vyznamenání Řád čestné legie

Biskup Václav Malý, jedna z významných postav československého disentu a sametové revoluce, převzal v pátek 26. listopadu na francouzském velvyslanectví v Praze nejvyšší francouzské státní vyznamenání, Řád čestné legie. ČTK to řekl jeho sekretář Jan Rückl. Vyznamenání získal biskup Malý zejména za osobní nasazení v prosazování lidských práv. O udělení řádu v hodnosti rytíře rozhodl letos v červnu francouzský prezident Emmanuel Macron.

Malý ve svém poděkování mimo jiné připomněl, jak důležité bylo pro chartisty setkání s prezidentem Francoisem Mitterandem v prosinci 1988 právě na pražském velvyslanectví. S vděkem vyzdvihl významnou morální podporu novináře Pavla Tigrida a jezuity Petra Koláře, kteří žili tehdy v Paříži. Vděk vyjádřil i francouzským novinářům, kteří chartisty navštěvovali, i diplomatům, kteří působili na zdejším velvyslanectví.

Václav Malý, pomocný biskup pražský, signatář Charty 77, se stal jednou z tváří listopadových událostí roku 1989, když moderoval velké demonstrace na pražské Letné. Společnost se snaží motivovat i nyní. Jezdí do zemí, ve kterých jsou političtí vězni, a v roce 2019 při protivládních demonstracích na Letné mimo jiné řekl: "Někteří si mysleli, že se lidé stanou lepšími, pokud se jim bude ekonomicky dařit lépe. Mezi tím ale žádný přímý vztah není."

Řád čestné legie je vyznamenáním za vynikající civilní nebo vojenské zásluhy o francouzský národ. Francie tak oceňuje své občany i cizince. K vyznamenaným Čechům patří bývalý náčelník generálního štábu Petr Pavel, někdejší premiéři Vladimír Špidla a Petr Pithart, bývalá ombudsmanka Anna Šabatová nebo předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský. V Praze 23. listopadu řád převzala i soudkyně Ústavního soudu Kateřina Šimáčková, která má v prosinci nastoupit k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku.

www.christnet.eu

Židům začal svátek chanuka, potrvá osm dní

Osmidenní židovský svátek chanuka, známý jako svátek světel, začal 28. listopadu. Vrchní pražský rabín David Peter zapálil první chanukovou svíci v neděli v 18 h v Památníku ticha na pražském nádraží Bubny. Setkání nazvané Světlo pro vítězství završilo letošní vzpomínkový cyklus k 80. výročí zahájení deportací Židů z českých zemí.

Chanuka připomíná zázrak při opětovném vysvěcení jeruzalémského chrámu po povstání Makabejských ve druhém století před naším letopočtem. Podle Tóry našli Židé v chrámu jen jednu zapečetěnou nádobku s olejem, díky které by chrámový svícen hořel jen jediný den. Nakonec ale zázračně vydržel plát osm dní, během kterých byl připraven a posvěcen nový olej. Termín chanuky, která je jedním z takzvaných vysokých svátků židovské tradice, je vůči běžně používanému kalendáři pohyblivý. Letos začal poslední listopadovou neděli a skončil v pondělí 6. prosince. Nejznámějším chanukovým předpisem je zapalování svícnu chanukia, který má osm ramen pro osm svíček v jedné řadě a jedno rameno oddělené pro pomocnou svíci zvanou šamaš (sluha). Svíčky se zapalují postupně, každý den vždy o jednu víc. Obecně méně známou tradicí je hra s čtyřhrannou káčou zvanou drejdl, na které jsou napsána čtyři písmena hebrejské abecedy. Hráči v ní hrají o drobné mince. Chanuka má i svá typická jídla. Jsou jimi koblihy a placky podobné bramborákům. Příprava obou pokrmů vyžaduje velké množství oleje, čímž odkazuje na zázrak v jeruzalémském chrámu.

www.christnet.eu

Papež František požehnal tři kameny ze základů augustiniánského kláštera ve Starém Brně

Kameny sem přivezla brněnská delegace. Jsou spjaty s odkazem světozná-
mého přírodovědce a opata řádu sv. Augustina Gregora Johanna Mendela, jehož 200. výročí narození si připomene celý svět v příštím roce. Jejich požehnání se domlouvalo se Svatým stolcem několik měsíců. „Kameny požehnané papežem Františkem mají pro náš řád, jehož byl Gregor Johann Mendel opatem, zvláštní význam. Pocházejí totiž přímo ze základů kláštera, který založila v roce 1323 dvojnásobná královna a manželka českých panovníků Václava II. a Rudolfa Habsburského Eliška Rejčka," připomněl generální převor augustiniánů P. Alejandr Moral Antón OSA.

„Je to pro nás velká událost, kterou můžeme srovnat s rokem 1987, kdy papež Jan Pavel II. povýšil náš chrám Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně, kde Gregor Johann Mendel působil jako kněz, na baziliku. Domníváme se, že tento akt je tím nejlepším možným zdůrazněním významu jednoho z největších vědců všech dob, a to nejen v očích všech občanů České republiky, ale také celého světa," řekl ekonom starobrněnského opatství P. Jan Emil Biernat OSA.

„Jeden z požehnaných kamenů bude součástí opraveného Mendlova náměstí, druhý se stane základním kamenem připravovaného Monumentu Gregora Johanna Mendela a třetí bude součástí obnoveného Mendelova skleníku. Ten vyroste na půdorysech toho původního," informoval první náměstek primátorky města Brna Petr Hladík.

„Je symbolické, že právě augustiniánské opatství na Starém Brně věnovalo základní kameny, které se stanou trvalou součástí nové podoby Mendlova náměstí," uvedla primátorka města Brna Markéta Vaňková, která se setkala s hlavou katolické církve zblízka poprvé. V zahradách augustiniánského opatství probíhá už nyní archeologický průzkum základů původního skleníku, kde Gregor Johann Mendel prováděl své pokusy s křížením hrachu. Na jejich výsledcích pak definoval základy dědičnosti, čímž vystavěl pilíře pro budoucí vědní obor genetiky.

(Lf) podle KATYD

Čtyři rozměry lásky

Dokončení ze str. 1

Pavlových slov začteme ne jako rýpalové, nýbrž ve snaze z Pavlových slov přijmout co nejvíce, uvědomíme si, že mu zde opravdu jde o čtyři dimenze, tedy o překročení toho, co vnímáme a umíme si představit. Jestliže zde výška vyjadřuje vertikální rozměr v materiálním světě, pak hloubka představuje to, co jej přesahuje.

Pavlovu úvahu o čtyřech rozměrech je dobré číst v širším kontextu: *"Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod, a prosím, aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil `vnitřní člověk´ a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích; a tak abyste zakořeněni a zakotveni v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vší plností Boží. Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecka pokolení na věky věků!"* To, co převyšuje poznatelný svět, co se do fyzického světa nevejde, je především láska (αγαπη). Ta přesahuje každé poznání.

Láska je více než poznávání světa. Pravé lidství je možné bez poznání, ale není možné bez lásky. Když v Pavlových slovech čteme, že Kristova láska přesahuje každé poznání, nejde o znevažování poznání, které je moc důležité (současné environmentální i kovidové problémy nám to připomínají), nýbrž o zdůraznění hodnoty lásky.

Vzpomínám na rozhovor u oběda na jednom křesťanském intelektuálním setkání. Mluvilo se o nebezpečí nepřirozených způsobů početí. Hovor se k nim stavěl rezervovaně až kriticky. Zneužití těchto možností může mít hodně špatné důsledky.

Do diskuse tehdy zasáhl jeden starý kněz s velkou pastorační praxí, který naše myšlenky obrátil jiným směrem: "Víte, když za mnou přijde šťastná mamina, která si dlouho přála dítě, a konečně je má, tak to nejde nesdílet její radost". Spolunesení radosti je projevem lásky. Lásky, která převyšuje naše poznání, i to, které se týká umělých či asistovaných způsobů početí.

Einsteinova speciální teorie relativity znamenala velký přínos k našemu poznání. Kromě jiného ke třem pozorovaným dimenzím hmotného přidala dimenzi čtvrtou. Apoštol Pavel určitou čtvrtou dimenzi přidal už v prvním století. Byla jiného typu než relativistická; kdyby psal své řádky do Efezu znaje speciální relativitu, byla by to asi dimenze pátá. Dimenze, která překračuje materiální svět, kterou nevnímáme rozumem, nýbrž vírou, jejímž hlavním obsahem je láska a která život naplňuje nadějí.

Na závěr bych napsal jen pár slov o nás. S vděčností jsme si s Evou v létě připomněli 50 let od naší svatby, nedávno pak první narozeniny naší milé pravnučky Timinky. Těšíme se z toho, že máme jeden druhého, že jsme spolu, a se cítíme dobře (já navzdory neoperovatelnému nádoru s metastázemi).

Přeji vám všem, milí adresáti, aby letošní Advent a Vánoce probíhaly ve znamení lásky, která převyšuje každé lidské poznání.

Jirka Nečas

Ve víru Velkého tance. Nad novou knihou Pavla Hoška

Nová kniha religionisty, teologa, pedagoga a kazatele Pavla Hoška, nazvaná **Ve víru Velkého tance**, která reflektuje **„duchovní zkušenost přítomnou v literárním díle C. S. Lewise"**, je pro mě symbolem ryzí teologické práce pro čtenáře počátku 21. století. Je také příjemným a povzbuzujícím čtením v době, která není jednoduchá.

Hoškův nový titul navazuje na jeho dlouhodobý zájem o jednoho z největších britských autorů 20. století, spisovatele, polyhistora a pedagoga C. S. Lewise, o němž vydal již několik knih (*Cesta do středu skutečnosti: Směřování k nebeskému cíli duchovní pouti v myšlení a díle C. S. Lewise*, 2014; *Kouzlo vyprávění*, 2013; *C. S. Lewis: Mýtus, imaginace a pravda*, 2004), i na čtivé a úspěšné studie o **Jaroslavu Foglarovi**, **E. T. Setonovi** a **J. R. R. Tolkienovi**.

Hodnota jeho literárního úsilí nespočívá pouze v badatelské poctivosti, s níž přistupuje k velkým spisovatelským osobnostem a jejich dílu, aniž by kolem nich pomáhal vytvářet kult. Jde hlouběji. Možná jsme trochu odvykli tomu, že by i teologická a duchovně orientovaná literatura měla vyrůstat nikoliv jen ze školské odbornosti a píle, ale z co možná nejširší lidské zkušenosti. Zvykli jsme si, že teologické a filosofické analýzy lze dělat bez osobní účasti na tématu, bez vnoření do příběhu, bez uhranutí krásou díla, bez lásky k jedné či více milovaných postav. Tohle všechno se Pavlu Hoškovi přihodilo a opakovaně děje, Bohu díky pro něj i pro nás, čtenáře. V případě jeho obsáhlého a rozmanitého díla je zřejmé, jak stěžejní pro něj bylo nenadálé, tajemné a emočně silné setkání s knihami autorů, u nichž od prvního okamžiku rozpoznal výjimečný talent, korunovaný skvěle odvedenou literární prací, ale také mnohem víc – náboženský rozměr jejich života a díla, o němž panovalo v českém prostředí jen obecné, někdy dosti mlhavé povědomí.

Je to zvláštní, ale Foglara, Setona, Tolkiena i Lewise totiž část čtenářů dokáže číst na úrovni napínavého a dobrodružného příběhu, a téměř nebo úplně minout jejich spirituální dimenzi. Pavel Hošek je jedním z těch, kteří Setonovi nebo Lewisovi vrací jejich trojrozměrnou tvář.

V kritickém čtení jejich díla a množství související literatury ukázal, že odtrhnout texty těchto osobností od jejich náboženského prožitku a z něj vyplývajícího filosofického a mravního ukotvení, by byla přinejmenším velká škoda.

Hošek tu není advokátem Boha, kterého mnozí interpreti, badatelé i čtenáři chápali v tomto díle jen jako dobové nedopatření či metaforu, která neodkazuje k ničemu živému, nýbrž jen k tomu, co kdysi bylo, a už není. Autor je, pokud zůstanu u tohoto příměru, advokátem prosté evidence a pravdy, že bychom měli tyto knihy číst se zřetelem k náboženským pramenům a zkušenostem jejich pisatelů. Nejde o evangelizační dílo, jako ho známe z církevního prostředí. Jde o otisk radosti z víry, která prostoupila i jejich spisovatelské umění.

Tak jako u předchozích prací začíná Pavel Hošek rozsáhlým životopisným úvodem C. S. Lewise, který by mohl směle vyjít jako samostatná kniha nebo precizně připravený scénář pro celovečerní film. Klíč, jímž vstupuje do jednotlivých místností Lewisova života a díla, je tanec jako „hlubinný motiv reality". Motiv tance pak rozpracovává v jednotlivých kapitolách: *Vesmír jako tanec*, *Bůh jako tanec*, *Ježíšův příběh jako tanec*, *Lidský úděl jako tanec*, *Věčnost jako tanec* a *C. S. Lewis ve víru Velkého tance*. Duchovní princip tance prostupuje mnoha náboženstvími a jejich rituály, včetně křesťanství. Vnímají-li oba, Lewis i Hošek, křesťanského Boha Otce jako vrcholný zdroj lásky, která z lásky a pro lásku tvoří, oživuje a zachraňuje, mohou dynamické Boží bytí vnímat jako tanec, v němž se Bůh odstředivě dělí s člověkem a tvorstvem o svou lásku, aby je ve stejném okamžiku přitahoval k sobě a zval je k účasti na svém Životě. Byl to moment Lewisova obrácení a následné konverze, který ho přitáhl k Bibli i k tehdy dostupné teologické literatuře. Ta však třiatřicetiletého konvertitu svou formálností příliš nezaujala. Pokud nebyla schopná oslovit jeho, jak by mohla oslovit

Dokončení na str. 3

Svíce

Svíce je něco zvláštního. Mohlo by se říci, že už není zapotřebí. Od konce 19. století, kdy byla vynalezena žárovka, ji nepotřebujeme k tomu, abychom na něco lépe viděli. Má však důležitější roli – jako symbol. Neexistuje nic, co by ji mohlo nahradit. Světlo, které dává, má charakteristické barevné spektrum–trochu modré, více červené a žluté. Teplejší barvy působí konejšivě. Signalizují nám čas k odpočinku. Lehké komíhání plamene, vůně vyhořelého vosku a především infračervené záření – tedy teplo, které produkuje – přinášejí pocit klidu a bezpečí. Do plamene svíce se můžeme dívat, aniž bychom oslepli. Výzkumy říkají, že světlo, jaké dává svíce, vede ke kreativitě. Čím je světlo teplejší, máme větší chuť si povídat – tak jak tomu také bývá u velkého ohně–táboráku. Světlo svíce nám přináší to, co v těchto dobách tolik potřebujeme: vzpomínky na lepší dny a naději do budoucna.

Alena Naimanová podle Olivera Stefani

Synodní rada Českobratrské církve evangelické – střídání stráží

Volební období stávající synodní rady Českobratrské církve evangelické skončilo. V sobotu 20. listopadu synod uvedl do funkce synodní radu novou při bohoslužebném shromáždění v chrámu farního sboru Brno I. (v tzv. Červeném kostele). Novým synodním seniorem byl letos v květnu zvolen synodem Pavel Pokorný, synodním kurátorem pak Jiří Schneider. V synodní radě budou i dvě ženy – Jana Šarounová a Simona Kopecká. Synodní rada má podle řádů šest členů a jsou v ní rovnoměrně zastoupeni laici i duchovní tak, jak to platí o všech orgánech evangelické církve od nejnižší až po nejvyšší úroveň. Synodní rada je výkonný orgán synodu, který zasedá jednou ročně. Také synodní rada musí plnit rozhodnutí synodu a každoročně předkládat výčet ze své práce. Končící synodní senior Daniel Ženatý byl zároveň předsedou Ekumenické rady církví, jenž nedávno vydal prohlášení podporující synodální cestu mezi katolíky. Vyzval v něm členy církví, sdružených v ERC k aktivní pomoci katolíkům s tímto procesem.

Aktivní veřejné vystupování církve

Pokusme se ohlédnout za uplynulými roky práce synodní rady pod vedením Daniela Ženatého a synodního kurátora Vladimíra Zikmunda. Přestože najdeme i věci diskutabilní, převažuje jejich pozitivní přínos. Po celé své funkční období odvážně vystupovali proti nespravedlnosti ve světě i v české společnosti a pravidelně svá prohlášení zveřejňovali. Pokračovali tak v tradici aktivního komentování veřejného dění, které bylo vlastní i synodní radě pod vedením Joela Rumla a Lii Valkové i většině rad předchozích již od dob listopadové revoluce. Přesto se občas objeví ojedinělé hlasy, kritizující přílišné zasahování církve do politiky.

Magazín Christnet publikoval celou řadu těchto stanovisek. Po celou dobu se vyjadřovali k postavení uprchlíků a přispívali na jejich pomoc i finančně. V roce 2020 například odeslali na podporu uprchlíků v Řecku téměř milion korun. Na svém posledním zasedání se tento týden připojili i k výzvě Ekumenické rady církví k dodržování lidských práv na hranici mezi Polskem a Běloruskem. Text prohlášení je rovněž apelem proti zneužívání lidí ve prospěch politických cílů. Dnes jsou bohužel pro většinu politiků a médií lidé putující do Evropy jen nepohodlní migranti. Synodní rada (stejně tak i Ekumenická rada církví) ale stále ještě ve svých vyjádřeních používá lidsky přijatelnější slova uprchlíci nebo běženci. Na jaře letošního rok pak členové synodní rady kritizovali výroky ombudsmana Křečka na adresu menšin. Veřejně se vyjádřili i proti změnám v zákonu o ochraně životního prostředí, který by mohl vést k vyprázdnění pojmu národní park.

Českobratrská církev evangelická aktivně podporuje školy Evangelické akademie, které často přímo zřizuje, stejně tak evangelickou Diakonii. Ta jako právně samostatný subjekt je po Charitě druhým největším nestátním poskytovatelem sociálních služeb a je aktivní i v zahraničí, například v syrském uprchlickém táboře v Jordánsku.

Náročný přechod k samofinancování

Synodní rada nastoupila do své funkce již v době, kdy bylo s přijetím zákona o odluce církve od státu dokončeno narovnání křivd, kterých se na církvích dopustil komunistický režim. Tento zákon zajistí v delším časovém horizontu finanční nezávislost církví na státu, ale pro zmenšující se církve znamená postupné ukončení jejich spolufinancování státem i značnou nejistotu. Vedení církve tak muselo řešit nelehký úkol, jak zajistit financování sborů a úvazky kazatelů. Diskuse o financování a růstu tzv. Personálního fondu jsou na synodech stále žhavým tématem. Růst Personálního fondu je problémem především pro malé sbory například v Ústeckém nebo Karlovarském kraji, a proto synody pravidelně řeší i nastavení poměru povinné částky, kterou musí odvést každý sbor, a částky, jejíž velikost závisí na velikosti farního sboru. Stále častěji se objevují hlasy, varující před nastavenou výší odvodů, které sbory vyčerpávají. Ty si tak svého faráře v blízké budoucnosti již nebudou moci zřejmě dovolit. Mnozí tak prosazují mírnější růst odvodů. Připomínají i to, že se počet kazatelů stejně velmi brzy začne snižovat přirozeným odchodem do důchodu silných farářských ročníků, které stále méně nových farářů a farářek nemůže nikdy nahradit. Profesionální teologové nastupující na sbory by se dali spočítat na prstech jedné ruky, v poslední době je převyšují tzv. kazatelé laičtí. Ti svojí službu slovem a svátostmi v církvi chtějí vykonávat vedle své hlavní profese. To je jistě dobrá zpráva, otázkou ale může být, jaká bude jejich kvalita bez absolvování vysokoškolského teologického studia. Možnosti vzdělávání jsou ale dnes – doufejme – již na vysoké úrovni a teologický bakalářský obor pro „laiky" dnes nabízí i evangelická fakulta nebo jiné teologické fakulty po celé republice. To může být lepší model s vyšším standardem než studium organizované jednotlivými senioráty ČCE.

Ekumenická spolupráce a nový zpěvník

Jako zcela opomíjený model působení církve je pak ekumenická spolupráce zejména v malých městech, kterou bychom mohli označit za „personální unii" na místní úrovni, nikoliv na základě spojování církví v celé republice. Mám tím na mysli službu kazatele nebo faráře jedné církve sdružené v ekumenické radě věřícím jiné náboženské obce, které si na základě tzv. Leuenberské konkordie navzájem uznávají svátosti. Proč by se na malém městě spolu nemohly scházet na bohoslužby dva malé hloučky křesťanů blízkých církví společně než „živořit" odděleně pod tlakem rostoucích odvodů na financování profesionálních kazatelů? Může to být i lepší model než spojování sborů ze vzdálených měst. Na některých místech již alespoň částečná spolupráce funguje s různými výkyvy řadu let. Domluva na společném pořadu a organizaci bohoslužeb mezi církvemi sice nemusí být jednoduchá, nicméně ekumenických liturgických formulářů je celá řada a jejich společná příprava může vést jednotlivé komunity k hlubšímu promyšlení slavení bohoslužeb a kořenů vlastní existence.

Změny do pořadu bohoslužeb i v rámci ČCE přinese nový evangelický zpěvník, který se dostane mezi věřící v Adventu.

Zpěvník se připravoval více než jedno volební období synodní rady, ale ta současná bude spojena s jeho dokončením.

Pandemie jako cesta pokory a sebereflexe

Církev je také ohrožena pýchou a tzv. teologií prosperity v širším slova smyslu. Tomuto pokušení neodolala ani odcházející synodní rada a s ní velká část církve. Před vypuknutím pandemie koronaviru církev slavila celou řadu událostí, počínaje šestistým výročím upálení mistra Jana Husa, přes jubileum vystoupení Martina Luthera po samotnou oslavu století od založení sjednocené církve v roce 2018. Tehdy si církev pronajala téměř celé centrum Pardubic. O rok a půl později svět zasáhla pandemie koronaviru, a velké slavení různých výročí jako by zaznívalo ze zcela jiného světa. Na slavení není jistě nic špatného, ale může vést až k přílišnému optimismu. V úterý 16. listopadu 2021 zesnulý biskup Jan Konzal varoval před tím, aby církev přestala zachraňovat svoji pozici a pověst ve světě.

Církev ještě před pandemií začala promýšlet a rozjíždět velké projekty, chtěla být ve společnosti viditelná, a to je vždy spojeno se sebeklamem vlastní velikosti a důležitosti. To ale není nic nového, před takovým pokušením varovali již starozákonní proroci. Období hrdosti na vlastní úspěch se střídá s hledáním a putováním pouští nesvobody i v historicky bližší době, než jsou příběhy popsané v Bibli. Třeba nedávno si evangelíci připomněli 160 let od vydání Protestantského patentu, který znamenal uvolnění pouhé tolerance nekatolíků, a najednou si mohli stavět kostely bez omezení. Bohužel tuto svobodu často věřící malých církví „využili" ke stavbě kostela s vyšší, mohli bychom v klidu napsat „babylonskou věží", než měli ti „zlí katolíci" na druhé straně vsi. Kostela tak ohromného, že ho nenaplnili ani tehdy, natož dnes. Podobná pýcha nad vlastní důležitostí nás křesťany postihla i v době po sametové revoluci, kterou jsme si v těchto dnech připomínali.

Církev občas podléhá iluzi, že svůj provoz bude hradit z velkých projektů nebo pronájmu budov, s jejíž realizací nemá ale velké zkušenosti ani kapacity, jak nedávno pro evangelický tisk připomněl i člen poradního odboru ekonomického Petr Štulc. Církev má být ve společnosti vidět, ale stále si musí připomínat, že hlavně jako špetka soli, která dodává chuť. Proto jsem rád, že synodní rada přišla s kampaní 5 % a hlavu vzhůru, tedy s výzvou pro členy církve přispět na provoz pevným procentem ze své čisté mzdy. Příspěvky věřících budou stále hlavním zdrojem příjmů církve, nemovitosti a další projekty zdrojem spíše doplňkovým s dlouhodobou návratností.

Demokracie, synodalita a otevřenost

Pandemie měla vliv i na jednání posledních dvou synodů, které se konaly tento a minulý rok. Jednání bylo zkráceno z tradičních tří dnů na jeden. Můžeme být sice rádi, že se vzhledem k situaci mohly na živo vůbec uskutečnit, přesto se mi jeden zvolený poslanec synodu svěřil, že jednání se odehrávalo v hrozném časovém stresu a nebylo možné z časových důvodů diskutovat o zásadních věcech, které se odhlasovávaly. Neměl z toho dobrý pocit. Atmosféra spěchu byla všudypřítomná. Cítil určitou bezmoc nad těmito okolnostmi. Doufejme, že na příštím jednání synodu se najde dostatek prostoru k projednání a diskusi založené i na dobré přípravě v komisích a v poradních odborech církve, a to ještě před synodem. Evangelíci tak budou moci svým katolickým bratřím dávat skutečnou lekci z demokracie a synodálního jednání, jaké známe z minulosti, a nebude to jen unavená hra. Na synodu by měl být prostor pro vyslechnutí různých názorů. Jeho komise by pak neměly přitakávat jen církevní autoritě členů synodní rady a dalších zasloužilých členů církve, ale stejně důležité pro jejich hlasování a rozhodování bude vyslechnout i malé a „bezvýznamné" členy, kteří nemají to správné evangelické rodové jméno. Ostatně dát prostor všem stranám je i obecně platný právní princip v celé společnosti, na to nepřišli jen evangelíci. Také církevní kancelář musí připravovat pro rozhodování synodní rady kvalitní podklady, aby komentátoři nemuseli zvažovat, zda nemají nazvat kapitolu ve svém článku „Jistě, bratře synodní!" po vzoru známého britského sitcomu. To nemusí být vůbec jednoduché vzhledem k objemu práce nebo koordinace více než třiceti poradních odborů a komisí.

Na jedné straně církev aktivně vystupuje ve společnosti a prostřednictvím synodní rady vydává i důležitá prohlášení, jak je uvedeno v úvodu tohoto článku. Na straně druhé zprávy o svých zasedáních synodní rada již dva roky na oficiálním webu e-cirkev.cz nezveřejňuje. Snad je to ze strany vedení církve jen neúmyslné opomenutí, způsobené zahlcením mediálního oddělení ústřední církevní kanceláře, které v době pandemie skvěle rozšířilo činnost církve do online prostoru, a muselo tak navýšit objem své práce. Nicméně transparentně informovat o své činnosti a zveřejňovat alespoň základní body schválené na jednání, bylo léta dobrým zvykem a zavedenou praxí. V době omezených osobních kontaktů to může být ještě důležitější. Na nedostatky v informovanosti dovnitř církve jsem upozorňoval i při hodnocení práce předchozí synodní rady.

Snad ta nová, pod vedením Pavla Pokorného a Jiřího Schneidera, bude vystupovat transparentně a spravedlivě vůči všem a bude hlasem stejně aktivním proti bezpráví ve společnosti u nás i ve světě.

Jan Kirschner

Autor je stavební inženýr, presbyter ČCE a redaktor portálu Christnet.eu

Ve víru Velkého tance...

Dokončení ze str. 2

lidi jeho věku a podobné duchovní zkušenosti? Hošek si všímá věci, která je, mám za to, důležitá i pro ty z nás, kteří téměř o sto let později než Lewis stojí na prvním schodu rodící se víry, a typická křesťanská apologetická a katechetická literatura nás není s to zasáhnout silou, po které my, noví *„blázni pro Krista"*, toužíme. *„S jistými rozpaky zjišťoval, že většina literárních děl, která ho skutečně oslovovala, pocházela od věřících či duchovně hledajících spisovatelů a básníků."*

Hoškovo vážné porozumění Lewisovu dílu má vedle onoho prvního setkání i tento rozměr. Oba vědí, že stopy Božího zjevení můžeme nalézt napříč kulturními a civilizačními celky a v tvůrčím díle s Bohem spolupracujícího člověka. Oba vědí, že přetavit vlastní prožitek víry a Boha není možné jen prostřednictvím svatých výkřiků a vzdechů, nýbrž i básní, hudbou, obrazem nebo jedním z velkých příběhů, třeba jedním z **Lewisovy kosmické trilogie** či **Letopisů Narnie**. **Lewisova (K jádru křesťanství**) i **Hoškova (V dobrých rukou)** křesťanská apologetika, patrná z řady jejich knih, má stejné kořeny, narativ i styl. Díky svým znalostem historie, dějin náboženství, umění, literatury, antiky, středověku, re-formace či renesance, ale také kvůli pozitivnímu, přátelskému vztahu se svými posluchači a čtenáři, ví, že tu relativně jednoduchou zprávu o Bohu musí tlumočit způsobem, který bude nový a srozumitelný právě pro děti a mládež, která dosud naštěstí ještě něčemu věří – pohádkám, mýtům a vyprávění.

A tak půjdete-li s Pavlem Hoškem ve stopách C. S. Lewise, budete si možná připadat jako na fantastické okružní cestě – jako v jeho knize **Velký rozvod nebe a pekla** –, na níž vám věci dříve zdánlivě známé budou připadat, jako když jste vůbec poprvé uviděli Ajfelovku.

Jsem za tohle průvodcovství vděčný. Znamená pro mě hodně a osmyslňuje i moji víru, která na jednom velkém příběhu, příběhu Boha lidské tváře, kdysi vyrostla, stojí a trvá.

Zdeněk A. Eminger

Autor je křesťanský teolog, vycházející z katolicky orientovaného prostředí, inspirovaný českým evangelickým porozuměním a světem umění.

Básník, spisovatel, publicista

Ivan Martin Jirous

(23. 9. 1944 Humpolec – 9. 11. 2011 Praha)

Ivan Martin Jirous je spíš známý pod přezdívkou Magor. Byl český básník, spisovatel, publicista, výtvarný kritik – vůdčí typ českého undergroundu zvaný také Druhá kultura. Hrdina, který se nikdy nehrbil, nekompromisní bojovník proti komunismu, je znám především s nezávislou rockovou skupinou The Plastic People of the Universe.

V roce 1976 byl za své kulturní aktivity (v jazyku tehdejší justice „pobuřování“) odsouzen spolu s S. Karáskem a dalšími na 18 měsíců, později ještě několikrát. Tento proces měl přímý vliv na vznik Charty 77, kterou sám pak podepsal, tedy možno říci, že měl vliv i na pád komunismu.

Stal se držitelem literární ceny Jaroslava Seiferta za celoživotní básnické dílo a ceny Toma Stopparda za dílo „Magorovy labutí písně“, které byly napsány v roce 1985.

Jeho dílo je rozsáhlé. Některé jeho výrazové prostředky jsou nám cizí. Byla to nespoutaná osobnost, která překračovala jakékoliv hranice svými excesy. Můžeme se na něj dívat různě, můžeme s lecčíms v jeho životě nesouhlasit, ale nelze mu upřít výjimečnost a mimořádnost. Byl to bouřlivák, ale s něžným srdcem. Ve vězení psal i jemné, citlivé a křehké dětské básně.

Z jeho nejlepší sbírky Labutí písně aspoň jednu ukázku:

Jak dlouho Bože ještě snesu
že žiju v ustavičném stresu?

Tak dlouho jak se Tobě zachce
potrvá moje frustrace

Pokorný jsem, přemáhám strach
dnes budu Tě prosit v modlitbách

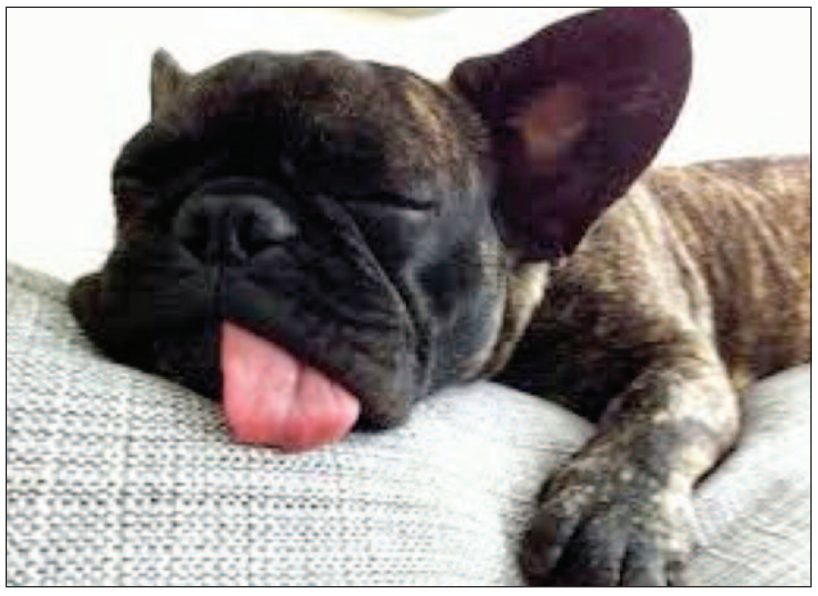
abys mi aspoň po tom všem
položil do úst k básním šém

(jt)

Spánek

Už jste se někdy pozastavili nad tím, že dobrou třetinu svého života prospíme? Když si to přepočteme na roky, zděsíme se, kolik jsme za tu dobu mohli udělat práce, s kolika lidmi jsme se mohli setkat, kolik knih přečíst, kolik zemí procestovat … Křesťan si k tomu řekne, kolik mohl prožít duchovních zkušeností, radosti ze sdílení víry, jak mohl prodloužit své modlitební chvíle, kolika lidem mohl pomáhat…A pak nás ještě zabolí Ježíšova výčitka z Getsemane: Potom přišel k učedníkům a zastihl je ve spánku. Řekl Petrovi: *„To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou? Bděte a modlete se…“* (Mt 26,40-41).

Na druhou stranu si uvědomujeme, že spánek nutně potřebujeme, jak je nám dobře, když se můžeme nerušeně vyspat, jak nás vyčerpají jedna, dvě noci beze spánku. Prostě je tak naše tělo a naše nervová soustava vytvořena. V tom se nám podobá celá řada tvorů. Kdo má doma psa nebo kočku, pozoruje, že ti potřebují spát déle než my, prý asi 13 hodin denně. Naší potřebě osmi hodin spánku se nejvíc blíží hovězí dobytek nebo krtci. Budeme závidět koním, slonům a žirafám, kteří vystačí se 4-5 hodinami? Napoleon tvrdil, že muži musí stačit 4 hodiny spánku, více potřebují jen ženy a děti. Sám prý spal tak málo, ale kdosi na něj prozradil, že to dohánět krátkými „šlofíky“ přes den.



Ale nezoufejte! Jsou tvorové, třeba netopýři a lenochodi, kteří prospí asi 20 hodin z každého dne.

Věřím, že vděčně přijímáte svůj zdravotní stav, když vám dovolí těch osm hodin, nebo o trochu méně, strávit v klidném spánku. Můžeme si nad lůžko napsat verš: *Pokojně uléhám, pokojně spím, neboť ty sám, Hospodine, v bezpečí mi dáváš bydlet* (Žalm 4,9). Vůbec si nepřejeme, aby o nás platil povzdech z knihy Kazatel: *Viděl jsem, co je na zemi lopoty; ve dne ani v noci člověk neokusí spánku* (Kaz 8,16).

Jsou ovšem hodiny a někdy i celé noci, které musíme a máme probdít. Rodiče se tak někdy střídají u vážně nemocného dítěte, nebo jsme to zažili, když hrozilo jiné vážné nebezpečí. To nám připomíná výčitku kapitána lodi proroku Jonášovi, který na útěku před těžkým úkolem kupodivu klidně spal ve své kajutě i v bouři: K Jonášovi přišel velitel lodi a řekl mu: *„Co je s tebou, ospalče! Vstaň a volej ke svému bohu! Snad si nás povšimne a nezahyneme“* (Jonáš 1,6). Ještě vážnější byla již citovaná výčitka Pána Ježíše učedníkům v Getsemanské zahradě, kteří ho pro spánek nepodpořili v nejtěžším duchovním boji o záchranu nás všech.

Spánek má však v Bibli DVOJÍ VÝZNAM: jednak je to zasloužený a zdravý odpočinek těla i nervů, ale bývá také obrazem duchovní lhostejnosti, ochladnutí nebo vzpoury. To znamená, že duchovní život v nás může umlknout, v nejhorším dokonce odumřít. Když už jsme se podívali na spánek živočichů, musíme si uvědomit, že někteří z nich prožívají něco, co my lidé nemáme: ZIMNÍ SPÁNEK. Některá teplokrevná zvířata v oblastech s mrazivou zimou by zahynula hladem, protože zmizí jejich potrava, rostliny, hmyz atd.

A dále jim hrozí, že jejich tělesná



teplota klesne až na smrtelnou úroveň. Jsou proto vybavena schopností upadnout na nějakou dobu do zimního spánku. Druhy, které mají hustou zimní srst a schopnost nahromadit v těle zásobu tuku, např. medvědi, přežívají v norách; samice tam někdy porodí i mláďata a živí je mlékem. V příliš dlouhém zimním období však hrozí i jim vyhladovění. Jiné druhy se občas probouzejí a krmí se z nahromaděných zásob, třeba oříšků a semen. Všichni se potřebují občas napít. Někteří vydrží bez probuzení i měsíc, jiní jen pár týdnů. Pravými zimními spáči jsou např. svišti, plši, ježci a netopýři. Jejich tělesná teplota, která se normálně podobá naší, během zimního spánku klesá. V tom jsou rekordmany svišti, kde klesne až těsně nad 0°C. Kdyby nebyli ve zvláštní zimní ztrnulosti, tak nízkou teplotu by nepřežili.



Také frekvence dýchání jim klesne až pouze na dvakrát za minutu a srdíčko tepe pouze každých 12 vteřin. Je to skutečně existence na pokraji smrti, a ti spáči opravdu vypadají jako mrtví. Při prodloužení zimy nebo jiné katastrofě ochrana spánku selhává a některá zvířata hynou. Naopak veverky pravý zimní spánek nemají, jen omezí svoji aktivitu a občas vyrážejí za potravou, nebo se živí zásobami.

To, před čím nás Písmo varuje, je jakýsi *„zimní spánek víry“*: *Nepatříme noci ani temnotě. Nespěme tedy jako ostatní, nýbrž bděme a buďme střízliví* (1 Te 5,5-6). Taková duchovní letargie není jen situace přesvědčených ateistů. I my, kteří se hlásíme ke Kristu, můžeme po nějakou dobu a leckdy opakovaně duchovně klimbat až usnout. Probudit nás může jen Boží láska v Kristu, většinou zprostředkovaná lidskou vírou, přátelstvím a láskou. Já však k tomu musím říct svoje přesvědčené ANO, UŽ NECHCI SPÁT! Jsme vyzváni: *Probuď se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus* (Ef 5,14). Dlouhý duchovní spánek, zvláště pokud mu předcházel opravdový život ve víře, silně připomíná zimní spánek některých tvorů. Kéž se spáči probudí do jarního tepla a slunce!

Pavel Javornický

Mezináboženský kalendář svátků 2022

1443—1444 muslimského kalendáře, 2022 křesťanského kalendáře, 5782—5783 židovského kalendáře

LEDEN

1. 1.	Nový občanský rok o — obřezání Páně †
6. 1.	Zjevení Páně (Epifanie) †
7. — 8. 1.	Pravoslavné Vánoce +
14. 1.	Pravoslavný Nový rok — obřezání Páně +
14. 1.	Makar šankranti — zimní slunovrat, návrat světla moudrosti ❄
17. 1.	Tu bišvat — Nový rok stromů ✡
18. 1.	Nový rok mahájánového buddhismu ☸
18. — 25. 1.	Týden modliteb za jednotu křesťanů †
19. 1.	Zjevení Páně pravoslavných církví +
19. — 20. 1.	Arménské Vánoce +
27. 1.	Mezinárodní den památky obětí holocaustu o

ÚNOR

1. — 7. 2.	Týden mezináboženské harmonie o
4. 2.	Den mezilidského bratrství o
5. 2.	Vasant pančamí — oslava začátku jara ❄
15. 2.	Den parinirvány ☸
16. 2.	Mágha púdža — shromáždění osvícených kolem Buddhy ☸
18. 2.	Mahášivarátrí — Šivova noc ❄
21. 2.	Losar — tibetský nový rok (☸), čínský a vietnamský nový rok o

BŘEZEN

1. 3.	Isrá´mi´rádž — zázračná cesta Muhammada z Jeruzaléma do nebe ☪
17. 3.	Purim ✡
18. 3.	Šušan Purim (oslava Purimu v městech, která měla dřív hradby) ✡
21. 3.	Mezinárodní den proti rasismu o
21. — 28. 3.	Mezinárodní týdny proti rasismu o
25. 3.	Zvěstování panně Marii †
19. 3.	Hólí — vítězství dobra nad zlem, svátek barev ❄

DUBEN

2. 4. — 2. 5.	Ramadán — postní měsíc ☪
8. 4.	Mezinárodní den Romů o / Hana macuri / Vesak — Buddhovo narození, duchovní probuzení a vstup do parinirvány ☸
10. 4.	Květná neděle † / Rámnavámí — narozeniny Šrí Rámy ❄
15. 4.	Velký Pátek † / Samaritánský Pesach s
16. — 23. 4.	Pesach ✡
16. 4.	Nový rok théravádového buddhismu ☸ / Hanumán džajantí — narozeniny Hanumána ❄
17. 4.	Velikonoční neděle † / Květná neděle +
18. 4.	Velikonoční pondělí †
22. 4.	Velký Pátek +
24. 4.	Velikonoční neděle +
25. 4.	Velikonoční pondělí +
26. — 28. 4.	Nabí Sueib ➢

KVĚTEN

3. — 5. 5.	Íd al-Fitr — Svátek přerušení půstu ☪
8. 5.	Den vítězství o / Saga Dawa — narození, probuzení a vstup do parinirvány Buddhy Šákjamuního (tibetský buddhismus) ☸ / Den matek o
15. 5.	Nrsimha čaturdaší — svátek inkarnace Višnua ❄
17. 5.	Den IDAHO — Mezinárodní den proti homofobii, transfobii a bifobii o
19. 5.	Lag baomer — výročí konce epidemie mezi žáky rabího Akivy ✡
26. 5.	Ježíšovo nanebevstoupení †

ČERVEN

2. 6.	Ježíšovo nanebevstoupení +
5. 6.	Svatodušní neděle †
5. — 6. 6.	Šavuot ✡
16. 6.	Corpus Christi †
19. 6.	Den otců o

ČERVENEC

5. 7.	Konstantin a Metoděj †
6. 7.	Mistr Jan Hus †
8. — 9. 7.	Den Arafa — připomínka vrcholící pouti do Mekky a poutníků stojících na planině Arafat ☪
9. — 12. 7.	Íd al-Adhá — Svátek oběti (na připomínku Abrahamovy oběti berana místo syna) ☪
13. 7.	Asalha púdža (den dharmy) — první vyučování Buddhy v indickém Sárnátu ☸
13. 7.	Guru púrnimá — oslava dne, kdy na Zem poprvé dopadlo světlo, den duchovních učitelů ❄
16. 7.	17. tamuz — výročí prolomení hradeb při obléhání Jeruzaléma Babylóňany (2Kr 25,3—4) ✡
30. 7.	Muharam — Nový rok 1444 podle islámského kalendáře ☪

SRPEN

2. 8.	Den holocaustu Sinti a Romů o
6. 8.	Tiša be-av — výročí zničení 1. a 2. jeruzalémského chrámu (půst posunut na 7. 8.) ✡
8. — 9. 8.	Ašura — den, kdy Alláh zachránil Mojžíše a jeho lid z rukou faraona a jeho armády ☪
11. 8.	Rakša bandhan — „ochranná pouta“, oslava sourozeneckých vztahů ❄
13. — 15. 8.	O-Bon — japonský svátek zesnulých ☸
18. — 19. 8.	Šrí Krišna džanmáštamí — Krišnovy narozeniny ❄
31. 8.	Ganéša čaturthi — Ganéšovy narozeniny ❄

ZÁŘÍ

4. 9.	Rádháštamí — den zjevení Šrímatí Rádhárání ❄
21. 9.	Mezinárodní den míru o
26. — 27. 9.	Roš hašana — Nový rok 5783 ✡
26. 9. — 5. 10.	Navarátrí — „devět nocí“, festival k oslavě bohyně Durgy ❄
28. 9.	sv. Václav †

ŘÍJEN

2. 10.	Neděle díkčinění †
5. 10.	Jom kippur — Den smíření ✡
8. 10.	Mawlid — Muhammadovy narozeniny ☪
9. 10. — 8. 11.	Kathina — měsíční svátek theravádového buddhismu, při němž světští buddhisté obdarovávají mnichy ☸
10. — 16. 10.	Sukot — Svátek stánků ✡
18. 10.	Simchat Tora — Radost z Tóry ✡
24. 10.	Díválí, Dípávalí — svátek světel, zapalovaných na počest bohyně Lakšmí ❄
28. 10.	Výročí vzniku ČSR o
31. 10.	Den světové reformace †

LISTOPAD

1. 11.	Den všech zesnulých svatých (dušičky) †
5. 11.	Světový den romského jazyka o
15. 11.	Lhabab düchen — svátek sestoupení Buddhy z nebe Tušita ☸
17. 11.	Den boje za svobodu a demokracii o
27. 11.	1. adventní neděle †
27. 11. — 24. 12.	Advent †

PROSINEC

8. 12.	Den bódhi — připomínka Buddhova probuzení ☸
10. 12.	Den lidských práv o
19. 12. — 26. 12.	Chanuka — svátek znovuposvěcení jeruzalémského chrámu ✡
24. 12.	Štědrý večer †
25. 12.	Boží hod vánoční — první svátek vánoční †
26. 12.	Druhý svátek vánoční †

ZKRATKY:

☸ — buddhisté · ❄ — hinduisté · ☪ — muslimové · o — sekulární kalendář · + — východní křesťané · † — západní křesťané · ✡ — židé · ➢ — drúzové · s — samaritáni

DINGIR | ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365

Předplatné na rok 2022, prosíme, zaplaťte na naše číslo účtu: 2101709261/2010.
Variabilní symbol naleznete na obálce s vaší adresou.

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

36-37/2021

15. prosince 2021 ✦ ročník 106 ✦ cena: 13 + 3 Kč

Příští číslo vyjde
5. ledna 2022

Z obsahu

* *Heslo Jednoty bratrské na rok 2022*
* *Datlová palma*

Poselství ke 4. adventní neděli



Ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina. Žalm 105,3

Radovat se v Bohu, z Boha, být prostoupen Boží radostí, to přímo čiší z našeho i mnoha jiných žalmů. Jak vidět Davidovi i jiným žalmistům nebyl tento prožitek cizí. Často si připomenu jednu z nejkrušnějších událostí ze života krále Davida. Byl se svými muži na válečné výpravě a již se těší na setkání se svými rodinami ve městě Siklagu, když najdou město vypálené a rodiny odvlečené. Tehdy se jeho bojovníci domlouvali, že Davida, který za to může, zabijí. Ale David, obklopen naštvaným davem nachází sílu v Hospodinu. Stresující situace, ale jistota v Bohu převrací všechen lidský strach v odvahu a nakonec přináší i radost ze shledání s vysvobozenými rodinami. I apoštolové si zažívali podobné situace. Petr v Herodově vězení den před popravou, Pavel ve Filipis, kde se za zpěvu chval hroutí strážní systém, všem padají pouta. Výsledkem je, že uvěří vrchní žalářník i se svou rodinou.

Žijeme v převratné době. Pandemie Covid-19 nás neopouští, naopak nabývá na síle, k tomu rostou náklady až do míry zatím nevídané a svět se stále nachází na sudu prachu, kde stačí maličko, aby na Běloruských, Ukrajinských, Syrských, či jiných hranicích došlo k malému incidentu, který může být fatální pro celý svět. To je realita letošního adventu. Více než kdy jindy můžeme otestovat svou závislost na Ježíši vzkříšeném a radosti z jeho zaslíbení, že na konci všech trablů nám připravil jiné bydlení, než to ke kterému se v současnosti v naší zemi mnozí pracně dostávají a pro mnohé jiné je nedosažitelné.

V dnešní době jsme prostoupeni materialismem víc, než si připouštíme. Často v našem křesťanském myšlení a představách již není místo na zázraky. Možná, že jsme si zvykli přijímat každý nový den jako samozřejmost i se spoustou různých setkání i zážitků darovaných našim Otcem shůry.

Dovolíme si ještě snít o tom, co oko nevidělo a ucho neslyšelo? Jsme otevřeni se ještě nechat překvapit tím, co se vymyká našemu rozumu, tak, jako Mojžíš u hořícího keře? Občas mi probleskne hlavou myšlenka na odchod ze života. Šel bych rád? Přiznám se, že bych ještě chtěl leccos zažít a mnohého se dočkat. Ale přípravou na okamžik zavolání je být s Bohem. To je skutečný advent. Prostě si s ním umět povídat, jako Henoch, Abrahám či Ježíš. Mít radost z toho, že k sobě patříme a to z jeho milosti v Kristu. Není to složité a je to pro každého. Náš nebeský Otec, Abba, nebojím se říci Tatínek (tak jsem to slyšel volat děti na hřišti v Izraeli) s námi chce mít vztah na dotek. A pak již mizí strachy a obavy. Starosti se zahalují Božím pokojem, a my je v pokoře poddáváme jemu, neboť mu na nás záleží.

Jan Klas,
biskup Jednoty bratrské

Advent – doba očekávání

Advent je obdobím přípravy na svátky Kristova příchodu. Týká se nejen oné události v chudém betlémském chlévě, k níž došlo na přelomu věků, nýbrž také - a snad především - Jeho slavného druhého příchodu. Advent symbolizuje očekávání. Po návratu z babylonského zajetí Židé očekávali Mesiáše. Před dvěma tisíci lety přišel na svět. Byl však jiný, než si ho představovali. Evangelista Jan svědčí: *"Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali."* (J 1,11) Když v evangeliích čteme o vztahu tehdejší židovské společenské a intelektuální elity k Ježíšovi, často až žasneme, jak mohl být tak odmítaný. Vždyť se v něm naplnilo Písmo! To nás vede k zamyšlení nad tím, jak to je s naším očekáváním. Očekáváme skutečně Krista, či se zaměřujeme k nějakému předmětu našich představ? Ze starozákonních textů nebylo možno si vytvořit jednoznačnou představu o tom, jak má příchod Mesiáše vypadat, jaký Mesiáš skutečně, konkrétně bude. Podobně vytváření obdobné představy není

Dokončení na str. 2

Aktualita: Pozdrav z Nizozemska

Do Betléma
Noemi Savková

vážit jak mudrci
cestu z veliké dálky
v neodkladné záležitosti

vydat se na pochod
odložit vše na později
nedat se přemoci únavou
nereptat na tvrdou zem

jen když hvězda svítí
a vede správným směrem
hledat dokud nenalezneš to
proč jsi vyšel

někdy však stačí
udělat *jen* pár kroků



Autor: Iva Slováčková



Hle, přijdu a budu jiný, než si myslíš

V tom těžkém, zatrápeném čase je možná víc než dřív důležité, Kdo v nadcházejících dnech přijde a Kdo se posléze narodí. Kdo je ten Kdo, který přijde, o tom má církev od počátku jasné vědomí: Bůh lásky a milosrdenství. Že ale lidé v tento svatý čas očekávají kdekoho, anebo úplně někoho jiného, je fakt, jenž se nedá odestát.

Právě ve velkých, leckdy otřásajících a formativních okamžicích života, se ukáže, Kdo je ten Kdo, v koho ten který člověk kdysi uvěřil. Právě teď, kdy tolik lidí ztratilo naději, že se obyčejná lidská solidarita nejen vyplácí, ale je šlechetná, se ukáže, Kdo je ten Kdo, koho já nebo ty očekáváme.

V přísném rozvrhu liturgického roku to někdy vypadá, jako by si Ježíš odškrtával v diáři všechno, do čeho ho člověk – tam, daleko na Zemi – napasoval. A ve všech těch oslavách jednotlivých místních církví se zdá, že bohočlověk, Pán Ježíš Kristus, jde od štace ke štaci, nehledě na to, že musí být v jedné chvíli na různých místech planety naráz, připravený vyplnit prosby a přání, aby byl pro Juana, Moniku, Alberta a Danielu tím, jakého si ho přejí.

Advent se rodí daleko dřív než v adventních nedělích a týdnech. Aby ten, který přichází, mohl vůbec přijít, je třeba, aby mu lidé připravili ve svém srdci místo. Bůh neumí přijít jinam. To srdce připravené pro Krista má i při všech našich pádech a všedních zmrtvýchvstání být srdcem živeným láskou a milosrdenstvím.

Asi lze pozvat Ježíše domů, k pivu a guláši a dát mu cucnout, a přitom ho doma zamknout, aby nemohl jinam, a umluvit ho do bezvědomí argumenty, proč má být tím, kým ho chceme mít. Jenže Bůh ze sebe talisman nebo šmoulu na hraní neudělá. O něco lepší ale je pozvat ho, aby skrze naše ruce dělal zázraky (ne opravoval staré plesnivé domy) a aby lidé, kteří v téhle těžké, zatrápené době ztrácejí naději a nedostává se jim něhy a laskavosti, i skrze nás alespoň jednou za rok pocítili dotek Boží. V té záplavě přicházejících Ježíšů je nakonec nejdůležitější, aby ten, který přichází, se naším prostřednictvím mohl setkat s těmi, kteří už na nic nečekají.

Zdeněk A. Eminger

Zaveršování adventní

Zas po roce jsme vrženi
Do adventního tržení.
Však kde je? Kde je? Zdržení?

Je to idyla starobylá:
Svařáku litry, dobrot kila.
Naděje, kde jsi zabloudila?

Čas dárcovského mlžení:
Čím, čím chcem býti strženi,
z pýchy do víry vrženi?

Tak se v Adventu 2016 ptala Eva Budzáková

Z církví doma i ve světě

Jeruzalémská rezoluce

Valné shromáždění OSN ve středu 1. prosince valnou většinou schválilo rezoluci, podle které je jediným platným pojmenováním Chrámové hory v Jeruzalémě její muslimský název al-Haram al-Sharif (arabsky Vznešená svatyně).

Židovská pouta k nejposvátnějšímu místu judaismu rezoluce ignoruje, také popírá i křesťanské vazby na Chrámovou horu. Navíc byla schválena v době svátků Chanuka, kdy si židé připomínají právě druhé vysvěcení chrámu. Pro návrh bylo 129 zemí, 31 zemí se zdrželo hlasování, proti se vyslovilo pouze 11 zemí včetně České republiky.

Je dobré ukázat, kde stojíme, informoval na Twitteru ministr zahraničí Jakub Kulhánek. Tradiční české podpory, která je v rámci Evropské unie ojedinělá, si všímají izraelská media.

Dokument pojmenovaný Jeruzalémská rezoluce je výsledkem snah palestinské samosprávy a arabských zemí změnit pohled Spojených národů na nejposvátnější místa judaismu i křesťanství.

Nově ho má vnímat jako čistě muslimskou záležitost. Na místě přitom ve starověku, dlouhá staletí před muslimským osídlením, stály oba židovské chrámy, středobod judaismu.

První chrám zbořili Babyloňané v roce 587/6 před n. l., druhý zničili v roce 70 n. l. Římané. Pozůstatkem je západní opěrná zeď zvaná Zeď nářků. První muslimská stavba po těchto událostech vznikla až o více než šest století později.

Kromě Česka bylo proti také Maďarsko, USA, Austrálie, Kanada, Guatemala a několik malých zemí. Naprostá většina byla pro, což je zcela absurdní a alarmující. A co ostatní země s křesťanskou tradicí?

Některé z nich se aspoň zdržely hlasování, ale co ostatní? Pro rezoluci byla například i Arménie (první křesťanská země od 4. stol.), Gruzie, Řecko, skandinávské země, Polsko, Francie, Španělsko či Rusko, křesťanské Filipíny, Etiopie a jiné.

Je to nepochopitelné a nejde jen o podporu Izraeli, ale jde o naprosté popírání pravdy o skutečnosti a faktech této chrámové hory. Komu a proč se tak ustupuje?

Vyslanec Izraele Gilad Erdan se tvrdě ohradil: "Pokrytectví této, ale i jiných rezolucí, je neslýchané. Rezoluce o Jeruzalémě, které nezmiňují starověké kořeny tohoto města jsou pokusem o překroucení a přepsání historie."

Je morálně, historicky a politicky špatně, že členové Valného shromáždění používají jazyk, který popírá židovské a křesťanské vazby na Chrámovou horu, řekla vyslankyně USA při OSN Linda Thomas Greenfieldová. Myslím, že bychom se měli modlit zvláště za to, aby se křesťané nebáli stát za pravdou, za biblickými fakty a za jasným svědectvím a to platí zvláště i pro politiky zemí s křesťanskou tradicí.

(jt)

Po čtyřiceti letech byl vydán nový evangelický zpěvník

"Dlouho očekávaný okamžik je tu. Léta práce a příprav na novém evangelickém zpěvníku se zúročila v letošním adventním čase. Kniha je na světě", uvádí redakce zpravodajství serveru e-cirkev.cz k aktuální distribuci nového zpěvníku.

Ve středu 1. prosince zamířila do sídel všech seniorátů Českobratrské církve evangelické nákladní auta se zásilkou více než dvou desítek tisíc nových evangelických zpěvníků.

V sídle seniorátů si je vyzvednou jednotlivé farní sbory a budou je distribuovat ke všem, kdo si je objednali v předprodeji začátkem letošního léta.

Spolu s touto zásilkou putují do sborů také nové chorálníky.

Současně s tím vrcholí příprava nové mobilní aplikace, která bude kromě textů všech písní obsahovat také vypínatelnou vrstvu kytarových doprovodů.

Aktuálně je aplikace ve stadiu testování a s jejím spuštěním se počítá do Vánoc 2021.

V neposlední řadě se dokončují také nové webové stránky zpěvníku. Budou obsahovat nejen všechny písně v PDF formátu, ale řadu podnětů a doprovodných materiálů. Stránky by se měly postupem času rozšiřovat a fungovat také jako prostor ke sdílení a následné práci s novým zpěvníkem.

Zpěvník měl být slavnostně uveden na několika shromážděních v Praze a v Brně na začátku adventu. Kvůli zhoršení epidemiologické situace byla ale tato shromáždění zrušena.

Knižní podoba zpěvníku má přibližně 1200 stran a není jen knihou písní, ale také domácích pobožností, modliteb a dalších textů.

Zpěvník přináší i různé další hudební a zpěvní formy, kánony, moderní písničky, responzoriální zpěvy. Cílem byla podle vydavatelů obsahová pestrost.

V současnosti je ve sborech církve používán převážně zpěvník vydaný v osmdesátých letech minulého století. Později k němu vyšel dodatek. Zejména mezi mládeží je pak populární zpěvník Svítá.

Výtisky zpěvníku i chorálníku je možné objednávat přes e-shop Českobratrské církve evangelické.

ww.christnet.eu

Novoroční ekumenická slavnost 2022

Novoroční ekumenickou slavnost vysílá stanice ČT2 1. ledna 2022 od 18 h v přímém přenosu z kostela Krista Spasitele v Praze-Barrandově.

Mottem společné modlitby zástupců církví za úspěšný nadcházející rok bude ze 133. žalmu "Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratří bydlí svorně! Tam udílí Hospodin své požehnání, život navěky."

Tématem, které bude prolínat celou slavnost, je přátelství.

(red)

Advent – doba očekávání

Dokončení ze str. 1

smyslem novozákonních textů ukazujících k druhému Kristovu příchodu. Farizeům nechyběla znalost Písma ani touha Písmem se řídit; chyběla jim však otevřenost pro živé Boží slovo, pro vnímání skutečnosti, že Hospodin je Bůh živý a stále činný. O to šlo v poselství starozákonních proroků. Elita židovského národa na přelomu věků se snažila vtěsnat ho do svých představ a předpisů. Nepočínáme my si obdobně?

V Novém zákoně nacházíme řadu míst přinášejících obrazy budoucnosti. V některých převládá motiv milosrdenství, v jiných motiv soudu. Dnes jsme si zvykli přijímat Boží milosrdenství jako něco samozřejmého, zatímco Boží soud se podobně jako smrt dostal mezi tabuizovaná témata, o nichž se téměř nemluví. A nemluví se ani o druhém Kristově příchodu.

Milosrdenství a soud, dva důležité biblické pojmy, zřejmě v rámci naší tradiční, životní praxí osvědčené logiky nejsou slučitelné. Ovšem se skutečnostmi, které s naším logickým myšlením nejsou slučitelné, se setkáváme už v materiálním světě. Je dnes snad obecně známo, že světlo se chová někdy jako proud částic, jindy jako vlnění. Být současně částicí i vlnou, to se vymyká možnostem našich představ. Vlastností částice kupř. je, že lze přesně určit, kde je, zatímco vlna se rozprostírá. Bodová lokalizovatelnost a prostorová rozprostřenost se v našem chápání skutečnosti vzájemně vylučují. A obě tyto vlastnosti dokonce má nejen světlo, nýbrž i hmota – matérie. Slavný dánský fyzik Niels Bohr hovoří v této souvislosti o **komplementaritě**. A neomezuje ji na vlnové a částicové vlastnosti v hmotném světě. **Komplementární jsou i láska a spravedlnost, komplementární jsou i Boží milosrdenství a Boží soud.**

Vztahu Boží lásky a jeho spravedlnosti, vztahu Božího milosrdenství a jeho soudu plně neporozumíme. Přitom to jsou skutečnosti, které se hluboce týkají současnosti i budoucnosti celého stvoření. Lidské chápání má své meze. I ty ovšem jsou součástí světa, onoho dobrého díla Božích rukou. Boží láska i jeho spravedlnost, Boží soud i jeho milosrdenství jsou realitou, která neleží kdesi mimo svět, mimo lidi, nýbrž bytostně zasahuje jednoho každého z nás, i když jí nejsme s to porozumět. Milosrdenství a soud jsou komplementární. Přitom však apoštol Jan nás ujišťuje: Bůh je láska. Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby kdo v něho uvěří, nezahynul, ale měl život věčný (1 J 4,8b; J 3,16). Láska souvisí s milosrdenstvím. Láska je tou nejvyšší hodnotou.

Advent nám připomíná, že se přiblížilo království nebeské. Stává se realitou našich životů, cílem naší životní cesty. Náš lidský život je proces, směřování. Pán Ježíš Kristus, který sestoupil na zem v lidské podobě v betlémském dítěti, v nepředstavitelné chudobě, on, předivný, rádce, Bůh silný, rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje (Iz 9,6), je při nás, aby nás k onomu krásnému cíli vedl. On sám je Cestou i Pravdou i Životem (J 14,6).

Díky němu cíl našich životů - nebeské království - není něčím nedohledným, nedostupným, nekonečně vzdáleným, nýbrž vstupuje do našich životů. Jde přitom o současnost i o časově neomezenou budoucnost.

Jiří Nečas

Cesta radosti v neradostné době

Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, tehdy do Jeruzaléma přišli mudrcové z Východu a ptali se: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit…

Mt 2,1-12

Každý z nás prožívá Vánoce trochu jinak, a dokonce i naše vánoční zvyky, to jak se na Vánoce připravujeme či prožíváme se tu víc či míň liší, ale asi bychom se shodli, že společným jmenovatelem je radost. Jsou to svátky, ke kterým radost patří. Radostné Vánoce, to je nejčastější naše přání. Vánoční radost je zároveň něco nesamozřejmého. Copak je možné prožívat radost jenom proto, že jsou nějaké svátky v kalendáři? Vždyť je asi máloco tak smutné jako snaha vypadat radostně a šťastně, když uvnitř člověk prožívá něco jiného. Na tváři lehký smích a hluboký v srdci žal, jak to nesmrtelně vystihl básník Karel Hynek Mácha. Možná, že vám životní okolnosti nedávají vůbec žádný důvod k radosti, nebo hluboká osamělost, když blízcí lidé jsou daleko vzdáleni, nebo jsou prostě pryč. Nebo jsou v dosahu, ale dramaticky nám je vzdálilo vzájemné odcizení. Nebo i covidové období dodává dnešním Vánocům zvláštní příchuť i únava způsobená různými zátěžovými situacemi. A přesto můžeme opravdu slavit Vánoce a prožívat radost a to mám na vánocích nejraději a že zdroj radosti je mnohem hlubší. Možná, že jste si toho ve vánočních příbězích všimli také. Radost, která se ve vyprávěních o narození Ježíše objevuje není optimismus, který se při prvním nárazu syrové reality roztříští. Naopak tato radost evangelia té radostné zprávy přichází ve všedních a nesvátečních šatech do okolností velmi obyčejných či dokonce neradostných, ale tato radost přežije, může nás docela proměnit a náš život prozářit a rozehřát hlubokou nadějí a mocným ujištěním. Příběh, který dnes čteme úzce souvisí s Ježíšovým narozením, ale vlastně vypráví o dění a setkání k němuž dochází o něco později. Všimli jste si, jak je vůbec Písmo velmi úsporné až cudné, co se týká popisu Ježíšova vlastního narození? Matouš nám vypráví o tom, co Ježíšovu narození předcházelo a pak až příběh o mudrcích. Marek o Ježíšově narození nemluví vůbec. Lukáš je asi nejvýřečnější, ale vlastní Pánovo narození shrnuje do dvou vět: a když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. I porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou. A Jan – a Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Nádherná hloubka, a to je vše co říká. Až pozdější tradice měla potřebu tyto sporé zmínky doplnit a dobarvit. Napadlo mne, že tento čas vánoc, kdy pandemie nepolevuje, může pomoci i nám dostat se hlouběji pod povrch našich navyklých skutečností, zvyků a tradic, které jsou krásné, ale mohou nám zastínit to nejpodstatnější. Náš příběh z časů Ježíšova narození nás překvapivě přivádí do Jeruzaléma. Vidíme, že to tam všechno běží jako jindy. Nevíme ani kdy to bylo, jaké to bylo roční období, protože ke stanovení data oslavy Ježíšova narození se došlo až ve čtvrtém století a důvody byly spíš symbolické než historické. Nevíme ani jak dlouho po narození Ježíše se příběh odehrává. Jsou to dny, jako každé jiné. V Jeruzalémě vládne víc jak třicet let král Herodes Veliký a vládne pevnou a energickou rukou. Za sebou má mohutnou velmocenskou podporu římské říše a díky ní je králem. O tom, že se kdesi na judském venkově narodilo dítě nemá nikdo ani tušení. A i kdyby měl, tak co, děti se přece rodí. A do této poklidné atmosféry, vpadnou lidé z Východu. Nebyli to sice králové, ale byli to lidé vzdělaní a vznešení, vyznali se v astronomii i astrologii, Matouš vypráví o mudrcích. Když spatřili zvláštní hvězdu, rozpoznali v tom, že se Židům narodil král. Rádi bychom o té hvězdě chtěli vědět víc, ale to důležité je, že mudrcové byli neochvějně přesvědčeni o mimořádnosti tohoto úkazu a vydávají se na cestu, aby se narozenému králi poklonili. Když se objevili v Jeruzalémě, asi se v politice moc neorientovali, neboť pro nově narozené královské dítě by to znamenalo obrovské nebezpečí. Sám Herodes žil v trvalém podezření, že by mohl o svůj titul přijít a nemilosrdně odstraňoval všechny potenciální nástupce. Teolog Mrázek říká, že Herodes byl vládcem stalinského typu, podezřívavost ho nutí, aby ani náznak nebezpečí nepodcenil a zdělí se a s ním i celé město. Hned začne pátrání. Svolá odborníky a znalce Zákona, aby zjistil, kde se má Mesiáš narodit a znalci rádi připomenou proroctví Micheáše a označí Betlém. Že by se skutečně mohl narodit Mesiáš, je ani nevzrušuje. Herodes tajně svolává mudrce a pošle je pátrat do Betléma a pod záminkou, že až dítě najdou, aby mu to oznámili, aby se mu mohl také poklonit.

Když to všechno shrneme, objeví se nám jiná tvář a podoba prvních Vánoc. Jiná, než ji známe z obrazů. Dusno až k zalknutí alespoň v Jeruzalémě. Není v tom však i jisté povzbuzení, když si vzpomeneme, že v minulém století i u nás se slavily Vánoce pod vládou různých tyranů? Herodes a mocní mají z tohoto bezbranného dítěte strach. Instinkt tyranů jim dává pocítit, že na svět přišla jiná moc, moc, která je děsí, protože ji nemohou kontrolovat.

Ale jak slibuje Micheášovo proroctví - z Betléma vzejde Panovník, Vévoda, Pastýř Izraele, on zlomí moc tyranů, pýchy a zla i hříchu a smrti. Přijde, aby se ujal vlády.

Dokončení na str. 4

Vzal na sebe způsob služebníka

„Nechť je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“
(List apoštola Pavla Filipským 2,5-8)

Vagóny vánočních přání a tisíce emailů poletí i letos do všech koutů světa, mobily budou stále v plné pohotovosti, ponesou přání radosti a štěstí! Proč se lidé takto obdarovávají, někdy si i odpouštějí, formálně či neformálně si tisknou ruce? Proč lidé přicházejí do studených kostelů, kde se zpívají písně: „Radujme se a veselme se“? To církev světu zvěstuje doprostřed vší honby za majetkem, penězi a podnikáním, že jsou Vánoce, že nám Bůh ze své lásky daroval svého Syna a chce, abychom i my jeho lásku napodobovali. Přišel v podobě dítěte, aby s námi mohl mluvit lidským hlasem. Přišel jako člověk, aby nás mohl mít rád lidským srdcem, které dovede cítit, trpět, chápat, odpouštět, radovat se i plakat! Z děťátka, narozeného v Betlémě, vyrostl rychle muž, o kterém apoštol Pavel napsal, že „vzal na sebe způsob služebníka“. Brzy se o něm roznesla zpráva, že je velmi zvláštní. Vyhání kupce z chrámu, bohoslužbu bere vážně, přední v církvi napomíná a volá k opravdovosti života z víry, vyhledává nemocné, léčí je a uzdravuje, a pak odchází do ústraní. A zase přichází tam, kde je pláč, stírá slzy, vyhledává ztracené, jde za opovrženými a mnohou člověčinou pošramocenými a ukazuje jim cestu z bláta vin a mnohých svázaností. Posiluje mnohé, podpírá je, pomáhá jim v jejich zápasech, aby tím vším mohli projít vítězně. Je mužem tichým, pokorným, jak sám o sobě říká s úkolem od nebeského Otce. Ve své důslednosti pokory a lásky jde až na kříž. Je pohřben, neslýchaným způsobem vstává z mrtvých, žije a posiluje svoje následovníky. Cesta Božího Syna, která prošla tímto světem je zcela neslýchaná. Jeho láska dál otvírá náruč Božího milosrdenství a naděje pro každého.

Církev tedy znovu o Vánocích roku 2021 otvírá tuto zvěst. Otvírá evangelium, aby o Božím Synu, Ježíši Kristu zvěstovala, že přišel k nám a mezi nás, aby zachránil všechny hříšníky! A co víc! Církev také zvěstuje zprávu o Božím Synu, který vzal na sebe všechny viny, všechno co trápilo mnohé, v čem se mnozí topili. Šel za ně na kříž, aby tam rozhodl zápas v jejich prospěch! Beránek Boží vzal na sebe hřích světa! Církev vypráví o narozeném Božím Synu v jeslích i o jeho služebné lásce, která neváhala kdykoliv pomoci a nakonec neváhala přijmout i kříž. Jesle a kříž jsou spojnicí mezi Bohem a lidmi, kteří byli tenkrát stejně jako dnes umazáni od bláta přízemnosti a svázáni nesnesitelnými svázanostmi. V této spojnici se všem lidem i dnes otevírá nová možnost v pohledu od jeslí ke kříži, v pohledu ke Kristu, který vítězně probojoval zápas se zlobou, s mocí temnosti, s hříchem i smrtí a v Boží síle vstal z mrtvých a otevřel před každým člověkem novou cestu smyslu a plnosti života! Ježíš nevolá spravedlivé, kteří všechno vědí, všemu rozumí a proto ani Boha nepotřebují. Volá hříšníky, kteří si uvědomují svou omezenost, slabost a křehkost k pokání, protože má pro ně pochopení. Neodsuzuje je, ale zve je k nápravě, ke změně smýšlení i ke změně života!

Ptáte se po roli církve v tomto světě? Má roli velice důležitou, aby totiž svou opravdovostí, svým životem vydávala svědectví o tomto příteli hříšníků a publikánů, aby stejně jako Ježíš třtiny nalomené nedolamovala, aby lidi sklíčené nedorážela tím, že by je strkala zpátky do beznadějnosti. Církev má jasný úkol od svého Pána ukazovat k naději! To základní spočívá v tom, že evangelium je evangeliem, radostným poselstvím od začátku až do konce, poselstvím o díle Pána Ježíše Krista, které skrze kříž a zmrtvýchvstání vykonal pro člověka. On přinesl radost a pokoj všem mdlým, skleslým, unaveným, rozčarovaným, chudým a všelijak porušeným lidem! Přinášel jim poselství naděje a lásky! A až na druhém místě se pak pro ty, kteří zaslechli Ježíšovo volání, stalo evangelium normou pro dny příští.

Jaký je úkol křesťana v tomto světě? Především my křesťané nejsme jiní ani lepší než ti druzí. Jen máme úkol od svého Pána a Krále našich životů! Nemáme ukazovat na sebe, ale na Boží milosrdenství v Pánu Ježíši Kristu. Nemáme ukazovat na svou velkorysost, ale na Boží odpuštění. Nemáme ukazovat na to, jak mnohým věcem i lidem rozumíme a i trochu pomáháme, ale na Boží pokoj, který všichni potřebujeme, na Boží lásku a na Boží péči, bez které tápeme a nevíme si rady. Často se církev v dějinách měnila ve společenství těch, kteří byli přesvědčeni, stejně jako farizeové a zákoníci, že jsou spravedliví, dobří, zbožní, poslušní, lepší než ti druzí. Dívala se na ostatní s opovržením, odsouzením, pýchou a samospravedlností. Jenže svět dobře a správně v každé době vycítí, že v církvi jsou jenom lidé, ne vždycky spravedliví, ale často mdlí a porušení. Zkusme poměřovat všechno reformačním pohledem, tedy Písmem. Církev Páně by tedy měla být obecenstvím lidí, kteří vědí o své omezenosti i své porušenosti. A proto se pokoušejí v hluboké pokoře se znovu líbit svému Pánu. Chtějí se mu podobat, chtějí být s ním, chtějí žít s ním. A chtějí žít v tomto světě jako poutníci a sloužit všem lidem služebnou láskou bez vší okázalosti tam, kde toho je zapotřebí. Chtějí v tichosti vydávat svědectví o tom, že patří Pánu, příteli hříšníků, který nikdy nikoho neodmítal, ale vždycky nabízel pomocnou ruku, nesl je a stále nese, drží je, jde s nimi a oni s ním. Jdou v Kristu a s Kristem „přikryti křídly Hospodinovými“, přikryti Boží láskou, péčí a ochranou. A takovou církev Páně, která jde napříč všemi denominacemi, tvoří tiší v zemi. Taková církev ví ovšem i o svém druhém úkolu. Má žít nebo se pokoušet žít život podle Božích norem! Má se pokoušet je vnášet do svého života i do svého okolí při vědomí, že evangelium je také soudem nad lidskou pýchou a tvrdostí srdce. Pán církve je nejen milostivý, jak to často zdůrazňujeme, ale také přísný. Písmo to dosvědčuje. Tichý a pokorný Ježíš z Nazaretu dovedl říci předním v církvi a učitelům přísné slovo: Hříšní! Neohlížejme se kolem. Na nás ukazuje Ježíš svým prstem a nám říká: *„celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království!“* (Mt 21,31) Víme o Boží lásce i Boží péči. Víme také o Boží přísnosti. Proto v hluboké pokoře a s prázdnýma rukama k němu stále přistupujme a prosme o to, aby nám Pán od-pouštěl znovu a znovu ten náš ustavičný sklon k přízemnosti a porušenosti. Evangelium hovoří o lásce a naději. Volá k následování služebné Kristovy lásky. Ale evangelium není pojišťovna pro ty, kteří se k němu jednou obrátí a myslí si, že už je provždycky všechno vyřešeno! Evangelium je volání po hlubokém, upřímném, každodenním následování Pána Ježíše Krista! A víra je zápas o korunu života. A my při všech svých zápasech můžeme prosit o Boží milosrdenství a spoléhat se na Boží zaslíbení, na jeho nové odpuštění, na jeho milost a lásku. Tato naděje milosti a odpuštění se plně otevřela tehdy, když do tohoto světa vstoupila Láska. Dávno slíbený Mesiáš se narodil do tohoto světa s jasným Božím posláním. Přichází za těmi, kteří touží po tom, aby byli uzdraveni. Přichází za těmi, kteří se sklánějí před Bohem a z hloubi svých srdcí prosí o odpuštění. Bůh v Kristu Ježíši hledá všechny zatracené. Chce nalézt i nás. Navrací do Božího lidu všechny vyděděné a chce navrátit i nás. V tomto poselství se pak otvírá i možnost nového života s Bohem a v Bohu pro každého z nás, a zároveň předurčuje i dílo církve Páně v našem světě.

Takže my lidé církve máme ve svém životě i ve vztahu ke světu vydávat svědectví svým životem víry o vtěleném Božím Synu, o jeho příchodu na svět v podobě narozeného děťátka. Máme svědčit o jeho služebné lásce k lidem. Bůh v Kristu Ježíši oslovuje všechny hříšníky. Pozvedá je, otvírá jim naději nového života a připravuje i pokoj v srdci. Odmítá ale samospravedlivou pýchu, nechápavost a nepoddajnost. Nad tím vším vynáší slovo milosti a pravdy: Publikáni a nevěstky takové předcházejí do Božího království! Apoštol Pavel volá všechny křesťany, aby se probudili, aby se mohl v jejich životech znovu rozsvítit Kristus! Ježíš, nezatracuje! Jen volá i o těchto Vánocích k pokání, protože to připravuje srdce člověka, aby do něho mohl vstoupit, vyčistit ho a uzdravit Bůh, Pán a Spasitel! A pak budeme moci prožívat vskutku krásné Vánoce. A nejen Vánoce, ale i všechny další dny, které budeme z Boží ruky přijímat. Všechny dny v našem životě mohou být sváteční, pokud v nich bude zářit radost a láska, důvěra i naděje. Bůh v Kristu Ježíši přišel a je tu s námi. Nemusíme se bát, pokud budeme ochotni přijímat jeho služebnou lásku a nebudeme se pohoršovat nad přítelem hříšníků. Můžeme se vydat za světlem, které zazářilo nad Betlémem. Není to cesta lehká. Vyžaduje mnohé sebezapření. Ale je to cesta za světlem hvězdy, která nese jméno, které vyslovovali už první křesťané s velikou úctou, Ježíš, Kristus, Pán a Spasitel. To světlo nás povede k němu a za ním přes mnohé trampoty, starosti, zápasy, nemoci i bolesti, které přináší lidský život. A on nás bude doprovázet po celý život.

Věříme tomu, co je zachyceno v evangeliu? Nejde jen o dojemné a milé vyprávění o narozeném děťátku. V evangeliu jde o naplnění smyslu plnohodnotného života.

V evangeliu je řeč o našem životě, o našich problémech, o naší naději. Je v něm řeč o příteli hříšníků, mezi které se počítáme i my. Pán Ježíš Kristus volá každého z nás: Spolehni se na mne! Já, Beránek Boží, který snímám hřích světa, přikrývám i tvoje mnohé viny svým odpuštěním a svou milostí. Já, Kristus jdu před tebou a ty se nemusíš ničeho bát. Držím tě pevně ve své ruce.

Já, Pán života i smrti, Pán, Král a Spasitel tohoto světa, jsem alfou i omegou tvého života!

Pavel Rybín,
kazatel Církve bratrské

Vše bylo zapomenuto?

Ještě k tématu „Jméno jako znamení“

„Kaina neznám ani jednoho. Ani Jidáše.“ (*Jméno jako znamení, ET-KJ 20-21/2021*) – To už tak docela neplatí. Jak jsem byl dodatečně upozorněn, v Česku již jedno dítě (zatím jediné) jméno „Jidáš“ nese … Jak takové – biblické, byť jaksi trucovitě – pojmenování vysvětlit?

Především z nejlepší stránky. Rodiče mohli být inspirováni románem izraelského spisovatele **Amose Oze**, jehož česká verze vyšla pod názvem Jidáš. Ten vychází z teze, podle níž chtěl Jidáš tím, co se jeví jako „zrada“, ponouknout (zmanipulovat) Ježíše (jehož skutečně považoval za Mesiáše) k nastolení Božího království. Podle oné teze (jak jsem se s ní seznámil v 70. letech) počítal Jidáš s mesiášským „přelomem“ v okamžiku Ježíšova zatčení. Oz, respektive jeho hrdina Šmuel Aš (přerušivší studium historie a religionistiky a pečující o chromého rabína) na přelomu let 1959 a 1960, zastává dokonce názor, že Jidáš za účelem přivolání Božího království cíleně „zařídil“ (s. 222) Ježíšovo ukřižování, byl jeho „strůjcem, organizátorem, režisérem a producentem“ (s. 127). (To sotva, ukřižování bylo přece záležitostí Římanů.) Jinde zase Oz vkládá – prostřednictvím citátu Jehudy Arjeho ze 17. století – do úst Ježíšovi jako údajné evangelijní „sebeoznačení“ slova Ž 22,7: „Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu.“ (s. 123) Že by citát z jakéhosi apokryfu? V kanonických evangeliích jsou – ne v rámci debat o Ježíšově významu, nýbrž v pašijním příběhu – citovány jiné části žalmu, nikoli daný verš. (Přes chatrnou oporu v pramenech je Ozova kniha, jehož hrdina bádá navíc o členovi sionistických orgánů Šaltielu Abravanelovi, kterému je oficiálně vytýkána zrada sionistických ideálů v roce 1947, zajímavá.)

Pochybuji nicméně, že by „rehabilitaci“ Jidáše dokázali rodiče zargumentovat na české matrice. Pojmenování dítěte „Jidáš“ může tudíž vyplývat spíše z panující ahistoričnosti a snahy o originalitu. Jak zdůrazňuje myslitelka **Sylvie Richterová** v dokumentárním filmu o Kunderovi (nedávno uvedeném do kin), poslední Kunderovo dílo (**Slavnost bezvýznamnosti**) míří do situace, kdy se splnila předpověď z Kunderova díla **Žert**, že „vše bude zapomenuto“. Víc možná jednou sdělí dotyčný, jménem Jidáš poctěný…

„Po narození dostala jméno Violaine, ale nesnášela ho. Skrývala se v něm dvě slova: viol, tedy znásilnění, a haine, nenávist. Nebo ještě hůře viol a laine, vlna, což vystihovalo pokrytectví prostředí, … kde se pod měkounkým povrchem skrývalo násilí. A tak si asi v sedmi či osmi letech vybrala jiné jméno… Valentine.“ – Podobně jako hrdina románu **Michela Houellebecqa Serotonin** cítí se traumatizována svým jménem hrdinka románu **Florence Noivilleové Zpověď kleptomanky**. **Anne-Laure Sellierová**, která psychologickým dopadům křestních jmen věnovala dvě monografie, ovlivňuje, jak vidno, současné francouzské romanopisce v nemalé míře. Snad jejich díla odradí tuzemské rodiče v daném ohledu od opakování/zmnožování výstřelků … (Jaképak náhradní jméno si asi jednou zvolí tuzemský hoch místo „Jidáš“?)

„Vše bylo zapomenuto.“ Při předčítání ze Slavnosti bezvýznamnosti na knižním veletrhu Svět knihy v září 2021 vyslovoval herec Šimon Bilina jméno postavy Quaquelique (po francouzsku vyslovováno „Kakelik“) neočekávaně s počátečním -š-, tedy jako „Šakelik“. To připomíná jednak francouzské slovo „chacun“ (česky: „každý“), jednak českou zdrobnělinu „šakalík“. Nenápadný Quaquelique skutečně jako malý šakal s úspěchem paběrkuje tam, kde halasní chvastouni ztroskotávají. Obměna jména (kterou herec s nikým nekonzultoval) by se Kunderovi možná líbila. Méně by se mu asi líbilo, že recitátor jméno postavy „La Francková“ (s vynecháním -c- vyslovováno jako „Franková“) četl se znělým -c- jako „Francková“ (tedy jako přechýlenou formu domáckého „Francek“). V příštím českém vydání Slavnosti bezvýznamnosti by proto za jménem „La Francková“ snad měla být v závorce doporučena výslovnost ...

V kunderovském panelu na Světu knihy prohlásila Sylvie Richterová, že velká část Kunderova díla zůstává nepochopena. Kakofonie u jmen postav ze Slavnosti bezvýznamnosti jako by to potvrzovala. Podobně si Ludvík Vaculík v komponovaném deníku **Hodiny klavíru** posteskl nad nepochopením části svého díla. Akceptuje-li tuzemská matrika jméno Jidáš, nesvědčí to nakonec tak či onak o tom, že zčásti nepochopena zůstává i Kniha knih?

František Schilla

Odkazy:

Oz, A.: Jidáš. Z hebrejského originálu Ha-bsora al pi Jehuda iš Kariot, vydaného nakladatelstvím Keter v Jeruzalémě roku 2014, přeložily Lenka Bukovská a Mariana Fisher. Odpovědný redaktor Milan Macháček. Paseka Praha 2016, 256 s.

Noiville, F.: Zpověď kleptomanky. Z francouzského originálu Confessions d´une cleptomane vydaného nakladatelstvím Éditions Stock v Paříži roku 2018 přeložil Tomáš Havel. Redigovala Nela Knapová. Odpovědný redaktor Jindřich Jůzl. Euromedia Group a. s. – Odeon Praha 2020, 176 s.

Vaculík, L.: Hodiny klavíru (komponovaný deník 2004-2005). K vydání připravila Jitka Uhdeová. Atlantis Brno 2007, 124 s.

Naše recenze

Máte chuť na Rybí polévku? Můžu doporučit

Vydavatelství Talent pro art pomohlo v září 2021 na svět nikoliv kuchařské knize, ale sbírce povídek a básní Delicie Nerkové. Ilustracemi provází tuto půvabnou knížku Ralf Mošt, výtvarník a poeta.

Pokud vám vrtá hlavou, jak přišla sbírka esejů, povídek a básní ke svému názvu, zeptáme se rovnou autorky: *„To je přece jasné… Rybí polévka se vaří z ryby (křesťanský symbol ICHTYS). Přidává se zelenina pro nutriční zhodnocení rovnováhy bílkovin, vitamínů a stopových prvků, dále pak koření, pro povzbuzení chuti. Nakonec se polévečka trochu zahustí, aby dodala energii. Všechny národy vaří rybí polévky, každý podle svých zdrojů a tradic, ale základ je TA RYBA.“*

Kniha se svým metaforickým názvem Rybí polévka je autorčinou osobní kronikou jednoho roku života v době dosud nevídané pandemie. Česká společnost je zasažena radikální změnou životních podmínek způsobenou celosvětově rozšířeným virem, v Čechách zvaným lidově „korona“. Autorka bojuje s pochybami, s nejistotou přijímá i obranné mechanismy prosazované státním aparátem. Obavy i pochybnosti v ní však nevyvolávají paniku, ale stávají se naopak uměleckou inspirací.

A nejen to – životní styl během karantény a lockdownu nabízí autorce i čtenářům nečekaně naléhavé otázky po smyslu a existenciálnímu východisku. Nerková přitom uplatňuje nejen svou zálibu v umění paradoxu, ale přidává i svůj typický humor a otevřenost, která se dotýká lidského a nejspíš i Božího srdce. Zdánlivě nahodilé básně, které nám otevírají další pohled do intimnějších úrovní autorčina vnitřního světa, vedou k hlubšímu sdílení spirituálních i lidských zkušeností. Shrnuto: Rybí polévka za časů korony není tedy jen receptem na kvalitní duševní stravu. Především je svědectvím člověka, který svůj život dlouhodobě staví na víře v Boha, a s ním všechny covidové události denně sdílí.

Alena Pecková



Cesta radosti v neradostné době

Dokončení ze str. 2

Mudrci odcházejí do Betléma a hvězda je dovede až k domu s dítětem, kterého hledají. Když jsou u cíle své cesty, zaplaví je radost. Jak čteme, zaradovali se velikou radostí a padli na kolena a vzdávají mu poctu, kterou Herodovi nedali a předávají své královské dary. Jen on je toho hoden, to on je radostí mudrců. Ježíš, Mesiáš, kterého čekal Izrael je však nejen králem Židů, ale je to i jejich král, král všech národů, celého světa. Vracejí se jinou cestou, neboť nehodlají figurovat v Herodových vražedných plánech. Je to signál všem mocným v tomto příběhu. Král se nenarodil v Jeruzalémě ani nikde jinde. Narodil se v Betlémě a vládne jinou mocí než Herodové tohoto světa. Je to výzva i pro každého člověka, která je tu už staletí - kterému králi se budeme klanět a které moci budeme sloužit? Té, co zpupně rozmnožuje bolest, nářek a utrpení, co v obalu populistických hesel slibuje řešení všech našich problémů, ale umí jen korumpovat? Nebo té, co mocí lásky přináší hříšným lidem odpuštění, smíření a uzdravení, milosrdenství a pokoj?

Co bude zdrojem a radostí našeho života? Mudrci nám ukazují směr ke skutečné a pevné radosti třeba i v neradostných dobách. Mudrci vzali vážně i ty omezené informace, které měli a jimž důvěřovali. Když oni poznávali pravdu neváhají podle ní jednat a založit na ní svůj život. Jsou ochotni hodně obětovat. Musí vyrazit na dalekou cestu do neznáma, ale radost, kterou hledají jim za to stojí a v rozhodující moment se nechají nasměrovat slovy proroka, Božím slovem, které koriguje a prohlubuje jejich poznání. Nedají se nasměrovat plány mocných, ale podřizují se zvláštnímu a podivuhodnému Božímu vedení, a to jim dává svobodu, a nakonec i kazí zlé plány pyšných, a tak nalézají svého krále a radost se jich zmocňuje. Jemu patří jejich úcta a láska a naplňuje srdce. Středem jejich života již napořád je živý Bůh a může a má a chce být i středem našeho života. Zdrojem radosti, který ani v neradostných dobách, i v covidových časech, nevysychá, když se před ním v pokoře skláníme a svěříme život do jeho rukou i se všemi těmi neradostnými okolnostmi, či s našimi prohrami a vší vinou, která v našem životě je a budeme jej následovat. Vždyť Ježíš se sice v Jeruzalémě nenarodil, ale víme, že za nějakých třicet let tady jeho cesta končí na vrchu zvaném Golgota, bude umírat místo nás, aby nás smířil s Bohem. Pro tuto hodinu jsem přišel, řekne později. Od Vánoc vede cesta k Velikonocům. V Betlémě se narodil zaslíbený pastýř Izraele, na Golgotě se stane dobrým pastýřem, který položí svůj život za své ovce, abychom měli život a měli ho v hojnosti a aby ta vánoční radost, která přemohla mudrce, pastýře a několik dalších lidí, se stala radostí všech, kteří v Krista uvěří. Radosti, která obstojí i v neradostných časech. A tak pozdvihněme hlavy, vzhůru srdce, vždyť syn narozený v Betlémě má jméno Immanuel – tedy Bůh je s námi. Pán je blízko. Pojďme s důvěrou k němu.

Robert Hart

Nejdůležitější tvor v Bibli



Které zvíře je nejčastěji jmenováno v Bibli, které tam má největší význam?

Lev, medvěd, velbloud…? Nikoliv, ale **ovečka, beránek**. Ti jsou v Bibli zmíněni asi 400krát dvanácti různými hebrejskými slovy plus několika řeckými v Novém zákoně.

Ovce byly chovány převážně pastevecky, ve volné přírodě pod vedením pastýřů. Chovaly se hlavně pro vlnu, mléko, maso a tuk. Bylo to také důležité obětní zvíře, zvláště mladí beránci. Z vydělaných ovčích kůží se šily oděvy a přikrývky. Mléko bylo většinou zpracováváno na tvaroh, který byl potravinou důležitější než maso. To se obvykle jedlo jen při obětování berana či ovce Hospodinu.

Ovce měly vlnu buď čistě bílou, často však i černou nebo skvrnitou. Toho využil Jákob vůči svému lakomému tchánovi Lábanovi (Gn 30, 31-43). Z ovčích kostí se vyráběly všelijaké nástroje a předměty – v Bibli se o tom nepíše, víme to jen z vykopávek. Veliké beraní rohy sloužily jako nádoby na olej: Naplň svůj roh olejem a jdi, posílám tě k Jíšajovi Betlémskému… Samuel tedy vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů (Davida za budoucího krále; 1 S 16,1 +13). Beraní rohy byly též používány jako trubky: *Přineste schránu smlouvy a sedm kněží ať nese před Hospodinovou schránou sedm polnic z beraních rohů* (Joz 6,6).

Ovce jsou častou biblickou ilustrací lidské i Boží péče o bezmocného člověka. Pastýř je vede, chrání, buduje pro ně ohrady a vyhledává jim pastvu i zdroj sladké vody. Zdomácnělé ovce se neuměly postarat samy o sebe. (*Věcné údaje uvádím hlavně podle internetové publikace Věry Doubkové, „Zvířata v Bibli“*).

U nás už patrně neuvidíte velké stádo ovcí s pastýřem a jeho psem. Možná tak v horách na Slovensku. Naše rodina před lety cestovala po tehdejší Německé demokratické republice. Kdesi v přímoří jsme jednou překvapeně zastavili auto. Loukou podél silnice vedl pastýř stádo oveček natlačených jedna na druhou a poslušně se pasoucích. Věra vystoupila s fotoaparátem a pastýř nám ještě předvedl několik ukázek výcviku svých zvířat. Například čelo stáda se točilo jako přímka kolmá ke směru, který naznačil.

Izraelský národ je v Bibli často zobrazován jako stádo beranů a ovcí, Bůh je chápán jako dobrý Pastýř toho stáda: *“Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. Dopřává mi odpočívat na travnatých nivách, vodí mne na klidná místa u vod, naživu mě udržuje…*(Ž 23,1.3). Podle proroka Ezechiele se Hospodin stará o svůj lid několika způsoby: *Sám budu pást své ovce a dám jim odpočívat, je výrok panovníka Hospodina. Ztracenou vypátrám, zaběhlou přivedu zpět, polámanou ovážu a nemocnou posílím, kdežto tučnou a silnou zahladím. Budu je pást a soudit* (Ez 34,15-16).

Izraelské „stádo“ však často jednalo tak, jako by žádného „pastýře“ nemělo. Míkajáš (Micheáš) odpověděl králi: *„Viděl jsem všechen Izrael rozptýlený po horách jako ovce, které nemají pastýře“* (1 Kr 22, 17).

Totéž vyznávají za sebe i někteří jednotlivci: *Bloudím jako zatoulané jehně, hledej svého služebníka, vždyť jsem na tvá přikázání nezapomněl!* (Ž 119,176 – poslední věta žalmu).

Zvláště proroku Izajášovi je zjeveno, že to Pán Bůh jednou napraví zvláštním způsobem: přijde někdo velmi významný, kdo odpyká trest za viny roztoulaného Izraele a dokonce celého lidstva: V*šichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech* (Iz 53, 6).

To se doslova naplnilo příchodem Božího Syna – Spasitele, o kterém jednají všecky spisy Nového zákona – Nové smlouvy.

Tam vystupuje Ježíš Kristus především jako Boží pastýř. Říká sám o sobě: *Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce. Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř* (J 10,14-16).

Když mluví o tom, že „má i jiné ovce, z jiného ovčince“, myslí velmi pravděpodobně na pohany, lidi mimo Izrael a jejich potomstvo po celé zeměkouli. Tedy i na mne, na nás.

Prvním člověkem, který přijal už malé Dítě jako budoucího Spasitele, byl Simeon, stařec žijící převážně v jeruzalémském chrámě. Naplno to pak o dospělém Ježíšovi vyjádřil Kristův o trochu starší příbuzný: Jan (Křtitel) spatřil Ježíše, jak jde k němu, a řekl: *„Hle, Beránek Boží, který snímá hřích světa“* (J 1,29).

Nový zákon přináší důležité zprávy o Ježíšově životě, jako o Pastýři nakonec obětovanému za každého, kdo k němu třeba jen vzdechne s nadějí. Krásným příkladem je jeden ze zločinců, kteří byli ukřižováni spolu s Kristem na Golgotě, který stačil říct už jenom: *„Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království“*. Odpověď znáte: *„Dnes budeš se mnou v ráji“*. Cítíte z toho obrovskou sílu Pastýře, který je schopen a ochoten vytáhnout každou lidskou ovečku z nejhlubší jámy ztracenosti, hříchů a provinění.

Nebem jednou zazní zpěv andělů, podobně jako při jeho narození. Tentokrát bude hlásat: *Hoden jest BERÁNEK, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení!“* (Zj 5,12).

Pavel Javornický



„Lidé vyhledávají radovánky, zmítajíce se sem a tam jen proto, že cítí prázdnotu svého života, ale necítí prázdnotu té nové zábavy, která je vábí.“

* * *

„"Já" má zkrátka dvě vlastnosti je nepravdivé samo o sobě tím, že ze sebe dělá střed světa; a druhým ke obtížné proto, že je chce zotročit: neboť každé "já" je nepřítelem a chtělo by být tyranem všech ostatních.“

* * *

„Je třeba znát sebe sama. I kdyby to poznání člověku nepomohlo najít pravdu, alespoň si tak uspořádá vlastní život, a to je nejlepší, co může udělat.“

Blaise Pascal (1623 – 1662)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 774 622 937,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 2101709261/2010
Redaktorka: Helena Bastlová
Tajemnice: Támar Kočnarová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o.
Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
ADLEX s.r.o.
Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@centrum.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X



Advent a Vánoce 2021

Předávání štafety o zvěsti Vánoc

Moji milí v rozvětvené rodině, přátelé v blízku i v dáli,

myslím na vás všechny zvláště o letošních Vánocích v doprovodném stínu covidové pandemie, která svírá celý svět. Letos vám chci poslat drobnou vzpomínku na mé Vánoce v dětství, jak jsem je s rodinou prožíval. Přicházejí mi na mysl takřka živé obrazy z té doby.

Víte, že pocházím z vesnice a vyrůstal jsem v selské rodině se starší sestrou a mladším bratrem. V živé paměti mám zvláště Vánoce roku 1944, tehdy osmiletý synek už dobře vnímal, co nedobrého se děje kolem nás. Byl to rok ještě plný obav a nejrůznějších protektorátních nařízení a zákazů. Avšak také rostoucí naděje, že hrozná válka brzy skončí.

Rozsvícený vánoční stromek a světlo v místnosti nesmělo proniknout ven. Platil příkaz válečného zatemnění oken od soumraku. Po večeři v selské kuchyni u velkého stolu, kde pravidelně zasedaly tři generace, děti, rodiče a prarodiče, jsme odcházeli na vánoční bohoslužbu do studeného kostela, který se alespoň trochu oteplil, když se dokonale naplnil účastníky bohoslužby.

Po návratu domů přišly na řadu drobné dárky, opět u stolu při čaji, vánočním cukroví a vánočce. Dárky byly prosté, kdo co potřeboval. Nešlo o to, jak byly drahé. Drahé byly jen naším vzájemným vztahem, kdo je daroval a kdo byl obdarován. My děti jsme vyráběly jen roztodivné drobnosti rodičům a prarodičům. Toto pravidlo by nemělo ztratit svoji podstatu ani dnes.

V kostele jsme slyšeli, co už jsme věděli o vánočním příběhu podle evangelistů, především podle evangelisty Lukáše. Příběh, který je potřeba si vždy znovu připomínat, především jeho podstatu a jádro, jímž je nepostradatelná hodnota života – láska. Narození Ježíše v Betlémě je vyjádřením jedinečné myšlenky, že je to právě jen láska, která přichází člověku na pomoc v každé životní situaci. Nikdy jí ve světě nebylo dost. Proto vypadají dějiny lidstva tak, jak vypadají. Mohly by se změnit, kdyby přítomnost lásky, tj. opravdového vzájemného vztahu byla patrná mezi manžely, rodiči a dětmi, sousedy, spolupracovníky, v obci, v národě. Prostě ve světě daleko i blízko. V různých civilizacích a kulturách v jejich vlastních podobách a tradicích.

Tím vzácným vztahem – láskou nemyslím jen sentiment, ale životu prospívající vztah. Toto životodárné ovzduší



schází právě dnes, v našem, technikou a elektronikou přeplněném světě. Jsou to důležité a potřebné objevy naší civilizace, vztah lásky však nenahradí.

Právě křesťanství o každých Vánocích to připomíná lidstvu vánočním příběhem v Betlémě narozeného Ježíše. Od jeho narození, potupnou smrt na Golgatě, až po pečeť jeho života – vzkříšení, s odvaleným kamenem jeho hrobu. Nejsem si jist, zda nastupující generace o něm alespoň něco vědí pro jejich cesty života. Proč? Inu proto, že každý člověk potřebuje, vedle toho, co mu nabízí či dokonce vnucuje moderní doba, objevit sílu a požehnání odpovědného vzájemného vztahu, jehož základnou je láska. Bez ní zůstává všechno vnější bohatství dnešního života jen umělou náhražkou.

Vztah lásky člověk potřebuje, když se narodí v bezmocnosti nemluvně. Znovu ji potřebuje uprostřed života a všech jeho událostí a zápasů. A také i na konci své životní pouti, aby se nebál a nezůstal sám, když opravdu bude jen sám. Žalmista to vyjádřil ve známém žalmu 23: ať se děje cokoli v životě i ve smrti: „Ty se mnou jsi, Bože.“

Všechno o Vánocích je přece krásné, včetně nepřeberného bohatství vánoční hudby geniálních hudebníků i lidových pěvců za celá staletí. Je to vzácný poklad tradice těchto svátků. Tak to zní a citlivě oslovuje naše přemýšlení o nich s připomenutím, abychom tento duchovní poklad pro náš život nepřehlédli.

Svátečně prostřený stůl, ozdoby, světla na stromku, dárky, dobrá nálada, to je jen přidaná hodnota našemu přijetí vánoční zvěsti. Připomeňte si ji z evangelia sv. Lukáše ve 2. kapitole.

Láska, kterou Vánoce každoročně připomínají, řečeno slovníkem dnešní doby, má svoji vlastní banku a své nevyčerpatelné rezervy v lidském srdci, které bylo osloveno vánočním příběhem. V srdci, které objevilo, že může milovat – a tak naplňovat vzácný dar života od TOHO, o kterém evangelista Jan nám sděluje, že „Bůh láska jest“. Zde je její pramen.

At´ její drobné záblesky prozáří i vaše vzájemné vztahy a dopadnou i k těm, kteří budou o letošních Vánocích sami. Světlo vánočního stromku je trvalým symbolem tohoto zdroje a bude provázet mnoho všedních dnů našich životů, které budou následovat i v Novém roce 2022.

Na putování v něm na cestách našeho „pandemického času“ vám všem, rodině a přátelům, vyprošuji Boží blízkost, ochranu a požehnání.

S přáním pokojných svátečních dnů
se podepisuje váš - dědeček

Smírce dávno zvěstovaný

Vánoce si sotva dovedeme představit bez oblíbených vánočních písní. Patří mezi ně také ***„Slyš, jaká to libá píseň rozléhá se po nebi“***, v jejíž druhé sloce zpíváme ***„Narodil se z čisté panny v městě Davidově dnes Smírce dávno zvěstovaný, prorok Boží, Král a kněz"***. Na Ježíše jako smírce ukazuje už prorok Izajáš, když o něm mluví jako o Vládci pokoje (Iz 9,5) či v poeticky laděném oddílu z 11. kapitoly (v. 6-9): ***Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzletem odpočívat. Tele a lvíče i žírný dobytek budou spolu a malý hoch je bude vodit. Kráva se bude popásat s medvědicí, jejich mláďata budou odpočívat spolu, lev jako dobytče bude žrát slámu. Kojenec si bude hrát nad děrou zmije, baziliška do doupěte sáhne ručkou odstavené dítě. Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu na celé mé svaté hoře, neboť zemi naplní poznání Hospodina, jako vody pokrývají moře.*** Je až nepředstavitelné, že není dávno doba, kdy velké skupiny křesťanů, hlásících se ke Kristu – Smírci, žily ve vzájemné nevraživosti, nejednou až v nepřátelství. Díky Bohu, že dnes už umíme rozmanitost přijímat jako obohacení Církve Kristovy. Můžeme mít různé představy o bohoslužbě, o struktuře církve, můžeme skutečnosti víry vyjadřovat různými slovy (víme, že zde stejně lidská slova nestačí), a přitom se mít vzájemně rádi a společně se radovat z Boží lásky.

Můžeme jako bratry a sestry přijímat i ty, kdo Krista nepoznali, můžeme se za ně modlit a ke Kristu jim ukazovat, a také se leccos od nich učit. Známý 16. verš 3. kapitoly Janova evangelia mluví o Boží lásce k celému světu. Smíření se dotýká i vztahu vědy a víry; místo napětí mezi nimi, které symbolizoval **"spor o Galilea"**, se můžeme radovat z úžasného bohatství Stvořitelova díla, o němž věda svědčí, jak srozumitelně přibližuje bratr Pavel Javornický ve své zdařilé knize Když se víra s vědou nehádá.

Stalo se mi však, že jsem na internetu narazil na anotaci knihy **"Biblické vyhodnocení spisu 'Když se víra s vědou nehádá', který napsal RNDr. Pavel Javornický"**. Jako bývalého pracovníka knižní redakce mě pobouřila už sama forma tohoto titulu, a pak, když jsem četl, že "Javornický, aby vyhověl vědcům a vědě, se provinil ústupky a kompromisy, jež jsou na úkor Boha a jeho Pravdy, a proto jsou nepřípustné!... Javornický snad ještě na konci svého pozemského života pozná, jak zničující důsledky má a bude mít jeho nevěrecký spis, a jak přispěl k podlomení víry a k duchovnímu pádu mnohých!" (Autor, jehož jméno záměrně neuvádím, zemřel r. 2017.) I takové a jim podobné myšlenky mohou pocházet od věřících lidí, jimž však podstatná část radostného poselství Písma uniká. Dnes jsou již v Církvi podobné názory jen okrajové. Nejdůležitější je láska. Přikázání lásky jsou nad vším ostatním učením a poznáním. A smíření patří k lásce.

Díky nebeskému Otci, že smíme poznávat Krista jako Smírce, díky za veliký dosah, který jím přinášené smíření má. Ale pozor, není úplně univerzální. S hříchem, se zlem, s ďáblem se smířit nelze. Zaujímajíce pevný postoj vůči zlu pak můžeme onu úžasnou moc smíření prožívat. Narodil se z čisté panny v městě Davidově dnes Smírce dávno zvěstovaný, prorok Boží, Král a kněz.

Jiří Nečas

Pokus o remake Vánoc



Znáte přece štědrost našeho Pána Ježíše Krista:
byl bohatý, ale pro vás se stal chudým,
abyste vy jeho chudobou zbohatli
(2. Korintským 8,9).

Je zajímavé, že Vánoce jsou narozeniny, které slaví miliardy lidí po celém světě už 2000 let. Někdo namítne, že to je prostě krásný příběh, příležitost se scházet, vyzdobit domy a zahrady, dávat si dárky – že to je něco kouzelného zvláště pro děti. Ale stačilo by tohle všecko, aby se Vánoce slavily ještě dnes? Když ateistický komunistický režim zjistil, že u nás nepůjdou tyto svátky přesunout na Nový rok, jako v Rusku, a že lidé slaví Vánoce vesele dál, začal razit heslo „svátky dětí" – ale ani to se moc neujalo. V čem je nejen poetické kouzlo, ale i zvláštní síla Vánoc? Dvěma stručným záznamům vděčíme za celý vánoční příběh: úvodům k evangeliu celníka Matouše a lékaře Lukáše. Je to půvabný, ale i neobyčejně vlivný kousek historie. Jeho síla jistě plyne především z toho, co víme o Ježíšově zralé osobnosti, zvěstování, znameních, o jeho dobrovolné zástupné smrti na kříži i o jeho slavném zmrtvýchvstání.

Ale nevytvořil by zkušený režisér životopisného filmu Mesiáše – Krista podstatně jiný vstup největší postavy dějin na světovou scénu? Neudělal by tzv. „remake" toho příběhu? Jeden režisér s takovým scénářem přišel. (Matouš 4,1-11.) Stalo se to už asi třicet let po Kristově narození. Ježíš podstoupil dobrovolně čtyřicetidenní půst na poušti, je zesláblý, má veliký hlad. V té chvíli k němu přichází kdosi s úplně jiným návrhem, jak by měl vstoupit do dějin: „Prosím tě, nenech matku ani nikoho jiného vykládat ten romantický příběh, kterému se bude říkat Vánoce. Myslíš, že někdo uvěří tvému narození z panenské matky, všem těm andělským zjevením, vyprávění o pohanských hvězdopravcích, kteří se přátelili s Židy, nebo tu historku o obyčejných pastýřích, ke kterým mluvili andělé? Jestlipak máš nějaký doklad, že ses narodil v Davidově Betlémě a ne v Nazaretu a že jsi dokonce trávil rané dětství v Egyptě? Tvůj vstup do dějin, máš-li být uznán za Božího Syna a Krále králů, musí vypadat docela jinak. Teď příšerně hladoviš. Jistě máš divotvornou moc, tak si tady z těch několika šutrů udělej bochníky chleba. Především se najez, ale pak jdi a dělej podobné divy na veřejnosti! Víš, jaké to bude řešení potravinové krize? Jak se za tebou hladoví lidi pohrnou?"

S tím chlebem to nebyl od avantgardního Režiséra špatný nápad. Později Ježíš udělá něco podobného, ne na ďáblovu radu, ale pohnut soucitem nad vyhladovělými posluchači. Ale samozvaný Režisér tehdy na poušti pokračoval: „Mesiáš Izraele, který se narodil ve chlévě, měl za první lůžko jesle pro dobytek, prý tam dokonce na tebe dýchal vůl a oslík – to bude tedy bomba! To se farizeové potrhají smíchy!

A syn tesařův, tesařský pomocník – to by ti předhazovali při každé příležitosti. Tvůj příchod musí lidem a hlavně náboženským autoritám dokázat, že přicházíš přímo od Boha z nebe. Divíš se, kam jsem tě zanesl? Nu ano, jsme na vrcholku chrámové věže. Podívej, dole je spousta věřících Židů, a také levitů i kněží – teď předveď senzační seskok mezi ně, přímo do posvátného prostoru – andělé tě jistě ponesou, neublížíš si, ale okamžitě získáš přízeň kněžstva, farizeů i lidu. Ovládneš jeruzalémský chrám a hned můžeš začít kázat, nikdo se neodváží tě umlčet."

To byl jistě svůdný návrh, určitě by to u mnohých zabralo. Ale Ježíš rozeznává, že to není Boží cesta pro něho. On se bude trmácet pěšky po horách i po polích, plavit na rybářských kocábkách po bouřlivém jezeru, projde mnohokrát jako putující kazatel Judeu i Galileu, Samařsko i pohanské oblasti – to budou jeho kazatelny. Režisér však je trpělivý, nevzdává se a rýsuje dál svůj efektní scénář spasení lidstva, remake Vánoc. „Budeš hlásat Boží království v nebi i na zemi, nezapřeš, že jsi král. Jenže to tě může stát život, Římané ti to třeba napíšou i na kříž: Ježíš Nazaretský, král Židů – jenže tam se tomu budou všichni smát. Nestačí slibovat, že se jednou ujmeš vlády nad celým vesmírem – kdoví, kdy to bude, a kdo na to bude čekat! Pojď, ujmi se vlády hned. Ukážeme jim spolu železné pěsti, já jsem přece KNÍŽE TOHOTO SVĚTA. Uvidíš, jak budou před námi padat do prachu, jak půjdou nadšeně umírat do válek a vybojují nám všesvětovou říši. Klidně ti přenechám titul krále, budu pro oči veřejnosti jen tvůj ministerský předseda. Ale mám podmínku: Musíš tady a teď uznat, že je to moje dílo, nebo, řekněme, náš společný projekt. Jsem skromný, stačí, když se mi pokloníš."

Ježíš mu odpověděl: „Cožpak nevíš, že ani pravověrní Židé se neklaní před nikým, než před Bohem? A já bych se ti měl klanět? APAGE, SATANAS – ODSTUP, SATANE! Už toho nech, žádný remake mého příchodu na svět podle tvého scénáře nebude!" Tehdy to samozvaný Režisér prozatím vzdal. A vida, v tu chvíli byli kolem Ježíše andělé, tak jako kdysi v Betlémě.

Pokušitel na poušti se snažil přepsat Boží plán, nabídnout nám místo chudého a nakonec ukřižovaného Spasitele někoho, kdo by byl mocný, tzv. „charismatický" vůdce jako Alexandr Veliký, Caesar, Napoleon, Lenin, Stalin, Hitler nebo Usáma bin Ládin. Ti také slibovali lidem ráj. Za ně také šli lidé na smrt – někteří dokonce s nadšením. Konec jejich vizí a slibů se však utopil v krvi, rozvalinách a zklamání. Narozeniny těchto lidí si připomíná jen hrstka jejich obskurních obdivovatelů.

Proč jsou narozeniny Ježíše Krista – a vlastně celý jeho krátký život na zemi – připomínány tak dlouho a tolika lidmi? Snad je to v tom protikladu, že věčný Boží Syn, Zachránce lidstva, Bojovník, který prolil jenom svoji vlastní krev, se narodil a žil tak chudobně, jako ti nejmenší z lidí. Bůh neposlal svého Syna hned v jeho plné slávě a moci. Poslal ho do zimy, do chléva, do jeslí, do nucené emigrace, do urážek, posměchu a nakonec na nejhorší smrt a do hrobu. Udělal to proto, abychom se mohli odvážit božského Spasitele přijmout, ať jsme jakékoliv situaci. Tak postupoval Bůh, tak začíná jeho boj o naši záchranu, tak může začít proměna našich duší.

Proto slavíme Vánoce tiše a vděčně i uprostřed komerčního ruchu. Proto neříkáme lidem, aby raději nechali toho shonu, barevných žárovek, luxusních darů. Doufáme, že se i u nich někdo zeptá: „A kdo to byl ten Ježíšek?" To může být začátek nových věcí. To je naděje Vánoc.

Pučící listí, dětský smích / a jesle,
skloněný kříž, / i nejmenším ztraceným blíž /
a na kříži, v jeslích lůžko a skrýš. /
Znovu se usmívá nemluvňátko… (SAMUEL VERNER).

Pavel Javornický

Vánoční střípky

Pársí

Stela nastoupila do autobusu. Volné místo bylo jen na čtyřsedadle, kde už seděl nějaký starý pán. Šustil nějakým zmuchlaným papírem, dával si ho před oči a zase od očí dál, všelijak se šklebil a vůbec na něho nebyl moc pěkný pohled. Stela by si nejraději sedla někam jinam, ale nikde jinde nebylo místo. Nakonec oslovila toho muže: „Potřebujete něco přečíst? Mohu vám pomoci?" Muž se na ni usmál „To nepůjde, je to napsané jazykem pársí, to nepřečtete."

Stela chvíli hrabala v kabelce, až našla laciné brýle na čtení z drogerie a pánovi je podala. Měly červenou obrubu a pán v nich vypadal jako klaun. Stele se chtělo smát, ale zahlédla v jeho očích slzy.

Už měla vystupovat a nevěděla, jestli má vyžadovat své brýle zpět nebo je pánovi nechat. „Nezlobte se," řekla, „nechci rušit, ale asi je to něco hodně smutného".

Pán se obrátil a usmál: „Ne, to je dopis od mého syna z Isfahánu. Když jsme se naposledy před lety viděli, křičeli jsme na sebe. On mi teď píše, abych mu odpustil, že on už to dávno udělal."

Stela vyběhla z autobusu a volala: „Raduji se s vámi! A ty brýle si nechte!"

Alena Naimanová

Ponožky

Každý rok o první adventní neděli začíná moje maminka plést pro mne ponožky. Její ponožky mám moc ráda – jsou teploučké, krásně mi sednou a já vím, že každé očko je plné její lásky, která mne takto provází a hřeje.

I o druhé adventní neděli plete moje maminka ponožky, i když ty moje má už hotové. Ale to pro mne není žádná novinka. Před několika lety pletla ponožky č. 43, potom číslo 41 a následující rok číslo 42. Ona stále myslí na mého partnera, kterého ale nezná, jen si ho představuje. Chtěla by vědět jeho jméno, povolání, věk i to, jestli je na mne hodný. Potřebuje vědět i jeho velikost bot. Víc informací nepotřebuje-plete ponožky pro neznámého a už to dělala vícekrát. Její ponožky přežily několik mých známostí.

S každou mou známostí začíná její nové pletení vánočních ponožek Maminka plete a podle velikosti nohy odhaduje, jaký ten můj partner asi je. Představuje si, jak on kráčí městem, vystoupá schody až k mým dveřím a pak ho u mne v pokoji zebou chodidla.

Pro moji maminku je to víc, než nějaký pozdrav, je to vlastně přijetí do rodiny. Maminka mi volá nejen kvůli velikosti ponožek, ale chce také vědět, zda k ní o Vánocích přijdeme oba dva. „Ještě ne", říkám, „to by bylo brzy. Snad příště". Maminka ho pozdravuje, ale nenutí, jen zve.

O čtvrté adventní neděli zabalí maminka svůj dárek do pěkného balíčku, aniž by věděla, jak můj partner vypadá. Pokud by přišel, ráda ho obejme. Přála by si, aby on se mnou zůstal. Když mi balíček předává, abych ho dala pod stromeček ve svém bytě, jen teplá ovčí vlna nese vstříc maminčino srdečné pozvání a přijetí.

Alena Naimanová (podle Juliane Link)

Most k lásce

„LOVE HATE" (láska nenávist) se jmenuje sochařské dílo, které v roce 2015 vytvořila Mia Florentine Weiss. Jedná se o tzv. ambigram. Z jedné strany vidíme slovo LOVE (láska), ze druhé strany ale vidíme slovo HATE (nenávist).

Existují příběhy, ve kterých se z nenávisti může láska stát. Tady je jeden z nich: Derek Black vyrostl v rasistické rodině, která prosazovala práva bílé rasy. Už jako mladík měl svůj rozhlasový pořad, ve kterém své názory šířil. V létě roku 2010 začal studovat historii na liberální škole na západní Floridě. Svým spolužákům však své extremistické názory zatajil. Tvrdil sám sobě, že se drží 2 rovin - jedné politické a druhé osobní. Tady mu šlo o tu osobní. Chtěl se spolužákům dostat „na kůži", aby jim potom mohl své extremistické názory spíše podsouvat. Za nějakou dobu se na jeho dvojí život přišlo. Dosavadní přátelé se od něho odvrátili, posmívali se mu a pohrdali jím. Jeden ze studentů (židovského původu) Matthew byl jiný. Věřil, že se lidé mohou změnit. Protože se s Derekem nechtěl nikdo bavit, byl Matthew jediný, kdo o to stál a kdo s ním diskutoval.

Pomalu dostávaly Derekovy rasistické názory trhliny. Najednou si sám se sebou nevěděl rady. Když navštívil svou rodinu, připadal si mezi nimi jako cizinec. Za tři roky po nástupu na vysokou školu se veřejně od svých dřívějších názorů distancoval. Jeho rodina se ho zřekla, ale přátelství s Matthewem trvá dál. Nese dál naději, že se lidé mohou změnit…

Alena Naimanová (podle Iris Macke)

Večer u řeky

Stojím na břehu řeky. Napravo je průmyslová oblast, průmyslové objekty, komíny, hluk. Nalevo, za řekou je les, vysoké stromy, srnky a zajíci, houby a vřes. Přede mnou louky, ještě neposečené, kvetoucí. Za mnou cesta, příkopy, kamení. Nade mnou nebe-obloha, teď, večer, plná hvězd. Hvězdy svítí i na hladině řeky. Snad nejsme tak daleko od nebe, snad máme ještě naději…

* Budoucnost není v tom, že v ni člověk věří nebo v ni nevěří. Budoucnost je v tom, že ji připravuješ.

* „Přemýšlíš také někdy o nekonečnosti vesmíru a děláš si s tím starosti?" ptá se jeden a pokračuje „Nikdo neví, co tam za hvězdami na nás opravdu čeká…" Druhý po chvíli ticha nesměle dodává: „Víš, já takové globální starosti nemám, vždyť ani nevím, co mne čeká o ulici dál…"

Alena Naimanová